

**T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL
BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TARİH
ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**YENİ YOZGAD GAZETESİ (1925-1928)
TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ FİHRİSTİ**

Zeliha Buket DİKMEN

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç.Dr. İbrahim ERDAL**

Yozgat 2011

**T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL
BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TARİH
ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**YENİ YOZGAD GAZETESİ (1925-1928)
TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLLİ FİHRİSTİ**

**Hazırlayan
Zeliha Buket DİKMEN**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDAL**

Yozgat 2011

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Tarih Anabilim Dalı 8011030001 numaralı öğrencisi Zeliha Buket DİKMEN'in hazırladığı " Yeni Yozgat Gazetesi (1925-1928) Transkripsiyon Ve Fihristi" başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 15/09/2011 Perşembe günü saat 14:00'te yapılmış, tezin onayına OY ÇOKLUĞU / OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Yunus ÖZGER

Üye : Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDAL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Muhammed İbrahim YILDIRIM

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun 26.09.11 tarih ve 2.5 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

26/09/2011
Doç. Dr. Hikmet ULLUSAN
Enstitü Müdürü
(Ünvanı, Adı Soyadı)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR	vi
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM	
TÜRK HÂKİMİYETİ ÖNCESİ YOZGAT.....	5
1.1. Milattan Önceki Dönemde Yozgat.....	5
1.2. Türk Hâkimiyeti Sonrası Yozgat.....	7
1.2.1. Türkiye Selçuklu Devleti Döneminde Yozgat.....	7
1.2.2. Osmanlı Döneminde Yozgat.....	8
1.3. Milli Mücadele Döneminde Yozgat	10
2. BÖLÜM	
YENİ YOZGAD GAZETESİNDE YAYINLANAN HABERLER.....	15
2.1. Atatürk Haberleri.....	17
2.2. Türk Ocağı Haberleri.....	40
2.3. İktisâd/ Ekonomi Haberleri.....	65
2.3.1. Ticaret Odası Haberleri	66
2.3.2. Banka Haberleri	79
2.3.3. Cumhuriyet Dönemi İktisâda Bakışa Dair Haberler	90
2.3.4. Yozgad'ın İktisâdi Hayatı Hakkında Yazılar	104
2.4. Yeni Haflere Geçiş Haberleri.....	121
2.5. Yozgat İli Hakkındaki Haberler	133
2.5.1. Yayınlanan Makaleler	133
2.5.2. Valilik Haberleri	209
2.5.3. Belediye Haberleri	216
2.5.3.1. Belediye'nin Hizmetleri.....	216
2.5.3.2. Belediye'den İstekler.....	223
2.5.4. Okuyuculara Verilen Cevaplar/Okuyucu Yazıları.....	230
2.5.5. Sosyal Yaşam Haberleri	236

2.5.6.Eğitim Haberleri.....	258
2.5.6.1. Muallim Haberleri.....	258
2.5.6.2. Talebe Haberleri.....	264
2.5.6.3. Okuma/Yazma Haberleri.....	266
2.6.Anadolu Ajansından(A.A) Yayınlanan Haberler.....	273
2.6.1. Yurtiçi Haberler.....	274
2.6.1.1. Hükümet Haberler.....	274
2.6.1.2. Mahkeme Haberleri.....	278
2.6.1.3. Diğer Haberler.....	281
2.6.2. Yurtdışı Haberler.....	285
2.6.2.1. Yapılan Antlaşmalar.....	285
2.6.2.2. Genel Haberler.....	287
2.6.2.3. Sefirlik Haberleri.....	292
2.7.Değerlendirme.....	294

3.BÖLÜM

YENİ YOZGAD GAZETESİNİN (1925-1928) FİHRİSTİ	278
3.1 Tarih ve Sayıya Göre Fihrist.....	278
3.2.Konu Başlıklarına Göre Fihrist.....	381
3.2.1. Mustafa Kemal Atatürk Haberleri.....	381
3.2.2. Türk Ocakları Haberleri.....	385
3.2.3. Tayyare Cemiyeti Haberleri.....	387
3.2.4. Hilâl-i Ahmer Haberleri.....	389
3.2.5. Cemiyet-i Akvam Haberleri.....	390
3.2.6. Belediye Haberleri.....	391
3.2.7. Ticaret ve Sanayi Odaları Haberleri.....	392
3.2.8. Eğitim ve Yeni Yazı Haberleri.....	393
3.2.9. Sağlık Haberleri.....	399
3.2.10. Banka Haberleri.....	400
3.2.11. Kanun Haberleri.....	402
3.2.12. Dış Haberler.....	406
3.2.13. Gazete Haberleri.....	413
3.2.14. Kadın Haberleri.....	415
3.2.15. Halk Fırkası Haberleri.....	416
3.2.16. Meclis Haberleri.....	417
3.2.17. İktisâdi Haberler.....	420
3.2.18. Vekil Haberleri.....	425
3.2.19. Mahkeme Haberleri.....	430

3.2.20. İsmet Paşa Haberleri.....	433
3.2.21. Tarım Haberleri.....	435
3.2.22. Hayvancılık Haberleri.....	437
3.2.23. Adli Vaka Haberleri.....	438
3.2.24. Güncel Vaka Haberleri.....	440
SONUÇ.....	442
KAYNAKÇA.....	444
EKLER.....	447
ÖZGEÇMİŞ.....	472

ÖNSÖZ

Bu çalışma, 1925-1928 yılları arasında Yozgat'ta yayınlanmış olan Yeni Yozgad Gazetesinin indeks ve transkripsiyon çalışmasıdır. Yeni Yozgad Gazetesi Milli Mücadele'ye destek veren yerel gazetelerdendir. Bu çalışma ile Yeni Yozgad Gazetesinin basın tarihindeki yeri ve Milli Mücadele dönemine katkısı ile yayınlandığı dönemin olaylarına ulaşmak amaçlanmıştır.

Yeni Yozgad Gazetesi; Yozgat'ta yayınlanmış olan ilk gazetedir. Bu çalışmada 1925-1928 yılları arasına yayınlanan gazetenin fihrist çalışması yapılarak, 175 -363 sayılarının transkripsiyonuna yer verilmiştir. Gazete yayın hayatına Milli Mücadele döneminde 1921 senesinde başlamasına rağmen 175.sayıya kadar olan nüshalarının çok azına ulaşılabilmiştir. Ulaşılan nüshalarda ise büyüterek okuma çalışması yapılmasına rağmen pek çok kısmı okunamaz durumda idi. Çalışılan 66-363 arası nüshaları ise TBMM kütüphanesinden temin edilmiştir. Meclis Kütüphanesinden elde edilen 66- 363 sayıları arasındaki gazetenin bir kısım sayılarına da ulaşamadı. Elimizdeki nüshaların bir kısmının ise tamamen silik ve okunamaz durumda olduğunu görüldü.

Çalışma üç bölümden oluşmuştur. Yozgat'ın tarihini de göz önüne alınan çalışmamızda gazetede yer alan sosyal, siyasi, iktisâdi ve eğitimle ilgili yazılara da yer verilmiştir.

Çalışmamızın ilk bölümü Yozgat'ın tarihini içerir. İkinci bölüme ise gazetede yayınlanmış olan belli başlı yazıların transkripsiyonu yapılmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise tezimizin esas amacı olan fihrist çalışması yapılmıştır.

Yeni Yozgad Gazetesi Milli Mücadele döneminde yayın hayatına başlamıştır. Bizim incelediğimiz 1925-1928 döneminde ise Yeni Yozgad Gazetesinin Cumhuriyetin ilânı ve sonrasındaki inkılâplar önemine destek vermesi, inkılâbın yerel basında desteklenmesi açısından önemlidir. Gazetenin amacı o günün gelişen olaylarından öncelikle Yozgat halkını haberdar etmektir.

Konu seçiminde beni yönlendirerek yardımcı olan danışman hocam Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDAL'a, destek ve yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Taha Niyazi KARACA'ya, ayrıca destek ve yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. Yunus ÖZGER ve her zaman yanımda olan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

ZELİHA BUKET DİKMEN

YOZGAT 2011

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Yeni Yozgad Gazetesi (1925-1928) Transkripsiyon ve Tahlilli Fihristi

Zeliha Buket DİKMEN

Bozok Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Anabilim Dalı

2011:472 Sayfa

Birinci Dünya savaşı bitiminde 30 Ekim 1918 tarihinde imzalanan Mondros Mütakeresi ile Osmanlı İmparatorluğunun topraklarının büyük bir bölümü, 1 Kasım 1918'den itibaren İtilaf devletlerince işgal edilmiştir. Bu dönemde yabancı işgaline karşı sesini yükselten pek çok Türk gazetesi bulunmaktadır. Tezimizin konusu olan Yeni Yozgad Gazetesi de Milli Mücadele'ye öncülük eden ve destek veren basın bir üyesi olarak savaşın başarıya ulaştırılmasını amaçlamıştır. 7 Temmuz 1921 tarihinde yayın hayatına başlayan Yeni Yozgad Gazetesi Milli Mücadele sırasında halkı bilinçlendirme ve aydınlatma misyonunu üstlenmiştir. Gazete yayımladığı makaleler ve diğer haberleri ile halkın motivasyonunu artırarak direnişe büyük destek vermiştir. Yeni Yozgad Gazetesi'nin önemi ise; gazete her zaman ulusal Kurtuluş Savaşı'ndan yana tutum sergilemesi ve her zaman TBMM'yi desteklemiş olmasıdır. Gazete cephedeki durumu birebir ve sığağı sığağına halka duyurarak cephe için gerekli olan yardımların toplanmasında vasıta olmuştur.

Anadolu basını, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda önemli görevler üstlenmiş bir basındır. Bu görevler ulusal birlik ve bütünlük ilkesinden taviz verilmeden yerine getirilmiştir. Yerel basın demokrasi anlayışının yerleşip kökleşmesine hizmet etmiştir. Basın Türk toplumunun ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtmaya bakımından önemlidir. Öyle ki Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra kurulan Türkiye Cumhuriyeti yeni bir kimlik ve farklı bir konumla dünya siyaset sahnesinde yerini alırken basın yoluyla kendisini ifade etmek, yerleşmesini, kökleşmesini sağlamak istemektedir. Dönemin tüm basın araçları gibi Yeni Yozgad Gazetesi de toplumun aynası görevini üstlenerek dönemi etkilemiş ve yönlendirmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yozgad Gazetesi, Türkiye Cumhuriyeti, Milli Mücadele Dönemi, Ulusal Direniş, Basın.

ABSTRACT

Post Graduate Thesis

The Index Of The Newspaper Yeni Yozgad And Analysed Transkript

Zeliha Buket DİKMEN

Bozok University
Institute of Social Sciences
Department of History

2011:472 Pages

Most of the Ottoman territories had been occupied by the Allies since 1 November 1918 together with Mondros Armistice Agreement signed on 30 October 1918 at the end of the World war. There were a lot of Turkish newspapers spoke up against the alien occupancy in this term. Yeni Yozgad Newspaper which is the subject of our thesis also aimed at succeeding the war as a member of the press leading and supporting the War of Independence. Yeni Yozgad Newspaper beginning its broadcasting life on 7 July 1921 undertook the mission of illuminating and raising the awareness of public during the War of Independence. The Newspaper gave a great support to the resistance by increasing the public motivation by publishing articles and other news. The importance of Yeni Yozgad Newspaper is that it always supported TBMM and exhibited attitude on behalf of Independence War. The Newspaper mediated to collect the necessary contributions for the front by announcing the situation of the front to the public instantaneously.

The Anatolian Press is a press which undertook important duties in foundation of Republic of Turkey. These duties were performed without compromising from the principle of national unity and integrity. Local press served to settle in and take root of understanding of democracy. Press is important in terms of reflecting economic, political, social and cultural characteristics of Turkish society. It appears that the Republic of Turkey which was founded after demolishing of Ottoman Empire wants to express herself by means of media and to provide to settle in and take root while taking place in political arena of the World with a new identity and a different position. Yeni Yozgat Newspaper affected and directed the period by taking on the task of the mirror of the society as well as all of the means of the press of the period.

Key Words: Yozgad Newspaper, Republic of Turkey, The Period of National Struggle, National Resistance, Press.

KISALTMALAR

A.A:	Anadolu Ajansı
C:	Cilt
DİA:	Diyanet İslam Ansiklopedisi
Çev:	Çeviren
H:	Hicri
Haz:	Hazırlayan
No:	Numara
S:	Sayı
s :	Sayfa
TBMM:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
Y.Y:	Yüzyıl
TTK:	Türk Tarih Kurumu

GİRİŞ

Gazete toplumda geniş kesimlerle sistem arasındaki ilişkileri düzenlemekte devletin, siyasal sistemin en önemli araçlarından birisidir. Öyle ki gazete çevrede olan bitenlerden haberdar olunmasını sağlayarak bireylerin toplumla, düzenle sistemle bütünleşmesini sağlayan bir katılma aracı niteliğindedir. Gazetenin eğitici fonksiyonu ve dolayısıyla fayda sağlaması, içeriğindeki satırlarda insanlığın aydınlanma aracı ve medeniyet ışığı olarak kendisini göstermektedir. Buda bize gazetenin halka bir şeyler öğretmek ve ona doğru yolu göstermek gibi bir vasfının yanı sıra ticari, iktisâdî ve sanayi gelişmeler için müsait altyapı oluşturmak ve buna paralel seyreden savaşları önlemek ve barışı korumak gibi sosyal hayatı sürükleyici görevlerinin olduğunu gösterir.

Osmanlı toplumunun gazete ile tanışması XIX. yüzyılın ilk yarısına rastlamaktadır. Matbaanın ülkemizde geç benimsenmesi nedeniyle basın faaliyetleri bizde Batı'dan çok sonra, ancak 1820'li yıllarda başlamıştır. Osmanlı Devleti'nde 3 Kasım 1839 tarihinde ilan edilen Tanzimat Fermanı ve dış güçlerin baskısıyla hazırlanan 28 Şubat 1856 tarihli Islahat Fermanı ile Batı etkisi iyiden iyiye hissedilmeye başlanır. Bu fermanlar siyasi içerikli olduklarından daha çok devlet yönetiminde etkili olmuşlardır. Halk üzerindeki asıl değişikliği ise basın alanındaki faaliyetler gerçekleştirmiştir.

Bu dönemin en belirgin özelliği; devletin sorun ve çıkmazlara çözüm bulmak gayesiyle bir siyaset değişikliğine başvurması bunun neticesi olarak da Batı ile yeni tür bir ilişkiye girmesidir. Bu batılılaşma hareketinin meyvelerinden en önemlisi şüphesizdir ki gazete-gazetecilik kavramıdır. Osmanlı'da gazete kendisine özel bir konum bulmuştur. Bunun nedeni ise gazetenin bu yeni hareketin başarıya ulaşmasındaki etkin rolüdür. Osmanlı'da gazete Batılılaşma sürecinde aynı zamanda bir araç olarak kullanılacağı için önem kazanmıştır.

Batı'da gazeteler başlangıçta kişisel gelişimin bir ürünü olarak ortaya çıkarken 1831'de çıkan Takvim-i Vekayi'den 1860'a kadar ki yıllar Osmanlı gazeteciliğinde

doğrudan devlete bağı bir resmi/yarı resmi dönemdir¹. Bu gazete daha çok hükümet işlerinin halka duyurulması amacıyla neşredilmiştir. Bunu devletten destek alarak William Churchill'in 1 Ağustos 1840'ta çıkardığı, yarı resmi nitelikli "Ceride-i Havadis" takip eder. 21 Ekim 1860 tarihinden itibaren Osmanlı gazeteciliğinde yeni bir dönem başlamaktadır. Bu tarihte yayın hayatına başlayan Tercüman-ı Ahval'in önemi özel bir gazete olmasıdır². Agâh Efendi'nin çıkardığı "Tercüman-ı Ahval" devletin desteğini almadan çıkan ilk özel gazete ve ilk özel teşebbüs olarak dikkatleri çeker.

27 Haziran 1862 yılında Şinasi'nin çıkardığı ve edebi yanı ağır basan Tasvir-i Efkâr ve onu takip eden diğer gazetelerle basın âlemi hareketlenmeye başlar³.

Gazeteler kendi içeriklerinde haber ulaştıracakları hedef kitleyi belirlerler. İşverenler, iş görenler, kadınlar, erkekler, çocuklar ve mesleklere yönelik gazetelerin yanında, bazı gazeteler dar bölgeleri hedef almaktadır. Gazeteler bu ayırmda ulusal ve yerel gazeteler diye sınıflandırılmışlardır.

Gazeteler, belirli bir yöre halkına ulaşmak ve o yörenin yerel kanunlarıyla ilgilenmek amacıyla da yayınlanabilirler. Ve yerel basın olarak nitelendirilirler. Yerel basın; ulusal basının birkaç satırda geçtiği yöresel haberleri en ince ayrıntısına kadar verir. Yerel basının başarısına, yerel kamuoyu ve yerel yönetim üzerindeki etkisi ile orantılıdır.

Türkiye'de yerel basının ilk örneği 7 Kasım 1864 tarihinde Tanzimat sonrası mahalli idarelerle ilgili düzenlemeler çerçevesinde eyaletlerin kaldırılarak yerine vilayetler getirilmesiyle kendini göstermiştir. İlk yerel gazete Anadolu'nun dışında Tuna'da Tuna valisi Mithat Paşa tarafından 1865 yılında çıkarılmıştır. İkinci yerel gazete ise Erzurum'da yayınlanan Envar-i Şarkiye (1866)'dir. Ancak bu gazetenin giderleri devlet tarafından karşılanmıştır. Yine Anadolu gazetelerinin ilk örnekleri

---

¹ Hıfzı Topuz, *Türk Basın Tarihi*, İstanbul 2003, s.34

² Topuz, *Basın*, s.19

³ M. Nuri İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul 2005, s. 192

arasında; 1869 yılında Bursa’da yayınlanmaya başlayan “Hüdavendigâr”, Diyarbakır’da “Diyarbakır”, Konya’da “Konya” gazeteleri sayılabilir⁴.

1876 yılında ilan edilen meşrutiyetin özgürlük ortamı içerisinde Osmanlı devletinde basılan gazete sayısında bir artış meydana gelmiştir. Özellikle baskı yönetiminin akabinde ilan edilen II. Meşrutiyet dönemi yayın faaliyetlerinin de arttığı dönemdir⁵.

Meşrutiyetin 1908 tarihinde ilanı ile beraber gerek yerel gazeteler, gerekse ulusal gazetelerin sayısında bir hayli artış olmuştur.

Kurtuluş Savaşı yıllarında ise; işgal altındaki İstanbul gazeteleri yayınlanmazken, tüm Anadolu basını Kurtuluş Savaşına destek veren yazıları ile göz önünde olmuştur. Anadolu basını, Kurtuluş Savaşı’nın kazanılmasında ve Türkiye Cumhuriyeti’nin sağlam temellerle kurulmasında büyük destekleri olan yerel basındır. Kurtuluş Savaşı’nın zor günlerinin akabinde aynı yerel basın genç Cumhuriyet’in büyük coşku ve ulvi emellerini satırlarında halka ulaştırmayı kendisinin en büyük gaye ve amacı olarak görmüştür. Tezimizin konusu olan Yeni Yozgad Gazetesi de bu amacı taşıyan yerel basının bir örneğidir. Basın faaliyetleri Yozgat’ta XX. yüzyılın başlarında başlamıştır.

Milli Mücadele döneminde Mustafa Kemal, Sivas’ta bulunduğu sırada, İstanbul’daki Matbuat Cemiyeti Reisi Velid Ebüzziya ve yardımcısı Ahmet Saki Bey’le bağlantı kurarak, Ulusal Bağımsızlık hareketinin desteklenmesini istemiştir. Mustafa Kemal, daha sonra bir yandan Hâkimiyet-i Milliye’ nin İstanbul’da emniyetle dağıtımının sağlanması için gerekli önlemlerin alınması yolunda çaba harcarken, bir yandan da Anadolu’da Kurtuluş Savaşı’nı destekleyen basının yaratılarak güçlenmesi için çalışmıştır.

---

⁴ F. Süreyya Oral, *Türk Basın Tarihi*, Ankara 1970, s.22

⁵ İnuğur, *Basın*, s.254

Milli M¼cadele d¼neminde İstanbul'un işgal altında olması ve basınında buna bağı olarak ağır bir sansür d¼nemi yaşaması, bu d¼nemde Anadolu basınıının önemini çok artırmıştır⁶.

---

⁶ Oral, *Basın Tarihi*, s.54

1.BÖLÜM

TÜRK HÂKİMİYETİ ÖNCESİ YOZGAT

1.1. Milattan Önceki Dönemde Yozgat

Bozok yaylası olarak da bilinen Yozgat; İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak bölümünde yer alır. Yozgat'ın doğusunda Sivas, güneyinde Kayseri ve Nevşehir, batısında Kırıkkale ve Kırşehir, kuzeyinde Amasya, Çorum ve Tokat bulunmaktadır. Şehir merkezi, Kızıldere Vadisinde kurulmuştur. Denizden yüksekliği 1320 metredir. 14.123 kilometrekare yüzölçümü bulunan Yozgat'ın doğusu, batısı ve orta kısımları dağlıktır. Yozgat'ın ortalama yüksekliği 1200-1400 metre arasındadır.

Yozgat bölgesinde yaşam çok eski devirlerde başlamıştır. Kazı çalışmalarına göre Bozok sancağının bulunduğu bölgenin yerleşim tarihi; MÖ. 1300'lü yıllara kadar uzanmaktadır. Yozgat; Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden birisi olmasından dolayı pek çok medeniyete de ev sahipliği yapmıştır. Yozgat çağlar boyunca Hititler, Frigler, Lidyalılar, Kimmerler, Persler, Roma ve Bizans İmparatorluklarını topraklarında ağırlamıştır¹.

M.Ö. 2000-1500 yılları arasında Anadolu'da siyasi birliğini ilk kuran Hititlerin merkezi Yozgat sınırları içerisindeki Hattuşaş'tır. M.Ö. 1200'lerde Frigler, M.Ö. 6. Yüzyılda Lidyalılar, ardından Persler ve Galatlar bölgede hâkim durumdadırlar. M.Ö. 4. yüzyılda Makedonyalılar hükümdarları Büyük İskender, İran'ı yenip Anadolu'yu ele geçirmişse de Yozgat bölgesinin içinde bulunduğu Kapadokya ile fazla ilgilenmemiş ve kesin bir hâkimiyet tesis etmemiştir. Büyük İskender'in ölümünün akabinde başlayan mücadele ve karışıklık sonucunda bölgede krallıklar kurulmuştur. Bu dönemde bölge çoğunlukla Kapadokyalı Aryat Ailesinin elinde kaldı².

---

¹ *Yozgat 1973 İl Yıllığı*, Yozgat 1973,s.2

² Firuzan Kınal, *Eski Anadolu Tarihi*, Ankara 1987, s.25-26

³ Kınal, *Anadolu Tarihi*, s.40-52

M.Ö. 287 yıllarında Galatlar Balkanlardan Anadolu'ya gelerek Batı ve Orta Anadolu'da yağma ve akınlar yaptılar ve ardından İç Anadolu'ya yerleştiler³ . M.Ö. 85'te Romalılar bölgeye hâkim oldular. Hâkimiyet alanını sürekli genişleten Roma, Orta Anadolu'nun da dâhil olduğu bütün Anadolu topraklarını hâkimiyeti altına aldı. M.S 395'te Roma İmparatorluğu ikiye bölününce Anadolu, Doğu Roma'nın payına düştü⁴ .

Bu tarihten itibaren Türk hâkimiyetine girmesine kadar geçen süreç içerisinde bölge, İslam'dan önce Bizanslılar ile İranlılar; İslam'dan sonra ise Bizans'ın, Emeviler ve Abbasilerle uzun süren savaş ve çekişmelerine sahne olmuştur. Bütün yaşanan mücadeleler bölgenin Bizans hâkimiyetinde kalmasına mani olmamıştır⁵ .

Bölge, ilk çağlarda yoğun iskân alan mahalli ve uzak bölgeleri birbirine bağlayan yolların geçtiği uğrak yeridir. Bu ilgi Roma ve Bizans döneminde devam ettirilememiştir. Bölgenin ana ticaret yollarının dışında kalması sebebiyle Boğazköy, Büyüknefes ve Kerkenez gibi Türklerin gelemsinden önce ölen şehirler dışında şehirleşme gerçekleşmemiş ve bir şehir merkezide gelişmemiştir⁶ .

Bu bölgede yaşamış olan medeniyetlerden günümüze kadar gelebilen bir takım izler kalmıştır. Alishar, Kuşhisar, Kazankaya, Çengeltepe ve Mercimektepe gibi Hitit yerleşim yerlerinden başka; Büyük Nefes Köyündeki Galat ile Sarıkaya çevresindeki Roma yerleşim yerlerinin harabeleri bunlardan bir kaçıdır⁷ .

---

⁴ Ahmet Yaşar Ocak, "Bozok", *DİA*, II, İstanbul 1992, s.321

⁵ Süleyman Duygu, *Yozgat Tarihi ve Çapanoğulları*, İstanbul 1953, s.8-9

⁶ Ahmet Akgündüz-Sait Öztürk, *Yozgat Temettuat Defterleri*, İstanbul Mayıs 2000, s.59

⁷ Anonim, "Yozgat", *Yurt Ansiklopedisi*, İstanbul, 1982-1984,7628

1.2. Türk Hâkimiyeti Sonrası Yozgat

1.2.1. Türkiye Selçuklu Devleti Döneminde Yozgat

Bölgeye Türkler ilk olarak 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra yerleşmişlerdir. Bölgede Türk- İslam izleri bu tarihten itibaren görülmeye başlanmıştır. Bu tarihten itibaren pek çok Türkmen boyu bölgeye gelip yerleşmişlerdir.

Yozgat bölgesine daha yoğun iskânlar Selçuklu hâkimiyeti ile başlamıştır⁸. Bozok bölgesi ilk olarak Anadolu Selçuklu Devletine tabi Kayseri Beyliğinin, 1127'den itibaren Danişmentliler Beyliğinin sınırları içerisinde kalmıştır. Danişment Gazi Sivas, Amasya, Tokat, Niksar, Çorum ve Kayseri'yi içine alan bölgede Beylik yapmıştır⁹. Danişmentliler Beyliğinin iç karışıklıklar yüzünden zayıflaması üzerine Sultan II. Kılıçarslan tarafından ortadan kaldırılmıştır. 1175 yılına gelindiğinde ise tamamen Anadolu Selçuklu Devleti'nin hâkimiyetine girmiştir¹⁰. Bunu takriben İlhanlı Devleti ve Anadolu Selçukluları arasındaki mücadele sonucunda bölge, 1243 Köseadağ Savaşı ile İlhanlı hâkimiyetine girmiştir. Böylece Anadolu'da başlayan Moğol nüfuz ve hâkimiyetiyle birlikte, Orta Anadolu'ya bilhassa Sivas, Kayseri ve Kırşehir, Konya, Ankara, Eskişehir ve Kütahya ile birlikte bugünkü Yozgat çevresine Moğol oymakları yerleştirilmiştir¹¹.

Anadolu'da Moğol valilerinin sonuncusu olan Timurtaş'ın Mısır'a kaçması üzerine yerine vekil bıraktığı kayınbiraderi ve bir Uygur Türkü olan Eretna 1344 yılında bölgede kendi adı ile anılan Kayseri merkezli bir devlet kurmuştu.

1381 senesinden itibaren bölgenin Kadı Burhaneddin Devleti'nin sınırlarında olduğu görülmektedir. Bozok çevresi 1398'de Yıldırım Bayazıt tarafından Osmanlı topraklarına katıldıysa da, 1402 yılındaki Ankara Savaşı'ndan sonra Timur'un kontrolüne girmiştir. Çelebi Sultan Mehmet 1408 yılında bölgeyi tekrar Osmanlı

---

⁸ Taha Niyazi Karaca, *Ermeni Sorununun Gelişim Sürecinde Yozgat'ta Türk Ermeni İlişkileri*, Ankara 2005, s.5

⁹ Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul 1989, s.200-204

¹⁰ Turan, *Selçuklular* s.431-433

¹¹ M.Fuat Köprülü, *İslam Medeniyeti Tarihi*, Ankara, 1973, s.43

idaresi altına almıştır. Ancak ortamdaki karışıklığın sonucunda tekrar Osmanlı hâkimiyetinden çıkan bölge Dulkadirli toprakları arasına katılmıştır.

1.2.2. Osmanlı Döneminde Yozgat

Osmanlı Devleti; Yavuz Sultan Selim döneminde tekrar bölgenin hâkimi durumundadır. 1514 Çaldıran Savaşı'nda Safevi hükümdarı Şah İsmail ile savaşarak onu yenilgiye uğratan Yavuz Sultan Selim bu başarısının akabinde kendisine yardım etmeyen Dulkadirli Alaüddevle Bozkurt üzerine hareket ederek beyliğin topraklarını ilhak etti. Yozgat ve Kayseri bölgelerini ise Dulkadiroğullarından Şehsuvaroğlu Ali Bey'e verdi. Ancak Ali Bey'in Osmanlı aleyhine olan davranışları Kanuni Sultan Süleyman tarafından öldürülmesi ile sonuçlandı ve Yozgat-Kayseri bölgeleri Osmanlı Devleti'ne bağlandı. 1522 yılından sonra Osmanlı Devleti'ne bağlanan Bozok bölgesi Osmanlı idari taksimatındaki yerini aldı¹².

Bozok bölgesi Osmanlı idaresinde sırası ile Karaman, Dulkadir ve Sivas Eyaletlerine Bozok Sancağı adı ile bağlandı. Bir süre sonra ise mutasarrıflık haline dönüştürüldü. Tekrar yapılan düzenlemeler ile Ankara vilayetine bağlanan Bozok bölgesi Cumhuriyet dönemine kadar bu statüde kaldı.

Yozgat, şehircilik tarihi açısından ilginç bir süreci yaşamış yerleşim alanlarından¹³.Yozgat şehri, uzun süre tarihi ticaret yollarından uzak kalmış bir coğrafyaya sahip olması dolayısıyla ilk çağlar hariç kendisinden söz edilen bir mekân değildir¹⁴.Yozgat yerleşim yeri olarak XVI. yüzyılın başında kurulmuştur. Bu tarihten Cumhuriyet dönemine kadar Bozok adıyla tanınan il, XIX. yüzyılın başlarına kadar Sivas Eyaletine bağlı bir sancak konumundadır.

XIX. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti hâkimiyetindeki Bozok Sancağı, Anadolu'nun ortalarında yer alan, Kızılırmak'ın en büyük kolu olan Delice

---

¹² Karaca, *Yozgat'ta Türk Ermeni İlişkileri*, s.9

¹³ Taha Niyazi Karaca, *Yozgat Ermeni Ayaklanmaları ve Boğazlayan Kaymakamı Kemal Bey Olayı*, İstanbul Nisan 2010, s.9

¹⁴ Akgündüz- Öztürk, *Temettuat*, s.58

Irmağı'nın güney ve batı sınırlarını meydana getirdiği; Sivas, Kayseri, Kırşehir, Amasya, Çorum, Tokat ve Ankara ile çevrili bir bölgeydi¹⁵.

XVIII. yüzyılın ikinci yarısında bölgeye Çapanoğulları'nın hâkim olması ile Yozgat ve çevresindeki iskân faaliyetleri tekrar hız kazanmıştır¹⁶. Yozgat, Kızılkoca kazasına bağlı bir köy iken, Çapanoğulları tarafından şehir haline getirilmiştir. Kurucusu Çapar Ahmet Ağa'dır. Çapar Ahmet Ağa'nın oğulları Mustafa ve Süleyman Beyler burasını imar ile bir kasaba haline koymuşlardır¹⁷. Yozgat'ın büyüyüp gelişmesi Çapanoğullarından Süleyman Bey zamanına rastlar.

Yozgat, XIX. yüzyıl ortalarında Orta Anadolu'daki önemli şehirlerden biri haline gelmiştir. Bu hızlı değişim bölgeye yerleşen Çapanoğullarının Osmanlı Devleti içerisinde artan nüfuzları ve uygulanan iskân politikalarına paralel bir süreçte gerçekleşmiştir¹⁸.

Çapanoğulları ailesi içerisinde en nüfuzlu ve devlet hizmetinde en çok emeği geçen Süleyman Bey'dir. III. Selim'in tesis ettiği Nizam-ı Cedid teşkilatındaki gayreti ile Padişah'ın Anadolu'da en çok güvendiği ve sevdiği bir şahsiyet olmuştur. Süleyman Bey Nizam-ı Cedid'e olan hizmetinden dolayı geniş imtiyazlara nail olmuş, Bozok ve Çankırı'dan başka zaman zaman Kırşehir, Aksaray, Kayseri, Çorum ve Ankara mütesellimliklerinde bulunmuş, İskilip, Zile ve Amasya'yı nüfuzu altına almış, oğlu Celaleddin Paşa vezir ve Sivas valisi olunca bu nüfuzunu o havalide Elbistan, Adana ve Tarsus'a kadar genişletmiştir. Süleyman Bey devlete yaptığı yararlı işlerden başka şehirde ve çevrede pek çok imar faaliyetlerinde bulunmuştur¹⁹. Süleyman Bey'in ölümü üzerine Bozok idaresi Çapanoğullarından alınarak İstanbul'dan gönderilen valilere verilir.

---

¹⁵ İsmail Cansız - Uğur Ünal, "Bozok", *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, Ankara 2002, s.149-169.

¹⁶ Yunus Özger, *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Yozgatlı Devlet Adamları*, İstanbul Mayıs 1010, s.14

¹⁷ İ. Hakkı Uzunçarşılı, "Çapanoğulları", *Belleten*, Ankara, s.218

¹⁸ Karaca, *Kemal Bey Olayı*, s.9

¹⁹ Uzunçarşılı, "Çapanoğulları" s.227-250

Yozgat bölgesi Osmanlı hâkimiyetine girdikten sonra Bozok bölgesi olarak anılmaya başlanmıştır. Böyle bir adlandırmanın en önemli sebebi Oğuzların Bozok koluna mensup Türkmenlerin yoğunlukla bu bölgede iskân olmalarıdır²⁰.

İlin asıl adı Bozok olup zamanla Yozgat olarak değiştirilmiştir. Oğuzların Bozok koluna mensup Türkmenlerin bu bölgeye akınıyla birlikte yöre Bozok ismiyle anılmıştır. 1800'lü yıllara doğru aynı zamanda Yozgat ismi de kullanılmaya başlanmıştır.

Bozok, XIX. yüzyılda oldukça genişlemiştir. Bu dönemde Bozok Eyaletinin Bozok, Ankara ve Kayseri Sancakları bulunmaktadır. Bozok, XX. yüzyılın başlarında Yozgat Sancağı adıyla Ankara Vilayetine bağlanmıştır.

Bozok adı Cumhuriyet döneminde TBMM Birinci dönem Milletvekili Süleyman Sırrı(İçöz)'nın 4 Kasım 1922 tarihli teklifi üzerine 1923 yılında Yozgat olarak değiştirilmiştir²¹.

1.3. Milli Mücadele Döneminde Yozgat

Birinci Dünya Savaşı'na İttifak Devletleri yanında girmiş olan Osmanlı Devleti, savaşın ağır yükü altında ezilmiş ve müttefiklerinin tek tek savaştan çekilmesi ile beraber 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi'ni imzalamak mecburiyetinde kalmıştır. Mondros Mütakeresi, Anadolu'nun İtilaf Devletleri'nce paylaşımına zemin oluştururken aynı zamanda Milli Mücadele'ninde örgütlenme sürecini başlatmış oluyordu.

Yozgat bir yerleşim yeri olarak bulunduğu coğrafyanın etkisi ile hiçbir zaman düşman istilasına uğramamıştır. Bu özelliği ile düşman işgaline uğramış bölgelerden göç alarak yurtlarından olan vatandaşları bağrına basmıştır. Özellikle cephe gerisinde silah, ilaç, yiyecek-ıçecek, giyecek, sağlık ve barınma hizmetleri ile cepheyi sürekli desteklemiştir. Bu özellikleri ile Yozgat; Milli Mücadele yıllarında adını katkıları vasıtasıyla duyurmuştur.

---

²⁰ Karaca, *Kemal Bey Olayı*, s.14

²¹ Anonim, "Yozgat", *Yurt Ansiklopedisi*, İstanbul, 1982-1984, s.7628

Yozgat mütareke yıllarında XX. Kolordunun denetimi altındadır. Ancak bölgedeki Çapanoğlu ayaklanması Kuva-yı Milliye'yi çok uğraştırmıştır. Yunanlıların Anadolu'ya genel bir saldırıya başlayacakları günlerde ortaya çıkan bu ayaklanma Ankara hükümetini zor durumda bırakmıştır. Ayaklanmayı bastırmak üzere Çerkez Ethem'in güçleri 20 Haziran'da Ankara'dan Yozgat'a hareket etmiştir. Çerkez Ethem kısa sürede şehri kuşatarak ayaklanmayı bastırmıştır.

Yozgat'ta milli faaliyetler, bölge işgale uğramadığı ve işgal tehdidi altında bulunmadığı için Sivas Kongresi ile başlamıştır.

Bu dönemde özellikle işgal tehlikesi altındaki bölgelerde Milli Mücadele çalışmaları yöresel anlamda başlamıştı. Bu çalışmalar genellikle yerel kongreler tarafından hazırlanmaktaydı. Yerel kongrelerin oluşum sürecini tetikleyen temel ve ortak nokta ise bölgelerinin işgal ve tehdit eylemlerine karşı korunmasını sağlayacak kurumsal yapıların olmayışı idi.

Sivas kongresi öncesi temsilcilerin seçilmesi ve Sivas'a gelmeleri memleketin içinde bulunduğu karışık durum nedeni ile zaman almıştır. Kongreye Yozgat'ta delege göndermiştir. Yozgat adına kongreye katılan Yusuf Bahri Bey iştirâk etmiştir.²²

Mutasarrıf Necip Bey, Jandarma Bölük Kumandanı Adil Bey ve Kadı Remzi Bey başta olmak üzere yirmibir tane üst kademedeki görevli kişinin imzasını taşıyan bir telgraf; Sivas Kongresinde alınan kararlara bağlı olduğunu ve takip edilen siyaseti tasvip ettiğini göstermek için gönderilmiştir.²³

Milli Mücadele devam ederken Yozgat'ta bu mücadeleyi en fazla Yeni Yozgad Gazetesinin vermiş olduğunu görüyoruz. Gazete yayınladığı yazılar ile Milli Mücadeleyi ve yeni hükümeti kayıtsız şartsız desteklemiştir. Gazetenin 1 Kânun-ı Evvel 1337 tarihli nüshasında “ Sathi düşünenler manevi bir azim ve bir kuvvet-i

---

²² *Türk Parlamento Tarihi: Milli Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923*, I, Haz. Fahri Çoker, Ankara 1994, s.12-17

²³ *Yozgat 1973 İl Yılığ*, Yozgat Valiliği, Yozgat 1973, 30

harikulade ile sureti mesruada teşekkül etmiş olan hükümet-i hazırımızın müvekkili Anadolumuza bahş ettiği nimet ve saadetleri layık oluğu ehemmiyet ve ulviyetiyle bilemezler. Nimet o kadar büyük, hükümet o kadar âlidir ki şimdiye kadar tarih-i cihan böyle bülend bir inkılâp kayd etmemiştir. Bundan iki sene evvel İstanbul'un bazı hainleri batı, kendisine milletin, vatanın emri afak rengini vermek isteyen Feri Garani Anadolu'muzun şark vilayetlerini Sivas'a kadar belki daha ilerisini Ermenilere, Adana'mızı başkasına, Edirne'yi bilimim kimselere veriyor. İzmir'den Trakya'dan, hatta İstanbul ve boğazlardan feragat ediyor. Anadolu'nun diğer kısmında da hukuk-u hükmü atiden tamamen tecridi kabul ve bizi doğrudan aç kurtlara teslim eyliyordu.” denilerek kıyaslama yoluyla halkın mücadele arzusunun kuvvetlendirilmesi yönünde propaganda yapılmıştır.

Milli Mücadele ruhunun ivme kazanıp örgütlenmelerin çeşitlenmeye başlaması İzmir'in işgali ile başlamıştır. Özellikle İzmir'in işgaline tüm yurttan tepkilerin artması, Yunanlıların işgalle beraber yaptıkları işkencelerin tüm dünya kamuoyunda yayınlanıp tepki bulması ile sonuçlanmıştır. Aynı tepki Yeni Yozgad Gazetesi sütunlarında kendisine yer bulmuştur. 15 Kânun-ı Evvel 1337 tarihli gazetede Yunan Mezalimi başlığı ile “ Yunanlıların mezalimi gayri şuur-i bir tarzda ve tehevver ve galeyana saikası ile ika ettiklerine hüküm olunmamalıdır. Bu mezalimin evvelce müterreb bir usul dairesinde ve öteden beri Türklere karşı tatbik edilen imha siyasetinin ahkâmına tevfikeyen ve Kolordu Kumandanlarının emri üzerine icra edilmekte olduğu bizzat Yunan esirlerinin ifadeleriyle teayyün etmektedir. Ez cümle

Fırka 12. Alay 46, Tabur 2, Bölük 5 efraddan Kalizakis Emanuel'in badet tahlis verdiği ifadenin bir sureti aşağıda aynen derc olunmuştur:

Fırka kumandanı Prens Andrea askere geçtikleri köyleri ateşe vermelerini emretmişti. Bu emr-i tekmili fırkalara vermişti. Beraberinde bu hususatı kayd eden bir İngiliz zabiti bulunuyordu. Bunları yazan asker Girit'in Nerukuri köyünden Kalizakis Emanuel'dir.” şeklinde verilmiştir. Bu yazı ile Yozgad gazetesinin gelişen tüm koşulları birebir halka duyurduğunu ve kamuoyunun nabzının tutulduğunu görüyoruz.

Yeni Yozgad gazetesinde cepheden verilen haberlerin sığağı sığağına aktarılması ve eksiksiz olarak verilmesi günün şartları içerisinde dikkatimizi çekmektedir. Yunan mezalimi tekrarlanan surette Yeni Yozgad Gazetesi sütunlarına taşınır.

22 Kânun-ı Evvel 1337 tarihli gazetede Yunan Mezalimi geçen nüshamızdan maba'd başlığı ile “ Sakarya garbinde düşman tarafından terk edilen muharibin meyânında bulunarak berayi tedavi hastaneye yatırılan tankçı ustası Hasan Efendi başından geçenleri şu surette nakl ediyor:

Sivas'ın Şaban mahallesinden ve Zalbeler karyesinden Ali oğlu Hasan'ım, tevellüdüm 77'dir. Mücerrahan esir düştüm evvela yanıma bir düşman zabiti geldi:

“Korkma, öldürmeyiz!” dedi. Sonra beni Yunan yüzbaşısının yanına götürdüler. Bu yüzbaşı bana ordumuz hakkında bir takım sualler sordu. Bu meyanda Mustafa Kemal Paşa'nın simalarını, eşgalini soruyorlardı. Hem de Türkçe küfürler ediyorlardı. Ben Paşa Hazretlerini hiç görmediğim için kâtiplerine bu hususda hiçbir şey söyleyemedim. Beni tutsak eden yüzbaşidan ekmek istedim cevaben: “Sizi Mustafa Kemal diyorsun bizde sizin için yiyecek yoktur.” Dedi. Ben “öyle ise bir kâğıt yazalım bizim tabur buraya yiyecek gönderir.” dedim. Yüzbaşı Rumca bir şeyler mırıldandı yanında bulunan bir zabıt dört neferni alarak bir dere içine götürdüler. Orada birçok şehitler gördüm. Bu şehitlerin önünde bana “doğruyu söyle yoksa seni de bunlar gibi öldürürüz” dediler, ben dört kitap hakkı için yemin ettim ve dedim ki: “ordumuz hakkında katiyen hakiki malumatım yoktur.” Bu sözüm üzerine yanımda bulunan zabıt ve dört nefer ile Rumca bir şeyler söyledi. Mütemediyen bu dört nefer arasında bulunan bir tabaka, bir bıçak, bir gümüş saat, bir İngiliz çakısı, sekiz sigara paketi ile tabancasının içine bulunan 45 lira kâğıt paramı aldılar.” şeklinde verilmiştir.

Yazıdan da anlaşıldığı gibi Mustafa Kemal öncülüğünde ki Milli Mücadele hareketi düşmanlar tarafından yakından takip edilmektedir. Aynı zamanda Mustafa Kemal hakkında bilgi edinmek arzusu içerisindeyler.

Türk vatani ve milletin bölünmezliği ilkesi etrafında Misak-ı Milli tüm yurt çapında desteklenmektedir. Yeni Yozgad gazeteside Ulusal Kurtuluş Savaşını

desteklemiş, yazılarında daima Meclis'ten ve Misak-ı Milli'den yana tutum takınmıştır. 30 Mart 1338 tarihli Yeni Yozgad Gazetesinde Misak-ı Milli hakkında aşağıdaki yazı kaleme alınmıştır.

“Anadolu Misak-ı Milli'sinin husulü için çalışıyor. Misak-ı Milli her hangi milletin hukukuna tecavüzü şaibesinden küllüyen tenvire ve fakat Anadolu'nun istiklâline hudud-u millisine, hukuk-u meşruasına, tecavüz ve müdahale eden, herhangi millet ve hükümete müsaade ve müsahama zatından müberadır.

Daima sulh içerisinde yaşamak kendi hudud-u millisi dâhilinde terki etmek Anaolu'nun ıhs-ı ameli ise Misak-ı Millisi temin edilmedikçe istiklâli müdahaleden katiyen masun kalmadıkça kıyametler kopsa müdafa ve muharrebeden feragat etmeyecek kılıcı kınından tutacak hür olarak doğmuş hür olarak ölecektir.

Geçen gün Paris'te içtima eden üçler konferansı Türk-Yunan meselesinin halli Anadolu'nun tahliyesi için çalışacaklarını ilan ve fakat Misak-ı Millimizin husulüne teminat verilmedikçe mütecavizler, zalimler topraklarımızdan Türk'ün hayatı, Türk'ün namusuyla oynamaya devam ettikçe, onun karşısında bile teminat sakın ve sakit durmak meskenet ve zatına kabul edecek bir Türk mevcut değildir. BMM hükümeti dahi Efkâr-ı Umumiye-i milletten mülhem olarak icab eden cevabı bittabi ita edecek riyasettir. Harb-i Umuminin hitamında böyle bilakayd şart değil bir takım yaldızlı vaadlerle teklif kabul edilen mütarekenin başımıza getirdiği felaketler hatırımızdan çıkmadı ve ilelebed çıkmayacaktır.”

Bu yazıdan da anlaşılacağı gibi Yeni Yozgad Gazetesi ve gazetenin hitap ettiği Yozgat halkı Anadolu'da direnişi desteklemiştir. Aynı zamanda var olan direniş hareketine istihbarat, silah, malzeme ve cephane yardımı yapmıştır.

2. BÖLÜM

YENİ YOZGAD GAZETESİNDE YAYINLANAN HABERLER

Milli Mücadele döneminde Anadolu maddi ve teknik açıdan imkânsızlıkların yaşandığı bir coğrafyadır. Anadolu'daki tüm bu olumsuz koşullara rağmen direniş hareketini destekleyen, Anadolu'nun sesini duyurmaya ve direniş için kamuoyu oluşturmaya çalışan bir Anadolu basını faaliyetlerine devam etmektedir.

Mütareke sonrası mücadele arzusunun halktan kaynaklanmasını sağlamak yani Anadolu'da kamuoyu oluşturmak kaygısı ön plana çıkmıştır. Bu kamuoyu oluşturma görevi ise Anadolu'da yayın hayatını sürdüren yerel basının görevi olmuştur. Anadolu, genel olarak işgallere karşı direnilmesi ve işgalci güçlerle mücadele edilmesi düşüncesinde olmuştur. Anadolu'da Milli Mücadele'nin başlamasıyla birlikte İstanbul Hükümetleri ile Anadolu Hareketi arasında başlayan görüş ayrılığı askeri ve siyasi konuların yorumlanmasında olduğu gibi, basında da kendisini göstermeye başlamıştır.

Milli Mücadele basınında işgal güçlerine karşı yazıların yazılması, Milli Mücadele'nin gerekliliği ve haklılığının anlatılması, Mondros sonrası temel politikasının ana teması halindedir. Yeni Yozgad Gazetesi de bu misyonu üstlenerek Ulusal Bağımsızlık Hareketinin destekçisi olmuştur.

Yeni Yozgad Gazetesi, "Yozgad Gazetesi" adıyla Yozgat matbaası tarafından neşrediliyordu. Milli mücadele yıllarında Yozgat Mutasarrıfı İbrahim Bey'in özel ilgi ve gayreti sonucu mutasarrıflık tarafından satın alınarak ismi "Yeni Yozgad" olarak değiştirilmişti.

1337(1921) Temmuz tarihinden itibaren resmi liva gazetesi olarak yayın hayatına devam etmiş, nüshası 100 paraya satılmış ve Perşembe günleri neşredilmiştir.

Gazete Yozgat Valiliği tarafından çıkarılan resmi bir yayındır. Gazetenin ebatları 28*40 cm'dir. Yayın hayatına başladığında başyazarı olarak Divanlızade Ahmet Hamdi Bey'dir. Gazete, o zamanın yazı dili olan Osmanlıca ile ve Türk alfabesi sayılan Arap alfabesi ile basılmaktadır.

Yeni Yozgad Gazetesi iki sayfa olarak yayın hayatına başlamıştır. İmkân ve ihtiyaçlar dâhilinde zaman zaman dört sayfa olarak da yayınlanmıştır. Hatta 1928 yılında sayfa sayısı sekize kadar çıkmıştır.

Perşembe günleri neşredilmiş olan gazete nüshası 100 paraya satılmıştır. Altı aylık abonelik 110 kuruş, yıllık abonelik ise 200 kuruş olarak tesbit edilmiş ve Milli Mücadele yıllarında fiyatında değişiklik yapılmamıştır. 1925 yılından itibaren ise gazete Çarşamba günleri neşredilmeye başlanmıştır.

Gazetenin ilk sayfası genellikle ulusal haberler ve baş makalelere ayrılmıştır. Ulusal basının bir yansıması olarak Anadolu Ajansının yayınları kendisine oldukça fazla yer bulmuştur. Dönem itibari ile yerel bir gazete olmaktan ziyade devrimlerin halka yansıtılmasını sağlayan bir araç görevindedir. Ulusal ve uluslar arası basın ile çevre illeri haber ve ilanları gazetenin sayfalarında kendilerine yer bulmuşlardır.

Gazete özellikle Milli Mücadele döneminde Misak-ı Milli ve Meclis yanlısı yazıları ile dikkat çekmiştir. Genel olarak Yeni Yozgad Gazetesi siyasi, içtimai, maarif, iktisat haberlerini ihtiva etmiştir. Gazete ulusal ve yerel yaşama ayna tutması ve dönemin nabzını tutması bakımından, dönemi anlamamızda bize ışık tutacak yazılara havidir.

Gazete cephedeki durumu halka duyurmuş, Yozgat halkının hissiyatına tercüman olmuştu. Ordunun ihtiyacı halka duyurulmuş, halk bu konuda bilgilendirilmiş ve çeşitli kampanyaların, yardımların toplanmasında etkili bir güç olmuştu.

2.1. Atatürk Haberleri

Atatürk Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerindeki ordu komutanlıklarından, Kurtuluş Savaşı'nın ilk yıllarında kongre başkanlıklarına, TBMM Başkanlığı ve Başkomutanlıktan yeni devletin Cumhurbaşkanlığına kadar pek çok resmi liderlik görevinde bulunmuştur. Bu durum Atatürk'ün liderliğinin Türk devrimindeki etkisini açıkça ortaya koymaktadır¹.

Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhuriyeti kurup biçimlendirirken düşüncelerinin temelinde çoğulcu ve demokratik bir yaklaşım söz konusudur. Mustafa Kemal'in amacı, Türk milletinin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşabilmesi için hür, bağımsız devletin temeli olan demokrasiyi kültür zenginliği ile güçlendirmek, eski kalıplaşmış düşünceleri kökünden söküp atmak ve her türlü gerici düşünceden arındırılmış olarak ülkede ve toplumda siyasi, idari, sosyal, ahlâki ve ekonomik reformları gerçekleştirmektedir².

Atatürk bir imparatorluğun enkazından güçlü ve çağdaş bir Türkiye Cumhuriyeti ortaya çıkardı³. Bundan dolayı özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında attığı her adım, söylediği her söz gerek ulusal gerekse yerel basın tarafından takip edilmiştir. Mustafa Kemal'in yurtiçinde ve yurt dışında her gezisi her söylemi kendine gazete sütunlarında yer bulmuştur. Yeni Yozgad Gazetesi'nde, Yozgat halkına büyük Gazi'nin haberlerini çok sık bir şekilde duyurmayı kendine bir görev addetmiştir.

---

¹ Emre Kongar, *Atatürk*, İstanbul 1998, s.220

² İsmet Giritli, "Kemalizm İdeolojisi", *Atatürk Yolu*, Ankara 1987, s.296

³ Kamuran Ardıç, "Atatürk'le Çağdaşlaşmak", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C.VI, S.18, Ankara 1990, s.693

16 Kânûn-ı Evvel(Aralık) 1925 /Sayı 218

Reisicumhur Gazi Paşa Hazretleri Vilayetimiz Muallim Birliğini Bilmukabele Tebrik Eyliyor

Vilayetimiz hayat-ı irfanında, teceddüd ve terakkî yollarında pek büyük hizmetlerde ve meşkûr mesaide bulunan Muallimler Birliği Cumhuriyet bayramının sene-i devriyesi münasebetiyle büyük müncimiz Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine arz-ı tazîmâtta bulunmuştur.

Gazi Paşa Hazretleri, birliğin tazîmâtını lütfen kabul buyurarak birliğe atide sureti münderic telgrafnameyi ihsan buyurmuşlardır.

Azam-ı dâhimizin bu vesile ile de tebrîğine mazhar olan birlik müntesiblerinin minnet ve şükranlarına pâyan yoktur.

Bu hal bizleri bile pek çok mesrûr etmiştir.

Keyfiyetden bütün birlik müntesiblerini payidar etmek mezkûr telgrafnameyi musarrahan büyük bir iftiharla derc ediyoruz.

Bozok Muallimler Birliği Reisi Faik Doğan Bey'e

“Muhterem muallimlerimizin milli bayramımızın tebrîğine izhar buyurdıkları samimi haseneye teşekkür ve mukabil tebrikatımın kendilerine iblâğımı rica ederim.”

Orta Mektep Müdürü Faik Doğan Bey Takdir Olunuyor

On seneyi mütecâviz zamandan beri memleketimizin irfan-ı hayatına pek müsmir hizmetleri sabık eden orta mektep müdürü Faik Doğan Bey Maarif Vekâlet-i Celilesi tarafından takdir edilmiştir. Mumaileyh hakkında vurûd eden takdirnamenin bir suret-i kemalini iftiharla kaydediyoruz.

Yozgad Orta Mektep Müdürü Faik Doğan Bey'e

Der-uhde ettiğiniz mesaide muvaffak olduğunuz müfettiş-i umumi raporundan anlaşılmıştır. Bu sebeple mesai bu muvaffakiyetinizin daima müsmir ve istifade bahş olmasını temenni eder ve beyan-ı takdirat eylerim efendim.

Maarif Vekili Namına

Müsteşar Nafi Atıf

Gazetemizde mumaileyh beyan-ı takdirat eylemeyi bu vesile ile de bir vazife bilir.

30 Haziran 1926 /Sayı 243

Büyük Hâlakâtımıza İcrası Mütesavvir Suikast Üzerine İcra Olunan Miting

Sevgili yüce Gazimiz Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin İzmir'e muvasalatlarından bir gün evvel keşif edilen suikast tertibatı amillerinin derdest edildiğini bildiren ajansın münderecatı ahali tarafından işitilir işitilmez öyle bir derin nefret, öyle bir gayz ve hiddet hükümferma idiki herkes o hain elleri, o fena ruhlu şahısları parçalamak heyecanını zabtu tevkife muvaffak olamıyordu. Kabîl olsa vatani, millî cinayetin şeytanî irtikâba tasaddiden utanmayan esafilin mevkuf bulunduğu mahalde ceza ve sezalarının tatbik edildiğini görmek isteriz diyenler pek çok idi. Hainane, melunane emellerinin icrasına fırsat bulamayan nakislerin hareket vakitlerini telin etmek elzem idi.

Kıymetli mebusumuz Şark-ı İstiklâl mahkemesi azasından Avni Bey Efendi'nin taht-ı riyasetinde binlerce ahalinin iştirakiyle hükümet konağı civarında mahfil askeri pişgahında kurban bayramının üçüncü çeharşene günü saat onda bir miting akid edilerek vatandaşlarımızın teessürü, faillerin ve mensub olduğu zumrenin bir daha baş kaldıramayacak surette tecezziyeleri hükümete telgrafla bildirildi. Mütenip pek heyecanlı oldu.

Muhterem mebusumuz Avni Bey Efendi kendine mahsus talâgat ve belâgat ile bir nutuk irad ederek mübeccel Reiscumhurumuz evsaf ve müzayasından, büyüklüğünden, memlekete, vatana, millete yaptığı mukaddes hizmetlerden, suikast amillerinin işledikleri cürümün şahsî bir cürümden ziyade fikrî mahsusa hizmet eden muhalefet zümresinin eseri ihaneti olduğundan heyecanlı bir surette bahsetti. Mumaileyhin fasih ve salis sözlerinin kemal-i dikkatle halk rikkat ve heyecandan kendini alamıyor idi.

Suikasttan tevellüd edecek felâketin mazarrat-î atiyesini takdir eden zevatın gözleri yaşıyor idi. Avni Bey Efendi'nin "Suikast müteşebbislerinin teciziyesi ile beraber memlekette huzur ve sükûnetin devamını teminen bu meşum fikre, bu

menhus emele rehber olan zümrenin bir daha fenalık yapamayacak bir hale getirilmesini hükümetten telgrafla talep için vekâlet veriyormusunuz” hitabesine hep bir ağızdan “veriyoruz” cevabından sonra mumaileyhin nutku alkışlandı.

Bade yaşasın Gazi Paşa, kahrolsun düşmanları nidası alkışlar ile tekrar edecek mütennine nihayet verildi.

Hainleri gazetemizlede telin ederek Büyük Gazi’imiz için samedani siyanetler ve tuli ömürler dileriz.

Miting esnasında halkın hissiyatına tercüman olmak üzere Faik Doğan Bey tarafından kaleme alınan ve Reisicumhur hazretleriyle Baş Vekâlet-i Celileye çekilecek telgraflar, halkın nazar-ı tasvibine arz ve aynen kabul edilmiştir.

11 Ağustos 1926/ Sayı 249

Reisicumhur Hazretlerinin Vilayetimiz Heyetini Kabulü

Reisicumhur Gazi Paşa Hazretlerine vilayetimiz namına arz-ı tazîmat için Ankara’ya giden heyet azasından Belediye Reisi Nazım Bey’den vurûd olan telgrafname sureti aynen zirde derc edilmiştir.

Mühî-i azim Gazi Paşamız heyetimizi bugün büyük samimiyetle kabulü ziyaretimizden pek mütehasıs olduklarını ve selamlarının ahali-i muhteremeye iblağını emir buyurdular. Keyfiyetin tebliği ve tefhîmini rica Cumartesi günü mütebâki makamât-ı âliyeyi ve Paşa Hazretlerinin çiftliklerini ziyaret edeceğimizi arz eder.

Gazi Hazretlerine Çekilen Telgraf

Reisicumhurumuz Büyük Gazi’imiz Paşa Hazretlerine

Bugün açılan Meclis-i Umumi-i Vilayetin müzakeratına başlarken evvela Türk’ün arlı ve ebedi müteşevviki bulunan feyzli cumhuriyetimizin mübeccel bânî ve sevgili vatanımızın büyük halaskâra olan zat-ı samiye riyasetpenahlarına bütün yurt halkının ve meclisin layezal muhabbet ve sadakatlerinin alelhusus rehâ-kâr inkılâb ve mübeccel cumhuriyetin prensibleriyle müttezâdd bulunduğu için Teşkilat-ı Esasiye kararının bazı mevadı hakkında yapıldığı istibsâr olunan tadilatın kabulünde Büyük Millet Meclis’inde yükselen alkışlara müsretkârane iştirâklerinin ve hissiyat-ı

tekârüm tazimkâralerinin arz ve ibğasının bahsi karara alındığını kemal-i hürmetle arz ederim efendim.

Yozgad Valisi

Ali Rıza

3 Teşrin-i Sâni (Kasım)1926 / Sayı 261

Büyük Millet Meclisinin Sekizinci Devre-i Küşâdı ve Gazi'nin Nutku

Reisicumhur hazretleri bugün mühim bir nutuk iftitâhı ile Büyük Millet Meclisi'nin sekizinci faaliyet senesini küşâd buyurmuşlardır. Gazi nutuklarında demiştir ki:

Büyük Millet Meclisi sekizinci faaliyet senesine dâhil olurken, azayı kiramı hürmet ve muhabbetle selamlarım.(Alkışlar). Bu sene; asil milletimizin lâyük olduğu medeni mevkii bilfiil işgal için, Büyük Meclis'in, bir iki seneden beri vücade getirdiği kanunların ve ittihaz ettiği tedbirlerin, hayatı umumiyyede tatbikatı ile geçmiştir. Bu tatbikatın müsbet tesirat ve tecelliyatını memnuniyetle müşahade etmekte bulunuyoruz.

Cumhuriyet ve medeniyetin başlıca nimeti olan huzur ve asayişin takrir ve teyidi için sarfettiğimiz mesainin vâsi neticeleri tahakkuk etmektedir. Bunu fahr ile tizkâr edebilirim. Son senelerin belli başlı hadisesi olan şark irticasının istilzam ettiği ıslatkârane tedbirler isabiyetle ve muvaffakiyetle tatbik edilmiştir. Bu tedbirler vatandaşlarımızın içtimaî ve iktisâdî hayatları üzerinde, sükûn ve refah gösteren tesirlerini şimdiden hissettirmektedir.

İçtimaî bünyemizin hiçbir hadisesini hiçbir derdini, yarım tedbirlerle uyuşturmak şiarında ve istidâdında olmayan Cumhuriyet; tevessül ettiği radikal islahatın ilk devrelerini geçirmiş ve günden güne artacak semerelerini iktidaf etmek devrine girmiştir. (Şiddetli Alkışlar, Bravo Sesleri)

Şiarımızın ve istidâdımızın ilham ettiği ve esasen memleket ihtiyaçlarına mutabık olduğu eserleriyle tezahür eden yolumuzda katiyetle yürümek azmindeyiz. (Bravo sesleri, Alkışlar)

Memleketimizin dâhilî idâresi, yalnız huzur ve asayişle değil, iktisâdî ve ümrânî faaliyetlerle de mütemâyizdir. Yol inşası için, umumiyetle gösterilen tehalük ve gayret hasseten zikre şayandır.

Bu zemindeki mesaiyi tanzim için umumi ve hususi yollar arasındaki farkların izalesi lüzumu karşısındayız.

İhtiyacat-ı umumiye için vazbuyurduğunuz Yol Kanunu, Köy Kanunu, Borçlanma Kanunu, İskân ve Teşkilât-ı mülkiye kanunlarının tatbikatı hüsnü semerat vermektedir.

Bu sene, takdim olunacak Nahiy ve Belediye kanunlarıyla tedrisat vergisinin tanzim ve ıslahı ile Meclisi Âli asrî ve medeni bir merhale-i terakki daha temin etmiş olacaktır.

İskân siyasetine ve iskân tedabirine atıf buyurduğunuz ehemmiyetin yerinde olduğunu işaret etmek isterim. Bu zeminde her sene ittihaz buyuracağınız yeni tedbirlerin istikbâl-i memleketi bihakkın tarsine matûf olacağına şüphe yoktur. İslahat-ı umumiye meyanında kabul buyurduğunuz Kanun-ı Medeni Ceza ve Ticaret Kanunları mevkiî tatbika giderken, hâkimlerimizin gösterdiği gayret ve isabiyeti takdir ederim. Bu kanunların milletin hakiki ihtiyacına ve deruni arzusuna ne derece mütabık olduğu derhal tezahür etmiştir.

Muhterem efendiler! Türk milletinin inkişafına asırlardan beri set çeken manaları kaldırmak ve hayat-ı umumiyeye muâsır medeniyetin kanunlarını ve vasıtalarını vermek için sarf ettiğiniz mesainin, milletin tasvib-i umumisine mukarin olduğu muhakkaktır.

İhtirasat ve muzmiratını milletin selameti yolunda tatmin edilmemiş görenlerin teşebbüsâtı mezbuhanesi idare-i milliye karşısında daima makhur olmuştur ve daima makhur olacaktır. (Sürekli Alkışlar)

Tunalı Hilmi Bey (Zonguldak) -Yaşasın Cumhuriyet ..

Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri (Devamla)- Bu teşebbüsâtın son tezahürü olarak meydana çıkan, suikast hadisesi naçiz şahsıma taalluku, itibariyle değil, fakat Türk milletinin merdane evsafına yaraşmayan ve Millet

Vekâleti gibi yüksek bir mertebeli itibari vasıta-i tecavüz kılmağı düşünecek kadar tereddidi eden irticai bir zihneyet göstermek itibariyle mucibi teessür olmuştur.

Refik Bey (Konya) O sefiller, Türk Milletinden değildir. Büyük Dâhi.

Tunalı Hilmi Bey(Zonguldak) Onları Türklük değil, cehennem bile kabul etmez (Lânet olsun sesleri)

Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri (Devamla) ancak pek mahdût ve namert bir zümreye münhasır kalan bu zihniyete karşı bütün milletin candan gösterdiği nefret ve mukavemet Cumhuriyetin ve Büyük Millet Meclisi tesisatının millet nazarında ne derece aziz olduğunu isbat etmek cihetinden mucib-i tesliyet ve mefharet olmuştur. (Alkışlar).

Azayı kıram; Milletimizin mukadderatına vaziyet ettiğinden beri Büyük Millet Meclisinin şîârı, heyet-i ictimaiyemizin kayıp ettiği asırları süratle telafi etmek ve istihdaf ettiği gayelere emniyet ve sükûnetle varmak için halin icab ettirdiği tedbirleri tereddüdsüz ittihaz ve tatbik eylemektir.

Büyük Millet Meclisi'nin son senelerde çizdiği istikametlerden gûna-gûn mugatalar ve teşvişlerle milletimizi inhiraf ettirmek isteyenlere karşı, bizzarure vaz ettiği Takrir-i Sükûn Kanunu bu şîârın arasındadır.

Bu kanunun ıslahat-ı umumiyenin iyi anlaşılmasına hüsn-i tatbikine alelumum sükûn ve istikrarın vusulüne ve devlet nüfuz ve haysiyetinin takrir ve teyidine ne derece nafi olduğu meydandadır. Takrir-i Sükûn Kanununun alelumum fena hareketlere ve sui istimallere karşı hürriyet-i efkâr ve matbuatı asla takyid etmediği müsellemdir. Bu hudud dâhilinde tatbik edilmekte olan Takrir-i Sükûn Kanununun milletinin hayatı için asıl olan huzur ve emniyetin ıslahat ve inkılâbatın müdafa ve teyidi gibi esasat-i hayatiye, iktiza ettirirse münasib bir müddet daha idame-i mer'iyeti Büyük Millet Meclisi'nce mütalâa ve derpiş edilmeye şayandır.

Tunalı Hilmi Bey(Zonguldak) – Elbette; hiç şüphesiz...

Reisi Cumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri (Devamla)-

Muhterem efendiler! Alelumum iktisâdîyatımızda feyizli bir inkişaf meşhuttur. Milli bankalarımızla ticari ve sınaî şirketlerin adet ve sermayelerinin mütemediyen artmakta olması halkımızın iktisâdi faaliyet ve intibahına delil addolunabilir.

Kabotajın bu sene zarfında, münhasıran ve tamamen Türk sancağına avdeti fiilen tahakkuk etmiştir. Bu hadiseyi müftehirâne yâdetmek isterim. (Alkışlar)

Bu hadise asırlarca süren mevânî’ a karşı ancak milli idarenin istihsal edebildiği muvaffakiyetlerdendir. (Alkışlar)

Demir sanayii tesis ve demir madenleri işletilmesi için mütehasısların muhtelif sahalarda teşkilatı müspet neticeler vermiştir. Ereğli kömür havzası şarkında matup evsafı haiz yeniden zengin kömür tabakatı zahire çıkarılmıştır.

Kömür istihsalatı, bu sene, şimdiye kadar istihsal olunan neticelerin fevkine çıktı. Maahazâ, bu netice, bizim istihdâf ettiklerimizden ve membalarımızın servet ve kudretlerinin temin edebileceğinden henüz çok uzaktır. İstihsalatı arttırmak için mütemediyen yeni tedbirler alınmaktadır.

Bu maksatla Maadin Kanunu layihası Meclisi Âliye takdim olunmak üzere ihzâr olunmuştur.

Vatanda büyük fabrikalar vücuda getirmek için umumi ve meşkûr gayret görülmektedir. Bu devre-i içtimaiyede yeni Teşvik-i Sanayi Kanunu ve yeni Mesai Kanunu Meclisi Âliye takdim olunacaktır.

Kezalik “Alî İktisad Meclisi” tesisi için bir kanun layihası ihzar olunmaktadır.

Muhterem efendiler! Zirai sahada da Vekâlet şerait ve vesait-i hazıra dâhilinde azami gayret ve faaliyet sarf eyledi. Tohumların emrâzından tahlîsi ve istifâsı, mezruata eşcâra ve hayvanata arız olan hasarât ve emrâzın imhası için aldığı vasi ve müessir tedbirler şayan-ı memnuniyet neticeler vermektedir. Ancak, memleketimizin bir ziraat memleketi olduğunu ve vüsati, göz önüne alınırsa bizim başlıca kuvvet ve servet mesnedimizin toprak olduğu tezâhür eder. Cesaretle söylemeliyiz ki: memleketimizin zirai sahada müstaid olduğu inkişafı temin edecek ilmi ve ameli iktidara sahip mütehasıslarımız azdır.

Binaenaleyh, zirai teşkilatımızı ziraat mekteplerimizi, zirai faaliyetimizi, fenni usuller dâhilinde esasından tanzim edecek tedbirleri, hakiki erbabı delaletiyle ittihazda tereddüde mahal olmadığı kanaatindeyim. (Bravo Sesleri, Sürekli Alkışlar)

Muhterem Efendiler! Halkın hayat ve sıhhati nokta-i nazarından üç seneden beri muayyen bir program dâhilindeve bütçemizin müsaadesi nispetinde takip olunan faaliyete devam edilmektedir.

Memleketin muhtelif menâtıkında sıtma vesair emrâz ile mücadele teşkilatı tevessü ve inkişâf etmektedir. Sıhhî faaliyet ve mücadelattan aldığımız neticeler müsbet ve şâyân-ı memnuniyettir. Umûru sıhhiye ve içtimaiyenin muhtelif şubatına ait ve Meclisin rûznâmesinde bulunan, kanun layihalarının tasdiki teşkilat-ı sıhhiyye ve içtimaiyemizde yeni terakkiyât temin edecektir.

Efendiler! Tarih-i harb-i sıhhide ve memleketin muavenet-i içtimaiye tarihinde bir mevki mahsus ihrâz etmiş olan Türkiye Hilal-i Ahmer Cemiyetinin bu sene zarfında, mübadillerin sıhhi ve ilbas ve iskân umuruna ve memleketin âfât-ı içtimaiye ve arziyesine yaptığı kıymetli yardımları takdirle zikrederim.(Alkışlar)

Hilâl-i Ahmer azâ adedinin memleketin rüştü içtimaiyesi ile mütenasib bir dereceye varmasını ve bütün milletin bu nenasübü temin etmesini temenni eylerim.

Muhterem Efendiler! Demiryolu inşaatımız ciddiyetle devam ve terakkî etmektedir. Şimdiye kadar inşasına tevessül ettiğimiz hatlardan başka, diğer hatların inşasına başlamak ihtiyacındayız. Memleketin esas olan bu ihtiyacını tatmin için hükümetçe ve Meclis-i Âlice yeniden tedabir der-pîş edilmesi lüzumuna kanîim. Bütçedei demir yolu inşa vesaitinin tezyidi ve husisi müteşebbislerle anlaşmak imkânının taharrisi bu tedabir cümlesindedir.

Hükümet inşaatından başka olarak bu sene zarfında Samsun- Çarşamba hattının işletmeye açılmış olduğunu memnuniyetle zikrederim.

Efendiler! Her şeyden evvel ehliyetli ilk tedrisat muallimlerinin süratle yetiştirilmesi için mahdûy adedde fakat vesaiti ve heyet talimiyesi mükemmel, büyük müessesât vücuda getirmek ve bu müesseselerden kâfi adedde muallim yetiştirmek hususunda Büyük Meclis'in ittihaz ettiği tedâbirin tatbikine ehemmiyetle devam olunmaktadır.

Orta mekteplerimizde talîm ve tadrîste ciddiyet ve nizâm ve inzibâta riayet hususunda şayan-ı memnuniyet bir fark husule gelmiştir.

Memlekette talîm ve tadrîs esaslarını, ilmi ve müstakil bir merkezden sevk ve idare maksadıyla tasavvur edilen “Talîm ve Terbiye Dairesi” teessüs etmiş ve alelumum tadrîsâtın programları ve kitapları üzerinde ciddi kararlar alınmıştır.

Bu sene ihdâs ve mevkii tatbîke vazolunan Maarif eminleri teşkilatının pek nâfi olacağını ümit etmekteyim.

Alelumum Maarif Müessesatında mütehasıslardan istifade etmek hususuna gelecek seneler dahi, vâsi’ mikyâsta devam olunmak musîb olur.(Alkışlar)

Maarif-i Umumiye Kanun Layihası bu sene Meclis-i Âli’ye takdim olunacaktır.

Azâyı kiram! Siyaset-i hariciyemiz, öteden beri takip ettiğimiz sulh ve müsâlemet hatt-ı aslisinde müsbet neticelerle inkişâf etmektedir. (Alkışlar)

Rusya ile münasebatımız, tasdikinize iktiran eden emniyet ve bîtaraflık muahedesiyile tespit edilen esaslar üzerinde hâlisâne ve samimânedir.

Tahdîd-î hudut; bermutât, müsait bir hava içinde neticelendi.

İkamet ve Ticaret Muahedesi müzakeratı da çok ilerledi.

İran’la mevcut olan samimi münasabatımız tasdikinize iktirân eden muâhede ile tevazzuh ve tebellür etti.

Bu muâhedenin hududu üzerinde bu komşu diyarda gördüğümüz küşayış ve terakki ve İran vahdeti idaresinin kuvvetli ve rasin esaslar üzerinde teessüsü için İran vatanperverlerinin sarfettikleri mesainin semerâtını memnuniyetle müşâhede etmekteyiz.(Alkışlar)

Afgan’la münasabatımız malumunuz olan tarik-i samimiyet de devam etmektedir.

Suriye ve Irak hudûdlarında tahtit muamelesi başlanmak üzeredir. Muâhedât, bu hudûtlar üzerinde tarefeyn için bilhassa emniyet ve hüsnu mücâveret maksatlarını istihdâf ederek yapılmıştır. Ümit ediyorum ki bu maksatların tahakkuku, muâhedâtın

müpteni olduğu samimiyeti, fiiliyat sahasında göstermiş olacaktır. Bu halin Fransa ve İngiltere ile münasabatımız üzerinde hüsnü tesir icra etmesi tabiidir.

Görüyorsunuz ki şark komşularımızla münasabatımız da takip ettiğimiz ve aradığımız hatt-ı hareket, her türlü muzmerrattan âzâde olarak yekdiğere emniyet ve yekdiğere huzur ve müsâlemet içinde inkişaf veren açık ve samimi bir istikamettir. (Sürekli Alkışlar).

Yunanistan ile aramızdaki muallâk mesailin halli için yedi iktidarımızda olan, her türlü suhûleti gösterdik. Bu babda açılan müzâkerat ilerlemiştir. Yaklaşan neticenin bu derecede Heyet-i Celilenize arz olunacağını ümit ederim.

Bulgaristan'la tasdik buyurduğunuz Muhadenet Muâhedesi ve İkamet Mukavelenamesi mevki-î mer'iyete girdi. Bir Ticaret Mukavelesi müzakeresindeyiz. Sırp, Hırvat, Sloven ve Romanya ve Arnavutluk ile münasabatımız normal ve dostanedir.

Sırp, Hırvat, Sloven ile bir Ticaret Muahedesi müzakeresindeyiz.

Balkan komşularımızla hüsnü münasabatımızdan bahsederken, ilave etmeliyim ki, biz, Balkanlardaki huzur ve sükûnla çok yakından alakadınız(Bravo Sesleri).

Garp ve Uzak Şark devletleriyle mevcut olan dostane münasabatımızda muâhedat-ı münakidenin tayin ettiği yollarda halisane yürümekteyiz.

İtalya ile İadei Mücrimin ve Muzahereti Adliye muahedesi imza edilmiştir. Fransa ve İtalya ile konsolosluk mukavelesi müzakeresi ilerlemektedir.

Almanya ile Ticaret Muahedesi ve İkamet Mukavelesi hitam bulmuştur.

Şimali Amerika cemâhiri müttehidesi ile muvakkat bir Ticaret İtilafnamesi akdettik. Aramızda imza edilmiş olan bu muâhedenin bu devrede Heyet-i Celilenizin tasdikine iktiran edeceğini ümit ederim.

Cenubî Amerika devletlerinden Arjantin ile imza edilen muâhedenet muâhedenamesi Meclis-i Âlîye arz olunacaktır.

Muhterem Efendiler! Biz beynelmilel münasebâtda mütekebil emniyeti ve riayet istihdafeden, açık ve samimi politikanın en har taraftarıyız. Hassasiyetimiz, bu

vadide tezahür eden tertibat ve tekellüfata karşı, bunların bizim için de fiili ve hakiki bir emniyet vücuda getirip getiremeyeceği noktasındadır (Bravo Sesleri).

Muhterem Efendiler! Berri, bahri ve havai ordumuzun taalisi için sarf ettiğiniz gayretlerin feyizli semereler vermekte olduğundan emin olabilirsiniz. (Alkışlar).

Faaliyetini yakından müşahade etmekte olduğunuz Cumhuriyet ordularının maddi ve manevi sahalarda kudret ve kıymeti vatanın masuniyetini ve milletin emniyeti tekeffül edecek bir seviye-i âliyyede olduğunu katiyetle beyan edebilirim. (Sürekli Alkışlar).

Efendiler! Vatandaşların kendi gayret ve hamiyetlerinin mahsulü olan Tayyare Cemiyetinin bir senelik mesai ve muvaffakiyeti takdire şayandır. (Alkışlar).

Azâyi kiram; devletin vaziyet-i maliyesine atfettiğiniz büyük alakanın esas ehemmiyeti üzerinde bilhassa ısrar etmek isterim.

Geçen senelerin açık bütçelerinin biriktirdiği müşkilât Büyük Meclisi'nin 1926 bütçesinde hakiki bir muvazene vücuda getirmek için sarfettiği gayret ve hükümetçe mümkün olan azami tasarrufata dikkat sayesinde iktiham edebilmiştir.

Gelecek bütçelerin, hakiki muvâzene tesisi için geçen seneden beri takip olunan salim istikamete mutabık olarak meydana geleceğini kuvvetle ümit ederim. Cumhuriyetin açtığı ümran ve imar politikası ve Cumhuriyet masûniyetinin talep ettiği müdafaa vesaiti hakiki bir bütçe dâhilinde, milletçe ve hükümetçe ciddi tasarrufat ile temin olunabilir. Büyük Meclis'in milletin hazinesinin kudretini tevsi için vazettiği yine varidât kanunlarından bugüne kadar istihsal olunan neticeler, bunlardan beklenen menafin elde edileceğini kuvvetle ümit ettirmektedir.

Yalnız, yeni kanunların tatbikatında tesadüf olunan müşkülât, ıslahat ile izâle edilmek lazımdır. Bir lüzuma binaen istihlâkât-ı umumiye vergisinin ticari ve iktisâdî muamelata hâlel iraa etmeyecek ve halkı izâc eylemeyecek bir şekilde ifrâğı (Bravo sesleri, Alkışlar).Ve kazanç vergisinde ticaret ve iktisâdiyatımızın lüzum gösterdiği nıkatin nazar-ı dikkate alınması ve maktu verginin daha basit ve sehlüttahsil bir hale getirilmesi zaruri görülmektedir. Bu esasat dâhilinde tanzim olunacak levayihî kanuniyenin bu devrede Büyük Millet Meclis'ine takdimi mukarrerdir.

Aziz arkadaşlarım!

Bir uzvu olmakla müftehir bulunduğum Büyük Meclisin geçen üç senelik hayatı faaliyeti, büyük Türk milletine içtimai, iktisâdi ve medeni hayatta, arzu ettiği sâlim istikametleri bulmak ve göstermek için geçmiştir. Şimdiye kadar istihsal ettiğimiz neticeler ve milletten gördüğümüz muavenet ve müzaheret ıslahat ve icraatınızın, milletçe hüsnü kabul edildiğine delalet eder.

Bu yeni faaliyet senesi, ikinci Büyük Millet Meclis'ini, sinei tarihte tefrik eden isabetli muvaffakiyetlerle bir kat daha mütemyiz kılacaktır.

Kemal-i itimat ile söyleyebilirim ki bu sene vazife-i vekâletimiz hitam bulup da milletin kıymetli emanetini kendisine iade edeceğimiz zaman, millet yolunda maddi ve manevi bütün kudret ve kabiliyetlerini sarfetmiş olanların hazzı vicdanisini hissetmekle bahtiyar olacağız.(İnşallah Sesleri)

Efendiler! Tevessül ettiğimiz büyük icraatta, milletimizin yüksek kabiliyeti yüksek aklîselimi başlıca mürşidimiz ve menbaı muvaffakiyetimiz olmuştur.(Alkışlar)

Tunalı Hilmi Bey(Zonguldak) -Yaşa Gazi..

Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri (Devamla)- Bunu lisan-ı şükranla tekrar ederim. Bilerek veya bilmeyerek, isteyerek veya istemeyerek kendisine zarar verenlere karşı inkisârı derin olan milletimizin kendi uğrunda esaslı ve hayırlı mesai sarfedenlere karşı da nihayetsiz vefakârlığı ve kadirşinaslığı müsellemdir.

Bu, büyük millet, arzu ve istidâdının müteveccih olduğu istikametleri görmeye çalışan ve görebilen evladını daima takdir ve himaye etmiştir.(Alkışlar)

Bu kadar emin bir sine-i samimiyette bezli meçhut eden evlad-ı vatan, her zaman feyzli bir saha-i faaliyet bulacağına bihakkın mutmain olabilir.

Büyük Türk milletinin bir ferdi olarak, istikbâle, itimat-ı nefisle, huzur ve emniyetle nazar ederken onun refahını, onun saadetini temenni ederim.

Refik Bey (Konya)- Yaşa, Büyük Gazi...

Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri (Devamla)- Meclis-i Âli'nin bu refah saadetini temine matûf mesaisinde büyük muvaffakiyetlere mazhar olacağımıza eminim. (Şiddetli ve Sürekli Alkışlar)

14 Teşrin-i Sâni(Kasım) 1926 /Sayı 262

Cumhuriyet Bayramı Münasebetiyle Gazi ve Başvekil Paşalar Hazerâtına Şehrimiz Türk Ocağından Çekilen Tebrik Telgraflarına Lütfen Verilen Cevaplar

Cumhuriyet bayramının yıl dönümü münasebetiyle vuku bulan tebrikata teşekkür ederim efendim.

Reisicumhur

Mustafa Kemal

Milli bayramımızın tes'îdi vesilesiyle izhar olunan hissiyata hararetle teşekkür ederim efendim.

Başvekil İsmet

1 Haziran 1927 /Sayı 288

Başvekilimizin Kayseri Hattının Küşâd Resminde İrâd Buyurdıkları Kıymetli Nutuk

Ankara 29 (Anadolu Ajansı) Dün gece Ankara'dan hareket eden Başvekil İsmet, Meclis Reisi Kâzım, Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Fevzi Paşalarla, Müdafaa-i Milliye, Maarif, Ticaret, Ziraat, Nafia Vekilleri ve meclisten müntehab heyet-i mebuseyi hâmil hususi tren bugün saat beşte Kayseri'ye muvâsalat ederek fevk-al-âde tezâhürât ile karşılanmıştır. Nafia Vekili Behiç Bey nutkunda demiştir ki: bu hat büyük Gazi'nin dehasıyla şarktan garba yükselen istiklâl zaferini yine o büyük idarenin tesiri altında garbdan şarka doğru koşturuyor. Bu hat asil Türk'ün tek başına neler yapmak kabiliyetinde olduğunu gösteren misallerden biridir ve şarkla garbı demirle birleştirmek isteyen azimkâr başvekilimizin benimdir diyebileceği bir eseridir. Behiç Bey; hattın inşasında hizmeti sabk eden fen arkadaşlarını bilhassa mühendis İzzet Bey'i takdir ve şükranla, merhum Safi Süleyman Sırrı Bey'in ruhunu hürmetle yâd eylemiştir. Kayseri mebusu Ahmet Hilmi, Kayseri gazetesi sahibi Halis

Zeki Beyler Kayseri halkının şükran hislerine tercüman olmuşlardır. Müteâkıben Başvekil İsmet Paşa Hazretleri âtideki nutku irâd buyurmuşlardır.

Her şey milli bir sevinç gününde bulunduğumuzu gösteriyor. Kayserili hemşehrilerim otuz seneden beri bu eserin, bu güzel memlekete gelmesini bekliyorlardı. Bu hattı Kayseri'ye getirmek için tevessül etmedikleri vasıta bırakmadılar. Tabiatın tatlı bir tâli cilvesidir ki, Kayserililerin bir arzusu Cumhuriyetin doğmasıyla beraber mevki-i fiile konmuştur. Hakiki milliyet idareleri; milletin idaresini söylenmeden evvel anlayan ve ihtiyaç noktasında milletin arzusuyla tetâbuk eden idare şekilleridir. Hattın Kayseri'ye gelmesinden sevinen yalnız Kayserililer değildir. Bu hatla yakınında ve uzaktan hususi bir rabıta olmayan memleketin diğer efrâdından da büyük bir sevinç ve alâka gördüm. İstanbullu, İzmirli ve Erzurumlular hattın Kayseri'ye gelmesinden dolayı büyük bir alâka ile birbirlerini tebrik ettiler. Bu vatan evladı arasında yakın münâsebaât, yakın irtibat ihtiyacını şuurlu bir surette gösteren saâdetâver bir alamettir. Efendiler! Hattın Kayseri'ye gelmesi bütün bu saydığım esbâb-ı meserretten daha fazla bir saâdet ve meseret vesilesidir. Hattın Kayseri'ye gelmesi, bizim şimendifer hatları için çizdiğimiz büyük projelerimize nazaran çok sevinecek bir hâsıla olmadığı hatıra gelebilir vakia 380 kilometrelik bir hattın küşâdını yapmak dünyanın her yerinde başlı başına bir hadise ve muvaffakiyettir.

Fakat bizim için hususi bir meserret addolunmasının sırrı şuradadır. Biz milli şimendiferlere başladığımız zaman dâhilde bunun tahkik ettirilmesi gayrı mümkün olacağı kanaati karşısından kaldık. Bizim iddiamız şudur:

Bir vatandaş her şeyden evvel kendi vatanını imar etmek mecburiyetindedir.

Türk, Türkiye'yi imar etmeyi bir vazife addedecektir. Türk, vatanını imara mukadderdir. Dikkat edilir mi? Hem vazife, hem iktidar iddia ediyoruz. Basit zan olunan bir mütarekenin, bir millet dimağında yerleşmesi ve bir bilgi haline gelmesi için çok felaketlerin ve çok senelerin geçmesi lazım geliyordu. Harici olan sebeb-i muzafferiyet şudur ki: Türkiye artık zaferden yorgun ve bitkin çıktı. Artık hiçbir şeye takati kalmadı. Eğer kendisine lütfen muavenet edilmezse hayatını idame edemez zan olunurdu. Türklerin istiklâl mücadelesinden sonra takatleri bitmiş adamları gibi

değil, bu zamana kadar mâlik oldukları bir hayat ve kudretle daha büyük işler görecektir kabiliyette olduklarını göstermek icap ediyordu. Bugün şu istasyon onun eseridir. Dâhili ve harici bu iki nokta-i nazardan hattın Kayseri'ye gelmesini bir zafer telâkki etmek hakkımızdır.

Arkadaşlarım! Daha ziyade memnuniyet ve emniyeti mu'cib olan nokta, istikbâlin bu gününde daha parlak daha kuvvetli olmasıdır. Büyük Millet Meclisi'nin üç sene evvel kabul ettiği prensipler bugün bu semereyi verdi ise âti içinde birçok mümessil semereler verecek temeller atmıştır. Önümüzdeki sene muhtelif yerlerde altı istikamette şimendiferler inşa olunacaktır. Hâlbuki şimdiye kadar yalnız iki istikamette çalışılmakta idi. İki istikamette çalışmamız şüpheli ve bed-binâne telâkki edenlere bugün haber vereceğim müjde şudur. Kayseri'ye geldik, işlerimiz bitmiş değil, bilakis müşkil işlere başlamış olanların ilin devredeki dikenli yolları atlamış ve istikbâli ferah ve sühûlet içinde gören adamları vazifesindeyiz. Gelecek seneler faaliyetimiz daha çok artacaktır. Muhtelif istikametlerde yapılacak şimendiferler bidâyette göze görünmeyeceğiz. Fakat dört senede iktidaf olunacak neticeler karşısında bugünkü gibi toplandığımız zaman bütün dünya büyük Türk milletinin zinde hayatını, faal bir milletin eserlerini daha görecektir. Hepinizi ayrı ayrı tebrik ederim.

Büyük Millet Meclisi'nin muhterem Reisi güzide heyetinin içtimaimize bahsettikleri şeref ve kıymet bilhassa şayan-ı iftihardır. Bu cemiyete iştirâk eden yüksek kumanda heyetine bilhassa erkân-ı harbiye-i umumiye reisimize suret-i mahsusa takdimi teşekkürât ederim. Şimdiye kadar bu hatta uğraşan emek, yürek ve kudret sarf eden mühendisler, memurlar ve müteahhidlerine bilcümle erbab-ı mesaiyi ayrı ayrı tevkir ederim. Milli hayatımızı daha kuvvetli yapan bin bir ihtiyaç içinde daima en mübrem ve en doğru istikameti gören ve bu şimendifer siyasetinin tahkik etmesi için bütün gayret ve faaliyetini sarf eden büyük Reisicumhurumuz Gazi Paşa Hazretlerini pâyânsız muhabbetler ve hakiki hürmet ve merbûtiyetlerle yâd ederim.

29 Haziran 1927 / Sayı 291

Büyük Gazi'nin İstanbul'a Hareketi

Büyük Gazi'nin İstanbul'a teşrif buyuracakları ve dokuz senedir Gazi'ye mütehasır yaşayan İstanbulluların Gazi'mizi bir müddet aralarında misafir bulundurmakla en mühim bir şerefi iktisâb edecekleri şimdiden ihzâr edilen tezâhürât programından anlaşılmaktadır. Gazi'nin İstanbul'a Cuma günü hareket edeceği tahkik edilmiştir.

6 Temmuz 1927/ sayı 292

Reisicumhur'a Yapılacak Merasim

Ankara 27 (A.A.) – Hariciye Vekâleti Reisicumhur Hazretleri'nin seyahatlerinde yapılacak merasim ihtirâmıyla talimatnamesini tesbit etmiştir. Vali, kaymakamlar hududlarında âmir-i askeri, belediye reisi ve azâ-i ticaret, ziraat odaları reis ve azâsının muvâsalatlarında istikbâl ederler. Bilumum siyasi ve ictimai cemiyetler mümessilleri istikbâl programına idhâl edilmek şartıyla iştirâk ederler. Merasim-i Askeriye Müdafa-î Milliye Vekâletince tesbit edilecektir. Reisicumhur'un ikamet buyuracakları şehre muvâsalatlarında üç defada yüz bir pare top atılır.

5 Teşrin-i Evvel(Ekim) 1927 / Sayı 305

Gazi Bursa'da

Üç aydan beri İstanbulluların muhabbetle, sevinçle sinelerinde misafir ettikleri büyük Gazi Mudanya tarikiyle Bursa'ya teşrif buyurmuşlardır. Gazi, İstanbul halkının gösterdiği misafirperverlikten pek çok mütehasıs olduklarını İstanbul şehir emini Muhittin Bey'e söylerken ezcümle:

“Fevkalâde misafirperverlik göstermeyiniz sonra beni İstanbul'a karşı daima bir meclubiyetle ma'lûl edersiniz.” buyurmuşlardır.

12 Teşrin-i Evvel(Ekim) 1927 / Sayı 306

15 Teşrin-i Evvel Cumartesi Günü Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Cihanşumul Nutkunu Dinleyebileceğiz

Onbeş Teşrin-i Evvel Cumartesi günü mübeccel Halk Fırkamızın büyük kongresi Ankara'da dâhi rehberimiz, Reisicumhurumuz Gazi Hazretlerinin

riyasetlerinde inkâd edecektir. Kongrede Gazi Hazretleri harb-i umuminin milli benliğimizde açtığı büyük rahnedan İzmir zaferimize kadar ceryan eden bilumum siyasi safahât hakkında tarihi ve cihanşumul bir nutuk irâd buyuracaklardır. Bin ikiyüz kûsûr sayfayı ihtiva eden ve dört gün devam etmesi muhtemel bulunan bu mühim nutkun ta Avrupa'dan dinlenebilmesi için telsiz telefon tertibatı alınmıştır.

Yeni tarihimizin çok mühim safahâtini ihtiva eden Gazi Hazretleri'nin kıymetli nutkunu devam ettiği müddetçe şehrimizden dinlemek fırsatına nail olacağız. O gün kıymetli gençlerimizden Mehmet Ali Bey'in telsiz telefonu belediye sinemasında çalışacak ve basit bir duhûliyye mukabili herkes dinleyebilecektir. Fennin büyük kudretinden istifade ederek Gazi'nin tarihi olan nutkunu dinlemek fırsatını hemşerilerimizin kaçırmayacaklarından eminiz.

3 Teşrin-i Evvel(Ekim) 1928 /Sayı 356

Gazi Hazretleri Vilayetimiz Hududundan Geçerlerken

Yerköy İstasyonunda Vilayetimiz Namına Dört Senelik Hasret ve İştihakımız Halkımızın Muhabbet ve Tazimatını Bir Heyet-i Mahsusa İle Arz Ettik

Samsun'dan itibaren Orta Anadolu'da bir seyahat icrasıyla Ankara'ya avdet buyrulan Gazi Hazretleri'nin Kırşehir, Yozgad tarihiyle avdet buyuracakları Dâhiliye Vekâletin'den taraf-ı vilayete tebliğ edilmişti. Alınan haber üzerine Gazi'sine kavuşacağını kuvvetle ümit eden halkımız icap eden hatırayı ikmal ederek büyük müneccînin memleketleri teşriflerine intizârda idi. Bu ümidin muhakkak olduğunu kabul ettiğimiz için geçen haftaki nüshamızda bu haberi halkımız müjdelemiş, Yozgadlıların coşkun hissiyatına tercüman olmuştuk.

Perşembe günü Kayseri'den alınan bir telgrafta Gazi Hazretleri'nin memleketimize uğramayarak doğruca Ankara'ya geçecekleri haberi bütün kalplerde mahrumiyetin tesirini hâsıl etmiş, halk, dört senelik iştiyâkın bu fırsatla zail olacağı ümidinin inkisârı karşısında cidden mahzun kalmıştır.

Gazi Hazretleri'nin doğruca Ankara'ya hareket edecekleri haberinin vilayetimize vürûdu üzerine derhal vilayetimiz namına bir heyet-i mahsusa Yerköy'e hareket etti. Bu heyet, Yerköy istasyonunda vilayet namına büyük halâskâra arz-ı tazimat edecekti. Valimiz Ali Rıza Bey Efendi ile mebuslarımızdan Hamdi ve

Süleyman Sırrı Bey Efendiler de Gazi'yi vilayet hududundan istikbâl için Hacı Şefaati istasyonuna hareket etmişlerdir. Yerköy'e vilayet memurini namına Jandarma Kumandanı Ali Durmuş, Şube Reisi Remzi, Müddeî-i Umumi Saadettin, Hukuk Hâkimi Cemil, Defterdar Cemil, Ser-mühendis Hafız Rüştü, Maarif Müdürü Şevki, Sıhhiye Müdürü Faik, Baytar Fahri Bey'lerle Belediye ve Halk Fırkası namına Belediye Reisi Bahri, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti namına operatör Kemal, Türk Ocağı Reisi gazetemiz başmuharriri Rafet, Muallimler Birliği namına Hafız Süleyman Bey'ler, Ticaret Odası namına Hacı, Esnaf Cemiyetleri namına Şevket Efendi'ler ve daha birçok zevat gitmişlerdir.

Gazi'ye vilayetleri namına arz-ı tazimata gelen Kırşehir ve Mecidiye heyetleri de Yerköy'de buldukları için Yerköy istasyonunda fevkalâde bir kalabalık hâsıl olmuştu. Trenin gece geçeceği nazar-ı itibara alınarak istasyon birkaç radyum lambasıyla tenvir edilmiş, istasyonun dâhili ve harici Mecidiye'nin genç ve faal kaymakamı Cemal Bey arkadaşımız tarafından cidden güzel bir surette halı ve kilimlerle tefriş olunmuştu. Türk'ün belleğinde müstesna bir yıldız olan büyük halâşkârı gecenin sakin bir havası içinde beklemek, nurdan nâsiyesine bir an evvel kavuşmak için kalplerimizde hâsıl olan heyecanın şiddeti içinde uzayan saatleri geçirmek, kalplerde ma'şûkasını bekleyen aşikârın müstesna heyecanı yaşıyordu. Gökyüzü hesapsız yıldızlarla parlarken onların arasında Gazi'ye bir eş arıyor, yıldızların şulesini onun deha ve kudreti yanında sönük buluyorduk. O bir güneştir. Bizim beklediğimiz güneş tan yerinden yükselecekti. Yüzlerce göz orayı bekliyor, gecenin siyah koynunda onun gözleri kamaştıran şulesini arıyordu. Saatin beyaz göğsünde sıralanan siyah rakamlar her saniye ibrenin hareketiyle erirken, kalplerin heyecanı artıyor, zamanın birdenbire kırılması imkânsız zinciri ağır, ağır çözülyordu. Ona mütehasir ve müştâkîn kalplerin hasret bağları saatin siyah rakamları üzerinde her saniye biraz daha gevşerken, kalpler, heyecanın en son şiddetiyle çarpıyor, göğsümüzü yırtarak onun bulunduğu mevki uçup gidiyordu. O daha bize gelmeden o bize gelmiş, onun müstesna varlığı etrafında hürmetin muhabbetin bir halkası olmuştu. Onu görmeden hayallerle kucaklıyor, kalplerimizin heyecanı ile sarılıyorduk. Beyaz papatyalar gibi semanın zehre sathını saran yıldızlar arasında yerinde yükselirken onu gözlerinden bize uzanan bir şemle sandım, hesaba

gelmeyen yıldızlar arasında zehre şemlesiyle kendisini nasıl belli ederse onun gözleri de öyledir. Yüksek ve geniş alnının altında bir güneş hızması gibi yukarıya doğru dağılan kuru sarı kaşların hafif gölgesi içinde kalplere bakan, zulemâtları yarıp müntehâları gören o bir çift mavi gözle karşı karşıya kaldığımız zaman anladık ki, zehreninde şemlesi bu mavi nazarlar yanında bir hiçtir. Onun ziyâ ve nüfuzu kendine mahsustur. Onun renîn ve ziyâsı şimdiye kadar ne bir fotoğraf adesesine ne de bir sanatkâr fırçası tespit edemedi. Onu tespit eden ancak dimağlarımız, kalplerimizdir

İhbar edilen saate oldukça yaklaşmıştık. Artık dudaklar bağlanmış, gözler afakın siyah kucağından doğacak güneşi bekliyordu. Sakin gecenin serin koynunda birdenbire duyulan düdük sesi, kalpleri elektrikledi. Herkesi kendime kıyas ediyorum. Kalbim göğüs kemiklerimi kıracak gibi çarpıyor, heyecandan doğan bir ürperme bütün asabımı titretiyordu.

Afakın zulmeti arasında birdenbire gözlerimize çarpan bir ziya hızması içinde onun, asırların boynundan sıyrılıp çıkan Türk dâhisinin, Türk halâskârının bize yaklaştığını demir, çelik sesleri arasında her saniye kalbimize girdiğini görüyorduk. İşte tren durdu. Gecenin sessizliğini yırtan “yaşa” ve alkış sesleri arasında onun o misalsiz gözleri bize bakıyor tebessümleriyle bir hamlede kalplerimizin heyecanı meskûn ediyordu.

Yaşa Var Ol Gazi

Elbet o yaşayacak Türk'ün geleceği var olacaktır. Gayrı telâkkilerimizden samimi bir fevrenle çıkan bu temenni onu kucakladıkça, milletinin sıcak ve tertemiz sevgisi içinde fevkalade mütehassıs olan bu müstesna insan: “Beyhude zahmet buyurmuşunuz ne lüzum vardı. Şu gecenin geçmiş zamanında istirahatinizi bozmuşsunuz” diye kendisine kalplerini açanların istirahatlarına mensub olduğuna tesirini izhar ederek tevazuunu gösteriyordu.

Yarattığı inkılâbın eserlerini takviye ve ikmal için dolaşan Gazi yeni harfler hakkında orada bulunanların faaliyet derecelerini imtihan etmek için derhal vagonlardan inerek alkışlar arasında istasyonda ihzâr edilen mahale girdiler.

Gazi ile ilin mülâkatı şerefine mazhar olmak için açıkgözlülük yapmak isteyen komşu Kırşehirli, aldıkları hususi tertibata rağmen Gazi'nin gökleri samimiyeti

karşısında geri kalmaya, bu şerefi Yozgad heyetine bırakmaya mecbur kaldılar. Gazi kendilerine takdim edilen zevatın birer birer ellerini sıkarak teşekkür ediyorlar ve yanlarında alıkoyarlardı. Öyle bir an oldu ki Gazi bilâistisna herkesi yanlarına davet buyurarak heyet-i umumiye salona kabul buyurdular.

İmtihan

Gazi gayesine ait vazifesine başlamıştı. Beraberlerinde bulundurup uğradıkları mahallerde halka tevzî ettikleri kitaplardan bir tanesini alarak “imtihana başlayalım” buyurdular.

İlin imtihanı

Gazi'nin Türk milletini cehaletten kurtarmak için dehasından doğan yeni Türk harfleri üzerinde ilk imtihanı vermek şerefi bana nasip oldu. Yakınlarında bulunmakta idim. Birdenbire ihâtalı nazarlarını bana tevcîh ederek: “Yozgad Türk Ocağı Reis'ini ibtidâsız imtihan edeceğim. Buyurunuz tahta başına” emrini verdiler. İstasyon binasının ilan yapıştırılan siyah tahtası iki dakika içerisinde imtihan olacaklara mükemmel bir tahta olmuştu. Elime tutuşturdukları bir kıraat kitabında emrettikleri sahifeyi açarak bekliyor, kalbimin heyecanını güçlkle zapt edebiliyordum. Okudum, bu safhayı gözden geçirmiştim. Tahta başında emirlerine intizâr ediyordum. Şu fıkrayı yazdırdılar. “Türk Ocakları milleti tenvîr için çok kıymetli bir fırsata mâlik bulunuyor.”

Temsil ettiğim mukaddes müessesenin vazifesine ait yazdırdıkları bu fıkra üzerinde bazı tashihât yaparak bana noksanlarımı ikmâl ettirerek feyzlerinin nurundan istifade bahşetmiş oldular. Bazı kelimeler üzerinde verdikleri izahattan şahsen istifade ettiğim gibi orada bulunanlar da müstefid olmuşlardır.

Bu esnada Maarif Müdürümüz Şevki Bey'i, Valimiz Ali Rıza Bey Efendi'nin mahdûmlarını ve Kırşehir heyetinden bazı zevatı kırıttan imtihan ettiler. Yazı imtihanına Kırşehir Orta Mektebi Müdürü Ömer Aydın Bey geçmişlerdi. Ömer Aydın Bey'e şu fıkrayı yazdırdılar.

“Türk milletinin nurlu ordusu, yüksek erkânı muallimler, milleti cidden kendilerine muntazar kılacak vaziyette bulunuyorlar”

Ömer Aydın Bey'e yazdırdıkları bu fıkra üzerinde bazı izahat ve münakaşa yapılarak istifade ettirdiler. Sıra Kırşehir muallimlerinden bir hanıma gelmişti. Bu hanım henüz öğrenmekte olduklarını söylediler ve muvaffakiyetle imtihanı verdiler.

Orada bulunanlar arasında lâ-ale-t-ta'yîn tahta başına çağırdıkları zevattan birisi de Mecidiye Mekteb Muallimi Oğuz Bey'di. Mumaileyhde şu fikrayı yazdırdılar:

“Bu geceki mülakatımız beyaz geceleri; fakat bu tarz-ı tesadüfte de başkaca bir hususiyet vardır.”

Gazi Hazretleri bu fıkra ile bize bahsettikleri kavuşma fırsatının samimiyetini işaret buyuruyorlardı, hakikaten gecenin tam yarısında bütün insanlar uyurken, bizim bir dâhî huzurunda ilmî istifadeler temin etmemiz müstesna bir hatıra, müstesna bir şerefti. Büyük insan bu fıkra üzerinde de bazı izâhat ve irşâdât da bulunduktan sonra artık ayrılık zamanının geldiğini izhâr ettiler. Bir saatten fazla ruhumuzda tattığımız göz bebeklerimizde yaşattığımız milli halâskâra henüz doymadan aramızdan ayrılması cidden bizi müteessir bırakmıştı. İstiyorduk ki onun etrafında yaşadığımız şu kıymetli saat müebbeden bitmesin, istiyorduk ki gözlerimiz onun yüksek nazarlarına baka, baka birçok günler yaşasın o. Her mahalli bir hakikat yaptığı halde bize huzurlarında bahsettikleri bu saat hitam bulmuştu. Artık gidiyor, bütün güzergâhta bekleyenler kavuşmak isticâlini gösteriyorlardı. Gazi'nin huzurunda geçirdiğimiz bu müstesna tarihi günün müebbed bir hatırasına mâlik olmak için mütemadiyen fırsat bekliyordum. Not defterime el yazılarını almaya muvaffak oldum. Bu bana aitti. Ocağımın bundan mahrum kalmasını istemeyen gönlüm, büyük vâsıl-ı insanın samimiyet ve tevazuundan cesaret alarak tevzi buyurdıkları kiraat kitaplarından bir tanesini imzalarıyla ocağımıza ihdasını istirham ettim. Derhal kabul buyurarak ocağımıza el yazılarıyla ve o gecenin kıymetli hatırasını yaşatan tarihle bir kitap hediye buyurdular.

Benim bu teşebbüsüm meslektaşım Hakkı Cevat Bey'i harekete getirdi. Beni Gazi'nin huzurlarında imtihan etmelerini, not defterime el yazılarını lütfetmelerini kıskanan meslektaşım ocağımıza ihdâ buyurmalarını istirham ettiğim kitabı yazı ve imzalarıyla lütfen buyurunca atıldılar ve bir sürü istirhamlara yol açtılar.

Büyükluğu derecesinde mütevazı olan asil insan bütün bu istirahatları kabul buyurduktan sonra herkese “Yine görüşeceğiz. Bu kısa görüşme bir şeye benzemedi.” iltifatlarını saçarak gittiler, tekrar kavuşmak ümidini kalplerimize bırakıp kalplerden taşan “yaşa” sesleri, alkış tufanı içinde hareket buyurdular.

Gecenin siyah koynu onu yavaş yavaş gözlerimizden alıp ileride intizarda bulunanlara götürüyordu. Gazi'nin son hali gerisinde parlayan yeşil ziyâsı kayıp olana kadar onu gözlerimizle, kalplerimizde teşyî ettik.

Gazi'ye Davet

Vilayet hududunda memleketimiz namına istikbâle giden valimiz ve mebuslarımız Gazi Hazretleri'ne Hacı Şefaati istasyonunda mülâkî olmuşlardı. Mûmâileyh halkımızın derin bir tahsîr ve iştiyâkıyla kendilerine muntazır olduklarını arz ederek şehrimizi teşriflerini istirahat etmişlerse de Gazi Hazretleri yorgun olduklarından, bilhassa vaktin darlığından bu davete icabet edemeyeceklerini teessürle beyan buyurmuşlar ve halkımıza selam ve muhabbetlerinin tebliğini rica etmişlerdir.

2.2. Türk Ocağı Haberleri

Fiili olarak 3 Temmuz 1911(20 Haziran 1327), resmi olarak 25 Mart 1912 (12 Mart 1328) de kurulan Türk Ocağı dönemin en büyük milli teşkilatlanmasıdır⁴. Türk milliyetçiliği zihniyetiyle kurulmuştur ve amacı Türk milletinin menfaatlerini savunmaktır⁵. Türk Ocağı, milli varlığı tehlikede görerek imparatorluktan çok Türkleri kurtarmak gerektiğine inanır. Türk gençleri ve aydınlarının bir hayat hamlesi ile ortaya koydukları cemiyet olarak ortaya çıkar⁶.

Türk Ocağı resmi kuruluşunu tamamladıktan kısa bir süre sonra kapanma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Ocağın kapanma derecesine gelmesinin iki sebebi vardır. Bu sebepler; Türkçülük akımının karşısında bulunanlar ve maddi imkânsızlıklar olarak sıralanabilir⁷.

Ancak Balkan savaşları sonrası Türkçülük politikasının İttihat ve Terakki tarafından benimsenmesi; Türk Ocağının faaliyet alanını genişletmiştir. Aynı zamanda İttihat ve Terakki maddi açıdan da ocağa destek vermiştir.

II. Meşrutiyet döneminde ve I. Dünya Savaşı'nda Türk Ocağı düzenlediği konferanslar, sohbetler, müsamereler, konserler ve serbest derslerle Türkçü, Milliyetçi gençleri kendi bünyesinde ve aynı çatı altında tutmayı başarmıştır.⁸Savaş sırasında işgal ve çeşitli baskılar nedeniyle kapanmış olan Türk Ocakları, 1920'den itibaren yurt genelinde tekrar şubeler halinde açılmaya başlanmıştır.

Yozgat'ta da Türk Ocaklarının oldukça faal olduğunu görüyoruz. Ocak; genç Cumhuriyetin devlet adamları ile beraber Anadolu'da yeni yapının sağlamlaşması için çalışmış ve bu uğraşları yerel basında sürekli yer bulmuştur. Yeni Yozgad Gazetesinde yer alan Türk Ocağı Haberleri:

---

⁴ Füsun Üstel, *Türk Ocakları*, İstanbul 2010, s.55

⁵ Yusuf Akçura, *Yeni Türk Devriminin Öncüleri*, Ankara, 1981s.241

⁶ Yusuf Sarımay, *Türk Milliyetçiliğinin Gelişimi ve Türk Ocakları*, İstanbul 2004, s.133

⁷ Sarımay, *Türk Ocakları*, s.144-145

⁸ T.Ziya Tunaya, *Türkiye'de Siyasal Partiler I*, İstanbul 1998,s.169

27 Cemazi el Evvel 1344(1925)/ Sayı 218

Bozok'ta Türk Ocağı Küşâdı

Türklük hayatı, Türklük âlemi, Türklük mefkûresi namına mukaddes emeller ile terâkkiyat yolunda seri hatveler ile ilerleyen gençlik zumresinin her yerde teşkil ve te'sîs eylediği türlü feyzli ocağın vilayetimizde meşhud olamaması doğru söylemek lazım gelirse her halde te'hîr-i teşebbüsü münbais idi.

Şimdiye kadar vukubulmayan teşebbüsün bu sene zarfında vücud-u yâd olması Türklüğün saadeti Türklüğün rahatı, Türklüğün tealisini bir umde-i hakiki telakki eden azimperveran için her saat her dakika mûcib-i meserrettir.

Türkler, benliğe sahip olmak usulünü varlıklarının müstesna kıymetler ile şerefeler ile menkıbeler ile mali olduğunu Türklüğün bütün âfâkını tutan nam ve şöhretlerinin ne gibi bir ikdam ve ne gibi bir sebat sayesinde muhafaza edildiğini ancak bu ocakların tasvir ve irşadıyla anlayabileceklerdir.

Türk, yaratıldığı günden beri hürriyeti, istiklâli benimsenmiş, hürriyete istiklâle kavuşmak için her türlü fedakârlıktan fedayı nefisten feragati bir zillet, nıkbet eylemiştir.

Türkler için mevcudiyeti idame düstûru ezelliyyet halinde devam eden bir düstûrdur. Türklerin tarihiyesi bütün milletler için bir ders-i mualliyatdır.

Türklerin hayat-ı kadîmesi hayat-ı hâzırası malumat-ı tarihiyeyi müracaat suretiyle tahlil edilecek olursa hiçbir milletin gösteremediği harikavi kudretler karşısında hayretlere düşmemek kâbil olmaz.

Türklüğe, Türk harsı, Türk âdeti, Türk ananesini medeniyyetin kabul eylediği şeraid dairesinde terkin etmekte olan Türk Ocağının Yozgadımızda da icra-yı faaliyete başlaması binlerce teşekküre, binlerce takdire sezadır.

Türk Ocağı: Türklüğe kendini tanıttırmayan maziden miras atâlet-i ruhun, atâlet-i hissin, atâlet-î dimağın küşâyışlere, faaliyetlere mazhar ve munkalib olabilmesi için bütün varlığı ile çalışmak gayesini takip eden bir ocaktır.

Türk Ocağı: Bir mahsul-i tabisi demek olan köhne zihniyetin, muzır kanaatin noksanı tefekkürün zihinlerden, kalplerden, fikirlerden ebediyen silinip gitmesi için müessir olmak vazifesini der-uhde eyleyen bir ocaktır.

Türk Ocağı: Terâkkiyatın inkişafına karşı ulvi hizmetlerin esnâ-yi icrâsında her bir manayı kırmak kudreti ile mücehhez, çok metin, çok ciddi, çok azimkâr, yüksek mecalli, çelik yürekli vatanperverler yetiştirmek emelinin şayan-ı perestiş bir emel olduğunu mesleğine has bir i'tâ ile herkese anlatan bir ocaktır.

Türk Ocağı: Medeniyetin fiili ve amelî numunelerini muhitin seviyesine göre canlı bir surette meydan-ı müşahedeye vaze ederek nimet-i medeniyetten her ferdi ayrı ayrı müstefid etmek medeniyete karşı Türklerde yüksek bir hissî alâka tevlid eylemek mefkûresine hâdim olan bir ocaktır. Türk Ocağı; sıhhî, iktisâdî, ictimai esâsatı ihtiva eylemek üzere inbisât-ı efkâr lazimesine rehber olmak hususunda müşkül denilecek derecede mühim hidmatı hakkıyla ifâya azmeden bir ocaktır.

Türk Ocağı: Konferanslar vermek, ictimâlar tertip ederek danışma, konuşma, anlaşma işlerinin bir sâik-i tekâmül, bir sâik-i saadet olduğunu âli mefkûresine muvafık bir surette neşr ve ta'mîm eden ocaktır.

Türk Ocağı: Lâkaydlığın acz-u meskenetin, zaaf ve zilletin Türklük camiasına yakışmayan bir şaibe-i mevcudiyet, bir nakisâ-i haslet olduğunu inzâr-ı ibret ve intibaha vaaz eden bir ocaktır.

Türk Ocağı: Varlığa sahip olmak hissini takviyesini bir umde-i hayat ittihaz eylemek sahasında Türklerin şayan-ı şükran bir fâikîyyete, bir rüchaniyyete müstehak olduğunu ispat eden bir ocaktır.

Türk Ocağı: Türk unsurunun, Türk milleti'nin asrî ve medeni terâkkiyat cihazlarıyla techîz eylemiş bir vaziyete vâsıl olabilmesi için azami gayretler ibrazını en büyük nahbe-i âmâl ittihaz eden bir ocaktır.

Türk Ocağı: Türkler için iyilikler düşünen iyi yollarda yürüyerek matlub hedefe ulaşmanın ne suretle kabil olacağını gayet mekâna gayet müsabet bir tarzda tebellür ettirmeye vasıta olan bir ocaktır.

Türk Ocağı: Türklük hayatının muhafazası için istihkar-ı hayatın sırf Türklere mahsus bir şiâr-ı fitrat olduğunu tahkik eden bir ocaktır.

Türk Ocağı: Cumhuriyet mefhumunda bir saadeti hakikiye mevcut olduğunu pek samimi pek hüsnü niyete mukterin tam bir vuzûh ve katîyetle Türklük saimasına iblağ eden bir ocaktır.

Memleketimiz için mûcib-i memnuniyet olan cihet, Bozok Türk Ocağının tecdîdperver muhterem valimiz Asım Bey Efendi'nin himmetleriyle zaman-ı memuriyetinde teşekkül etmesidir.

Türk Ocağı'nın resmi küşâdı, ocak binası ittihaz edilen mübadil eşhastan sarraf civanhanesinde bütün memleket ahalisinin iştirâkıyla mükemmel bir surette icra edilmiştir.

Kıymetli şahsiyetlerden mürekkebe olan ocak heyetinin başında Maarif Müdürü Vekil Orta Mektep Müdürü Faik Bey Efendi'nin bulunmasında husul-u muvaffakiyetin te'sirine medar olacak bir hüsnü tesadüftür.

Ümit ve temenni ederiz ki henüz teessüspezir olan Bozok Türk Ocağı az zaman zarfında kaza-i nahiye karye teşkilata ikmal ederek tevsi'-i teşkilata muvaffak olsun.

Yüksek denildikçe yüksek kıymettar denildikçe kıymettar vazifeler ve hizmetler ile mükellef olan ocak heyet-i faaliyetinin her teşebbüste her tasavvurda ihrâz-ı musabakat ve muvaffakiyet eylemesini can-u gönülden dilemek suretiyle teşkilat-ı vakıayı kemal-i hulûsla tebrik eyleriz.

26 Kânûn-ı Sâni(Ocak) 1926

Türk Ocakları Hakkında

Ağa Oğlu Ahmet Bey'in Kıymetli Bir Hitabesi

"Ocaklar eski bir nesb ve anâneleri geçici ve mütehavvil şayet rûz-ı nerre ile iştigal etmemek gaye ve hedefleriyle milli harsın inkişâfını te'min eylemektir. Fakat acaba inkılâb ve Cumhuriyet bu iki sahadan hangisinin içine girer yahut bunların her ikisinin haricinde midir? Bu nokta-i nazardan inkılâb ve Cumhuriyetimizin temellerini ve hareketlerini tetkik ederek Milliyetçiliğin ve Türkçülüğün olanaklarını araştıralım. Ocaklının hedefi milli harsın inkişâfidir dedik. Milli hars nedir? Onun

avâmili nelerden ibarettir? Milli harsı nerede aramalı? Milli harsın mevlidi millettir, halktır, milli şahsiyetin inkişâfidir. Devlet, hukuk musiki vesair gibi bütün tecelliyât-ı heyetiye kendi tevâli rengini vermesidir. Bu nokta-i nazardan eski Osmanlılık devri vatan bünyesi ve istinâd-ı kâhil olan Türk milletine yabancı idi. Devletin namı, şekli, teşkilatı ve hukuku takyîdâtı, musikisi ve hatta lisanı bile Türk milletine bî-gâne idi. Devletin asil sülâleye izafeten Osmanlı olarak maîn bir milleti değil, halife ve saltanata tabii bir camiayı ifade ediyordu. Devlet teşkilatı, hilafet ve meşihat Türk'ün tarihi anânesine yabancı bir teşekkül idi. Hukuk Türk milletinin hayatı harcından alınmış ve bu telkinat encama dayatmış, olduğundan Türk hayatında durgunluğunu ve encamadını mucib olmakta idi. Dinde aynı muvakkat idi. Türk milletiyle dini arasında kendisi için muammâ olan bir lisanı hâil ve sed teşkil etmişti. Türk kıldığı namazın icra ettiği ayinlerin manalarını anlayamıyor. Ve binaenaleyh din onun kalbine bir şey söylemiyordu. Hatt-ı lisan ve musiki bile sanâî ve halk kitlelerine karşı yabancı kalmış idi. Halk şuurunu, halk münevverini, yazı, lisanını ve münevverde halkı anlayamıyordu. İnkılâb bütün bu yabancılıklara ve bütün bu sanâî vazâiyetlere nihayet vermeye karar verdi. Gazi Mustafa Kemal Paşa ilk Türk komutanıdır ki Türk orduları başkumandanı diye imza atmaya başladı. Büyük Millet Meclisi ilk Türk müessesesidir ki kendisinin Türk olduğunu ilan etti. Türk halkçılığı devlet ve hükümetin istinad ettiği esas oldu. Giren ilk ve giren elyevm mer'î olan Teşkilat-ı Esasiye kanunları Osmanlılık yerine Türk teminini vazî etti. Sülaleye izafet edilmiş bir nam yerine millet namı kaim oldu. Saltanatla hilafet kalktı, yerine hâkimiyet-i milliye, Türk milletinin hâkimiyeti kaim oldu. Hukuk sahasında yabancı anânelere tabiiyet esası refah edilerek Türk ictiatının ve Türk ictimaî bünyesinin icap ettirdiği hukuku münasebet te'sîs edildi. Ve bunun neticesi olarak aile teşkilatı, kadınlık hakkındaki tefti tamamıyla değişti. Hülâsa herhangi sahaya atf-ı netr edilirse edilsin görülecek ki Cumhuriyet ancak mefkûresini benimsemiş bir ocak idi. Ve gayesini tahakkuk ettirmek için azim eylemiştir. Türklüğün hâkimiyeti ve Türk şahsiyetinin maddi ve manevi bütün sahalarda tecelli ve inkişâfının te'mini işte Cumhuriyet ve inkılâbın meydana getirmiş olduğu esaslardır.

Harici düşman vatan hududu haricinde atıldıktan sonra takip olunacak iki yol vardı. Bir yolu maziye rücû ve onu muhafazadan ibaret idi. Bu pek kolay ve pek

cazibeli bir yoldu. Fakat nihayeti Türklük için zillet ve ölüm idi. Çünkü düşman istilaları, dâhil-i ihlalleri yâd eden emelleri aynen muhafaza edilmiş olacaktı. Vatanını canından ve milletini gözünden ziyade seven Gazi Paşa'nın emsalsiz dehası vatan ve milletini kemiren hastalığın esas mahiyetine nüfuz etmiş ve her ne pahasına olursa olsun bu hastalık râfi vazifesiyle Türk milletinin inkişâfına me'mun bir tarik-i intihab aracı te'mîn edilmiştir. Bir gazeteciye vaka olan beyanatında Gazi Paşa'mız "bu memleketin medeniyeti kadar maneviyatıda inkişâf ve i'tilâk edecektir" buyurmuştur. İşte bu azim iledir ki Boğaziçi'nin muhteşem saraylarına cazibe ve alkışlarına Ankara'nın çorak köylerini tercih eden Gazi, mücahedesinin ikinci merhalesini talî etmeye başladı.

Üç seneye asırlar sığdırarak Türk'ün maddi ve manevi inkişâfını te'mîn ve payidar edecek asrî bir devlet kurdu fakat ocaklı arkadaşlar! Unutmayalım bununla el planı çizilen muhteşem binanın yalnız temellerini atmış ve o saltanatı korumuştur. Şimdi mesele binayı ithâm etmek, içini doldurmak, cezalandırmaktır ve o korumak ve zarafet ve insicâm vermektir. Bu, memleketi münirlerine ait her vazife-i esasiye bilhassa Türkçü ve ocaklara tertip eden mukaddes bir vecibedir. Efendiler, kahramanlar yatağı olan bu mübarek yere geldiğim günden beri imanımın iki kat tezayet etmiş olduğunu ve pek genç yaşlarımda duyduğum harhicanelerimin avdet etmiş olduğunu arz edersem mübalağaya atf yorumlanmamasını rica ederim. Bu Muhit Bey'e yeni bir hayat ve kanımca yeni hararet cenş etti. Bu, doğrudan doğruya muhitimizin emsalsiz güzelliği, güneşinizin feyzli yararlılığı, dağlarınızın safiti ve o; ellerinizin cazibesi hepsinden ziyade muhitimizde gördüğüm saf samimi vasıl ve icâb-ı revahın tefsiridir.

27 Teşrin- Evvel(Ekim) 1926 /Sayı 337

Türk Ocağı

İş Başında

Türk Ocağı'nın yeni idare heyeti sabık idare heyetinde ma'ruz kaldığı vasiyeti mütemadiyen göz önünde tutarak der-uhde ettiği ve vezâifede kâmil bir muvaffakiyet te'min edebilmek için mesûliyetini yüklediği günden beri mütemadiyen çalışmaktadır. Yeni idare heyeti umumi müsâmahasının işgaline dair

bir program çizmeden iki mühim vaziyetle karşılaşmış ve her şeyden evvel bunların telafisine hazır mesai etmiştir.

Birincisi ocak binasında ocağın ihtiyacı olan bazı şeyler; ezcümle lamba, perde vesair gibi ocağın şeref maddesini tecelliye vasıta olan malzeme noksanlığı idi. Bunlar kısmen kâmil işlerdir.

İkincisini Cumhuriyet bayramına o hakan-ı suret-i iştirâ ki meselesi ayrı. İdare heyeti bu muazzez günün şerefi mutlaka bir şekilde tes'îd edebilmek için muallimler birliğiyle iştirâk ve birçok fedakârlıklara atılarak muhitin müsaadesi tespitinde oldukça zengin bir şekil izhar etmeğe muvaffak olacağıdır. Dileriz ki idare heyetinin bu meselede gösterdiği safvet ve samimiyet tecellide tesirleri gibi tecelli ettirecektir.

Bize bu satırları yazdıran sayfa memleketimizde mâin ve şuûrlu bir gayeye doğru ümidi bahş bir kımıldanışın mevcut olmasıdır. Bu güne kadar kendi muhitinde hamid bir hayat geçiren hemşerilerimizin bundan sonra bir heyetle anılabilmelerini ümid ediyoruz. Bu ümid takviye edecek amilde bütün memleket halkının temiz bir hisle bir müddet ve tesanütle Türk Ocağı etrafında bir ittihat halesi çevirmesidir.

İdare heyetinin bugünkü faaliyeti bize çok değilse de oldukça faydalı muvaffakiyetler vaad ediyor. Temenni ederiz ki bu azim o mübarek çatının âlâsına amid ve ebediyen payidar olsak.

17 Teşrin-i Evvel (Ekim)1927 /Sayı 358

Türk Ocağı Kursuna Devam Edenlerin İmtihanı

Yeni harflerin tedrisatı için Türk Ocağı'nda açılan memûrîyn kursunun imtihanları icra edilerek gazetelere ehliyetnameleri verilmiştir. Halk için geceleri devam eden kursun imtihanı da aybaşında icra edilecek birinci, ikinci, üçüncü dereceleri kazananlara mükâfat verilecektir.

27 Nisan 1927 /sayı 283

Türk Ocağı Nedir?

Geçenlerde kazamız Türk Ocağı Derneği münevver ve kıymetli azâ-i asliyenin iştirâkiyle açılmıştı. Beni de heyet-i idare arasında seçmek ithafkarlığında bulunan derneğin muhterem azâlarına teşekkürlerimi teyid etmek vazifesini ifa etmekle

beraber muhterem arkadaşlarımdan bazılarının “Türk Ocağı”fikri tahsislerimden doğan bu yazılarımı umumi düşüncelere ve hislere uygun olmayan noktasını bulmalarının imkânı yok zannediyorum. Şimdi mevzuya geçiyorum!

İnsanları birçok hedef peşinde birleştiren “din” camiası, milletlere ideal olmak hâsasını kaybetmiştir. Ondokuzuncu asır, din yerine millet mefkûresini ikame eylemiştir. Bu gün her milleti müşterek bir camia altında toplayan millet râbitasıdır. Ki o milletin ferdlerini kopmaz bir bağla birbirine bağlıyor. Türk gençliği de bu idealin imanını ruhunda taşıyor. Milleti temsil eden müessesese, biz de Türk Ocağı’dır. Türk Ocağı; münevver zümrenin toplandığı bir merkez, münevver zümrenin kucakladığı bir mefkûredir. Orada maddi ceza ve menfaat değil, manevi eza ve saadet vardır. Yani Türk Ocağı münevver gençliğin feragat ve fedakârlık hissiyle mechûd olarak temsil ettiği bir faaliyet cihazıdır.

Türk Ocağı ilmin dostu, cahilliğin düşmanıdır; idealist Türklerin sebeb-i amelidir.

Cehle, tağlibe, hurâfâta karşı Türk Ocağı tevcîh edilmiş bir mitralyozdur. Cehli nurla erimek, tağlibi temelinden yıkmak, hurâfâtı göğsünden söküp atmak işte ocakların esas umdeleri... Bu umdeler bugünkü ocak mefkûresinin yanılmaz ve silinmez vechleridir.

Dün Türk milletperverliği tenebbüt ederken mukaddes bir âşık olarak tebliğ etmişti. Bu aşk onun milli bir kuvvet-i mihrakı haline tecellisine amil oldu. Bu suretle Türk Ocağı’na intisab eden milliyetçi Türkler, oradaki ateşden, aşkından hararet ve ışık aldı; mefkûresini sevmeye, ona hürmet etmeye başladı. Bugün hepimiz aynı fikrin, aynı idealin, ateşin izcisiyiz.

Türk Ocağı’nın en mühim bir işi de teklin vazifesidir:

Türk Ocağı, halka inkılâbı; cumhuriyeti ve münevver gençlerimize fazileti, öğretmek iki vasıta iledir ki bunlar;

Ocaklıların fikir bayrağında yazılıdır:

1. Yenicilik;
2. Garbçılık;

Türk milleti tecdüperverliğini yaptığı inkılâbla isbat etmiştir. Çürümüş enkaz halinde sarî bir zalim ocağı idi. Büyük dâhinin peşinde yürüyen Türk milleti sırayı yıktıktan sonra, teceddüde doğru çok kuvvetli adımlar attı. Taassubun kaynağı olan medreseyi; hurafatın menbaı; yatağı olan tekkeler azledildi. Ve bugün teceddüd için dünün zihniyeti ile mücadele ediyoruz.

Dün bütün hayatı hürriyetlerinden mahrum olan Türk kadını bugün hayata girmiştir. Ona kâmil ve tam olarak medeni hürriyet hakkının verilmesi içinde çalışıyoruz.

Türk Ocağı milletperverliği maziperestlik suretinde yanlış olarak kabul edilemez. Maziperestlik bugünkü medeniyetle hiçbir noktada tezdad teşkil etmemek şartıyla makbuldür. Mazi muhabbeti garbtan gelen medeniyetin hararetiyle tedil ve telif edilmedikçe mâzûrdur. Bu itibarla her ocaklı genç biliyor ki: Türk Ocakları şarkta garbın mümessilidir. Yani garb medeniyetinin kaynadığı ve kaynamak ve birleşmek istediğı yerdur. İşte bu sebeple garbçuyuz. Kendimizi garba takrib ettikçe daha ziyade Türk kalacağız. Biliriz ki medeniyet birdir.

Tarihteki medeniyetler ölmüştür. Yaşayan medeniyet birdir. Oda garbdadır. Alacağımıza medeniyetler tezci kabul etmez. Atin için onu kal halinde alacağız.

Yukarıda Türk Ocağı'nın, dünün hurafevi müesseselerine mukabil bugünün gayelerini telkin edecek bir müessese olduğunu söylemişim. Evet, dünkü medreselerin, tekkelerin pencereleri mezara bakardı. Bu günkü ocakları ise hayata bakar. Dünkü her Müslüman için hakiki mesken, toprak yani mezardı. Bu takım itikadı Türk Ocağı Türk Gençliği'nin kafasından sildi. Onu hayata, hakikata çıkardı.

Türk Ocağı'nın aşılama istediğı sırrı:

Hayat için ilim varda; hakikat için cedal ü şubat. Medeniyet için yorulmaz bir hayat-ı mesai, zevk içinde neşe ve kahkahadır.

Hülasa; Türk Ocağı feragat-ı nefsin, fedakârlığın kaynadığı bir hars merkezi ve milli varlığın, medeniyetörlüğün ruh aldığı ideal menbaidir.

11 Mayıs 1927/ Sayı 285

Türk Ocakları Kurultayı Hitam Buldu

Ankara (Anadolu Ajansı) Türk Ocakları kurultayı bugün yasanın müzakeresini ikmal, bütçeyi kabulden sonra mesaisine nihayet vermiştir. Kapatılan ocaklarla tasfiyeye uğrayan ocaklılara kurultaya şikâyet hakkı verilmiştir. Verilecek maaşatt, harcırah ve tahsisatın bütçede tasrihi ve kurultay kararına iktiranı şart konulmuştur. Ocağın maaşlı memurları kurultaya murahhas olamaz. Dernek ictimailerinde reye iştirâk edemezler. Merkez heyeti bütçesi 607 bin lira kabul edilmiştir. Bunun iki yüz bin lirası tesisat ve inşaata mahsustur. Merkez binasının ikmal inşası için lüzumu halinde iki yüz bin liralık istikrâz akdi hususunda merkez heyetine salahiyet verilmiştir. Fevzi ve İsmet Paşalar resimlerinin tekml ocaklara tâlik-i ittifakla kabul olduğundan haberdar edilmiştir.

Mahmut Esat Bey nutkunda dördüncü kurultayın kontrol hakkını bütçe gibi en müsemmir sahada istimal eylemekle ocakların hayatında yeni ve feyzli bir devir açmış olduğunu söylemiş ve demiştir ki mecburi muvaffakiyet yollarındayız. Binlerce zengin menâkıb ve harsa malik bir milletiz. Bununla yeni neslin zekâ ve idraki Türk camiasını behemehâl muvaffak kılmaya kâfidir. Zafer yollarınız açık olsun arkadaşlar.

30 Ağustos 1927 /sayı 300

Türk Ocağının Yıl Dönümü Bayramı Çok Güzel Kutlandı

Evvelki hafta Türk Ocakları'nın on yedinci senesi yıl dönümü idi. Bugünün şerefine bütün ocaklar ocaklılara mahsus olmak üzere yasa mucibince her tarafta bayram yaptılar. Ocaklıların bu bayramı şehrimizde sade fakat samimi bir program dâhilinde kutlanmıştır.

Yirmi beş Mart Pazar günü akşamı Ocaklılar okuma yurdunda toplanarak dini bayram içinde milliyet ve mefkûre ocağının bayramını da neşe ve heyecanla yapmışlar. Bütün Ocaklılar yekdiğerini tebrik etmişlerdir.

Ocak Reisi Kemal Bey mefkûre ocağının büyük bayramı hakkında bir hitabede bulunduktan sonra ocak idare heyeti azasından muallim Veysel Bey'de Ocak mefkûresi etrafında düşündüklerini söylemişlerdir. Ocağın gayesi ve vekilliğin

mefkûresi hakkında söylenen bu sözleri kaydedip karilerimize takdime imkân bulamadığımızı müteessiriz. Kemal ve Veysel Bey'lerin hitabelerinden sonra gösterilen umumî arzu üzerine genç şairimiz müslim Sabahuddin Ali Bey Ziya Gökalp'e isimli şiiriyle köprübaşı gecelerini okudular, şairin her iki şiiri sevinçle takdir edildi. Sıra musikiye gelmişti.

Müzik muallimi Kerameddin Bey bandosunun başına geçerek çok nefis havalarla durgunlaşan kulaklara neşe ve hareket bahsettiler. Bandonun ahenktar çağlayanı içinde saimalar, ruhlar neşe ile adamakıllı yıkandı. Bandonun her parçası bilhassa “Yeşil Bursa” marşı bir alkış tufanı ile takdir edildi. Bando istirahat geçince, müzikanın kulaklarda bıraktığı coşkunun ve taşkın akislerin yerini ince saz heyetinin rakik ve sanatkâr nağmeleri işgal etti. Muhtelif fasılların mütenevvi incelikleri içinde gönülleri peşinde sürükleyen ince saz tam bir muvaffakiyetle fasıllarını ikmal etti ve pek çok alkışlandı. Hafız Süleyman Bey'in gazelleri nasıl cuvişle alkışlandı ise muallim Muhsin Bey'in kemani, Mustafa Bey'in udu aynı derecede, hazır bulunanların gönlünden adeta takdir hislerini taşırdı. “yaşa var ol” sesleri salonda müthiş akisler hâsıl ediyordu.

Bu esnada gramofon hemşehrimiz Hafız Süleyman Bey'in yeni plaklarını çalmağa başladı. Şehrimize ait olan koşma ve milli “Leyla” şarkısını Hafız Süleyman, çok büyük bir muvaffakiyetle plakta okuyorlardı. Sahibinin sesi plaklarında aziz hem şehrimizin sesini dinlemek, herkes için tefâhura, takdire vesile olmuştu. Ocak idare heyeti derhal bu plaklardan bir tanesini ocak menfaatine müzayedeye çıkardı. İki yüz elli kuruşta müzayedeye konan plak az bir zamanda otuz üç liraya çıkmıştı. Bu esnada genç tüccarlarımızdan Hamamcızâde Celal Bey, müzayede esmânına bir misli zam etmek suretiyle plağı altmış üç liraya alkışlar içinde kendi üzerlerine ihale ettirmişlerdir. Ocak menfaatine müzayedeye konulan plağı bir vesile ittihaz ederek tebriatta bulunanlar meyanında muhakeme-î sulhiyye reisi Cemil Bey Efendiyi de zikretmek bir kadr şinaslıktır. Reis Bey eski bir ocaklı sıfatıyla iyi bir ağabey hissini izhar ettiler. Bando tekrar törene başladı. Ve şevk içinde dinletmeye muvaffak oldu. Yalnız dinlemeği kâfi görmeyenler topladıkları neşeyi hoplamak, oynamak suretiyle izhar arzusunu gösterdiler. Müzika “ sarı zeybek” i çaldı. Ortaya kıymetli gençlerimizden köy muallimi Mahmud Bey zarif

vakarı ile çıktı. Kibar bir tavırla etrafını selamladıktan sonra cidden güzel, cidden kibar bir şekilde muvaffakiyetle bu milli raksı yaptılar ve şiddetle alkışlandılar. Tekrar edildi ve takdir alkışları içinde yerlerine geçtiler. Hamamcızâde Celal Bey bandonun, genç muallimin gösterdiği bu muvaffakiyetlerden mütehasıs olarak elli lira bandoya, yirmi beş lira spor heyetine teberrû etmek suretiyle şayan-ı imtisâl bir fedakârlıkta bulundular. Celal Bey'in gösterdiği bu fedakârlığı takdir eder, tüccarlarımızın Celal Bey'e imtisâl etmelerini dileriz.

Dansa belediye memuru Ali Rıza Bey'in küçük yavruları meydan açtılar. Büyük bir muvaffakiyetle ve alkışlar içinde çarliston oynayan mini minilerin figür ve muvaffakiyetleri hakikaten görülecek bir şeydi. Rıza Bey'in küçük kızlarının açtığı meydanı büyükler doldurdu. Birçok çiftler dönüyor, bandonun azametli ahengi içinde yorulmak bilmiyorlardı. Çiftler içinde Rıza Bey'in küçük kerimesiyle Tapu Müdürü Tevfik Bey'in küçük mahdumu nazar-ı dikkati celb ediyorlardı. Dans saatlerce devam ederken vakit gece yarısını bulmuştu. İzmir marşıyla bu tatlı geceye nihayet verilirken bir mesele hakkında görüşülmek üzere ocak reisi Kemal Bey, kendine mahsus jestlerle ocaklıların kalmasını rica etti.

Kemal Bey okuma yurdunun muhitai müfîd, gayesine bihakkın vusulü için yurdun muhtaç olduğu gazete, mecmua ve kitapların teminini Ocaklı arkadaşlardan rica etti. Birçok arkadaşlar, gazete, mecmua ve kitap teminini der-uhde etmek suretiyle ocağımızın halka ait mesaisinde kıymetli bir müessese olan yurdun yaşamasını taht-ı emniyete almış oldular. Fedakârlık gösteren arkadaşların bu alakalarını da şükranla kaydederiz.

15 Şubat 1928/ Sayı 324

Belediye ve Türk Ocağı

Geçirdiğimiz iki hafta memleketimiz için şâyân-ı dikkat haftalardı, bu iki hafta içinde iki cemiyetin idare heyetlerini seçtik ve iş başına koyduk. Şu satırların yazıldığı dakikaya kadar henüz her iki cemiyetin de reisleri tespit edilmiş değildi. Bir merasime taalluk eden bir meselenin de nasıl olsa halledileceği tabii bir iştir. Biz bu satırlarda memleketin ictimai mukadderatında çok ağır ve mühim iki vazifenin ayrı ayrı rollerin der-uhde eden bu cemiyetlerin muhterem yeni idare heyetleriyle hülasa

kabilinden bir hasbihal yapmayı Yozgad'ın maddi ve manevi tekâmülüne lekesiz bir hisle mütehasıs bir merbût memleket evladı salahiyetiyle lüzum gördük.

Derin bir itimad ve hürmetle seçip iş başına getirdiğimiz iki heyetten birisi belediye heyetidir. Memleketin umrân ve ictimai refahı gayesinde mühim bir salahiyet sahibi olan belediye teşkilatından Yozgad'ımızın beklediği hizmetler hudutsuzdur. Her neye baksak, her neye göz koysak mutlaka belediyenin faaliyetine olan ihtiyaçlar kendini gösterir. Yozgad'ın dünkü haliyle bugünkü hali mukayese edilecek olursa denebilir ki, memleket bütün varlığıyla derin ve ihtimamlı tedavilere muhtaç bir hasta vaziyetindedir. Koynunda binlerce can besleyen bu hasta memleket, çocuklarından deva ve hayat dileniyor; baştanbaşa harap ve bakımsız kalan varlığına hazık bir hekim elinin uzanmasını bekliyor; vücudunun muhtelif mahallerinde açılan yaraları dikkatle, rikkatle saracak, iyi edecek bir ameliyatın muvaffakiyetini bekliyor. İşte bu mühim ve narin işi yeni belediye başarabilirse, başarmak yolunda sarf edeceği kuvvetli azmin hiç değil yarısını elde edebilirse memleket kendilerini hürmetle selamlayacak kalpten taşan minnet ve hürmet hislerini şevk ile izhar edecektir.

Bugüne kadar derin dertlerine deva bulamayan, katî bir tedavinin kuvvetiyle yüzü gülmeyen Yozgad, iş başına getirdiği yeni heyetten bunu dilemekte haklıdır. Şayet çok kıymetli reylerimizi seve, sevine kendilerine verip iş başına getirdiğimiz yeni heyet sâbık heyetten ibka kalan muhterem arkadaşlarıyla sağlam tesânüdün çemberi içinde memleketin himmete azme muhtaç işlerini muvaffakiyet yollarına sevk edemedikleri takdirde ibtida vicdanlarına sonra memlekete karşı mesul ve müttehemdirler. Bugünkü Türkiye hayatının baştan nihayete kadar değişen yeni hayatının bütün icaplarını yapmak, yapabilmek yeni heyetimiz için bir vazifedir. Garbın mütekâmil medeniyetini kendisine rehber ittihaz eden ve yüzünü oraya çeviren Türkiye'nin yeni payitahtına komşu bir vilayet olan Yozgad, harap, turab değil mamur ve mütekâmil bir memleket olacaktır. Memleketin imar ve tanzimi için halk kendisinden talep edilen bütün fedakârlıkları, kudretinin isti'dadı dâhilinde vermekten ictinâb etmiyor. Şu halde halkın tebcile şayan olan bu fedakârlığın mükâfatını vermek, hakkını ödemek de beledî mukadderatımızı tedvîre memur olan zevâtın asil ve mühim bir vazifesidir.

Yarım asırdan beri tamir görmeyen, süpürge değmeyen sokaklarıyla, karanlık muhitiyle, harap vücuduyla, mahmul haliyle, Yozgad yeni belediye heyetinden bilhassa heyetin nazım ve muharrir gibi olan reisinden çok mühim işler bekliyor. Eski ve yeni heyet ihtiyaçlarımızı teminde muvaffakiyet göstermekle hürmet ve muhabbetlerimizi celbe muvaffak olsunlar bu candan doğan bir temennidir.

Ocak

Bu hafta seçtiğimiz ikinci heyet, Türk Ocağı heyetidir. Maddiyatında tamir ve tedaviye muhtaç olan Yozgad'ımız, maneviyatında da aynı himmeti daha fazlasıyla beklemektedir. Manen kuvvet toplamayan ictimai bir heyetin maddiyata taalluk eden işlerinde isabet ve muvaffakiyet beklemek, aramak saf derunluktur. Manen olgunlaşabilmek için fikriyât âleminde yüksek bir vazifenin sahibi olan Türk Ocağı'ndan parlak neticeler bekliyoruz. Bu güne kadar gayesinde göze çarpacak bir noktayı olsun elde etmeye tam manasıyla muvaffak olamayan Türk Ocağı'mız kapısının üstüne asılan levha ile değil, çatısı altında fişkırarak hakikat ve muvaffakiyet eserleriyle yaşamalı, memlekette varlığını tanıtmalıdır.

Milliyet ve fikir âleminde, ferdi içtimai tekâmül esasında Türk inkılâbına muâvin ve mesned olan Türk Ocağı'mızın "dostlar alışverişte görsün" kabilinden kendini avutmasına artık müsamaha etmemeliyiz. Yozgad'ın zeki müsteid gençliği milli ictimai bünyesinin şerefli bir mabedi olan Türk Ocağı'nın âlî mefhumlarından muhitin beklediği eserleri vermekte velûd olmalı, o mübarek çatının altı, kalplerinde yalnız âlî hisler çarpan tertemiz insanlarla dolmalıdır. Ocak bugüne kadar devam eden muvaffakiyetsizliğin illetlerini arayıp bulmakta, bu illetleri kökünden tedavi ederek kendisinden beklenen işleri becermekte yeni idare heyetine karşı bir itimat gösterdi. Bu itimadın ilk tezahürü bizi nasıl memnun etti ise müntehasını da aynı hisle bekleyeceğiz.

Türk inkılâbının memleket dâhilinde gençlik şiar ve tesânüdüyle yükselmesini temine memur Türk Ocağı'nın bu asil vazifede göstereceği ihmaller, memleket hesabına cebren öldürülen günler demektir. Nazarımızda her günün müstesna bir kıymeti vardır. Binaenaleyh âlî hislerin yüce taassupları ile bağlı olduğumuz Türk Ocağı mutlaka kendisinden beklenen işleri yapmakta bir muvaffakiyet gösterebilir.

Yoksa bir arkadaşın dediği gibi “makamat-ı âliyye bir iki tebrik telgrafı çekmekle vazifesini hitam bulmuş, addetmesin.

Hülasa: Yozgad’ımız, maddiyatında belediyeden, maneviyatında ocaktan mühim işler beklemektedir. Hürmetle seçip iş başına getirdiğimiz her iki müessesenin yeni heyetlerine nâmütenâhi muvaffakiyetler diler, Yozgad’ımızın bahtiyar olmasını dileriz.

Ali Rafet

15 Şubat 1928 /Sayı 324

Boğazlıyan’da Türk Ocağı Faaliyeti

Boğazlıyan da Türk Ocağı azaları 10 Şubat’ta dernek teşkil ederek toplandılar, intihabat neticesinde heyet-i idare riyasetine malumat memuru Yüzbaşı Şükrü, veznedarlığa Muhammed, muhasibliğe İbrahim, kâtipliğe Ömer Lütfi, murahhas mesulüne Memduh, azalıklara da Dağlızâde Cevdet Ömer Rüştü Bey’ler intihab edilmişlerdir.

Ba’de mürâkabe heyeti intihabatına geçilmiş Şakir Azmi müstantık Ahmet Bey’lerde mürakabeye intihab edilmişlerdir. Bu intihabda kurultaya gidecek azâ olarak müstantık Ahmet Bey seçilmiştir.

Boğazlıyan Türk Ocağı geçen sene zarfında gençlik camiası içerisinde çok büyük denilecek bir derece de pür tesanüdü vahdet teminine muvaffak olmuştur.

Bu sene derneğe on beş namzed aza teklif ve kabul edilmiştir. Fikir ve gençlik sahasında pek geri kalan Boğazlıyan kazasının Türk Ocağı yeni heyet-i idaresine azami muvaffakiyetler dileriz.

Milli benliğimizi, harsımızı memlekete tanıttacak olan bu milli müessesenin yeni heyet-i idare reisi Şükrü Bey’den gelecek sene faaliyeti hakkında izahat vermesi ricasında bulundum, itafen vuku bulan cevaplarında kazalarında sanayinin pek geri olduğundan sanayinin inkişafına büyük bir fedakârlıkla çalışacaklarını ve bu maksatla bir demircilik ve marangozluk şubesi küşâd edeceklerini söylediler. Boğazlıyan gençliği hakkındaki sualime karşı da maa’t-teessüf Boğazlıyan

gençliğinin henüz iradesine sahip olmadığını ve ocağın en birinci belli başlı gayelerinden birinin de cumhuriyetçi idaremizin emrettiği tarzda iradeli genç yetiştirmek olduğunu söylediler.

___Halkın ve münevveranın ocağa rağbeti ne derecededir?

___Şimdiye kadar halk ocağın gayesi hakkında bir fikri edinemediğinden pek ziyade rağbet etmiyorlardı. Fakat faaliyeti takip eden halk, son zamanlarda ocağa karşı büyük bir muhabbet beslemektedir. Sık sık konferanslar vermek ocağa merbût bir spor kulübü açarak gençliğin bünyevi takviyesine bu suretle çalışmakta programımızın cümle-i vezâifindedir. Mütebessimane bir surette izahat lütfunda bulunan reis-i muhterem Şükrü Bey Efendi'ye teşekkürler ederek ayrıldım.

Şu kanaat hâsıl oldu ki 49 azası olan Türk Ocağı büyük bir hamle ile çalışmaktadır. Yalnız Boğazlıyan muhitinden haklı bir surette isteyeceğimiz bir şey varsa da o da ocağı sevmek ve gayesine merbût kalmaktır.

21 Mart 1928 /Sayı 329

Ocak Okuma Yurdu Açıldı ve İyi Bir Gece Yaşandı

Türk Ocağı'nın yeni idare heyeti omuzlarına aldıkları şûmullu gençlik vezâifinin uzun mesai sahası içinde bize iyilik olarak bir eser verdi. İdare heyetinin çalışmak ve muvaffak olmak emeliyle meydana getirdiği bu eser karşısında zengin ümitlerimizden doğan bir ziyâ hâdisesi diye sevinmemek ümidvar olmamak mümkün değildir. Esasen hayat demek ümit demektir. Ümidi yaşatan beşeri hisler, beşeri kabiliyetlerdir. Emelle azim bir araya geldiği anda tahakkuk etmiş demektir. Türk Ocağı halkı, kahvelerin is kokan, tembellik ve mazarrât aşılaman basık tavanları altında medeni ve müfid bir mahallin tertemiz kucağına toplayarak, halka temiz bir hava içinde istifadeler verebilmek için kuruldu. Ocak, okuma yurdunu meydana getirmeği düşünmüş ve kuvvetli bir azim kanatları altında eserini ortaya koymuştur. İşsizlikten canı sıkılan, boş vaktini müfid bir şeyle geçirmek arzusunu taşıyan her vatandaş, okuma yurduna girdiği zaman, tertemiz bir salonun ortasına konulan uzun masalardaki gazete, mecmua ve kitaplarla istediği kadar konuşacak, bir köşede herhangi bir arkadaşıyla bir fincan kahve veya çayı içebilecek, hasbihal yapacak ciğerlerini bozmayacak, fikrini, hissini mütenevvi bilgilerle zenginleştirecektir.

Bundan daha iyi ne olabilir? Memleket böyle bir salona çok muhtaçdı. Kahvelerin müteaffin havası içinde ciğerlerini kirletmek istemeyenler böyle temiz bir melcê arıyordu. Ocak idare heyeti bu ihtiyaca medâr olmakla bir vazife yapmış oldu.

Yurdun küşâd-ı resmî tahminimiz fevkinde parlak oldu. Güdülen gayenin şerefiyle omuz omuza bir gece yaşattı. Küşâd merasimine bilumum ocaklılarla Vali Ali Rıza, Alay Kumandanı Niyazi, Müddeî-i Umumi Saadettin Bey Efendi'lerle birçok yüksek rütbeli zabitan ve memuriyn, Belediye Reisi, bir Halk Fırkası azası Mütemeddi Bey, encümen-i vilayet azaları tüccar ve esnaf iştirâk etmişti. Muallim Kerameddin Bey'in idaresindeki bandonun çaldığı istiklâl marşıyla küşâd merasimine başlanmış, marş hürmetle dinlenmiştir. Bando müntehib birkaç parçayı muvaffakiyetle çaldıktan sonra, idare heyeti namına Veysel Bey bir nutuk okuyarak ocağın gayelerini ve milliyet esaslarını izah etmiştiler, ocağın "okuma yurdu" nu açmaktaki emelinin muhite, halka müfid olabilmeye mâtûf olduğunu işaret etmişlerdir. Tekrar bando çok nefis parçalarıyla ruhları sarmış, samiaları hayalin engin ufuklarında dolaştırmıştır. Genç sanatkârimiz muallim Muhsin Bey'in idaresindeki ince saz heyeti bandonun istirahatı anlarında alaturkanın nefis parçalarıyla, Hafız Süleyman Bey'in bir ses zembemesi olan gazelleri Mustafa Bey'in ud taksimiyle etrafından alkışlar toplamış, bu tatlı musiki şelalesi içinde ikram edilen çaylar içildikten sonra bandonun kıymetli muallimi Kerameddin Bey'in kibar bir nükte ile yaptığı teklif üzerine dansa başlanmıştır. Dans gece yarısından sonraya kadar devam etmiş çok samimi hislerin ruhlarda toplanışıyla davetliler ayrılmışlardır. Muallim Kerameddin Bey bandosu candan taşan bir hisle her parçada alkışlanmış. Kerameddin Bey eski bir ocaklı sıfatıyla gösterdikleri alaka herkeste büyük memnuniyet hâsıl etmiştir. Elde edilen muvaffakiyet dolayısıyla ocak idare heyeti muallim Kerameddin ve Muhsin Bey'leri tebrik eder, halkımıza ocağın açtığı yurda devamla fikri-î istifadelerini temin etmelerini tavsiye ederiz.

18 Nisan 1928 / Sayı 332

Türk Ocağı Riyasetinden

Türk Ocağı menfaatine 20 Nisan 1928 Cuma günü keşide edilecek olan eşya piyangosu bazı esbab dolayısıyla tehir edilmiştir. Keşide günü ayrıca ilan edilecektir.

18 Nisan 1928/ Sayı 332

Ocağın Çay Ziyafeti

Meclis-i Umumi Azalarına Türk Ocağı Bir Çay Ziyafeti Verdi

Meclis-i Umumiyenin küşâdı münasebetiyle Türk Ocağı idare heyeti geçen perşembe günü okuma yurdunda Meclis-i Umumi azalarına bir çay ziyafeti vermiştir. Bu ziyafet, Meclis-i Umuminin memleket gençliğine gösterdiği alaka ve mazahiretlerin samimi bir cümlesi idi. Muhterem Valimiz Ali Rıza Bey Efendi ve meclis-i umumi azâ-i muhteremesi okuma yurdunun büyük salonunda ocaklıların sıcak istikbâl ve mihmanperverlikleriyle karşılandılar. Misafirler gece yarısına kadar çok tatlı ve samimi bir vakit geçirerek gençliğin vasıl olmak istediği gayenin canlı intibağlarından mütehasıl hislerle ayrıldılar.

Bando muallimi Kerameddin Bey, ruhların heyecanını artıran bedi' parçalarla herkesi cezbetti ve candan alkışlandı. Ocak mûsikî heyeti samialarımızın bir türlü kanmak istemediği yüksek fasıllar ile takdirler kazandı. Kiriş tellerin ihtizazını çoşan hislerin üzerinde muvaffakiyetle raks ettirdi. Kondaktör Rıza Bey küçükleri önünde dansta çok muvaffak oldular ve alkışlandılar.

Ocağımızın çalışkan idare heyetinin Meclis-i Umumi azalarına verdiği maddeten ve mütevazı manen vekili olan bu ziyafetin zevkiyle salondan ayrılanlar ruhlarında keşfettiğimiz bir temenni vardı. “Hiç değil on beş günde bir defa olsun, ruhumuz bu neşe ile kuvvet bulsun” çok müteredit geçen hayatımızın muhtaç olduğu tenevvü’î bir surette temin edecek vasaita mademki şimdi yurdumuz malik değildir. Muhterem ocak heyetimizin bu arzuya rehber ve vasıta olması iyi bir netice olacaktır.

Derken kendisine has vasıf-ı mümeyyizle inkişâf etmiştir. Zira her millet inkılâbını, ictimai muhitin mukattesiyyat ve ihtiyaçlarına tabiğ olan hal-i vaziyete ve bu ihtilal ve inkılâbın zaman-ı vukuuna göre yapar. Her zaman aynı hadisenin tekrarına şahit değiliz. Her ne kadar milletlerin demokrasilerin teşrik-i mesayi ancak bir gayeye yani sahla müteveccih ise mümkün ve müfid olur. Bu noktayı idrak ve tefhim etmeyenler, vücuda getirdiğimiz eser hakkında bir fikir ve hüküm hâsıl edemezler.

25 Nisan 1928 / Sayı 333

Türk Ocakları Kurultayı Açıldı

Türk Ocakları kurultayı bugün in'ikad etmiştir. Riyasete Adliye Vekili Mahmud Esad Bey, Reis-i Sâniliklere Receb Kütahya, Aziz İzmir Beyler intihab olunmuştur. Makamat-ı Âliyeye tazimat edilmesi ve kardeş cemiyetlere muhabbet ve selam gönderilmesi takarrur etmiş bütçeyi, raporları, teklifleri, tedkik için üç encümen intihab ve ayrıca beş kişilik bir matbuat encümeni tefrik olunmuştur. Teklifler encümenlere gönderilmiş bir dakika ayakta durularak şehitler hatırası ta'ziz olunmuştur.

25 Nisan 1928 / Sayı 333

Emin Paşa Hazretleri Ocaklılar Arasında

Kolordu kumandanlarımızdan Ferik Emin Paşa hazretleri geçen hafta şehrimize teşrif buyurmuşlardı. Şehrimizde üç gün misafir kalan Paşa hazretleri geçirdiğimiz cumanın gecesini ocaklıların tertib ettiği çay ziyafetine teşrif buyurarak çok samimi bir gece yaşatmışlardır.

Çaya muhterem Valimiz Ali Rıza Bey Efendi, Kalem Reisi Mir Alay Yusuf Ziya Bey Efendi ile Jandarma Kumandanı Ali Durmuş Bey ve daha bazı Umera-ı Askeriye, Ağır Ceza Mahkemesi Reisi Macid, Müddeî-i Umumi Saadeddin, Hâkim Cemil, Sıhhiye Müdürü Faik, Operatör ve Sertabib Refet Beyl'er ve zevat-ı saire çağrılmışlardı. Okuma yurdunun kibar salonunda toplananlar, kıymetli misafirlerimizin huzurunda iyi bir gece yaşayacaklarına emin idiler. Paşa hazretlerine ocak namına arz-ı hoş a'mideyi mütezemin kısa bir hitabeden sonra bando nefis parçalarını terennüme başladı. Bandoyu ince saz takib etti. O gece bando ve ince saz adeta yekdiğeriyle müsabaka edencesine candan taşan bir şevk ile çalışıyorlar ve her parçayı vecd içinde dinletmekte muvaffak oluyorlardı. Musikinin ufak bir fasılası içinde paşa hazretleri ayağa kalkarak ocaklılara hitaben samimi bir muhasebe yaptılar. Ordunun ve gençliğin der-uhde ettiği müşterek vazifenin şeref ve mesuliyetinden bahsederek ocaklıları vazifelerinde teşcî ve idare heyetinin muvaffakiyetini tebrik ettiler. Paşanın hitabesi şiddetle alkışlandı. Saz ikinci fazlını

yaptıktan sonra Kerameddin Bey aziz misafirlerin karşısına gelerek birkaç söz söylemek için müsaade rica ettiler.

Kerameddin Bey'in mutlaka tatlı ve kibar bir nükte yapacağını bilen huzurun gözleri dikkatle kendisine çevrilmişti. Her ictimaide resmiyetin ağır havasını o tatlı nükteleriyle yırtan ve ictimailere samimi, zaif ahenkler veren Kerameddin Bey "Paşam musikinin ciddi havaları sizi sıkmasın. Müsaade buyrulursa size şu mini mini yıldızları takdim edeceğim: Bunlar muhterem huzurunuzda neşe saçacaklar" dedi. Kerameddin Bey'in bu zarif teklifi herkesi memnun bırakmıştı. Caz bando derhal kıvrak havalara başladı. Kondoktör Ali Rıza Bey'in küçük yıldızları salonun geniş meydanında tebessümle açılan bütün gözleri üstlerinde toplamışlardı. Onları Tapu Müdürü Tevfik Bey'le büyük kerimesi Semiha Hanım takib ettiler. Baba kız, muvaffakiyetle dans ediyorlardı. Dans saatlerce devam etti. Paşa hazretleri yirmi üçte zarif bir hikâye nakil ettikten sonra ocaklılara veda edip alkışlar arasında ayrıldılar.

Kaydını unuttuğumuz bir vakıa: Danstan evvel kıymetli gençlerimizden muallim Mehmet Bey zeybek raksını yaparak Paşa'nın ve herkesin haklı bir takdirini kazandılar.

Ocak idare heyeti o günkü ziyafette daha fazla muvaffak olmuştu. İdare heyetini muvaffakiyetten dolayı tebrik ederiz.

13 Haziran 1928 /Sayı 340

Türk Ocağı İdare Heyeti

Türk Ocağı idare heyetinde bulunan azâların ekserisi mazeretleri dolayısıyla istifa etmişler, yedekte de ekseriyeti teşkil edecek azâ bulunmadığından yeni bir heyetin seçilmesi için dernek fevkalade olarak içtimaya davet edilmişti. Dernekte idare heyetinin istifası kabul edilerek yeni idare heyeti için halk fırkasından namzed talibine karar verilmişti. Halk fırkasının gösterdiği namzedler üzerinde yapılan intihabda müttefikan ocak riyasetine gazetemiz başmuharriri Rafet, murahhaslığa orta mektep Türkçe muallimi Lütfi, umumi kâtipliğe dış doktoru Süreyya, muhasibliğe Erzurumlu oğlu Ahmet, veznedarlığa Ahmet Fahri, azâlığa musiki muallimi Muhsin vezini oğlu Zahid Bey'ler seçilmiştir. Yeni idare heyetine muvaffakiyetler dileriz.

4 Temmuz 1928/ Sayı 343

Ocaklılar Gecesi Çok Parlak, Çok Eğlenceli Geçti

Türk Ocağı okuma yurdunda geçen Perşembe günü akşamı sırf Ocaklılar arasında çay eğlencesi tertib edilerek saat yirmi dörde kadar iyi bir vakit geçirilmiştir.

Yeni idare heyeti tarafından tertib edilen bu eğlencenin gayesi, Ocaklılar arasındaki kaynaşmanın, birleşmenin temin ve tezyidi idi. Eğlenceye bütün Ocaklılar iştirâk etmek suretiyle bu gayeye kuvvetli bir yardım gösterilmiş oldu. Çaya muhterem valimiz Ali Rıza Bey Efendi ile erkân-ı hükümetten ve Ocaklı olanlar iştirâk buyurmuşlardı.

Bir Nakîr ve Bir Tekzib

Çay için tayin edilen saat fazlasıyla geçtiği halde henüz salonda pek az kimseler vardı. Bunu bir rağbetsizlik telakkî eden ve canı sıkıldığı halinden anlaşılan ocak reisi kısa bir hasbehalde gençlerin, münevverlerin yeknasak hayatından şikâyet etmelerine rağmen ictimai hayata karşı gösterdikleri âdemi alaka ve ihmali samimi bir hisle tenkid etti. Reis'in hasbehali henüz hitam bulmuştu ki salon birkaç dakika sonra dolarak gelenlere sandalye bulmak telaşı baş gösterdi. Deminki tenkide bu halin canlı ve çok yerinde bir tekzib olduğunu hisseden reis bey münasib bir fırsattan derhal istifade ederek biraz evvel izhâr ettiği hisleri fiili bir şekilde tekzib eden bu çok parlak icabattan dolayı manen bir süruru u şeref duyduğunu alenen izhâr ederek bu alâka ve râbitanın müebbeden payidar olmasını arkadaşlarından temenni etmiştir.

Musiki

Genç sanatkâr muallim Muhsin Bey'in idaresindeki saz heyeti muvaffakiyetli parçaları ile o gecenin en mühim safhasını canlı olarak yaşamış ve candan alkışlanmıştır. Saz heyetin teşkil eden muvaffakiyetli gençlerimizin müntehib parçalar üzerinde gösterdiği muvaffakiyet sanatını musikinin şuurundan örülmüş ipin bir sargısı olarak mütemadiyen ruhlara sarılıyor, o zezemenin ahenkli sesini ihlal etmemek için herkes ciğerlerin teneffüsünü adeta zapt ediyordu.

Tombala

Eğlencenin tenvîni temin için birde tombala tertib edilmiştir. Bu eğlencede bol kahkahalar içinde hitâm buldu.

Çamlık Eğlencesi

O gece için tertib edilen programın son maddesini mahiyeti meçhul bir teklif teşkil ediyordu. Sıra bu maddeye gelene kadar kimse bunu halledemedi. Ocak Reisi Bey herkesin merak ettiği bu maddeyi en nihaye izah ederek ocaklıların yazdan, mehtabdan istifadesi için arkadaşları bir çamlık gezintisine, eğlencesine davet etti. Herkes bu teklifi memnuniyetle kabul ederek isimlerini kayd ettirdiler. Bu günlerde Ocaklılar çamlığa gidecekler ve eğleneceklerdir. Memleket münevverleri arasında samimi bir kaynaşmayı tesis ve tersiyine vasıta olacak bu gibi eğlencelerin sık sık tertibini faydeli bulan idare heyeti azminde sebat gösterdiği takdirde memleketin yeknasak hayatında bedii tenevvün hadvesine vasıta olmakla vezaifinden birisini ifa etmiş olacaktır. Manevi ve bedi ihtiyaçlarının teminini düşünen idare heyetine karşı bütün ocaklılar zahir ve alâkadar olması memleketimizde gençliğin şerefli bir varlığını izhâra vesile olacaktır.

11 Temmuz 1928/ Sayı 344

Ocaklılar Çamlığa Gidecekler

Ocaklılar aralarındaki birleşmenin takviyesi gayesiyle bir çamlık eğlencesine karar vermişlerdir. Bu kararı kuvveden fiile çıkarmağa muvaffak olan ocaklılar, cuma günü çamlığa gidecekler, öğle ve akşam yemeğini orada yiyecekler, müretteb program dâhilinde iyi bir gün geçireceklerdir. Ocaklıların bu eğlencesine ancak azâlarından başka kimse davet edilmemiştir. Gerek bura ocağından gerek başka bir ocakta mukayyed olanlara davetiye gönderilerek iştirâk hakkı serbest bırakılmıştır. Ocak azasından olan muhterem Valimiz Ali Rıza, Mebus Avni Bey Efendi'ler de iştirâk edenler meyânındadır.

15 Ağustos 1928/ Sayı 249

Türk Ocağımız Halka Yeni İnkılâbı Öğretecek

Türk Ocağı Riyasetinden:

Güzel ve ahenkdar dilimizi kolaylıkla yazmak ve yazılanı okuyabilmek için Büyük Gazi'nin emir ve işareti altında teşekkül eden dil encümeni Türkçemiz için yeni bir alfabe hazırlamaktadır. Ki bunun esası hemen ikmâl edilmiş gibidir. Yakın bir atide resmen tamim edilecek olan yeni harflerle halkımızın ünsiyed etmesini, halkımızın bu yeni alfabeği öğrenerek kısa bir zaman içerisinde okuyup yazmayı öğrenebilmesi için Ocağımız bir dersane açmağa karar vermiştir.

Açılacak dershanede bilaistisna herkese kısa bir zamanda yeni alfabe ile okuyup yazma öğretilecek, memleketimizde herkesin istifadesi temin edilerek cehaletin önüne geçilmiş olunacaktır. İnkılâbımızın çok mühim bir eseri olan bu hadise barışında halkın şaşırıp kalmasını arzu etmeyen Ocağımız bu mühim işe teşebbüs etmekle mühim bir vazifesini ifa edeceğine kani bulunuyor. Binaenaleyh teşebbüsümüzün hasvalini müracat edeceklerin alakası temin edeceğinden yeni elifba ile okuyup yazmayı öğrenmek arzu edenlerin ocağa müracatla isimlerini kayd ettirmeleri rica olunur.

Müracatı âtide numunesi yazılan mektubla vukubulacak, müracat mektupları ocağın Unpazarındaki okuma yurduna bırakılacaktır. Şerait, talabelerin adedi tesbit edildikten sonra ayrıca ilan edilecektir.

- Müracat mektubunun numunesi -

Yozgad Türk Ocağı Riyasetine:

Yeni Türkçe elifba ile okumak arzusundayım, ileride ilan edeceğiniz şeraiti kabul ediyorum.

Adres

Kunduracı .... Oğlu ....

Yarım kalmış gençlerde bu fırsattan istifade etmelidir. Biz insanlığımızı ancak okumakla öğrenecek, Türk yurdunu okumakla yükselteceğiz. Türk milleti ebedi vezinde bir millet olabilmek için mutlaka cehalete karşı ilan-ı harb zaruretindedir.

Binaenaleyh esnaflarımızdan, sanatkârlarımızdan, baba ve analardan çok rica ediyoruz ve tahsili yarım kalan çocuklarını mutlaka okumağa sevk hatta icbâr ediniz.

Ali Rafet

29 Ağustos 1928/ Sayı 351

Memleket Öksüzlerini Türk Ocağı Yarın Sevindirecek

Yarın Zafer bayramıdır. Bugünün neşe ve sürurunu bize bahşeden vatan şehitlerinin bizlere kıymetli birer hatıra olarak bıraktıkları öksüzleri bağına basıp onların gözyaşlarını silmek, bu boğulmuş bu yönlerini sevinçle düzeltmeyi bir vazife telakki eden Türk Ocağı memleketin altmış öksüz çocuğuna yarın bir sünnet düğünü yapacaktır.

Bu hususta bir haftadan beri hazırlık yapan ocak, altmış çocuğa birer entari ve şapka diktirmiş, gece içinde belediyede zengin bir eğlence tertip etmiştir.

Yarın okuldan sonra çocuklar Arpalık hamamında yıkattırılacak, traşlar ettirilecek oradan otomobillerle şehir dâhilinde gezinti yapılarak bahçede operatör Kemal Bey Efendi tarafından sünnetleri yapılarak bahçe gazinosunda ihzar edilen karyolalara yatırılacaklardır. Ocak sünnet olan çocuklara akşam yemeği verecek gece bahçede eğlenti yapılacaktır. Ocağın büyük bir emr-i hayrı olan bu teşebbüsünü takdirle karşılar, halkımızın yarın akşam bahçeye giderek öksüzleri sevindirmelerini, aynı zamanda 30 Ağustos Zafer gününü sürur içinde geçirmelerini tavsiye ederiz.

5 Eylül 1928 / Numro 352

Türk Ocağının Teşekkürü

Türk Ocağı Riyasetinden

Zafer bayramına müsâdif geçen Perşembe günü Ocağımızın memleket öksüz çocuklarına yaptığı sünnet bayramında altmış beş çocuğun sünnet ameliyatını hünakat ve süratle ifa ederek bîkes yavrulara şefik kalbinin âli alâkasını ibraz buyuran memleket hastanesi operatörü Ahmet Kemal Bey'le refikai muhteremleri

dâhiliye mütehasısı Necib, eczacı Ahmed, pansör Celal Beyler'le hastane müstahdemine Ocağın taleplerine muavenette bulunan İsmet Paşa Yatı Mektebi Müdürü Emrah Bey'e, yetimlerin elbiselerini meccanen dikmek suretiyle bu hayırlı işe muavenette bulunan terzi Şevket, Arif, Hamdi, Salih, Hafız Hüseyin, Şakir, Mahmut ve Hüseyin Efendi'lerle, Vilayet Evkaf Müdürü Ali Bey'in kerimleri hanımefendilere, yüksek sanatlarıyla o günün gecesine neşe bahşeden muallim Muhsin, Hafız Süleyman, Hafız Haşmet Bey'lere alenen teşekkürü ocağımız bervech addeder.

2.3. İktisâd/ Ekonomi Haberleri

1923- 1939 yılları arasında ki döneme ait ekonomi, Atatürk Dönemi Ekonomisi, Türkiye Ekonomisinin Yapılanma Devresi, Cumhuriyet Ekonomisinin Doğuşu olarak adlandırılır. Mustafa Kemal halkı bilinçlendirmek için ekonominin bir millet ve devlet adına önemini sık sık vurgulamıştır.

Bu dönemde sanayileşme teşvik edilmiştir. Ancak her şeye rağmen tarımın önemi göz ardı edilmemiştir. Sanayileşme açısından “Ekonomide hareketli kapital önemlidir. Normal kapitalin tek kaynağı ulusal çalışma ve tutumdur” fikri dönemin hâkim anlayışı olmuştur. Bu yaklaşım kendisine yerel basında da oldukça fazla yer bulmuştur. Yeni Yozgad Gazetesi sütunlarında iktisâdî konulara geniş yer ayırmıştır. Gazete makalelerinde tüm yurt genelinde olduğu gibi Yozgad'ta da sermayenin üretimde kullanılmasını, dolaştırılmasını istemiştir. Ayrıca çok çalışılması gerekliliğini vurgulamıştır.

Türkiye'nin 1923-1938 döneminde uyguladığı iktisat politikasının temel özelliği; sahip olduğu sosyo-ekonomik koşulların bir gereği olarak, değişen ağırlıklarla da olsa özel girişime sürekli öncelik sağlayan, aynı zamanda ekonomik kalkınmayı planlar doğrultusunda gerçekleştirmek isteyen bir karma ekonomik yapı olmasıdır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye açlık endişesi yaşayan bir ülke idi. Temel ihtiyaç mallarının hemen hepsi büyük paralar karşılığında dışarıdan satın alınıyordu.

Atatürk için iktisâdî atılımlar devletin yapılanmasının temel unsuru olmuştur. Bu doğrultuda 17 Şubat-4 Mart 1923 yılında İzmir'de Türkiye İktisâd Kongresini toplamıştır. Mustafa Kemal iktisâdî konular üzerinde her zaman hassasiyetle durmuştur. Katıldığı her toplantıda iktisâdın önemini vurgulamıştır.1922 bütçe planlamalarında “Mali siyasetimiz halkı tazyik etmeden ve ona zarar vermekten kaçınmakta beraber, mümkün olduğu kadar dışarıya muhtaç olmadan yeterince gelir sağlamak esasına dayanmaktadır” demiştir⁹.

---

⁹ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, I 1919-1938, s.122,123

Bankacılık sektöründe ise; bankacılık olgusu Osmanlı imparatorluğunun son dönemine kadar uzanmaktadır. Cumhuriyet öncesinde 1911-1923 tarihleri arasında milli sermaye ile 21 banka kurmuştur. Ancak yabancı bankaların kredi piyasasına egemen olmaları bu bankaların gelişmesine izin vermemiştir. Ancak 18 tanesi Cumhuriyet dönemine geçebilmiştir. Mustafa Kemal önderliğinde Cumhuriyetin ilanından sonra ekonomik kalkınmaya önem verilmiş, sanayi ve ticaret hayatını canlandırmak amacı ile ulusal bankacılık geliştirilmeye başlanmıştır.

Sanayi ve ticarete gereken krediyi elverişli koşullarda sağlama, hem de bizzat teşebbüslere girişmek suretiyle kalkınmaya katkıda bulunmak amacıyla 1924 yılında İş bankası kurulmuştur¹⁰.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Yozgad halkının Atatürk önderliğinde yapılan ekonomik alandaki yeniliklere yabancı kalmadığı ve gelişme yolundaki isteklerini Yeni Yozgad Gazetesinde açıkça ortaya koyduğu anlaşılmaktadır.

2.3.1. Ticaret Odası Haberleri

24 Mart 1926 / Sayı 232

Yozgad Ticaret ve Sanayi Odasından

Terzi Ahmed Ağa Mahdûmu Muhammed

Unvânı ticariyesiyle Yozgad'ta Tol çarşıda 13 numaralı dükkânda bakkaliye üzerine icrayı ticaret eden Muhammed Ağa kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Ada ovalı Oğlu Terzi Akif Usta

Unvânı ticarisiyle Seyfi Ağa çarşısında icrâ-i ticaret eden Akif Usta kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

---

¹⁰ Suna Killi, *Atatürk Devrimi Bir Çağdaşlaşma Modeli*, Ankara 2000,s.73

Süleyman Ağa Mahdûmu Yakup

Unvânı ticarisiyle Seyfi Ağa çarşısında bakkâliye üzerine icrâ-i ticaret eden Yakup kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Ali Efendi Mahdûmu Osman

Unvânı ticarisiyle meydan yerinde müstakillen leblebicilik suretiyle icrâ-i ticaret eden Osman kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Hasan Oğlu Terzi Muhammet Usta

Unvânı ticarisiyle Seyfi Ağa çarşısında icrayı ticaret eden Muhammet Usta kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Köseleci Mütেকaid Askeriyeden Elçi Zâde Hafız Seyid

Unvânı ticarisiyle Yozgad'da Selimli Hacı Şakir Ağa mahdûmu Mehmet Efendi ile müştereken köselecilik üzerine icrâ-i ticaret eden Hafız Seyit Efendi kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kayd edildiği ilan olunur.

Mustafa Oğlu Kunduracı Hacı

Unvânı ticarisiyle Yozgad'da Hamamcızâde Hakkı Efendi mağazası karşısında kayd ve tescil edildiği kayd olunur.

Öşürzâde Mustafa ve Tayyip

Unvânı ticarisiyle Yozgad'da un pazarında manufakturacılık ile iştigâl ve icrâ-i ticaret eden Mustafa ve Tayyip Efendiler kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Hasan Oğlu Leblebici Ahmet

Unvânı ticarisiyle Tol çarşısında icrâ-i ticaret eden Ahmet usta kanunu ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

24 Mart 1926 / Sayı 232

İktisâd Meclisi Âliyesi

Ankara 13 (A.A) – Ticaret Vekâletince hazırlanan İktisat Meclisi Âliyesi lâyihası heyet-i vekileye sevk olunmuştur. Lâyiha başvekâlete merbût 24 âzâlı ve âzâ sıfatını hâiz bir kâtibi umumi ile üç muavinden mürekkep bir İktisat Meclisi Âliyesi teşkilini tazammun etmektedir. Âzânın müddeti dört senedir. Birisi ordudan on biri erbab-ı iktisâttan olmak üzere on ikisi heyet-i vekilce diğerleri iktisâd müessesâtı ve teşekküllerince intihab olunacaktır. İki senede bir kur'a ile âzânın yarısı değiştirilecektir. Bu meclis yapılacak iktisâdî ve nizamnamelerle bunların memleket ihtiyacatına tevâfukunu ve aralarındaki ahenk ve irtibatı tedkik ve mütalaa beyan edecek kararları istişarî mahiyette olacaktır.

2 Şubat 1927 / Sayı 272

Ticaret ve Sanayi Odasından

Hacı Tahir Efendizâde Ali ve Tunusluzâde Haşmet

Unvânı ticarisiyle Yozgad'ta Tol Çarşı'da müştereken manifaturacılıkla icra-i ticaret eden Ali Efendi ve şeriki Hüsmet Efendi kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicili ticarete kaydü tescil edildikleri ilan olunur.

Hacı Mehmed Ağa Mahdûmu İhsan

Unvânı ticarisiyle Yozgad'ta Hamam Sokağı'nda usul-ü metrukeye aid dükkânda kunduracılıkla icra-i ticaret eden İhsan Efendi kanun-u ticaretin kırk ikinci madde-i mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Hasan oğlu Faik

Unvânı ticarisiyle Tol Çarşıda köşkerlik sanatıyla icra-i ticaret eden Faik Usta kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kayd edildiği ilan olunur.

Musarifzade Mehmed İhsan

Unvânı ticarisiyle Tol Çarşı'da manifaturacılık sanatıyla icra-i ticaret eden Mehmet İhsan Efendi kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Celil Ağa Mahdûmu Hasan Çavuş

Unvânı ticarisiyle Abduh Bey Çarşısında bakkallıkla icra-i ticaret eden Hasan Çavuş kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Güvercin Nuri

Unvânı ticarisiyle Abduh Bey çarşısında güvencin ve kunduracılıkla icra-i ticaret eden Nuri Ağa kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesini mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Ahmet Efendi Mahdûmu Rasim

Unvânı ticarisiyle Yozgad'ta Seyfi Ağa çarşısında müstâmel elbise satmak suretiyle icrâ-i ticaret eden Rasim Efendi kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Nakıbzâde Şükrü Bey Efendi

Unvânı ticarisiyle Yozgad'ta Tol Çarşı'da müstâmel elbise alım satımıyla icra-i ticaret eden Şükrü Efendi kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Nakıbzâde Mustafa ve Biraderi Vehbi

Unvânı ticarisiyle Abduh Bey çarşısında manifatura ticaretiyle icra-i ticaret eden Mustafa ve biraderi Vehbi Efendiler kanun-u ticareti kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Gavurzâde Mehmet

Unvânı ticarisiyle Tol Çarşıda 4 numaralı dükkânda tuhafiyeye ve bakırcılık ahz ve itasıyla icra-i ticaret eden Mehmet Çavuş kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Kasab Hakkı

Unvân-ı ticarisiyle meydan yerinde kasablık ticaretiyle iştigâl ve icra-i ticaret eden Hakkı Ağa kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

Hasta Oğlu Halil

Unvân-ı ticarisiyle Yozgad'ta meydan yerinde bakkaliye üzerine icrai ticaret eden Halil Ağa kanun-u ticaretin kırk ikinci maddesi mûcibince sicil-i ticarete kaydü tescil edildiği ilan olunur.

23 Şubat 1927 / Sayı 275

Ticaret Odaları Kongresi

Yirmi gün evvel Ankara'da inikad eden ticaret odaları kongresi üç gün evvel mesaisine hitam vererek dağılmıştır. Genç Türkiye Hükümeti'nin müteberriz siyasetinden biriside her mesleğe aid merkez hükümette bir kongre akdidir. Akid edilen kongrelerin istihdaf ettiği esaslarına istinad ettiği faidelerin kökü ilme, ilmi tedkikatın esaslarına istinad ettiği için her hususta faidelidir. İlmi, fenni, sanayi sahada Türkiyatın kemal-i noktalarına erişen Avrupalıların, meslekî tekâmüllerde en ziyade sık sık müracat ettikleri kongre usulünün bizde de tatbiki, bu gün değilse bile yarın musemmer neticelerini gösterecektir. Kongrelerin ikinci büyük faidesi muhtelif memleketlerin meslek erbabını bir çatı altında toplayıp, tanıştırmak, meslekleri üzerinde umumi direktifleri tesbit etmek gibi faideleri camidir. Kongreler bilhassa merkez hükümette inkadı, Genç Cumhuriyet Hükümetini taşradan gelenlerin yakından görüp alakadar olması, hükümet ricalinin muhtelif mümessillerini muhit itibariyle tanıması dolayısıyla bugün için haizi rüchandır. Yarınki kongrelerin, her sene Anadolu'nun muhtelif şehirlerinde açılması ve Anadolu şehirlerini tanıtmak itibariyle ayrıca bir ehemmiyeti haiz olacaktır. Binaenaleyh hal-i hazır hükümetin takib etmiş olduğu kongre siyaseti yerinde takib edilen bir siyasettir. Yalnız burada hatıra kabilinden temenni edilecek bir şey varsa, o da kongrelere iştirâk edecek mümessillerin mutlaka şehirlerden gelmesini temin etmektir. Bazı mahaller masraf-ı ihtiyarından ihtirâzen murahhaslarını Ankara'da bulunan bir zata veya mebuslarına havale ediyorlar. Bu doğru bir hareket değildir. Memleketin siyasi, ictimai, sanayi, ticari şubeleriyle alakadar olan kongrelerde mutlaka her şehrin göndereceği murahhası, biraz fedakârlığa merkezde bulunan zevattan gayri kimselerden intihab etmesi, daha fazla bir meseliyi intac eder. Murahhas olarak gidecek zat dolayısıyla vazifeye alıştıırılmış, muayyen bir sıfatın salahiyetini kullanmağı öğrenmiş, kendi mesleğine ait mukarrata yakından temas etmiş olur. Bu halin nazar-ı dikkatten

kaçırılmaması kongrelerden beklenen faidelerin tekâmülüne medar olacak bir meseledir.

Saniyen, her hangi bir kongreye memleket namına iştirâk eden murahhaslar avdetlerini müteakib mutlaka meslektaşlarına kongrenin mukarrat ve netayici hakkında bir malumat vermekle mükellef olmalıdırlar. Hem verecekleri bu malumat, şurada burada söz arasında verilen malumat şeklinde değil, toplu bir halde konferans şeklinde verilmelidir ki alakadar olanlar tenevvür etmeli, kongrenin netayicini öğrenmelidir.

Bu defa inikad eden ticaret odaları kongresinin küşâdında başvekil İsmet Paşa Hazretlerinin irad buyurmuş oldukları nutukda işaret buyurdıkları vechle; muhtelif siyasi ve askeri mücadele safhasından sonra artık iktisâdî mücadele safhasına dâhil olmuş bulunuyoruz. Atıldığımız iktisâdî mücadelenin diğer mücadelelerden farkı ise, bariz bir hakikattir. Masum ve kuvvet itibariyle zayıf milletlerin hukuku üzerine bir istila silindiri çekmek isteyen emperyalizmin en mühim silahı iktisâddır. İktisâden kavi olan bir hükümet, kılıçla istila edemediği bir ülkeyi iktisâden pekâlâ bir esaret altına alabiliyor. Binaenaleyh emperyalizmin hücumuyla kanlı bir mücadeleden sonra maddeten muzaffer çıkan milletimiz herhalde emperyalizmin iktisâdi esaretine düşmemeğe çalışmak mecburiyetindedir. Bu tehlikeyi bütün hakâyıkıyla yakından takdir eden, İsmet Paşa hükümetinin takip ettiği siyasetin yegâne nokta-i mümeyyizesi de budur. Hükümet, milletin iktisâdi istiklâlini temin edecek çareler üzerinde muvaffakiyet ve kıskançlıkla yürürken, bize terettüb eden meselede, muhiti çarelerle iktisâdımızın lazım gelen nokta-i kemale erişmesini temin etmektir. Hükümet yurdun umumi ihtiyacatını olgun ve mütezavin bir bütçe ile temin siyasetini güderken bizlerde istihsalatımızın kesaretiyle, idhatatın tenkisi çarelerine tevessül etmek, ihracat yekûnumuzu, idhatatın fevkinde bulundurmak zaruretindeyiz.

Buna bir misal olarak şehrimizi ele aldığımız zaman bulacağımız netice korkunçtur. Çünkü şehrimizin idhatatı daima ihracatından birkaç misli yukarıda bulunuyor. Demek ki Yozgad, daha ziyade müstehlik bir vaziyettedir. Bu vaziyeti tashih edecek çareler her vakit için mevcuttur. İş, ticaret erbabının bunu yakından görerek kendi aralarında yapacakları bir teşkilatla tashihe gayret etmelerindedir. Bittabî bu mavaffakiyet dünkü esaslarla olacak bir iş değildir. Bugünün iktisâdi

hadiseleri üzerinde tatbik edilecek yeni sistemler ve çarelerle mümkün olabilecektir. Binaenaleyh Ankara'da toplanan ticaret odaları kongresinin umumi mukarratı üzerine şehrimiz tüccarlarının derdleşmeleri memleketin bugünkü iktisâdi zaafına çareler bulmasına gayret etmelerini bir vazife görüyoruz. Bu vazife ihmal edildikçe, şehrimiz maalesef iktisâden felce, kudretsizliğe mahkûmdur.

A.Rafet

27 Nisan 1927 / Sayı 283

Ticaret ve Ziraat Vekâleti Celilesinden Bir Temenni

İktisâdi hayata tam bir inkişaf temin etmek için Cumhuriyet Hükümetinin şayan-ı şükran pek nafi teşebbüslerde bulunduğu inkâr edilemeyen bir hakikattir.

Bu hakikati gören her ferdin kalbinde hiç şüphe yoktur ki büyük bir iftihar ve imtina hissi işgal-i mevki eylemiştir.

Türklüğün bugün iktisâdi i'tilâ hakkında beslediği kanaati her türlü himayenin ticaret erbabına, müstensal zümresine bahş edileceği emniyesini tahkik ettiren kati bir kanaattir. İşte bu kanaat sevgiyle vukubulan mevzu temenniyatımızın her halde îsâfe mezhur olacağından çok ümidvarız. Maksudımızı hulusaten arz edeceğiz.

Hükümetçe muhafazaa-i ormani ittihaz edilen Akdağ ormanına ağnam ve mevaşi idhalinin men' edildiğine dair tebligat yapıldığı işitildi.

Bu haber; ağnam sahiblerinde elim bir düşünce, derin bir meyûsiyet uyandırdı. Muayyen aylarında yaylada bulunmayan ağnam; fazla semizlenememek yüzünden kışa mukavenet edemeyeceği için kemalen telef olur. İstanbul'a muvazi saireye sürüleri ile erkân-ı davar götüren tacirlerde; davarlarını Akdağ yayla karyesinde zai ettirmezlerse hiçbir tarafa götürüp ellerinden ağnamı satamazlar. Çünkü etini tutmamış zayıf ağnamın satılmak imkânı yoktur.

Bozok vilayeti ağnam-ı hayvan yetiştiren en mühim bir muhittir. Vilayette altı yüz bin ağnamın mevcudiyeti tedid kaydıyla sabittir. Bu kadar kaliteli ağnamı barındıracak yayla-i karye; ancak Akdağ yayla-i karyesidir. Yaylaya gönderilmeyen ağnam ekseriyetle çeker ağrısına tutulur ve bir kış esnasında hiç kalmamak suretiyle mahvolur.

Akdağ ormanlarının muhafaza ormanı ittihazı yine memleketimizin münafi icabatından ise de vilayetimizin iktisâdîyatı bu memnuyetinden büyük mükayesede müteessir ve mützarar olacaktır.

Vilayet dâhilinde Akdağ yayla-i karyesinden başka bir yayla-i karyesinin bulunmaması davarlar için ciddi bir felakettir.

Ormanları karakeçilerin tahrib etmesi doğru ise de koyunların bunlar kadar zarariyat etmesi müteevver değildir.

Orman dâhilindeki karyeler gibi güya karye ittihaz edilen mahallerde yalnız ağnam sahiplerinin hasar-ı vukuuna meydan vermemek için kontrol altında ikametine bir çare bulunmasını münafi-i umumiye namına istirhâm eyleriz.

M.C.

1 Haziran 1927 / Sayı 288

Beynelmilel İktisâd Konferansında Merhusumuz Hasan Bey'in Mühim Bir Mektubu

Ankara 24 (A.A.) – Cenevre’de beynelmilel iktisâd konferansında merhûsumuz Hasan Bey konferans riyasetine gönderdiği bir mektubda demiştir ki konferans tarafından der-piş olunan muteaddid-i vesâyâ yeni Türkiye’nin siyaset-i iktisâdiyesine hâkim olan direktiflere mutabık olub Türkiye’de saha-i tatbik bulmaktadır. Muamelâtta musavvat ve mutekabiliyet, bu siyasetin esasını teşkil eder. Buna mukabil umumi ictimaya verilen raporda Türkiye’nin menâfîne ve ihtiyacına tevafuk etmeyen mukarrat mevcuddur ki bunlar kendi hesabımıza reddetmek mecburiyetinde bulunacağız. Bundan başka konferansın netayicinden birisi de müteessür hususatın tahkikini cemiyet-i akvama tevdî etmek olacaktır. Hâlbuki hususi vaziyeti dolayısıyla bu takrirlere Türkiye istinad edemez ve nihai reye iştirâkdan istinkâfi tercih eder. Konferans mesaisini muvafık göreceği surette intac hususunu akvam meclisine tevdîğ eden bir karar kabul ederek hitam bulmuştur.

18 Nisan 1928 /Sayı 332

İktisâd Karşısında Ticaret Odası

Muhiti iktisâdiyatta ticaret odalarına tertip eden vezâifenin esası hakkında bu sütunlarda birkaç defalar mücmelen mütalaamızı serd etmiş, son zamanda memleketimizde baş gösteren iktisâdi buhran münasebetiyle de geçen hafta bu mevzuatta biraz tevkif ederek ticaret odası hakkında mütalaamızı neşretmiştik.

Samimi bir his ve görüşün mahsulü olmaktan başka hiç kusuru olmayan o birkaç satırın ihtiva ettiği açık hakikat karşısında odanın muhterem heyetini galiba memnun bırakmışız. Böyle olacak ki ticaret odası reisi bey, gazetemize gönderdikleri bir tevzihte mütalaamızın hakikate mutabık olmadığı, odanın birçok işler yapmaya muvaffak olduğunu iddia ediyorlar. Birkaç maddenin kucağına sokulan işlerin hülasasını değil, esasını tahlil ve tetkik ettik. Vardığımız netice bizi tatmin etmedi. Ne için tatmin etmedi? Bu suale cevap vermezden evvel ufak bir fikri burada muhterem oda heyetinin nazar-ı dikkatine arz etmek zaruretindeyiz.

Yozgad'ımızın içtimai, zirai ve iktisâdi ahvali bütün üryanlığıyla meydandadır. Bunu kollarımızın uzun yenleriyle kapatmaya çalışır isek memlekete hıdmet değil, ihanet etmiş oluruz. Binaenaleyh göze çarpan, noksanlığı hissedilen her şey hakkında tetkikatta bulunmak, esbabını araştırmak, illeti tedaviye çalışmak vicdani borcumuzu, içtimai, muhiti menfaatimiz iktizasıdır. Biz ve siz, siz ve onlar yani bütün Yozgadlılar bu memleketin çocuklarıdır. Memleket bizimdir. Elemlerimiz, saadetlerimiz müşterektir. Bu memleketin dertlerine rehâ sunacak, memleketi vatanın umumi çerçevesi içinde mesud bir tekâmüle erişirmeye çalışacak bizlerden başka kimler olabilir? Şu halde memleketin maddi ve manevi refahını temine mââtûf fikir serdinden, çare araştıran herkes samimi bir hissin muakkibi bir insandır. Böyle temiz bir düşüncenin ilhamıyla düşünen, hareket eden kusurlarımızı tenkit eden insanlardan şüphe etmeye salahiyetimiz olmadığı gibi, gücenmeye de hakkımız yoktur. İyiliklerimize ait söz söyleyen velev ki düşman bile olsa kabul etmeliyiz. Tenkitler karşısında asileşmemiz dünkü serazad hayatın verdiği bir terbiye ilhamıdır. Tenkit samimi oldukça ondan korkmayarak tahammül etmeye, ona alışmaya, içtimai işlere ait efalimizin daima bir murâkabeye tabi olduğuna kanaat edilmelidir. Binaenaleyh gerek ziraat odası, gerek ticaret odası hakkında geçen hafta neşrettiğimiz mütalaa da

biz de dürüst ve samimi idik. Bunun hilâfını iddiaya muktedir bir şahıs karşımıza çıkamaz. Samimiyetinizi bir daha tekrar ettikten sonra muhterem oda heyetinin gazetemize gönderdiği tevzihnameyi şu satırlarla aziz kari'lerle tahlil edelim.

1- Deniyor ki: “Ticaret odası heyeti elindeki talimatın kendisine bahşettiği salahiyeti hiçbirisini noksan bırakmaksızın yapmıştır. Ezcümle 926 senesindeki kredi ve iskonto muamelelerini külliye kat etmiş olan ziraat bankasına karşı: kredi ve iskonto muamelelerinin devamına, bonolar vadelerinin doksan bir güne iblağına muvaffak olmuştur.” Tüccarlarımızın ticari muamelelerde maruz kaldıkları böyle bir müşkülü halletmesi ticaret odası için bir muvaffakiyettir. Fakat haklı ve mantıki bir iddianın iki satırlık temenni mazbatasıyla halledilmesi izam edilecek bir iş değildir.

2- Yine deniyor ki: “Yerköy istasyonu ile Yozgad arasında müraselât ve münakalat-ı ticariye için lüzumu olan postahane istasyonda küşâdına muvaffak olduk.” Hay Allah razı olsun fena değil çok güzel fakat bu muvaffakiyette birinci muvaffakiyetin küçük kardeşi olmaktan başka bir şey değildir.

3- “Odalar talimatı mucibince sanayinin terakkiyatı üzerindeki gösterdiği lüzum ve ehemmiyete binaen esnaf cemaatleri teşekkülüne muvaffak olduk. İşte ticaret odasının elinde tutup bize gösterecek mühim bir muvaffakiyet eseri. Henüz altı yedi aylık bir ömre malik olan esnaf cemaatleri teşkilatının vücûb ve ehemmiyeti hakkında fikirlerimizi müteaddid defalar bu sütunlarda izah etmiştik. Yalnız teessürle şunu kayda mecburuz ki teşekkül edilen esnaf cemaatleri zamana, gayeye göre ticaret odasının himayesine maruz değildir. Cemaatler teşekkül edilmiş ve kendi hallerine bırakılmıştır. Bunlara irşad ve muavenet yapıldığını, ihtiyaçlarına el uzatıldığını ne görebildik ne de işittik. Hâlbuki iktisâdın bu ufak teşekkülleri odanın salahiyetinden alacağı kuvvetle inkişâfa tevcih edecek, memleketin ibtidai sanayi ve ticareti yavaş yavaş tekâmüle doğru ilerleyecekti. Binaenaleyh esnaf cemaatlerinin teşekkülü bir muvaffakiyettir. Henüz gayesi tahakkuk etdirilemediği için yarım olan bu teşekkül odanın çok şümûllu himaye ve teşvikine muhtaçtır.

4- Ticaret odaları kongreleri mukarreratı nizamname-i dâhiliyesi mucibince İktisâd Vekâleti Celilesi'nin tervincine mütevakkıf olup oda heyetinin vazaif-i asliyesi dâhil-i memlekette iktisâd ve ticaretin terakki ve sınıy-i nefsiyenin inkişâfı hakkında

mukarrerat ve temenniyat mazbataları ittihaz ve makam-ı iadesinin kabul ve tervicine istinaden takdim etmekten ibarettir. Muhterem oda heyetinin bir müdafaa silahı olarak ileri sürdüğü bu madde karşısında oda heyetini zayıf bir fikir içerisinde görüyoruz. Ticaret odalarının kongre mukarreratı İktisâd Vekâletince tervice imkân görülemediği için belki toptan kabul edilemez de bazıları kabul olunur. Fakat ticaret odası vazâif-i asliyesinde işlerinin bütün teferruatını vekâletten beklediği anda aldanmış, vazifesini kavramamış demektir. Vekâlet, hükümetin müdahale ve delaletine ait safhalarda odaların yardımcısıdır. Muhiti teşebbüsatta, muhiti işlerde ticaret odasının icraatına vekâlet müdahale ettiği takdirde işler, matlûbu mecra dâhilinde yürüyemez. Bunu vekâlette bütün inceliğiyle idrâk ve ihâta ettiği içindir ki mahalli ticaret odalarının vazâifini ayırmış, muhiti icraatta odaları serbest bırakmıştır. Esasen bizim de iddia ettiğimiz, tenkit ettiğimiz nokta budur. Ticaret odası Yozgad'ın istihsalât ve iktisâdiyat ihtiyaçlarına medâr olacak, memlekette ticaretin tekâmülüne vasıta olabilecek neler varsa onları araştırıp bulmak memlekette iktisâdi bir hayat bahşetmek çarelerini niçin ihmal ediyor diyoruz. Ve yine diyoruz ki ticaret odası dolayısıyla tüccar ve esnaflarımız, ticaretin asri hazır icabını kavramamış muamelelerini usul-î iktisâdın mütekâmil safhalarına uyduramamıştır. Bugünkü hal, bugünkü şekili ticaret bu iddiamızın canlı bir şahididir. Yozgad'ın istihsalât menbaaları olan kazalarının, hatta nahiyelerinin civar şehirlerle muamele yapıp Yozgad'ın bunları elinden kaçırmadaki esbab karşısında ne yapılmış, ne düşünülmüştür. Akd edildiği söylenen kongrenin gazetemize gönderilen mukarreratı içinde böyle bir şey gözümüze ilişmedi. Vilayetin arz-ı istihsalâtı, hayvan serveti mütemadiyen civar şehirleri zengin ederken bizim, “banka açmak için şöyle teşebbüste bulunduk da bir netice vermedi; Yerköy’le Yozgad arasındaki şubemiz henüz ikmal edilemedi. Hükümetçe tarh edilen tedrisat zemâimi yüz kırk iki kuruşa çıkarıldı. Bunun tenzilini talep ettik. Memleketimizde yağcılık meşhurdur. “Bir ispirto fabrikası açılmadı.” dememiz ne bir iştir; ne de bir icraattır. Beri tarafta Yerköy istasyonunda hangar inşasını temin etmek, şimendifer tarifesinden tenzilât talep etmek, şimendiferlerde zayı olan eşyanın fatura üzerinden tazminini istemek kâğıt üzerinde tutan işlerdir. Biz, muhterem oda heyetinden yalnız bu temennileri değil, muhitin iktisâdî kudretini arttıracak, ona ruh verecek işler bekliyoruz. Mesela deniyor ki memleketimiz seksen bin dönüm bağa maliktir. Şöyledir böyledir, şu

halde tabiatın bu yüksek hazinesinden istifade edebilmek için ticaret odamız neden sermayedarlar üzerinde müessir olarak orada bir iş yapmaya teşebbüs etmiyor. Müttehid bir sermaye ile meyve üzerine tesis edilecek bir şirket karanlık derenin meyvelerini, yetiştireceği sebzeleri Ankara'ya sevk etmiş olsa bu memleketin, iktisâdîyatı canlanmaz mı? Bunun için de İktisâd Vekâleti'nden mücadele mi olmak lazımdır?!

Hülasa: ticaret odası namına neşriyatımıza gönderilen cevap bizi tatmin etmemiştir. Verilen izahat, kongre mukarreratı çok zayıf ve basittir. Evvelce orta Anadolu'nun çok ehemmiyetli bir iktisâd merkezi olan Yozgad'ın dünkü vaziyete hâkim olabilmesi için fazla çalışması bu mesaisinde de ticaret odasının şuurlu rehberliği lazımdır. Dört arşın fanile, iki çuval sava alıp satmak değildir. İktisâd bir memleketin tabii servetinden doğacak bir varlıktır. Biz o varlığı istiyor, böyle bir varlığın doğmasında ticaret odasının babalık yapmasını temenni ediyoruz. Muhterem oda heyeti cevabında diyor ki: "Kâğıt üzerinde muamele mutlaka kolaydır." Faiz verilen cevapta gördüğümüz işler bunun gibi olan işlerdir. Çünkü hepsi de kâğıt üzerinde yapılan icraattan ibarettir.

Verilen cevapta bizi memnun eden bir şey varsa o da "novaksin ikmalini tehire uğratmaksızın mühimme imkân yapmaya çalışmak" vaadidir. Temenni ederiz ki yakın âtide o da bize daha haklı bir cevap vermiş olsun o zaman biz de avuçlarımız patlayana kadar kendilerini alkışlayalım.

18 Nisan 1928/ Sayı 332

Ticaret Odası Neşriyatımıza Cevap Verdi

Yozgad Gazetesi Müdüriyet-i Âlisine:

Vilayet gazetesinin 11 Nisan 1928 tarih ve 331 numrolu nüshasının baş makalesinde ticaret ve sanayi odasına aid tenkidatınızı mütâlââ ettik. Ticaret odası heyeti elindeki talimatın kendisine bahşettiği salahiyetin hiç birisini noksan bırakmaksızın bedayet-i teşkilatından yirmi ay zarfında esbab-ı mevcubesi zirde gösterilecek iktisâd ve servetin terakkiyatına aid mükarratı ittihaz ve iktisâda vekâlet-i celilesine arz etmiş ve bunlardan bazı kısmının icrasına muvaffak olmuştur. Ezcümle tüccaranın 1926 senesindeki kredi ve iskonto mâmûlâtını külliyyen kati

etmiş olan Ziraat Bankasına karşı mukarrer akid ettiği ictimalar ve temenniyatı mazbatalarıyla tekrar kredi ve iskonto muamelatının devamına bunlar vadelerinin doksan bir güne iblağına muvaffak olmuş velyevm devam etmekte bulunmuştur. Sanayine Yerköy istasyonuyla Yozgad idaresinde mürâselât ve münâfakat-ı ticariye için lüzumu olan postahanenin istasyonda küşâdına birçok manilere rağmen uzun takibatlar neticesinde İktisâd Vekâlet-i Celilesi'nin delaletiyle muvaffak olmuştur. Odalar talimatı mevcubunca sanayinin terkibatı üzerindeki gösterdiği lüzum ve ehemmiyete binaen esnaf cemiyetleri teşekkülüne ve her sene kongresini akid ederek ticaret ve iktisâdiyatın ve sanayi-i nefisenin terakkisini icab eden tekâmülü umumen kongreye arz etmiş ve bu seneki kongre mukarratını Kayseri'de inkad eden mıntika kongresine göndermiş ve bir suretini berây-ı ilan leffen matbaanıza tevdiğ eylemiştir.

Öteden beri devam eden kuraklıktan dolayı herkesce önüne geçilemeyen istihsalât ve ihracatı da durgun bir hale getirdiği hükümetçe resmen sabittir.

Kağıd üzerinde yazma kolaydır. Tatbikat ve nakliyat sahasında ve yokluk içerisinde yurdumun müşkülüdür.

Oda heyeti altındaki talimat mevcubunca iktisâdın terâkki ve sanayinin inkişâfı hakkında lüzumu zaruri olan iktisâdın ikmalini tehire uğratmaksızın mehmâemken yapmağa çalışmaktadır. Odanın vaziyeti yaptığı ve yapacağı işler ahaliyi muhteremece malum olmak üzere melfûf kongre mukaratının ceride-i ferîdeleriyle ilanı rica olunur efendim.

Yozgad Ticaret Odası Reisi Bedri

1 Ağustos 1928 / Sayı 347

Kaza Ticaret Odaları Lağv Edilecek

İktisâd Vekâleti ticaret odaları kongresinde neticede verilen ticaret odaları hakkında tedkikatına devam etmektedir.

Her vilayette bir oda bulunması ve ancak husus-i vaziyet ve iktisâdi ehemmiyeti müstakil bir odaya ihtiyaç gösteren kazalarda ki odaları muhafaza ve ibgası derpiş olunur.

2.3.2.Banka Haberleri

3 Haziran 1925/ Sayı 191

Ziraat Bankasının Ziraata, İktisâda Hizmeti

Türkiye toprağının bütün şehirlerinde kırk seneden beri “bank” halinde ibraz-ı mevcudiyet eden yegâne müessese ziraat bankasıdır.

Bu banka; tarih-i teşekkülünden beri memleketimizde hayat-ı zıraiye'nin inkişafa mazhariyeti hususunda cidden kıymetdar hizmetler ifâsına muvaffak olmuştur.

Seneden seneye sermayesinin tezâyüdü nispetinde” ihtiyaca göre hareket etmek” düsturunu takip etmiş ve çok mühim mesaisi ile hüsn-ü netice te'min eylemiştir.

Türk vatanında bankacılığın ne demek olduğunu fiilen halka öğreten muâvenet-i nakdiyesini umumileştirerek erbab-ı ziraat gibi ticari de istifadelere müstagrîk eden Ziraat Bankası bugün iktisâdi ve zirai her nevi ihtiyaçların temin ve teslihine hâdim bir vaziyette ifâ-yı vazife ediyor.

Bankacılık ruhunun, bankacılık hayatının mes'ud terakkiyât sahalarında bir seyr-i tâ'bi takip ederek müessiri inkişâf olabilmesi için aksam-ı ihtiyaca göre emr-i ikrazâtın tespiti şarttır.

Ziraat Bankası şimdiye kadar zirai akçe ifrad ediyor ve başka sınıf erbab-ı ihtiyaca muavenet yapmıyor idi. Her gazetenin inzâr-ı millete vaz ettiği vechle iktisâdımız, ticaretimiz çok geride kalmıştır.

Ticaret mesleğinde mevki sahibi gördüğümüz şahsiyetler evvela paraları yattırarak yahut sonra zamanın yardımıyla iktisâb-ı servet edinebilmişlerdir. Muhitimizde en becerikli bildiğimiz bir adam sermayeye mâlik olmaz ise bir iş göremiyordu. Ticaret, iktisâd hayatının ruhu mesâbesinde olan “emniyet ve itibar” mesele-i mühim senelik şahsi sermaye sahipleri tarafından suhuletle icrayı tatbikine imkân hâsıl oluncaya kadar iş görmek istidadını haiz olanlarda devre-i müsemâisini bir şekil semere-i inkılâp ettiremeyeceği için kâbiliyet-i iktisâdiyeleri

adtar ve ele mahkûm olacak idi. Maddeten mağlup edilemeyen bir kuvvetin manen mağlubiyetini ancak terakkiyât-ı iktisâdiye tesiri ile dir.

Bir millette meşhûd dilâver-i neşe-i galibiyet; o galibiyetin bekasına sebep olacak iktisâdi galibiyetler ile tetvic ve teyid edilmezse belki o neşe pek çabuk söner ve belki sönmele de kalmaz hatim-i hayat felaketine müeddî olur.

Zirai; kefalet müteselsileli ve teminatlı ikrazâtta bulunan istimal edebilecekleri âlât ve edavât ile bunların mecbur ve tahrigine müteallik mevâddı celb etmek vazifesiyle mükellef olan şehirlerarasında tüccarın nakl ve nükud muamelesini yapan ziraat bankası; şu son günlerde itibar-ı milli ile ve ticaret odasından müsadif tacirlere ale'l- derecât üç ay vade ile ikrazatta bulunmaya da başladı.

Ziraat Bankası'nın bu hareketini tarih-i iktisâdımızda bir mevzu-u mühim olarak kaydetmek icabet eder.

Çünkü iktisâden, ticareten sahil şehirlerinin der-hâstına vasıl olmayan ve haraçla muamele yapmaktan mahrum olan vasati Anadolu kasabaları; ziraat bankasının bu mühim muaveneti sayesinde amâde-i inkişâf olan bir terakki-i iktisâda az bir müddet zarfında nail olacaklardır. İktisâdi yüksekliğe ilk defa âmil olmak şerefini ihraz eden Ziraat Bankası'nın bu husustaki hiddematını bu vechle takdir ve tebcil etmek lazım gelir.

Bir hükümette bir devlette bankanın envâ-i ihtiyaç nispetinde sermayesini halktan esirgememesi saadet-i servetin mebdeini teşkil eder.

Bir nevi ihtiyaç için müessese-i bankanın gaye-i teşekkül haricindeki hususata muavenet etmesi vâsi ve kâfi sermayeye mâlik olmasıyla kâbildir.

Ziraat Bankası bugün ticareten para ikraz edecrek bir vaziyette bulunmasa idi menafi, mevcudiyeti yalnız zirai ile münhasır kalacak idi.

Şayan-ı teşekkürdür ki Ziraat Bankası bir ticaret bankası hassasiyetiyle hareket ediyor ve bir tüccarın elindeki malını gelecek bir piyasada iyi fiyatla satabilmesi için de her nevi imtia mukâbili ikrazât yapıyor hep bunlar vuslat-i sermayeden mütevellidir.

Bankaların sermayesi hakkında biraz izahat verelim: Büyük iş gören madden imtiyazları alan inşaat-ı cesîme der-uhde eden, şimendiferler yaptıran birçok memleketlerin mahsulâtını ihracatını taht-ı inhisarda bulunduran Avrupa devletlerinin muhtelif bankalardaki sermayesi bütün ahaliyi hissedaratın mevduatından ibarettir. Tekşif-i sermaye esasına tevfikân ufak sermayelerin bir arada yani bankada toplanması ile şayan-ı hayret gördüğümüz gayr-ı kâbil iktihâm işlerin pek suhuletle intac edileceği bir emr-i aşikârdır.

İşte servetin mab'el- esas olan tevhid-i sermaye usulünü takipte hangi hükümet daha evvel davranmış ise iktisâda ve her şeye hâkim olmuştur.

Mücadele-i milliye-i müteâkibe istihsal eylediğimiz cumhuriyetin bahş eylediği hâkimiyet-i iktisâdi hâkimiyetle beraber yürütmeyecek olur isen bizim için hüsrân-ı acil muhakkaktır.

Avrupa parasını mevkuf bulundurmamak isteyen zenginler, memurlar; yerlerinde durmasında bir fayda hâsıl olmayan mevcut sermayelerini hiç değil hem cinslerine arkadaşlarına nâfi olabilmek için hükümetin resmi ve gayr-ı resmi bankalarına tevdi ederler. Maetteessüf bizde ise bankaya tevdiât yapmak usulü hemen yok mertebesindedir.

Bugün her memur, her tüccar, her zürrâ maaş ve teminat-ı senevîsine nispeten “tehlikeden mevsun bir ihtiyat akçesi olmak üzere” resmi bankamız olan Ziraat Bankasına az bir mikyasında tevdiatta bulunurlarsa teali-i iktisâda pek büyük hizmet ifâ etmiş olurlar. Ziraat Bankası böylece sermayesini artırdıkça hudut ikrazâtı tevessü eder ve mevduatlara icabet nüfuzumuz fevkinde başlıca da muavenet esasını düşünür. Binanaleyh herkesin Ziraat Bankasına vadeli vadesiz tevdiata şitâb olmalarını temenni ve bu temennimizi iktisâdî bir zaruret telakki ederiz.

18 Ağustos 1926/ Sayı 240

Ziraat Bankasından

1. Mümtehin bulunan Bozok ve Akdağmadeni kazası Ziraat Bankası'nın elli lira ücreti mukayyedlik ve kırk beş lira ücretli veznedarlık için 26 Mayıs 1926 Çarşamba günü Yozgad şubesinde müsabaka imtihanı icra edilecektir. Memuriyeye tayin olunmak için isbat-ı ehliyet etmek şarttır.

2. İmtihan, hüsnuhat, kitabet, hesab-ı malumat, umumiye-i ticariye'den yapılacaktır.

Salisen derecesinde numara alanlar ibraz-ı ehliyet etmiş add olunurlar.

3. Müracaat edeceklerin şerait-i atiyeyi haiz olmaları lazımdır.

A. Yirmiden dün yirmibeşten efzûn olmamak.

B. Leyli tahsili ikmal etmiş bulunmak veyahud saltanatın lâakal dokuz sene nihayetine kadar okumak veya o derece tahsil görmüş bulunmak.

C. Sami-i hal esbabından olmadığını vesâikle isbat etmek.

D. Tam'el-saha vuku-u elbeniye olduğunu musaddık tabib raporuyla isbat etmek

4. Evsaf ve şerait-i mebusutayı haiz olanlardan taleb bulunanların bilada zikir edilen ayamda baray imtihan-ı şübeye müracatları ilan olunur.

17 Teşrin-i Sâni (Kasım)1926 /Sayı 265

Banka İhtiyacı

Bugünkü iktisâdi teşkilatın en mühim esaslarını bankaların teşkil ettiğine şüphe yoktur. Bankalar beyne'l milel iktisâdiyatta mühim vaziyetler görmekte beraber, muhiti iktisâdiyenin inkişaf ve tekâmülünde dahi çok mühim vaziyetlerin kudretlerine haizdir. Milli sermayelerini tam bir inkişâfa eriştirmek isteyen milletler, bankaların gayelerine vasıta haline gelebilmesi için mutlaka bankaların müsait sermayelerinden istifade etmişlerdir. Bu itibarla bankacılık asrımızda iktisâdinin başlı başına bir şaibesi halinde çok vasai bir vazifeye hademedir. Ticaretin nihayetsiz sahalarında bol ve yüksek sermayelerle yapılacak işlere muayyen bir menfâatle iştirâk eden bankaların yaptıkları vazifelerdeki ehemmiyetler, pek yakından takdir edildiği için bu gün bankacılık iktisâdın müstakil bir âmil halinde kuvvetli esaslara istinaden bir intibah halinde o derece ta'am etmiştir ki Avrupa'da köylerde bile bir banka vücûda getirilmiştir.

Banka ticaret sahasında iş görenlere muayyen bir ticaret üzerinden vadeli para verir. Tüccarın kâfi gelemeyen sermayesini zamanla takviye ederek umumi iktisâda hizmet eder. Ticaret erbabını, memleket iktisâdını bir takım muhtekir ve

mürâcahalara el uzatmak neticesi herhangi bir zarardan zinayet eder. Keza herhangi bir fırsattan istifade etmek isteyen bir tüccar kasasında bulmadığı parayı muayyen tearrîne dâhilinde bir imza ile bankadan te'min edebilir. Bankalar der-uhde itaatkâr bu vazife dâhilinde halen iki umumi kasa ayrılmış olur. Birisi beyne'l milel iktisâda hizmet eden anonim bankalar, diğeri mahalli iktisâda hizmet eden milli bankalar. Osmanlı Bankası, Alman Bankası, İtalyan Bankası gibi bankalar birinci kısım; İş Bankası, İtibar-ı Milli Bankası, Milli İhracat Bankası gibi bankalar ikinci kısım teşkil ediyor. Birinci kısım bankaların sermayeleri beyne'l milel eşhasıdır. Herhangi bir millete mensup olursa olsun arzu eden bir şahıs bu bankanın eshamına sahiptir. İkinci kısım yani milli bankaların sermayedarları şarta bağlı olmakla beraber eshamın ekseriyeti bankanın mensup olduğu hükümet ve efradı hamildir. Bunlardan gayri üçüncü sınıf bir bankalar daha vardır ki bu bankaların sermayeleri herhangi bir belde hâkimin muayyen sermayesiyle meydana gelip, o memleket hâkiminin tüccarı ihtiyaçlarını temin etmekle mükelleftir.

Bizim bu satırlarda muvzu bahis etmek istediğimiz banka: Memleket Bankasıdır. Birkaç gün evvel ticaret odasından muhterem bir zat bize; ticaret odasının dalaletiyle Yozgad'ımızda bir Memleket Bankası te'sisinin tesir edildiğini haber verdiler. Bu haber, memleketimizin iktisâdının müsait bir safhada tekâmülüne ait taşınan fikir ve arzularına karşı iyi bir müjde olduğu için hakikaten şehrimizin böyle bir bankaya ihtiyacı vardır. Umumi ihracat ve ithalatımızdaki derece, umumi bankalardan herhangi birisinin şaibesini açmağa ihtimal pek müsait değildir. Bu müsaadesizlik karşısında naçar kalmamak için bugünkü ihtiyaçlarımıza tekabül edecek bir sermaye ile kendimizin bir banka meydana getirmesi herhalde mühim bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyacı kendi sermayemizle te'min ettiğimiz takdirde bankanın kendi hesabına te'min edeceği temattuat-ı sermayelerimiz üzerine zam edileceğinden iki suretle istifade temin etmiş oluruz.

Yozgad iktisâdına hali hazır ihtiyaçlara göre müspet ve kuvvetli bir istikamet verebilmek için mutlaka bankaya malik olmamız bir zarurettir. Kasasında icab-ı hale göre yüz lirayı bulmayan bir tüccar istediği dakikada bankadan ihtiyacını temin edebileceği gibi paraya ihtiyacı olup da bu ihtiyaç neticesi elindeki malı bir takım müracacılara döviz fiyatla satmak zaruretinde kalan müstahsil veya tüccarlarımızda

mallarını bankaya o günkü piyasa üzerinden temin ederek ihtiyaçları olan parayı bankadan alabilirler. Bankanın mükellef olduğu ve zaif-i umumi-i kale ile ifade etmek icab ederse, Şu suretle ifade olunur. Tccara, iktisâda muayyen bir menfat mukabili yardım.

Birçok hadiselerin darbeleri altında eski iktisâdi kuvveti maalesef gaib eden Yozgad, iktisâdına zinde bir ceryanla, bnyemizi iktisâden refaha eriŐtirebilmek için mutlaka kuvvetli sermayelerle çok iş görmesi, Yozgad'ı civarının bir iktisâd pazarı haline getirmesi lazımdır. Bunun temini ise elde daima kuvvetli bir sermayenin bulunmasına mütevakkıftır. Binâenaleyh bu fikir bizim için gayedir. Bu mühim gayeye bizi ulaŐtıracak vasıta, ancak elinde daima kuvvetli bir sermayeye tutunabilmektir.

Memleketimizin kendi sermayesiyle teşekkül edeceği bir banka iki cepheden bize fâide temin eder. Birisi ticaret anında ihtiyacımız olan krediyi resmi bir müesseseden çapraşık merasime hacet kalmadan her vakit suhuletle temin edebilmek. İkincisi kendi sermayemizle teşekkül ettiğimiz bu müessesenin hâsıl edeceği mütekaid yine kendimizin istifade etmesi, memleket iktisâdını daimi ve kuvvetli bir sermayeyle elde tutabilmek böyle mühim faidelere temin eden bir bankanın lazım gelen sermayesine herkes iştirâk edebileceği için istifade, müesseselerine beraber mŐtereklere aittir. Binâenaleyh müteşebbislerinin takdire Şayan olan bu fikrinin ar abuk husul bulmasını memleketimiz temenni eder, muhitinde asrın içtimai, iktisâdî hadiseleriyle bir raf meydana getirmek emeli samimiyetle arzu eden hemşerilerimize bu fikre zamir olmalarını bu ihtiyacın teminine Şiddetli bir alaka ile taraftar olmalarını tavsiye ederiz.

27 Nisan 1927/ Sayı 283

İktisâdımızın Takviyesi Etrafında Bir Fikir

İktisâdımızın bugünkü vaziyeti hakkındaki müşahedelerimizi bira haftadır devam eden makalelerimizde sırasıyla neşr ederek, bizi tehdid eden halin vehameti hakkında bütün hemŐerilerin nazar-ı dikkatini celb ettik. İktisdımızdaki bu pek bariz tehlikeye rağmen alakadarlarımızın ciddi bir gayrete düştüklerine elan Şahid olamıyoruz. Her Şahsın ferdi görüş ve kanaatleri içinde düşünüyor, sağa sola

mütemadiyen derd yanıyor. Buna rağmen netice hakkında mahsus hiçbir teşebbüs hiçbir eser yok. Öyle ya? “Varak-i mühr-i vefayı kim okur, kim dinler” Ama mesele öyle değil. Bizi tehdid eden tehlike hergün biraz daha yaklaşmakta, iktisâdımız; saplandığı batağa her gün biraz daha gömülmektedir. Bu gidişin sonu muhîf bir iflastan başka bir şey değildir. Asrımızın mütehakkim ve galib iktisâd siyaseti karşısında önümüzde leyli teknesi, birkaç arşın basma, birkaç batman yapağı ile durmanın imkânı yoktur. Çok kanaatlerle istihsal ettiğimiz az temettu, yarın bizi beslemeyecektir. Atinin inkişaf ve tekâmülü hakkında taşıdığımız fikirler, ümidler gözlerimizin önünde güneş altında kalan bir lokma kar gibi eriyib gidecektir. O zaman ihmal ettiğimiz günlerin günahı karşısında izhâr edeceğimiz teessüfler, telhîfler, bittabi bizi kurtaracak bir çare olamayacaktır. Binaenaleyh her ne yapıp bu günkü vaziyetin tashihini mucib olabilecek çareleri düşünmek tatbikine tevessül etmek bütün hemşerilerimiz, bilhassa tüccar ve müstahsillerimiz için mühim bir vazifedir.

Bu ehemmiyetli mesele hakkındaki müşahedelerimizi inzar-ı umumiye bir mütala halinde çizerken bu babda fikirlerimize doğan çarelerden birisini bugün mevzu bahis etmeği faideli addediyoruz.

Bundan üç ay evvel muhiti iktisâdımıza bir sermaye müdarı olmak üzere iki yüz bin lira sermayeli bir banka teşekkülüne karar vermiş ve bu hususda icab eden hazırlığı kısmen ikmal ederek ilk adımı atmış idik. Teşekkül edeceğimiz bankaya aid nizamname henüz Ticaret Vekâletinden bu güne kadar tasdik edilip gelmediği için, mart ibtidasında işe başlaması tasvir edilen banka henüz faaliyete geçmemiştir. Kendi sermayemizle teşekkül ve tesis edeceğimiz böyle bir bankanın bize fayda temin etmesi şüphesizdir. Lakin sermayesi iki yüz bin liradan ibaret olan sermayesinin nüs-ı mikdârını ancak birinci ikinci senelerde tedavüle çıkaracak olan “Yozgad Bankası”nın Yozgad iktisâdına yapabileceği hizmet, Yozgad’ın bugünkü iktisâdi vaziyetini cezrî bir şekilde tashih edebilecek bir ümid kapısı bittabi değildir. Binaenaleyh biz bankanın heyet-i müteşebbisesine karşı taahhüd edindiğimiz iki yüz bin lirayı iktisâdın başka bir sahasında müttehid bir sermaye olarak kullanıp ondan istifade edebiliriz. Her halde bir bankadan yapacağımız istifadeyi de; bugünkü resmi ve müesses bankalardan birisinin şubelerini şehrimizde açtırmağa muvaffak olmak

suretiyle pek ala temin edebiliriz. Hatta bu fikrin tam temin olunabileceği bir zemin ve zamandayız.

Milli bankalarımızdan İş Bankasıyla İtibar-ı Milli Bankası'nın tevhidine âhîren karar verilmiş gibidir. Bu karar verildikten sonra her iki bankanın tevhidinden mütehasıl vaziyete nazaran yedi vilayet merkezinde yeniden bir şube açılması icab ediyor imiş. Biz, hususi ve mütevali teşebbüslerimizle bu şubelerden birisinin şehrimizde açılmasına muvaffak olarak banka ihtiyacımızı bu suretle temin etmiş oluruz. Bir tarafta milli bir banka tesisi için taahhüd ettiğimiz iki yüz bin lirayı iktisâdî başka bir safhada istimal ederiz. Ki bunun da en musib ve muvafık yolu teşvik-i sanayi kanunundan bilistifade ticaret vekâletinin iştirâkiyle -teşvik-i sanayi- kanunun bir maddesi mucibince yüksek sermayelerle teşekkül edecek sanayi şirketlere hükümet nısf-ı sermaye ile iştirâk edebilecektir. Şehrimizde yapağı ipliği yapacak bir fabrika tesis edebiliriz. Ticaret Vekâletinin de iştirâkıyla hâsıl olacak dört yüz bin lira sermayenin, iki yüz bin lirasıyla fabrikayı tesis edebilir, mütebaki iki yüz bin lirayı da mezkûr fabrikaya aid sermaye olarak kullanabiliriz.

Biraz dikkat edilecek olunursa ileri sürdüğümüz şu fikrin herhangi bir hayal ile alakası yoktur. Ciddi bir azim ve teşebbüsle bu işi derhal meydana çıkarmak mümkündür. Biz bu fikri bu sütunlara nakil etmeden mukaddem bazı zevat nezdinde bu mevzu üzerinde yaptığımız hasbehâlde anladık ki; bu fikir bütün hemşerilerimizin düşüncesine tetâbuk eden sehl-u mülayim bir düşüncedir. Şu halde iş muhterem Valimiz Asım Bey Efendi'nin delaletlerine, muhterem ticaret odasının himmet ve teşebbüsüne kalmış demektir.

Böyle bir fabrikanın şehrimiz iktisâdına temin edeceği faideye gelince; ibtida vilayetimizin yapağı istihsâlâtını kolaylıkla fabrikaya celb ettiğimiz gibi civar vilayetlerin yapacağı ihracatını da şehrimize celb etmek suretiyle Yozgad'ı merkezi bir yapağı borsası haline kalb edebiliriz. Bu yüzden gerek fabrikanın, gerek birçok tüccarlarımızın temin edecekleri istifade açık bir hakikattir. Saniyen böyle iktisâdî bir müessesenin çatısı altına toplayacağımız birçok işçilerin vaziyeti kurtarılmış olunacak, memlekette tufeyli ve acze kalmamış olacaktır. Daha bunlardan başka Avrupa'ya ham olarak ihrac ettiğimiz yapağılarımız işlenmiş olarak sevk edilceği için yapağımızın kıymeti artabilecektir. Hayale kapılmadığımız takdirde bugün

sanayi bir nüve olan bu fabrika ileride Yozgad’ın muazzam bir sanat merkezi olmasına ihtimal ilk adımı teşkil etmiş olacaktır. Bu mühim fikir hakkında halkımızın bilhassa ticaret odasının nazar-ı dikkatini ehemmiyetle tekrar celb eder, alakadarlarımızı iş sahasında görmek isteriz.

Ali Rafet

27 Nisan 1927/ Sayı 283

Milli İktisâd Bankası

Ankara 19 (A.A.) – İstanbul şehri emaneti Milli İktisâd Bankası’nın emanet sermayesi olduğundan emanete mâl edilmesi için teşebbüsatta bulunmuştur.

11 Mayıs 1927/ Sayı 285

Doğın Fırsat

Bugnki Anadolu Ajansı bizi yakından alâkadar eden mühim bir haberi tebliğ etti. Ajansın tebliğ ettiği bu haber bizi çoktan beri intizarda eden haber şudur:

“İtibar-ı Milli Bankası hissedarından heyet-i umumiyesi bankanın İş Bankası’na ilhaki hakkındaki teklifi müzakere ederek dört müstenkif, yedi muhalife karşı 1235 rey ile İtibar-ı Milli Bankası’nın İş Bankası’na ilhakına karar verilmiştir” milli sermayemizle teessüs eden ve az zaman zarfında çok mühim bir tekâmül ve inkişâf te’minine muvaffak olan İş Bankası, İtibar-ı Milli Bankası’nın da iştirâkiyle daha mühim bir sahaya girmiş, mevcut sermayesini daha fazla kuvvetlendirmiş oluyor. Bu iki bankanın tevhide neticesi yapılacak yeni teşkilatta İş Bankası yedi mahalle yeniden bir şube açacaktır ki bu suretle biz doğmuş bir fırsatın üzerindeyiz. Memleketimiz iktisâdının takviyesi için her halde, bir bankaya olan ihtiyacımızı pek yakından takdir ettiğimiz için kendi sermayemizle bir banka teşekkülüne teşebbüs etmiş ve mutlaka muvaffak olabilmek içinde evvelce kuvvetli bir azimle ilk adımı atmıştık. Mevcud sermayemizden tefrik ederek açacağımız bankanın memleketimiz iktisâdına ne dereceye kadar müfid olabileceğini geçen makalelerimizin birisinde izah ettiğimiz için burada tekrarına lüzum yoktur. Yozgad, kuvvetli bir sermayeye istinad eden, tcâcar ve müstahsillere her an ikrâzatta bulunabilecek, Türkiye’nin bilumum bankaları ile muamele yapabilecek bir bankaya muhtaçdır. Yozgad,

istihsalâtının revacını, kıymetini muhafaza edebilme için her halde yüksek sermayeli bir bankanın şubelerini kazanmakla iktisâdî noksanının en mühim bir illetinden kurtulmuş olacaktır.

Keza İş Bankası gibi taazzuv etmiş bir banka şubesine malik olduğumuz takdirde mevcut sermayemizden banka için ayırdığımız parayı başka bir işte kullanmak suretiyle memleketin iktisâdına ayrıca ve daha kati' bir yoldan hizmet etmiş olacağız.

25 Mayıs 1927 /Sayı 287

Banka Meselesi

İktisâdiyatımızı hali hazır buhrandan kurtarabilmek için, iktisâdî muamelatımızda bize kuvvetli sermayesiyle zahir olabilecek bir bankaya malik olabilmenin şiddetli lüzumu hakkındaki kanaatlerimiz artık tebellüğ etmiştir. Bütün hemşehriler aynı nokta üzerinde tevkif ederek, Yozgad iktisâdının bir bankadan müstefid olabilmesini düşünüyor. Aziz hemşehrilerimizin kafasında bu mühim düşüncenin yer bulması, iktisâdımızın ıslahı etrafındaki düşünce ve mesaimizi teshil edebilecek bir vaka-i telakki olabilir. Binaenaleyh tahkik eden bu ihtiyacın kanaatini mutlaka kuvveden fiile çıkarabilmeliyiz.

İş Bankasıyla İtibar Milli Bankası'nın birleşmesinden mütevellid vaziyet, bize mühim bir fırsat ihzar etmiş oldu. Nitekim resmi bir şekilde şâyia olan haberlere nazaran İş Bankası mevcut şubelerine yedi şube daha ilave edecektir. Bu şubelerden birisini şehrimizde açtırmaya gayret etmek zaruretindeyiz. Geçenlerde bu maksada dair yazmış olduğumuz bir makalede bu hususa dair biraz tafsilât vererek alakadarların dikkatini celb etmiş idik. Mütalaamızla alakadar olan ticaret vekili Rahmi Bey Efendi Samsun'a teşriflerinde şehrimizden geçerlerken, banka meselesini ticaret odası heyetiyle görüşmüşler, şehrimizde İş Bankası şubesinin küşâdına yardım edeceklerini vaad buyurmuşlardı. Vekil Bey Efendi'nin bu vaadlerini gayemize bir senet ittihaz eden oda heyeti meseleyi daha fazla takviye ve teshil için Samsun'da bulunan İş Bankası Müdürü Celal Bey Efendi'yi şehrimize davet etmişlerdi. Yol mazeretleri karşısında davetimize icabet buyuramayan Celal Bey Efendi verdikleri

cevapta, bir miktar sermaye ile banka hassasına iştirâk ettiğimiz takdirde şubenin herhalde açılacağını vaad buyuruyorlar.

Şimdi biz, iki vaadle karşı karşıya bulunuyoruz. Biz şube küşâdını bize vaad buyuran her iki zât da iktisâdımızın inkişafını temine hâdim azimkâr ve muhterem simalardır. Binaenaleyh vaadlerinin ittikazını beklemek ve görmek bizim için zengin bir ümidin mesnedi olacaktır. Arzumuzu îsâf eden bizden talep edilen hassa iştirâkına gelince; teklif olunan bu şart iktihâmı imkânsız bir fedakârlık değildir. Evvelce de Yozgad'ımız gibi bizim, İş Bankası'na iltihak eden İtibar-ı Milli Bankası'nda yirmi bin lira kadar bir hassamız vardır. Bunu bir miktar daha tezyid etmek, açılacak şubenin sermayesine kendi sermayemizi ilave etmiş bulunmak daha kârlı bir iş olacaktır. Nitekim iktisâdımızın kendi sermayemize istinaden inkişafına çalışmanın faidesini yakından takdir ettiğimiz için ve ilce iki yüz bin lira ile bir banka tesisine atılmış ve ilk adımı da muvaffakiyetle atmıştık. Fakat sermayemizden tefrik edeceğimiz bu para ile daha başka bir iş yapıp memleketimize harici bir sermayenin girmesini, girecek sermayenin inzimâmiyle maruz kaldığımız iktisâdî buhranı izale etmeyi daha münasip gördüğümüz için bu gayenin teminine çalışıyoruz.

Ticaret Vekili Rahmi Bey Efendi'nin lütfen nazar-ı dikkate aldıkları mesele, iki cepheli bir istifade temin edecektir. Zahire, yapağı, afyon, kuru meyve vesaire üzerine oldukça mühim ihracat yapan şehrimizin mütedâvil sermayesinden bir bankanın yapacağı istifade şayan-ı dikkat bir hidmettir. Banka ikrazatıyla, yapacağı ticari muamelatla herhalde fazla bir surette müstefid olacaktır. Bir tarafta tüccarlarımız, müstahsillerimiz işlerini tevsî ve teshil edebilmek için bankanın sermayesinden istifade edecekler, muamelelerin günü gününe cereyanından müstefid olabileceklerdir. Görülüyor ki bu iki başlı istifade binnetice milli iktisâdın tenmiyesine hâdimdir. Bir bankanın herhangi bir mahalde tesis edeceği şubeden vâzi edeceği sermayenin tedâvülünde sermaye nisbetinde bankaya bir kâr bırakması bankacılıkta nazar-ı dikkate alınan mühim meseledir. Banka masârîfât-ı umumiyesinden gayrı, sermaye-i asliyesine hiç değil yüzde iki kâr temin etmiş addedilemez. Şehrimizin umumi istihsalâtı, ticari muamelatımızda banka küşâdında aranılan ve nazar-ı dikkate alınan bu gibi şeraiti kâfi mukadderde haizdir.

Binaenaleyh bu nokta üzerinde düşünmek ve tevkif etmeye lüzum görmüyoruz. Sermayeye iştirâk meselesi ise bizce memnuniyetle karşılanacak kârlı bir tekliftir. Halk, esasen yirmi bin lira kadar mevcut olan hassasını bir miktar daha arttırmayı teklif ediyor. Yeter ki bize yardım edecek kol bir an evvel uzansın. Bu mühim iktisâdî meselenin arkasını bırakmamak, ciddi ve azimli bir mesai takip ederek gayeye erişmek vazifesi muhterem mebuslarımıza, ticaret odasına tertib ediyor. Kısmen tahkik etmiş bir meselenin üzerinde bulunuyoruz demektir. Bu fırsatı muvaffakiyetle itmâm için azıcık yorulmakta, terlemekte fedakârlıkta beis görmemek icab ettirir, yarının bahşedeceği huzur ve istirahat bugünkü yorgunluğumuzu çabuk telafi ettirir. Yalnız bu işte dikkat edeceğimiz mühim bir nokta var. Buna alâkadar olanlar nazar-ı dikkatinden kaçırmaması icab eder. Biz bankaya muayyen bir hassa ile iştirâki esasından kabul ediyoruz. Yalnız teklif olunacak hassaya iştirâkimizin teminine kadar şubenin küşâdı tehir edilmeli, taahhüdâtımızı bilâhire tahsil olunmalıdır. Çünkü bugünkü vaziyet iktisâdımızın bankaya şiddetle ihtiyaç gösteriyor. Bizim için her geçen günün iktisâdî çok mühim ehemmiyetleri vardır.

7 Mart 1928 / Sayı 327

Ziraat Bankası Azalığı

Ziraat Bank şubesi heyet-i idaresinde Hacı Hüseyinzâde Bekir Efendi'nin müddet-i mahdude-i nizamiyesinin hitamına mebnî bir mevcûb nizamname icra kılınan intihab neticesinde Meclisi Umumi-i Vilayet azasından Hayri Bey ihrâz-ı ekseriyet atanmıştır.

2.3.3. Cumhuriyet Dönemi İktisâda Bakışa Dair Haberler

21 Temmuz 1925 / 1 Muharrem 343/ Sayı 198

Aşar Bir Zâlim Bir Vasıta-i Tahrib Etti

Aşar; sâkıt-ı saltanat devriyenin en büyük bir vâridât menbaı idi. Bu aşar menbaından hâsıl olan; menfaat fakir köylülerimizin sıcak güneş altında binlerce ızdırab içerisinde çalışa, çalışa elde ettikleri mahsulât ve hububatın muayyen bir kısmından ibaret idi.

Aşar zihniyeti; köylülerimizin kalbinde, dimağında öyle bir eser-i mevcudiyet temin etmiş ki aşarın ilgasına bir türlü inanamıyorlar.

Bir işin hakikatı, takdir ve tahmin etmek irfanından mahrum olan saf kalbli köylülerimize aşarın ilgasına imkân olabileceğine dair bazı cahiller tarafından daha doğrusu ilga-i aşar dolayısıyla istifadesine helal taraf olanlar tarafından yapılmış olması muhtemel olan telkinat; “Aşarın kalktığına inanmıyoruz” sözünün köylüler tarafından söylenmesine bir sebep teşkil etmiş olsa gerektir.

Geçenlerde maslahatan Sultanlı nahiyesinin birkaç karyesine gittiğimde; aşarı mevzu ithaz ederek bir az sohbet mecburiyeti tevellüd olmuştur. Hangi köye vardım. Hangi köylü ile konuştum ise ilk sözleri: “Aşar kalktı mı?” sorulduğundan ibaret idi. Bu tereddüd sorusuna karşı aldıkları cevabın “evet aşar kalktı” gibi münhasır bir cevap olmayıp Cumhuriyet hükümeti neden dolayı aşarı mâzûr gördüğünü ve ne için ilga ettiğini ve bir daha aşar illetinin köylere gelebileceğini izahat neticesinde iyice anlayınca gördükleri zulümleri teâduda ve dertlerini birer birer dökmeğe başladılar.

Aşar yüzünden çektikleri melazimi köylülerden masum insanlardan dinler iken müteessir olmamak kabil değil.

Uğradığım köylülerin birisinde dinlediğim sözler: Aşarın evvelce tahribini bizzat müşahede suretiyle peş-i insaradda tecelli ettirdi. Mültezimlerin, mütelbelerin zulmünden vaktiyle çok mütezzir olduğu anlaşılan bir adamın kemal-i heyecanla bir hiddet-i vasiyet anlattığı aşar feraiyinden yalnız birisi nakil etmekle iktifa eyliyorum. Zavallı anlatmaya şöyle başladı:

Görüyorsunuz, İmandık üzüm bağlarının etrafında ki İmandık Kızıllı karyelerini, köyümüzün bütün bağlarını aşarın zulmü batırdı. Nahiyemizde elyevm ihra-i nüfuz eden kadim ağalardan biri karyemiz ile bu iki karyeyi beş altı sene beraber üste iltizam etti. Köyün bedelini bağ bahçelerin her birinden aldı. Aç kalan İmandık ve Kızıllı karyeleri köylülerini doyuracak köylere dağıldılar. Aşar devam etse idi bizim köyünde ahval onlar gibi olacak idi.

Bereket versin ki aşar kalktı millet bu suretle yalnız aşarın zulmünden değil, ağaların, beylerin zulmünden de kurtuldu.

Bu sözlerde tam bir sıhhat, bütün muhasible bir hakikat mevcuttur.

Çünkü her vilayette, her kazada, her nahiyede böyle aşar yüzünden, mültezimlerin zulmünden binlerce mahur nebah olmuş köyler vardı. Aşar en müthiş, en mezur, en fena bir vasıta-i zulm idi.

Aşarın devamı müddetince bahçeçiler, bostancılar aldıkları hasalat bedelinin nisfetini mültezime vermeğe razı olurlar idi.

Aşar köylülerin istifade kapılarını kapayan, terki inkişaf yollarına manalar ikame eyleyen devri saltanattan maruz bir amil zarar idi.

Bütün günlerini, bütün hayatlarını, bütün düşüncelerini milletin her surette yükselmesine hazır eden Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri ile refika-i mesaisi-i teşekkül eden icra-i rical-i inkılâb; aşar mezalimi inkılâbını da bilumum erbab-ı ziraatin bilumum rençberlerin, bilumum müstehsalların mültefe ve nâfia-i ilga suretiyle çok mühim ve pek şayan-ı şükran bir merhale-i muvaffakiyete îsal etmişlerdir.

Köylülerimizde iyi bilmeliler vadere-i Cumhuriyet'in kıymetin iyi takdir etmelilerdir ki Cumhuriyet hükümeti aşar-ı asvaleti hiçbir hükümetin yapamayacağı fedakârlığı yapmak suretiyle lağv etmiştir.

Bu lağv-ı aşar keyfiyeti köylülerimizi yakın bir atide canlandıracak ve kendilerinin tam bir müstehsal-ı sanat-ı iktisab etmelerine ve bilnetice büyük servet sahibi olmalarına sebep olacaktır.

Köylülerimiz, Büyük Milet Meclisi'nin ilga-i aşarı tehit-i karara aldığı günü bir yevm-i mübeccel, bir yevm akid telakki etmelidir.

Aşarın lağvı dolayısıyla yalnız Bozok vilayeti merkez kazasına aid Cumhuriyet hükümetinin köylü menfaatine yaptığı fedakârlık yedi yüz otuz bin lira gibi mühim bir meblağdan ibarettir.

Salmanlı Sorgun nahiyelerinin bir senelik aşar bedeli sekiz yüz altmış bin lira ilga oluyor iken her tarlanın üç yüz otuz bir senesindeki ve Yerköy kaydına yani gümüş para zamanındaki asıl vergisine nazaran sekiz misal derecesindeki verginin mecmui olan yüz otuz bin lirayı almakla iktifa ediyor.

Hükümet-i Cumhuriyet'in aşarı lağv etmesi her ferd için her köylü için karşılığı ödenmez bir hatıra-i atafettir.

M.C.

23 Mart 1927/ Sayı 229

İktisadî Vaziyetimiz

Mümtâz bir belde olan memleketimizin bugünkü vaziyeti evlatlarını derin düşüncelere sevk eden bir vaziyettir. Keza dün civar vilayetlerin bir iktisâd merkezi vazifesini gören güzel şehrimiz, bugün iktisâdî bir felç içerisinde. Bu yokluk, bu yoksulluk temâdî ettikçe memleketin atisini ebedî bir karanlıkta görmekten bi-hakkın korkabiliriz. Bu günkü vaziyetimiz adetâ elindeki serveti nekbetlerle gaib eden bir bed-bahtın haline pek benzemez. Servet ve sermaye namına meydana çıkaracağımız yekûn bu günün iktisâdî karşısında itibar-ı haiz olmayan bir mukadderdir. Ki biz heybelerimizde taşıdığımız bu caiz sermaye ile bir şey yapmaya, kendimize yeni bir kuvvet bahş etmeğe muktedir olamıyoruz. Mevcud tüccar-ı ticarethaneler alım satım kısalığı yüzünden atiyi derin bir endişe ile karşılıyorlar. Müstahsallerimiz sermayesizlik yüzünden elleri böğründe istikbâli toprağın huda'i inayetinden bekliyorlar. Halk, işsizliğinin, fakirin, verdiği elemi te'sir ve te'sirlerle bütün gün ömürlerine kahve köşelerinde esnemekle, dedikodu yapmakla geçiriyor. Hiçbir şeyi olmayanlar, mürüvvet sahiplerinin avuçlarına uzattıkları beş on para ile maâdâlarının tekazâsını dindirmeğe çalışıyorlardı.

Yıkılan evler yapılamadığı gibi harap olanları da tamir edilemiyordu. Her nereye baksanız fecî bir levh, kimle konuşsanız elemli bir ızdırabın yoksulluk şikâyeti bu vaziyet, bu Yozgad'ı tehdit eden, fecî âkıbetlere yürüten bir hâldir. Memlekette bugün müreffehdinemiz sade şöyle böyle bir hayatın sahibi olanlar ancak mahdûd birkaç sermaye ile me'murundur. Tüccarhanelerde devreden sermayenin üçte ikisini me'mur maaşı te'min ediyor denirse mübalağa edilmiş olmaz. Genç ve dinç âmirini yevmiye otuz kuruş kazanmakla bahtiyar âddedenler, ekseriyeti teşkil edenlerdir. Bu iktisâdî devri günlüğün verdiği ticaretle revh ve iradelerde hâsıl olan kesel, maaesef pek çoklarımızı menfi bir mücârreye sürüklemekte, memleketin içtimaî vaziyetini ta derinlerinden sarsmaktadır. Yozgad, on seneden beri her gün

biraz daha gaib etmekle, her gün biraz daha yoksulluğa düşmekle ama yurtiçinde fecî bir istikbâle sürüklenmekle bizi düşündürüyor, mütessir bırakıyor. Türkiye iktisâdının bugünkü vaziyeti fi-1-hakîka umumiyeti itibarıyla yer yer mahsus bir maceran devresi geçirmekte ise de, memleketimiz bu umumî mücarreye dâhil olmakla beraber, onun derdi daha derinlerde, daha bariz esaslarda, hulasa sermaye ile iş fikrindedir, memleketi bugünkü vaziyetinden kurtarmak için çaresiz değiliz. Beşerî hâsıllar ve yardımlarla ittihâz edeceğimiz tedabir sayesinde Yozgad'ımızı tahdiyet eden bâdireyi, içinde bu çalâ-i deyi zeccâ-iyi def edebilecektir. Yeter ki; revhalarımızda bu arzu şiddetle yer tutabilsin. Bu elem-i vaziyeti def etmek çarelerine aid taşıdığımız müşterek hisleri, faaliyete çıkarabilesek. Bunun te'mini için her şeyden evvel, ilk fikir olarak biz şunu düşünüyoruz. Bu düşünce bittabî ferdî bir fikirdir. Bu fikri bir nevî ittihâzıyla daha etraflı bir suretle düşünüyorlar. Ve tatbik olunabilir.

Bu fikirde, memleketin bugünkü vaziyet-i iktisâdını kurtaracak çareleri âleme, tecrübe ve ihtisasa mesnelden münakaşa ve te'min etmek için ticaret ötesinin delaletiyle ve muhterem valimizin vasıta ve riyasetlerinde bütün tüccaran-ı müstahsillerimizin iştirâkiyle konuğu mahallinde bir içtimâ akidi ve bu içtimâde memleketin iktisâdı vaziyeti tahsis edebilecek çarelerin münakaşasıyla müşterek haslardan doğacak bir esasın tatbikine karar verilmesidir. Arz ettiğimiz vechle ileri sürdüğümüz bu fikir bize, bizim kanâ'atimize ait bir düşüncedir, ihtimal bu fikirden daha salim, daha pratik fikirler mevcuttur. Herhangi hemşehrimiz kuvvetli bir isabete istinad edecek fikrini efkâr-ı umumiyeye arz ederek, efkâr-ı umumiyeyi fikri etrafında hareket getirmeğe davet edebilir. Binâ'en aleyh asıl maksat, Yozgad'ın bugünkü iktisâdî vaziyetini kurtarmağa sâik olabilecek kuvvetli ve müfid bir prensibin te'minine mâtûfdur.

Bu fikir etrafında ittihâz edeceğimiz çareler, bizi biran evvel kurtaracak vasıtadır. Memleketin dünkü iktisâdî ve içtimâî refahıyla bugünkü vaziyetini tetkik ve mukayese eden her göz, mutlaka müşrik bir çarenin bulunması fikrine taraftar olduğuna kanîyiz. Şu halde müşterek kanâatlerimizin tatbikatı ve kat evveldirmeden, yoksulluğumuz nemâ-i noktaya erişmeden tatbik ederek memleketimizi ve şahsımızı içinde bu cellâtlığımız vaziyetten kurtarmaya bizim ve onun en mühim bir meselesi

addeder, aziz hemşehirlерimizin bugünkü vaziyet üzerine ehemmiyetle nazar-ı dikkatlerini celb etmeyi bir vazife addederiz.

26 Kânûn-ı Sâni 1927/ Sayı 271

Veresi Mes'kuresi

İktisâdımıza fena tesirler ikâ eden menfi bir mesele var. "Veresiye, veresiyecilik" üzerinde tevkif edilecek bu iktisâdî mesele bizim gibi esasen sermayesi mahdud olan bir memleket halkı için ehemmiyetle nazar-ı dikkate alınacak bir şeydir. İstihalat ve istihlakat-ı umumiyemizde âdet edindiğimiz bu mesele devir-i kadimin bir irtiyâdidir. İktisâdiyatın bugünkü mütekâmil inkişafından evvel, alıcı vericiler bu usul dâhilinde iktisâdi muamelede bulunurlardı. İstihsalatte sermayesi az olan bir müstahsil; kendisine lazım gelen mevâd-u sermayeyi temin edebilmek için borç suretiyle ihtiyacını tedarik eder, mahsulünün idrâkından sonra borcunu öder. Bir müstehlik de aynı vaziyetle ihtiyaçlarını tüccar veya esnaftan vadesiz bir müddetle alarak, eline para geçtikçe borcunu kapatmaya çalışırdı. Çok evvelki zamanların bir îtiyadı olan bu fena usul maalesef bu güne kadar sürüklenmekte bu yüzden iktisâdımız birçok zararlara mâruz kalmaktadır. Anadolu'nun hemen bütün memleketlerinde cereyan eden bu halin mazereti aşikâr olduğu halde esnaf ve tüccarlarımız her nedense bu mahzûra bile, bile muvafakat gösteriyorlar. Veresiyecilik bu yüzden sermayesini ga'ib eden, sermayesinden mühim zaruretlere mâruz kalanların adedi mühim bir yekûn teşkil ettiği mağazalara bir madde-î kanuniye şeklinde (veresiye memnudur) levhaları talik olunmasına rağmen yine veresiyecilik her mağaza ve dükkânda devam ediyor. Bu fena îtiyadın bugün devamına sebep her halde ticari rekabet hissi saîk olsa gerektir. Tüccarlarımızın muhitlerinde metalarına müşteri bulmak için ihtiyar ettikleri veresiyecilik bugün devamındaki sebep bundan başka bir şey değildir.

Herhangi bir mağazanın kasa defterini tedkik ediniz; göreceksiniz ki sermayenin yüzde yetmiş beşi zimemdir. Esnaf veya tüccar esasen miktarı mahdûd olan sermayesinin yüzde yetmiş beşini veresiye tevdi edince arta kalan miktarla bir şey yapamıyor. Bir senede yapacağı devri tabiyatla azalmış oluyordu.

Yine görülüyor ki, hafta ve aybaşlarında her mağaza bir zimmet listesi tanzim ederek tahsilât peşinde dolaşıyor. Borçlu borcunu vaktiyle veremiyor. Aleyhine faiz de işlemiyor. Borcun tahsilindeki zorluk neticesi mahkemeye müracaat olunuyor. Bu defa tarafeyn yekdiğerine güceniyor, mahkeme uzuyor, tehdüd eden izzeti nefis meselesi ebedi bir kin olarak devam ediyor.

Muamelesine az çok vakıf olduğum bir tüccarı geçen gün mağazasında müte'sir gördüm. Esbabını sual ettim. Malının tükendiğini, parası olmadığından İstanbul'a sipariş vermediğini, alacaklarını tahsil edemediği için haznedarın kucağında oturduğunu yana yakıla anlattı: Veresiyecilikten vazgeçmesini malını peşin para ile satmasını söyledim: veresiye mal vermediği takdirde müşteri bulamayacağını malının satılamayacağını ifade etti.

Demek oluyor ki müşteri ile esnaf arasında mütekabil bir îtiyadın anlaşması mevcut; bundan mütezarrır olan da bittabî esnaf. Esnaflarımız müşterilerine bu îtiyadın emniyetini vermemiş olsa; hiçbirimiz cebimizde paramız olmadıkça on paralık bir şeyi veresiye almaya cesaret edemez. Sermayesi oldukça müsaid olanlar ihtimal veresiyecilikten fazla bir şekilde mütezarrır olmazlar. Fakat mütevassıt sermaye sahibi esnafın mâruz kaldıkları zarar, şahısları itibarıyla ne kadar fena vaziyet ise bilnetice, memleket iktisâdı içinde o nisbetde mühlik bir meseledir. Esnaf ve tüccarlarımızın müşterilerine karşı gösterdikleri tesâmuh neticesi cereyan eden bu halden feragat etmek için biz müstehliklere bir şey denemez. Âdet böyledir, böyle alır, böyle öderiz. Meselenin fenalığını idrak ederek bu halden mütehadden feragat etmek, mallarını peşin olmadıkça yahut muayyen vâde dâhilinde kuvvetli bir itibara istinad etmedikçe mali veresiye vermemek zarureti tüccar ve esnafımıza terettüp eden bir mes'eledir. Tüccar ve esnaflarımız metâalarına fazla müşteri bulmak için veresiyeciliğe müracaat edeceklerine, daha az bir kârla satmaya heveskâr olurlarsa iktisâdın ilmi bir usulünü kabul etmiş olurlar. Ticarete esas müşteriye mal beğendirmek, az ticaretle çok satış yapıp fazla kazanmaktır. Öyle zannediyoruz ki memleketimizin tüccarlarından senevî dört devriye yapanlar hemen yok gibidir. En fazla iki devriyeden ziyade yapanlar mevcut değildir. Bunun illeti yukarıda kaydettiğimiz vechle malik-î kıymet-i asliyesinden fazla bir kâr temin etmek kastıyla

yapılan veresiyeciliktir. Veresiye verilen emtanın bedeli tedahülde kaldığı için onun faizciliğine kanâat edilerek fazla devriyenin tehlikesiz kazancına itibar gösterilmiyor.

Bu hali biz tüccar ve esnaflarımız için memleket iktisâdı namına muzır görüyoruz; iktisâdçılarımız bu menfî îtiyaddan feragat etmelidirler. Bu da müttehid bir karar ve hareketle ancak vaki olabilir. Bunu birkaç esnaf ve tüccarın usul-i ittihaz etmesi mümkün değildir. Çünkü cereyan eden hale nazaran aleyhlerinde bir hareket olur. Binaenaleyh bu mühim mesele ile ticaret odasının alakadar olması, bu îtiyadın mazarratı hakkında ticaret odasının nazar-ı dikkatı celb edip müşterek bir karar ittihazına vesile ve vasıta olması icap eder. Memleket iktisâdının sağlam esasları üzerinde inkişafını temine vasıta olan ticaret odasının bu meseleyi acil ve katî bir şekilde halletmesini bir zaruret görüyoruz.

13 Nisan 1927 / Sayı 281

Yeni Bütçe

Genç Cumhuriyet'in asil halkının milli devlet teşkilatının tanzim ve idaresi için imkândan ayırıp hükümete verdiği paralara ait yeni devlet bütçesi meclisin tedkik ve müzakeresine vazedildi. Millî bir hudut dâhilinde salim bir iradenin şefik ve himayesi altında şuûrlu bir mesaiyle mütemadiyen feyizli bir mevcudiyet göstermeğe başlayan Türk halkının cihan muvacehesinde meydana koyduğu bütçe, düne nisbetle büyük farklarla mümtazdır.

Devletin milletin tekâmül ve saadeti uğruna halktan aldığı muhtelif vergileri santimi santimine yine halkın refahına, memleketinin müdâfasına tahsis eden Maliye Vekâleti imparatorluk devrinde nasip olmayan bir intizamı temin etmekle ne kadar bahtiyarsa ve varidatının ölçülü bir şekilde mütevazın bir bütçe ile göz önüne konulmasından dolayı millette aynı bahtiyarlığı candan hissetmektedir. Dünün geniş hudutlu devletiyle bu günün millî hudutlu Cumhuriyet Devleti bir an için berayi mukayese yan yana getirilirse dün hesabını bilmeden mütemadiyen sarfiyat yapan, mütemadiyen milleti haricî bütçeler altında ezen bunlara rağmen memlekete, halka asrî bir refah temin edemeyen saltanat devrinin hayâsız irtikâbı, bugünün şuûrlu idari karşısında ne feci bir âkıbet teşkil etmektedir. Hesabını ilmin, şuurun disiplini altında tanzime muvaffak olan milletler için kendi yağıyla kavrulup, bütün işlerini borç

altına girmeden mütevazın bütçe ile temin etmek kadar bahtiyarlık olur mu? İşte Türkiyemize asırlardan beri nasip olmayan bu bahtiyarlık cumhuriyetin ilmî ve şuûri prensipleri altında nasip olmaktadır. Umumî harbin nihayetini çok elîm bir felakete idrak eden milletimizin umumî harbin ağır yorgunluğundan sonra zaferin şahikası üzerinde muvaffakiyetin havasını derin, derin teneffüs ederken, bütün harabelerini, bütün noksanların kendi eliyle tamir etmesi ikmal etmesi ne büyük bir muvaffakiyettir. Bu azîm muvaffakiyetin yanı başına yurdun dört köşesine uzanan şimendiferleri, birkaç yerde yükselen fabrika bacalarını da ilave edecek olursak istihsal ettiğimiz muazzam muvaffakiyetlerin karşısında gururlanmamak mümküm müdür.

Nitekim muhterem Maliye Vekilimizin Büyük Meclis'e 1927 bütçesini takdim ederken irad buyurdıkları nutukda bu hakikatleri ne büyük bir tevazu ile ifade ediyorlar.

“Osmanlı İmparatorluğunun en yüksek yekûnlu 328 bütçesi ile bugünkü bütçeyi mukayese ettiğimizde imparatorluk geniş hududuna rağmen nâfiaya bütçesinin yüzde yedisini, zirâat ve ticarete yüzde birini adliyeye, ikisini verebilmişti. Sıhhiye ise hiç yok idi. Bugünkü bütçemizde ise nâfia yüzde on üç, zirâat ve ticaret iki buçuk, sıhhiye ikiye yakın adliye üçtür.”

İmparatorluğun muzmahil siyaseti yüzünden kabiliyet-i iştirâisini gaib eden paramızın milli hükümet elinde hiçbir karşılığa istinad etmeden sırf milli şerefimizle nispeten yükselmesi bile tasavvur ettiğimiz muvaffakiyetlerin birincisidir. Mevcut varidatıyla bütün devlet manzumesini aksatmadan idareye muvaffak olan Cumhuriyet hükümeti aziz milletin büyük şerefini; birtakım haric'î borçlara arz-ı itfîkar etmeden temin ederken millet, fi-l-hakîka istihsalât umumiyesine göre düne nazaran biraz ağır vergiler altında kalmıştır. Halbukî her kıymetli vatandaş takdir eder ki; ağıyâra el açıp da bin minnet ve şerîatle aldığımız borçları nesilden nesile devretmektense; hükümetin omuzlarına yüklediği fedakârlığı derin bir feragatle ifâ etmek daha münasib bir tedbirdir.

Hükümet halkın maruz kaldığı ağır vergi yükünü takdir ederek, memleketin ve milletin istihsal menbağı tezyid çarelerine tevessül etmekle, milletle olan yakın

alakasını isbat etmiş oluyor. Türk iktisâdının hadd-i kemalini temin için yapılacak işler, aranılan çareler, tatbik ve tecrübe edilen usûller bu hakikatin vâzih meseleleridir. Her ne de olsa, bugünkü hükümetin yurdun selameti, saadeti ve istiklâli uğruna sarf ettiği samimi mesai bizleri daha fazla fedakârlığa sevk etse, atinin saâdet-i namına her teklifi canla başla kabul etmek borcumuzdur.

Büyük Millet Meclisi'nin yakında ikmaline muvaffak olacağı 1927 bütçesi varidat hanesinde yüz altmış bin lira varidat fazlasıyla milletin inzar-ı tedkikine vaz eylediği zaman, büyük mahrumiyetler, fadakârlıklar içinde devlet kasasına tevdi ettiği varidatın bütün ihtiyaçlarımıza kâmil bir halde taksim ve sarfını görmek yarına ait taşıdığımız büyük ümitlere ruh ve kuvvet veren neticelerdir. Yine bu netice bize gösteriyor ki mukadderatı şuurlu ellerde idare olunan aziz Türk halkı yoktan varlık meydana getiren; azmiyle bütün müşğilatı muvaffakiyetin zaferiyle devrin büyük ve asil bir milletidir.

20 Haziran 1928/ Sayı 341

Türk Esvali, Türk İktisâdı

Hududlarında milli varlığa, harici alâkalarında milli şerefiyle mühim bir istiklâl kazanan milletimiz için elde ettiğimiz bu müstesna istiklâlin delalet edeceği milli kudreti tahkim ve tekmil için her şeyden evvel mutlaka zengin olmağa dikkat etmenin ehemmiyeti hakkında ciltler dolusu sözler söylenmiş ve yazılmıştı. Başta memleketin münevverleri olduğu halde herkes takdir ediyor ki; yirminci asrın harikalar yaratan hadisatı içine mükemmel bir Türkiye milletinin mümtaz bir mevki işgal edebilmesi muazzam vezinde bir varlık olması. Ancak Türkiye'nin zengin olabilmesine vasıtaadır. Milli iktisâdiyatımızın bugünkü ihtiyaçlara göre inkişaf edebilmesi için şuurlu bur mefkûrenin ilham ve idaresiyle sarf edilecek müsbet bir mesaisi lazımdır. Bunun içinde memlekette sermaye üzerine iş görenlerin en basitinden en mürekkebine kadar müteakabil ve mütesanid bir sa'yin ciddi ve eseri olması icab ediyor. Bize bu hissi kalplerimizin samimiyet huçeyratı içinde kudsiyetle taşırken bu hissın hakikat yolunda vücud bulmasına her nedense ehemmiyet verilmiyor. O ulvi temennileri fantezi bir madde halinde kafamızda tutarak iş olsun kabilinden bir sigara dumanı gibi dudaklarımızdan sık sık birbirimizin yüzüne üflüyoruz.

Filhakika duman olan yerde ateş olması mutlak addolunur. Amma dudaklarımızdan çıkan bu duman bir süsten ve gösterişten başka bir şey değildir. O dumanları sa'yin, eserin hayat yarattığı bir fabrika haline getirmeğe kimsede ne alâka var ne de cesaret. Hâlbuki milli istiklâlin temelini teşkil eden milli iktisâd bu suretle vücud bulmaz. Bu işin şakaya, cakaya tahammülü yoktur.

Türkiye istiklâlinin, Türkiye iktisâdıyla kaim olabileceği mefkûresini milli bir “nass-ı kati” halinde kafamıza sokmak, milli emelin bir şartı olduğunu millete tanıtmak için bu yolda ne kadar emek sarf edilirse kâfidir kıvamını bulmuştur denemez. Aynı zamanda bu mefkûrenin tahfifi için mutlaka imanın, telkiniyle birlikte eser için emek sarfi lazımdır. Yalnız söz, nasihat kâfi değildir. Avrupa'dan her sene memleketimize mamul ve mesnu' olarak gelen emvale te'diye ettiğimiz paranın yekûnunu anlamak için devletin resmi gümrük istatistiklerinde ki yekûnu bir defa göz önüne koymak kâfidir. Gözlerimizi karartmaya, beynimizi dondurmaya kâfi gelecek olan bu rakamların her vatanperver Türk'ün kalbine açacağı ızdırap yarası derindi. Şiddetle takib ettiği gayretin yanbaşında bu şuur olmazsa netice zayıf veya bir hiçtir.

Avrupa'dan bilmeceburiye alacağımız emtia ve mevad içinde azami bir tasarruf siyaseti takib etmek zaruretinde bize başta hanımlarımız olduğu halde her Türk buna riayetkâr olmalı. Avrupa kasasına girecek on para için mutlaka kıskanç hareket etmelidir. Bulgaristan'dan şehrimize çalışmak üzere gelen amelenin çantası içinde iğneden ipliğe kadar bütün ihtiyaçlarını hatta kundurasına vuracağı yamalık köseleyi Bulgaristan'dan beraber getirdiğini söylesek milli iktisâd namına ruh ve kafalarda taşınan mefkûrenin, taassubun ne demek olduğu daha iyi anlaşılır. Her Türk mutlaka bir Bulgar'ın bu taassubunu şiddetle taklid etmeli. Harice para göndermek zarureti karşısında hiç değil azami tasarrufa riayet etmelidir. Yukarıda işaret ettiğimiz vechle bilhassa bu hususda kadınlarımızın zevklerinden arzularından fedakârlık yaparak Türk iktisâdının esarettten kurtulmasına, Türk sermayesinin Türkiye'de kalmasına dikkat etmeleri milli vicdanın, milli mefkûrenin emrettiği en mukaddes bir borçdur. Mekteblerimizde, cemiyetlerimizde, resmi ve hususi her türlü teşkilatımızda yapılacak en mühim telkin bu olmalıdır. Milli iktisâdın inkişâf, tekâmül ve intikalini

temin hususunda sarf ettiğimiz emeklerin çarçabuk muvaffakiyet gösterebilmesi için bu milli bir fırsattır.

A. Rafet

26 Eylül 1928 /Sayı 355

İctimai Sefalet Karşısında Sermaye

İctimai noksanlarımızı tetkik ve ıslahı çarelerini arayan kafalar hamdolsun memlekette eksik değil.

İki münevver ve hisli arkadaş bir araya geldiği zaman memlekette göze çarpan, memleketin müsait ve müstefid muhitinde tecelli eden avare hayatı canlandırabilmek çarelerini mutlaka mevzu bahis ederler. Herkesin düşüncesini bir noktada temerküz ederek hassasiyetini derhal gösterir. Bulunan neticeleri ifade eden formül şudur. “Çalışmak, âtil ve lakayt hayattan kurtulmak...”

Evet, hepimiz bunu düşünüyor, bu formülün sefaletimize şifa bahşedecek bir amil olduğunu yakından değil fecâatiyle takdir ediyoruz. Hepimiz istiyoruz ki: pek semîh, pek feyyâz olan memleket şenlensin, bir eseri hayat ve terakki göstersiz. Hatta o derece ki; istediğimiz bu feyizli ve müfid hayatın doğuş çarelerini bile yakından muhakeme ve idrak ediyoruz.

Bu görüşlere, bu kanaatlerimize rağmen maalesef bütün tasvirat, bütün fikri takdiratımız baştanbaşa sözde, hayalde kalıyor. İçimizden bir şecaat-i medeniyye sahibi çıkıp da bir varlık, bir örnek olmak cesaretini bir türlü gösteremiyor. Bu müessif hal, bittabi içtimai tekâmülatımızın ittıratsızlığından, yoksulluğundan doğuyor. Ferden teşebbüsü şahsi olmayan, olamayan bir heyetin teşkil ettiği kütlede bittabi iradesiz, azimsiz teşebbüssüz olmaktan kurtulamaz. Bu hakikat aramızda o kadar acı ve yakıcı halde ki: bugün hayatın karışık ve çetin mübârezelerine karşı ruhen, dimağan, mücehhez olmayan cahil tabaka şöyle dursun; herhangi münevver bir şahsımız bile mefkûresinin, görgüsünün vereceği bir kuvvetle ferden saadetini kâmil bir şekilde teminden acizdir. Orta veya ilk tahsilini ikmal eden gençlerin avare ve fakir bir hayat içinde kalemden, kaleme sürüklendikleri bunun başlıca şahit ve misalidir.

Bugün memleketimizde asrın medeni ihtiyacından hangi birisini temin kudretindeyiz. Elimizde ferdi ve içtimai refahımızı temin edecek ne gibi menbalarımız var?.. Hiç değil mi? Fıtri görgünün, muhiti bir ihtiyacın tabii bir neticesi olarak çiftçiyiz değil mi? Hayır bu da birini zengin ve bahtiyar edebilecek mükemmel bir halde değildir. Bu sanat ve mesleğe karşı da tam manasıyla mübtedi ve lakaytız. Hâlbuki bugünkü ihtiyaçlarımız bununla da kâfi gelmiyor. Bir tarafta bir yeni ihtiyacın çok şumullu ve kati talebi karşısında sendelemekteyiz. Memleket baştanbaşa derin ihtiyaçların sahnesi olan bir memlekettir.

Her şeye, her sanata olan ihtiyacımızı ehemmiyetin ism-i afzil ile ifade edebiliriz. Niçin neden bir araya gelip de bu perişan ve muhtaç hayatın refahına sırf gayret etmiyoruz. Neden, niçin aramızda dolaşan binlerce genç ve diri vücutları atâletin, sefaletin maddi ve manevi birtakım mezmumatın sefil pençesine terk ediyoruz. Bunlar bizim evlatlarımız, bu hayat bizim hayatımız değil mi?.

Üç seneden beri hızlı bir surette devam eden kuraklık yüzünden memleketin maruz kaldığı iktisâdî darlık memleketin içtimai hayatında elim bir sefaletin yarasını açmıştır. Bu yara her gün kanıyor, her gün dairesini genişletiyor. Kazançsızlık yüzünden ruhunu yeisin tesirin pençesine düşürenlerin adedi bu memlekette her gün biraz daha artmakta, memleket içtimai sefaletin ızdırapları içinde kıvrınmaktadır. Bu üç senenin darlığı karşısında hayatından her gün biraz daha gaib eden, her gün servetinin, eşyasının azalması yüzünden yeise mağlup olanların, gıdasızlık yüzünden benzi solanların çektikleri ızdırap herhalde müşterek bir teessürümüz, müşterek bir mevzuumuz olmalıdır.

Biz öyle sağlam bir kanaatperver de ediyoruz ki: memleketin müctemî ve müşterek mesaisi şikâyet ettiğimiz bu hayatı pek yakın bir zamanda bir refaha galeb edeceği gibi, sessiz, durgun ve ağır bir hava altında uyuşan memleketimiz böyle bir mesainin hamleleri içinde aradığı saadeti bulabilecektir. Yeter ki bu gayrete, bu emele ruh ve kafalarımızda yer verebilelim.

Doğru fakat sermaye yok denecek değil mi? Aranılan sermayeyi doğuracak tezyid edecek müşterek mesaidir. Memleketin mevcut sermayesi ferdi ellerde kaldıkça maddevamızın tahakkuk edeceğini biz de iddia edemeyiz. Bugün

memleketimizde en mühim sermayedâr olsa olsa yüz bin liralıktır. Ki bunun mühim bir kısmı emvali gayrimenkule üzerindedir. Hâlbuki bu sermaye sahibinin bir senelik hesap bilançosu, istinad ettiği sermayenin miktarı itibariyle bir hiçtir. Senede on bin lira temettu hâsıl edebilecek tüccarımız var diye iddia edemeyiz. Çünkü iş ve hesap meydandadır. Biri tarafta yani müşterek mesai içinde kazanç temin edenlerin bilançosunda bu on bin lira değil bir senede, üç ay gibi kısa bir zamanda hatta herhangi bir muamele üzerinde kazananların adedi çoktur.

Cumhuriyet Türkiye'si imar ve inkişaf yolunda atıldığı azimli mesainin nihayetsiz hududu içinde her sermayeye yüksek temettu vaad ederken bu yüksek kazançlardan ecnebi sermayedârlar kazanmak için akın akın Avrupa'dan gelirken bilmem ki bizler neden bu menbaalardan istifade arzusunu nefislerimizde hapsetmiyoruz. Neden benim cebimde bulunan on beş lira ihtiyat akçem cebimde hapse mahkûm oluyor. Ben bu ihtiyat paramdan ayda hiç değil on kuruş bir temettu elde etsem bir kâr değil midir?...

Yine neden memlekette sermayeler birleştirilerek birçok genç ve dinç vücutlara iş verilmiyor. Aramızda açlıktan, sefaletten benzi solan bu insanların kuvvetli mesaisi neden mevkuf kalıyor. Avrupa'nın sanat destgâhlarından coşkun bir nehir gibi akan mamulât ve masnuâta mukabil aynı şiddetle paramızı neden Avrupa'ya akıtıyoruz. Mütemadiyen akan bu coşkun nehre mukabil bizde kendi sermayemizin meydana getirecek şeylerle ufak bir ırmak olsun temin edemez miyiz?.

Memleket baştanbaşa feyyaz bir toprak olduğu halde bizim tedarikine kadir olabildiğimiz şeyleri bile Avrupa'dan temin etmemiz ne elim bir neticedir.

Memleketin terakkisi, sefaletin defi düşünceleri her kafada yer bulmuştur. Fakat bunun esbabının tevliid hususunda henüz lüzumu nisbetinde gayreti gösteremiyor, bu hususa ait bir gayrete sahip bulunmuyoruz. Netice, ciddi bir azimle meydana atılmak cesaretinde kalıyor.

Memleketin refahı, içtimai sefaletin refi ihtiyacını samimiyetle hissedenler artık meydana çıkmalı ve iş başlamalıdır. Aksi takdirde sefalet, fakr-u zaruret bizi ebediyen pençesinden bırakmayacaktır.

2.3.4. Yozgad'ın İktisâdi Hayatı Hakkında Yazılar

27 Nisan 1927/ Sayı 283

İktisâdımızın Takviyesi Etrafında Bir Fikir

İktisâdımızın bugünkü vaziyeti hakkındaki müşahedelerimizi birkaç haftadır devam eden makalelerimizde sırasıyla neşrederek, bizi tehdit eden halin vahameti hakkında hemşehrilerin nazar-ı dikkatini celb ettik. İktisâdımızdaki bu pek bariz tehlikeye rağmen alakadarlarımızın ciddi bir gayrete düştüklerine halen şahit olamıyoruz. Her şahıs ferdi görüş ve kanaatleri içinde düşünüyor. Sağa sola mütemadiyen dert yanıyor. Buna rağmen netice hakkında mahsus hiçbir teşebbüs, hiçbir eser yok. Öyle ya?"evrak mühr-ü vefayı kim okur, kim dinler". Ama mesele öyle değil bizi tehdit eden tehlike her gün biraz daha yaklaşmakta, iktisâdımız; saplandığı batağa her gün biraz daha gömülmektedir. Bu gidişin sonu, muhiti bir iflastan başka bir şey değildir. Asrımızın mütehakkimi galip iktisâd siyaseti karşısında ülkemizde leblebi teknesi, birkaç arşın basma, birkaç batman yapağı ile sürdürmenin imkânı yoktur. Çok kanaatlerle istihsal ettiğimiz az temeddu, yarın bizi besleyemeyecektir. Atının inkişaf ve tekâmül hakkında taşıdığımız fikirler, ümitler gözlerimizin önünde güneş altında kalan bir lokma kar gibi eriyip gidecektir. O zaman ihmal ettiğimiz günlerin günahı karşısında izhar edeceğimiz teessüfler, telhifler bittabi bizi kurtaracak bir çare olamayacaktır. Binaenaleyh her ne yapıp bugünkü vaziyetin tashihini mûcip olabilecek çareleri düşünmek tatbikine tevessül etmek bütün hemşehrilerimiz, bilhassa tüccar ve müstahsillerimiz için mühim bir vazifedir.

Bu ehemmiyetli mesele hakkındaki müşahedelerimizi inzar-ı umumiye ye bir mütalaa halinde çizerken bu babda fikrimize doğan çarelerden birisini bugün mevzu-u bahis etmeği faideli addediyoruz.

Bundan üç ay evvel muhiti iktisâdımıza bir sermaye medarı olmak üzere iki yüz bin lira sermayeli bir banka teşekkülüne karar vermiş ve bu hususta icab eden hazırlığı kısmen ikmal ederek ilk adımı atmış idik. Teşekkül edeceğimiz bankaya ait nizamname henüz ticaret vekâletinden bugüne kadar tasdik edilip gelmediği için; mart ibtidasında işe başlaması tasvir edilen banka henüz faaliyete geçmemiştir. Kendi sermayemizle teşekkül ve tesis edeceğimiz böyle bir bankanın bize fayda

temin etmesi şüphesizdir. Lakin sermaye iki yüz bin liradan ibaret olan ve sermayesinin nısf miktarını ancak birinci ikinci senelerde tedavüle çıkaracak olan “Yozgad Bankası”nın Yozgad iktisâdına yapabileceği hizmet, Yozgad’ın bugünkü iktisâdî vaziyetini cezri bir şekilde tashih edebilecek bir ümit kapısı bittabi değildir. Binaenaleyh biz bankanın heyet-i müteşebbisine karşı taahhüt ettiğimiz iki yüz bin lirayı iktisâdın başka bir sahasında müteahhid bir sermaye olarak kullanıp ondan istifade edebiliriz. Herhalde bir bankadan yapacağımız istifadeyi de; bugünkü resmi ve müesses bankalardan birisinin şubesini şehrimizde açtırmaya muvaffak olmak suretiyle pekâlâ temin olunabileceği bir zemin ve zamandayız. Milli bankalarımızdan İş Bankasıyla İtibar Milli Bankasının tevhidine ahiren karar verilmiş gibidir. Bu karar verildikten sonra her iki bankanın tevhidinden mütehassıl vaziyete nazaran yedi vilayet merkezinde yeniden birer şube açılması icab ediyor imiş. Biz, hususi ve mütevellî teşebbüslerimizle bu şubelerden birisinin şehrimizde açılmasına muvaffak olarak banka ihtiyacımızı bu suretle temin etmiş oluruz. Bir tarafta milli banka tesisi için taahhüt ettiğimiz iki yüz bin lirayı iktisâdî başka bir safhada istimal ederiz ki bununda en musbet ve muvaffak yolu Teşvik-i Sanayi Kanunundan bil- istifade Ticaret Vekâletinin iştirâkiyle Teşvik-i Sanayi Kanununun bir maddesi mucibince yüksek sermayelerle teşkil edecek sanayi şirketlere hükümet nısf-ı sermaye ile iştirâk edebilecektir. Şehrimizde yapağı ipliği yapacak bir fabrika tesis edebiliriz. Ticaret Vekâletinin de iştirâkiyle hâsıl olacak dört yüz bin lira sermayenin, iki yüz bin lirasıyla fabrikayı tesis edebilir, mütebaki iki yüz bin lirayı da mezkûr fabrikaya ait sermaye olarak kullanabiliriz.

Biraz dikkat edilecek olunursa ileri sürdüğümüz şu fikrin herhangi bir hayal ile alakası yoktur. Ciddi bir azim ve teşebbüsle bu işi derhal meydana çıkarmak mümkündür. Biz bu fikri sütunlara nakletmeden mukaddem bazı zevât nezdinde bu mevzu üzerinde yaptığımız hasbihâlde anladık ki bu fikrin bütün hemşehrilerimizin düşüncesine tedarik eden sehl ve mülayim bir düşüncedir. Şu halde iş; muhterem Valimiz Asım Bey Efendi’nin delâletlerine, muhterem ticaret odasının himmet ve teşebbüsüne kalmış demektir.

Böyle bir fabrikanın şehrimiz iktisâdına temin edeceği faideye gelince: ibtida vilayetimizin yapağı istihsalâtını kolaylıkla fabrikaya celb ettiğimiz gibi civar

vilayetlerin yapağı ihracatını da şehrimize celb etmek suretiyle Yozgad'ı merkezi bir yapağı borsası haline galip edebiliriz. Bu yüzden gerek fabrikanın, gerek birçok tüccarlarımızın temin edecekleri istifade açık bir hakikattir. Saniyen böyle iktisâdi müessesenin çatısı altına toplayacağımız birçok işçilerin vaziyeti kurtarılmış olunacak, memlekette tefili ve aceze kalmamış olacaktır. Daha bunlardan başka Avrupa'ya ham olarak ihraç ettiğimiz yapağlarımız işlenmiş olarak sevk edileceği için yapağımızın kıymeti artabilecektir. Hayale kapılmadığımız takdirde bugün sanayi bir nüve olan bu fabrika ileride Yozgad'ın muazzam bir sanat merkezi olmasına ihtimal ilk adımı teşkil etmiş olacaktır. Bu mühim fikir hakkında halkımızın bilhassa ticaret odasının nazar-ı dikkatini ehemmiyetle tekrar celb eder. Alâkadarlarımızı iş sahasında görmek isteriz.

4 Mayıs 1927 /Sayı 284

Muhterem Ziraat Vekilimiz Sabri Bey Efendiye Hürmetle

Muhterem Vekilimiz;

Çok mühim bir derdimizin şifasını dilemek için efkâr-ı umumiye muvâcehesinde muhterem huzuruza çıkmış bulunuyorum. Derin hürmetlerle bağlı olduğum asil şahsınızın kıymetli takdirlerinden ümit var olmasa idim; memleketimin hissine tercüman olan şu mektubumu resmi bir çerçeve içinde arz ederek nefsimi müretteb vazifesini ifa etmiş ad ederdim. Açık görüşmekten büyük haz duyan âlî kalbinizin mektubumu samimi ve normal hislerin bir tecellisi olarak kabul buyuracağına itimat ettiğim için Yozgad ziraati namına arz edeceğim istirhama müsaadenizle “açık mektup” ismini vereyim.

Ankara Orman Müdüriyetinin Vekâlet-i Celilelerine takdim ettiği bir raporla Akdağ ve Boğazlıyan kazalarındaki miri muhafaza ormanına bu sene râi edilmek üzere ağnam ve mevâşî sevk edilmesini Vekâlet-i Celileniz, Makam-ı Vilayete gönderdiği bir tebliğle men buyuruyor. Türkiye iktisâdının mühim bir istihsal menbaı olan ormanların muhafaza ve tekâmülü için ne kadar kıskanç bir fikre sahip olduğunuzu iki sene evvel kâtip-i umumi Safvet Bey Efendi'nin devlet hanelerinde, bir defa da ziraat bütçesinin müzakeresi esnasında mecliste vuku bulan beyanatınızdan öğrenmiştim. Başlı başına bir servet olan ormanlarımızın tahribattan

ve gayesi için ittihaz buyurduğunuz tedabir, ibraz buyrulan haklı kıskançlık cidden yüksek takdirlerle karşılanacak âlî bir hissin haklı izhâratıdır. Tabiatın müstesna bir iklimi olan, Anadolu'muzun dağlarını ovaları gibi yemyeşil yapabilmek için ormanlarımıza atfedeceğimiz ehemmiyetin ne kadar yerinde olduğunu ve bu husustaki kıskançlığınızı takdir ve teslim etmemek mümkün değildir. Vilayetimizin kuvvetli ve tekâmüle çok müsteid bir ormanı olan Akdağ ormanının muhafaza ormanı meyanına idhâli kereste kat'ıyyatı yüzünden bizi mutazarrır etmişse de, istikbâli daha velûd, daha zengin bir şekilde temin edebilmek için bugünkü zarara sevine, sevine göğüs geriyor, kereste ihtiyacımızı Çorum'un Alpagut ormanlarından hatta Adapazarı'ndan temin ederek kalbimizde zerre kadar şikâyet hissi duymuyoruz. Çünkü arz ettiğim vechle âti daha feyyâz şekilde yine bizim olacaktır.

Akdağ ormanının muhafazası maksadıyla her türlü katiyat men edilirken orman kadar, hatta daha fazla Türkiye'miz iktisâdına hazineler temin eden ağnamın Akdağ yaylağından istifadesini Vekâlet-i Celilenin men' etmesi sevinçlerimizi durduran, ihtiyarında beis görmediğimiz nefsi fedakârlığı kısan daha sarîhi Yozgad, Kırşehir, Kayseri hatta Sivas vilayetlerini mühim zararlara maruz bırakan bir emirdir.

Yaz mevsiminin sıcak ve kurak havalarında engin ovalarda barınamayan bu havali ağnam ve mevâşisi, hayatını ancak Akdağ'ın serin ve geniş yaylalarında temin etmektedir. Akdağ'ın mebzûl çayırlarından, saf hava ve soğuk sularından istifade edemeyen hayvanlarımız, beslenmediği gibi hayvan sahiplerince "ciğer ağrısı" ismi verilen yani kalbin hastalığıyla yüzde seksen beş telef olur. Nitekim 336-338 senelerinde asayişin gayrı müstekar olması dolayısıyla bi-z-zarûr yaylaya gidemeyen sürülerin yüzde sekseni telef olduğu gibi, resmi ağnam kaydıyla sabit olan makama nazaran ağnam ve mevâşi yekünümüz korkunç bir şekilde düşmüştür. Mezkûr senelerin mevâşi miktarı hakkında yaptığımız tetkikatta aldığımız istatistik bize şu rakamları gösteriyor.

Bozok vilayetinin 336-338 ağnam yekünü iki yüz bin 339-341 yekünü üç yüz elli bin 1925-1926 yekünü altı yüz küsur bin. Şu basit istatistik bize gösteriyor ki Bozok vilayeti ağnam ve mevâşi yetiştiren en velûd muhitlerden birisidir. Ağnamın etiyle, sütüyle, yapağı ve tiftiğiyle milli servete yaptığı yardım ise; milli servetin dörtte bir buçuğunu teşkil edecek mühim bir mertebedir. Coğrafi vaziyeti kurak iklim

olan vilayetimizin iktisâdî istihsal menbaa ancak ağnam ve mevâşi üzerinde iken bu serveti tehlikeye koymak bilmeyiz ne dereceye kadar doğrudur. Elli hanelik bir köyde vasatî beş nüfusa on beş hayvan isabet ettiğine nazaran dokuz yüz köy havi bir vilayetin ne kadar ağnama malik olacağı basit hesap meselesidir. Binaenaleyh Türkiye iktisâdının feyyâz bir servet vasıtası olan ağnam ve mevâşinin tezyidine mââtûf kıymetli fikirlerinizle sevinirken; yalnız vilayetimizin altı yüz bin hayvanını ki beheri on lira hesabıyla altı milyonluk canlı bir serveti tereddiye binnetice mahve maruz bırakmak Türk ziraatı hakkındaki âlî fikirlerinizle tezat teşkil eden bir vakadır. Ağnam ve mevâşinin ormanları tahrip meselesine gelince; Akdağ ormanı baştanbaşa yalnız çamdır. Taamı acı olan çam yapraklarını bu hayvanlar yiyemezler. Melhûz olan zarar; ekseriye çobanların ihdas ettiği yangın ve çam filizlerinin hayvanat tarafından tepelenmesidir. Ki hayvanatı orman dâhiline sokmamak ve ormanı bekçiler vasıtasıyla taht-ı muhafazaya almak çok kolay bir meseledir. Esasen Akdağ ormanlarına hayvanını iki ay için götürün sürü sahipleri, hayvanların orman dâhilinde değil, orman civarındaki yaylalarda rai ederler. Yaylaların hüdayi tabiatın zengin otları, bol suları sürülerin yaşamasına, semirmesine bihesap faideler temin ettiği için bütün sürü sahipleri orman civarında kalmak zaruretindedirler.

Muhterem Vekil Bey Efendi

Akdağ ormanlarının muhafazası endişesiyle Vekâlet-i Celilelerinin ittihaz buyurmuş olduğu memnûatın bize ve civar vilayetlere irâs ettiği zarar hakkında basit bir malumat arz edebildim zannedeyim. Binaenaleyh Akdağ yaylalarına her sene gitmek zaruretinde bulunan sürü sahiplerinin hayvanlarını orman dâhiline sokmamak şartıyla bunu temin için maruz şekilde bekçi ikamesi lazımdır. Orman civarındaki yaylalardan vilayet ağnamı ve mevâşisinin otlatılmasına müsaade buyrulması; içinde bocaladığımız azim zararın telafi ve tadiline sebep olacaktır. Muadil emrinize vilayet-i zirainin heyecan ve ümitle muntazar bulunduğu nihayetsiz hürmetlerimle arz ederim.

22 Haziran 927/Sayı 290

İktisâdi Buhran

Memleketimiz müstahsil ve tüccarların çok derin bir iktisadi buhrani içinde bocaladıkları malesef mahsus ve bariz bir şekilde gözlere çarpmaktadır. Binlerce liralık sermayeye tesahüb eden, binlerce lira üzerine muamele gören bütün tüccarhanelerin buhrandan ne dereceye kadar müteessir olduklarını takdir edebilmek için kasalarını yoklamak, yahud tediyesinde bin türlü müşkülât çektikleri için kasalarını yoklamak, yahud tediyesinde bin türlü müşkülât çektikleri bir yolu muhteviyatını bulamadıklarını görmek, işitmek kafi bir misaldir.

Ne olursa olsun vasî sermayeye istinad eden bir müessesenin binlerce liralık envale sahib bir müstehasılın elinde şöylece toplu olarak ikiyüz lirası bulunmaması mevcut buhranın fecaitini bize açık bir şekilde ifham edebilir. Zamanın her türlü ihtiyacatı karşısında mevcut sermayeyle iş gören, muamelesini şahsi kredisi üzerine tedvir edenlerin işlerini düzgün bir halde tedvir edebilmek için kasasında santim bulunduramaması memleket iktisâdının akıbeti hususunda mühlik bir haldir. Tüccar, aldığı emvalin bedelini tediye edemez, müttehasıl emvalini nakide tahvil edemezse vaziyetin vehameti kendiliğinden tenvir eder.

Mevcut iktisâdi buhranın esbabını tedkik ettiğimiz zaman, vaziyeti vehamete ilga eden amilleri şu noktalarda görüyoruz.

- 1- Halkın, istihsal vesaitinin köksüzlüğü neticesi fakir bulunması, hayatı şeraatin ağırlığı yüzünden kazancının masrafiyle tekabil etmemesinden tüccarın halka bir şey satamaması, sattıkları emvalin parasını zimetde bırakarak tahsilât yapamaması.
- 2- Memlekette nakdin azlığı yüzünden büyük mikyasda alışveriş icra edilememesi ki bunun amili aşağı yukarı memlekette sermayenin azlığı ile hülasa olunur.
- 3- Baharın yağmursuz geçmesi yüzünden mahsulâtın ümid edilen feyzi vermemesi, bilhassa agnam ve hayvanat-ı sairenin, açlığa maruz bulunması dolayısıyla piyasaya çıkarılan emvalin para etmemesi.

4- İstihsal menabimizin memleket ihtiyacına tekabil edecek derecede servet temin edememesi.

Tadad ettiğimiz bu esbab bugün mevcut buhranın hergün biraz daha artmasına sebep teşkil etmektedir. Binaenaleyh vaziyetimizi müşkülleştiren bu halin tashihi çarelerini müşterek bir hassin gayretiyle temin etmek, hepimizin adeta borcudur.

Memleketimizi iktisâdın bu buhranından kurtarabilmek için her şeyden evvel sermayemizin tezyidine muhtacız. Muhtaç olduğumuz sermayeyi ihtisale varidatımızdan temin nasıl bir mecburiyet ise, bu mecburiyet yolunda her şeyden evvel memlekete sermaye sokabilmek günün en mühim meselesidir.

Bu sermayeyi nerden ve ne suretle bulacağız? Kafalarımızda yer tutan bu düşünceyi temin edecek ancak bir bankanın dolgun sermayesidir. Filhakika Ziraat Bankası mevcut sermayesiyle kısmen ihtiyaçlarımıza el uzatıyorsa da, asıl gaye ve mesleki-i ziraata yardım olan bize yardım etmesine imkân yoktur. Nitekim bu hal pek çok kapı açmış, münakaşalara meydan vermiştir. Ziraat Bankası asıl gayesini bırakarak memleketimizin ticari, iktisâdıyla alakadar olamazsa bunda bankaya kabahat bulmakta bittab-i haklı değiliz. Çünkü bankanın hedefi ancak köylüdür. Şu halde aradığımız sermayeyi başka surette bulmak mecburiyeti karşısında bulunuyoruz. Bununda imkânı evvel ve ahir söylediğimiz, ehemmiyetle ve mukerreren nazar-ı dikkati celb ettiğimiz vechle ancak İş Bankasının bir şubesini şehrimizde açtırmağa muvaffak olabilmektir.

Bugün bu meselenin hakiki fırsatı üzerinde bulunuyoruz. Neşriyatımızla gerek Ticaret Vekâlet-i Celilesi, gerek İş Bankası yakından alakadar olarak bir şartla şubenin küşâdına muvaffakiyet etmişlerdir. İş Bankasının teklif ettiği şart, bankaya bir miktar hisse ile iştirakımız teklifidir.

İş Bankasına ittihak eden İtibar-ı Milli Bankasında mevcut olan hissemize bir miktar daha ilavesiyle bunu derhal temin etmek öyle zannediyoruz ki Yozgadımız için haiz-i itibar olmayan çok basit bir fedakârlık işidir. Ancak nakdi fedakârlığa mütevakıf olan bu işi yapmak için, çektiğimiz, çekmekte olduğumuz iktisâdî sıkıntıların acılığını gözönüne alarak biran evvel ciddi bir mesasiye atılmaklığımız lazım geliyor. Bu hususda mebuslarımızın gösterdikleri alakayı da şükranla

kaydederiz. Onların mesaisini kolaylaştıracak, temenniye hakikat yapacak çare, bizim samimi alakadarlarımız olacaktır. Bundan başka bir hal şekli bulmanın imkânı şimdilik yoktur. Tekrar bütün hemşerilerimize ticaret odasının muhterem heyetine hitab ediyoruz.

Memleketimizin maruz kaldığı iktisâdî buhranı kurtaracak çare ancak sermaye kuvvetidir. Ticaretimizin, istihsalatımızın muhtaç olduğu bu sermayeyi bize temin edecek de bir banka şubesidir. Aksi takdirde mevcut sermayemiz bizi besleyemez, istihsalatımızı arttıramaz, iktisâdımız fecî bir akıbetin kurbanı olur, mevcut fırsattan istifade ediniz.

A.Rafet

27 Temmuz 1927/Sayı 294

Yerli Mallara Rağbet

Milli iktisâdımızın gayemiz dâhilinde tekâmül ve inkişafı için kafalarımızda makbul ve mahsus bir düşünce var. Her vatandaş istiyor ki; Türk zengin olsun, Türkiye Türk iktisâdıyla zengin bir saadete kavuşsun. Kafalarımızda yer tutan bu hissin kutsiyetine sevinmemek imkânsızdır. Milli hislerin böyle bariz bir şekilde yaşaması milli benlik namına şükranı sezâ bir hadisedir. Fakat bir şey istemekle yapmanın, yapabilmenin arasında çok mühim farklar vardır. Fikirler hülya ve emelden sıyrılıp hakikat sahasına girmedikçe, tam bir kıymeti haiz olamaz. Kıymet daima eserdedir.

Binaenaleyh milli iktisâdımızın tekâmülünü bir mefkûre olarak kabul ederken bunun tahkikine faaliyet sahasında payidar olmasına gayret etmemiz, çok lazım bir ihtiyaçtır.

Zengin ve feyyâz bir vatanın sahibi olmamıza göre elimizdeki servet hazinelerine rağmen fakir olmamıza, ibtidâ kalmaz, bütün sanayi ihtiyaçlarımızı Avrupa fabrikalarından temin etmemiz, şayan-ı dikkat olduğu kadar teessürü mucib bir haldir. Hatta en ibtidai bir ihtiyacımız olan buğdayı Amerika'dan, Romanya'dan mübaya etmemiz, her Türk'ü derin düşündürecek bir sebeptir. Feci olan bu sebepler karşısında milli iktisâdımızın şimdiye kadar neden inkişaf etmediğini kolaylıkla anlayabiliriz.

Dünyâ hayâtın bâdireleri içinde canlı bir mevcudiyetin sahibi olamayan Türkiye'mizin maruz kaldığı mahrumiyette siyasi teşekkülü amel olmakla beraber, milli mefkûrenin kafalarda kuvvetli bir iman halinde yer tutması da canlı bir sebeptir. Hayatımızı namerde muhtaç olmayacak bir irâdla temin edip, daha fazlasını aramamakta gösterdiğimiz mütevekkil kanaat çok yazık ki, bizi iktisâdî sahadan daima uzaklaştırmış, memleketimizin feyyâz olan menâbînin hazinelerini yabancı ellere teslim ettirmiş. Keza menfi itiyadların mazarra bir neticesi olarak âfâk-ı heves ve zevklerimiz yerli malumatla tahmin etmeyi nefsimize yediremeyerek şatafatlı masnuâtıyla tatmin eder. Filhakika bugünkü ihtiyaçlarımızı baştan nihayete kadar temin edecek her türlü vesait maalesef haiz değiliz. İğneden ipliğe kadar her şeyi Avrupa fabrikalarından tedarik etmek zaruretindeyiz. Lakin Türkiye'nin çok nefis olan tütünleri var iken Avrupa mamulâtı ve sigara içmek Türkiye mahsulâtı nefis Hacı Bekir şekeri var iken Avrupa şekeri yemek, yine Türkiye fabrikalarının imal ettiği kumaşlar var iken Avrupa kumaşı giymek milli iktisat namına menfi birer hadisedir. Henüz kendi vatanımızda amaline muvaffak olamadığımız herhangi bir şeyi Avrupa'dan mübaya mecburiyetinde olabiliriz; fakat kendi destegâhlarımızın imal ettiği bir şeyi beklemeyerek Avrupa'dan gelenlerine hummalı bir rağbet göstermek azim bir hatadır.

Türkiye'mizde milli mamulâtın, Türk sanatkârlarının yetişebilmesi tekâmül edebilmesi için "Türk" etiketini taşıyan her mal bizim için kıymet ve kutsiyeti haiz olmalıdır. Yerli mallarımıza göstereceğimiz ciddi rağbet sanatkârlarımızı teşvik ettiği gibi, mallarımızın zarafet ve ehemmiyetini de mucib olacaktır. "İltifatsız mütali sanayidir" diye güzel bir sözümüz var. Türk sanatkârının bin bir mahrumiyetle meydana getirdiği bir mala rağbet göstermediğimiz takdirde milli iktisâdın inkişâf ve tekâmülüne nasıl iman edebiliriz. Sonra, "milli iktisâdın" gaye ve mefkûresi makul bir söz mahiyetinden çıkabilir mi. Şayet yerli mallara umumi ihtiyacata kifayet etmeyeceği, edemeyeceği fikri ileri sürülürse; bu fikre cevaben biz diyeceğiz ki; Türk iktisâdı, Türk sanatı ancak Türklerin himaye ve teşbihiyle yükselecek, vatanın ihtiyaçlarını temin edebilecektir.

Geçen gün bir arkadaş bana zarafette, metanette Avrupa mamulâtından daha üstün olan bir çakı gösterdi. Ben çakının hangi marka olduğunu araştırırken;

arkadaşım bir Türk sanatkârının elinden çıktığını söyledi. Hayretle çakıyı çevirdim, çevirdim. Avrupa mamulâtından daha zarif ve metin buldum. Demek ki sanata karşı yüksek bir kabiliyet ve istidad mevcut.

9 Mayıs 1928 /Sayı 335

İktisâdımız Ne Suretle Kurtulacak?

İktisâdımızın memleketimize nazaran muayyen cephelerini geçen hafta tetkik ederken şu noktalarda fikrimizi teksif etmiştik. Yozgad'ımızı merkezi itibariyle müstehlik, muhiti itibariyle müstahsildir. Muhit-i alâ kadr'ul imkan mekân kendini idare edebilmekte ise de, asıl mesele merkezi sınıî bir şehir haline getirebilerek müstehlikleri ortadan kaldırmak suretiyle memleketi müstahsil bir vaziyete sokmak aynı zamanda memleketin iktisâdi varlığını yükseltmek esas fikirlerimizdir.

Müstehlik bir beldenin müstahsil vaziyete geçebilmesi için ilk mütalaa edilecek mevzuu, memleketin coğrafi vaziyetteki kabiliyetidir. İlmi ve fenni cephelerde tetkiki icap eden bu mevzu kuvvetle, salahiyetle tahlil edildikten sonra elde edilecek neticeye göre müsbet ve muayyen bir mesai hedefi tespit edilmiş olur. İlmin, fenin yardımıyla tespit edilecek böyle bir hedefe müteveccihen bütün memleket çocuklarının aynı hissin, heyecanıyla yürüyebilmeleri lazımdır ki: muvaffakiyetin eseri işte budur.

Yozgad'ımızın bir evladı sıfatıyla vâkıf olduğumuz vaziyetlere nazaran sınıî bir şehir olabilmesi imkânı etrafında fikrimizi çalıştırırken hatırlarımıza doğan ilk çareyi hükümet muavenetinde görüyoruz. Bu fikir umumidir, kestirme bir muvaffakiyet yoludur. Umumi varlığında kuvvetli sermayelere istinad edemeyen her millet için bunun başka türlü olmasına ihtimal verilemez ise de; hükümetin der-uhde ettiği işler arasında münhasıran bir cephede yine münhasıran bir muhite mesai kudretini sarf etmesi de şüphesiz mütehammil olmayan bir meseledir. Hükümet vatanın umumi refahını temin edebilecek vasıtalar meyanında daha müfid ve ehemmi hangisi ise onu intihabla o esas mesaisinde bir umde olarak kabul eder, vaziyetin bütçesinin iktidarı dâhilinde de asrın ferî etrafında kuvvet sarf eder. İsmet Paşa hazretlerinin temsil buyurdukları bugünkü hükümetin imar, inkişâf mesaisinde tatbik ettiği hali hazır siyaset bunun vazıh bir misalidir. İsmet Paşa hazretleri Türkiye

vatanının müdafaasında, iktisâdında, imarında hatta içtimai tekâmülünde masruf olacak emelinin ilk ve esas gayesi olacak yolu düşünmüş, memleketin demir yolları ile ihatası meselesini bir umde olarak kabul etmiştir. Bu siyaset katıyetle tahkik edene kadar aynı kuvvetle bir ikincisini çıkarmak mümkün olamayacaktır. Ama bu aslın ferî olarak yapılan muazzam denmeye seza daha çok işler vardır ki: bunlarda hükümetin mütevâzin mesaisinden doğmuş birer neticedir. Fakat bu muvaffakiyetli neticelere sarf edilen kuvvet esas umdeden ifrâz edebilen tâlî işlerdir.

İşte hükümet bu tâlî işleri memleketin şurasına, burasına serperken farazâ birkaç fabrikanın da şehrimizde tesis edilmesi Yozgad'ın sınâî bir şehir oluvermesine güzel bir temel teşkil edecekti. Mademki bundan mahrum kalmışız, hükümet halen buna fırsat verecek imkânı bulamamış; şu halde memleketin vaziyetini nazar-ı itibara alarak kendi kuvvetimizle, kendi sermayelerimizle böyle bir gayeye atılmamızı lüzumlu hatta zaruri görmekteyiz.

Yozgad'ın muhiti kabiliyetleri de nazar-ı dikkate alınmak üzere yapılacak bir ilmi tetkike müsteniden ne şekilde, ne gibi şerait dâhilinde ve nasıl vasıtalarla Yozgad'ın sınâî bir şehir olabilmesi imkânının varlığı salâhiyettarlarına tetkik ve tespit ettirilmelidir. Bu fikre rehber olacak müesseselerin başında ticaret odası, belediye ve meclis-i umumi vardır. Müşterek teşebbüs ve muavenetlerle bu esas elde edildikten, yani memleketin sanayi kabiliyeti ilim ve fen dâhilinde tebellür ettirildikten sonra bu kabiliyeti inkişâf ve tenmiye ederek sanayi bir iktisat vasıtasıyla halkın meşgul ve mesud olmasına vasıta olarak sermayenin temini meselesi meydana çıkar.

Memlekette sermaye-i ibtidaiye mühim bir miktarda mevcuttur. Yok diyenlerin itirazını kabul edemeyeceğiz. Fuzuli eşyaya ait mahsus sermayeden gayrı kadınlarımızın tuvaletleri için kollarına, parmaklarına, boğaz ve göğüslerine hapsettiğimiz sermayenin göz yumarak yapılacak bir yekûnla milyona yaklaşacağı bir hakikattir. Fakir denecek bir aile kız veya kadının boğazında hiç değil bir beşi bir arada ile beş altı altının ziynet olarak zincire vurulduğu nasıl doğru ise, mutavassıttan igtinaya doğru bu yekûn mütenasiben ve mebsutan kabarmakta, yekûnlar tutmaktadır. Bugün beş yüz lira sermayesi olan bir esnafın hiç değil üç yüz lira değerinde aile mücevheratı vardır. Ve bunlar her senenin kârında yekûn itibariyle

artmaktadır. Ölümlük, dirimlik diye hapsedilen bu sermayeler birleştiği gün bir iki fabrikanın temelini bu memleketin göğsünde kazmış oluruz. Yeter ki milli bir hissin çok ulvi ve kudretli bir idrakiyle bu babayığitliği yapmak cesaretini gösterebilelim. Bu mütalaamızı iptal edecek birçok fikirler dermeyân edilebilir; fakat hiçbir zaman esas cerh edilemez. Mesela teşekkül edilecek şirketlerde mütakabil emniyet, vukuf azim vesaire gibi bir yığın sebepler birer mani olarak ileri sürülürse de fikrimizin esasını asılsız gösterecek sebepler olamaz.

Yozgad, değil göğsünde yükselecek fabrikaların mihanigi kuvvetinden taşıyacak servetle halen aynı surette mevcut olan tabii servet menbaalarını işlemek, işletmek suretiyle de zengin olmaya muktedirdir. Bu güzel çamlık bütün bedâyî ve ihtişamıyla şehrimizi süslerken, hava ve suyumuz yaz mevsiminde bu civarda gıpta edilen bir mükemmeliyet izhar ederken, bunlardan istifade ederek Yozgad'ı Genç Cumhuriyetin bir sabıkası yapmak suretiyle memlekete servetler idhal edemez miyiz? Üç kaplıcamız hâriçten akacak servete birer mecra olamaz mı? Pekâlâ olur. Fakat iş, muvaffakiyet bu tabîi sermayelerin toprakta medfûn birer muazzam hazine olduğunu kabul etmek, bu hazineyi kapayan toprak tabakasını kaldıracak ilk sermayeyi bir araya getirmek lazımdır.

Şu kısa ve dar sütunların içine sıkıştırdığımız bu fikirler, tavsiyeye çok müsait olmasına rağmen biz demek istediklerimizi hülâsa şeklinde kaydettik. Memleketi zengin yapacak, memleketteki müstehliklere iş temin edecek çareye ait fikrimize kuvvetli bir misal olan bu işler hemşehrilerimizin zihinlerinde bir intiba bırakabilirse ne mutlu demekten ziyade hani netice diye istîcâl göstermekte bir hak iddia edeceğiz.

4 Temmuz 1928 / Sayı 343

Bu Seneki Panayır Ne Menfaat Bırakıyor

Memleket İktisâdının Halini Panayırdan Anlayabiliriz

Haziran on dokuzda açılan şehrimiz panayırını memleket iktisâdîyatında çok vasi ve mühim kazançların doğmasına vasıta olan bir fırsat diye telakki olunuyor. Alıcılar, satıcılar kuvvetli ümitlerle bağlanıyorlardı. Geçen senelerde cidden şumullü bir şöhreti haiz olan Yozgad panayırını her sene bu mevsimde müstesna bir vaziyet gösterir. Memleketin iktisâdî varlığına azim faideler temin ederdi.

Arz-î istihsalâtını komşu memleketlerin pazarlarına nakledip orada satan ve iktisâdî münasebetini iğneden ipliğe varana kadar yine civar buldukları şehirlerin pazarlarından temin eden kazalarımız, ancak her senenin panayırında arz-î istihsalâttan gayrı mallarını getirirler ve satarlar. Hatta Kırşehir, Çorum, Zile, Kayseri gibi hem hudut olduğumuz mahaller halkı da “Yozgad” panayırının umumi alış verişinden istifade için satılacak mallarını “Yozgad panayırı” na naklederlerdi. Hemen birkaç vilayetin alıcı ve satıcılarını her sene şehrimize toplamak suretiyle bize mühim faydeler temin eden panayır maalesef bu sene geçen senelere nisbet edilmeyecek derecede kazançsız bir haldedir. Kemiyet itibariyle azim bir kalabalık teşkil eden panayırın içine girilip de cereyan hali tetkik edildiği zaman müteessir olmak iktisâdî vaziyetimizin düşkünlüğü karşısında acı acı düşünmemek imkânsızdır.

Her senenin panayırında mahsulâttan gayrı, panayırın revaclı olduğu senelerde mahsulât üzerine de muamele cereyan ederdi. Hayvanat, mamulât ve masnûât üzerine emsalsiz satışlar olur, halk bu fazla olan malını değerli fiyatla satarak mühim istifadeler temin ederdi. Ki bu satıcıların galip bir kitlesini köylülerimiz teşkil ederdi. Bu sene yine köylü panayıra ineğini, manda, öküz ve davarını getirmiş, alıcılara teşhir ediyor. Altı yedi bin canlı mahlûkun teşkil ettiği bu iktisâd mahşerinde baş döndürücü bir durgunluğun şahidi olmak ne fena bir neticedir. Şiddetli kışın en felaketli devrelerinde hayvanını beslemek için dağlardan kar altından ağaç kökleri, dikenli nebat sökerek ömrünü yıprandıran, hayvanını ölmekten kurtaran herhangi bir suretle beslemeye muvaffak olan zavallı köylünün yollarından tutup müşteriye teşhir ettiği ineğine on lira fiyat verilmesi altmış, yetmiş lira değerindeki mandasını yirmi beş, otuz liraya kimsenin alamaması, genç bir düve ile lâğar merkebi trampa etmesi bizi düşündürecek bir levhadır. Memleketin iktisâdiyatı köylünün omuzlarına dayanırken evini bu feci vaziyette görmek ne kadar elim ise bu felaketin esbabını ortadan kaldıracak tedabiri her gün biraz daha ihmal etmek o nisbette fecidir.

Evet, panayır mahali kalabalık itibariyle mahşeri bir manzara gösteriyor. İçine dalıp da vaziyeti kavramayanlar mühim bir alış verişin cereyan ettiğini zannederler. Fakat levhanın aslı bu değildir. O mahşeri kalabalık tabirince ümitle koşup gelenlerin teşkil ettiği kuru bir kalabalıktır. Her günkü pazarda min haysül-mecma’ iki yüz liralık muamele cereyan etmediğini kaydederek hayret etmeyiniz. Evet, o binlerce

insandan mürekkep iktisâdî mahşerinde iki yüz lira dönmüyor. Merkebi inekle, ineği öküzle, öküzünü atla, atını camusla trampa etmeye muvaffak olanlar kârlıyız diye köylerine dönüyorlar. Ne kasaplık kısır ineklere, genç danalara müşteri var, ne de ağnam sürülerine, genç tay ve atlara talep var. Kayseri’den gelen bir iki tüccarla şehir dâhilindeki bir iki isteksiz alıcılardan başka bir şey yoktur. Hayvanlarının yularlarını ellerinde tutup güneş altında sabahtan akşama kadar ayaküzeri bekleyenlerin ye’sinden başka bir şey göze çarpmıyor.

Bu hali doğuran yegâne illet parasızlık, sermayesizliktir. Memlekette daha doğrusu iş yapmak isteyenlerde para olmadığı için bir şey alamıyor. “Yozgad Panayırı”nın şöhretli harareti bu sene yaşanmıyor. Derin ihtiyaçlar, ağır borçlar altında bunalan köylü malını mutlaka satıp ihtiyaçlarına tesviye etmek maksadıyla cebine birkaç kuruş sokabilmek için elli lira değerinde bir hayvanını on beş liraya satmak mecburiyetinde kalıyor. Ağır borçlar altında ezilen köylü sanayinin mühim bir vasıtası olan ineğini, öküzünü, merkebini böylesine yok bahasına satarsa âkıbeti ne olacaktır. Bu memleketin mesnedi olan köylü ne ile hangi vasıta ile çalışacak, memleketin servetini temine hadim olabilecektir. İşte bu sorunun cevabını arıyoruz. Bu sorunun meydana çıkardığı hakikati bulmak istiyoruz. Bu seneki panayır bize iktisâdî vaziyetimizin ahvalini ayan beyan tanıtmış oldu. Bir daha gördük ve anladık ki parasız bir kitleyiz. Zenginim diyenlerimizin koynunda nakit bin lirası yok. Bütün işler Ali’nin külahını Veli’ye, Veli’ninkini Ali’ye giydirmek suretiyle cereyan ediyor. Hâlbuki köylü iki seneden beri topraktan kazanamadığının hiç değil üçte birini panayıra getirdiği emvalinden çıkaracak koynuna birkaç lirayı yerleştirecekti. On beş liraya inek kırk elli liraya at satan kâr etti, kazandı diyebilirden buna bir şey diyemeyiz.

Bugünkü iktisâdî darlığı doğuran en mühim illetin para yoksulluğunda üç seneden beri devam eden kuraklık yüzünden halkın elim ihtiyaçları içinde bocalayıp topraktan bir şey kazanamamasında aramız çok tabii ise de memlekete para sokmanın mevcutlarımızın değerli fiyatlarla satılabilmesi esbabının tahrîsi lazımdı. Biz bunu ihmal ettik. Parasız kaldık. Eski ve muayyen bir şeklin arkasında koştukça memlekete haricden para sokmanın emvalimizle zengin olabilmenin imkânı yoktur. Mutlaka müşterek arzu ve gayretlerle iktisâdî teamüllerimizin eşkâlini tebdil etmek,

bir şeyden kazanamadığımızı diğerinden kazanmaya çalışmak bizim için ihmali, ihmali imkânsız bir iş olmuştur. Hayatın bütün muvaffakiyetleri yüzde seksen beş paraya bağlıdır. Memleketin ibtidai, tabii ve canlı servet menbaından zamanın icapları dâhilinde istifadeye teşebbüs edilmediği takdirde köylü ineğini on liraya satacak buna rağmen bugün olduğu gibi bundan istifade edecek tüccar aramızda bulunmayacaktır.

29 Ağustos 1928 / Sayı 351

Muhitimizde Fazla İktisâdi Menâfi Temin Eden Ağaçlardan Hangileri Yetişir?

Vilayetimiz iklim ve vaziyeti coğrafi itibariyle münhani ve sıcakça, yüksek ve serince olmak üzere yekdiğerlerinden az çok farklı birtakım hususi küçük mintikalara ayrılmaktadır. Bu mintikaların sulu susuz topraklarının yumuşak sert, vaziyetlerinin bayır, tepe, vadi, dere içi gibi olması noktasından da ikinci, üçüncü derece aralarında diğer bazı farklar mevcut olduğundan bittabi bu gibi farklı mahallerde yetişebilecek ağaçların nev'ide ona göre tahallüf edeceği tabiidir.

Muhitimiz dâhilinde yetişmiş bulunan meyve ağaçları ekâlim-i mütedile de yetişen neviden mâdûd olup başlıca iki sınıfa ayrılıyolar. Elma, armut, ayva, üzüm, muşmula gibi içi tohumlu ağaçlar birinci sınıfı, zerdali, kayısı, badem, şeftali, erik gibi içi çekirdekli ağaçlar ikinci sınıfı teşkil eder. Gerçi her iki sınıf dâhilinde bulunan ağaçların hepsi de iklim nokta-i nazarından muhit-i umumi ile imtizâc edemeyecek bir halde değillerse de buldukları mevkilerin yüksek veya münhit bulunması mevkilerin vaziyetlerinin bayır veya vadi, dere içi sulu veya susuz topraklarının biraz yukarıda tarif edildiği vechile yumuşak veya sert, derin, az derin taşlık teşkilatta bulunması zikredilen ağaçların hepsi istifade edebilecek bir surette yetiştirmeye müsait değildir.

Mesela toprakların kış ve ilkbaharda yağın kar veya yağmurlardan iktisâb eylemiş oldukları rutubet ve tedrici terfi eden harareti sayesinde erken çiçek açarak bu gibi şerait bir araya gelmesi suretiyle kıraçlarda yetişebilen zerdali, kayısı, erik cinsleri az bir müddet zarfında iktisâdî rollerini ikmal ederek meyvelerini idrak eyledikleri halde elma, armut, ayva ağaçları ise devre-i semeriyyelerini geç ikmal etmekle beraber fazla sıcak ve kuru topraklara mütehammil değildirler. Bu

sonuncular daima rutubet ile müterafik orta derecede bir hararete muhtaçtırlar. Muhtelif cins ağaçların şu tabiiyetlerine ve muhitimizin haiz olduğu şerait-i iklimiyye ve terabiyyesine velyevm tabii veya sun'î suretiyle yetiştirilip halen muhitimizde yaşamakta bulunan meyve ağaçlarının safahât-ı tenebbütiye ve semeriyyeleri bir mütehassıs sıfatıyla gözden geçirilirse: muhitimizde ne gibi faideli olacak ağaçların yetişebileceği pek kolay anlaşılır.

Evet, muhitimizin heyet-i umumiye itibarıyla kurak ve fakat serin toprakları kuru, fakir, taşlık bazen derin yumuşak ve su altı olmasına göre bu keyfiyet ağaçlardan kıraçlar için badem, asma, zerdali, erik gibi ağaçlar münhit veya yüksek, dere içi toprakları yumuşak, derin, serin ve az çok su altı olan mahaller için armut, elma, ayva ve emsali ağaçlar daha iyi gelir.

Merkez vilayet nüfus kesâfeti de diğer mevkilere nisbeten yüksek ve suları az bulunmasından burada sebzeçilik zirai güç idare edilmekle beraber geç ve az miktarda mahsul alınmakta olduğundan ziraatın bu şubesinde matlub vechile iktisâdi menafi temin edilemez. Şu kadar var ki kabil-i ziraat olan sahanın pek dar olması ve kasabanın diğer sebze yetiştiren mahallere uzak bulunması hasebiyle günü gününe bazı sebzelere olan ihtiyacı temin etmek nokta-i nazarından az bir müddet için suya ihtiyacı olan ve erken yetişebilen kabak, ıspanak, fasulye, taze soğan ve sarımsak, bakla, bezelye, maydanoz, tere otu, kırmızıturp, enginar, bamya, sebze pancarı gibi sebzeleri ziraat etmek, patlıcan, biber, domates, lahana, bostan, patates gibi geç yetişen ve bol su hararete muhtaç olan sebzelerden daha kârlı ve elzem bir iştir. Buraya münhasır yetiştirilecek iktisâdi ağaçlara gelince, suyu kâfi gelmeyen bahçelerle kıraçlar birinci derecede badem ağaçları tavsiye edilir.

Böyle yüksek ve dar olduğu kadar arazisi kıymetli olan bu gibi mahallerin sulu olan kısımlarında her iki sınıfa ait nev'i ağaçlar da yetiştirilebilirse de bunlar burada geç yetişmekle beraber hakkıyla tatlılık hassasını iktisab edemedikleri gibi kurutulup ileride iktisab-ı kıymet ve ticaret edecek kayısı ve zerdali gibi ağaçlar iyi yetişemez. Ceviz ağaçları diğerlerine nisbeten şerait-i mahalliye ile daha ziyade telif edebilirse de bunların iktisab ettikleri fevkalade çıkıntıları ile ve etrafı süratle salıverdikleri uzun kökleri ile ihata ettiklerinden bir ceviz ağacı tamamen bir dönüm temellük

mahalli içinde başkaca bir diğeri bir ağaç veya sebze yetişmemek şartıyla akîm bıraktığından bunun yetiştirilmesinden kardan ziyade zarar beklenir.

Binaenaleyh bilhassa susuz bahçelerle kıraç mahallerde cüzi maddi zerdali ile yalnız erken çiçek açmak yüzünden ilkbahar tonlarından başka gerek toprakça ve gerekse iklimce hiçbir suretle müşkülpesend ve masraflı olmayan badem ağaçlarının yalnız kasabadan değil ekser arazisi kıraç olan köylerde de diğerlerine tercihen yetiştirilmesini tavsiye eylerim.

2.4. Yeni Haflere Geçiş Haberleri

Kültürün korunmasını ve geliştirilerek, gelecek kuşaklara aktarılmasını ancak yazı sağlar. Türkler, belgeye dayalı olarak izlenebilen tarihleri boyunca yaşadıkları çevrenin ve kültürlerinde etkisiyle on sekiz değişik alfabe kullanmış bulunmaktadır. Duygu ve düşüncelerini çok fazla alfabe çeşidiyle anlatan Türk milletinin bu özelliğinin sebebi, Türklerin tarih boyunca geniş bir coğrafyada yaşamalarında görölmektedir.

Türklerin, Müslümanlığı kabulden sonra, yeni dinin tesiriyle kullandıkları alfabeyi bırakarak, yerine Arap alfabesini almışlardır. Bu alfabe, İslamiyet'le birlikte onuncu yüzyıldan itibaren, Türk dünyasında kullanılmaya başlanmış ve Arap kültürünün etkisini de birlikte getirmiştir¹¹. Bu yazı, 1928 yılına kadar kullanılmıştır. Arap alfabesi, Türkçe'nin en geniş sahada ve en uzun süreli kullanıldığı alfabesi olmuştur.

Tarihin en eski alfabelerinden birisi olan Latin alfabesi, iki bin beş yüz yıllık bir geçmişe sahiptir. Bu alfabenin, önce İtalya'da kullanılmaya başlandığı, sonrada Roma İmparatorluğu'nun hâkim olduğu geniş alanlarda kullanıldığı görölmektedir. Zamanla, tüm Avrupa toplumlarında kullanılan bu alfabe, Avrupa'nın ortak yazısı haline gelmiştir.

Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesinden sonra, bilim adamlarımızın Avrupa'dan birçok eseri tercüme etmeye başlamaları, Latin alfabesinin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Tanzimat sonrasında, Türk basınında Latin harflerinin giderek arttığı görölmektedir. Gazete ve dergiler, başlıklarında yaptıkları alıntılarda ve reklamlarda bu harfleri kullanmaktadırlar. Birçok alanda ıslahatların yapıldığı bu dönemde tartişılan konulardan birisi de harflerin ıslahıdır¹².1850'li yıllardan itibaren edebiyat, dil, çeviri, basın, gibi konularda başlayan tartişmalar, harflerin ıslahı konusundaki tartişmaları da beraberinde getirmiştir. II. Meşrutiyet dönemi ile birlikte, alfabe konusundaki tartişmaların tekrar alevlendiği görölmektedir. Bu

---

¹¹ M. şakir Ülkütaşır, *Atatürk ve Harf İnkulâbı*, Ankara 2000, s.16

¹² Talat Tekin, "Avrupalılar ve Türkçe'nin Latin Harfleriyle Yazımı", *Türk Dili*, C.XXXVII., S.326, 1Kasım 1978, s.590

dönemde yapılan tartışmaların geneline bakıldığında, harflerin ıslahı üzerinde daha fazla durulmuştur. Bu sırada, alfabe sorununu çözmek amacıyla, ancak Latin harflerinin alınması gibi cesurca fikirler ortaya atanlar olmuş, fakat ortaya çıkan tepkiler üzerine, geri durmayı yeğlemişlerdir¹³.

Eğitim alanında yapılacak olan yenilikler Cumhuriyetin ilanından sonra hızlanmıştır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Milli Mücadele devam ederken, toplanan Eğitim Kongresinde ve TBMM’de yaptığı konuşmalarda, eski devrin hurufatından ve milli kültürümüze yabancı olan ve uymayan fikirlerden, doğudan ve batıdan gelebilecek bütün etkilerden uzak, milletimizin karakterine uygun bir kültürü temin edeceklerini belirtmiştir¹⁴.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Türk toplumunu çağdaşığa ulaştırmak ve uygarlaştırmak yolunda, harf inkılâbını bir araç olarak görmüştür. Özellikle Türk kültürünü en geniş şekilde halk kitlelerine yaymak, kültürümüzü geliştirmek ve Türk halkının, aydınıyla birlikte eğitim seviyesini yükseltmek için öncelikli gerekli olanın harf inkılâbı olduğunu düşünmüş ve bu konudaki çalışmalarını Milli Mücadele bitene kadar ertelemiştir.

Ancak, Milli Mücadele bitip ülke bağımsızlığına kavuşmuş ve yeni kurulan devletin kalkınması için yapılan inkılâplara sıra gelmiştir O, her inkılâpta olduğu gibi, bunda da şartların olgunlaşmasını beklemiş ve zamanı gelince de harf inkılâbını gerçekleştirmiştir. Ülkedeki insanlar arasında kültür birliğini sağlamak amacıyla yeni Türk alfabesinin gerekliliği üzerinde önemle durmuştur.

23 Mayıs 1928 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde resmen bir dil encümeni kurulur. Görevi latin harflerini incelemek olan heyetin görüşü Latin harflerine geçişin ancak 5-6 yıl içerisinde olabileceği yönündedir. Buna rağmen Mustafa Kemal’in heyete verdiği direktifle çalışma hızlanmış, Türkçe’nin özellikleri ve ihtiyaçları göz önünde tutularak hazırlanan rapor sonrasında 9 Ağustos’tan 1 Kasım’a kadar geçen zaman içinde yeni harflerle dönemin basınında denemeler

---

¹³ Ülkütasır, *Harf İnkılabı*, s.22

¹⁴ Afet İnan, “50.Yılında Türk Harf Devrimi”, *Harf Devriminin 50. Yılı Sempozyumu*, Ankara 1981, s.80

yapıldı. 9 Ağustos 1928 gününden itibaren yurdun her yerinde, halk ve aydınlar arasında, yeni harfleri öğrenmek için yarış başlamıştır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, her gittiği yerde halka yeni Türk harflerini öğrenmesi için tavsiyelerde bulunmaktaydı.

1 Kasım 1928 tarihinde TBMM'nin üçüncü dönem ikinci toplanma yılını açarken Mustafa Kemal yaptığı konuşmasının ardından dil heyetinin hazırladığı yeni türk harfleri kabul edilmiştir. Kanunun kabulünden itibaren YeniTürk Harflerinin kullanılması öngörülür. Yeni yazının kabul edilmesinden sonra alfabe komisyonu dil komisyonuna çevrilir. Alfabe değişikliği, eğitimin yaygınlaştırılması için yalnızca ilk adımdır. Mustafa Kemal, dil konusuyla, çağdaş bir toplumun temellerini atacak pragmatik bir kültür kuramına ulaşabilmek için de önem vermiştir.

İlk günlerde gazeteler bazı sayfalarını Arap harfleriyle basmaya devam etmişler, önce bazı bölümlerinden başlayarak Latin harflerine tamamen geçmişlerdir. Mustafa Kemal'in Latin harfleriyle baskıya aşamalı olarak yumuşak biçimde geçilmesine karşı çıkmasıyla kısa bir süre içerisinde bütün gazeteler yeni harflerle yazılmaya başlanmıştır.

18 Ağustos 1928/ Sayı 349

Yeni Harflerimizi Herkes Öğrenmeye Başladı

İstanbul – 14 Yeni harflerimizi tespit eden komisyon dün İstanbul'da Reiscumhur tarafından kabul buyrulmuş mesaisi hakkında arz-ı malumat eylemiştir. Gazi hazretlerinin erkânı ve refakatindeki mebuslar yeni harfleri öğrenmek için ders almaktadırlar.

Yeni Harflerimizle İlk Resmi Levha

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Müdüriyeti

Yeni harflerimizle ilk resmi levhayı yazdırıp daireye tealik ettirmişlerdir. Memleketimizde harf inkılâbının ilk hatırasını sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Müdüriyeti ihraz etmiş oldu.

5 Eylül 1928/ Sayı 352

Yeni Harflerle Tedrisata Başlandı

İlk Tedrisat Şerefine Valimiz Ali Rıza Bey Efendi İhraz Etti

Büyük dâhimizin irşâdıyla, gayret ve teşvikiyle yakın bir zamanda tamim eden yeni Türkçe hurufâtın halka öğretilmesi için her tarafta hummalı bir gayret, derin bir alaka baş göstermiştir. Her teşebbüs ettiği işi azim bir muvaffakiyetle başarmak kabiliyetini yüksek bir halde ırkî isti'dadında taşıyan milletimizin göstermiş olduğu bu muvaffakiyet, cidden çok büyük, çok mümtazdır. Bu hasleti yakından tetkikle takdir buyuran Gazi'miz diyor ki:

“Ben mahal addedilen her şeyi Türk'ün büyük isti'dadıyla bir anda sehil yapabilirim. Türk'ün azmi önünde hâil olacak hiçbir kuvvet tasvir edemiyorum”

Gazi'nin bu sözü milletimizin fitri istidadında tecelli eden kuvvetin çok veciz bir ifadesidir. Zekâsıyla, azmiyle bütün milletler arasında temayüz eden Türk milletinin bu lisan inkılâbını da muvaffakiyetle ikmal edip Gazi'nin buyurduğu gibi koca Türk milletinin hayırlı olduğuna kanaat getirdiği bu yazı meselesinde bu kadar yüksek şuur ve intikali ve bilhassa isti'câli göstermekte olduğunu görmek benim için cidden büyük deha çok büyük saadettir.

Bu husus elbette ağıyar için mucib-i hayret olacaktır. Az zaman sonra yeni Türk harfleriyle gözler kamaştırıcı Türk manevi inkişafının vâsıl olabileceği kudret ve itibarın beynelmilel seviyesini gözlerimi kapayarak şimdiden o kadar parlak görüyorum ki bu manzarasını iyi ediyor.

Türk'ün bu ulu hasleti karşısında son inkılâbımızın yüksek bir eserini daha ikmal ederek milli saadetin hür ve feyizli sahasında kendimize müstesna bir şehre açmış olacağız.

Geçen gün muhterem Valimiz Ali Rıza Bey Efendi'nin açmış oldukları kursa iştirâk eden kıymetli memurlarımızın gösterdikleri tehalük, ilk derste ispat ve izhâr ettikleri kabiliyet, bu iddiaların bâhir birer misalidir.

Vali Bey Efendi geçen Perşembe günü Meclis-i Umumi-i Vilayet salonunda ilim dersi takdir ederek yeni harflerin lisanımızı ifade için ne büyük bir ehemmiyeti

haiz olduğunu çok güzel misallerle takrir buyurdular. Eski hurufâtın karışık şekilleri içinde imla hatasından bir türlü kurtulamadığımızı nazar-ı dikkate alanlar, yeni harflerle okuyup yazmaktaki kolaylığı bir hakikat halinde görmüş ve kavramış oldular.

Vilayette memurlarımız için açılan kurs muvaffakiyetle devam etmektedir. Türk Ocağı da halka yeni harfleri öğretmek için hazırlığına devam ediyor. Yalnız elifba kitabının vürûdunu bekleyen ocak, kitaplar gelir gelmez, derhal faaliyete geçerek kadın ve erkeklere birer dersaneler açıp yakın bir zaman içinde yeni harflerle halkımızı okutmaya muvaffak olacaktır.

26 Eylül 1928/ Sayı 353

Yüzlerce Halk Açılan Dersanelerde Yeni Harfleri Süratle, Suhûletle Öğreniyor

Halkımızın yeni harfleri öğrenmek hususunda göstermiş oldukları tehalük ve sürat her türlü takdirin fevkindedir. Küçük, büyük hemen herkes yeni harflerle okumayı bir an evvel öğrenebilmek için mütemadiyen çalışıyorlar. Halkın bu samimi tehalüğünü anlayabilmek için halk dersanelerine uğrayıp orada (a,ü,u,i,ı) diye candan bir gayretle harflerin sedasını kavramaya eşkâlini yazabilmeye didinenlerin mütecanis, müttehid azmini görmek, bu manzara karşısında milli azmin yüksek tecellisine hürmetle bakmak kâfidir.

Halkın dersanelere olan tevacümü o kadar fazla ki, bunları sınıfların istîâb etmediğini söylemek kâfidir. Muhterem halkımızda bu azim ve heves devam ettikçe çok yakın bir zamanda halk arasında yeni harflerle ifade-i meramın sürati derhal kendini gösterecektir. Türk Ocağının açmış olduğu dersaneye devam eden yüze yakın şahıslar arasında öğrendikleri harflerle üçüncü dersten itibaren mükemmel kelime teşkil edenlerin adedi mühim bir ekseriyettir. Yeni harflerin kolaylığını süratle kavrayan halkımız, şimdiye kadar kendilerini cehalette bırakan Arap harflerinin nasıl olup da bugüne kadar bir bela halinde milletin lisanını ifadeye vasıta edildiğine hayret ediyorlar.

Halk Fırkasında açılan dersane de muvaffakiyetle devam etmekte mühim rağbet görmektedir. Fırkada açılan dersane müdavimleri arasında da yüksek

kabiliyetler göstererek iki derste öğrendikleri harflerle kelime teşekkül edenlerin adedi fazladır.

Maarif dairesinin muallimleri için açtığı kurs büyük muvaffakiyetler vermektedir. Kurstaki harflerin kavâid ve imlasını tamamıyla kavrayan muallim beyler Maarif Müdürü Şevki Bey tarafından muhtelif dersanelerde tanzif edilmektedirler.

Yalnız şurada bir noktayı işaret etmekten nefsimizi alamıyoruz. Bu umumi cereyanın çok kuvvetli bir hadisesi olan okumak meselesinde bazı kimselerin sahte gururlarına mağlup olarak kendilerini bir köşeye çektiklerini görüyoruz. Gayemiz, Türkiye’de cehaletin azalmasıdır. Yeni harfler sırf bu gaye için büyük Gazi’nin himmet ve teşvikine uğramıştır. Sahte gururlarını hazmedemeyerek kendilerini bir köşeye çekenler bittabi yarının yeni hadisesi karşısında kıpkızıl cahil olarak karşımızda duracaklar, zerre kadar bir şerefi içtimaiye mazhar olamayacaklardır. Bu gibilerin kalbinde çöreklenen korkunun manasını da bilmiyor değiliz. Fakat esasen cahil olan kafaların yanlış telakkisine bu defa da mağlup olarak tamamıyla cahil kalmalarına kendilerinin birer vatandaş olmaları itibarıyla acırız.

12 Eylül 1928 /Sayı 353

Yeni Türkçe Harflerimiz Tâmin Ediliyor

Yeni Harfleri Öğrenmek İçin Şehrimizde Müteaddid Kurslar Açılmıştır

Yeni Türkçe harflerin fevâidini, kolaylığını az bir zaman zarfında takdir ve idrak eden halkımızın yeni harfleri öğrenmek hususunda gösterdiği alaka cidden her vatanperveri sevindirecek bir mikyastadır. Büyük Gazi bu yeni eserini halkın mühim bir ihtiyacı olarak takdir ve tamim etmekte yüksek bir isabet göstermişlerdir. Asırlardan beri cehaletin karanlıklarından dünyadan bihaber yaşayan insanların ilim ve maarif nuruyla gözlerinin önünü görmesi, bu nurun ziya ve hidayetiyle benliğini, dünyasını öğrenmesi çok lüzumlu bir ihtiyaçtı. Bu ihtiyacın telafisi, Türk milletinin maarif nurundan istifadesi asırlardan beri ilim adamlarının, büyük vatanperverlerin zihnini işgal eden, fakat kuvveden file îsal edilemeyen bir mesele idi. Gazi milletin bu ihtiyacını temin ve telafi edecek yeni harfleri bulundurmakta, kabul ve tatbik için erişilmez azimle millete rehberlik yapması muhal adedilen bu işi ümidin fevkinde bir

sürat ve muvaffakiyetle yürütmüştür. İki sene sonra Türkiye’imizde Arap harflerinin vücuduna tesadüf edilmeyecek, halk yeni Türk harfleriyle okumayı öğrenmiş bulunarak memlekette cehaletin derecesi birdenbire tenzil etmiş olacaktır. Halkın bu hususta gösterdiği şiddetli alaka ümidimizin çok canlı bir burhanıdır. Görüyoruz ki, memlekette küçük, büyük herkes yeni harfleri öğrenmek hususunda mütemadiyen didiniyor. Şiddetli bir alaka ile takip ediyor, bu merak bu azim devam ettikçe yakın bir âtide memlekette okuyup yazma sahiplerinin miktarı herhalde yüzde seksene baliğ olacaktır.

Vilayette memuriyn için açılan kurs muvaffakiyetle devam etmektedir. Adliye Dairesinde adliye memurları ve avukatlar için de bir kurs açıldığı gibi Maarif dairesi muallimler için, Muallimler Birliği ve Halk Fırkası, halk için kurs açmaya teşebbüs etmişlerdir. Türk Ocağı okuma yurdunda açtığı kursta tedrisata başlamış ve iki gün evvel kısm-i mahsusumuzda munderic beyannameyi neşrederek halkı kursa davet ve teşvik etmiştir.

Açılan kurslarda intizamı muhafaza etmek için bir sıra tertip edilmiştir. Ki biz bunu çok faideli buluyoruz. Türk Ocağında açılan kurs hiç okuma yazma bilmeyenlere mahsus olacak, Halk Fırkasında açılan kurs, Arap harfleriyle okumayanlar, muallimler birliğinde açılan kursta yeni harfleri bilip de imla ve sarf kaideleri öğrenmek isteyenlere mahsus olacaktır.

3 Teşrin-i Evvel 1928 / Sayı 356

Yeni Harflerimizi Bilmeyenler Muhtar ve Aza Olamayacaklar

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden şerefvar olan bir tebliğde yeni Türk harflerin mahalle ve köy muhtar ve ihtiyar heyetlerine öğretilmesi ve okuma ve yazma bilmeyenlerin aza ve muhtar olamayacakları işar buyrulmuştur.

3 Teşrin-i Evvel 1928/ Sayı 356

Maarif Vekâletinin Yeni Harfler Hakkındaki Beyanâtı

Yeni harfleri talim için açılmış bilumum memur kurslarının tensik ve tanzimi vekaletce der -uhde olunmuştur. Bu hususta maarif eminlerine yapılan tebligat şudur.

1- Devlet ve resmi müessesat memurlarına yeni harfleri tedris için yapılacak teşkilatın maarif vekâleti tarafından tanzim ve idaresi tekerrür etmiştir.

2- Bütün memurlar jandarma zâbita-i ve Ziraat, Emlak-Sanayi Bankalarıyla nisfından fazla hükümet sermayesi olan şirketler memuriyn ve müstahdiminin Teşrin-i Evvel nihayetine kadar yeni Türk harfleriyle okuyup yazmayı öğrenmeleri icab ettiğinden bu esasa müteferri faaliyetlerin âtideki tertip dâhilinde idaresi muvafık görülmüştür.

3- Her vilayet ve kazamız gezilerinde memurlar için biri yeni harfleri hiç tanımayanlara, diğeri de tanıyanlara mahsus olmak üzere iki dereceli kurslar açılacak ve muallimleri orta ve ilk heyet talimiyesi tarafından ve tarafınızdan intihab ve tayin kılınacaktır. Tedris-i şerait müdavimlerin ihtiyaçlarına nazaran tanzim olur. Tekrar edilmeye muallimleri bilhassa yeni imla kavaidine bihakkın vakıf olanlar olanları lazımdır.

4- Bu kursların gerek gün gerekse saatleri muayyen ve muntazam programlara rabt edilecek devam edecek olan muallim, memur ve hanımlar ve beyler için devam mecburiyeti daire müdürlerinin taht-ı mesuliyetindedir. Valiler bu faaliyette heyet-i umumiyesini kontrol ederek gördükleri noksanlardan vekâlete haberdar edeceklerdir.

5- Bu kurslar için valiler devair-i saire ruüsaıyla temas ederek kursların teşkilatını tanzim ve evvelce açılmış olanlardan muvaffakiyet temin edemeyenleri tensik etmek lazımdır. Mahal olarak mektepler hükümet salonları mahalinde mevcut diğel elverişli meyaniden istifade edecek.

6- Kazalar için ilin tedrisat müfettişleri ve mevcutları kifayet etmediği takdirde kazamız köylerindeki en ehemmiyetli muallimler merkeze celb edilerek lazım gelen talimat verilecektir. Tedrisata muktedir bulduklarına tamamen kanî olduktan, yetiştirildikten sonra bunlar kaza kurslarına memur edileceklerdir. Bunlar bulunmazsa merkezden gönderilecektir. Yeni harflerle tedrise muktedir hiçbir ilin tedrisat müfettişi merkezde kalamaz. Bunlar memur oldukları kaza kaymakamlıklarıyla temas ederek alınacak tertip dairesinde derhal tedrisata başlayacaklardır.

7- Mıntıka merkezindeki faaliyeti tanzimden sonra bizzat diğer vilayet merkezini de dolaşarak vaziyet tespit edilecek ve netice mütalaanızla birlikte vekâlete bildirilecektir.

8- Valilere bu yolda tebligat yapılmıştır. Faaliyetin temin ve idamesi için icab eden hacirah ve masarının bütçede karşılığı olmadığı takdirde münâkale suretiyle tedariki matlûbtur.

9- Kurslar hakkındaki icrai ve ihsâî devam eden memurların ve tamamıyla muvaffak olanların yine adeden işârları hakkındaki malumat her hafta nihayetinde vekâlete bildirilecektir. Ve muvaffak muallimlere ikramiye ve takdirnamelerle taltif edilmekle beraber isimleri vekâlete işar olunacaktır.

10- Bu emrin vusulünün işârı bu hususta makamınızca da lazım gelen azam-ı teshilatın gösterilmesi ve neticeden muntazaman malumat verilmesini rica ederim. Nahiye memurlarıyla stajyer memurlara köy muhtarlarına yeni harflerin ne yolda öğretilmesi lazım geleceği köy îcâbâtı nazar-ı dikkate alınarak ayrı bir karara rabt etmek daha ameli görülmüştür. Bu cihet hakkında mütalaanızın da telgrafla bildirilmesi ayrıca mercûdur.

Maarif Vekili

Mustafa Necati

3 Teşrin-i Evvel 1928 /Sayı 356

Gazi Harfleri Münasebetiyle

Son günlerde herkes genci, ihtiyarı, kadını, erkeği çok yakından alâkadar eden bir şey var. Bu da yeni harflerdir. Halkımız her yenilikte olduğu gibi bunu da saf bir alaka, sıcak bir rabıta, büyük bir emniyet ve imanla karşıladı. Henüz alfabenin gazete sütunlarında intişar etmesi üzerine oradan derhal kopya edip çalışmaya başladı. Artık her yerde evlerde, sokaklarda çarşıda, kahvede iki ahbap ve tanıdık bir araya geldikleri zaman her şeyden evvel sırf bahtı, onun suret-i istimal ve bu istimaldeki kolaylık... Mevzu bahis oluyor. Saatlerce buna dair konuşuluyor, görüşülüyor, münakaşalar yapıyor.

Halk iman etti ki, dâhi halâskâr-ı nur ki medeni, asri bir insandır. Onun bütün iradeleri kati ve samimidir. Emir ve işaret ettiği şey muhakkak olacaktır. Yüce azmi, büyük iradesi karşısında her şeye müteâdiddir. O, bunu her yerde, her zaman ispat etmiştir.

Türkler bu zamana kadar birçok harf değiştirmişler. Asrın en müterakkib ve kullanışlı harflerini almakta katıyen tereddüt etmemişlerdir. En son kabul ettiğimiz ve Latin harfleri dediğimiz bu garp harfleri dokuzuncudur. Arap ve Latin harfleri namı verilen bu şekillerin mahezelerinin Finike alfabesi olduğu ilmi delillerle sabittir. Nasıl ki (bir Hristiyan ve İslam medeniyeti olmadığı) gibi bir Latin, bir Arap alfabesi de yoktur. Şark medeniyetinden çıkıp garp medeniyetine girdiğimiz gibi, şark harflerini atıp garp harflerini alıyoruz. Bu ikinci şekiller bütün medeni milletler ve cemaatler tarafından kabul edilmiştir. Medeni bir insan olduğumuzu iddia etmek, bugünkü dünyada yükselmek için bunları kabul eylemek bir zarurettir, bir ihtiyaçtır.

Terk etmekte olduğumuz harfler selîs ve ahenktar Türkçemizi bozmuş, berbat bir şekle sokmuştur. Dili bozuk ve sakat olan milletler her şeyde tevakkuf ve inhitâta mahkûmdur. Dilin ahengini, selametini tanzim ve tezyid eden harftir. Hâlbuki güzel ve sade Türkçemiz asırlardan beri anmakta olduğumuz harflerin kifayetsizliğiyle, Arap ve Acem terkiplerinin lüzumsuzluğuyla gayet ağır ve yanlış bir yol tutmuş. Asırlarca bu yolda bocalamış, nihayet bodur kalmıştır. Yeni harflerin imla ve kıraatındaki kolaylığı vesair muhminatı bu büyük hataya az zamanda telakki edecektir. Yazılıp okunmasındaki bu suhulet ve bu beynelmilliyet bir garplı tarafından kısa bir zaman zarfında lisanımızı kolayca öğrenebilmesi gibi pek mühim ve mübrem bir ihtiyacı da temin eyleyecektir. Dilimiz garplılar tarafından kolaylıkla öğrenilecek bir anahtara malik olsa idi birçok haksız telakkilere, düşman kanaatlere nayamhal hücumlara maruz kalmazdık. Salâhiyatdâr bir zatın söylediği şu cümle şayan-ı teemmeldir: “Türkçe lisanı beynelmilel olsa idi; Abdülhak Hamit beynelmilel bir dahi olurdu.” Bu söz ne kadar doğru. Hamidimiz ki edebiyat tarihimizde bir şaheserdir. O bir şair-i lâ-yemûttur, dahi seferdir. Fakat kim bilir kendi aramızda mahdûd bir sınıfımızdan başka büyük şahsiyetimizi kaç ecnebi tanıyor. “Oğuz şairi” Fuzulimiz de öyle değil mi iki yüz seneden beri yaşayan bu “ebediyet şairi”, hangi

ufkumuzu yırtıp faziletin namütenaliği içinde ses vermiş. İşte biz de birçok dâhilerin sesi ufuklarımızı aşamıyor. Yalnız kendi hududlarımız dâhilinde heba olup gidiyor.

Hâlbuki garbın Shakespeare’i, Hügo’su, Lamartin’i uzak ve merki ufuklardan atlayıp bize geliyor. Hatta şarkın hafızı, Firdevsi’si de öyle değil mi? Bizim en büyük ediplerimizin en gür ve beliğ sedaları yakın bir kayaya çarpmış gibi hep parçalanıp ufalanıyor, nihayet tebah oluyor. Fakat garptan hatta şarktan gelen evvela münkati sesler hiçte böyle değil; onların çarptığı yerler uzak olmakla beraber akisleri de ebediyete mazhariyet gibi bir meziyete sahiptir. Aziz Türk: işte bunlar hep bizim gafletimiz, cahilimizdi. Bu hazâna ağlayalım mı?. Hayır, bu büyük kusuru sebatla, metanetle tamir edelim.

Yeni harflerle insîyet peyda etmek her yeni alışılan şeyde olduğu gibi ilk hamlede güçtür. Niçin itiraf etmeyelim. Fakat bilmeliyiz ki her şey tedricen tekâmül eder ve her iş akdamla yürür. Bize şimdi pek basit ve kolay gelen bir şey dün bizi çok sıkımişti. Fakat bugün ona inanmıyoruz. Azimle her güç olan şey kolay olur: sebatsız her kolay olan şeyin güç olduğu gibi.

Kafkas dağları eteğinde ve gerilerinde de birçok milletler bu yeni harfleri almışlardır. Onlar ancak on on beş sene gibi uzun bir zaman zarfında öğreneceklerdir. Fakat bizim bu kadar uzak zamanlara sabır ve tahammülümüz yoktur. Bunu bir, nihayet iki sene içinde öğrenmiş olacağız. Düşünelim ki onların içinde yaşadığı şerait-i içtimaiye bunu icap ettirebilir. Lakin bizim ki?: asla nurlu ve yeni medeniyete ayak basan müstakil bir millet olan biz Türkiye Türkleri kendimize onları kıyas yapamayız... Fakat daima ve daima biz onlara veren olacağız.

Azimli Türk esnek zekâ şimşeği olan gözlerin, ferâset kaynağı olan dimağın her teceddüde olduğu gibi harf inkılâbında da çekti, yandı. Tarih senin irade ki, akdamına hayran Sakarya ve Dumlupınar’daki cihannüma, zehirli atış salıyyelerine göğsünü geren sen, bu mücahedede de bütün müşkülata karşı kafa verip muzaffer çık.

Garp, bugün seni ve lâ-yemûd reisini takdirkâr ve sitayişkâr samimi bir lisanla hürmetle, müveddetle anıyor. Fakat sen, bununla beraber “Sevr” namında kara vicdanların kâfir hükümlerini tebliğ eden o mâhud meşûm ahdnameyi boynuna takıp

seni ihtiras sehпасına sevke yeltenen cüretkâr sefillerinin denetkâr rollerini bir dakika olsun unutma. Bu alkış karşısında imanın zerre kadar sarsılmasın. İyi tefrik et ki, bugünkü tahmin sesleri dün senin hayat mukadderatına idarane tahakküm daiyesinde bulunan aynı yerden geliyor. Senin bu yollardaki tereddütlü adımların o alkışları bir anda manidar kahkaha tufanlarına tebdil edebilir. Her muvaffakiyetin onların gıpta ve takdirlerini her an celb etmelidir. Biz bugün garbı, dünkü hayal ve hükümlerinde daima aldanmış görelim: bu bizim lehimize dir.

[1]Türkçülüğün esasları

Akdağmadeni: Cenab Bahaddin

17 Teşrin-i Evvel(Ekim) 1928/ Sayı 358

Türk Ocağı Kursuna Devam Edenlerin İmtihanı

Yeni harflerin tedrisatı için Türk Ocağında açılan memuriyn kursunun imtihanları icra edilerek gazetelere ehliyetnameleri verilmiştir. Halk için geceleri devam eden kursun imtihanı da aybaşında icra edilecek birinci, ikinci, üçüncü dereceleri kazananlara mükâfat verilecektir.

2.5.Yozgat İli Hakkındaki Haberler

2.5.1. Yayınlanan Makaleler

10 Rebiü'l-âhir 1341/30 Teşrin-i Sâni 1331/Sayı 66

Boğazlar Meselesi

Şimdi tekrar had bir devreye giren boğazlar meselesi, yani Karadeniz, Bosfor ve Çanakkale Boğazının hukuk-u düvel nokta-i nazarından ne suretle muameleye tabi olacağı, boğazlarda hangi devletlerin harb gemilerini bulundurabilecekleri ve bu sefain-i harbiyenin harb-i sahada oradan geçebilip geçemeyeceğini ve Karadeniz'in zengin sahalarında sefain-i ticariyenin ne gibi nakidane maruz kalacağı meselesi yeni olmayıp pek eskidir. Bu meseleleri harben ve siyaseten halletmeye matuf olan tecrübelerin tarihi fevkalade muazzel olub bir makalede ancak kısaca mevzu-u bahis olabilir.

(Gurbiyanvu) “Bosfor ve Çanakkale Boğazı” ünvanlı eserinde Rusya nokta-i nazarından Boğazlar meselesini tarz-ı atide telakki ediyor: “Boğazlar kimin elinde ise Boğazlar meselesi de onun daire-i salahiyeti dahilindenir!” Kont Revetluy 1917 senesinde intişar eden bir eserinde Türkiye hakkında şöyle söylüyor: “Boğazlar meselesi Türk kuvvet ve istiklâli ile alâkadar Türkiye'nin kudretine merbuttur. Türk istiklâli meselesi halledildiği zaman mesele kendiliğinden halledilmiş olur.” Kuvvetli amili olarak Rusya'nın bertaraf edilmesi, Türkiye'nin parçalanması ve nihayet Sevr muahedesi Boğazlar meselesini katî olarak İngiltere ve Antanta lehinde halledecekti. Boğazların bekçisi olan Türkiye'nin muzafferiyetleri ile yeniden bir kuvvet amili olarak ortaya çıkması yanlışlıkla halledilmiş zannedilen boğazlar meselesinin yeni şekillerle meydana atılması mucib oldu.

Büyük Petro Azop'un fethinden sonra (1699) ilk defa olarak Rus gemilerini Karadeniz ve Boğazlar'da serbestçe seyr-ü sefer meselesini ortaya attığı zaman Türkiye o zamana kadar henüz münakaşa edilmeyen Karadeniz seyr-ü sefer meselesinin, sulatnın kâtibi mave-i kurtatunun izah ettiği vechle, Bab-ı Âli'nin gayrı kâbil münakaşa-i bir hakkı olduğu nokta-i nazardan gütmekte idi. Fakat daha o vakitler dâhilen zayıf düşmüş olan Türkiye teali etmek isteyen Rus kuvveti bahriyesinin tatbikatına kâfi derece mukavemet gösteremiyordu. Türkiye

Karadeniz’de serbest-i sersefain ile Rus sefain-i harbiyesinin serbestçe boğazlardan müruruna muvafakat etmeye mecbur oldu. Çar Petro’nun bütün planlarında son hedef olarak İstanbul’un zabtını cihan istilas ve Hindistan’ın fethi için lüzumlu addettiği ve bu hedefi vasiyetname şeklinde haleflerine bıraktığı herkesçe malumdur.

Buna göre Boğazlar meselesi ibtidada sırf bir Türk-Rus meselesi idi. Diğer bahr-i düvel-i muazzamanın o zaman kendi işleriyle kâfi derecede meşguliyetleri mevcuttu. O zaman İngiltere hâkimiyet-i bahriye yüzünden Hollanda ve Fransa ile hal-i mücadelede idi. Fakat büyük Petro’nun elde etmiş olduğu muaffakiyeti daimi değildi. Belgrat’ da lehinde (1739) Rusya Karadeniz’de yalnız Türk sefaini ile ticaret yapabileceğini tasdik mecburiyetinde kaldı. Rusların sefain-i harbiye inşası tamamen men edildi. Rusların Boğazlar siyaseti tekrar pek alçak bir noktada kaldı. Mahaza bu halde uzun müddet devam etmedi. İkinci Katarina Küçük Kaynarca musalihanamesine(1774) Karadeniz ve Boğazlarda Rus sefain-i ticariyyesinin serbestçe mürurunu temin etti.

1798 senesinde Bonapart’ın Mısır seferi esnasında müşterek Fransız tehdidi Türkiye ile Rusya’nın birleşmesini intac etti. Rus sefain-i harbiyesi garba doğru boğazlardan geçti. Fransa tarafından tesis edilmiş olan yedi Litvanya Adası Cumhuriyet’i bu suretle Türk- Rus himayesi altına girdi. Bununla mühim bir Rus hedefi istihsal edilmiş olunuyordu. Napolyon’un Rusya Çarı Aleksandra’ya takribi tehlikesi İngiltere’yi müdahaleye mecbur etti.

Bunu üzerine Rusya’nın Karadeniz’deki vaziyeti istisnaiyesini bertaraf etmeği istihdaf eden bir Türk- İngiliz muahedesi meydana geldi. Fakat buna mukabil İngiltere hiçbir harb gemisini, hatta İngilizlerinki de dâhil olmak üzere, Boğazlardan geçemeyeceğini tasdik ediyordu. İngiltere’nin müdahalesiyle Boğazlar meselesi bir Türk-Rus meselesi olmaktan çıkarak bir Avrupa meselesi şeklini aldı. Tarafdarlığından sonra kudretinin en yüksek noktasına çıkmış olan İngiliz hâkimiyet-i bahriyesi o zaman zaferlerinin semeratını iktitafa başladı. Bunu takiben akid edilmiş olan bütün Boğazlar muahedatı o kadar muallâk ve gayri vazih bir ifade ile yazılmıştır ki muhtelif istikametlerde tefsiremüsaid bulunmaktadır. Bu muahedeler eğer arkalarında kâfi dercede kuvvetli bir devlet, bu halde bir devlet-i bahriye bulunmayıp da onların tatbikine icbar etmezse bütün muahedelerin bir kağıd

parçasından başka bir şey olmadığını isbat eden delillerdir. Bu muahedeleri temyiz eden şey, Rus kudret-i bahriyesini bahr-ı sefirenden uzak tutmak ve bu suretle Rusya'yı küçük bulundurmak hususundaki İngiliz arzudur. Büyük devletlerin siyaset mevzuunu teşkil eden Türkiye'nin siyasetinden daima istifade edilmiştir.

Bab-ı âli bilamuavenet kendisine icra-i tesir eden harici kuvva-i siyasiyenin muhassala hattı üzerine hareket ediyordu. Bade Birinci Nikola Boğazlar meselesini Türkiye ile tedafi ve tecavüzü bir ittifak muahedesini akid etmek suretiyle halletmek istedi. Bu tarz-ı tesviye, eğer Türkiye'nin Rusya tarafından zorlanması daha olduğundan masum olmasaydı pek tabii alakadarlarının münafına mütabık olurdu. Rus sefiri Çarıkof'un 1916'da kendi hesabına tekrar böyle bir yolda yürümeye teşebbüs ettiği velâkin İngiltere'nin müdahalesiyle geriye çağırıldığı malumdur. Alman sefiri ve Vangenhayn'ın Rus seferi ile 1914'te yaptığı ve Türkiye'nin malumu olan müzakerat aynı maksadı istihdaf ediyordu. Harbin zuhuru bu müzakeratı neticesiz bıraktı.

1833 senesinde Rusya Türkiye ile Hünkâr İskeleye muahedesini akid etmeğe muvaffak oldu. Bu; esas itibariyle Türkiye'nin Rus himayesi altına girmesi manasını mütezammın etti. Bu muahede bütün Rus sefain-i harbiyesine Boğazlardan mürura ve bunları ecnebi ve hususiyle İngiliz gemilerine karşı sed etmeğe müsaade ediyordu. Bulgaristan protesto etti fakat bu Rus muvaffakiyeti de daimi olamazdı. Endişeye düşen Fransa İngiliz protestolarına iştirak etti. Rusya beynelmilel konferansda ricad etmek ve boğazlar meselesini bir Avrupa meselesi olarak tanıtmak mecburiyetinde kaldı. Müzakerat-ı siyasiye o zaman iki tarz telakki arasında çalkalanıyordu. Boğazların tamamen medusiyeli veya tmamen kûsadi ile alakadarların musavî hukuka maglubiyeti.

Buna müteakib 1840 ve 1841 senelerinde Londra'da iki mukavele yapıldı. Bunlar Rusya'nın müttetik vaziyeti daimi olarak bertaraf etmeyi ve zayıf Türkiye'yi, onu himaye etmek bahanesiyle herkese kapalı olan boğazların iradesiz bekçiliğine tayin etmeği istihdaf ediyordu. Fakat muahedenin tarz-ı ifadesi bilhassa bahren kuvvetli olan İngiltere için icab-ı halde İngiliz dünyası lehinde tarz-ı tefsire pek müsaaid idi. Bunun üzerine ne suretle ceryan ettiği malum olan Kırım muharebesi oldu ve muharebede Londra, İngiliz ve Fransız filolarının Karadeniz'e duhuluyla

cerh edildi. Mamafî burada da Sivastopol'un işgaline ve Malakof'un matutuna rağmen mecburi bir kuvvetin Rus devine karşı yapabileceği tesirin hududları anlaşıldı. Kırım muharebesini itmam eden Paris muahedemi Türkiye'nin idame-i mevcudiyeti Avrupa menafi-î münteziyatından olduğunu teyid etti. Türkiye Rusya'dan korktuğu cihetle kendiliğinden Avrupa vesayeti altına girdi. Karadeniz'i bitaraf bir hale vazî edilerek harb gemilerinin mezkûr denize çıkmaları men-u bütün Rus tersane ve inşaat muessesat' ref edildi. Rusya'nın kudret-i bahriyesi ile Karadeniz siyaseti müthiş bir hezimete düşer oldu. Bizzat Lord Palmerston bile böyle bir halin daimi olamayacağını idrak etti.

Çar Aleksandır sonraları (1863) Şatorzda beyan-ı hissiyat etti: Paris muahedesini imza etmekliğim büyük bir korkaklık eseri idi. Böyle bir korkaklığı bir daha asla tekrar etmeyeceğim." Avrupanın 1870 senesindeki vaziyet-i umumiyesi kemal-i dikatle mntazir bulunan Rusya'ya mütekebil bir hareket için arzu edilen fırsatı bahşetti. Prens Gurçakof bütün devletlere gönderdiği bir noktada Rusya'nın menafiini muhafaza etmek fikriyle Paris muahedesini ksin lem yekûn addettiğini bildirdi."

Bunun neticesi, Bismark'ın keşfettiği vechle bir "Kağıd harbi" tevlid eden İngiliz harb tehtidi oldu. Bismark şöyle demişti: "Hiç bir şey yapmamak arzu edildiği zaman bu tarzda hareket edilir" O zaman Londra'daki Alman sefiri şunu yazmıştı: "Bir kara devlet-i muazzamasına istinad edemeyen İngiltere'nin ne kadar çaresiz kaldığı yeniden nazara çarpmaktadır" İngiliz kudret-i bahriyesinin hudud-u tesiri sonuna vasıl olmuşdu. Tarihen müsbettir ki Bismark o zaman Boğazlar meselesinde münfeiddar olmamakla beraber Rus dostluğuna ehemmiyet verdiğiinden konferans masalarında Rusya'ya müzaheret eylemiş ve fakat Ruslar bu müzahurata karşı minnettar olmaları bilememişlerdir. O zaöamlar Cemahir-i müttefikan Amerika'nın, harb dâhilinde takındığı vaziyet dolayısıyla İngiltere aleyhinde Ruslara yardım etmek istemeleri az şayan-ı ehemmiyet değildir. Londra konferansı müzakeratının bütün tafsilatını burada zikir etmek gayri kabildir. Boğazların tamamen "Beynelmilel küşâdı" keyfiyetini Türkiye reddetti. Daha 1841 senesinde ilk defa olarak Avusturya tarafından yapılan ve Karadeniz'de beynelmilel bir "donanma istasyonu" tesisini istihdaf eden teklif Rusya tarafından haklıca bir surette gayri kabil münakaşa olarak

reddedildi. Konferans neticesi şu idi: Karadeniz'in bitaraf bir hale vazî ve Karadeniz'de Rusların harb gemileri inşası hakkındaki memnuiyetin refi. Boğazların bütün harb gemileri için mesdudiyeti prensibi, İngiliz kudret-i bahriyesi lehine bazı takibdatla kabul ve idame edildi. Ayestefanosmusalahanamesinde, 1878'de Rusya ile Türkiye arasındaki harbten sonra, Rusya bazı hafi-i şeraid isnadıyla münafi-i hususiye teminine çalıştı. İngiltere tehdid karane bir vaziyette protestoda bulunarak donanmasını boğazlara idhal etti. Bunu Berlin kongresi takib etti. Bismark malum olduğu üzere buradada Rus manafini mümkün mertebe nazar-ı dikkate aldı. Tabî Bismark'ın vaziyet-i siyasiside Boğazlar meselesinin bir Avrupa meselesi olmakda devam etmesinde müesser olamadı.

17 Rebiü'l-âhir 1341/7 Kânun-ı Evvel 1338/Sayı 67

Müşavere-i İlmiye Başladı

Eğer ecnebi kelimelerinin, ecnebi cümlelerinin aramızda ceryan eden mükalemat, müşafihat, muhaverat, muharreratda istimalini tevciz edenlerden olsa idim (konsolto) kelime-i ecnebiyeyi sırf ecnebilerle vukubulacak muamelat-ı vesairede istimâl için öğrenmek her suretle mucibi menfaat, öğrendikten sonra kendi aramızdaki mesailde ana lisanını terkle kelimat ve cümeli ecnebiye istimâl etmek muhal-i millet olduğuna kail olduğum için Türk diyarında Türklere hitab eden bir Türk gazetesinde İtalyanca olan (konsolto)'yu sername ittihazından ictihab ettim.

Lisan-ı ecnebi öğrenmek pek çok kavaid ve mahsunati mucib isede bunu ana lisanı yerine ikame etmek dahi kavaiden fazla mazarratı müntacidir.

Ecnebi memleketlerinde seyahat etmek onların fen ve sanatlarını öğrenmek, şer ve hilelerinden sakınmak için onların lisanlarını bilmek katiyen lazım ve terakkiyatımıza hadim olmakla beraber kendi lisanımızı terk ederek onların lisanıyla mütekellim olmak da kendi milletimizi terk ederek onların milletine inkılâbı bir asri müeddi olacağı cihetle maddedir. Binaenaleyh lisanımızı ecnebi lisanıyla halt etmemeye aramızda neşr edilen mektublarımızda tedris olunan gazetelerde, kitablarda cümlelere, terkiblere ecnebi kelimeler ilave etmemeğe, birbirimizle konuşurken mevde olsun, ecnebi lisanı biliyormuş desinler diye ecnebi kelimeler

istimâl etmemeğe, şu suretle ana lisanımızı lisanımızdan tebrid eylememeğe dikkat etmek zanneylersek her insan ve her Türk için vacibdir.

Maarif Vekâlet-i Celilesi'nin umerayla Anadolu'da maarifin tamim-i terakkisi esbabının bilmüzakere tayin ve tesbiti için her tarafta olduğu gibi Yozgad'da dahi teşekkül eden cemiyet-i ilmiyenin birkaç celsesi inakâd etmiş olduğundan bu makalemiz celasat-ı zekureye mütaallik olduğu ve bu cemiyet-i maraz cehlin suret-i tedavisini kararlaştırmak maksadıyla müşavere-i ilmiyede bulunduğu cihetle bir hastanın marazını teşhis etmek ve suret-i tedavisini kararlaştırmak için birkaç tabibin bilictima müşavere-i tabibelerini ifade eden (konsolto) kelime-i ecnebiyyesinin sername ittihazı varid-i hatır olmuşdu. Sername ittihazını tecviz edemediğimiz bu kelime lisan-ı ecnebi hakkındaki fikirlerimizi beyanda vesile oldu.

Müşavere-i ilmiyenin birinci celsesi Teşrin-i Evvelin ondokuzuncu günü küşâd edilmiş evvel emirde bir muallimin cemiyeti teşkili bir de tercüman-ı hissiyat olarak muallimin namına bir gazete neşri mevzu bahis olduktan ve celaset zabtnamelerinin tanzimi için iki katib intihabıyla her onbeş günde ictima tekarrür ettikten sonra celseye nihayet verilmiştir.

Neşriyatın ikinci günü küşâd edilen ikinci celsede söz alan muallimin-i tahsil-i ibtidaiyetinin mecburiyeti hakkındaki kanunu tatbik etmek fukara çocukları için bir dar'ül sanayi açmak lüzumunu esbab-ı mucibe îradesiyle serd etmiş fakat muallim Hafız Nuri Efendi tam yaranın üzerine basmaya çalışmıştır.

Salâbet-i diniye ve kudret-i ilmiyesi müsellim olan mutasarrıf İsmail Hakkı Bey Efendi dahi mumaileyhin beyanat-ı diniyyesini müseyyeb görerek bir talâkat-ı beyanla efradı tedid ile ne demek istediğini beyan ve mumaileyhin ifadesindeki meselenin hakikatini tevzih ve tenvir etmiştir.

Müzakerat-ı vaka-i kısım mahsusamızda aynen münderic olduğu cihetle burada tekrarına lüzum görmüyoruz. Yalnız bu makale kendi mütâlâmızı tenkidimizi ihtiva edecektir...

Tedrisat-ı ibtidaiyye konusunda mecburiyet-i tahsiliyenin tatbiki hakkındaki mütala gayri kabildir. Çünkü ihtiyari tahsil ibtiası için müracat edenleri bile istisab edecek mekteb binası olmadığı gibi muallimimiz de yoktur. Meclis-i umuminin bu

sene Yozgad livasında küşâdına karar verdiği mekatebin muallimsizlik yüzünden maarif müdüriyeti selaseti bile küşâd edememiştir. Fakat bu kanunun tatbikini istinad-ı husulunu intizarda caiz değildir. Çünkü maraz-ı cehl-i mahlûk ve had bir dereceye gelmiştir. Herhalde acil ve müessir bir çare bulmak zaruretindeyiz. Bir dar'ül sanayî küşâdı meselesine gelince: fukara çocukları için her livada vasi bir dar'ül itam ve sanayî küşâdı pek müberrem ihtiyacı vataniyedendir. Fakat bunlara evvel ki yapılab yıkılanlar gibi yalnız ufak ve değersiz sifata münhasır olmayarak iki kısım-ı muhtevi olub birinci kısımda tahsil-i ibtida-i ikmâl ettirildikten sonra her çocuğun istidadına göre ikinci kısımdaki mühim sanayinin talim-i ibtidasına kâmil şekilde olmalı ki memleketin hem maarifine hem de ticaret ve sanayîne hizmet etsin.

Çünkü hiç tahsil görmeden ümmi bir çocuğun sanat öğrenmesi kavaid-i matlubeyi ihtihsal edemeyeceği şüpheden varastedir. Zira Müslümanlar çocuklarını her şeyden evvel ilim-i diniyenin hiç olmazsa mukaddematını, firuzat-ı aleyhiyenin suret-i ifasını öğretmekle mükelleftir.

Bunlardan cahil olarak yetişen bir Müslüman çocuğu ne kadar büyük sanatkâr olursa olsun islama nafi bir uzuvdan madud olamaz...

Gönül ister ki mearifimiz dinli olarak terakki etsin.

Mutasarrıfımız (ahlaki tehzib eden dindir dinsiz bir millet yaşayamaz) buyururlar. Biz zaten diyoruzki: Anadolu'da hüküm-ü ferma olan fakr-ı zaruret milletin maruz kaldığı felaket cehaletten, dinde mübalatsızlıktan mütevellidir. Temenni ederiz ki müşavirin-i kiram Anadolu'nun her tarafında ilim ve maarifin terakkisi için dinli çareler bunmakta muvaffak olsunlar.

Ahmed Hamdi

15 Temmuz 1341 / 1925 / 24 Zilhicce 343 / Sayı 197

Şehir Haritasının Tanzimine Teşebbüs

Bundan iki ay evvelki nüshamızın birisinde ihtiyacat-ı umumiyenin esası; bir şehir haritasının tanzimi demek olduğunu izah etmiştik.

Memleketimizin, milletimizin, vatandaşlarımızın menfaatini düşünerek istihsal çalıştığı en mühim vazife telakki eden mebuslarımızdan burada bulunan mebus muhterem Hamdi Bey Efendi; en mecburi ihtiyaçtan mutad olan şehir haritasının tanzimine mukattar mühendislerin ve sihhiyesi için Nafia Vekili Muhteremi Süleyman Sırrı Bey Efendi Hazretlerine müracaat buyurmuşlar idi.

Meserretle haber aldığımızı göre Nafia Vekâlet Celilesinden gelen cevabnamede şehir haritasının mütehasıl olarak Kayseri şehrinin haritasını yapan mühendis Ziya Bey Efendi tavsiye edilmiştir.

Bu işi sayan-ı tecil bir itina ile takib-i seyran ile Hamdi Bey Efendi belediye dairesini teşrif edub belediye heyetini keyfiyetten haberdar eylemiş ve belediyeden tesviye edilecek mekânın şehrin vaziyetine göre burada icra edilmek üzere mühendis Ziya Bey'in Yozgad'ta azami tevessül edilmesi için makam-ı vilayetten Kayseri vilayetine telgrafname keşide ettirmiştir.

Tarih-i teşekkülü diğer şehirlere nazaran yeni ise de Yozgad kasabası şehir haline iktisab etmeğe başlar başlamaz ehemmiyet-i mevkisi kendisini merkez vilayet yapmıştır.

Tarih-i teşekkülü ile iktisab edildiği vaziyet mukayese edilecek olursa Yozgad'ın müstehak-ı umran ve Türkî olduğunu derhal tezahür eder.

Yozgad merkezi bir vaziyettedir. Mücavirlerinin mahsulâtına mahruc olacak bir mevkidedir. İstihkâm-ı tabii ile muhattab-ı muhib bir nokta-i askeriyedir.

İntihab-ı mevki hususunda isabet-i katiyesi tahakkuk etmiş olan bu şehre; layık olduğu umran ve terakki her halde mazhar olmalıdır.

Hakk binlerin tasdik edecekleri bevcehle bu şehir; umran ve Turkiyatı nasib ve hasasını alacaktır ve almalıdır.

Hisse-i umran olmak yolu! İcabat-ı umraniyeye tevsil ile bulunur ve elde edilebilir.

Şerait-i tevsil ifa edilmiş olan bu şehir asri bir şekle ifrağ edilirse yani haritası tanzim edilen kıymet-i muvaffakiyesi meydana çıkarılmış olursa her an ve her zaman muhafaza-i tevâfuk eyler.

Kaide-i tevâfuk icab ve şeraite riayettir. Noksan-ı şerait bir mahrumiyettir. Tevâfuk şeraiti istihsal etmemek bir cürum vaziyetidir. Vatana hizmetten nekun bir ihanettir. İhanet ise azim-i cürumdur.

Tenkidler ile lüzumsuz sözler ile yapılan işlerin bazı cihetlerini hatalı görmek esbab-ı hakikiyeyi zikir etmeksizin muvaffak-ı telakki bir şey değildir.

Biz de ki seviye-i irfaniyenin noksanıdır ki her şeyi hatalı görür ve her şeyin noksan olduğunu hüküm ederiz.

Hata bilerek ve bilmeyerek tevhid ve ictima-i bade-i hatırdır.

Şimdiye kadar bir memleket haritasının yapılmasına fiilen teşebbüs edilmemesi de bir hatadır.

Bu hatanın kimlere teveccü olduğu ve kimlere teveccü olacağını tayin etmek şahsa intikal edeceği için bilûzum bir saaded-i namercidir.

Şehir haritasının tanzimi için belediye bütçesine müteted defalar tahsisat vazî' edilmiştir. Fakat 340 senesi içinde iki bin lira tahsisat vazî' edilmiş ve talep aranmış iken harita tanzimine ilanet neticesinde rağbet eden olmamasından dolayı teşebbüsât-ı vakıa akim kalmıştı.

Bu akamet 341 senesi bütçesinin eda-i tanziminden harita tanzimi için tahsisat-ı vazime bir mana teşkil etmiş idi.

Bütçe usulünde emr-i munakalenin icrası bir larme-i zaruriyet olmasına binaen belediye fazladan fazla münakale icrası suretiyle şehir haritasının tanzimini değer etmişler tercih ederek ikdam-ı umur imaret olan bu işe sarf-ı ehemmiyet eder ise memleketin tarih-i imarına bir mevzu-u iftihar kayd ettirmiş olacaktır.

İttisal-i atiyemiz; bu kıymetdar ve pek vatani olan işlerin müteşebbislerini hürmetle, tazimle yâd edilecektir.

İnsanlar için nesil-i müstakbelin yâd ve ihramına mazhar olmakta bir nimet, bir saadettir.

Mebus-u muhteremimiz Hamdi Bey Efendi'nin şehir haritasını tanziminde bir rehber sıfatıyla amil ve müesser olması adeta hasul-u nimet ve saadetin bir tecellisidir.

Memleketimizin yetiştirdiği erbab-ı irfandan mebus Hamdi Bey Efendi'ye bu kıymetdar işlerin, bu mukaddes harita tanzimi, hizmet-i vataniyesi teşebbüsünün müyesser olması bir hüsnü muvaffakiyettir.

Belediyemizin harita-i tanzimi hususunda azami bir hevaskarlık göstermesi ve her halde pek nafi olan bu teşebbüsün kuvveden fiile îsaline bütün manasıyla hazır-ı mesai eylesini kemal-i samimiyetle temenni eyeriz.

M.C

23 Kânûn-ı Evvel(Aralık) 1925 / 7 Cemazi'el-ahir 344/ Sayı 219

Türkler İçin En Muazzez Umde Benliğe Sahib Olmaktır

Türklerin; Türk namı altında, bir camia-i beşeriyet halinde yaşamağa başladıkları günlerin her saatini, her dakikası varlığa malikiyet, milliyet hissine merbûtiyet nokta-i nazarından birçok manakib ile mefahir ile doludur.

Türklerin hayatında, Türklerin mücadelesinde zillet ve mağlûbiyyet kaydına belki hiç de tesadüf edilmez.

Binde bir tesadüf edilen var ise o da; zillet değil bazen idari hatalar eseri, bazen suû't-tâli' neticesi olmak üzere tahaddüs eden pek muvakkat bir mahrumiyet-i maddiyyedir.

Türkler; kendileri için malubiyet gelmesinin istimalini bir şaibe-i hayat, bir nakısa-i mevcudiyet bilirler.

Türklerdeki hissini ulviyeti, milliyet rabitalarının her şeyden gayri müteessir olduğunu binlerce emsal ile anlayabilmek için Türklerin en basit işlerinde, en sade teşebbüslerinde ne kadar yüksek, ne kadar ciddi tedbirler mevcut olduğuna bir nasb-ı nazar kifayet eder.

Türkler kadar cihanda şöhret ve şehâmeti kazanmış millet hemen mahdûd gibidir.

Türklerin milli emellere şayan-ı hayret bir surette muvaffak olması bütün dünyayı kuşkulandırıyor.

Türkü bilmeyenler; şimdiye kadar Türke ölü nazarıyla bakıyorlar idi. Kendini kuvvetli görmek, kendine sahip olmak, kendini muhafaza eylemek, iyilikleri sevmek, fenalıkları reddetmek, hürriyeti bir lazme-i hayat bilmek, talibi ezmek, çalışmak sayesinde muvaffak olmak, fezâile, muhassısına daima hürmet, büyüklere her milletten fazla itaat göstermek Türkler için inkârı kabul etmeyen bir haslettir.

Düşmanlarımız tarafından Türklerde varlık hissini husulüne ihtimal verilmek şöyle dursun cemiyet-i beşeriye içinde Türk kavramının bulunması zillet add ediliyor idi.

Türkler böyle bir kanatte müstehak görülmelerini bir şeyn bir hakaret telakki ettikleri içindir ki müstakil bir idareye kavuşmak emiri ehemmiyeti kuvveden fiile çıkararak cumhuriyeti tesis eylediler.

Haktan mahrumiyet, hakkı arayamamızlığa mahkûmiyet, haksızlığa karşı asabiyetin başlıca bir sebep-i acilliyedir.

Türkler için benliğe sahip olmak, harsi gayelerin telcisine çalışmak, milli arzuların, milli taleplerin, milli hukukun isafını, mahfuziyetini, istihsalini temin etmek bir kaide-i hayat bir şeritai mevcudiyettir.

Bir şahsın şeref, itibar, haysiyet, namus itibariyle haiz olduğu evsaf-ı guzidenin o şahıslardan mürekkebi bir millet içinde badi-i itila olacağı muhakkaktır.

Şu halde bunun şahısların meziyetli olması, mensub oldukları milletin de meziyetler ile mücehhez olmasını icab ettirir ahvalindedir.

Şahısların fikri, hissi temalüyatını “milli varlık bilmek” etrafında toplayabilmek için efkâra, hissiyata hâkim telkikatın hakkıyla tamam-i ifası şarttır.

Islahat-ı ictimaiyenin, intibahat-ı fikriyenin ferdlerden başlamak suretiyle hâsıl olacağı bir destur-u ictimaidir.

Bir milletin terkiyana, tecdidata, tekamülata mazhariyet için ikazkâr bir faaliyet, intibahkâr bir azim ve tabiat sahasında kati mesafe edilmesi elzemiyetinin

bir dakika şayan-ı ihmal ve ihmal olmadığını bilahitab bilmesi takdir etmesi iktiza eder.

“Varlık, benlik” hissinin husulünde takib edilecek eslem-i tarık, kanaatime göre “varlık, benlik” ruhu kalblerde temerrüz ettirecek, yaşattırarak teşkilata malikiyettir.

İşte Türklerdeki Türk Ocağı teşkilatta işbu ulvi gayenin temin husulüne hadım bir teşkilattır.

Milli ihtiyaçların en müberremi “en mübeccili olan” varlık benlik hissinin, dimağlarda, mefkûrelerde ebediyen birleşib kalması, vatanın her köşesinde yaşayan vatandaşların “varlık, benlik” mefhumunun, cumhuriyetle istihdaf eylediği âli maksadlar ve imtizac ettirerek öğrenebilmesi ancak Türk Ocaklarının kıymetdar rehberliğiyle müyesser olacaktır.

İntibah ilhamlarını, kendi mefkûresinden, kendi kanaatinden kendi ictihatından alan pek necib Türk milletinin nazarında hayatını, varlığını muhafaza etmek kadar hiçbir şeyin itibarı yoktur.

Türk’ün varlığına indirilmek istenilen her darbe, Türk’ün merdane mukabelesiyle her an zule mahkûmdur.

Türkler böyle bir mukabeleyi hayatın bir şartı telakki ederler.

M.C.

17 Mart 1926 / 3 Ramazan 344 / Sayı 231

Kanaat-i Salime Nedir?

Kanaat kelimesini maddi işlerin hemen kafesi için istimal etmek kaydından azade değiliz.

Mazereti meydanda olan bir işin amilinden – sebep-i ika’ sual edildiği zaman müsbet bir cevab vermemek ızdırabına düşer düşmez kanaatim böyledir” der çıkar.

Kanaat maddiyattan ziyade maneviyatla alakadar bir emri vicdanidir.

Yapılan bir fiil ve amelin düşüncesiz ve kanaate istinatsız bir şekilde vukuu arzu edildiğinde ihtimal verilemez ki neticesinin muhâtaraya vasıl olacağı ve bundan

dolayı muâhezeye maruz kalacağı hissedildiği vakit def-i dava kabilinden kanaatim böyledir. İtirazının ileri sürülmesi muvafık olsun. Bütün işlerin, bütün cürümlerin manevi saîkinin neden ibaret olduğunu hakkıyla keşf edebilmek hususunda vukuf-u beşer acizdir.

Her ferdin böyle bir acz içerisinde bulunması ahval-i tabiyyeden olmakla beraber mahiyetine bazen ittıla' mümkün olan ve bazen olmayan birçok işlerde! Yine kanaat sayesinde kabil-i haldir.

Şu halde bir fiilin icrasında ve halinde müessir olan kanaat olduğuna göre; kanaati bir vasıta-i masumiyet ittihaz ederek şeklen muğhezeyi mucib olmayan ve fakat atiyen ihdas-ı mazarratı müeddi olan işlerin büsbütün hatadan arî olduğunu isbata çalışmak kanaatı su'-i isti'mal etmek değildir. Bazı adamların bu kanaate malik olduğu iddia edilirse de cemiyet-i insaniye de dâhil her ferdin kendine mahsus bir kanaati bir düşüncesi olmayacağını kabul etmek fitrat-ı beşerdeki ahkâmı inkâr etmekten başka bir şey değildir. Kanatsız telakki edilen şahıslardan ekserisinin fevkel me'mul kanaatler ızhar ederek sahib kanaat addedenlere karşı kendilerine taptıkları; çok kere işitilmiş, vukubulmuş hadisatdandır.

İşte bunun için her ferdi anlayışı, bilgisi, düşünüşü nisbetinde sahib-i kanaat görmek zaruridir. “Filan adam sahib-i kanaat değildir ondan fenalık, ihanet sadır olsa bile ehemmiyetsizliğine, haiz-i tesir olamayacağına inanmak lazım gelir” gibi mütâlââ yürütmek meslek ve meşrebine bihakkın nüfûz edilenler için bir derece varid olabilirse de tasavvur edilen kanaatte sabit kadem olup olmadığını anlamak ancak tecrübe-i kanaat sahasında tam bir ihtisas sahibi olmağa tevkif eder.

Zâhiri emel ve hârekat ile kanaatlerin ne merkezde olduğunu öğrenebilmek hususunda müşkülata maruz kalmamak imkânsızdır. Suret-i hakdan görünüp de muhtelif kanaatlerin tesiratına mağlub olarak kendini kâh mürâî kâh sadık göstermek gibi her an mütehavvil bir meslek takib edenlerin hemen yüzlercesine tesadüf edilir.

Böyle tesadüf edilen kanaatsız şahısların deruhde eyledikleri işlerden menfaat yerine mazarrat hâsıl olur. Kanaatsızlıktan mütevellid mazarratın gayri kabil izale bir mecraya dâhil olması çok tehlikelidir.

Kanaatsizliğin tehlikesi; her şahsın fikrine ve tabiatına göre tehalüf ederse de kanaatin ne demek olduğunu bilmeyenlerin evza ve harekâtı, mezkûr tehlikenin tezayidine daha ziyade hâdimdir. İdrak ve irfandan az çok nasıbdar olanların izhar edecekleri kanaatde selametın vücudunu aramak ve hakiki kanaatin bilgisi yüksek olanlarda tecelli edeceğini tasdik etmek icab eder bugün her ne şekil ve vaziyette olursa olsun irfana müstenid kanaatin, yanında eser-i cehalet ile meydana atılan kanaatin bir hüküm ve tesiri olamayacağı bedahetine karşı “etliye sütlüye karışmak tabir-i ammenin medlûlüne tabi olarak derecesinin ne olduğunu bilememek ve anlayamamak hatasıyla şayan-ı takbih kanaatlerini hakiki kanaat tarzında kabul ettirmeğe çalışmak bir nev’i düşüncesizliktir. İşte bundan dolayı kanaat-i salimenin irfan ve ihtisasa müstesit kanaat olduğuna şüphe etmemelidir. Gayri salim bir kanaatin şahsı işlere talik halinde mahzur ve mazarratının mahdud olması iktiza ederse de kanaat-i şahsiyesini umumi işlere de işmal ederek işfalkarlık vadisinde dolaşmak erbab-ı aklu izanın daima nefret edeceği pek zararlı bir harekettir.

M.C.

24 Mart 1926 / 10 Ramazan 344 /Sayı 232

İsmet Paşa Hazretleri’nin Büyük Sözleri

Cenub vilayetlerimizde icrai seyahat eden inkılâbın Cumhuriyetin en yüksek, en muhterem simalarından Baş Vekilimiz İsmet Paşa Hazretleri Mersin’de Atina heyeti ile görüştüğü zaman şu sözleri söylemiştir:

“Biz dâhilde mütecânis ve kuvvetli buldukça harici mesâil kendi kendine hal olur”

Çok kıymetdar, çok şumullu olan şu söz; Genç Türkiye Cumhuriyeti’nin, istiklâle kavuşan Türk milletinin nasıl bir saha-i siyaset dâhilinde yürümesi icab eylediğini vazıhan ifade eden bir düstur-u siyasettir.

Dâhilde yani içerisinde tam bir ittihad cari olan, varlıklarına vatanlarının muhafazasına karşı birbirine istinad etmek suretiyle gayeye erişmek emelinden inhırafi bir cinayet telakki eden milletler; harici tehlikeleri harici gaileleri akîm bırakmak, imha etmek kudretini haiz oldukları için, birbirinin kuvveti parçalamak

isteyen daima dâhili hududlar ile hayat geçiren milletleri ezmek ve esaret altında bulundurmak fikrinden hiçbir vakit vazgeçemezler.

Zengin ve kuvvetli bildiğimiz milletlerin zayıf devletlere hücum etmeleri esbabı benliğe, saadete, servete, menfaate hâkim olmak emniyyesini tahakkuk ettirmeğe çalışan milletlerin kudret ve kabiliyetine mütesanid, mütecanis, müttehid hareket etmek azim ve iradesinin intizamıdır.

Azamet ve şevkatini hayretle temaşa ettiğimiz devletlerin teşebbüslerinde muvaffakiyet kuvvetlerinde istikrar müşahede edilmesinin sır ve hikmeti; düşünmeğe ihtiyaç hissedilmeksizin derhal anlaşılacak kadar aşikârdır.

İşte o sır ve hikmette, dâhili işlerin intizam ve insicam dairesinde tedvirini badi olacak tedbirlerdir. Kuvvetli yaşamak tedbirini derin bir vakt ile nâfiz bir nazar ile takib ve ifa edebilmek kabiliyetine mazhariyet; her millet için kabil olamamıştır. Dâhilen kuvvetli bulunmak demek; fikren, hissen, ruhen ünsiyyet ve uhuvvet-i milliyenin zemin edildiği şeraite merbutını idame ettirerek vatan-i ve milli mesailin kâffesini de aynı maksat dâhilinde rü'yet-u temşite kâdir olmaktır.

İnsaniyetsizlik, uhuvvete riayetsizlik, hukuka hürmetsizlik, milli emellere tahakkukuna da çok kere engel olur. Ehemmiyetsiz telakki edilen ahla işlerin ekseriyesinde bilerek bilmeyerek vukua getirilen adi hatalar yüzünden ne kadar büyük felaketlerin zuhur ettiği ve münafii milliyenin o nisbette düçar-ı ihlal olduğu binlerce emsali ile sabittir. Bazı adamlarımız vardır ki her neye müteallik olursa olsun yaptığı hatanın mucibi muahheze bir mahiyette olmadığını sormak hata üzerine daha ilave ederler ondan tarafta da hiçbir iş yapmamış gibi bir kenara çıkarmak isterler. Vaki hatanın şahısla alakadar olduğu tahakkuk etse bile gayri mahsus bir surette umumi mesâile icra tesir edeceğinin melhuz olması; bu kabil hatanın âdem-i ikama bir sebep-i tatidir. Asırlarca çektiği ızdıraba büyük hâlâskar Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin rehberliğiyle nihayet veren, Türk milleti vatan nedir, vatan hissiyatı nedir, millet mefkûresi nedir, muhafaza-i mevcudiyet düsturu nedir bunların hepsini çok iyi anlamış ve öğrenmiştir. Bu anlamak ve öğrenmek sayesinde ahenksizliğe delalet eden en basit bir hadiseyi vacibü'l-ihlizab bir ihanet-i vataniye addedilen kanaati fikirlerde dimağlar da tamamen mütemerkizdir. Bir milleti zayıf

gösteren, bir milleti aciz gösteren –bir milleti hakarete müstehak gösteren o milletin; müdafa-i hak esasını teşkil eden esbab-u avu emelden bu sebepten mahrumiyettir.

Bir hakkı müdafaiye hadım olan esbabı ihzar ve temin edememek bittabi mağlubiyet tevlid eder.

Malubiyete, muvaffakiyetsizliğine, şunun bunun hücumuna maruz kalmamak için efrad arasında ne gibi tertibata tevessül bir zaruriyet ise ferdlerden müteşekkil bir millet içinde o zarureti takdir ederek ittifak ve tesanüdden ayrılmamak yani yekdiğerinden kuvvet alarak, birbirine zahir olarak vatani umumi işleri bir iştirâk his ve emel dairesinde takib etmek elzendir. Cumhuriyet hükümetinin fikirlere ilka ettiği en mühim hissiyat; vatanperverlik hissiyatıdır. Her Türk'ün kalbinde vatan aşkı, milliyet hissine merbutiyet aşkı, varlığına sahip olmak aşkı gayri kabıl izale bir surette kökleşmiş ve yerleşmiştir.

Vatan, millet, varlık hislerini ruhlarında ebediyen yaşatmakta olan Türkler her an kuvvetli, her an mütecanistir. Hissen bu derece kuvvetli olan Türk milleti; maddi kuvvetlere sahip olmak için de aynı azimkarlık sahasında yürüyerek sanat, ticaret, servet yollarını; ahir milletlere muhtaç olmayacak surette takib etmeğe muvaffak olursa her iki kuvveti nefsinde cem' etmiş olarak pek müşkil görülen harici mesâili daima lehine hal ettirecektir. Şu halde en adi işleri büyük şekillere kalb ederek efkârı cihanı aleyhimize çevirmek isteyen dâhili ve harici düşmanlarımızın ümidini kırmak için kuvvetli bulunmağa, kuvvetli yaşamına suret-i kıt'ada atfi ehemmiyet etmeyiz.

Muhterem başvekilimizin yazımızda münderic kıymetdar sözünün medlûlü hatırımızdır. Bir dakika bile çıkarmayarak çalışmak ahenksizliğe meydan vermemek bir farızadır.

M.C.

23 Mart 1926/ Sayı 233

Cumhuriyet Devrinde Lakaytlık Zevale Mahkûmdur

Türk milletinin her ferdi tarafından inkâr edilemeyen bir hakikattir ki harb-i umumi mütarekesine kadar geçen günlerimiz; çok elemli çok ızdıraplı bir felaket gününden başka bir şey değildi.

Vakıa-i hadiseleri; müteessir vaziyetler ile seyredenler harbin netice-i muhlike tevlid edeceğinden daima korkuyorlar idi, nihayet malubiyet korkusu tahakkuk etti. Zavallı Türk milleti yüzbinlerce değerli evladını gaib ettiği halde varlığını muhafazaya muvaffak olamayarak pek bitab düşmüştü. Bu takatsizliğin tesirâtı adeta herkesde meşhud olmağa başlandı. Fikirler durgun, kalbler mağrur, diller meskût iken milli bir hareket ile umumi bir hamle ile felaketin önüne geçmek kabil olub olmayacağı bütün zihinleri bütün dimağları işgal eylemekte idi. Bu harekete, bu hamleye rehberlik edecek bir vatanperverin zuhuru dört gözle gözleniyor idi. Bizi kurtaracak yok mu suallerini yekdiğerimize irad ettiğimiz o günlerde milleti kurtarmak, vatani kurtarmak, düşmanlarımıza Türklüğü tanıttırmak fedakârlığı; dâhili ve harici bin türlü manalara rağmen hepimiz sertacı olan büyük Gazi'miz ve Reisicumhurumuz Kemal Paşa hazretlerine nasib-ü müyesser olmuştur.

İşte Gazi'mizin o yüksek ruhu, o yüksek dehası, o yüksek fitratı bugün içinde yaşadığımız refah ve saadet gününü bize bahş ve temin eylemiştir.

Bir de işlerin aksini göz önüne getirelim. Millet, memleket hesabına ihanetin binini bir arada yapan devri saltanat adamlarının hemen ekserisi ve belki heyet-i umumiyyesi menfaat-i mukabil vatani satmak gayesiyle meşgul edilir.

Bu hainane meşkuliyyetlerin yegâne hedefi Türk milletinin mahvu perişan olması idi fakat Türklerde; haksızlığa isyan etmek, felaketin derecesine göre her ne şekilde olursa olsun izalesine çalışmak azim ve kudretinin diğer milletlere benzemeyecek surette mevcut olduğu ve bilinmek arzu edilmiyor idi. İyi bir gün göstermeyen, ahaliyi cahil bırakmadan istifade eden, evler yıkan, hanümânlar söndüren saltanatın devamı, Türk milletinin canlı cenaze halinde yaşaması demek idi harb-i umumiyenin mağlubiyeti bu nevi' yaşamayı memat ile pençelendirecek kadar müessif idi. Milliyet ve mevcudiyet hislerinin inkişâfına müsaidekar tavır almak

müstebidlerin menfaat perestlerin hesabına hiç muvafık düşmezdi. Lakaydı vaziyeti idame etmek saltanat ricali için ehemmiyetle takib edilen bir meslek idi.

Gaflet ve lakaytlık zilletini kabul etmemek istidadının millette husulüne razı olmak saltanat için bir amel-i imha idi. Türklük camiasının vücuda getirdiği inkılâb harikası; fevkat tasavvur bir hadise-i fedakâridir. Bütün işleri; fedakârlığın, azimkarlığın en bariz bir numunesi halinde başa çıkaran şu devri cumhuriyetin icraat ve hidmatı akılları hayretlere düşürecek kadar muazzamdır.

Bizi senelerce aczu meskenet, zillet-i nekbet sahasında dolaştıran hakikati göstermemek için cehalet ve taassub fikrini telkin eden – idare-i sakitanın- yani padişahlar devrinin o aldatici vaziyetlerinin birine, kuvvet ve kudretle yaşamak, çalışmak ve çalıştırmak suretiyle milli vakarın ve milli kanaatin, milli hissiyatın icabatı vechi hareket etmek düsturunu vâcibü'l-ittibâ' bir düstür halinde ikame edilen cumhuriyetin rehberliği sayesinde artık her türlü tekâmüle mazhar olacağız.

Her köylünün ruhu Cumhuriyete, Cumhuriyetin feyz ve saadetine karşı bir âşık-ı tabi ile mütehasısdır. Köylüler ile ufak bir hasbehal, onların Cumhuriyet hakkında ne kadar samimi ne kadar ciddi bir fikre malik olduklarını derhal tahakkuk ettirir.

Hissen şayan-ı takdir yükseklikler ibraz eden köylülerimiz diyorlar ki “Tenbellik, aldırılmazlık ölmüştür. Çalışmak yolunu Cumhuriyet bize öğretti ve öğretiyor.”

M.C.

13 Teşrin-i Evvel 1926 / Sayı 258

Büyük Bayram

Zalim tehtidini deviren, zalim yöresini yıkan, zalim karanlığını ebedi bir aydınlıkla yıkayan büyük gün... Türk bugün huzurunda takdisi huşu ile eğilirken, bütün Türk sesini kalbinin içinden gelen bir ateş hissiyle öbür gün sesini ebedi eden ve sesini bize uhde eden lâhûtî Gazi'ye kalbinde ebediyet çiçeklerinden masnu bir tevhit gördüğünü söylemeyi unutacak değildir.

Ey büyük bayram; senden evvel, seni idraktan mahrum bulunduğumuz zamanın bin türlü acılarını, azaplarını, fırtınalarını, karanlıklarını bugünün nur-u saadet saçan ışıkları altında hatırlamak, onların ebediyen öldüğünü düşünerek sesini tâziz etmek ve sesini yaratan lâhûtî hâlâskarı şiddetle takdis etmek vazifemizdir. Her Türk bu vazifenin ulviyetini ve saadetini, samedanîyetini medrûk ve mukattardır.

O sesini her sene idrak ettikçe ey büyük bayram... Senden evvelki günleri hatırlarız ve hatırlıyoruz. Senden evvel Türk'ün mukadderatında zulüm, bela, felaket vardı. Vatanın her bucağında nekâbet kasırgaları esiyordu; vatandaşların başında esaret keçileri şakırdıyordu: Deha ve ziya ışığı çok zayıf ve sönüktü.

Esaret günlerinden, saltanat talimlerinden bizi kurtaran sensin ey Cumhuriyet Günü. Seni bulmak için biz neler çektik ve neler çekmedik? Gecelerin talimatlarında, diğerlerin fırtınalarında gözlerimiz yaşlı, bağırmız ateşli seni bekledik. Arkamızda ağır bir yük, kafamızda demir yumruk uzun seneler inledik. Uzun seneler böylece meftûr, me'yûs, nihayetsiz iken bize elemli merd-kar bir el gösterdi. Senin şifa veren, reha saçan ışığına küstük. İşte bugün senden doğan saadet güneşiyle ruhumuzu yıkadık: Bugün senden kopan herit havasıyla ciğerlerimizi şişirdik. Türk'ün halas günü, nihayet günü sensin. Hâlâskar Gazi'nin meded-kâr bir eli sesini bize uzatırken ey Cumhuriyet Bayramı öteki eli de saltanat kâbusunu, talim hurâfât heyûlasını harduhaş etti. Ve bizi senin sıcak ve şefkatli bağına attı. Senin reha-kâr nurlarıyla ruhumuz dolduğu günden beri hazır ve herit içindeyiz: Senin nurlu izlerinle gözlerimiz aydınlandığı günden beri medeniyet mefkûresinin yolunda yürüyoruz.

Muhterem ve büyük Gazi: Bu, büyük bayram münhasıran senin eserin, dehan mahsulüdür. Türk milleti şevk içinde kayıtsız bir ihtiramla saklayacağı bugünü şevk ve neşat içinde tesîd ederken senin yüce eski har ve kat tâziz ve takdis edecek ve halasın o güne minnet ve milletine herit kılmasını bilecektir.

10 Teşrin-i Sâni 926 / Sayı 262

Bir Zühul

Dâhiliye Vekâletimiz geçen sene mülki teşkilatta ki karşılıklı, mantıksızlığı nazar-ı dikkate alarak çok eski bir sistemin yadigârı olan mülkiye teşkilatı ilmi ve mantıki bir şekilde islah etmek emeliyle birkaç heyetten mürekkeb bir Teşkilat-ı

Mülkiye komisyonu teşekkül etmiştir. Anadolu'nun idare-i teşkilatını ıslaha memur olan bu komisyon aylarca süren bir mesaiyden sonra tedkikat layihasını Dâhiliye Vekâletine tevdi etmişti. Tetkikatın hitamından sonra verilen bu layihalar vekil bey efendinin riyasetlerinde müteddid defalar ictima eden Teşkilat-ı Mülkiye komisyonu marifetiyle toplu bir surette tekrar gözden geçirilerek umumi karar verilmiş, bazı vilayet, kaza ve nahiyeler hakkında verilen kararlar tamim edilmişti.

İşte vekâletin bu kararı neticesi vilayetimiz Teşkilat-ı Mülkiyesinde de her yerde olduğu gibi bir değişiklik meydana gelmiş, Sorgun nahiyesi kaza, Devecidağı kazası, nahie ve bazı karyeler nahie haline kalb edildiği gibi civar vilayet ve kazalarla hem hudud olan köylerimizden bazıları bize, bazıları da münasebeti olan diğer kazalara ilhak edilmişti. Vekâletin bu tasfiyesinden sonra Sorgun kazasının yirmi sekiz köyünün başı açıkta kalmış, köylerin nereye merbut olduğu tayin edilmemişti. Coğrafi, iktisâdî ve idari vaziyetlerine nazaran Sorgun kazasının pek yakın birer köyü olan bu yirmisekiz köyün açıkta kalması makam-ı vilayetin nazar-ı dikkatini celb ederek Vekâlet-i Celileden istizah ediliyor; vekâletçe verilen cevabda bu yirmisekiz köyün Alaca kazasına ilhak edildiği tebliğ olunuyor. Dahaliye Vekâletinin bu emriyle Sorgun'a ait yirmi sekiz köy Alaca kazasına böylece ilhak edilmiş oldu. Meselenin umumi çerçevesi bundan ibarettir.

Fakat biz Dâhiliye Vekâletinin verdiği bu emirde kati bir zühulün vücuduna efkâr-ı umumiye ile beraber kani olduk. Bu ilhak kararında herhangi bir fikir veya kalem-i sehvenin mevcut olması şüphesiz addolunabilir.

Çünkü Sorgun kazası nahie iken kendi dairesinde bulunan bu yirmi sekiz köyün kaza olduktan sonra bu şeklide Alaca'ya ilhak edilmesinde hiçbir münasib mevcut değildir.

İlhak edilen bu köylerin yeni kaza merkez ve hududuna olan münasebetleri çok gayri tabii bir vaziyettir. Bu gayri tabiiği mahallinde tetkik şöyle dursun herhangi bir harita ile anlamakda basit bir meseledir. Teşkilat-ı mülkiyemizde yapılan tasfiyeden maksad; şehir, kasaba ve köylerin iktisâdî, idari vaziyetlerini merkezlere nazaran islah etmek olduğu halde her biri la ekal yeni merkez kazaya on iki ila yirmidört saat mesafede olan bu köylerin Alaca'ya ilhakı yukarıda bahsettiğimiz

vechle herhalde bir zühul eseridir. Eskiden Sorgun kazasının dairesi dâhilinde bulunan bu köylerden en uzağının kaza merkezine olan mesafesi sekiz, en yakınının uzaklığı bir saattir. Bu köyler halkı mahsullerin Sorgun pazarına getirdikleri gibi, bilumum muamelelerini de Sorgun kazasında ifa ederler. Şimdiki şekle nazaran yeni kaza merkezine gitmeğe mecbur kalan köylü, mutlaka Sorgun kazasına uğrayacak, ba'd saatlerce mesafe katettikten sonra Alaca'ya varabilecektir. Keza hükümetin herhangi bir emrini tebliğe memur bir jandarma veya mübaşir, Sorgun kazasını baştanbaşa geçtikten sonra ancak bu köylere gelebilecektir.

Alaca kazasıyla hemhudud olmayan ve hiçbir suretle münasebtdar bulunmayan bu yirmi sekiz köyün Alaca'ya verilmesi, ayrıca bu köyler halkının maddi birçok zararlarını mucib olmakla beraber; Alaca kazasını da bir yığın müşkülât karşısında bırakacaktır. Şayed bu köylerin hududu Alaca ile münasebtdar, mesafeleri yeni kazalarına daha yakın olsa idi haklı görüp memnun olmaktan başka çare yoktu. Nitekim Devecidağından Zile kazasına Boğazlıyandan Kayseri'ye rabit edilen bazı köylerin ilhakında birer münasebet mevcut olduğu için şekl-i ilhakı haklı gördük. Fakat Alaca'ya verilen köylerde ne iktisâdî ne coğrafi hiçbir münasebet mevcut olmadığından bunda vekâletin bir zühulüne kani oluyoruz. Çok temenni ederiz ki; Dâhiliye Vekâlet-i Celilesi bu meseleyi tekrar tedkik ederek zühulü tashihde istical göstere. Vekâletin gayesi eski teşkilatın intizamsızlığını izale etmek, Mülkî teşkilatımıza bir intizam vermek iken bu şekilde bir hareket eskisini de bozan, mezkûr köyler halkını bir sürü müşkülât içine bırakan bir hal oluyor. Muhterem Vekil Bey Efendi'nin yapılan bu sehve nazar-ı dikkatlerini celb ederiz.

15 Kânûn-ı Evvel 1926/Sayı 268

İnkılâp Karşısında Kadınlarımız

Mazinin müntakız râbbelerinden bir hamlede silkinip çıkan aziz Türk halkının, geride bıraktığı hayatın yığınları içinde te'essüfle ayrıldığı hiçbir şey yoktur. Dünün karanlığı içinde mü'ebbeden gaib olan her a'nane ve adet Türk milletinin öz malı olmayan bir birtakım kıymetsiz şekillerden başka bir şey değildir. Millet esaslarında milli âdet ve görenekleri kıymetli zamanımızda yoksun bir mevkî ihraz ederken; öz

millimiz olan, mali medeniyetimizin esaslarını teşkil eden birtakım hususati ihmal veya terk etmemize imkân tasvir edilemez.

Son inkılâbımızla meydana getirdiğimiz şekillerin tatbiki esnasında kıymetsiz olmaları neticesi terk ettiğimiz her şeyi bu kanâatle, bu doğru görüşle terk etmişlerdir. Terk ettiklerimize mukabil arbeden aldığımız şekil ve usullerinde bize, Türk medeniyetine aidiyetini ballaba edâ etmemize yalnız umumi medeniyet muvacehesinde bütün insanlığın kabul ettiği makbul şekilleri, usulleri milli bünyemizde tatbik ve kabul ettiğimiz, benimsediğimiz şeylere milli bir şekil vererek dünya medeniyetinin şümul- i çerçevesi içinde kendimize yeni bir medeniyet, yeni ve zinde bir varlık te'min edebiliriz ki inkılâbın istihdaf ettiği gayede budur. Medeniyet dünyasında Türkî kuvvetli ve medeni bir hayat verebilmek.

Ekseriyetin kahırî teşekkürü karşısında bize bundan başka yapılacak bir şey yoktu. Ve yoktur. Mesela beşerin dimağındaki nemayetsiz kudretin tenmiye ve inkişâfın bir vasıta olan bugünkü dar'ül-fünûn'un ehemmiyeti bir hakikat iken; bu inkişaf medreselerin rütbelihücrelerinde te'mine yeltenmek, medreseler de yapılabileceğini edâ etmek nasıl mümkün olabilirdi. Keza, bugünkü müterakki-i beşeriyetin hassasiyetince düşünüşlerinin, görüşlerinin mevâlidi olan birtakım asara karşı mazinin köşe minderini, çubuğunu, takkesini tercih etmek otomobil yerine mutlaka kağnyaya binmek nasıl mümkün olabilirdi. Dimâğındaki kuvvetin keskinliğiyle kâ'inâta her gün yeni bir nizam, yeni bir şekil veren beşerin umumi kabullerine, inkılâplarına karşı bizim köşe minderinde esnememize imkân görmek; dünyaya inanmamak demektir. Böyle bir belahatı aziz Türk milleti kendi arasında yaşatmaya müsaade edemezdi. Bu itibarla asırlardan beri milli benliğini kıyas koyarak bağlayan paslı zinciri koparmak, bu günkü asrın güneşinden benliğine revhânî hararet verenin katmak için bir inkılâpla dünü bıraktı. Yüzünü bu güne ve yarına çevirdi.

Bu yeni yönlerle de kıyas bir zaman içinde te'min ettiğimiz istifadelerin zimmet ve ehemmiyetini inkâr edecek kişiler, hayatın zavallılarıdır. Onların gözlerindeki zaaf, iradelerindeki dünkü tahakkümün te'siri bu gibilere bir cerâid bahş ederek köhne kayıtlardan bir hamlede kurtulmaya müsaade edemez. Bununla beraber, ekseriyetin irade tezahürleri karşısında zebûn kalmakta onlar için zaruridir.

Türk inkılâbının ihtiyaç mübadelelerini bu suretle mütalaa ettikten sonra inkılâbın te'mini vade ettiği esasları kolaylıkla mütalaa edebiliriz. Fakat bu mütalaa başlı başına bir mevzu teşkil eder. Biz bu mevzua girmeden Türk inkılâbını büyük eserleri karşısında Türk kadınından, daha doğrusu Anadolu kadınlığından bahsetmek istiyoruz.

Yaptığımız inkılâpta erkeklerimize te'min edilen müsaade ve münafâka derecesi cûda nemayetsizdir. O tedbiri ayrı bir imtiyazla yetişen erkekler, hayat ve fikir işlerinde oldukça mücahhez bir halde bulduklarından kadınlara galibe etmek, kadınlara tefevvuk etmek müsaadesine malik olmuşlardır. Kadın, erkek nazarında behiye ihtiyaçların vasıtası olmaktan başka bir şekilde düşünmemiş, kadının dünya kuvveti, insanlık nizami olduğu ihmal edilmiştir. Her fırsatta, her hadisede erkeğe ehemmiyet verilmiş, erkeğin tekâmülü için terler dökülmüştür. Kadın bir asır bir ev hizmetçisi olarak görülmüştür. Türk camiasındaki durgunluğunun, inkişâfsızlığın saiki hakkında yapılan tetkiklerde kadına mevki verilmediği, pek çok vakaların kadının iptidai kalması yüzünden tehdit ettiği maalesef düşünülememiştir. Kadın şeytan'ül-raciyim kız kardeşi, fitne yoldaşı tanınmıştır.

Böyle bir akidenin hamisi olan herhangi bir camiada insaniyetin inanesi olan kadın, vazifesini yaptıysa yapılacak beddua bilsem kime ricaldır. Binaenaleyh dün ve bugün erkeğe atfedilen ehemmiyet ne kadar haklı ise, kadına gösterilen lakıyadı da o nispette hatalarla dolu bir haksızlıktır. Asrın tekâmül etmiş mekteplerinden yüksek bir feyzle hayata atılan gençler, intihap ettikleri refikalarını kendi seviyelerinde bulamadıkları takdirde acaba cihatıyar mıdır? Hayat ve insanlık hakkında yüksek fikirlerle mücâher olan bir gencin ibtadi bir kızla tehli cemaatle aranılan ciheti varlığı doğurabilir mi! Bu günkü hayatın çok çetin yollarında yalnız başına yürümek kadar tenden malınım olan erkekler acaba kendilerine mesned ve nâlun olabilecek kabiliyette kaç kadını muhitlerinde bulabilirler.

Bunlar o kadar acı meselelerdir ki hangisinin yakasından tutmuş olsak bir çorak parça parmaklarımızın arasında kalır. Binaenaleyh Türk kadını; Türk erkeği kadar olmalıdır. İnkılâbın son ricali Türk kadınına, Türk erkeği kadar bir hak ve bir kuvvet verebilmek için kanunu medeniyye ile hâkimiyet yapmış ve bunu resmen ilan etmişse de, Türk kadınının hukukuna müteakib bir meseledir. Asıl mesele Türk

kadını madden, manen Türk erkeğinin seviyesine çıkarabilmek içtimai hayatta kadına bir mevki ve salahiyet vermektir. Bugün cahaletin kızıl pençesinde, pençenin kara gölgesinde kafeslerin manasız perdesi altında bahsedilen kadının bu hal ve istibdat altında Türk dünyasına hayır-kâr olacağını iddia etmek kadar gülünç bir şey si'r edilemez. Mademki beşer ilk terbiyeyi kadının memesi ucundan, kadının kocasından alıyor. Kadın beşere fitren merbûttur. Şu halde kadının mütekâmil olmasını ihmal etmek içtimai bir cinayettir. Onların da bizim gibi bir hakkı hayatı var. Onlar da hayatın mütekabil hukukun havasını teneffüs etmek ister. Onlar da dünyanın bilgilerinden müstefid olmayı insanlıkları itibarıyla bir hak olarak iddia ve talep ederler.

Yüksek bir tekâmüllük refahına erişirmek istediğimiz Türk camiasında erkeğe her suretle mesnet alacak kadını mutlaka erkeğin derecesine çıkartmak zaruretindeyiz. Bugünkü inkılâp karşısında bize düşen vazife budur. Filhakika bu hakikati idrak etmiş insanlar Türk kadınına layık olacağı mevki vermiş ve bu güneşle kendilerini ısıtmışlar ise de, bunu tatbik edenler ekseriyete nazaran bir zümre muhasebesinde bir akliyattır. Bugün Anadolu kadınlığı dünkü zavallılığın pençesinde olan zebun vaziyettedir. Anadolu kadınları hayatın abidelerini, azaplarını bildikleri halde erkeklerinin taassub ve istibdadına karşı meydan okumak cesaretini haklı bir şekilde göstermiyorlar. Onlara haklarını vermek onlara aramızda bir mevki vermek bize tertip eden meseledir.

Bugün şehrimizde müle'addid ilk erkek mektebiyle beraber bir de orta erkek mektebimiz var. Buradan kafaları değişmiş olarak çıkacak olanlar yarın hayatta olmalarına uygun bir kızı mahiyetlerinde bulabilecekler mi, ızdırarı bir şekilde farkları genç fakat amil bir kızla bugünkü hadiselerin icabına göre mevcut bir hayat kurabilecekler mi? Hiç zannetmiyoruz ki bu mümkün olabilse aile geçimsizliklerinin en kahıratını bu noktada aramak lazımdır. Binaenaleyh bu illetten teşkilatımızı kurtarmak için erkek kadar kadını da okutmak lazımdır.

İstanbul'da, İzmir ve sair mahallelerde erkeğin hayatına şuurlu bir şekilde giren kadınlar aynı ırkın kızlarıdır. Onlar kendilerine verilen hak ve hukuktan nasıl istifade edebiliyorlarsa bizim kadınlarımız da bunlardan istifade edebilirler, kadınlarımıza atf ettiğimiz ithamların hepsi kıskanç ruhlarımızdan sadr olan sahte esbap mucibelerdir.

Türk kadını inkişâbın kanunlarında kazandığı hukuki erkeklerinin cesaretiyle te'yid etmeli ve hayata girmelidir.

2 Şubat 1927 / Sayı 272

Üç Mesele

Çok muhterem Başvekilimiz İsmet Paşa Hazretleri iki sene evvel Çorum'a teşriflerinde huzurlarıyla müşerref olduğum zaman mesele-i umumiye üzerine hasb-i hâl ederken, istirahatlerine tahsis edilen karyolanın kenarındaki sandalyeye asil bir tevâzu içinde kendilerine has kibar bir vaz'la oturarak ılık bir kalpten taşan, yüksek bir his, kudretli bir kanaâ'tle hasb-i hâlimizin hulasasını şu üç kelime üzerinde teksif buyurmuşlardı: Sıhhat, iktisâd, umran...

Büyük mefkûrenin kudretinden aldığım ilham hamulesiyle nezd-i devletlerinden ayrılırken, aziz Türkiye'nin istikbâlinde bu üç kelimeyi birer ümid yıldızı halinde kafamda paralamış gördüm. Evet; Sıhhat, iktisâd, umran... Her Türk'ün üzerinde tevakkuf ederek, mücadele için hazırlanacağı bu üç mühim mes'ele vatanın umumi çerçevesi içinde muhitlerimizde bi-hakkın başarabilirsek muhit-i bir refahın sa'âdetine şahit olabiliriz. Sıhhat, bir millet için ehemmiyeti fazla bir mes'eledir. Sıhhaten müterreddi bir milletin hayatı muvaffakiyetleri hiçbir zaman iddia edilemez. Sıhhati muhtel bir camia da'ima maddeten ma'nen müterreddidir. Muhtelif emrâzla efrad-ı mâ'lûl olan, yetişen evladı müterreddi ebeveynden gelen cılız bir nesil millete, muhîta müfit olabilecek bir kabiliyeti ibrazdan dâ'ima uzaktır. Çünkü her an hasta, her dem zayıftır. Az bir zaman zarfında sıhhati muhtel ve müterreddi millet inkıraz bulabilir. Memleketimizin tabî varlığı sıhhatimize fâideler, kudretler bahş edilebilecek birçok şerâ'it ve müzayayı haîz olmasına rağmen sıhhi teşkilatımızda noksanlık, sıhate ait alakamızın metin olmaması yüzünden bugün müstevli birtakım emraz, bizi pençesinde tehdit etmektedir. Firengî, verem bilhassa mevcut illetler içinde şayanı dikkat âfetlerdir. Geçen gün sıhhiye müdür-i muhteremi Faik Bey'le vuku bulan bir hasb-i hâlde bize vilayet dâhilinde resmen mukayyet sekiz yüz firengî malûlünün mevcut olduğunu, Teşkilat-ı Sıhhiyenin haberdar olamayıp şurada burada kalan malûllerin ise; bu yeküne bir iki misli tecavüz edebileceğini tahmin ettiklerini söylediler. Verem musabaları ise; bu yekünü hemen hemen balî olabilecek bir adettir. Muhitimizde tırpan sallayan bu iki âfetin tehdidi

önünde boynumuzu büküp oturduğumuz takdirde yukarıda kaydettiğimiz fecî âkıbete mâ'ruz kalmaklığımız her vakit için imkân dâhilindedir. Firenginin bünye-i içtimamız da yapacağı tahribatının fecâ'ati hakkında mutlaka serdine mesellik itibarıyla salahiyatdar olduğumuz için bu hususta halkımızın daha etraflı bir şekilde nazar-ı dikkatini celb etmeyi muhterem doktorlarımızdan bekleriz. Bize terettüb eden mesele; muhîfî mukadderatımızı tedvir eden zevat-ı muhteremenin bu hususa nazar-ı dikkatlerini celb ederek teşkilat-ı sıhhiyemize ehemmiyet vermelerini, vilayet halkının sıhhatine taalluk eden bu meselede fazla bir dikkat ve taassubla icap eden tedbire tevessül etmelerini temennidir. Meclis Umumimizin bu seneki sıhhiye bütçesine emraz-ı sâriyye ile mücadelede me'muran iki üç seyyar doktor tahsisatı kabul etmesi ve bu doktorların mutlak celbine himmet olunması bu mes'elenin halline mühim bir âmil olabilir.

İktisâd mes'elesine gelince; bu sütunlarda mukarrerden izah ettiğimiz vechle memleketimizin inkişaf ve kudreti için nazar-ı dikkate alınacak en mühim mesele iktisâddır. Vaziyet-i tabiâsı itibarıyla iktisâda fazla ehemmiyet vermek mecburiyetinde bulunan memleketimizin istikbâlini arzu ettiğimiz nokta-i tekâmüle erişirebilmek için; muhiti istihsalâtımızın tezyidini te'min çarelerini düşünürken, kendi ve civar istihsalâta memleketimizi pazar yapmak zaruretindeyiz.

Hayvanatımızdan çıkan yapağıya, tarlalarımızdan istihsal edilen buğdaylara burada müşteri bulmayarak civar vilayetlere giden müstahsillerin vaziyeti ne kadar mucib-i dikkat bir mes'eledir. Bu vaziyeti tashih için bir zaman şehrimizde bir buğday pazarı küşâdı fikri hararetle müdafaa edilmekte idi. Bilmiyoruz. Bu kıymetli ve ehemmiyetli fikri ne oldu. Niçin bunun üzerinde ısrar edilerek bu hayırlı teşebbüs kuvveden fiile çıkarılmadı? Şayet bu fikir kafalarımızda tebâdür ettiği gün fâaliyete geçmiş olabilseydik hiç değil, şimdiye kadar tecrübe devresini ikmal ve esasa ait oldukça bir kemal kazanmış olurduk.

İktisadîmizin takviye ve inkişafını te'min gayesiyle te'sisine teşebbüs ettiğimiz (banka) zannedersek ilk hararetiyle yürümektedir. Bankanın vücûdundan çok istifâdeler te'mini muhakkaktır. Yeter ki azmimiz müebbet, sa'yimiz payidar olsun. Banka gibi daha birtakım anonim müesseselerle bu günkü vaziyeti tashih edebiliriz.

Her halde çok iş yapıp fazla kazanmak neye, nelere mütevakıfsa mutlaka yapmalıyız.

İktisâden memleketimizi takviyeye muvaffak olunca yapacağımız üçüncü mühim mesele harap bir vaziyette bulunan memleketimizin imârına bütün kuvvetimizle sarfı mesai etmektir. Bu nakle beraber mevcudumuz nisbetinde güzel Yozgad'ımızı imâra mümkün olduğu nispetle sarf gayret borcumuzdur. Bu öyle bir borç ki; dün bedîât kucağında yaşayan biz Yozgadlıların his ve hayat borcudur.

Binâenaleyh büyük başvekilimizin iki sene evvel işaret buyurdıkları ve kabinelerinin siyasetinde musabbiran devam ettikleri bu üç mesele, kendi muhitimizde bizim için de en vecîz en mühim bir hayat meselesidir. Kalplerimizde yaşatacağımız katî bir azim bizi muvaffakiyete erİştirebilir.

30 Mart 1927 / Sayı 280

İki Vak'anın İntiba

Karîlerimiz kısm-ı mahsusamızda iki zabıta vak'ası okuyacaklardır. Çok basit ve âlalade birer zabıta vukuatı olan bu vak'alar, bu günkü telakkiyat ve kanun muvacehesinde bir mefkûre meselesi olduğu için üzerinde tevafukla vak'ayı tahlil etmeyi muvafık bulduk.

Meyhaneci yahut helvacı Muhammed isminde bir şahısla arkadaşı Süreyya, Feride isminde bir kadının yolunu keserek cebren beraberlerinde götürmeğe kıyam etmişler. Mütecâsirlerin arzusunu kabul etmeyen Feride, yakasını kurtarmak için evine iltica ediyor. Fakat gemi aزیya alan Muhammed ve Süreyya mutlaka emellerine muvaffak olmak için sarhoş bir kafa ile Feride'nin evine girerek havliden sürükleyerek çıkarmak ve تنها bir evde emellerine râm etirmek istiyorlar. En nihaye gitmek istemeyen kadının ağzına ellerindeki rakı şişesini vurarak dudaklarını cerh ve altı dişini kırıyorlar. Bu vak'a kucağında yüzlerce nüfus barındıran bir memleket dâhilinde vuku-u vârid bir vakadır. Her yerde vaki olur. Fakat şimdiye kadar şayan-ı şükran bir surette muhitinde yüksek bir sükûtu muhafazaya muvafık olan memleketimiz için bir cüret, çirkin ve bâd-î teessürdür.

Saniyen ihtiyar edilen vak'a eski devrin zorbalığını, yeniçeriliğini andıran cüret vak'asıdır ki böyle vahşi bir küstahlığa bu günkü inkılâbınızın mefhum kavanini

müsamahakâr değildir. Türkiye hudutları dâhilinde yaşayan her vatandaş mutlak bir hürriyete mazhardır. Hiçbir ferd mevki ictimaiyesine göre bir muameleye maruz kalmaz. Kanun her ferdi mutlak bir seviyede tutar.

Tecavüze maruz kalan Feride'nin mevki ictimaiyesi ne olursa olsun ona vahşice eşkiyaca bir şehir dâhilinde tecavüz edilemeyeceği gibi hatta kırdı, yalnız başına da olsa yine hiçbir ferdin tecavüze hakkı olamaz. Mütecasirler şayet Feride ile herhangi bir âlemin sohbetini yapmak arzu ediyorlarsa onu bir suretle ikna etmek suretiyle arzularına muvaffak olabilirlerdi. Memlekette açılan umumhanelerin, bar veya başka eğlence mahallerinin delalet ettiği manalar bunlardır. Hükümet fertlerin medeni zevklerini nazar-ı dikkate almamış olsa idi; bu gibi mahallerin resmen küşâdına bittabi müsaade etmezdi. Nitekim bundan onbeş yirmi sene mukaddem gizli fuhuşla, gizli âlemlerle halkın maruz kaldığı içtimai facialar ne mühim vak'alardı; ne mühim kanlı sahifeleri havi idi. Hâlbuki bu gün mesele böyle değildir. Yaptığımız inkılâpla medeni insanlara layık medeni vak'alar üzerinde medeni bir hayat geçirmeğe mecburuz. Her türlü arzu ve ihtirasları insanlığın kabul edeceği bir çerçeve içinde yapmak mecburiyetindeyiz. İnsanlık şan ve mefkûresine münafi gayri medeni, vak'aları ihdas edenlere verdiğimiz vasıf vahşettir. Binaenaleyh medeni olmağa sây ederken, medeni bir hayati camiamız dâhilinde yaşatmağa çalışırken cemiyet dâhilinde hiçbir ferd harekâtından la yüse amme yefal vaziyetinde bulunamaz. Cemiyetin huzurunu kanunun evamirini ihlal-i inkılâb her vatandaşa kanuni bir daire dâhilinde hürriyet bahşederken, kanunun yine halkın istirahat ve huzuru namına vaz' ettiği cezalara maruz kalmamağa dikkat etmek en mühim bir medeniyet-i hissidir. Binaenaleyh kanun nazarında cemiyet dâhilin müsavi bir hukuki haiz olan her vatandaşa yapacağımız muamelede dikkat edeceğimiz iki mühim noktanın birisi "hakk-ı müsava" diğeri kanun sillesidir.

Feride'nin dişlerini kıran bu küstahlar layık oldukları cezayı görürken ihtiyar ettikleri vak'anın vahşetini hissetmiş olacaktırlar. Şehir dâhilinde bu kadına tecavüz, bir eve, bir şahsa taarruz, belki dünün müsamaha edeceği bir vakit olabilir. Fakat bugün böyle değil. Bu mütecevizlerden kanun Feride'nin intikamını almakla "Hakk-ı müsavata" isbat edecektir.

İkinci vak'a da, şerir ruhlu birkaç Çerkezin vazifesini ifa eden bir jandarmamızı şehid etmesidir. Şehid edilen jandarma devlet kuvvetinden bir ferttir. Kaçakçılar, merhum Muhammed'e ateş açarken, devlete, devlet kuvvet ve nüfuzuna ateş açtıklarının farkında olmuyorlar. Bu vak'ayı ihdas edenlerin hareketine alel-ı-miyâ bir cehalet vak'asıdır, deyip geçemeyiz. Çünkü Cumhuriyet idaresi, Cumhuriyet kanunu Türkiye dâhilinde eşkiyalık namına bir şey tanımıyor. Her vatandaş inkılâbın kabul ettiği medeniyetin icâbâtı içinde devlete, kanuna ve vatandaş inkılâbın kabul ettiği medeniyetin icâbâtı içinde devlete, kanuna ve cemiyete karşı medeni bir vatandaş olarak tanıyor. Dünün bu güne yadigâr bıraktığı eşkiyalık tohumunun Türkiye'mizde tekrar tenebbüt etmesine müsaade edecek bir hükümet yoktur. Binaenaleyh hayatını adam soymakla, insan öldürmekle geçindirmek isteyenlerin son mekânı hapisaneler veya îdam sehpalarıdır.

Serbest tütün alım satımını men eden kanuna rağmen kaçak suretiyle tütün ticareti yapan ve bir jandarmayı şehid eden bu küstahlar ne yaptıklarının farkında değiller. Onlar düşünemiyorlar ki kanunun men ettiği bir şeyi irtikâb etmekte kanunu tanımamaktır. Devlet kuvvetine kurşun atmak, devlete isyan etmektir. Hayatlarını tufeylî bir şekilde temin etmek isteyen bu vahşi adamlar da bittabi kanunun pençesinde icab eden en ağır cezayı göreceklerdir.

Şu iki vak'anın bıraktığı intiba ile bütün vatandaşlarımıza, hemşehrilerimize yüksek sesle bağıyoruz. Türk inkılâbı, Türk kanunu, Türk Cumhuriyet idaresi vahşetin eşkiyalığın en büyük düşmanıdır. Türkiye Cumhuriyeti hududunda yaşayacak her vatandaş medeni olmağa ve zorbalıktan kaçınmağa hayatını meşru yollarda zevkini ihtirasını, meşru dairelerde temine mecburdur.

18 Mayıs 1927 / Sayı 286

Azmin Muvaffakiyeti

İki gün evvel Anadolu Ajansı trenin Kayseri'ye girdiği müjdesini bize ulaştırdı. Fennin bu büyük kuvvetini Kayseri'ye sokan İsmet Paşa, yurdun en son hudud noktasına da götürecektir. İsmet Paşa hazretlerinin ihraz ettiği bu mazhariyet insani bir azim, çok asil çok vatani bir muvaffakiyettir ki yarımın iş adamları bu halin büyüklüğünü kendilerine bir numune ittihaz edeceklerdir. İsmet Paşa; insani azmin,

vatani muvaffakiyetin ne demek olduğunu bize isbat etmiştir. Asırlardan beri etrad ve muvaffakiyetle işledilemeyen devlet makinesinin büyük dâhinin yüksek mefkûresinden alınan ilhamla asil insanlara has bir feragat içinde İsmet Paşa'nın elinde işlemesi medâlara en büyük delildir.

Her müderrik kafanın dediği gibi ben de diyorum; keşke bir asır sonra dünyaya gelse idim. Öyle ya birkaç sene evvelisine kadar eleminden, felaketinden başka bir şeyine şahid olmadığımız aziz yurdun tam mesud bir devresine girerken; hayatın mukadder olan hududuna yaklaşmış bulunmak, vatan için çarpan her kalbin hazin bir mahrumiyetidir. Büyük vatanperverimiz Namık Kemal'in o meşhur kıtasını biz; "yazılsın, senin kabrime vatan mesrur ben mesrur" şeklinde mezar taşlarımıza yazdırabileceğiz.

Yok olmuş addedilen bir vatanın son nefeslerinden zinde bir vatan yaratmak ne kadar müstesna; harab bir yurdu çok az bir zaman içinde harabiden kurtarmak da âli bir iştir. Geçmiş asırların, pek yakın bir tarihin siyasetiyle ezilen Türk yurdu, Gazi'nin rehberliği, İsmet Paşa'nın gayreti ile mutlaka müstesna bir feyzin tekâmülüne şahid olan çağa iman ediyoruz. Ankara'dan fıskıran irade, azim ve mesai, bizi bulduğumuz noktadan gayemize aid uhde çok yakın bir zaman içinde her halde ulaştıracaktır. Çünkü Ankara'da sarf-ı zaman için, vatanın itila ve tekâmülü için kanî bir feragatle geceyi gündüzle musevi yapmış bir İsmet Paşa hükümeti var. Bu hükümetin her şubesine aid rical bir mefkûrenin tahkikine çalışıyor, bir hedefin karşısında koşuyor. "Türk yurdunun tekâmülü, Türk millet ve vatanının bugünkü medeni seviyede her şeyiyle bir mevki' işgali". İsmet Paşa hükümeti, çizdiği bu programı en müteessüb bir ruh ve irade ile idareyi şiarı ittihâz etmiştir. Bu hükümetin nazarında müşkülât ve inkâr denen şeyler yoktur. Azmin beşeri kudretinin çerçevesine sıkışabilen her şey mutlaka hallolunur.

Üç sene içinde yapılan işler dünün kafasına nazaran asırların işi idi. O asırların geçmiş olmasına rağmen hiç birisi de yapılmamıştı. Fakat İsmet Paşa hükümeti, asırların yapacağını üç senede yaptı. Hem öyle ki devlet hazinesine bir santim ecnebi parası sokmadan yaptı. Her yaptığını milli servetle temin etti, millete mâl etti. Hâlbuki dünkü hükümet yurda ne yapmak istemişse, Avrupa'ya avuç açmış,

hazinesini borçla boğmuş, yaptığı borcu suiistimal etmiş, bilnetice bugünün hükümetine günün nesline sefahatinin borcu olarak devretmiştir.

Kayseri'ye giren tren bize Türk devletinin dünkü halindeki hicretin, elemin faciasıyla; bugünün bahtiyarlığını hatırlattı.

Kayseri'ye giren tren bize mesud bir istikbâle adımını atan, bugünün her Türkiye'lisinin bahtiyarlığını şerefle, hazla hatırlattı.

Bir sene evvel “ gelecek sene Kayseri' deyiz” diyen İsmet Paşa, bu ayın nihayetinde azminin muvaffakiyetlerine fennin bir abidesi olan trenle Kayseri'ye girecek, halkı bir şerefın gururuyla, temiz alnını şerefle millete öptürecekler. Yirmi dokuz mayıs da Kayseri istasyonunun resmi küşâdını yaparken İsmet Paşa, her halde bize yeni bir vaadde bulunacak, gelecek sene de bu vaadini ifâ etmiş bulunacaktır. İsmet Paşa treni ana yurdun içerilerine doğru her gün biraz daha uzattıkça, yurdun istikbâlini kurtarmış, memleketin iktisâdını takviye etmiş bulunuyorlar. Kendi mesaimiz, milli servetimizle ilerleyen tren, Türk vatanında her türlü inkılâbı, fennin evvel-i kaderatı içinde takviye etmiş bulunacaktır. Artık Türk vatanının pek çok yerlerinde mesafe mefhumu kısalmış bulunacak, milli iktisâdın menbaları istihsallerini kolaylıkla her tarafa nakil edebileceklerdir.

Asıl başvekilimizin bu şerefli muvaffakiyetini kalbimizden taşan sevinç hisleriyle alkışlarken, o sevimli insanın büyük kalbinde yaşayan gabitai bahş-i azimden her Türk vatandaşının örnek almasını, her Türk'ün İsmet Paşa gibi azimli, muvaffakiyetli bir insan olmasını diliyoruz. Milletinin büyük kudretini tam bir asabiyetle idare eden İsmet Paşa, aziz milletinden gördüğü sevgi ve mezahiretle her şeyi yapacak Türk'ün dünya muvacehesinde müstahak olduğu âli mevaki âlemlerle, fen ve sanatla tersin edecektir. Bu asil insana bin bir minnet, hudutsuz hürmet.

A.Rafet

29 Haziran 1927/ Sayı 291

İkinci İntihab Devresinin Nihayeti

Büyük Millet Meclisi Pazar günü dört sene devam eden mühim ve şumullü mesaisine nihayet vererek ikinci intihab devresi bila kâmil, meclisin tarihine muhallit

bir eser halinde tevdi etmiştir. Meclisin büyük bir ekseriyeti reis Kazım Paşa hazretlerinin ifade buyurdıkları vechle dört sene içinde aziz Türk halkına yapılan muazzam ve müfid icraatın şerefini alınlarında taşıyarak meclisin kapısından çıkmışlardır. Aziz milletimizin arz-ı inkişâflarına imkân bahşedecek en musayib asar-ı milletin istifadesine vaz' etmek, milletin terakki emellerini mesaisini tevkif eden mevâni'i birer, birer devirmek, ayıklamak hiç şüphe yoktur Büyük Millet Meclisi'nin tarihine şerefler bahşeden ulu muvaffakiyetlerdir.

İdbardan ikbale geçirmek istediğimiz milli hayatın bu intikalini teshil edecek vesaitin düşünülüp teklifinde büyük Gazi'nin büyük şahsiyetleri meclise daima bir ilham ve kuvvet menbaa olmuş, meclis-i milli dâhinin hidayet ve reha doğuran kafası, azmi, iradesi etrafında büyük bir ekseriyetle yekpare bir kuvvet olarak yürümüştür. Temin ettiğimiz bugünkü muvaffakiyetlerin suhuletinde en mühim amil milletimizin fitri istidadı olmakla beraber millet mümessillerinin büyük rehber etrafında bir mefkûrenin, bir imanın sahibi olarak bulunmaları emellerimizin tahkikini kuvvetlendirmiş, hayal addedilen işleri hakikat olarak gözlerimizin önüne sermiştir. Anadolu'nun ortasında büyük Gazi'nin mucizevî işaretiyle kurulan millet meclisi, bugünkü hür Türkiye'mizin yeni devlet binasına ait ilk temeli attığı zaman, kurulan binanın mukavemetini düşünen zayıf düşüncelilerin dünle bugünü mukayese etmesi, bugünkü Türkiye'nin dünkü hayatından kaç asır ileriye geçtiğini müşahede etmesi kâfi bir delildir. Vatanın çevresiyle, her türlü dünyevi teşkilatıyla milli, asri bir devlet olan bugünün Türkiye'si dokuz senelik hayatında dokuz asrın işlerini yapmışsa, bunu asil ve dâhi rehberinde, milli mukadderatını tevdi ettiği mecliste, milletin fitri istidadında aramalıdır.

Aziz Türkiye halkının dört senelik mukadderatını çok hassas bir mefkûre ile idare eden, millete içtimai, iktisâdî, siyasi her türlü kucak, kucak faideler temin edenler, milletin vekâleti hakkını su'-i isti'mâl etmediler. Alın şerefi, vicdan istirahatı ile müntehablarının arasına avdet eden meclisin azaları ifa ettikleri hizmetlerden iktisab ettikleri şerefle mabîlhihayat iftihar edebilirler. Meclisimizin millet yolunda gösterdiği dört sene hummalı mesaiyi, yüksek tesanüdü daima hürmetle anacağız. Çünkü muhitinde yalnız milletin feyz ve inkişafı hevesini estirmeğe muvaffak olan, meclisin ahengini ihlale yeltenmek isteyenlerin melûn

hırsını an-ı vahdete boğan bir heyetin yüksek kabiliyetlerine hürmet, her vatandaşın vicdan borcudur.

Teşrî-î vazifelerini mukaddes bir emanet halinde lekesiz bir surette millete iade eden muhterem meclis, milleti yeni bir vazifenin karşısında bulunduruyor. Bugün yarın başlaması muhakkak olan yeni intihab devresinde millet, büyük ve dahi rehberinin çizdiği hakikat yolunda onu emirlerine tam bir imanla tabi olarak milli mukadderatın tedviri için göstereceği namzedlere derhal reylerini verecek önümüzdeki devre için milli ihtiyaçlarımızı nâfiz bir nazar, derin bir vukufla ihâtaya muktedir güzide zevattan mürekkep üçüncü intihab devresinin yeni heyetini seçmiş bulunacaktır.

Gazi'nin bu hususta henüz neler düşündüğünü şimdiden kestirmek icap ederse bulunduğumuz netice şu hakikate vasıl olur. Asrımızın hadisatı karşısında milletimizin muhtaç olduğu inkişaf ve tekâmülü kavrayacak mefkûre iman seciyesiyle millete hakiki mümessillik yapabilecek zevattan mürekkep bir hey'et seçmeye mecburuz. Böylebir heyet Gazi'nin millet efradı içinden seçip nazarlarımıza vaz' edeceği zevattır. Bizi rüyalarımızdan hakikate eriştirmekte mucizeler gösteren Gazi'nin bu meselede ne kadar titiz, ne kadar müşkâfâne hareket ettiğini izaha hacet yoktur. O asil insan, muazzam icraatında kendisine arkadaşlık yapabilecek, milli mukadderatın mümessili olabilecek şahısları tanımakta, bulup millete teklif etmekte emsalsiz bir isabetin sahibidir. Binaenaleyh çok yakın atide başlayacak olan yeni intihab devresinde en hassas emellerimizin tekâsüf ettiği hislerin Gazi'nin muvaffakiyetli, isabetli emirleriyle husul bulduğuna şahit olacağımız sarsılmaz bir kanaatimizdir. Vazifesini ikmal eden meclisin millete hediye ettiği inkılâbın tekâmülünü üçüncü meclis millete kazandıracaktır.

7 Mart 1928 / Sayı 327

Traktör Satın Almak İçin Çiftçilerimizi Teşvik Doğru mudur?

Memleketimizde yeni usul çiftçiliğin ilerlemesi ve genişlemesi için Avrupa ve Amerika'dan memleketimize getirilecek her nevi ziraat makinelerinin hususi bir kanun ile gümrük resminden affedildiği malumdur. Dört beş seneden beri memleketimizde gittikçe çoğalmaya başlayan ve bilhassa arazi sürmek için

kullanılan traktörlerin sarf edecekleri gaz yağlarından gümrük, istihlak ve inhisar resimleri alınmamakta ve hükümetçe ucuz fiyatla gazyağı verilerek traktör istimali teşvik olunmaktadır.

Şimdi yeni şeraid altında memleketimizin birçok yerlerinde arazi sürmek için traktör kullanmak rençberlerimiz için idareli olmadığını ve memleketimizin iktisâdî menfaatlerine uygun bulunmadığını iki sene evvel bu sayfalarda yazdığımız bir makalede isbat etmiş ve memleketimizde en ziyade çift hayvanlarının ıslah olunmasına ve çoğaltılmasına ehemmiyet vermek lazım geleceğini ve Avrupa'nın her memleketinde traktörlerin henüz pek az istimal edildiğini ve bazı yerlerde ancak hayvanlara yardımcı olmaktan ileri gidemediğini delilleriyle beraber beyan etmiş idik. Bir memlekette ziraatın yalnız ziraat makinaları sayesinde terakki ettiğini zannetmek kadar bir hata olamaz. Ziraat her memlekette ancak ziraat usullerinin ve hayvanat nesillerinin ıslahı ve ziraat sanatlarının inkişafı sayesinde ileri gitmiştir. Ziraat makinaları yalnız çiftçilerin işlerini kolaylaştırır ve çabuk gördürür. Doğrudan doğruya hâsılatı ziyadeleştirmezler. Hele traktör gibi arazi süren makineler masrafları ve sermayeleri hesap edildiği takdirde tarlaları vaktiyle sürmek ve iyi nadas etmek hususunda işe yararsa da memleketimizde ekseriyet kullanılan küçük traktörlerin ömürleri iki nihayet üç seneden fazla değildir. Bu makineler üç sene nihayetinde hurda demirhane gelecek ve beş para etmeyecektir. Bu makinelere verilen sermayeyi ve faizini üç senede ödemek lazımdır.

Bundan başka traktörlerin gaz, makinist vesaire masrafları hesap edildiği zaman birçok yerlerde bir dönüm tarlanın makine ile hafriyat masrafı hayvanla sürme masrafından çok fazla olmaktadır. Çift sürmekte beygir ve öküz kullanan rençber üç sene kadar iş gördükten sonra verdiği sermayenin hepsini kaybetmiyor. Hayvanlarını bir miktar noksan fiyatla satabiliyor. Bununla beraber hayvanların yemleri için memlekette birçok mahsuller ekiliyor. Hâlbuki makinelerin sarfettikleri gaz yağları her sene milyonlarca liramız mükabilinde ecnebi memleketlerden geliyor. Bu sebepten dolayı memleketimizde traktörlerin hesabsız, kitabsız ulu orta teşvik edilmesi doğru değildir. Memleketimizde hayvanattan vesair mahsulâtta fazla ve ucuz miktarda milli mahrûkat olarak ispirto çıkarılmağa başladıktan sonra ispirto ile işleyen traktörlerin teşviki faideli olabilir. Bu yazıları yazmamıza sebep hükümetin

bunu meclise teklif ettiği bir kanundur. Gaz yağının beher kilosundan ihsar idaresince alınmakta olan sekiz kuruş yeni kanun mucebince iki kuruşa indiriliyor ve şimdiye kadar zirai verilmekte olan gümrüksüz resimsiz gaz yağı kaldırılıyor. Ancak buna mukabil hükümet elde bulunan traktörlerin yüzde kırk bedeli ve yeni traktör alacaklara fiyatının yarısını mükâfat olarak verecektir. İlerdeki menfaatlerini düşünmeksizin yarı fiyata traktör almak isteyenler çoğalacak ve hükümet bu suretle her sene yüzbinlerce lira ödemiş olacaktır. Bu makineler hakikaten ziraatın terakkisine hizmet etmiş olsalar verilecek mükâfat elbette yerinde olur. Fakat maalesef birçokları işletilemeyip çürüklüğe atılacak ve bu suretle her sene milyonlarca servetimiz harice akacaktır. Bu sene Adana'daki zirai buhran yüzünden birçok çiftçilerin traktörlerini ziraat bankasının önüne batarya halinde sıralamağa teşebbüs ettiklerini bizzat Adana Ziraat Bankası müdürü söylüyordu. Binaenaleyh traktör alacaklara verilmek üzere ayrılacak kaliteli tahsisatın hayvanat ve tohumların ıslahına ve çeşitli mahsul yetiştirilmesine ve ziraat sanatlarının teşvikine sarf edilmesi memleketimizin zirai ve iktisâdî menfaatlerine daha muvafık olacağını düşündüğümüzden alakadar zatların dikkatlerini celb ederiz.

[Ziraat Ticaret]

16 Mart 1927\Sayı 278

Zirâat Birlikleri

İki sene evvel Büyük Millet Meclisi; köylerde rencberler arasında zirâat birlikleri teşkil edilmesi hakkında gayet fâideli bir kanun çıkarmıştı. Ziraat Bankası vasıtasıyla vûcud getirilecek olan zirâat birliklerinin suret teşkil ve idaresine dair olan talimat namede geçen sene heyet-i vekilece tasdik edilerek mevki tatbiki konuldu.

Ziraat birlikleri yahud köy yardımlama şirketleri denilen bu istihsal kooperatiflerinin köylere, çiftçilere ne büyük menfâatler hâsıl edeceğini takdir etmemek mümkün değildir.

Ziraat birlikleri nâmı verilen bu kooperatif şirketler, köylülerimizi ağır fâizlerin altından ve insafsız muhtekirlerin ellerinden kurtarmak ve mallarını piyasada diğer fiyatlarla sattırmak, aynı zamanda kendilerine lâzım olan ziraat malzemesini toptan

mübâyaa ederek ucuz ve masrafsız bir surette rençberlerimize satmak suretiyle pek çok hizmet edecek ve ileride büyük bir banka haline gelecek zirâatimizin şahsi ve müşterek itibarını yükseltmeye vasıta olacaktır.

Terakkiyât-ı ziraiyyesi tam bir tekâmül devresine giren vasatî Avrupa hükümetlerinde meydana gelen tekâmülün en mühim âmili itibar-ı zirâî müesseseleri olmuştur. Ziraat tam zamanında ihtiyaçları nisbetinde para tevzî edecek olan bu teşkilat, köylünün mesai sahasında sermaye kuvvetini artıran, mahsüllerini çoğaltan zengin ve rahat bir hale koyan zirâat kooperatifleri şirketleri olmuştur. Avrupa'nın her tarafında adetleri binlere varan bu şirketler, bütün köylüleri bir araya toplayarak ve el ele verdirek kendilerini muhdekirler elinde boğulmaktan ve her türlü menfâatlerini kaçırmaktan kurtarmış ve zengin bir hale koymuştur. Menfâatleri yekdiğeriyle müşterek olan rençberlerin birleşmeleri sayesinde her vakit arazileri için ehven şearitle para ve itibar bulmuşlar, aynı zamanda mahsüllerini komisyoncudan kurtarmışlardır. Ziraat birlikleri bu gibi faydalardan başka herkese karşı zirâin müşteri haklarını muhafaza ve müdafaa edecek ve köylülerin ayrı ayrı getiremeyecekleri mekânları, hayvanları, tohumları, ilaçları toptan satın alıp getirecek, zirâî fenni terakkiyâttan haberdar edecek, köylülerin ve her sınıf rençberlerin sermayelerinden ve çalışmalarından fazla derecede fâide görmelerinin yollarını gözetecektir.

Ziraat birlikleri hakkında mütehassıs bir mecmû'adan iktisâben verdiğimiz şu malumat, birliklerin rençberlerimize yapacağı yüksek yardımlar hakkında bize mühim bir malumat verebilir. Birliklerin bilhassa Anadolu vilayetlerinde süratle tatbiki fakr-u zaruret içinde kıvranan zavallı rençberlerimize ne büyük fâideler temin edecektir. Dünyanın en çalışkan, en mütâî ve sadık, en namuskâr bir insanı olan Türk köylüsünün, yaz kış kuru toprak üstünde sarf ettiği o büyük emeklere rağmen neticede arpa ve çavdar ekmeği bilmesi kadar Türk köylüsü için fecî bir şey yoktur, münbit ve sulak tarlasını pulluk karıştıramayan, feyyaz toprağına atacak tohum bulamayan, bir senelik istihsalâtıyla bir çift öküz mübâyaa edemeyen, yırtık donla, kuru ekmeği hayata, hayatın en acı ve fecî hadiselerine çelik kadar metin göğsünü uzatan Türk köylüsünün içinde bu çağladığı mahrumiyetin en ehemmiyetli noktası sermaye meselesidir. Bir senelik mesâisinin istihsalâtını birkaç arşın manifatura ile

birkaç kuruş borca tevdi eden rençberlerimiz ne kadar ekseriyette ise, elinde vası arazisinin istihsalâtını arttırabilmek için bir takım muhtekirlerin boyunduruğu altına düşüp evladın evlada olan borcunu ödemek saâdetine erişemeyen fena tâlihli çiftçilerimizde o nispette çoktur. Çiftçilerimizi bu gibi fecî vaziyetlerden kurtarmak kendilerine emekleri nisbetinde rahat ve servet kazandırmaya âmil olacak zirâat birlikleri kuvvetli ve sağlam esaslar üzerinde vilayetimizdedir. Hal teşkilini bir an evvel görmek köylülerimizin yüksek mesâisinden beklediğimiz büyük muvaffakiyetlerin bir an evvel vücûd bulmasını temin edecektir. Vilayetimiz köylerinde kendi sermayesiyle elindeki arazisini işleten arazisinin feyz ve inbâtî kuvvetine göre fazla istihsalâtta bulunan rençberlerimizin adedi sayılabilecek miktarda azdır. Halbukî mahdûd birkaç sermayedarın yapacağı istihsalât Yozgad'ın ziraâî derecesini yükseltebilecek bir miktar olamaz. Her köy halk-ı hamd olsun az çok bir orağa şahiddir. En fakir bir köylünün hiç değil elli dönümlük tarlası vardır. Zer elli köylü bu elli dönümlük tarlada bütün sene sarf ettiği emeğe mukabil ettiği tohumdan birkaç şeyin fazlasını ancak alabiliyor. Çünkü parası olmadığından bozuk tohumu değiştirmeye tarlasına gübre dökmeye istihsalâtını artırmak için daha başka çareler tatbikine mukadder değildir. Tabiat neyi lutf ediyorsa ona derin bir tevekküle rızadan başka elinden bir şey gelmez. Köyümüzü bu dar vaziyeten kurtarıp onları müşterek sermayelerinden müstefid kılabilmek için her halde Büyük Millet Meclisi'nin kabul ve heyet-i vekilenin tamam ettiği ziraat birliklerini derhal rençberlerimiz arasında teşkil ederek vilayetin zirââî istihsalâtını artırmak çalışkan ve faziletli köylülerimizi içinde yaşadıkları elem ve mahrumiyetten kurtarmak müstâcil bir vazifedir.

14 Mart 1928 / Sayı 328

Cemiyetlerden Beklediklerimiz

Heyet-i ictimaiyye dâhilinde düzeltilmesi, mücadelesi, tekâmülü icab ettiren her ihtiyaç karşısında bir cemiyet doğmuştur. Doğan bu cemiyetlerin mağna dalaleti gayelerinde tahsil ederek, muvaffakiyetle daha ziyade tevzih eder, muhit daha ziyade cemiyetin varlığını kavrar. Heyet-i ictimaiyye medeni tekâmülünü bu teşekküllerin gayretine medyunundur. Ferdi istiadad ve özürlerimizi toplu bir halde tedvîr eden cemiyetler, omuzlarına yüklendikleri vezaifin ağırlığı altında bükülmeden,

sürünmeden yürüyebilirlerse, gaye aid muvaffakiyet çok kati, çok müsbettir. Şayed kuru bir ismin hafif gölgesi altına yüzlerce insan toplayıp aranan gayenin manası yalnız dillerde dolaşır ve buna münhasır kalırsa o zaman fenalık bütün fecaitiyle doğar, kaş yapalım derken göz çıkarılmış olur. İctimai hayatımızın eski devrelerini tetkike lüzum görmeden yalnız meşrutiyet tarihinden bugüne kadar geçen zaman zarfında bin çeşit isimler altında meydana getirilen cemiyetlerden şu ve şu cemiyetler gayelerinde, muvaffak olmuşlardır diye acaba kaç cemiyeti gösterebiliriz! Şayed mübala addedilmezse diyebiliriz ki ancak yüzde bire şu halde heyet-i ictimaiyemizimi cemiyet nedir bilemiyor, yoksa cemiyeti idare edenler yaşatamıyorlar? İnce bir tahlile muhtaç olan bu mevzunun üzerinde fazla tevkife lüzum görmeden kısa bir cümle ile bir hüküm verelim:

Heyet-i ictimaiyye kendi nizam ve refahı namına tahassul eden arzulardan doğan cemiyetlere nasıl alışık değilse, teşekkül eden bir cemiyeti idareye memur olanlarda cemiyet idaresi usulüne, vakıf oldukları için efrad-ı cemiyet hayatına alıştıramıyorlar, cemiyetlerden beklenen gayeyi halka veremiyorlar.

Bu hükümetten bazı teşekküller müstesna olmak üzere heyet-i umumiyesi aşağı yukarı hep böyledir. Bu hükmü ibdal edecek meselelere maalesef şahid değiliz. Bilakis fikirlerimizi te'yid edecek meselelere fazlasıyla malikiz. İşte memleketin genç kitlesinin çok âli emellerle kurduğu cemiyetler hangisi tevazzuh etmiş, hangisi mütebellir bir sistemle muhite müfid olabilmıştır. Mensub olduğu cemiyete bir gün olsun uğramayan, aidadını ağır bir vergi telakki ederek istifa edenler mensub oldukları cemiyetin programını bir defa olsun okuyub da ne olup bittiğini anlamak hevesini taşımayanlar bize pek âlâ gösteriyor ki, bu gibiler cemiyet manasını kavramamış, cemiyetten ne beklediğini idrak edememiş insanlardır. Bunlar böyle geri tarafta bir cemiyet idare heyetinde aza olmadığı ictimai varlıkta büyük ve parlak bir şeref telakki ederek sandalye kapan, iş başına geçtikten sonra durgun göllerin manzarasını gösterenlere ne diyelim.

Bunlarda cemati cemiyet mefhumunu anlamamış insanlardır. Öyle.

Şu halde manası anlaşılamayan bir cemiyetin te'sis ve teşkilinde ne mana vardır. Cemiyete lüzum yoktur denecek değil mi? Hayır öyle değil. Fariza gençliğin

sihhat ve iradesinde asrın istediği kuvvet ve kudreti temin edebilmek memleket çocuklarının beynini ve sihhatini sağlamlaştırmak ümidiyle müşterek arzuların doğurduğu bir spor cemiyeti düşünülürken, hatta doğarken ne kadar canlı bir ümidin müsnedidir. Orada memleket gençliği sihhatini teberru eyleyecek, edecek, centilmenliği öğrenecek, irade ve azim sahibi olacak, cesareti artacak vesaire. Bunlara ihtiyacımız ise hududsuz bir halde buna rağmen bu parlak ümidlerin yandığı ocak neden tutmuyor, neden hararetini mensublarına vermiyor. İşte illet burada. Yukarıda dediğimiz gibi mensublar, gayeye âşık değil, idareciler vazifeye sahip değil. Bu şekilde iki münfiddan bittabi koca bir menfi çıkacaktır.

Münevverler böyle olursa gayri münevverlerin tesis ettiği cemiyetlerin bundan daha berbat olması çok tabii bir neticedir. İşte esnaf birlikleri ve bunların âli bir makamı olan ticaret odası gözümüzün önünde canlı bir misaldir. Memleket iktisâdîyatına zamanın ilme ve şuura müstenid ceryanını vermek, memleketin iktisâdî menbaalarını milli istifadeler üzerine inkişaf ve tekâmül ettirmek, küçük sermaye erbabının umumi ceryan içinde boğulmasını, onların muhtaç olduğu yardımları mütebellir bir halde yapabilmek gayesiyle teessüs eden birliklerin ve odanın ne yaptığını bulmak şöyle dursun, yaşadıklarına aid ufak bir hareketi bile müşahede edemeyiz. Meşhur sözdür: “Hareket olan yerde bereket olur” Öyle değil mi ya?... Şu halde hareket ve bereket için meydana getirilen bu cemiyetlerin hareketsizliği kendilerinden aranan ve beklenen bereketi vermiyor. Bu küçük esnaf teşkilatının ağabeysi olan ticaret odası maalesef kongresini akit edipte memleket iktisâdîyatının umumi ve ehemmi ihtiyacına aid bir veche tayin edemedi. Kongreye birkaç esnaf toplandı, fotoğraflar alındı, encümenler tefrik olundu; netice?... Bir hiç böylemi lazımdı ya, böylemi olacaktı ya?!.. Hani İktisâd Vekâletinin ticaret odalarına aid koca kanunu, hani memleket iktisâdının durgunluğundan şikayet edenler, hani bu makineyi işletmeğe, yürütmeğe memur olan idare adamları!...

Şu halde bize gösteriyor ki kalbimiz âşık ile mücehhez değil. Kabahat cemiyetlerde değil, alaka ve hislerimizin zaafındadır. Fikren, ruhen bilhassa idare itibariyle olgun, dolgun adamlar değiliz. Ruhumuzda bu hissiyatları terbiyesine fevkalade ihtiyaçlar vardır. Bunu temin ettiğimiz gün memleket, cemiyetlerden

beklediği âli gayeye mutlaka kavuşacak, her cemiyet muhitine müesser olmak suretiyle memlekette müfid olacaktır.

A. Rafet

29 Mayıs 1928 /Sayı 338

Yarın Kurban Bayramıdır. Gazetemiz Bu Mazeretle Bugün Neşredilmiştir. Bilumum Okuyucularımızın Bayramını Tebrik Eder, Saadetler İçinde Çok Bayramlar İdrak Etmelerini Dileriz.

Yeni Yolumuza Giderken

Genç Türkiye'mizin içinde yürüdüğü yeni yolun hedefini bilmeyen artık kalmamış gibidir. Her kafa anladı ve her göz gördü ki; bugünün Türkiye'si kuvvetli, metanetli muazzam bir kitle halinde başta aziz ve dâhi rehberi olduğu halde yeni hedefinin hakikatini gösteren yoluna yüzünü çevirmiş, geride kalan devrin karışık ve acayip safhalarını tamamıyla o tutmuştur. Millet, beşeri isti'dadlarının bütün kuvvetiyle yeni ve ekmel gayesine vasıl olmak için sarf ettiği mesaide bütün hadiselerinin şuurunu, ilhamını mutlaka ilimden, fennden, kuvvetli bir kazançtan istiâne ve istifade etmek suretiyle toplayacak ve bunlara uyacaktır. Yalnız sözle, dillerin terennüm ettiği esersiz iddialarla erişmek istediğimiz gayeyi bulmanın, ona vasıl olmanın bittabi imkânı yoktur.

Derbeder ve müzebzeb ahvalinden müşteki olarak ta temelindeyıkıp durduğumuz dünkü Osmanlı devrinin bütün kusurları, bütün ayıpları ancak kıymetsizliğinde gayrı şuurî olmasında idi. Yoksa o devrede bütün insanlar gibi biz Türkler de tabiatın havasını kokuluyor, midemize bir lokma ekmeği bırakabiliyorduk. Fakat bu yaşayısta beşeri bir kıymetin mevcut olmadığını bütün ahlakıyla idrak eden ve bu tezebzübden samimi vicdanları müteezzi olan münevver Türk evlatları muassır zamanın garpta yaşayan insanlarına mutlaka benzemenin ihtiyacını o samimi ve azimkâr ruhlarında hissederek maziyi temelinden kal' ve yeni devrin temelini hafr etmeye derhal muvaffak oldu. İşte biz kan ve kemiklerin yoğunlaşmasıyla meydana getirdiğimiz bu muazzam muvaffakiyetin muazzam eserini yükseltmek için bütün mesaimizde iki maddenin elimizde bol, bol mevcut olmasına muhtacız. Bu maddelerin bolluğu hedefe bir an evvel tekâmülle vusûlü, yokluğu

hüsrânı intâc edecektir. Ki birincisi ne mühim bir arzunun imanı ise, ikincisi de o nisbette menfûr bir şeydir.

Yeni bir devre giren yeni Türkiye yarının ekmel Türkiye'si olabilmek için medeniyet yolunda muhtaç olduğu iki maddenin birisini ilim olarak görmüş ve tanımıştır. İlimsiz âlim, ilimsiz tekâmül bugünkü asırda tehabbülü bile cinnetle karşılanacak gülünç bir şeydir. Yeni yolumuzda yoksulluğunu bütün acılığıyla hissettiğimiz işlerde ilime olan ihtiyacımızı idrak ederken bunu telafi edecek çareleri şimdiden gayretlerimizin en son hızıyla temine atılmak lazımdır. Bunu vatan toprağı içinde temine ne kadar çalışıyor isek bu gayreti ve vüsat nisbetinde muhîti teşekküllerimize de teşmil etmek zaruretindeyiz. Farazâ memleketin ilim adamlarına olan ihtiyaçlarını nazar-ı dikkate alan muhterem ve müteyakkız hükümetin bu gaye için açtığı âlî mekteplere atfettiğı ehemmiyetin hedefini delaletini teshil için her memleket, o mekteplere kıymetli, kabiliyetli, zeki memleket çocuklarını devam ettikleri mekteplerin rahlelerinden itibaren yetiştirmeyi, namzed yapmayı ihmal etmemelidir.

Bu maksadın muvaffakiyetle temini bugünkü hayat pahalılığı karşısında filhakika biraz güç meseledir. Her evlat sahibi babanın her şeyden evvel düşündüğü, nazar-ı dikkatten kaçırmadığı şey, hayatının istikbâline ait en koyu bir ümidi olan evladını yetiştirmek, onu zamanın icabatına göre meydana çıkarmak en has bir emeli olduğu halde hayati zorluklar karşısında bu fikre âdem-i muvaffakiyet, bu babalar için cidden elim bir mahrumiyet ve bedbahtlık oluyor.

Halkın bu arzusunu, memleket dâhilinde yetişen zeki ve müsteid çocukların fitri liyakatlarını tenmiye edebilmek, bu isti'dadları memlekette müfid kılabilmek için her memleketin hususi teşekkülleri hayati bir gıda gibi bu meseleye azim ehemmiyet atfetmek mecburiyetindedir. Mesela başta idare-i hususiye ve belediyeler bütçelerinden ifraz edecekleri tahsisatla memleketin müsteid çocuklarını pekâlâ himayelerine alarak hükümetin bin bir fedakârlıklarla yaşattığı âlî irfan müesseselerini bu suretle besleyeceği gibi, muhîti kabiliyetlerde bu şekilde inkişaf ederek her memleket kendi sayesinde yetişen münevverleriyle iftihar etmiş olur. Hâlbuki bugünkü tarz-ı hareketimizde bu hususu mahsus bir şekilde ihmal ederek

fitri kabiliyetlerin inkişafını söndürüyor, memleketi müfid zümrelerden mahrum bırakıyoruz.

Medeniyet yolunda bize lazım olan ikinci mühim madde fenn meselesidir. Hemen bütün memleketlerimiz zamanın mucizeler yaratan fenn kudretinden mahrum bulunuyor. Türk'ün fenne ait fitri isti'dadı bu hususta hiç işlenmiyor. Bu hususun ihmaliinde saik yine servet yoksulluğudur. Sermayesizlik yüzünden birçok müsteid insanlarımızın isti'dadlarını terbiye suretiyle ihtirâ sahasına atılmadığı gibi birçok mütehasıslarımız da yine sermayesizlik yüzünden mevcut kabiliyetlerini inkişaf ettirecek zengin laboratuvarların mebzûl malzemesi içinde bulunamıyorlar. Aynı zamanda fennin kıymeti, ehemmiyeti nazarlarımızda pek az bir mevkiî işgal ettiği için yetişen nesil bu yorucu fakat istikbâli refah ve saadetin müstesna manevrası olan fenn yoluna niçin girmiyorlar, Türk'ün mümtaz olan kabiliyetini bu sahada göstermiyorlar? Bu işinde muvaffakiyetle ilerlemesi ve tekâmül etmesi için mekteplerde çocuklarımıza bu mefkûrenin kuvvetli telkinini vermek, onların genç ruhlarında fenn şâhikalarının saadet cazibesini yaşatmak lazımdır. Saniyen memleketin hususi teşekkülleri memleket çocuklarının bu çığırda teşyî edecek imanları esirgemeyerek ehemmiyetle takip etmelidir. Yeni hayatta mesud ve mütekâmil bir millet olmak arzu eden Türkiye'miz için ilim ve fenn meselesi hayat meselesidir. Maddî ve manevî ihtiyaçlarını tedarik için uzun müddet Avrupa'ya bakmaya oradan mamul olarak gelecek malzemeye para vermeye bu memleketin uzun müddet tahammülü yoktur. Avrupa'dan mimar celb etmek, mühendis getirmek, ustabaşı davet etmek yakın bir atının hiç nazar-ı dikkate almayacağı tenezzül etmeyeceği işler olmalıdır. Bunu temin içinde memleketin genç münevverleri milli bir hisse bu ihtiyaçları telafiye kâfi gelecek bir isti'dad ve hevesle ilime, fene kendilerini şimdiden bağlamalıdır.

6 Haziran 1928/ Sayı 339

Şikâyet ve Tezvir İleti

İçtimai hayatımızda iliklerimize kök salmış çok berbat tabiatlarımız arasında iki mühim illet vardır. Bu iki illetin ferdi ahlakımıza, içtimai bünyemize açtığı elim yaraların mütefessih manzarası karşısında her vatandaşın gayret ve intibah kafasıyla

düşünmesi, bu iki illetten nefret etmesi ne kadar lüzumlu bir şey olduğu ayan beyan bir hakikat iken çok yazık ki ihmal ve müsamahalarımızla bunu büyütüyor. Zararlarını her gün arttırıyoruz.

Şahsi işlerimizde, devlet muameleğinde vicdanımızın takdir ve teslim ettiği herhangi bir hakkımız ziyana maruz kaldığımız takdirde mükteseb hakkımızı kurtarmak için hukukun, kanunun bahşettiği her türlü salahiyyetten istifade ederek mutlaka hakkı kurtarmaya imkân aramak; beşeri hissiyatın sarih olarak bahşettiği mukaddes bir haktır. Bunu ararken kimse karşımıza çıkıp da: “efendi elinden kaptığım bu ekmeğin sana ait hakkını aramayacaksın.” diyemeyeceği gibi hiçbir devlet kanunu da hak yolunda yürüyen bacağa zincir, hakkı müdafaa eden dudaklara kilit vuramaz. Yeter ki “hak” diye yükselen seste hak ve hakikat olsun. Billhassa Cumhuriyet idaresinin şiarı fazilet ve hak olan kanunlar karşısında hakkın tepelendiğini görmek, tepelendiği ispat olunduğu takdirde müsamaha edildiğini iddia etmenin imkânı yoktur.

Cumhuriyet kanunlarının nazarında “şah ile geda”nın farkı olmadığını bize son suiistimal mahkemelerinin neticesi canlı bir adalet misali olarak gösterdi. Bunun karşısında artık ihlâl yapmanın, tefsir çıkarmanın lamı cimi yoktur. Her hak böyle olduğu anda hakikat mutlaka doğar, hak kurtarılır. Hâlbuki biz dünün menfi ve muzır terbiyelerinin berbat tesirlerinden ruhumuzu kurtaramayarak menfaate ait hislerimizin kabaran ihtirasıyla derhal cıyak, cıyak bağılıyor, ortalığı velveleye veriyoruz. Aradığımız bir hakkı bulup bize verecek olan, vermeye salahiyyetinin âlî kudreti kâfi gelen kanun yolu dururken bunu ihmal ederek hileli ve eğri yollardan hak aramaya çıkmak, çok çirkin bir ahlak bozukluğuna alamettir. Kabaran ihtirasımızla istediğimiz bir hakkı bize vermeye imkân göstermeyen kanunu veya o kanunu tatbik eden memur olan devlet memurunu şikâyete kalkmak cehlemizi, fenalığımızı ilan etmek demektir. Maalesef bu hal muhitimizde nazar-ı dikkati celb edecek bir mertebededir. Gün geçmez ki mahkemeye yahut mâfevk daireye herhangi bir memur hakkında şikâyet müracaatı vaki olmasın. İddia ettiğimiz hakkın kanunu şekil ve cephesini tanıyamadan aleyhinde şikâyette bulunduğumuz memur veya dairenin manevi haysiyetiyle oynamak, adi ve yalan bir hak peşinde netice itibariyle

cehalete uğramak insanlığımıza yakışmayan, maddiyatımızı içtimai heyet içerisinde lekeleyen bir haldir.

Mahzahiyle veya müsamaha suretiyle yapılmasını istediğimiz bir şeyi yapmakta mazur olan, yapmakta taassup gösteren bir daireyi aslı, esası olmayan bir takım dedikodularla teşhire kıyam etmeye, darılmaya ne hakkımız vardır. Mademki hukuki umumiyemizi siyanet eden kanunları tatbika memur olan devlet memurlarının dürüst ve temiz olmasını istiyor, kanuna hürmet gösteriyoruz. O halde aslı olmayan bir hak peşinde koşarken sahte bir sesle bağırarak ne oluyor. Bu düşkünlüğün vicdani azası nasıl hissedilmiyor. Aklımızın ermediği yahut icabı kanununun müsaade etmediği bir işi yapmakta mazur olan devlet memuru aleyhinde şikâyete koşmaya ne salahiyetimiz vardır. Bu salahiyeti nereden alıyoruz?. Saniyen haklı mesâilde şikâyet yolu kanun ve usul dâhilinde muayyendir. Küçük bir memurun herhangi yolsuz bir hareketinden yapılacak şikâyetin haddi ve mercii varken şikâyetin en son kapısını vurmak, âlî makamati izâc ve meşgul etmek ne çirkin işlerdir. Bu itiyadın fenalığı kafa ve ruhlarımızda hissederek şuurun ve kanunun tayin ettiği yoldan sapmak insani faziletimizin en mühim hassasıdır.

Beri tarafta yekdiğerlerimizle olan münasebetimizde Ahmet'e, Mahmut'a olan ufak bir iğtibarımız yahut Ahmet'in, Mahmut'un nail olduğu bir iş hakkındaki ihtirasımız bizi o kadar elim yollara sevk ediyor ki irtikâp edilen fenalık karşısında ezilmemenin, müteessir olmamanın imkânı yoktur. İzah etmek istediğimiz fikrin vakalar içinden alınmış lâalettâyin bir misalini şuraya kaydederek maksat hakkında daha canlı bir fikir vermiş oluruz:

Ahmet Efendi iktidarıyla, meziyetleriyle filan memuriyete tayin ediliyor. Yahut bir dairenin işini alıyor. Rakibi olanlar Ahmet Efendinin muvaffakiyeti karşısında mağlup kalınca derhal Ahmet Efendinin hususiyeti, muamelesi hakkında aslı astarı olmayan yahut mazarine karışmış kıymetsiz meseleleri parmaklarına dolayarak şikâyete, olmadığı takdirde tezvirâta kıyam ediyorlar. Tahkikat yapılıyor, müfettiş celb olunuyor, tetkikat icra ediliyor; Ahmet Efendi nâsiyesinin paklığı, rakipleri yüzlerinin hicâbıyla karşı karşıya kalıyorlar. Neticeden mütenebbih olmaları icap eden rakipleri yüzlerini kızartan bu neticeden müteessir ve müteyakkız olmayarak Ahmet Efendi hakkında yeni ihbarlar, akla durgunluk veren dalavereler icadıyla yeni

hücumlara başlıyorlar, mahalli hükümetin alâkadar devâiri günlerce işgal ediliyor. Âlî makamât iftira ve tezvîr telgraflarıyla izâc olunuyor. Şayet muhkem dalavereleri galip gelip de Ahmet Efendi yere vurulmuş ise sevinçlerine pâyân olmuyor. Yine mağlup iseler bu defa devlet teşkilâtına, kanuna karşı hayâsızca dil uzatmaya, atıp tutmaya başlıyorlar. Arada içtimai tesânüd alt üst oluyor. Yekdiğerine yan bakanların adedi gittikçe çoğalıyor.

Filhakika kanun bu mülevves tıynette olanları kulağından tuttuğu anda çelik sillesini suratına yapııştırarak saklı amellerinin cezasını veriyorsa da; bu sefil ve habis tıynet ictimai heyetimiz arasında kök, budak salarak ictimai heyetin ahenin manzumesini kirli tırnaklarıyla için, için didikliyor. Öyle vakalarda, öyle şahıslar tanıyoruz ki zat mesele ile hiç alakası olmadığı halde müzevverlerin tezvîrâtına pir aşkına alet olarak kanunun karşısına müşteki olarak çıkıyorlar. Kanunun bu gibilere tahsis ettiği silleyi daima hâkim yaşatmak, bu sillenin muhabbeti o günlerde herkesin korkulu bulunması için ruhlarımızdan bu hapis illetleri koparıp atmak, vicdanen takdim ve teslim ettiğimiz bir hak kanunun, her vicdanın, beşeri asaletin tayin ettiği yollarda aramak, takip etmek lazımdır. Bir memleketin içtimaiyesindeki fazilete miâr olan mesailden birisi de budur. Biz münevver ve müdrik bir kitlenin fazilet sahibi çocukları olmak, insani büyüklerle temayüz etmek arzusunu taşıyan bir heyetiz. Gayemiz kitlevi şerefimize nâkîsa vелеke irâs eden bu illetlerden ictimâb ettiğimiz kadar bu illete malul olanlara da yüz vermemek, hacâletlerini suratlarına vurarak tehlikelerini def etmek mecburiyetindeyiz

27 Haziran 1928/ Sayı 342

Türk Gençliği ve Spor

Bugünün gençliği ile dünün gençliği arasında hayati fırsat ve imkân itibariyle ne kadar mühim bir farkın mevcut olduğunu hadiseler karşısında biraz kendimizi yoklar, başımızda adedi çoğalan beyazların zuhurundan evvelki hayatımızı göz önüne korsak derhal kolaylıkla bulmuş oluruz. Bugün yaşı otuzu geçen ve gençlik çağının son kademelerine tırmananlar hiç şüphe yoktur ki dünün karmakarışık hayatı içinde yıprandırdıkları hayatın mesud bir cephesini göremediklerinden, hayatın tat ve zevkini toplayamadıklarından müteessir ve müştekidirler. Geçirdiğimiz o berbat devirde bedbaht bir vatanın mukadderatını elim siyasetlerin menfi cereyanları içinde

her gün biraz daha perişan gören bizler, kalplerimizde sıkışıp kalan hislerin ızdırabını taşıya taşıya kalp ağrısına tutulduk dersek bir mübalağa yapmadığımıza kail olabiliriz. Memleketin ve milletin fitri isti'dadlarından alınan ilhamlarla bunun inkişaf esbabını araştıran, bulan fakat tatbiki anında akla durgunluk, hayata sekte hatta nihayet verdiren bin bir mânîânın karşısında dişlerimizi sıkıp hicranımızla inlemekten gizli, gizli dert yanmaktan başka ne yapabilmıştık? “Vatan” “millet” kelimelerini ruhunun heyecan ve isyanıyla telaffuz etmiş ne kadar bedbaht gencin bugün deniz diplerinde, kum çöllerinde, zindanlarda tek taşı olmayan ne kadar isimsiz mezarları vardır. Buna, bu hallere rağmen nihayet bugün kendi eliyle gayesinin şâhikasında zaferinin bayrağını dalgalandıran, ciğerlerini hür bir hava ile dolduran dünkü gençler ağarmış saçlarıyla, hududu nihayetsiz çehreleriyle tekaütler sınıfına girmişlerse de, mefkûreleriyle ruhi heyecanlarıyla müebbeden zinde, müebbeden gençtirler.

Hayatın henüz tarâveti içinde körpe ve gürbüz olan bugünkü gençlerin ağabeyleri bu beyaz saçlı gençler, hesapsız aziz canların kemikleri üzerinde meydana getirdikleri bugünün muazzam varlığı yarının çocuklarına tam bir emniyetin imanı ile devredebilmek için ihzar edilen hür sahada genç neslin yarına fevkalade bir surette hazırlanması, yarının bütün işlerini omuzlarına alabilecek bir kudretin kabiliyetini nefislerinde, dimağlarında göstermeleri lazımdır. Ağabeyleri tam muvaffak olmadıysa, hiç değil muvaffakiyetin emniyetini doğuran bir sahayı kendilerine ihzar şerefini kazanmışlardır. Cumhuriyet güneşinin hararet ve ziyâsı altında uzanan bu uzun saha saçları ağarmış yüzlerinin kırışıkları çoğalmış gençlerindir. Onlar vazifelerini hitam bulmuş addederek istirahatata çıkmış değillerdi. Bin bir badireden artakalan kuvvetlerinin kudreti ile alenen didiniyorlar, alenen vatan ve millet için ter dökmekten derin bir zevk alıyorlar. Bu gençler ki ömürlerinin sayısız baharlarını zulmün, istibdadın hurâfe ve tagayyin tükenmek bilmeyen hucumları, azapları içinde hüzne muhannete çevirmişler; ömürlerinin saadet güneşi altında ısınmadan harap olmuşlardır. Yine o saçları ağarmış gençler ki yüz bin şehidin kanıyla sulayıp meydana getirdikleri inkılâbın bir şaheseri olan cumhuriyeti o mucizevî fedakârlıklarının en asil bir mükâfatı olarak tarihe, yeni nesile tevdi ederek vicdanlarında bir haz ve şeref hissediyorlar.

Bugünkü gençlik; en medeni ve mütakâmil milletlerin kabul ettiği Cumhuriyet idaresinin geniş ve mesud kucağında çalışırken, Türk milletinin muasır ve müterakki milletler derecesine yükselmek için atiden beklediği inkişaf ve tekâmülün vasıtalarını yapmaya memurdurlar. Bu hususta gençlerimizi çok hassas, çok faal görmeye bir hak tanıyoruz. Medeni bir olgunluğun bütün icaplarını muvaffakiyetle temin edecek mutasavver ne gibi çareler varsa onları tereddüt göstermeden yapmak, şuurlu bir iradenin sevkiyle derhal tatbik etmek en yüksek arzumuzdur. İlim, fen, sanat yanında hâlihazır medeniyetin her mantıki hadisesini bizim için mutlaka lüzumlu görüyoruz.

Bu hafta şehrimize gelen Ankara muhafız gücünün çelik bacaklı dokuz genci bugünün gençliğinden yarın için beklediğimiz çelik irade ve azmin yüksek muvaffakiyetini bize şerefle tanıttılar. Ankara'dan itibaren merkezi Anadolu dâhilinde (1385) kilometrelik bir sahayı bisikletle dolaşmak, sporun lüzum ve ehemmiyetini Anadolu'nun mensi gençliğine tanıtmak çok meşakkatli fakat zahmeti nisbetinde ulvi bir gayedir. Bu fikirle dağları, yamaçları basit bir makine ile aşan, intizamsız yollarda ter döken bu gençlerdeki şuurlu gayenin ehemmiyetini tanımayanlar ihtimal gülecek “canım bu da akıl işi mi” diyeceklerdir. Onlar için mesele bu şekilde olabilir. Fakat asrın hadiseleri daima teyakkuzla tetkik ve takip edenler için mesele bambaşkadır. Bahr-i muhiti geçmek için o muazzam denizin dibinde kendilerine mezar yapanların yekünü artmasına rağmen müteşebbislerin fütür göstermeden her gün biraz daha artması beşeri bir emelin azmine ne parlak bir misaldir. Tekâmül eden milletler işte bu gibi sarsılmaz azimlerin çelik kanatlarında uça uça bugünkü âlî mertebeye yükselmişlerdir.

Gençlerimizin mantıki ve sıhhi spora ehemmiyet vermelerini fevkalade arzu ediyoruz. Spor vasıtasıyla kazanacakları sağlam bir bünye bu memlekete iradesi, seciyesi, sağlam fazileti yüksek bir nesil hazırlamış olacaktır. Çünkü sporun gayesi yalnız pehlivan vücutlu insan yetiştirmek değildir. Spor aynı zamanda maneviyatın çok inzibatlı bir terbiye vasıtasıdır. Sporcu mert olur, sporcu yalan söylemez, sporcu şefik olur, sporcu kibar olur, sporcu azimkâr ve irade sahibi olur, sporcunun vücudu gibi kafası da işler. Biz gençlerimizde bu meziyetlerin olgunlaşmasını istiyoruz. Vatan yolunda saçları ağarmış ağabeylerin şaheserini bu meziyete sahip bir gençlik

tekâmül ettirecektir. Şu halde gençler spora heves ediniz fenni şuurî haddini aşmayınız.

4 Temmuz 1928 / Sayı 343

Vilayetimizde Kıtık Var Mı?

Konya ve civarında kuraklık yüzünden kıtlık faciasının baş gösterdiği, bazı köylerin sair mahallere naklolunduğu, hükümetin acil bir tedabirle muhtacına yardıma koştuğu İstanbul refikamızdan naklen halk arasında şiddetli şâyia olmuştur. Bir haftadan beri bu haberle meşgul efkârı umumiyemizin izhar ettiği tesiri çok necib bir alakanın tezahürü olarak kaydediyoruz.

İstanbul refikamızda intişar eden haberler arasında vilayetimizin de kıtlık mıntıkası dâhilinde olduğu haber verilmekte ve Orta Anadolu'nun kıtlık mıntikasını gösteren krokiler dâhilinde vilayetimizde gösterilmektedir. Vilayetimizde İstanbul gazetelerinin mevzu-u bahis ettikleri derecede buhran olduğu gibi hamdolsun kıtlık hiç yoktur. Filhakika iki seneden beri masîren devam eden kurak ve geçirdiğimiz şiddetli kış toprağa kuvvetli tohum atmamıza mani olmuş, ilkbaharın ibtidallerinden ziraata mazarrât irâs eden sam rüzgârı vaziyeti korkunç bir çerçeve içerisine sokmuştu. Fakat mahsulün tam muhtaç olduğu bir devirde de yağın mebzûl ve nafi yağmurlar bütün tehlikeleri bertaraf ettiği gibi vilayetin umumi mahsulâtını bereketli senelere nazaran vasatî bir miktara iblağ etmiştir. Halen havalar müsait gitmekte, bir haftadan beri devam eden poyraz rüzgârı dağlık mıntikalarda hemen yağmurun vazifesini görmektedir. Filhakika ova mıntıklarındaki mahsulât zamanında yağmurdan istifade edemediği için cılız kalmış ise de yukarıda kaydettiğimiz vechle vilayetin bu seneki mahsulâtı vasattır. Vilayetimiz için kıtlık hiçbir zaman mevzu bahis değildir.

İki sene mütemadi kuraklık yüzünden ve kışın çok şiddetli geçmesinden yiyeceği hitam bulup aç kalan köyler halkına Hilâl-i Ahmer merkezinin merkezi umumiyesinden temin ettiği altı bin beş yüz lira muhtacının, dağlarda otları karınlarını doyuran bedbahtların imdadına yetişmiş; onlar içinde bocaladıkları sıfattan kurtararak yüzlerini güldürmüştür. Şehrimiz Hilâl-i Ahmer cemiyeti şimdiye kadar bin altı yüz kırk yedi hanede beş bin üç yüz yetmiş beş nüfusa tevziatta bulunmuştur

ki bu miktardan Akdağmadeni kazası hariçtir. Binaenaleyh Dâhiliye Vekili Şükrü Kaya Bey şehrimizi teşrif buyuracakları haberinden istihracen vilayetimizde de Konya vilayeti gibi kıtlık olduğu haberi doğru değildir. Halkımız, köylümüz on beş güne kadar yeni mahsulünü idrak edecek ve bu sene aç kalmayacaktır.

25 Temmuz 1928 /Sayı 346

Halk ve Hükümet

Devlet teşekkülünün ilmi sevaiki araştırıldığı zaman vasıl olacağımız netice hiç şüphe yok ki şudur.

“Halk için, halkın refah ve emniyeti için” devlet teşekkülünün gayesinde bulduğumuz, bu neticenin hakikatle ne dereceye kadar tetabuk edebildiğini anlayabilmek için şu vakaları değil, bir milletin tarihini mütalaa etmek kâfidir. Mecburi bir muhaciratın uzun maceralarından sonra Üsküp kasabasında ve Domaniç yaylakesinde ilin istiklâl hususuna tesahüb eden ecdadın kurduğu Osmanlı hükümetinin mebedinde bütün dimağları eşbaa getiren yegâne mefkûre, herhalde bir avuç aşiretin milli camiasında ferdi ve milli bir refahın husul ve istikrarı idi. Ol tarihten bugünkü güne kadar geçen çok uzun bir zamanın sonradan bu hakikate ne dereceye kadar sahne olduğunu anlayabilmek için yine tarihe müracaat zaruretindeyiz. Ki asırların geniş göğsüne defin olmayan geçmiş edvârın iç yüzü zahirde şerefli, tantanalı batında elem ve zaceret sızan bir faciadır. Sırf “arzu-yu şahane!” yolunda irtikâp edilen hıyanet ve cinayetlerin uzun maceraları içinde devlet teşekkülünün hakikat-i mefhumuna mantık olabilecek bir hadiseyi tarih bize gösteremiyor. Halkın huzur ve emniyeti namına tebdil-i kıyafette gece devriyesi gezen padişahların vezirlerin bu hareketleri hiçbir zaman hakiki bir imanın tecellisi değil. Mahza “nefs nefis-i hümayun ve nefsi vezir-i âlişan” ın herhangi bir isyandan korunmasına, halkın muhabbetini celbe vasıta kılınan sahte ve mürai vakalardı.

Devlet teşekkülünün ilmi mefhumunu Türkiye halkı, ancak Cumhuriyet idaresinin açık ve samimi cereyanında bulmuş ve milli varlığın saadet kaygılarına bu idare içinde şahit olmuştur. Esasen bütün bir tarihin istihalesi olan cumhuriyette devlet hadiselerinin halka ait olmamasına imkân tasavvur edilemez. Bilhassa Türkiye Cumhuriyetinin devlet teşkilatına dâhil olan bu manzumeyi muvaffakiyetle idare

eden ricalin en mümtaz gayesi, Türk'ün daha mesud, daha bahtiyar olması esbabını her vesilede düşünmek, aramak ve tatbik etmekle tecelli ediyor. Son aylarda Anadolu'nun en ücra kasabalarına kadar gidip halkın ihtiyaçlarını can gözüyle tetkik eden, halkın ihtiyaçlarını onlarla diz dize tettebbû eden devlet erkânının seyahatleri bize Cumhuriyet gayesinin halk için olduğunu çok sarih olarak göstermiştir. İddia edebiliriz ki Anadolu'nun şehir ve kasabaları altı yüz şu kadar senelik siyasi hayatında Cumhuriyet devrine kadar vezir, nazır yüzü görmemiş bunları fevkalbeşer birer mahlûk olarak tanımıştır. Vezirlerin, nazırların kendilerini kuvvetli bir metâ gibi cicili bicili dairelerden uzaklaştırmaması, gayelerine yanaştırmaması dünkü facianın oluşuna bir vesile teşkil etmiştir. Ahlat kazasının hapishanesini teftiş eden Cumhuriyet hükümetinin adliye vekili mahkumdan ne için mahkum olduğunu sorarken mahkemenin cürümüne nazaran nasıl ceza verdiğini, binaenaleyh mahkemedden hakimden şikayeti olmadığını dinlemekle omzunda taşıdığı mesuliyetin manevi bir mükafatını herhalde vicdanında hiss ediyor. Beri taraftan yurdun en uzak bir kasabası olan Ahlat'taki mahkumdan derdinin ne olacağını, mahkumiyetinin haklı olup olmadığını ta yanına gelip soran bir vekilin Türk Cumhuriyeti idaresinde sırf halk için, halkın refah ve emniyeti için dolaştığını görüyor.

Konya'da, Kırşehir'de tabiatın menfi bir hassası olarak bir açlık tehlikesi baş gösteriyor. Bu felaketin hücumu içinde halkın ölmesini isteyen devlet, derhal bir vekilini bedbahtların arasına gönderiyor, halk düne kadar fevkalbeşer bir vücut diye tanıdığı vekilini senli, benli kardeş ruhuyla arasında görünce devletin ne demek olduğunu, cumhuriyetin mefhumunu en kati bir hadise ile kavramış oluyor. Devlet erkânının bu şekilde halk arasına sokuluşu, halkın dertlerini bizzat tettebbû etmeleri halka devlet gayesinin halk için olduğunu kuvvetle tanıttığı gibi, halk da bu teşekküle bütün sadakat ve fedakârlığıyla bağlanmış oluyor. Ve anlıyor ki yetmiş göbeğinin metfun olduğu bu topraklar şimdiye kadar halk için çalışan halkın refah ve emniyetini düşünen bir hükümetle idare edilmiş olsa idi bu Türkiye dünkü halinde kalmayacak ikbâlin, saadetin, tekâmülün en parlak noktalarında mümtaz bir mevki işgal edecekti.

Çok eski bir medeniyetin sahnesi olan Mısır'ın başında kral namını taşıyan bir şahsın milyonlarca nüfusun hürriyetini bir emirle gasp etmesi, halkın irade ve

hâkimiyetini müstebid pençesinde boğması nasıl bir felaketse, Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet teşkilatını tedvir eden vekillerinin vatanın her köşe ve bucağını dolaşarak halkın ahvalini tetkik etmesi, ihtiyaçlarını dinlemesi, esbabına tevessül etmesi nâmütenâhi hamdü senalara layık bir tecellidir. İstibdadın ne demek olduğu biz asırlarca kanla, felaketle tatmış, ondan nefret etmiş bir milletiz. Asırlarca süren bir mücadelenin zaferiyle elde ettiğimiz cumhuriyetin nuru harareti milli varlığımızın üstünde hayat saçan bir güneştir. Türkiye bu güneşin ziyâsıyla istikbâlini görüyor, hararetiyle hayatını besliyor.

1 Ağustos 1928/ Sayı 347

Yozgad Tayyaresi

Memleket halkı vatan müdafaası gayesinde yekdiğeriyle yaptıkları fedakârlık müsabakasının şanlı mükâfatını Cuma günü semamızda canlı bir kudret halinde görecek, yapılan fedakârlıkların maddi eseri karşısında göğsümüz kabarcak, kalbimiz gururla çarpacaktır.

Vatanın ve vatanperverliğin ne demek olduğunu bir iman halinde yakından takdir eden aziz halkımız için bu gurur çok yerindedir. O gün tepemizde dolaşacak tayyarenin cemiyetlerimizden, vatani hislerimizden doğmuş kudretli bir eser olduğunu görmenin heyecanı karşısında bu gurur hakkımızdır. Göğsümüzü gere gere sesimizin bütün kuvvetiyle haykıra, haykıra sürurumuzu ilan etmek bir hak bir şereftir.

Çünkü müzayakalı anların buhranı içinde biz Yozgadlılar, her şeyden evvel vatan müdafaasını ihmale tahammülü olmayan bir milliyet hissi olarak kabul ettik, dişimizden, tırnağımızdan ayırarak bu eseri meydana getirdik. Binaenaleyh yurdun müdafaasını der-uhte eden kuvvetler arasında memleketimizi temsil eden bu kuvvetin bize, bizim fedakârlıklarımıza ait olması cidden âlî bir şerefin heyecanını kalplerimize dolduruyor.

Bu muvaffakiyetin şerefinde Yozgad halkının müşterek hissesi içinde köylümüzün fedakârlığı en baştadır. Yurdun müdafaasında her zaman maddi ve manevi bütün varlığıyla muazzam bir kuvvet olan köylümüz, bu meselede de ön safta bulunmak şerefini hakkıyla ihraz etmiştir. Köylü, bu mübarek insan: harmanından

ayırıldığı buğdayı ianesiyle “Yozgad” tayyaresinin esasını kazanmış, vermiş ve her verdiği “kusura kalmayınız. Az oldu yine veririm.” diye vatanperverliğinin en mümtaz hasletleri içinde en asil tevazuu göstermiştir. Ayağını keskin taşların parçalamasından korumak için bir çarığı bile olmayan, çomçasındaki ayıranda arpa ekmeğini ıslatarak yiyen bu mübarek insanlar bu vatani fedakârlık geri kalmayı milli gururuna yedirememiş bir avuç olsun dağarcığından çıkarıp vermiştir.

“Yozgad” tayyaresi cemiyetlerimizin bir eseri halinde başlarımızın üzerinde süzülürken duyacağımız gururda köylünün daha fazla bir hakkı vardır. Şehirli geri mi kalmıştır? Hâşâ, bin bir ihtiyacın çetin safhalarında hayatını sürükleyen halkı devirmekte, cemiyetlerini izharda hiçbir zaman geri kalmamış, vatan yolunda vuku bulan her teklifi vüsati nisbetinde seve, sevine ifa etmiştir. Yalnız köylünün fedakârlığı bugünkü muvaffakiyetin esası olmuştur, yoksa kazandığımız muvaffakiyet umumidir. Şerefi müşterektir.

Fenni terakkiyatın alabildiği bir hızla yükseldiği, tekâmül ettiği son senelerde tayyareler müthiş birer harp silahı olmuştur. Tayyarelere istinad etmeyen, tayyarelerin kahr çemberiyle memleketlerinde bir hâkimiyet tesis edemeyen milletler, bu hâkimiyeti ellerinde tutanların mutlaka galibiyeti altında mağlup kalmaya mahkûmdurlar. Şerefle kazandığımız Türk istiklâlinin müebbeden payidar olması, Türk vatanının hevai bir istiladan siyaneti için mutlaka yurdun dört çevresini çelik kanatlarıyla koruyacak fen kartallarına muhtacız. Bu ihtiyacın had ve hududu yoktur. Güneşi setr edecek kadar bir yeküne malik olabilmek en mühim bir gayemizdir. Türk halkının takdiri imkânsız himmet ve hamiyeti fikre muhal gelen bu gayeyi istihsalde geç kalmayacak acz göstermeyecektir. Çünkü bugünün insanları düşman elinde bir vatan parçasının kurtarılmasındaki mana ve ehemmiyeti takdir etmiş, bin bir badirenin en kanlı zahmeleri altında hâkimiyetin ulviyetini candan takdir etmiştir. Kan ve terle karış, karış suladığımız yurdu düşman tecavüzünden korumak, mamurelerimizi düşman bu meyalleriyle birer harabe yapmak için vatanın müdafaasını icap ettiren her türlü vesaiti izharda bir anda tereddüt göstermeyecek âlî şiarla mütehallik olduk.

İşte bu yüksek takdir ve şiarın yegâne misali Cuma günü tepemizde uçacak olan “Yozgad” tayyaresidir. Yozgad’ın vatanperver çocukları bununla kalmayacak bunu

ikinci, üçüncü hatta yirminci ile takip edecektir. Biz, memleketlerimizin düşmanın atış yağmuruyla yakılıp kül olmasına rıza göstermeyen insanlarız. İki sene evvel bu gaye ile teşkil ettiğimiz “Yozgad Tayyare Cemiyeti” muntazam mesaisiyle halkın muavenetlerini tespit ederek halka:

“Dünkü verdiklerimizin eseri işte başımız üzerindedir.”

Demekle mühim bir vazifesini istirahatı kalple ifa etmiş oluyor. Cemaatin halkın hamiyetiyle meydana getirdiği bu mühim eseri halka takdim ederken bir ikincisi faaliyet başlayacak, onu da Yozgadlıların muvaffakiyeti olarak halka takdim edecektir. Cuma günü derin sevinçlerle alkışlayacağımız “Yozgad” tayyaresi vatanperverliğimizin mümtaz bir eseridir. Bu eseri candan alkışlayınız, şerefini kalbinizde taşıyınız, cemiyetimizden dökülen katrelerin nasıl eser olduğunu görerek ikincisine hazırlanınız aziz hemşehriler.

15 Ağustos 1928 /Sayı 349

Başmuharrir Rafet Beyin Nutku

Aziz Misafirlerimiz, Muhterem Beyler.

Cali-i medeniyetin levsi riyasıyla kirlenmemiş bir köylü kızı gibi saf ve berrak semamızdan zamanın göğsünü delerek dağlar gibi haşin zirvelerini atlayarak güzel Yozgadımızın afakında çelik kanatlarının sesleriyle kulaklarımızı dolduran tayyaremizi ve onun çok kıymetli rakipleri olan aziz misafirlerimizi kucaklamakla hâsıl olan sürurumuza hudut yoktur.

Tayyarelerimizin geleceğini iki ay evvel haber almış, bu şerefli günün vürudunu derin bir iştiyakın uzun ve hasretli günleri içinde bugüne kadar ruhumuza da seve ve sevine taşımıştık. Kalb-i prestij ettiği mahbube-i emeline kollarını uzatıp iştiyakın en har arzularını nasıl bütün azli varlığıyla tadar ve onu emerse, bizde aynı hissin harareti içinde aziz misafirlerimizi bağrımıza basıyoruz.

Muhterem Beyler,

Türk’ün milli kudretini en nafiz bir gözle görüp, en kadir bir iradenin muvaffakiyetiyle idare eden, yok zannedilen bir varlığın Türk zaferinin muazzam bir şaheserini yaratarak bütün cihanın gıptasını bu meyanda tahsisi ağyâr hasedini

tevlide muvaffak olan büyük müneccî, o büyük insan, Türk'ün dahi ve rehberi Mustafa Kemal, her zerresi istiklâlinin kendisi olan Türk vatanını kurtardığı zaman, istikbâle ait işaretleri, ikazları arasında “tayyare” denilen fen kudretine bütün Türklerin ehemmiyetle nazar-ı dikkatini celb etmiştir. Bütün bir vatan varlığı, bütün bir Türk kitlesi içinde büyük rehberin bu işaret ve ikazına kulak verip, müneccinin emrine derhal şevkle ve şerefle koşan Türk halkı arasında biz Yozgadlılar ön saflarda ahz-ı mevki etmekle vatan mefhumu etrafında milli teyakkuzun ne demek olduğunu müdrik bir memleket halkı olduğumuzu göstermiştik. Siyasi hadisenin çok aciz hamileri altında iktisâdi varlığından mühim kuvvetle gaib eden Yozgad'ın, biz Yozgadlıların vatanı müdafaa kuvvetler meyanına bir tayyare ahd etmemiz pek çoklarımızı düşündürmüş, kafalarımız “acaba” kelimelerinden örülmüş bir istifam zinciriyle çevrilmişti. Ne olursa olsun, hadisât karşısında iktisâdımız ne kadar zayıf bulunursa bulunsun, vatan yolunda açılan hamiyet mücahedesinde biz Yozgadlıların filan, filan şehirlerden geri kalması izzet-i nefsimizi örseleyecek bir hadise olurdu. Ruhlarımızın en mukaddes bir imanı olan vatanperverlikte çok hassas olmayı maneviyatımızda ulvi bir şeref telakki ettik. Verdik, verdik. Az demedik verdik yalnız mütemadiyen verdik. Halkımızın hamiyet kaynağından damlayan bu katreler bir gün bir göl oldu. İşte bugün beşeri dehanın harika elşan bir eseri, asri harp silahlarının muazzam bir kudreti olan tayyareyi Yozgadlılar hamiyetlerinin, fedakârlıklarının mukaddes kaynağından bir hediye olarak büyük Türk ordusuna takdim etmekle vicdanlarında sakin ve mütevazı bir şeref duyuyorlar.

Kalplerimizin bütün heyecanıyla arzu ederdik ki, biz Yozgadlılar, büyük ordumuza bir değil, birkaç tayyareyi birden hediye ederek başımıza bu hamiyet müsabakasının en şerefli çelengini takmış olsaydık... Kalplerimizde bir ukde olarak sıkışıp kalan bu mahrumiyeti telakki etmek en asil, en kati emelimizin mukaddes bir borcudur. Bugünü yarınlar takip edecek, yakın bir atide Yozgadın temiz havasında ikinci, üçüncü “Yozgad” tayyareleri uçacak bu çelik kartalların sesleri kulaklarımıza vatan nağmesinin en müstesna ahengini dolduracaktır.

Muhterem halkımız tertemiz ruhundan sehâvet kaynağı halinde taşıyan fedakârlığı hassas bir alaka ile mütemadiyen takip eden “Yozgad tayyare cemiyeti”

bu pak kaynağın damllarından hüsn-ü istifade ederek arz ettiğim şekilde Yozgad ismini taşıyacak bir filoyu mutlaka size göstermeye muvaffak olacaktır.

Muhterem Efendiler!

Kalplerin heyecanı ne kadar sessiz olursa o kadar aslidir. Biz şu mütevazı sofrada bugün şahidi olacağımız muvaffakiyetin heyecanını ruhlarımızda, dil ve çehrelerimizde biraz gururla taşıyorsak bizi, bu memleket çocuklarını haklı görünüz. Çünkü Yozgad, sinesinde büyüttüğü çocuklarına vatanın, vatanperverliğin ne demek olduğunu en acı ızdırablar içinde çok asilâne öğretmiştir. Son asrın vatan müdafaasına ait tarihe tevdi ettiği sahifelerde Yozgad'ın maddiyatından süzölmüş, tarihin ebedi şartlar arasına hürmetle hak olunmuş şayan-ı tekrim hadiseler vardır. Bizler, vatanın her bucağında şerefle ölerak Yozgad namına tarihe mukaddes hatıralar bırakan ulvi huzurunda daima hamiyetli, daima vatanperver kalmakla bahtiyarlığımızı hisseder, bu hissi mukaddes bir emanet halinde kalplerimizde taşıyız. İşte bugün "Yozgad tayyare" sini muhterem arkadaşlarıyla memleketimize getirmek şerefini taşıyan pilot muallim Hasan Basri Bey bu şehrin yetiştirdiği bir gençtir. Hemşehrilerinin hamiyet eserini çelik iradesiyle havalarını yırtarak Yozgad'a kadar getirmek şerefini taşıyor. Şu halde bugünkü canımızdan zahir olan gururumuzu bize bağışlayınız.

Aziz Misafirlerimiz,

Her birerleriniz Türk milletinin liyakat ve isti'dadına çelik iradelerinizle mümessil olarak aramızda bulunuyorsunuz. Aylardan beri beklediğimiz şerefli güne bizi kavuşturmak şerefini siz kazandınız. Sizleri kalbimizin bütün hararetiyle memleketim namına kucaklar ve gözlerinizden öperek heyet-i idaresinde bulunduğum Yozgad Tayyare Cemiyeti namına sizlere sevgilerimizi takdim ve hürmetlerimizi şerefinize idare-i akd-ı ahle izhar eylerim.

29 Ağustos 1928/ Sayı 351

Muhitimizde Fazla İktisadi Menafi Temin Eden Ağaçlardan Hangileri Yetiştir?

Vilayetimiz iklim ve vaziyeti coğrafi itibariyle münbit ve sıcakça, yüksek ve serince olmak üzere yekdiğerinden az çok farklı bir takım hususi küçük mıntikalara ayrılmaktadır. Bu mıntıkların sulu susuz topraklarının yumuşak sert, vaziyetlerinin

bayır, tepe, vadi, dere içi gibi olması noktasından da ikinci, üçüncü derece aralarında diğer bazı farklar mevcut olduğundan bittabi bu gibi farklı mahallerde yetişebilecek ağaçların nevide ona göre tahallüf edeceği tabiidir.

Muhitimizde dâhilinde yetişmiş bulunan meyve ağaçları ekâlim-i mütedilede yetişen neviden mâdûd olup başlıca iki sınıfa ayrılıyorlar. Elma, armut, ayva, üzüm, muşmula gibi içi tohumlu ağaçlar birinci sınıfı, zerdali, kayısı, badem, şeftali, erik gibi içi çekirdekli ağaçlar ikinci sınıfı teşkil eder. Gerçi her iki sınıf dâhilinde bulunan ağaçların hepsi de iklim nokta-i nazarından muhit-i umumi ile imtizâc edemeyecek bir halde değillerse de buldukları mevkilerin yüksek veya münhit bu elması mevkilerin vaziyetlerinin bayır veya vadi, dere içi sulu veya susuz topraklarının biraz yukarıda tarif edildiği vechile yumuşak veya sert, derin, az derin taşlık teşkilatta bulunması zikredilen ağaçların hepsi istifade edebilecek bir surette yetiştirmeye müsait değildir.

Mesela toprakların kış ve ilkbaharda yağın kar veya yağmurlardan iktisab eylemiş oldukları rutubet ve tedrici terfi eden harareti sayesinde erken çiçek açarak bu gibi şeraitin bir araya gelmesi suretiyle kıraçlarda yetişebilen zerdali, kayısı, erik cinsleri az bir müddet zarfında iktisâdî rollerini ikmal ederek meyvelerini idrak eyledikleri halde elma, armut, ayva ağaçları ise devre-i teşmiriyelerini geç ikmal etmekle beraber fazla sıcak ve kuru topraklara mütehammil değildirler. Bu sonuncular daima rutubet ile müterafık orta derecede bir hararete muhtaçtırlar. Muhtelif el cins ağaçların şu tabiiyetlerine ve muhitimizin haiz olduğu şerait iklim ve terbiyesine velyevm tabii veya sanayi suretiyle yetiştirilip halen muhitimizde yaşamakta bulunan meyve ağaçlarının safahât-ı tenebbütiye ve teşmiriyeleri bir mütehasıs sıfatıyla gözden geçirilirse: muhitimizde ne gibi faydeli olacak ağaçların yetişebileceği pek kolay anlaşılır.

Evet, muhitimizin heyet-i umumiye itibarıyla kurak ve fakat serin toprakları kuru, fakir, taşlık bazen derin yumuşak ve su altı olmasına göre bu keyfiyet ağaçlardan kıraçlar için badem, asma, zerdali, erik gibi ağaçlar münhit veya yüksek, dere içi toprakları yumuşak derin, serin ve az çok su altı olan mahaller için armut, elma, ayva ve emsali ağaçlar daha iyi gelir.

Merkez vilayet nüfus kesabeti de diğer mevkilere nisbeten yüksek ve suları az bulunmasından burada sebzeçilik zirai güç idare edilmekle beraber geç ve az miktarda mahsul alınmakta olduğundan ziraatın bu şubesinde matlub vechile iktisâdî menafî temin edilemez. Şu kadar var ki kabil ziraat olan sahanın pek dar olması ve kasabanın diğer sebze yetiştiren mahallere uzak bulunması hasebiyle günü gününe bazı sebzelere olan ihtiyacı temin etmek nokta-i nazarından az bir müddet için suya ihtiyacı olan ve erken yetişebilen kabak, ıspanak, fasulye, taze soğan ve sarımsak, bakla, bezelye, maydanoz, tere otu, kırmızı turp, enginar, bamya, sebze pancarı gibi sebzeleri ziraat etmek, patlıcan, biber, domates, lahana, bostan, patates gibi geç yetişen ve bol su hararete muhtaç olan sebzelerden daha karlı ve elzem bir iştir. Buraya münhasır yetiştirilecek iktisâdî ağaçlar gelince, suyu kâfi gelmeyen bahçelerle kıraçlar birinci derecede badem ağaçları tavsiye edilir.

Böyle yüksek ve dar olduğu kadar arazisi kıymetli olan bu gibi mahallerin sulu olan kısımlarında her iki sınıfa ait nevi ağaçlarda yetiştirilebilirse de bunlar burada geç yetişmekle beraber hakkıyla tatlılık hassasını iktisab edemedikleri gibi kurutulup ileride iktisab kıymet ve ticaret edecek kayısı ve zerdali gibi ağaçlar iyi yetişemez. Ceviz ağaçları diğerlerine nisbeten şerait-i mahalliye ile daha ziyade telif edebilirse de bunların iktisab ettikleri fevkalade çıkıntıları ile ve etrafı süratle salıverdikleri uzun kökleri ile ihata ettiklerinden bir ceviz ağacı tamamen bir dönüm temlik mahali içinde başkaca bir diğer bir ağaç veya sebze yetişmemek şartıyla akım bıraktığından bunun yetiştirilmesinden kardan ziyade zarar beklenir.

Binaenaleyh bilhassa susuz bahçelerle kıraç mahallerde cüzi maddi zerdali ile yalnız erken çiçek açmak yüzünden ilkbahar tonlarından başka gerek toprakça ve gerekse iklimce hiçbir suretle müşkülpesend ve masraflı olmayan badem ağaçlarının yalnız kasabadan değil ekser arazisi kıraç olan köylerde de diğerlerine tercihan yetiştirilmesini tavsiye eylerim.

5 Eylül 1928/ Sayı 352

Tekâmül Yolunda Türkiye'miz

İki gün evvel arkeoloji ilminin mâruf âlimlerinden, Chicago üniversitesi arkeoloji profesörü Doktor Arşimet'le Türkiye'miz etrafında görüşüyorduk. Sağlam bir kafa ile düşünen Arşimet dedi ki:

“Türkiye hakikaten başkalaştı. Ben, harbi umumiye de Türkiye'yi görmüş, kısa bir cevelan içinde ictimai kıymeti hakkında bir fikir edinebilmişim. O zamana ait intibaatımı bugün serbestçe size söylemekten çekinmeyeceğim. O devirde gördüğüm Türkiye tam manasıyla iradesi meflûc, mütereddi ve iptidai bir Türkiye idi. Memleketinizde yirminci asrın hadisâtıyla müştereken cereyan eden kuvvetli hiçbir vaka gözüme çarpmıyordu. Kırmızı feslerin altındaki başlarda kuvvetli zekâların varlığını halkın parlak gözlerinden istidlâl ettiğim halde bu cevâhirler paslanmış, bağlanmış bir halde idi. Memlekette ilime, sınaîye, fene ait bir alaka göze çarpıyor. Her şey şarkın vasitai itiyadları dâhilinde bir sevk-i tabii ile cereyan ediyordu. Hülâsa memleketinizde hayat-i ruh ve hareket görememişim. Aleyhinizde çok acı ve ağır şeraitle kabul ettirilen mütarekede: Türkiye'nin bir mandaya tabi tutulması lazım geldiği iddialarını ben, bir hakikat, Türkiye için bir ihtiyaç olarak kabul ediyordum. Çünkü Türkiye'nin bizâtihi kendisini idareye kabiliyeti mevcut bir millet olduğunu kabul edecek bir intibaim yoktu. Ben ve benim gibi birçok Avrupalıların düşüncesi bu yolda idi. Gazi Hazretleri mütarekeye isyan edip Anadolu'da çalışmaya başladığı zaman, bu işin bir çıkmaz sokak gezintisi olduğuna hükmetmiş. İzzet-i nefsi yüksek bir cezalı son şeref kozu oynadığına kani olmuşum. Fakat takip eden vakayiin hadiseleri beni yavaş yavaş Türkiye hakkındaki telakkilerimden ayıltmaya, beni Türkiye hakkında daha dikkatli düşünmeye mecbur kıldı. İzmir'de yunan ordusunu denize döktüğünüz zaman, kırmızı feslerin altında saklanan zekâ cevahirlerinin kudretini derhal kavradım. Avrupa nazarında malûl bir millet olan Türkiye'nin, zannettiğimiz gibi olmadığını anlamıştım. Harp zaferini müteakip büyük dahi Gazi Hazretlerinin birbiri arkasına meydana getirdiği inkılâplar, hakikaten bir millet için çok şerefli işlerdi.

Yirminci asırda fetva ile idare edilen bir milletin birdenbire cumhuriyete intikal edip, layık bir millet olması şapka giymesi ilim, fen, sanat yolunda geceli gündüzlü

mütemadiyen çalışması ve bu işlerin hepsini fitri isti'dadının kudreti dâhilinde kendi kuvvet, kendi parasıyla yapabilmesi bir meseledir.

Türkiye gibi ibtidai bir hayatın imtiansesini yaşayan biz Avrupalılar, bugünkü tekâmülünüzün esasına ait inkılâbı süratle yapıp asırları bir hamlede atlamadık. Siz, kırmızı feslerin altında saklı devranı müstesna zekâlarınızı birdenbire faaliyete sevk ederek kuvvetli hamlelerle bugüne eriştiniz. Demek ki; Türkiye heyet-i içtimaiyesi her şeyden evvel kudretli muvaffakiyetli bir rehberine muhtacdır. Ki siz o rehberi buldunuz. Mustafa Kemal, biz Avrupalıların böyle gıptasını uyandıran bir millet rehberidir. Türkiye onun sevk ve idaresi altında müstahak olduğu tekâmüle herhalde erişecektir. Bu birkaç senelik inkılâbın tesirleri hakkında yaptığım tetkikat bana gösteriyor ki; dünkü Türkiye ile bugünkü Türkiye arasında ölçülmez farklar vardır. Yaşamakta, düşünmekte, çalışmakta elhasıl hayatın maddi ve manevi her safhasında büyük değişiklikler derhal göze çarpıyor. Anlıyorsunuz ki bugünkü Türkiye, harb-i umumiyede tevekkülle yaşayan iradesi meflûc, mütereddi Türkiye değildir.

Gazi'nin Türk halkını medeni seviyede en mütakâmil hadde çıkarmak arzusuyla maarifte yaptığı inkılâbın yanı başına şu harf inkılâbını da koyması cidden bir şaheserdir. İki seneden beri Anadolu'nun sakin bir köyünde çalışıyorum. Hayatım Türkiye'nin istihsal kuvveti olan köylüler arasında geçiyor. Bu namuslu, temiz insanların hayatında ve düşünüşünde bile fırkalar hâsıl olmuştur. İnkılâp Türk köylüsüne çok şeyler öğretmiştir. "Ben öğrenmeye çalıştığım Türk lisanını bugüne kadar köylüden öğreniyordum. Şimdi yeni harflerle bu lisanı Gazi'den öğrenmiş olacağım". İstihsalde çok ibtidai olan Türk köylüsü hayran olduğum mesaisini malumatla takviye ettiği gün, Türkiye inkılâbı tekâmüle erişmiş olacaktır. Bu da Gazi'nin Türk lisanını kolayca ifade için yaptığı bu yeni harf inkılâbıyla olacaktır. Türkiye'de gözükken bu mühim tebdilât, Türkiye'nin dünkü Türkiye değil, şuurlu, iradeli bir Türkiye olduğunu tanıtmaktadır. Öyle kanaat ediyorum ki, gelecek sene öbür sene inkılâbımızın tohumları kuvvetli başaklarla dolacaktır. Almanya ve Amerika'ya avdetmek bu kanaatlerime ait birkaç konferans vermek kuvvetli bir emelimdir. Bunu hürmet ettiğim Türkiye için vazife telakki ediyorum.

Türkiye'miz hakkında bir ecnebi âliminin düşündüklerini karîlerime aynen nakletmek benim için çok şerefli bir vazife oldu. Beş seneye beş asrı sıkıştıran milli

dâhinin yaptığı inkılâplar, hiç şüphe yoktur ki az bir zamanda Türkiye'mizin umumi hayatını asrın mefhumları yanına yaklaştırmış, Türkiye'yi tekâmül yoluna sokmuştur. Asrımızın medenî milletleri seviyesinde kuvvetli ve kudretli bir millet olabilmemiz için ilimden, fenn ve sanayiden çok istifade etmemiz lazımdır. Yaptığımız inkılâbın bütün gayesi Türk halkının köhne ve muzır itiyadlardan kurtularak dünyanın maddi ve manevi hazainden insanca istifade etmek, Türk vatanını bir cennet haline getirebilmektir.

Bugünkü mesaimizin gayesi budur. Bu gayede en mühim mesnedimizi maarif ve iktisâd teşkil ediyor. İlimsiz, parasız bir milletin mütekâmil bir millet olacağını iddia etmeye hiçbir zaman imkân olamaz. Maarifte yapılan inkılâbın ve onun şuurî mesaisi Türkiye halkını nasıl cehaletten kurtaracak, Türkiye'de ilim ve marifet esasını ihzarla ilmin ziyasıyla Türk dünyasını aydınlatacaksa, Türkiye mesaisinin şuurlu hedefini de Türk iktisâdının zenginliği temin edecektir. Türkiye'miz halen çok fakir bir vaziyettedir. İktisâdımızın kuvvetle inkişafı, Türk halkının zengin ve müreffeh olabilmesi için tatbiki muktezi neler varsa mutlaka yapılacak ve mutlaka Türkiye halkı zengin ve mesud olacaktır. Cebinde, kasasında parası olmayan bir milletin maddeten, manen mesud olamayacağını, milli cereyanın kuvvetle daim olamayacağını takdir eden inkılâp ricali, günün birinde iktisâdiyatımızda da mühim bir inkılâbı bize vererek Türkiye'nin hakiki tekâmülünü temin edecek o zaman Türkiye mesud müterakki bir millet olarak Avrupa'nın yanı başında kuvvetle mevki alacaktır. Bu iman bir ecnebide nasıl bir kanaat ise, bizde daha sağlam bir imandır.

3 Teşrin-i Evvel(Ekim) 1928/ sayı 357

Ankara'da Birkaç Gün

Sonbaharın tatlı ve müsait havalardan istifade ederek Ankara'ya kadar kısa bir seyahate karar verdiğim zaman burada geçen yeknesak hayatın ruhumda hâsıl ettiği üzüntünün zâil olacağını tahmin etmiştim. Hakikaten de öyle oldu. Aylarca aynı muhitte tıklıp kalma, aynı renk ve manzara içinde ömür geçirmek ruhi ahvalde bir betaet ve pas hâsıl ediyor, gözü gönlü mutlaka bir değişikliğe şiddetle ihtiyaç gösteriyor. Birkaç güne inhisar eden ve kısa yolculuğun ruhumda bıraktığı tesir, bana seyahatin himmet ve değerini bir daha tanıtmış oldu. Parası çok insanların trenle, vapurla, tayyare ile otomobille yaptıkları seyahatlerde ne çok istifadeler temin

ettiklerini iddia da ne kadar hakları varmış. Transatlantiklerin muhteşem salon ve güvertelerinde; sürat katarlarının rahat ve mükellef kompartımanlarında diyardan diyara geçen, renk ve manzara içinde ömür tazeleyen insanları düşünürken bir günlük mesafeye yaptığım yolculuğa seyahat demek bittabi bir lüzumsuzluk olur. Mahaza Ankara'ya kadar olan bu yolculuğun bir kıymeti vardır ki, onu hiçbir seyahatin müntehasında bulmanın imkânı yoktur. Dün Orta Anadolu'nun çok tarihi, çok namdar ve bu nisbette harap bir şehri olan Ankara'nın bugün Cumhuriyet güneşine menba olması, bu güneşin feyz ve kudreti altında Avrupai bir mamure haline girmesi Ankara'nın maddi kıymetini arttırdığı gibi, bilhassa genç Türkiye'nin muazzam inkılâbından Cumhuriyet idaresine şerefli bir makarr olması daha doğrusu genç Türkiye'ye Cumhuriyet Kâbeliği etmesi Ankara'nın manevi kıymetini erişilemeyecek nisbette yükseltmiştir. Bu itibarla Ankara'ya yapılan yolculuk nice çok şumullu bir seyahatin bütün inceliklerini ihtiva eder. Orada Cumhuriyet iradesinin şuurlu mesaisi altında bir makina intizam ve inzibatıyla dünün işleri görmek bu memleketin cenub ufkundan bir deha güneşinin bütün Türkiye'ye uzanan nurdan hüzmeleri altında idare edilen devlet umurunu, inkılâp eserlerini doya doya seyretmek çok kıymetli bir mevzuattır.

İmparatorluk devrinin beyaz sakallı, umut fikrası eğrilmiş göğsü, har haralı vali paşalarının titrek elleriyle dönen işlerle bugünün genç ve dinç ricali elinde dönen devlet makinesinin kıymetli eserlerini gözleriniz hürmetle birer, birer seyrederken, ihtiyarınız olmadan bir an için hayalinizde mazinin simsiyah sahası bütün feceatiyle gözlerinizin önünden geçip gidiyor. Hayalen yaptığınız bu mukayesenin neticesi üzerinde biraz tevkif ederseniz geçen asırların vebalini ecdadın omuzlarında en ağır günah ve ekalliyetle görmüş oluyorsunuz.

Bugünün Ankara'sını dünden fark edebilmek için pek az eserler ortada kalmıştır. Dünkü kara Ankara ile bugünün beyaz Ankara'sını fark ettiren nişaneler yeni eserlerin azametli endamı altında o kadar küçülüp ve gömülmüş ki, şehre uzaktan baktığınız zaman iki Ankara'yı bulmanın imkânı yoktur. Bilhassa yeni şehir cidden güzel, cidden zarif bir şekli ihtiva ediyor. Asri konforu mebzulen kucağında taşıyan bu semtin umumi halinden şikâyet edenler bittabi daha zengin konforlar içinde yaşamış ve yaşamak isteyen insanlardır. Bizim gibi ömrünü tozlu, çamurlu

bozuk kaldırımlarda, viran sokakların harap evlerinde geçiren insanlar için yeni şehrin umumi vaziyetinde tenkit yapmaya bir hakkı yoktur. Çünkü daha iyisine malik olmadan kusuru az olanı tenkit etmek ukalalık olur. Fakat zevke, telakkiye hududmu olur. Lisanda hürriyet lazım değil mi? Neme lazım ben harabede yaşarken mamurede yaşayanlara şuranız noksan, buranız fena demeye cesaret edemem. Çünkü “efendi kılığına bak, sonra dilini uzat” derlerse kızaran suretimi nasıl saklarım.

Ankara bu süslenmede devam ettikçe birkaç sene sonra tam bir Avrupa şehrine benzeyeceğine şüphe yoktur. Ankara her türlü ihtiyacı temin edecek bir hal iktisab etmiş. Yalnız nüfus kesafeti karşısında o buhrani alan şiddetle devam ediyor. Birkaç odalı bir eve ayda yüz elli lira, bir tek odaya yirmi otuz lira icar verenlerin halini görünce, ayda azami on beş lira verip de sele serpe oturduğumuz evleri insan minnetle gözünün önüne getiriyor. Ev buhranının Ankara’da daha birkaç sene devam etmesi kuvvetle muhtemeldir. Çünkü her gün artan nüfusu rahatla istiâb edecek mebani şimdilik kâfi miktarda değildir. Ankara’nın şık ve zengin kucağında yaşayanların hayat pahalılığı karşısında şaşkın ve müteessir yaşadıklarını görünce, halimize hamd etmenin farz-ı ayın olduğunu derhal teslim ettim. Süslü küfelerin, rafların içinde ve üzerinde intiha gözle istihza eden üzüm, elma, armut gibi meyvelerin üzerindeki fiyat etiketleri gözünüze iliştiği zaman gayri ihtiyari para çantanızın zayıf vücudu bir diken gibi kalbinize batıyor. Okkası elli kuruşa üzüm yemenin manası size Ankara’da yaşamının ne demek olduğunu kuvvetle hatırlatıyor. Ankara’nın yiyeceğe ait yüksek fiyatlarına alışan gözüm, burada üzümün yedi, çok nefis armutların on kuruş olduğunu görünce Ankara’da yaşayanlara acıdım. Yalnız yiyecek meselesi mi ya, hayatın geçinmeye ait her şey bu nisbette yüksektir. Filhakika biz de hayat pahalılığından müştekiyiz. Fakat memleketimizin basit şeraiti içinde muayyen kazançlarımızla idare etmenin imkânı vardır. Farazâ ayda otuz lira bir kazanca malik olan bir şahıs aç kalmayacağı gibi on beş lira bir kazanca sahip olan bir yerli de Ala külli hal geçinebilir. Hâlbuki Ankara’da buna imkân yoktur. Bekâr bir şahsın mahiyye elli lira kazancı olmazsa geçinmesine ihtimal yoktur.

Ankara’nın hususiyetine ait diğer safhalar parasız fiyatına ehemmiyetli bir menbaa oluyor. Orada yaşayanların nefeslerini bu safhalardan azade bırakmasına ise imkân yoktur. Mamafih iktisâdî mecranın şiddeti herkezi bu harekete mecbur

etmiştir. İktisâdî darlıkta Ankara'nın en fazla zarar dideleri tüccarlarla müstahsillerdir. Para kıtlığı yüzünden geniş muamele yapamayanlar, istihsalin azlığı yüzünden işleri durgun gidenler vaziyetten müşteki bulunuyorlar ki, bunun bariz misali inşaatın geçen seneye nisbetle bu sene pek mahdûd olmasıdır.

Kadınların lüks eşya ve melbusata olan ibtilalari yüzünden milli servetin rahnedar olması en acı hakikatleri meydana çıkarmıştır. Ankara'nın dolayısıyla Türkiye'nin umumi ihtiyaçlarına mukabil Avrupa'dan idhal edilen eşya ve malzemeye mukabil az şeyler ihraç etmemiz günden güne para mevcudiyetin tenakusunu mucib olmaktadır. Nitekim bu hal memleketin umumi mesaisinde umumi bir devranlığı doğurmuştur. Binaenaleyh iktisâdımızın bugünkü buhrandan derhal kurtarılabilmesi için her şeyden evvel lüks ithalata kuvvetle bir set çekmenin, tali derecedeki ihtiyacatın idhalini tahdid etmenin mutlaka elzem olduğunu takdir eden hükümetin bu işe yakında teşebbüs edeceği ümidi ye'se düşenlere emniyet vermektedir.

Kısa bir yolculuğun bir gazeteci gözüyle toplanan intibalarını uzatmaya bu sütunlar kâfi değil, "Ankara'da ne var ne yok" diyenlere toptan bir havadis.

17 Teşrin-i Evvel 1928/ Sayı 358

Bir Zihniyet Meselesi

Bugünkü Türk dünyasının gerek maddiyatına, gerek maneviyatına taalluk eden her şeyinde, her cephesinde zamanın icaplarına göre mühim tahavvüllerin yaşadığını göremeyecek kadar aramızda kör gözlerin vücudunu zannetmiyoruz. Dünyanın dört bir köşesi Türkiye'nin yaptığı, yapmakta olduğu inkılâbı derin bir hayretin alakasıyla takip ederken, en müfrit aleyhtarlarımız bile bugünkü Türkiye'nin Osmanlı Türkiye'sinden bambaşka bir kuvvet olduğunu itiraf zaruretinde kalmışken hala birtakım kafaların bu mühim ve muazzam hadisâtı görmemesi cidden acınacak bir şeydir. Mamafih bu sakat gözlerin görüp görmemesi gayemize hiçbir zaman engel teşkil etmez. Biz muvaffakiyetle dâhil olduğumuz yeni yolumuzda mutlaka muvaffakiyetle yürüyecek aradığımız gayeye vasıl olacağız.

Bugünkü genç ve cesur Türkiye'nin gayesi milli hudutları dâhilinde kâmil bir istiklâlin temiz, mesud havası içinde vatanın, milletin muhtaç olduğu maddi ve

manevi refahı temin etmek ve bu refahın teminindeki kabiliyetleri camia dâhilinde her gün biraz daha tekâmül ettirebilmektir. Türk milleti hem muassır olduğu milletlerin hiçbirisinden fikri, azmi isti'dad ve kabiliyette geri değildir. Garbi tekâmülün Türk vatanında kuvvetle vücud bulabilmesi için bize lazım olan malzeme ilim, fen, sanattır. Erişmek istediğimiz tekâmül gayesine bizi sevk edecek bu üç yol ne kadar mazbut, ne derece emniyetli olursa muvaffakiyetimiz o nispette seri ve sehil olacaktır. Menfurumuz olan dünkü hayatın idare-i maslahatı, tevekkülü bize en hain mana idi. Bu mananın önünde geçirdiğimiz uzun asırların hasreti bütün fecaatiyle tarihimizi didiklerken artık bir daha o hayatı yaşamak istemek elimizden gelmez. Gözlerimiz geniş bir terakki afakının mâverâlarında mukaddes bir noktaya dikilmiştir. Bu gözler geri çevrilmeyecek hürmetle, hasretle dikkat ettiği noktaya vasıl olacaktır.

Yurdun umrânı, milletin refahı hakkında taşıdığımız bu emelin tahkikini temin edebilmek için bize lazım olan şeyleri ilim, fen, sanat köprüsünden mütemadiyen geçirerek memlekete idhal edeceğiz. Bugünkü çorak sahanın bir mamure olabilmesi için bu lazımdır. Kürenin bir cennet köşesi olan Türk vatanı bir çöl, bir çorak değildir. Hakiki bir cennettir. Bu cennetin her bucağı zengin ve mesud ve bir âlemin mamuresi olabilmek içinde evlatlarının isti'dad ve kabiliyetlerindeki inkişâfı dört gözle nihayetsiz bir iştiyakla ve hararetle bekliyor. Yalnız İstanbul'un, İzmir'in, Ankara'nın, Adana'nın Türkiye'de mamur bir köşe olması Türk vatanının müstahak olduğu şerefi Türk milletine gösteremez. Muhîti isti'dadları içinde İnkişâf ve tekâmül eden bu memleketlerin yanı başında bütün Türk beldelerinin aynı isti'dadlarla yükselmesi, mamure olması bize hakiki medeniyeti temin edecektir. Böyle zaruri ihtiyaçlarını nefsinde duyarak hitap yapan Gazi'nin veciz sözleri bu hakikati en sağır kulaklara en salahiyyetdar ve keskin bir sesle doldurmuştur. "Türk vatanı bütün hudutları içinde mamur olmaya müsteid bir vatandır." diyen Gazi'nin bu hitabındaki mana ve mefhum yapılan eserler her günkü eserleriyle ölçülmelidir.

Binaenaleyh her memleket devletin umumi himaye ve mesaisinden gayrı kendi kabiliyet ve azmi içinde didinmek, mesud gayenin esbabını yaratmak, mutlaka muvaffak olmak mecburiyetinde bulunuyor. Biz vicdan ve mefkûremizde hissettiğimiz bu mecburiyetin icaplarına tevessül ederken kafalarımızdan dünkü

köhne ve değersiz zihniyeti atıp bugünün hadisesine tetabuk edecek vekayia tabi kalmak ıztırârındayız. Memleketin umumi refahını hâsıl etmek yolunda çalışan, düşünen her şahsiyet bizim için müfid ve muhterem insanlardır. Bize hakikati ifade eden, hakiki yolu gösteren şahısların velev şahsiyet sahibi olmasalar bile memleketin iyiliğini düşünen ileri fikirli insanlar oldukları için onları hürmetle dinlemek, mütalaalarındaki gayenin samimiyetinden emin olmak bir vazifedir. Bu şerefli vazifeyi hakir görmekte devam ettikçe çapraşık işlerin her gün biraz daha bulandığını, her gün biraz daha memleket aleyhine teveccüh ettiğini teessürle göreceğiz.

Eskiden gerek liyakatla, gerek herhangi bir tesadüfle veya bir nüfuzun himayesiyle mesul bir sandalyeye oturanlar, oturdukları sandalyenin verdiği salahiyetli tedvir ederken haricin ihtarına daima kulaklarını kaparlar, samimi ikazlarda işaretlerde bir şemme-i husumet hissedip abus çehre içinde kaşlarını çatarak kötülüğü, idaresizliği temiz hisleri içinde ihtar edenleri tezyif ederlerdi. Bu o devrin öyle bir zihniyeti idi ki, mağrur kafaların haşmet ve debdebesi ancak bu menfur telakki ile payidar oluyordu. Fakat artık riyâyâya nefret eden, maddi ve manevi işlerinde hakikate, dürüstlüğe samimiyete yüz çeviren bugünkü Türkiye'nin millete, memlekete taalluk eden işlerinde bu zihniyet hâkim olamaz. İnkılâbın çelik yumruğu altında gebertilen bu zihniyet memleket için mazarratı bariz bir düşmandır. Bu toprağın her zerresinde her Türk'ün müsavi bir hakkı vardır. Bu memleketin her işinde bütün memleket çocukları müsavi bir hukuka maliktir. Bunun bir kısmı doğrudan doğruya, bir kısmı bin'niyâbe idare olunur. Temsili idarelerde vuku bulan hatayata tenkit, hata sahiplerini irşad her akli işleyen vatandaş için nasıl bir vazife ise bunu hüsn telakki etmek bu samimi irşadlardan manen mesrur olmakta böyle bir şereftir. Şayet memlekete, millete mütaallik işlerde tenkide, irşada cumhurun cevazi olması idi, matbûâtın vücud bulmazdı. Matbûât en asil vazifesi ihtiyar edilen hataları temiz bir hissin samimiyeti içinde meydana çıkarmak ikazla, irşadla tekrarına mani olmaktır.

Biz millete müteallik tedvir ettiğimiz işlerde camiaya karşı hiçbir mesuliyetle mukayyed olmazsak, o zaman etraftan yükselen ikaz sadalarına yüzümüzü buruşturabiliriz. Fakat bu şekilde Abdulhamit gibi istibdadın kızıl mümessili

devrimde ancak olabilirdi. Cumhuriyetin şuurunu idaresinde böyle sakat bir terakki ve zihniyete katıyken yer yoktur. Millet ve memleket işlerinde mesul olanları her vatandaş, bu topraktaki, bu havadaki hak iştirâki itibariyle makul ve müteallik esbaba müsteniden tenkit edebilir, ikaz edebilir. Bu samimi cereyana yüz buruşturanlar nefislerini aldatanlardır. Bugünün Türkiye’inde böyle bir zihniyete uyacak hiçbir iş yoktur. Memleketlerimizin terakki ve tedennisindeki şeref, mesuliyet ferdin değil, bütün Türk çocuklarıdır. Refaha, terakkiye, hakikate ait söylenen sözleri hürmetle dinlemeye kulaklarımız alışmalıdır.

7 Teşrin-i Sâni(Kasım) 1928/ Sayı 361

Köylü İrşad Bekliyor

Odamın kapısını açan üç köylü ayaklarındaki çarığın vaziyetinden sıkılarak ayaklarına bakıyorlar. İçeri girmeye cesaret edemiyorlar. Kendilerini içeri davet ettiğim zaman mütereddit adımlarla içeri girdiler ve bir kenara dizildiler. O çamurlu, tozlu yırtık çarıkların bir vatan temeli olduğunu fitri tevazuları içinde saklayan bu üç köylüyü karşıma oturttuğum zaman bu mübarek insanlar mütehayyir ve mahcup gözlerle ibtida odamı sonra beni süzdükten sonra maksatlarını ılık bir kalbin samimi akışı içinde anlattılar. Bu iki dakika zarfında işlerini bitirdiğim bu üç köylü ile köyleri, mahsulleri, hayvanları ve vaziyetleri hakkında bir hasbihale girişerek onları müzminderleri üzerinde oldukça söyledim. Samimi bir alaka ile söylediklerini dinleyişim cesaretlerini artırdı. Dertlerinden gayretlerine rağmen maruz kaldıkları zararlardan yana yakıla bahsederek bütün ümitlerinin hükümetin muavenetine, Allah’ın lütfüne bağlandığını ifade ettiler ve dediler ki:

Efendi tembel değiliz. Aç kalmamak, perişan olmamak için mütemadiyen didiniyoruz. Fakat bereket olmadığından elimize geçen mahsul idaremize kâfi gelmiyor. Daha harmandan yeni çıktığımız halde pek çoklarımızın ne yiyeceği var ne de gelecek sene için toprağa atacağı tohum, bir tarafta şuna buna olan borcumuzla hükümete olan vergi borcumuzu ödeyemiyoruz. Pek çoklarımız amelelik yapıp para kazanmak için başka memleketlere gittiler fakat onlar da bir kâr temin edemeden geri geliyorlar. Çünkü yollarda çalışanlarımız aldıkları yevmiyeyi yol müddehitlerinin bekalarına aynen iade zaruretinde kalıyorlar. Bu bekalar her şeyi bir iki misli fazlasıyla sattıkları için yoldan aldığımızı boğazımıza vererek çoluğa, çocuğa bir şey

arttıramıyoruz. Ankara'ya, Adana'ya, İzmir'e gidenlerimiz de oraların pahalı olmasından kazandıklarını boğazlarına vererek bir şey arttırmadan geri dönüyorlar. Elimizdeki hayvanları satarak borcumuzu ödemek istiyoruz. Pazarda alan yok. Evvelce otuz, kırk liraya sattığımız bir merkebi bugün on liraya kimse almıyor. Yine evvelce sekiz on liraya sattığımız koyunu bugün dört liraya satamıyoruz. Ne yapalım Allah elbette bir kolayını verecek... Köylünün söylediği bu dertlerindeki hakikati bütün vuzuhla biliyoruz. Üç seneden beri muhannet bir surette kurak giden havaların istihsal üzerinde yaptığı kısır tesirat, köylümüzü çok meşgul bir vaziyete sokmuş. İki üç sene evvel toprağında mesud yaşayan köylü bugün perişan bir hale düşmüştür. Köylüyü düştüğü bu durumdan kurtarmak meselesi bugün hükümetin esas siyaseti olmuş. Devam eden kısırlığın izalesi hükümet faaliyetinin başında çok mühim bir madde haline geçmiştir. Türk vatanının refahını köylünün zindeliğinde gören Cumhuriyet hükümeti için böyle bir siyasetin ehemmiyetle tedarik ve tagısı bittabi esas bir siyasetdir. Hükümet ittihaz edeceği tedabirle tabiatın bu menfi tecellisiyle bittabi mücadele edecek ve Türk müstahsilinin mesaisini izar eden mevânilerden ibaret ise imhaya gayret edecektir. Fakat hükümetin yapacağı tedabir ve mesainin yanı başında halka da, memleket münevverlerine de terettüb eden bir mesele vardır ki bunun âdem-i ifası hükümetin tedabirini kıymet-i asliyyesinden tenkis eder. Halk kaldığı mevani karşısında dini telkinlerin bir tesiri neticesi olarak yakın bir tarihe kadar her şeyi Allah'tan bekleyerek tevekkülün aczi içinde boynunu bükerdi. Şimdi de Allah'la beraber hükümetin muavenetine göz kapayarak vaziyetinin ıslahını bekliyor. Filhakika halkın ihtiyacâtı halkın refahı için uğraşan hükümet bütün teşkilatının, bütün idare ve mesaisinin halka ait olduğunu halka kabul ettirmekle hükümet mefhumunu tersin etmişse de halkın kendi zekâ ve mesaisini atıl bırakarak hükümet yardımıyla yaşamına alışması doğru değildir. Böyle bir siyaset heyet-i içtimaiyemizde nâmütenâhi bir atâlet sahası açmış olur. Bu gibi bir âkıbetten ictinab yegâne vazifemizdir.

Ben bu hakikati bu üç köylü misafirime anlattığım zaman onlar candan doğan bir tasdikle başlarını sallıyorlar “doğrusun efendi” diyorlardı. Devam eden kısır senelerle nasıl mücadele edileceği sualini onlar sordular. Kendilerine kuru ziraatın ehemmiyetinden bu hususta tohum tedarikinin usulünden bahsetmekle beraber

masanın üzerinde bulunan bir ziraat mecmuasından kurak ziraata ait bazı satırları kendilerine okudum. Kafalarına çok mülayim gelen bu usulü onlar kabul etmekle beraber çehrelerinde tereddüt hatlarının hâsıl olduğunu görerek izahatımı uzattım ve binnetice kendilerini ikna ile dedim ki: siz ecdadınızdan gördüğünüz usulleri terk etmeye korkuyorsunuz. Ve öyle zannediyorsunuz ki başka memleketlerin ve milletlerin tatbik ettikleri usulleri topraklarımızda tatbik etmeye imkân yoktur.

Sabit usulleri kendi topraklarımızda tatbik edecek olur isek netice vermeyecek, zarar edeceğiz zannediyorsunuz. Aynı zamanda ecdadın göreneklerinden ayrılmayı adeta bir günah addediyor, bundan şiddetle korkuyorsunuz. Korkmaya mana yoktur. Cesur, müteşebbis olmak lazımdır. Frenklerin terakkisine sebep insanların her gün bir tecrübeye atılarak faydalı işler bulup çıkarmakta cesur olmalarıdır. Kendi toprağımızda kendi vesaitinizle yapacağınız tecrübeli işler için mühim sermayeye ihtiyaç yoktur. Yalnız iyi olduğu size tavsiye edilen şeyleri yapmakta bir fırsat ve cesaret göstermeniz lazımdır.

Bütün dikkat hassalarıyla beni dinleyen bu üç köylü; “darılma efendi” kaydıyla dediler ki: “ biz cahiliz, senin gibi böyle okuyarak dünyanın kolay işlerini kavrayamıyoruz. Bize bu işleri anlatan yok ki onun sözlerini tutarak usullerimizi değiştirelim. Köyümüzde bir hoca var. Namaz duasından başka bir şey bilmez. Biz ne yapalım”. Bu çok bariz bir hakikat karşısında yere bakmak sırası bana gelmişti. Kendisini ikaz ve tenvir etmediğimiz, kendisine fenin kolay usullerinden bahsedip onu dünyanın amelî usullerine sevk edemediğimiz köylüye “sen ecdadından gördüğün usulleri terk etmiyor, hala Nuh’un sapanıyla toprağı karıştırıyorsun demekte bilmem ki ne hakkımız var. Köylü bugün dünyanın fenn eliyle değişen ve kolaylaşan işlerini bilmiyorsa, işitemiyor, göremiyorsa kabahat onun değil bizimdir.

Türk vatanının temeli olan Türk köylüsü, içinde bocaladığı bilgisizlik, görgüsüzlük deryasından kurtulmak, hayatın muvaffakiyet sahasında müterakki insanlar gibi yaşamak hevesini olgun bir halde kalbinde taşıyor. Fakat kendisine rehberlik yapacak mürşitlerin yokluğu bu faal sadık ve saf kitleyi maalesef gaflet deryasından bir türlü kurtaramıyor. Köylünün tabiatı ile mücadele etmesi, kıt sermayesini kooperatiflerle takviye etmesi, iklime ve toprağa göre ziraat yaparak mütemadi mesaisinin mükâfatsız kalmaması ancak bu kitlenin irşadıyla mümkün

olabilecek bir hakikattir. Ya şehit, ya Gazi “ımanını vatan mefhumu üzerinde hüs-ni idâre ederek cahil dediğimiz köylü halkının her birini müstesna birer kahraman yapan ordu teşkilatı muayyen vazifesinde muvaffak olmanın çaresini bularak vatan lehine bundan nasıl istifade ediyorsa, diğer teşekküllerde Türk köylüsünün fikri istidadındaki ehemmiyeti anlayarak bütün fevkaladeliğinden gerek memleket hesabına, gerek köylü lehine bir inkılâp yapmanın çaresini muvaffakiyetle tatbik edebilir. Köylümüz hakikati kendisine vuzuhla telkin edecek, gösterecek mürşitlere, rehberlere muhtaç olduğunu kalbinin en hisli iştiyakıyla söylüyor. Onun bu ihtiyacına el uzatmak Türk vatanında aradığımız umumi refahın bir muvaffakiyet tılsımı, milli şiarımızın madde-i asliyesi olmalıdır.

21 Teşrin-i Sâni(Kasım) 1928 /sayı 363

Kızlarımız

Yaşadığımız inkılâbın tekâmülünü temin edecek en mühim amellerden birisi de kızlarımızdır. Bugünkü çocukların hayat yoldaşı yarınki neslin anaları olmaya namzed bulunan kızlarımıza aşılacağımız mefkûre, vereceğimiz terbiye bugünkü Türk inkılâbının, yarınki Türk neslinin istikbâliyle alakadardır.

Erkekler, camianın müdafii ve muhafızı iseler, kadınlar da asrımızın hadisatı karşısında aynı vazifenin mücehhez efrâdıdır. Asrımızın erkeklerine sarf edilen ihtimamı kadınlarından esirgeyen milletlere karşı merhamet taşımıyor. Kadınlarını ihmal eden milletlere daima ibtidai ve gayri müstakil bir hayat bağışlıyor. Asrımızda erkeği tekâmül seviyesine yükselten kol şüphesiz kadın koludur. Beşiğini sallayan kol, dünyaya hükmeder. Bu kol ne kadar kuvvetli olursa cemiyetin îtilası o nisbette muvaffakiyetli olur.

İctimai manzumenin mekanizmasını teşkil eden kadın bu kadar ağır ve mühim vazife ile karşı karşıya bulunurken onu ihmal etmek, cemiyetin hüsrana muvâfakat etmektir. Bilhassa biz, asırlardan beri devam eden gayri mütebellir bir hayattan bugün bambaşka bir hayata atılmış, yeni bir hayata onun inkişafına hararetle koşucu bir milletiz. Aradığımız, kendimize gaye ittihaz ettiğimiz mütekâmil bir manzumeye erişebilmek için yarının anaları olacak kızlarımızı gayemize asr-ı mefhumata göre yetiştirmemiz onları Türkiye mukadderatında ilim, seciye ve iradenin kuvvetli

esasları içinde mücehhez bir halde hayata katmamız lazımdır. Hakiki medeniyetin nurlu, feyzli sahasında mütemadiyen tekâmülün zirvesine tırmanan müterakki milletlerin kadınları bir hiç değil, bir varlıktır. Müterakki bir kadın çocuklarına bakmasını çocuklarına salim terbiye vermesini bildiği gibi fen, ilim ve sanat sahalarında da erkekle omuz omuza yürümeyi, toplum içinde hayata ait işlerde erkeğe rehberlik yapmayı becerebiliyor. Bu tipteki kadınlar pudra, sürme ve boyanın yarattığı kuklalıktan müteneffirdir; cinsiyetinin kudreti dâhilinde bir varlıktır. Binaenaleyh kızlarımızı yalnız renk ve şekilden ibaret bir çiçek gibi değil kıymetli hassaları inceliğinde saklayan velûd bir çiçek halinde yetiştirmeye, daha doğrusu rengin, semeresi zengin gölgesi geniş, kıymetli bir ağaç halinde yetiştirmeye mecburuz; gölgesine sığınanlara nimetleriyle de müfid olabilesek. Onun bağına uzatılacak bir balta, bu ağacın kıymeti karşısında bir tesir yapamasın. Türk kadını ahlaktaki faziletini, asrımızın kadınlıktan beklediği şuuru işlerde de gösterebilmelidir.

Türk kadını iş yolunda yorulan kocasına bir kul boğçası değil, bir yardımcı olabilmelidir. Erkeğin dimağından, azlesinden tükettiği kuvveti evde kadın zekâsıyla dirayet ve hararetiyle telafi edebilmelidir. Hayat yolunda pençeleşen erkeğin bizzarûr yetinemediği, alakadar olamadığı işleri kadın yapabilmeli, erkeğinin yükünü hafifletmelidir. Hayat kavgasında yorulan bir erkek, kadın gölgesinde huzur bulabilmelidir. Bunların temini için kadın maddi ve manevi olgunlaşmalı, hayat evresinde bilgi, ahlak, irade ve muvaffakiyet çekiciyle döğülmelidir. Klişe kadın, bir süs, bir hayal, bir şairdir. Bunların ömrü zarif vazolardaki çiçeklere benzer. Asrımız bu tip kadınları hududundan çıkarmıştır. Erkeğini sevmesini bilen kadın, çamaşırını, yemeğini yapabilmeli. Evini idare eden kadın, çocuğunu da anlayabilmeli, bunları yapabilen kadın, hanımlığını da yapabilmelidir.

Kadından istediğimiz bu işler, erkeğin hayati vazifeleri yanında ehemmiyetsiz bir iştir. Dimağı ve azli mütemadiyen çalışan bir erkeğin omuzlarına vurulan hayat yüklerine nazaran kadının bu işleri yapması bence müşkil, ihtihamı imkânsız bir iş değildir. Yeter ki yarının kadını olacak kızlarımızı bu esasa göre yetiştirmenin usullerini bilelim. Ailelerimiz, talim ve terbiye müesseselerimiz genç kızları, zamanımızın talep ettiği şerait dâhilinde yoğurabilsin. Loş odaların, müeddeb

salonların tembel ve menfi köşelerinde büyüyen kızlar, hercai bir hayatın mahsulleridir. Narin bir vücuttan, şiire mevzu bir simadan başka bir şeye malik olmayan bugünkü kızların kurdukları yuvada aile faziletinin tabii hararetinden başka bir şey istemez isek, kızlarımız iyidir. Eğer erkeğe maddiyatıyla, maneviyatıyla bir can ve yol arkadaşı olarak istiyor isek, kızlarımız hamdır. Şuurunu bulmuş, dimağı melekesini yüksek ve hayati bilgilerle takviye etmiş delikanlıların tehhülden müctenib kalmalarına sebep nedir? Mahzâ kızlarımızın bugünkü gençleri her suretle tatmin edemeyişidir.

Birkaç gün evvel bir zat bana, ailevi bir ziyafete ailesiyle birlikte gitmek zaruretinde katiyen bulunduğu halde gidemediğini derin tesir ve teessüfle anlatıyor; sebep olarak da karısının kendisine refakat edemeyecek bir kadın olduğundan bahsederek, kafasında yaşayan mefkûrenin hayatta intibakını görmediğine müteessür oluyordu. Bana hususi bir teessürünü ifşa eden bu zatın on sene evvel veya inkılâptan evvel dimağında yaşayan mefkûre ihtimal bu değildi. Fakat bu, bir erkektir. O hayatın içinde yaşadığı, zaman evresinin üzerinde bulunduğu için bugünkü mefkûreyi, bugünkü icabatı önemsemekte güçlük çekti. Fakat karısı öyle değil, çünkü o kadın, dört duvar arasında mahsur bir hayatın soluk benizli bir esiridir. Onun teması aynı esaret hayatını yaşayan, aynı seviyenin mahsur ve mahdut fikirli arkadaşlarıdır. Böyle bir kadının bugünkü erkeği mesud etmesine imkân olmadığı gibi bu terbiye ve sistem dâhilinde yetişen genç kızların da bugünün delikanlılarını mesud etmesi imkânsız bir iştir. Aile yalnız, erkeklik-dişilik meselesi değildir. Aile bir muvaffakiyet ve saadet meselesidir. Oğlana ahlaki rezaleti talim eden bir baba, camianın nasıl bir canisi ise, kızına pudradan, sürmeden sakızdan başka bir şey öğretmeyen bir anne de aynı seviyede içtimai bir canidir. Eline geçen bir liranın hesabını yapamayan, iştirâki kıymetinin ne olduğunu bilmeyen bir kadın, renkli ve nefesli bir kukladan başka bir şey addolunamaz. Binaenaleyh kati bir hamle ile değişen fikri, ahlaki, ananevi ahvalimiz karşısında kızlarımızın dünkü şerait dâhilinde yetişmeleri, bilgisiz bir kafanın, müfrit bir saflığın sahibi olmaları yarın için bir şey vaad etmez. Yarınki delikanlıların namzedleri bulunacak Türk kızları her varaklarıyla Türk delikanlısının kolunda hayat ve muvaffakiyet yoldaşı olarak yetişmelidir. Henüz yetişen ve yarının annesi olmaya namzed bulunan kızlarımız,

faziletin asalet ağı içinde bilginin, iradenin, seciyenin, muvaffakiyetin yetiştirdiği bir tip olarak aramızda yaşmalıdır.

Bununla beraber, asri telakkiler içinde asrın icabatına göre yetiştireceğimiz kızlarda dikkat edeceğimiz birçok hassalar var. Bu hassaları ihmal etmek, kar arar iken zarara düşmektir. Nitekim halen yarım bir tahsilin, inzibatsız bir hürriyetin azade havası içinde yetişmiş bir genç kız tipi var. Camiamız dâhilinde sivrilen bugünkü tip cazip bir manindir. Süs ve israfın yarattığı bu yeni mahlûk, gayri meşru bir iradenin sahibi gayri inzibati bir hürriyetin mahsulüdür. Melun telakkiyatın hercai safhalarında kanat çırpan bu yeni tip, afakîdir. Normal bir telakkinin olgun bir mahsulü değildir. Yer, içer, sarf eder, israf eder, dünkü hayata müteneffir, görmediği yalnız taklidine özendiği garbın süsüne, salonuna meftundur. Bu yeni tipin nazarında erkek, kadın için azli varlığını harcamaya, kadının her türlü emirlerini bir köle inkıyadıyla yapmaya mecburdur. Henüz tibler etmemiş, şuurlaşmamış bir telakkiyenin yetiştirdiği bu yeni tip, bittabi çoğalmayacak, atıldığı nihayetsiz yolun çoraklığında galip olacaktır. Fikriyatının, maddiyatının tekâmülünü arzu ettiğimiz kızlarımızı bu tip şeklinde değil, ahlaki faziletlerin, sağlam bilgilerin, metin bir şuurun iradesiyle tekâmülünü arzu ediyoruz. Kızlarımıza vereceğimiz terbiye bu esasın mahsulü olmalıdır. Arzu ettiğimiz esasa ait mukayeseli fikirlerimizi ikinci bir makalede izaha çalışacağız.

21 Teşrin-i Sâni (Kasım)1928/ Sayı 363

Kızlarımız

Asrımızın umumi telakkileri, hayat tarzları içinde kızlarımıza vereceğimiz terbiyenin ehemmiyeti hakkında evvelki hafta yazdığımız mütalaa da, kızlarımızı içtimai teşekkülde maddi ve manevi olgun bir tip olarak yetiştirebilmek zaruretinde bulunduğumuzdan bahsetmiştik.

Kızlarımızı bugünkü asri vehari telakkilerimiz içinde aradığımız tekâmülün müfid birer yardımcısı halinde yetiştirebilmek için her şeyden evvel onlara benliklerinin kıymetini, camia dâhilindeki vazifelerinin ehemmiyetini öğretmemiz lazımdır. İçtimai vazifesini sırf cinsi bir muameleden ibaret zanneden genç kızlar, şüphe yok ki hiçbir zaman bugünün ve yarının genç erkeğine şerefli bir zevce olarak

yetişemez. İrfan tekâmülünde erkeğe sarf ettiğimiz ihtimam, kadar kızlarında fikri tekâmüllerine emek sarf etmek, mutlaka muvaffak olmak ihtiyacındayız. Mefkûresini bulmuş bugünkü gençliğin, bugünün kızlarıyla kurduğu aile yuvasında tam bir saadet elde edememesindeki illet, kadının ruh ve fikirde erkekten çok ayrı yaşaması, erkeğin seviyesinde bulunamamasıdır.

Maarif teşkilatımızın erkek mekteplerine sarf ettiği şükranlara size himmetini gördükçe kızlarımızın ihmal edilmesi acıdır. Mekteplerin muavini ana kucağı olduğu kati bir nazariye halinde iddia olunurken, kızları ilk tahsilin zayıf hayali içinde bırakmak yarım bir eserdir. Filhakika kalabalık ve müterakki mahallerde erkeklere ait tali mekteplerin yanında kız mektepleri yükselmiş, erkekler kadar kızlar da irfan nurundan müstefid olmaya çalışmıştır. Fakat memleketin ekseriyetini teşkil eden diğer aksamında kızların tahsili ilk mekteplerin yarım tahsilinden ibarettir. Binaenaleyh erkeğin okuduğu kadar, kız da okumalı ruhi, fikri seviyede aynı dereceyi bulmalıdır. Bunu temin edemediğimiz takdirde, kızlarımız erkeklerimiz için muvaffak bir hayat yoldaşı olamazlar. Aynı zamanda bu seviyedeki genç kızlar, asrımızın meşakkatlerle dolu hayat yolunda muvaffak olamayarak feci bir girdabın boşlukları içinde üful edip giderler. Çünkü asrımızda ferdi ve ailevi hayatın idaresi ağırlaşmıştır. Bir ailenin hayatını kazanabilmesi için mutlaka fazla bir servete istinad etmesi, şayet kâfi miktarda servete malik değilse kadının da erkek gibi hayatta bir müstahsil olması lazımdır. Kadının müstahsil olabilmesi için behemehâl ya bir meslek sahibi olması yahut Türk köylü kadınları gibi kocasının mesai sahası olan tarlada çalışması, evde en sadık en becerikli bir uzuv olması lazımdır. Köylülerimizin intihab ettikleri kadının aradakileri en mühim hassa; kadının erkeğe yakından yardımcı olabilmesidir. Erkeğine tarlada, evde yardım edemeyen bir kadın, kocasını mesud edemez telakki olunur. Ki köylünün hayatı şeraitine nazaran bu telakkiyi doğru ve hak kabul etmek zaruretindeyiz.

Binaenaleyh hayat güçlüğü karşısında kızlarımızın kocalarına, yuvalarına müsmir olabilmesi için bir meslek sahibi olması lazımdır. Meslek sahibi olabilmek için de herhalde okumak lazımdır. Nitekim harb-i umumiyenin içtimai bünyemize açtığı çok elim zaruret felaketinin neticesi olarak meydanda kalan yüzlerce kadının ihtiyar ettiği mesleği hayat yolu önünde gözlerimizin ne feci bir levhadır. Karnını

doymak için ismetini kirletmek mecburiyetinde kalanlar, ailesinin ihtiyacını temin kastıyla bir kapıda garsonluk, sazende ve hevandelik yapan kadınların bugünkü hali hangi esbabın mevlûdüdür. Bittabi bunlar hayati zorluklar karşısında ölmek için ancak bu sanatlara, bu ekmek kapısına tutunabilmişlerdir. Şayet bugünkü inkılâbımızın fikirlerimize telakkilerimize verdiği hürriyet olmasa idi, bu zavallılar bu gibi sanatlarda dostluk edemeyecek, açlığın haşin pençesinde birer suretle ölüp gideceklerdi.

Binaenaleyh mekteplerini bitirip de hayata giren genç kızlar, istikbâllerini temin için mutlaka kendilerine bir meslek intihabına mecburdurlar. Bu intihabı yaptıktan, kararlarını verdikten sonra artık onların işi belli olmuş demektir. Takip edecekleri yol bellidir. Nasıl bir gaye takip ettiklerini, hangi yolda yürüdüklerini pekâlâ bilirler. Şayet yeni girdikleri bu yolda muvaffak olamayarak sendeler ve düşerlerse mesuliyet tamamıyla kendilerindedir. Çünkü onlar içinde ne zahmetli bir hayattır, muvaffakiyet ancak çalışmakla mümkündür. Tıpkı erkeklerde olduğu gibi. Bundan sonra genç kız kendine hayat mesnedi olacak erkeğiyle intihabla evlenir. Bu şekilde yetişen, bu muvaffakiyeti istihlal eden bir genç kız için âdem-i muvaffakiyet, taliki istisnai bir tecellisine münhasırdır. Kuracağı yuvada mutlak bir hararete namzeddir.

Eğer genç kızın serveti meslek intihabına lüzum göstermiyorsa, mektebini ikmal eden kız için yapılacak iş, yakın, ihtimal ki uzun sürecek olan izdivaç saatinin hüluluna kadar, aile içinde fikri terbiyeye, ev işlerini kendilerini alıştırmaktır. Bu şekildeki kızlar için Avrupa'da olduğu gibi bizde de haftanın birkaç gününde müsait bir mektepte genç kızların fikri terbiyesini takviye edecek konferanslar vermek suretiyle onların fikri mektesebâtını arttırabiliriz. Hükümetin resmi teşebbüsâtı yanında hususi teşebbüslerimizle tatbik edeceğimiz bu usulün büyük faydeleri vardır. Konferansların yanında mütalaada büyük bir mevki işgal eder. Evde işsizlikten can sıkıntısından tembel, tembel esneyen genç kızların eline fikri, ahlaki, ruhi istifadeleri yapraklar arasında taşıyan bir kitabı tutuşturmak kadar faydeli bir şey tasvir olunur mu? Fakat genç kızın eline verilecek kitap mutlaka kontrolden geçmiş, sayfelerinde zehir taşımayan müfid bir eser olmalıdır. Roman merakı neticesi fikren, ruhen malul olan genç kızların yekünü bugün dikkati celb bir halde bulunuyor. Her şeyden evvel onlar, müghanibi surette adeta hiç dikkat edilmeksizin görenin tesiriyle veya malul

ruhlu arkadaşının teşvikiyle okuduğu mazarra eserlerden men olunmalıdır. Bununla beraber kızlarımızı mütalaaaya, faydeli konferanslara sevk ettiğimiz zaman kafalarına giren malumat yakınlarının neticede dimağlarında birer iz, bir eser bırakmasına dikkat etmeliyiz. Çünkü faide verici bir mütalaaaya, tefekkür ve mülahaza ile yapılanıdır. Okuduğunu dimağında kendi mülahazasında münakaşa edebilen bir kimse okuduğundan istifade ediyor demektir. İrfan ihtiyacının temini için genç kızlarımıza tavsiye edilen bu mütalaa ve ciddi şeyleri dinlemek zaruretinin yanı başında bir de, genç kızın iyi bir ev hanımı olabilmesi meselesi vardır. İyi bir ev idare etmek bir ilim ve kabiliyet meselesidir. Çünkü sarih ve muntazam usul dairesinde istihsal edilmiş bir sürü vukuf ve malumat olmadan iyi bir ev kadını olmanın imkânı yoktur. Başlı başına bir ilim ve fen olan bu meselenin sırrına vakıf olmayan bir genç kız, kurulan yuvada müfid bir şey değildir. Evini idare edemeyen kadın, yumurtasını gagasıyla kıran tavuğa benzer.

Bir evin tanzimi her şeyden evvel intizam ve nezâfet işidir. İntizam demek, her şeyin bir yeri olmak ve her şey yerinde bulunmak, her işi için bir saat olmak ve her iş saatinde yapılmak demektir. Nezâfet ise intizamın mütemmimidir. Nezâfetsiz intizam olmaz. Kadın, az masrafla evinin matbahının tanzimini bilmeli, evini, kocasını, çocuklarının herkesin imreneceği bir çiçek halinde meydana çıkarabilmelidir. Kadın bunları yapmasını bilmezse nihayetsiz serveti de olsa “kirli kadın”dır. Sahip olduğu ev bedbahttır. Genç kızlarımıza öğretilecek mühim bir vazife de içtimai vazifelerdir. Dâhilinde yaşadığı bir cemaatin ne demek olduğunu, bilmeyen cemaatte vazifesinin nelerden ibaret olduğunu anlayamayan bir kız, cemaate nasıl müfid olabilir. Kadınların yaratılışlarında iki mühim fark vardır. Rikkat ve gurur, müsbet ve menfi cereyanı haiz olan bu farklardan birincisi kadının içtimai vazifelerinde hüsn-ü istimal edilecek mühim bir haslettir. Gurur ise, maalesef noksan bir terbiyenin neticesi genç kızlarda adeta umumi ve sârî bir illettir. Bunun tedavisi birincisi kadar ehemmiyetlidir. Anaları gibi dedikodu yapan, ağzında sakız komşularını çekiştiren; herkesin kirli çamaşırlarıyla alakadar olmayı bir zevk telakki eden genç kızların ihtiyarında beis görmedikleri bu ayıplar, annelerinden mantıklıdır. Bittabi onlar da anne olunca, kızlarını aynı şekilde yetiştireceklerdir. Kadınlar da içtimai vazife hissini baltalayan, kadınları yekdiğerine karşı muhasım bir safta

yaşatan bu illet, genç kızların temiz ruhunda yaşamamalıdır. Dedikodudan, iftiradan, yalandan, alaydan genç kızları kurtarmak için onları okutmak, onlara salim bir terbiye verebilmeye mümkün olur.

Maddi ve manevi bütün varlığıyla asri telakkinin istediği bir tipte namus, fazilet çerçevesi dâhilinde kızlarımızı yetiştirebilmek için bu hususta fazla ehemmiyet vermek, genç kızlarımızı içtimai hayatın hakiki annesi halinde yetiştirmeye dikkat etmek ve bu hususta mutaassıp davranmak ehemmiyetli bir vazifemizdir. Bilhassa Anadolu kızı okumaya, fikren tekâmüle muhtaçtır. Tali ve âlî tahsilini ikmal eden, mefkûresini bulan Anadolu gençleri, yarınki hayat arkadaşlarını kendi tipinde ararken mahrumiyet karşısında tünele boynunu bükebilmelidir. Bütün bunları genç kızlarımıza öğretmezsek en ibtidai bir vazifemizde kusur etmiş oluruz.

2.5.2. Valilik Haberleri

5 Mayıs 1926 / Sayı 237

Muhterem Valimiz Asım Bey Efendi Şura-i Devlet Azalığına İntihab Olundular

İki buçuk senedir vilayetimize şerefi bahs olan çok kıymetli Valimiz Asım Bey Efendi Büyük Millet Meclisince yapılan intihabda şura-i devlet azalığına intihab buyrulmuştur. Kıymetli bir idare memuru, asil bir şahsiyet sahibi olan Asım Bey Efendi'yi vilayetimiz gaib etmekle müteesserdir. Zaman-ı memuriyetlerinde devlet işlerinde göstermiş oldukları keyyaset, necib şahsiyetlerinin eser-i tevazu ve iltifatıyla herkesi derin bir hürmetle şahıslarına hürmetkâr bırakmışlardı. Şura-i devlet azalığı gibi mühim bir vazifeye tayinlerine sevinirken, kendilerinden ayrılacağımıza müteessiriz.

Kendilerini samimi hisler içinde tebrik ederek, yeni vazifelerinde büyük muvaffakiyetlere mazhar olmalarını temenni ederiz.

27 Teşrin-i Evvel (Ekim)1926/ Sayı 260

Valimiz

Mezunen İstanbul'da bulunan Vali-i âlimiz Aziz Bey Efendi'nin mezuniyetinin bir buçuk ay teyid edildiği istihbar edilmiştir.

13 Temmuz 1927 / Sayı 293

Vali Vekâleti

Sabık Valimiz Asım Bey Efendi'den münhal kalan Vilayet Vekâletine Dâhiliye Vekâletince mülkiye müfettişlerinden Fazlı Bey Efendi tayin buyrulmuş ve mumaileyh Cuma günü şehrimizi teşrifle vazifelerine başlamışlardır. Vekil Bey asıl valimiz tayin edilinceye kadar vilayet umurunu tedvir buyuracaklardır.

20 Temmuz 1927 / Sayı 294

Makam-ı Vilayetten

Yozgad isminin Yozgat'a tahvili hakkında Büyük Millet Meclisinin 25 Haziran 1927 tarihinde münakid 82 nci ictimamının birinci celsesinde kabul edildiği başvekâlet celilenin işarına itafen Dâhiliye Vekâlet Celilesinden işar buyrulmuştur.

5 Teşrin-i Evvel (Ekim)1927/ Sayı 305

Valimizin Teşrifleri

Vilayet valiliğine tayin buyrulan muhterem Ali Rıza Bey Efendi Cuma günü şehrimize teşrif buyuracaklardır. Kıymetli bir idare memuru olan Ali Rıza Bey Efendi vilayetimizin her surette istifade edecekleri tabiidir. Kendilerine gazetemiz arz-ı hoş amedi eder ve vazifelerinde muvaffakiyetler temenni ederiz.

Fener alayları tertib edilmiş belediye dairesinde otuz kişilik bir ziyafet keşide edilmiş, halk gece yarısına kadar cevş ve hurş içerisinde eğlenmiştir.

2 Teşrin-i Sâni(Kasım) 1927 /Sayı 309

Cumhuriyet Bayramının Teyidi

Cumartesi günü Cumhuriyet bayramının yıl dönümü şehrimizde fevkalade sürur ve heyecanla tesid edilmiştir. Makam-ı vilayetçe tertib edilen program mucibince gündüz hükümet önünde icra edilen merasimde müteaddid hatibler tarafından nutuklar irad edilmiş, makam-ı vilayet, daireyi askeriye belediye müessesatı resmiye ve hayriye ve ictimaiye ziyaret edilmiştir

11 Nisan 1928/ Sayı 331

Vilayet Meclis-i Umumisi Açıldı

Vilayet meclis-i umumisi dün saat on üçte vali Ali Rıza Bey Efendi'nin riyasetinde toplanmıştır. Vali Bey Efendi, meclisin ekseriyetle küşâd edildiğini söyledikten sonra, geçen sene verilen karara rağmen vuku bulan esbab-ı tehiri zikrederek azalara beyan hoş temenni ile muvaffakiyetler temenni etmiştir.

Meclisin küşâdına Boğazlıyan azalarından Cemal Bey'le Sami Ağa yetişememişti. Diğer azalar hazır bulunuyorlardı. Vali Bey Efendi'nin irâd buyurdıkları kısa bir nutku müteakip birkaç ay evvel vefat eden Yozgad a'zası merhum Celal Efendi'nin yerine davet edilen Sabit Bey'in mazbatasını üzerinde ufak bir münakaşa geçti. Münakaşanın mevzuunu intihab esnasında Yozgad azalığında mâdûnda kalmış fakat Sorgun'da intihab edilmiş olan Sorgun azası Sadık Beyin, Yozgad azalığını kabulde bir halk mektebi bulunup bulunmadığı teşkil ediyordu. Bu hukuki mevzu Boğazlıyan azası Yusuf Bey'in şifahi bir istizâhile hâdis olunmuştu.

Makam-ı riyaset, bu hususta lazım gelen izahatı verdikten sonra, Sabit Bey'in daveti ekseriyetle haklı görülmüş ve mazbatası okunarak ittifakla kabul edilmiştir.

Sıra Reis-i sâni ve kâtipler intihabında idi. Rey-i hafi ile yapılan intihabta nazmeden Yusuf Bey reis-i sânilige, Yozgad azası Bekir, Sorgun azası Kamil Bey'ler kâtipliğe müttefiken intihab edilmiştir.

Reis-i sâni ve kâtip intihabından sonra maliye, maarif, nafia, dâhiliye ve müteferrika namıyla dört encümen kabul edilerek mevcut azalar rey-i işâriyle encümenlere ayrılmışlardır. Bu intihabın icrasından sonra makam-ı vilayetin teklifiyle meclisin içtimai günleri haftada yeni defa pazartesi ve perşembe günleri olmak üzere tespit edildi.

Bu işlerin hitamından sonra idare-i hususiyenin bir senelik mesaisine ait makam-ı riyasetin izahnamesi kâtip Rafet Bey tarafından okundu. İzahnamede geçen meclisten alınan salahiyet ve kabul edilen bütçe dâhilinde yapılan bir senelik işlerin bütün hudut-u esasiyesi canlı bir sorunda zikrediliyor, bütçenin tatbikatında tam bir muvaffakiyetin vaki olduğu işaret olunuyordu. İdareyi umumiye-i vilayet kanununa tevfikeyen tanzim edilen izahnamenin tahririnde bir başkalık olduğu dinlenirken fark edilmiyordu. Demek ki; yapılan işlerin ifadesi bir klişe halinde değil, his ile temâsi ile hâsıl olan kanaatlerin mâkisi halinde tespit edilmişti. İzahnameden alınan şu fıkra bu müddeanın güzel bir misalidir:

“ Hükümet-i Cumhuriyemizin ittihaz buyurduğu tedabiri katine-i saibe ile lehülhamd asayiş-i memleket pek güzeldir. Vilayet dâhilinde ne bir şerir ve ne de bir şaki mevcut değildir. Sakin ve çalışkan olan muhterem halkımız rahat ve sükûn içinde işleriyle meşguldür. Ahval-i şahsiyemiz şâyânı şükran bir haldedir. Lehülhamd sârî ve salgın hastalıklardan eser yoktur.

Vilayetimizin iktisâdiyatı ma'el te'sir biraz durgundur. Ziraat etmek ve hayvanat beslemek yüzünden geçinen halkımız üç senede beri devam eden kuraklıktan, mahsulâtın mateessür olmasından mühim sıkıntıya düşmüştür. Ziraat bankası halkımıza tohumluk namıyla bir miktar para ikrâz etmiş ise de ihtiyacat mahalliye bittabi temin ve tatmin edememiştir. Hükümet mübeccele-i cumhuriyemizin umur-u iktisâdiyatın tanzim ve tensiki üzerinde ittihaz buyurduğu

ciddi tedabirlerin ihtiyacı katiyesini mümin ve umrân terakkisi muhib-i mukarreratı mühime ittihazında heyet-i muhteremelerinin îhrâz muvaffakiyet eylemesini dilerim. Makam-ı riyasetin bu izah ve temennisi memleketin hakiki istibdad ve ihtiyacından alınan kuvvetli bir ilhamın kuvvetli bir ifadesi olmak itibariyle bir kıymet-i mahsusayı haizdir.

İzahnamenin kırâtından sonra meclisin hükümete karşı taşıdığı hissiyat tazimkaranenin telgrafına Reisicumhur hazretlerine Büyük Millet Meclisi riyasetine, Başvekâlete, Dâhiliye Vekâletine arz-ı müttefiken kabul edilerek kısım-ı mahsusamızdaki telgraflar kayıt edilmiştir. Ruznamede başka bir şey mevcut olumadığından celse tatil edildi.

Makam-ı Vilayetten

Merkez vilayet polis kadrosunda bir polis memurluğu münhaldir. Polis nizamnamesinin 14 üncü maddesi mevcubunca şeraid ve evsaf-ı lazımiyeyi haiz bulunanların bilistiad makam-ı vilayete müracatları ilan olunur.

11 Nisan 1928 / Sayı 331

İzmir Felaketi Karşısında Duyduğumuz Teessüratı Vali Bey Efendi Dâhiliye Vekâletine ve İzmir Vilayetine Telgrafla İblağ Etiler

Hareket-i arz dolayısıyla güzel İzmir'imizin maruz kaldığı felaket haberi vilayetimiz halkında derin teessüratı mucib olmuş ve muhterem valimiz Ali Rıza Bey Efendi halkın hissiyatına tercüman olarak Dâhiliye Vekâlet-i Celilesine ve İzmir vilayetine sureti atide munderic telgrafnameyi keşide buyurmuşlardır.

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesine, İzmir Vilayetine

İzmir vilayetinde vuka gelen hareket-i arz sebebiyle mahali muhterem halkın düçar olduğu felaket ve elem-ü vaziyetten vilayetimiz halkı gayet derin bir teessüre düşmüş güzel İzmir halkının şu teessürlerine bütün ruhlarının samimiyetiyle iştirâk eylemiştir. Bu hadiseden mütehasıl şu teessüratı iblağ ederken vilayet halkının ve vilayetin hissiyat tezit karanesini kalbi hürmetlerimle arz eylerim efendim.

Vali
Ali Rıza

11 Nisan 1928 / Sayı 331

Makam-ı Vilayetten

Sekizyüz kuruş maaşlı tahrirat kalemi ikinci kitabeti münhal olduğundan Memuriyn Kanunu madde-i hususesinde mahrur evsafı haiz ve hüsnü hata malik olanlardan talib olanların makam-ı vilayete müracaat etmeleri ilan olunur.

18 Nisan 1928 / Sayı 332

Makam-ı Vilayetten

Yozgad vilayeti merkez kazası dâhilinde yüz köylü metru imtidâdında tesis olunacak telefon hattı için muktezi bir adet “tarno” markalı otuz beşlik santral ile üç asma olmak üzere sekiz adet telefon makinesi, beş kilo tel, iki fincandan on dört kalem teferruat sairesi bedel mehmenesi olan bin beş yüz lira üzerinden ihale tarihinden itibaren yirmi beş gün zarfında ve on gün temdidle nihayet otuz beş gün zarfında Yozgad'ta komisyonu mahsusuna teslim edilmek ve müteahhidin malzemeyi tamamen şeraite muvaffak olmak ita edildiği komisyondan tasdik olundukta sonra bedeli tesviye olunmak dellâliyle, ilan vesair-î masarîfî müteahhidine ait bulunmak şartıyla 28 Mart 1928 tarihinden 16 Nisan 1928 tarihine kadar münakasaya vazi edilmiş ve 16 Nisan 1928 Pazartesi günü saat on beşte Yozgad idare heyeti huzuruyla ihale-i katiyesinin icrası mukarrer bulunmuş olduğundan talip olanlar ve daha ziyade malumat almak isteyenlerin komisyon-u mahsusaya müracaat eylemeleri ilan olunur.

26 Eylül 1928 / Sayı 335

Makam-ı Vilayetten

Münhal bulunan Boğazlıyan kazasının bin beş yüz kuruş maaşlı iskân memurluğuna talib olub da memuriyn kanununa mahrur evsaf ve şeraiti haiz olanların evrak-ı müsbetleriyle makam-ı vilayete müracatları ilan olunur.

6 Haziran 1928/ Sayı 339

Kemal Bey Şehrimizde Vekâlet Yapacak

Sorgun kazasında icra-i vekâlet eden Meclis-i Umumi-i Vilayet azasından Kamil Bey refikasının vefatı dolayısıyla burada kalmağa ve doğu vekili Yusuf Bey'e müştereken icra-i vekâlete karar verilmiştir. Muvaffakiyetler dileriz.

6 Haziran 1928/ Sayı 339

Vefat

Meclis-i Umumi-i Vilayet Sorgun a'zası Kemal Bey kardeşimizin refikası Hanım Ana bir hastalıkla bayramın birinci günü vefat etmiştir.

4 Temmuz 1928 / Sayı 343

Vali Bey Kazaları Dolaştılar

Muhterem Valimiz Ali Rıza Bey Efendi refakatlerinde Mülkiye müfettişlerinden Muhtar Ahmed Cevad Bey Efendiler olduğu halde Boğazlıyan, Akdağmadeni, Sorgun kazalarının zirai vaziyetini tedkik etmek üzere cumartesi günü mezkûr mahallere teşrif buyurarak icab eden tedkikatının icrasından sonra avdet buyurmuşlardır.

21 Teşrin-i Sâni (Kasım) 1928 / Sayı 363

Vilayet Dâhilindeki Mübadil Muhacirine Vilayette Tebliğ

İşkân adı tarikiyle uhdenize tahsis olunan emvalin bedelini yirmi senede taksit taksit ödemek suretiyle borçlanmamız ipotek senedinin itası muktezi muamelenin takip ve intacı için maliye ve tapu dairelerine müracaat eylemeniz lüzumu ihbarname ile tebliğ olunmuştu. Buna dair iskân dairesinden birçok kararnameler maliye ve tapu dairelerine tevdi olunmuş ve mübadil muhacirinden ipotek senedi vermek ve işini takip etmek üzere maliyeye uğrayan olmadığı anlaşılmıştır. Bu babdaki müracaatta gösterdiğiniz tehir yedinizdeki tasfiye talepnamenizdeki mahsubât-ı icrasına intizar eylemenizden inbâs etmiş olsa gerektir. Maliye Vekâlet-i Celilesinin işârına atfen bu kere Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden vaki olan tebliğata mübadil muhacirinin borçlanacağı meblağın memleketlerinde terk ettikleri emlak ve arazinin tasfiye-i katiye neticesinde henüz neticelenmemiştir. Tasfiye-i katiyeden maksat umumi

tasfiyedir. Binaenaleyh ileride mahsubunuz yapılmak üzere uhdenize verilen emvalin muamelesini takip ve intac ediniz. Bilahere mağdur olmamanız için iş bu tebliğatin gazete vasıtasıyla icrasına lüzum görülmüştür.

Yozgad Valisi

Ali Rıza Bey

2.5.3.Belediye Haberleri

2.5.3.1. Belediye'nin Hizmetleri

19 Mayıs 1926 / Sayı 238

Yeni Belediye Kanunu Vakfı ve İrfanın Hâkimiyetini Te'min Eden Bir Kanundur

Heyet-i Vekilede dört saat tetkik olup bugünlerde meclise gönderilmesi muhtemel olan yeni belediye kanunun yetmiş ikinci maddesi; sermayemizin mevzuu ittihaz edilmesine sebep teşkil etmiştir. Her memleket ahalsininin tahit-i etrafındadır ki: saltanat yani padişahlar devrinde belediye intihabları; umumiyet itibarıyla teklif muvaffakiyet daima sesine hadim bir şekilde cereyan eder idi. Uzmanlara göre belediye demek: zalim ve tahakküm sebebiyle te'sir ve nüfuz sahibi olmuş irfandan bi-bahre, ne iş görüleceğinden, ne suretle hizmet edileceğinden bi-haber fertlerin alay anlarına, istifadelerine, müstahak oldukları şerefi fenvalen iktisap edilene müsaade eden, vasıta olan bir müessese demek idi. Belediye işlerinin başına geçen bu kabile adamlarının fikirlerine, duhalarına hâkim olan; menfaat ve şehvet hissi idi.

Bunun için en mühim iş; istirkâb edilen şahısların kendilerine mağlum ve münkad olmasına çare aramaktan ibaret idi. Bu meş'um hatanın sebebi hiç şüphesiz cehaletten metuned idi. Memleketimizde belediye riyasetini işgal edenler arasında az ve çok malumata ve hizmet edebilecek seviyeye malik simaların mevcudiyetini inkâr etmemek lazım gelirse de bunların ekseriyesi de gizli bir ihtirasan menfur bir esir ve zebunu olarak hıdmeti unutmuşlar ve bütün günlerini uğraşı ile geçirmişlerdir. Memleket için naflı olmaları müteessür iken zararlı bir arzu halinde icrayı meram tehditlerinin ikâme ve idâmesine sai etmişlerdir.

Yalnız şu noktayı bir hakikat olarak arzu etmek isterim ki, fetret-i irfaniyesini kin, gazez efratperverlik gibi zamaî ahlaki ile şaibadar edenler; mütevazı kabayetsiz telki edilenlerin daha mezurudur. İrfan ve faziletle mümtaz olan kimselerin birçoğu maddi faîdelerine hâlel getirmemek için "münfait namına her fenalığın, her hilekârlığın icrası mubahıdır". Zehabile-î ismet-î ahlakının ihlâl kârı olmak fenaheteni irtikabdan bir haz ve zevk duyarlar. Varlığına ihtimal verilemez ise de istikbâlde memleketin hizmet mevkiini işgale namzet olan malumatlı gençlerimizin

hiçbirisinde eskilerin kanaat ve zihniyetini perverde etmek hissinin fevkalade mütalübesidir.

Tabiyat-ı beşer müftiziyatından olduğuna şüphe yoktur ki iyi bir hal, güzel bir meslek, teziye bir hayat sahibi bir adam diğerlerinin daima naryesine, tenkidine ma'ruz kalır. Gençlerimiz ne kadar tenkitlere mütalaa olursa olsunlar katiyen mû'tessir olmamalıdır. Hizmet etmek azim ve iradesini kendisinde görmeyen; her şeye karşı müteessir olmak vaziyetini takip ve izhâr eder. İdari, adli, mali, ıslahatı bir sürat bir gaye ile vücuda getiren Cumhuriyet Hükümeti: belediye işlerini icabetine göre tanzim ve tasvir eden hususunda dahi şayan-ı şükran bir belediye kuvvetini ihsar ve tertip iştir.

Bilhassa balâde işaret eylediğimiz yetmiş ikinci madde: yeni fikir ile yeni malumat ile meçhul erbabı irfanın belediyelerde çalışmalarını te'min eden ahkâmı mezkûr madde mucibince şehirlerde yüksek tahsil kasabalarda orta tahsil görmüş olanlardan belediye meclisinde üçten fazla aza bulunmazsa ayan; o safı ha'iz diğer birisini heyet vekilinin kararı Reiscumhur'un tasdiki ile Dâhiliye Vekâleti Âli'nin enbası üzerine tayin edecektir. Her ferdin irfanı nispetinde müteavet rey sahibi olsa; irfanı yüksek olanların belediye meclisine aza intihabı olunmalarını teshil edecek bir mahiyette olmasına rağmen tahsil görmüş simaların ma'yenden dün olması halinde belediye reislerinin haraçtan getirilmesi de cidden çok mühim ve pek musibettir. Çünkü halk; ağa bildiği, efendi tanıyabildiği mütekalebelere irfanlı, namuslu, kıymetli adamların halk ricahanı olduğunu kanuni okumak ve okuyanlardan istemek suretiyle vakıf olacak ve ihtibade yakmayarak iyilerini seçmeye bir zaruret has edilecektir. İşte bu sayede tegab ve tahkimat yerine vakıf ve irfan kaî olacak ve herkes mârfın kıymetini daha ziyade takdir edecektir. İmar edilmeyen bir memlekete, sebebi kanun mevcut olduğu tahkik eder etmez haraçtan belediye reisi getirip istihdam etmek mümkün olacaktır.

13 Teşrin-i Evvel (Ekim)1926 / Sayı 258

Belediye Altmış Bin Lira Sermaye İle Bir Şirket Teşkil Etti

Belediyemizi memlekete fâideli bir işin ilk adımları üzerinde görüyoruz. Atılan adım; belediyenin her suretle yüzünü güldürecek, muhittin memnuniyet-î teveccühlerini celb edecek hayırlı şûurlu adımdır.

Dünkü iktisâdi vaziyetini birçok hadiseler neticesi ehemmiyetli bir surette ihlal edilen şehrimizin, imar ve iktisâden terfihi için elde mevcut sermayelerin müspet ve kuvvetli neticeler verecek hedeflere sevk ve isti'ameli, bugünkü vaziyeti tamir ve telafi edecek yegâne amildir.

Memleketimiz için hariçta taşınan menfi fikirlerin tashihini te'min etmek, terdi eden iktisâdımızı dünkü mevkiine çıkarabilmek için mutlaka iktisâdın ilmi usullerini tatbikle müstefit olmamız lazım geliyor. Çok feyyaz ve velûd bir tabiata malik olan vilayetimiz; iktisâdın asri ispatına ayak uydurduğu gün harabeyi ma'mura, fikir ve ihtiyacı; saadet ve refaha tebdil etmek bizim için mümkündür.

Böyle koyu bir hakikatin istifadeli bir hedefine doğru belediyemizle bir ticarethanemizin ilk adımı attıklarını görüyoruz. Yozgad'ın Eskişehir ve İstanbul'dan fabrika unu celb etliğini, fabrikalarda oralardan gelen unları amil ettiğini nazar-ı dikkate alan belediye, şehrimizde asrî bir un fabrikası te'sis etmeye, elektrikle tedvir edilecek fabrikanın motorundan istifade ederek hal-i hazırdaki elektrik teşkilatını tavsi ve memleketin bütün mahallerini elektrikle tenviri ve bu meyanda medeni zevkin tekemmül etmiş bedi'a bir vasıtası olan sinemanın te'sisine karar vermiş ve bu yüksek gayenin tahakkuku için bütçesinden otuz bin lira tefrik, Nizamzâdelerde aynı miktar sermaye ile iştirâk ve altmış bin lira sermayeli bir şirket teşkil edilmiştir.

Belediye memleketin imar ve iktisâdi refahı namına böyle bir teşebbüse atılmakta ne derece isabet göstermiş ise; münevver tüccarlarımızdan Nizamzâdelerin sermayelerinden otuz bin lirayı böyle mühim bir maksada tefrik etmeleri o nispette mühim ve şayan-ı takdirdir. Ferdî sermayenin sahibine kuvvetli bir kazanç te'min edemeyeceğini, içtimai heyete o sermayenin adamakıllı müfit olmayacağını takdir eden kıymetli tüccarlarımızdan Nizamzâdeleri tebrik ederiz.

Topografi vaziyeti itibarıyla merkez vilayetimizin müstahsil belde olamayacağını hepimiz takdir ediyoruz, istihsal kuvveti matlub şekilde olmayan bir mahâllin iktisâdî bir mevki te'min edebilmesi için mutlaka muhitinin istihsalât-ı umumiyyesine pazar mahalli olması, sanaî bir merkez haline geçmesi icap eder. Yozgad kazalarının istihsalât-ı umumiyyesini kendi piyasasına celbe muvaffak olduğu takdirde elde edeceği bahada iktisâdî ihmal edilemez. Bir yekûne bali olur. Bu meyanda buğday istihsalâtı şayanı dikkat ve ehemmiyettir. Vilayetimizin en zengin olan arzi istihsalatını buğday teşkil ettiği için buğdayın bırakacağı iktisâdî servet haiz-i ehemmiyettir. Bu itibarla belediyenin şehrimizde yevmî seksen, yüz torba un yapabilecek bir fabrika te'sis etmesini çok iyi düşünülmüş bir teşebbüs olarak görüyoruz. Bu mühim teşebbüse daha evvel başlanmış olsa idi: şimdiye kadar icap eden reklamı bile te'min edilmiş olunurdu. Esasen memleketimizde iki fabrika daha mevcut ise de bu iki fabrikadan halen matlub istifade te'min edilememektedir. Belediyenin yaptıracağı fabrika yakında faaliyete geçer geçmez, diğer iki fabrika da muktezi faaliyetleri gösterebilmek için bir rekabet hissiyle bugünkü vaziyetlerini ta'dilen fabrikalarını matlub faaliyete getirmek zaruretindedirler.

Şu neticeye nazaran şehrimiz arazi istihsalâtından bağda-i te'min kendi fabrikalarına celb etmekle sanaî teşkilatından bir safhayı te'mine muvaffak olmuş bulunacaktır. Aynı zamanda mevcut fabrikalar öğüdecekleri buğdayı te'min için kazaların hariç pazarlara gönderdiği mahsulâtı Yozgad piyasasına celbe ziraî mecbur edeceklerinden bu cepheden de ayrıca ikinci iktisâdî bir istifade hâsıl olacaktır. Belediyenin evvelce küşadına karar verdiği zahire pazarı bu hususta daha evvel faaliyete geçerek şimdiden köylüyü Yozgad piyasasına celbe çalışmalıdır. Mahsulât-ı araziye, yapağı, tütün, afyon, her nevi deriler, yumurta vesaire üzerine yapacağımız ehemmiyetli muamelat-ı itibariyle şehrimizin vaziyet-i iktisâdisini yükseltmeğe kâfi menba vasıtlardır. Bu mamullerden ehemmiyetli bir istifade yapabilmek için mutlaka büyük sermayelerle iş görmek icap eder. Büyük sermayeler içinde ferdi ve müteferrik sermayelerin tevhide lazımdır ki bugünkü muamelatı iktisâdiye de esas budur. Belediye ile Nizamzâdeler nasıl birleşti ise iktisâdın diğer bir şubesinde dahi Allızâdelerle, Hamamcızâdeler, Arpacızâdelerle, falan zâdeler

pekâlâ birleşebilirler. Memlekette kazanç yok diye şikâyet etmek memlekete karşı iftira etmektir. Mevcut işler müteşebbis adamlar bekliyorlar.

Belediyenin şehir tenviratını elektriğine te'min etmesi de ayrıca şükran ve takdire seza bir mes'eledir. Medeniyet dünyasında hemen hemen gündüzle gecenin farkı yok iken, olan zifiri karanlıklarda yol bulamayışımız afv olunmaz bir günahdır.

23 Mart 1927/ Sayı 279

Vicdan Borcunun Edası

Geçen gün Belediye Reisi Bey'in çok hayırlı, insani bir teşebbüslerine şahid olduk. Memleketimizde yaşayan bir takım yoksulların elem ve zicretine bir merhamet eli uzatan bu teşebbüs, cidden güzel düşünülmüş, yerinde tatbikine çalışılmış bir iştir.

Belediye Reisi Bey Perşembe günü bazı zevatı belediye dairesine davet ederek aramızda yaşayan, yoksulluğun kahir pençesinde aziz ömürlerini solduran sefaletin, açlığın kucağında her gün ezilip solan bir takım bedbaht kimselerin mevcudiyeti üzerine nazar-ı dikkati celb ederek bunlara karşı insani borçlarımızın ödenmesi icab ettiğini, aramızda sürünerek yaşayan bu bedbahtlara karşı lakayd kalmamızın vicdani bir günah olduğunu izah ederek bir (Fakirler Himaye Cemiyeti) teşekkülünü teklif etmişlerdir. Reis Bey'in insani hislere hitab eden bu teklifleri ictimada hazır bulunan zevat tarafından hürmetle kabul edilmiştir.

Beş on fakirin himaye ve muavenetimize mazhar olamayarak yıkık kulubelerde, duvar dilberinde can çekişmesi, çarşıda mahalle arasında bir lokma ekmek için izzet-i nefis fedakârlığına mahrumiyetle katlanmaları; onlardan ziyade heyet-i ictimaiyemiz için şayan olan bir faciadır. Filhakika yeni kanun metnimiz dilencililiği men etmişse de, bir iş yapmak için kudret ve sermayesi olmayan, midesine bir lokma ekmek koymağa mukatdar olamayan bir takım bedbahtları talihlerinin veya tesadüfün attığı sefalet kucağında görerek göz yummak, nasıl mümkün olur? Bu bedbahtlara ekmek kapısı olacak memleketimizde hangi müessesemiz var, Hiçlik ve yokluk içinde acı bir hayat geçiren bu kardeşler için biz insani borcumuzu ödemekle mükellefiz. Her hangi bir işte çalışmağa mukadder

olabilecek bir şahsın bizden yardım istemeğe hakkı olamaz. Bu gibilerin merhametimize uzattığı el yerine kanun tafili dilenciler hakkındaki maddesini koyacak olur isek daha iyi yapmış oluruz.

Fakat asıl mesele hiçbir şeyi olmayan, çalışmağa mukatdar bulunmayan, açlığın kara pençesinde her gün biraz daha ölenlere yardımdır. Ki belediyemizde vaki olan ictimada bu maksad üzerinedir.

Belediye Reisi Nazım Bey bu hayırlı fikir ve teşebbüslerinden dolayı takdir eder, bu insanı fikirle tesis eden cemiyete muhterem halkımızın maddi yardımlarda bulunmasını bekleriz.

30 Ağustos 1927 / Sayı 300

Belediye Sandık Eminliği

Bir müddetten beri münhal olan belediye sandık eminliğine Jandarma tabur katıbliğinden mütekaid Ahmet Efendi bilamüthan ibraz-ı ehliyet ederek tayin kılınmıştır.

15 Şubat 1928 / Sayı 324

Belediye İntihabı Hitam Buldu

Belediye nüfus-u azalığı için yapılan intihabda Halk Fırkası namzetleri tamamiyle kazanmışlardır. Asıl azalıklara Halk Fırkası vilayet mutemedi Bahri, dava vekili Yusuf, eczacı Şükrü, yıldır pazarı sahibi Mahmut Ali, Şihzâde Celal Bey Efendiler ihtiyat-ı azalığa başçavuşzade Behçet, Hacı Hüseyinzâde Salih, Hacı Ahmet Efendizâde Veysel, Allızâde Mahmut, Mirahurzâde Kemal Bey Efendiler ihraz-ı ekseriyet etmişlerdir. Henüz riyaset intihabı edilmemiştir. Bir iki güne kadar riyaset intihabıda icra edilecektir. Yeni heyete vazifelerinde muvaffak olmalarını temenni ederiz.

30 Ağustos 1927 / Sayı 300

Belediye Sandık Eminliği

Bir müddetten beri münhal olan belediye sandık eminliğine Jandarma tabur katibliğinden mütekaid Ahmet Efendi bilamüthan ibraz-ı ehliyet ederek tayin kılınmıştır.

6 Haziran 1928 / Sayı 339

Belediye Otomobil ve Arabalar İçin Bir Mesafe Tarifesi Tanzim ve Kabul Etti

Otomobil ve arabacıların şehir civarındaki tenezzüh mahallerine gidip gelmek için müşterilerden istedikleri fiyatın çok ağır olduğu, hiçbir memlekette bu kadar ağır vesait-i nakliye ücreti tediye edilmediğini binaenaleyh şehir dâhilindeki muayyen mahallere gidip gelecek otomobil ve arabaların mutlaka muayyen bir mesafe icraatına tabi tutulmaları lüzumundan ehemmiyetini geçenlerde yazmıştık. Neşriyatımızı nazar-ı dikkate alan belediyemiz bilumum vesaid-i nakliye için atideki tarifeyi kabul ve ilan etmiştir. Memleketimizin imar, tanzim ve nezafeti, halkın menfaat ve istirahatı namına göze çarpan hususatı kayd etmek, belediyenin nazar-ı dikkatini celb etmek bir gazete için vazifedir. Bundan “fuzuli tenkid yapılıyor” manası çıkarılmayarak hak olan hususatı nazar-ı dikkate almakda belediye için mecburi bir vazifedir. Halkın istirahat ve menfaati namına vesait-i nakliye hakkında gösterilen dikkat ve alakayı belediyemiz hesabına şükranla kaydediyoruz.

Üç kişilik bir tenezzüh otomobili Çamlığa azimet (150) avdet (125) kuruş ki azimet avdet (275) kuruştur.

On kişilik bir tenezzüh-i kamyonet Çamlığa azimet (255) avdet (200) azimet avdet (455) kuruştur.

Yaylı arabası Çamlığa azimet (125) avdet (75) azimet avdet (200) kuruştur.

Üç kişilik bir tenezzüh otomobili Bandeli Bahçesine azimet (100) avdet (75) azimet-i avdet (175) kuruştur.

On kişilik bi tenezzüh-i kamyonet Bandeli Bahçesine azimet (200) avdet (150) azimet-i avdet (350) kuruştur.

Yaylı Arabası Bandeli Bahçesine azimet (75) avdet (75) azimet avdet (150) kuruştur.

20 Haziran 1928 / Sayı 341

Ekmek İşlerini Belediye Takip Ediyor

Belediyemizi son zamanda ekmek meselesiyle yakından alâkadar görmekten memnun oluyoruz. Halkın iâşesiyle belediyenin bu suretle sıkı bir surette alâkadar olması bittabi halkın belediyeden beklediği hizmetin ifası demektir. Vezni noksan nevi karışık olan ekmekleri müsadere ederek müsebbiblerini tecziye eden belediyemizin beri tarafta iyi pişirilmemiş, hamurdan başka bir şey olmayan ekmekleri de müsadere ederek, bu suretle ekmek imal edenlerle mücadele etmesini çok lüzumlu bir mesele olarak belediyemizin nazar-ı dikkatine arz ediyoruz. Ağır fiyatla birinci nevi diye satılan francaların nasıl çıkarıldığını, hamurdan başka bir şey olmadığını anlamak için bunları bir defa muayene etmek kâfidir. Bu hususun sık ıbir takibe tutulmasını ehemmiyetle rica ederiz.

2.5.3.2. Belediye'den İstekler

19 Mayıs 1926 / Sayı 238

Belediye Hududunun Tecdidine Mübaşeret Münasebetiyle Bir Düşünce

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinin olbabdaki emrine tevkifen beldemiz sınırının tahdîdî için hem hudud karyeler ve çiftlikler ahalisi ile temas edilmek üzere davetnameler gönderildiğine muttali' olduk. Beldeler hududunun tahdîdî keyfiyeti bu sene intişar ve kabul edileceği gazetelerde okunan yeni Vilayet-i Belediye Kanunu ile her halde alakadardır.

Bir kanun ahkâmının tatbikini teshil edecek hususatın evvelce ihzarı hakikaten bir lazime-i tedbirdir.

Çünkü beldenin hududu tahdid edilmiş olursa derecati her beldenin miktar-ı nüfusuna göre tayin edilecek olan belediye teşkilatının mukaddeme-i umerasatına mübaşeret itibariyle çok lüzumlu, çok calib-i ehemmiyet bir vazifenin ifası vucud bulmuş olur ihtiva edildiği ahkâmın her noktası; da mukarratın Türkiye Cumhuriyetinin her memleketinde, her kasabasında pek büyük memnuniyet

uyandıracak olan yeni belediye kanunu irfan ve fazilet sahibi simaların hakkı takdirlerinin hulul ettiğini tebşir eylen bir kanundur. Bu kanundaki taaddudu rey terakkiye-i ictimaiyenin şerefli bir numunesidir. Ara-î umumiyenin hakiki tecelliyatı işte bu usul sayesinde kabîl olacaktır.

Artık tahakkûmler, tesirler, nûfuzlar zevale mahkûm demektir. Sözü bu vadide uzatmayarak belediye hududu meselesine geçelim. Haneleri tapulu bir halde olan Yozgad kasabasının hududu yek nazarda şehrin müntehası gibi addediliyorsa da birer saat mesafede bulunan çiftlikler semt itibariyle pek çok muhalâta merbut bulunduğu için hudud-u tabiiye saatlerce mümted bir vaziyettedir. Bu çiftlikler; belediyenin muzaretinden olduklarını ancak intihab zamanı bilirler. Fazla rey almak isteyenler bunları iki senede bir kere belediyeye getirerek reylerini isti'mal ettirirler. Teşkilat-ı belediyenin bidayetinden beri vaziyeti muhafaza eylediklerine şühpe etmediğimiz Yozgad kasabası civarındaki çiftlikler! Belediye kanunlarının kendilerine bahşeylediği vazife-i umran ve sıhhiye ile hukuk-u salahiyetten suret-î katiyyede haberdar değillerdir.

Bunların yaşayışı adeta köylerin aynıdır. Şu halde mezkûr çiftlikler ile musavî mesafede bulunan diğer köylerin Yozgad kasabasına merbud veya gayri merbud olmasında hiç bir fark yok demektir.

Gönül arzu ediyor ki Yozgad çiftlikleri kadar yakın olan karyeler de belediyeye rabt edilsin de asri ve medeni bir köy haline ifrağı için belediye, Halk Fırkası, Türk Ocağı gibi müesseselerin matlub olan fedakârlığı hem tevhid ve hem ihtiyar ederek ümrandan, temeddinden, teceddüden nasibyeder olmasına çalışılsın. Çalışma hayatı faaliyetleriyle devam eden şehirlerde misalen Bursa ile Adana Türk Ocakları; civarındaki köylerin bir kaçını Ocak köyü ittihaz ederek bir mamure-i medeniyyeye kalb etmişlerdir. Muhitimiz itibariyle Türk Ocağının; diğer zengin şehirlerin eserini takib etmeye kuvve-i maliyesi mûsaîd değildir.

Yozgad gibi memleketlerde müessesat-ı ictimaiyenin iştirak-î mesayisi imkânsız görülen mühim işleri hayrı fiile isale eder. Belediye tahdid-î hudud münasebeti ile kasabaya birer saat mesafe bulunan karyelerin müştereken imarını Halk Fırkası ve Türk Ocağı ile tekerrür ettirerek belediyemize rabt edilmesini temin

etmiş olursa çok şayan-ı şükran bir hizmet ifâ etmiş olur. Bu suretle kasaba ile irtinat peyda edecek köylerin imarına, hizmet-î sıhhiyesine mühendis ve tabib odaları vasıtası ile belediyemiz, hayat-ı ictimaiye ile Türklüğün hissini daha ziyade neşv ü nemasına Türk Ocağımız, Türklük siyasetinin, Cumhuriyet mefkûresinin, çalışma yolunun telkin ve iraesine Cumhuriyet Halk Fırkamız hasr-ı himmet ederse bir kaç sene zarfında başka köylerde de imar ve terakkiye alaka göstermek arzusu kendi kendiliğine hâsıl olmağa başlar. Diğer memleketler için numune-î imtisal olacak hayırlı teşebbüslere kasabamızın rehber olmasını kuvvetle ümid ve temenni eyleriz.

M.C

29 Eylül 1926/ Sayı 256

Belediyemizden Bir Rica

Fırıncıların imal etmekte oldukları ekmekler maalesef yenebilecek bir halde değildir. Hangi ekmeği ağzınıza alsanız dişlerinizin arası kumla dolmakta, tüyleriniz ürpermektedir. Fırınlara sıhate mazar bir şekilde bu surette ekmek çıkarmalarına müsaade etmek doğru değildir. Fabrika unundan mamül temiz ekmek çıkarmayan fırınlar hiç değil değirmen unlarından daha net ve temiz ekmeği bilemiyorlar neden çıkarmıyorlar. Halka satılan hamur ve içi kumla dolu ekmeklerin sıhate yapacağı zarar meydanda olduğu gibi, ekmekte aranılan nefasete karşıda bir tezat teşkil ediyor. Memleketimizde çıkan buğdaylar nefis ekmek imaline müsaidir. Fırınlara hali hazırda yenmeğe müsaid olmayacak bir şekilde ekmek çıkarmaları hiçbir sebebe müstenid olmasa gerektir.

Memleketin her türlü menafini samimi bir his ve gayretle takib eden muhterem belediyemizin bu hususu nazar-ı dikkate alarak halka, mazar-ı mevaddan arî nefis ekmek yedirmeğe ehemmiyet eylemesini bu hususda intihazı icab eden çarelerin süratle tatbikini rica ederiz.

4 Mayıs 1927/ Sayı 284

Belediyemizden Birkaç Temenni

Bir şehir manzarasının, bir şehir hayatının intizam, umrân ve cazibesini temin edecek yegâne vasıta ve müessesenin belediyeler olduğuna şüphe yoktur. Bir memleketin belediyesi ne kadar faal, ne derece intizam ve inzibatlı ise, o şehir o nisbette mamur, halkı o nisbette mesud demektir. Uzun yılların bakımsızlığı içinde dünkü güzelliğinden pek çok şeyler gâib eden Yozgad'ın imar ve tanzimi için belediyemizin sarf ettiği mesai filhakika şurada burada bazı eserlerle göze çarpıyorsa da, memleketimizin vaziyeti daha fazla bir emek ve himmete muhtaçtır. Bu derin ihtiyacı birdenbire telakki edileceğini de iddia etmek belediyemizin mali kudretine; vaziyetine göre bir insafsızlık olur. Binaenaleyh belediyemizin tedric-i muvaffakiyetlerine ümit bağlamakla beraber göze çarpan ve müsta'celen icrası icab eden bazı işler vardır ki; bunların bir an evvel yapılması fazla bir emek ve masrafı icap ettirmez. Birçoklarının olduğu gibi bizimde gözümüze çarpan bu işlerden birkaç tanesini aşağıya kaydediyoruz. Yapılması sehl olan bu işlerin bir an evvel yapılmasını belediyemizden temenni ederiz.

1- Şehrimizin en şerefli caddesi Çorum Ankara caddesidir. Bu cadde bilhassa bahardan kış başlayıncaya kadar birçok kimselerin tenezzüh-i mahallidir. Saat kulesinden cami-î kebil önüne kadar uzanan bu caddenin maalesef temizliğine hiç dikkat edilmiyor. Bilhassa çarşı dâhili dükkânlardan atılan mezherfatle, hayvanların bıraktığı pisliğe mülevves bir haldedir. Bu güzel ve yegâne caddenin temizliğini temin için iki seyyar ve süpürücü istihdamı ve toplanan mezherafatla muvakkaten konulması için munasip mesafelere süprüntü sandığı konulması şehrin en şerefli bir caddesinin daima temiz kalmasını temin edecek bir çaredir.

2- Şehrin kalabalık mahallerinde umumi helâlar olmadığı için köşe başları, yangın mahalleri, hatta hükümet dairesiyle merkez kiraathanesinin arası birer umumi helâ şeklini almıştır. Bu halin çirkinliğini ifhama hacet yoktur. Filhakika içtimai terbiyesini takdir edenlerin gelişigüzel her tarafa abdest bozmasına imkân yoksa da, bunu takdir edemeyenler karşı ya belediye mütemadi kontrolle, mütemadi cezalarla mani olmalıdır. Ya munasip mahallere bir iki umumi helâ yaptırmak suretiyle bu

çirkin ve kaba hareketin önüne geçirmelidir. Bugünkü medeni hayatımızın eşkâline leke olan bir halin izâlesi ufak bir himmete muhtaçtır.

3- Halkın istirahat zamanlarında pek çoklarının devam ettiği kahvehanelerin vaziyeti de şehrimizin şerefini ihlal eden bir haldedir. Bilhassa kahve takımlarının, garsonların kirli manzarası nazar-ı dikkate alınacak bir meseledir. Bu kirli şeklin izâlesi de belediyemize tertip eden küçük bir zahmettir.

4- Bahar ve yaz mevsimlerinde temiz bir hava almak, evlerde, müesseselerde bunalan ruhumuzu tabiatın yeşil göğsünde dinlendirmek ihtiyacındayız. Şehir dâhilinde yakın tenezzüh-ü mahallerimiz yok. Çamlık uzak. Abduh Ağa bahçesi ve civar malum şekilde. Binaenaleyh saf hava ve tenezzüh ihtiyacımızı ancak millet bahçesi temin edebilecektir. Kirli dere kenarında, gölgesiz kırlarda oturanları bilhassa aile ve çocukları millet bahçesinin şirin kucağından toplayabilmek için bahçenin kapıları artık açılmalıdır. İkmali kuvve-i karibaya gelen, bahçe gazinosunun bir an evvel ikmaliyle asri bir şekilde tanzim ve küşâdı çok musib bir iş olacaktır.

25 Mayıs 1927 / Sayı 287

Sıhhatimizi Tehdid Eden Tehlikeli Bir Hal

Sâri hastalıklara meydan verecek tehlikeli bir hal; karilerimizden bir zatın gözüne çarpmış, belediye ve sıhhiye dairesinin nazar-ı dikkatini celb etmek üzere vakadan bizi haberdar etti. Melhuz tehlikeyi bize anlatan karimizin gördüğü hal hakikaten celb-i dikkattir.

Bazı büyük çeşmelerin ittisalinde çamaşırhaneler var. Bu çamaşırhanelerde fakir kadınlar çamaşır yıkıyorlar. Yıkanan çamaşırın mülevves suları çeşmenin olduğundan akan fazla sularla birlikte bazı evlerin bahçelerine gitmekte ve bu su ile bahçeler sulanmaktadır. Çamaşırhanelerden akan bu sularda her türlü sâri hastalıkların mikrobları mevcut olduğu pek tabiidir. Bu mülevves sularla sulanan sebzelerin üzerine akan mülevvesattan, ıspanak, marul, tere, maydanoz vesaire gibi evlerimizde yetiştirib yediğimiz nebatatın alacağı mikroblar, bittabi kolaycacık midemize inmekte ve birtakım hastalıklara sebep olmaktadır. Ki tifo, verem, tenya ve sair hastalıkların bu şekilde sirayet etmesi melhuzdur. Bilhassa çocuklarımızda ve halkımızda ehemmiyetli bir surette göze çarpan solucan hastalığının layıkıyla

temizlenmeden yenen bu sebzelerden intikal ettiği kuvvetli bir ihtimal dâhilindedir. Binaenaleyh birçok hastalıkların mikroplarını ihtiva eden bu suların bahçelere akıtılmaması için çamaşırhane ayaklarının lağımlara akıtılması halkımızın sıhhatini korumak itibariyle büyük faideyi haizdir. Bu hususun temini sıhhiye ve belediye dairemizden ehemmiyetle rica ederiz.

14 Mart 1928 / Sayı 328

Çıkmaza Giren Elektrik İşini Yeni Heyet Düzeltecek mi?

Sabık belediye heyeti başta sabık reis olduğu halde memleketin medeni ziyaya olan ihtiyacını nazar-ı dikkate alarak esaslı bir elektrik tesisatı içe girmiş ve bu hususda sarf edeceği paraya kuvvetli bir sermaye te'min edebilmek için Nizamzâdeleri de elektrik işine ortak yapmıştı. Yapılacak, yapıldı, yapılıyor derken bir gün baktık ki Yozgad asrın fenni ziyasına kavuşmuştu. Bol ziya altında gecenin zifiri karanlıklarından kurtulan halk memnun bir çehre ile direklerde billurdan birer salkım gibi sallanan lambaları seyrediyor, herkes fennin bu kuvvetli ziyasından evlerinde de istifade edib edemeyeceklerini soruşturuyorlardı.

Maalesef bu muvaffakiyet çok sürmedi. Elektrik işi etrafında pek çok söylenmeler başladı, santrale memur edilen mütehasşıs lar şikâyet etti. Müesseseler düşündü; velhasıl elektrik işi karışık bir ceryana saptı. Lambaların bol ziyası altında parlayan ümidlerimiz bir gün habersizce söndü. Ne oldu ne oluyor demeğe vakit kalmadı, elektrik dairesinin kapıları bir heyet tarafından mühürlendi. Koca motor bir haftalık faaliyetine mükafeten müddeti meçhul bir istirahate terk edildi.

Herkes birbirinden soruyor sebep? “Dinamo yanmış” Niçin? İşte bu niçinin cevabı kati değil. Bu hususda iki rivayet var; ; birisi kaza, diğeri kasıt olduğu. Muhakkak olan bir şey varsa üç aydır motorun istirahette berkemal olmasıdır.

Yeni heyetin yeni reisi Bahri Bey bize verdikleri malumata nazaran bayram ertesi bir çıkmaza giren bu elektrik işiyle alakadar olub şehrin gece ziyasına aid şiddetli ihtiyacını te'min edeceklermiş. Bu hususda vaziyeti tedkik ve kati' bir fikir istihsali için birmütehasşıs celbi fikrinde olduklarını ilave ettiler. Sabık heyetin muvaffakiyetiyle temin edemediği elektrik işini yeni heyetimiz temine muvaffak olursa memleketin binlerce lirasını kurtarmakla beraber memleket geceleri vahşi bir

harabe manzarasının korkunç varlığından kurtulmuş olacaktır. Temenni ederiz ki muhterem yeni reisimiz bu çıkmazı bir çıkara soksun.

26 Mayıs 1926 / 15 Zilkade /Sayı344

Memleketimizde Asar-ı Ümran

Hemşerilerimizin hepsince malum olan bir keyfiyettir ki Yozgad kasabası birçok senelerden beri umrandan mahrum idi. Bu mahrumiyetin izalesi, kuvvetli bir azim, metin irade sayesinde her zaman için mümkün idi.

Azim ve irade imkânını zamanın bahşeylediği kudrette değil şahısların haiz olduğu evsaf ve kabiliyette aramak lazım geleceği kanaatindeyim.

Sa'y ve iktamını düşündüğü gibi kuvveden fiile îsal etmek iktidarına malik olmayan bir şahsı, bütün tasavvurların suhuletle icrasına müsaid bir mahalde vâsi salahiyetler ile mücehhez olarak bulundurmaktan ise çalışmak azmini fiilen isbat eden simaların der-uhde eyledikleri işlerde muvaffakiyet elde edeceklerine ümidvar olmak mühim mevkilere bunları getirmek elbette daha muvaffaktır.

İcrası müstahil görülen her fiil ve amel karşısında zaaf ve tereddüd göstererek ümitsizliğe düşmek; görünüşte muhal, düşünüşte mümkün olan işleri yapamamak acziyetinin bir ifade-i sarahasıdır.

Saadetlere kavuşmak, refah ve ikbal içinde yaşamak, hamule zilleti kaldırıp atmak yolu; gerek bir millet için, gerek bir şahıs için çalışmak ve çalışmak da azim ve sebat göstermek yoludur.

Çalışmak ihtiyacını bir âşık-ı manevi ile takib etmek hususunda bir mümtazis ihrazı her ferde nasib olmayan bir hasse-î fitrattır.

İşte fitrattan mülhem olan bu faaliyetin hamilleri değildir ki çalışmak düsturunu hayatın bir lazime-i hakikisi telakki ederek harikalar icadına muvafık olmuşlardır.

Türkiye'nin, Türk milletinin nail olduğu ve içinde bulunduğu şu hayat: çalışmak eserinin en canlı bir şahidi, en bariz bir numunesidir.

Bir milletin çalışması, hakkını silahla, kuvveti ile müdafa etmesi; kendi varlığını tanıttırması demektir.

Cumhuriyet devri; hem çalışmak ve hem de terakki ve umran yollarını aramak devridir.

2.5.4.Okuyuculara Verilen Cevaplar/Okuyucu Yazıları

18 Mayıs 1927 /Sayı 286

Evlad Katli (Talebe Yazılarından)

Mehmet Çavuş beş seneden beri askerlikte bulunuyordu.

Bu kahraman Türk oğlunun cephede pek büyük fedakârlığı görülmüştü.

Harb hitam bulup da sulh müzakeresi kararlaştırılınca efradın bir kısmını dağıtmak lazım geliyordu. Bir sabah Mehmet Çavuşun'da terhis tezkeresini verdiler. Kalbi sevinçle çarpmağa başladı: senelerden beri hasret kaldığı köyüne, validesine kavuşacak, bozulan tarlalarını sürerek altın başaklar yetiştirecekti. Bir gün arkadaşıyla beraber kumandanlarının elini öperek yola çıktı. O uzun yolu yaya yürüyerek köyün civarına geldiler orada köye girdikleri vakit kendilerini tanıtmamaya karar verdiler. Güneş gurub ediyordu.

İki saat sonra, köy bir sükût içerisinde uyuyordu. Bu sırada birden bire köpekler havlamaya baladı. Köyün tam ortasında kulübe gibi bir evin kapısı çat çat vuruldu. İçeriden ihtiyar bir kadın boğuk sesiyle haykırdı:

Kimdir o? Böyle gece vakti beni rahatsız eden?

— Askerim valide, cepheden geliyorum. Köyüme yetişemedim; bu gecelik burada misafir kalmama müsaade ediniz.

Kadın bir kibritle lambayı yaktı; kapıyı açtı ve askeri içeri aldı. İkiside ocağın önünde oturdular. Sonra kadın: - Ah yavrum, benimde oğlum askerdi. Beş senedir bir defa bile haberini alamadım. Ağlaya ağlaya (sol gözünü göstererek) bu gözüme boz indi dedi.

Asker – Gelir valide hanım, senin oğlun da gelir.. Merak etme...

İkiside on dakika kadar sükût ettiler. Sonra asker, valide hanım dedi, bana bir yatak yapınız da yatayım pek yorgunum.

İhtiyar kadın yaşlı gözlerini silerek kalktı. Nemli bir odaya bir yatak yaptı. Asker, yatacağı zaman biriktirdiği paraları –saklaması için– kadına verdi. Kadın parayı görünce birden bire değişti. Onu kendine mâl etmek için çareler düşündü, nihayet askeri öldürmeğe karar verdi.

Tam gece yarısı olmuştu; askerin yattığı odanın kapısı yavaşça açıldı. Kadın ayaklarının ucuna basarak içeri girdi. Bir elinde kocaman bir bıçak diğer elinde bir lamba vardı. Her şeyden bihaber ve rahat uyuyan askere yaklaştı; sert sert yüzüne baktı. Biçere asker, gördüğü tatlı bir rüyanın neşesiyle gülümsüyordu. Kadın birdenbire titredi, korkunç bir hal aldı. Hırsından gözleri dışına fırlıyordu. Elindeki keskin ve ağır bıçağı bütün kuvvetiyle askerin boynuna indirdi.

Düşman şarapnellerinden, kurşunlarından; süngülerinden kurtulmuş olan o fedakâr, o kahraman vücut ihtiyar bir kadının bıçağıyla terk-i hayat etti. Ne yazık ki o dişi kaplan Mehmet Çavuşun validesiydi!..

Sabah olmuş, köyde bir hayat uyanmıştı. Katil valide kapının vurulduğunu duydu. Titreyerek açmaya gitti. Kapıyı açtığında karşısında bir asker gördü. Bu Mehmet Çavuşun arkadaşıydı. Asker güler yüzle akşamki gelen misafir evde mi? dedi.

Kadın kıpkırmızı oldu. Bir anda kapıyı askerin yüzüne çarpıp kaçmak istiyordu. Fakat yine biraz kendini topladı.

— Şey... Hayır. Asker birdenbire şaşırıldı. Acaba arkadaş nereye gitmişti? Onun evi burası, nereye gidebilirdi?

Kadın ise bir taraftan daima “Gelmedi” diye yeminler ediyordu. Nihayet asker dedi ki:

Valide, o asker senin oğlun Mehmet Çavu...

Askerin ağzında kelime yarım kaldı. Çünkü kadın birden bire başka bir hal almış ve askerin önüne atılmıştı. Zavallı adam güç hal yakasını kadının elinden kurtardı. Fakat kadının ağzından köpükler saçılıyor, kendisini taştan taşa çarpıyordu. Biraz sonra etrafını ahali sarmıştı. Kadını, eli yüzü kan içinde, kaldırıp içeri götürdüler. Beş on gün sonrada oğlunun bulunduğu yere...

Fakat evlat katili olarak gitti...

Orta Mektebi Sınıf: 2 Numro: 58

Ali Nabi

4 Temmuz 1928 / Sayı 343

Karîlerimize Mahsus Sual, Cevab Sütunu

Bu sütunda her sorduğunuza cevap alabilirsiniz.

Gazetemizin iktisab edeceği yeni şekil hakkında geçen haftaki nüshamızda karîlerimize lazım gelen malumatı verirken herkesin istifadesine mucib olacak yazıları neşr etmeğe dikkat etmekle beraber karîlerimizin ziraate, sıhhate, fenne, hayati bilgi ve işlerine aid suallerine de cevap vererek kendilerine hizmet edeceğimizi vaad etmiştik.

Gazetemizin bu köşesinde yukarıdaki başlık altında karîlerimize bu sütunu açıyoruz. Sorduk işittiğimiz şeyleri yazıp idarehanemize gönderiyoruz. Biz sorulan şeyleri derhal alakadarlarından öğrenip size her hafta sıra ile cevap vereceğiz. Bunun için hiçbir masrafa lüzum yoktur. Yalnız soracağınız şeyleri bir mektubla bize bildirmeniz kâfidir. Bu hafta iki karîmizin suallarına cevap vereceğiz.

Boğmaca Öksürüğüne Ne Yapmalı

Beş yaşındaki oğlum bir aydan beri boğmaca öksürüğünden fena halde muzdaribdir. Henüz bir yaşında olan çocuğuma sirayet eder mi, bu hastalığa karşı ne yapmalıyım?

Cevabımız

Boğmaca öksürüğü çocuklar arasında sâridir. Hasta olan çocuk öksürürken ağzından çıkan tükürük habbeleri yanında bulunan çocuğa sıçrayarak sağlam çocuğu aşılır. Küçük çocuğunuzu her halde kardeşinin yanından uzak tutmağa çalışınız.

Boğmaca öksürüğünün en güzel tedavisi tozsuz açık havada hastayı gezdirmektir. Sıcak suya bir miktar hardal koyarak üşütmemek şartıyla iki günde bir hastayı bu suda banyo yapınız. Ve hastayı doktora gösteriniz. Öksürüğün şiddeti hastada fena tesirler bırakacağından ihmal etmeyiniz.

Genç Bir Karîmîz Ne Diyor

İki sene evvel Orta Mekteb tahsilimi ikmal ettim. Hayatımda henüz bir mesleğin sahibi olamadım. Sermayem olmadığı için çok sevdiğim ticaret hayatına giremedim. Esaslı ve kazançlı bir mesleğe sahib olmak için ne yapayım, hangi mektebe gireyim.

A.S.

Cevabımız

Hayatta bir meslek sahibi olmak, hayati mesleğinin nimetiyle kazanmak bir genç için çok şerefli bir düşüncedir. Mutlaka bir mesleğe intisab ediniz. Mademki ticaret yapmak için sermayeniz yoktur, kazançlı bir meslek arıyorsunuz. Sanat mektebelerinden birisine giriniz. Yaşınız yirmiye geçmemiş ise pekâlâ nâfia fen mektebine girebilirsiniz. Yol ve şumenduffer meselesine fevkalade ehemmiyet veren Türkiye’imizde fen memurlarına fazla ihtiyaç vardır. Aynı zamanda istikbâli parlak bir meslektir. Size şumenduffer mektebini de tavsiye ederiz. Sanata merakınız varsa dışçi mektebi de Anadolu’da çalışmak şartıyla iyi bir müessesedir. Lise tahsilinizi ikmal etmiş olsa idiniz memur mektebi size kazançlı bir mekteb olurdu.

11 Temmuz 1928 / Sayı 344

Karîlerimize Mahsus Sual, Cevab Sütunu

Bu sütunda her sorduğunuza cevap alabilirsiniz.

Belediye ve tanzifat

1. Çarşıdan başka şehrimizin tenvir ve tanzifatıyla alakadar olmayan belediyemiz, bütün halka (tanzifat) vergisi tarh etmektedir. Bu usul, böyle hayırlı ihtiyaçlardan mahrum bulunan diğer memleketlerimizde de tatbik ediliyor mu?

2. Soğan doğradığımız vakit gözlerimiz sulanıyor ve acıyor. Acaba neden?

Okuyucularınızdan A.R.

Cevabımız

1. Şehir halkının şehir tanzifatı için tanzifat vergisi vermesi kanun iktizasidir. Yalnız bizim belediyemiz değil maalesef Anadolu’nun ekseri belediyelerinde şehir

tanzifatı hiç nazar-ı dikkate alınmayan ve Allah'ın rüzgârıyla yağmuruna tevdiğ edilen bir iştir. Yalnız çarşının tanzifatıyla alakadar olan belediyemiz şehir dâhilini de ihmal etmemesi cidden ehemmiyete alınacak mühim bir meseledir. Belediyemizin mali vaziyetini safâhatıyla biliyoruz. Yeni belediye reisimiz bu ihmali acı bir teessürle ihtiyar etmektedir. Mamafi her ne yapıb biraz fedakârlıkla şehir dâhilindeki tanzifatın icrası belediyemiz için ihmale tahammülü olmayan bir ihtiyaçtır. Bu hususda belediye heyetinin faaliyetini bütün Yozgadlılar bekliyor.

Başka mahallerde aynı şekle tabidir. Sokaklarımız temizlenmez. Fakat belediye yine tanzifat vergisini alır.

2. Soğanın ince zarları ve arası tekâsüf etmiş su ile doludur. Bıçak zarları kestiği zaman bu su sıçrar ve göze girer. Tahriş olduğu için gözü yaktığından istemeyerek gözünüzden yaşlar akar. Görenlerde sizi ağlıyor zanneder.

25 Temmuz 1928 / Sayı 346

Karîlerimize Mahsus Sual, Cevab Sütunu

İsmi terk etmek isteyiş

1. Öteden beri hamili bulunduğum (Ali Rıza) ismini terk ve bu sayede kendime Türkçe bir isim tercih edeyim mi, yoksa etmeyeyim mi?

2. Kuyu sularının yazın soğuk, kışın ılık oluşunu hemen hiç bilmeyen kimse yok gibidir. Bilmem ki tabiatın bu gayrib ve tuhaf cilvesi neden neşet ediyor?

3. Bilhassa bugünlerde (nezle)ye tutulmaktayız. Bizi rahatsız eden iştahımızı, gideren bu muzic hastalığa karşı ne yapabiliriz?

4. Cami-i kebirden başka diğer mahalle camilerinde hala eski usul hutbe okunmaktadır. Acaba bunlar müstesna mı bulunuyor?

5. Bazı camilerde (tuğra)lara tesadüf ediliyor. Hala bu soğuk yüzlü levhaların camilerde asılı durması muvaffak mıdır?

Karîlerinizden

Ali Rıza

Cevab

1. İsim insanların cemiyet dâhilinde hüviyetini tanıtan bir hitabdır. İsmimizin Türkçe ve Arapça olması size bir teessür yapmaz. Senelerden beri alıştığımız bir ismi değiştirmek doğru değildir. Çünkü muhitimizdeki insanlar sizi bu isimle tanımıştır. Sebat ediniz daha muvaffaktır.

2. Kuyu sularının yazın soğuk olması toprak altında rutubetin muhafaz kalmasından kışın sıcak olması da tecezzatın azlığı yüzünden keza hararetin muhafaz kalmasından ileri gelir.

3. Havaaların sıcak ve soğuk zamanlarında daima insana musallat olan bu hastalıktan yazın terli iken açılmanız, bilhassa başınızı ceryanlı havaya maruz bırakmanız sebebiyet verir. Kendinizi soğuktan hava ceryanından muhafaza ederseniz nezle olmazsınız.

4. Bilumum camilerimizde hutbelerin Türkçe okunduğunu biliyoruz. Şayet köşe ve bucaktaki camilerde elan Arapça hutbeler okunuyorsa müftü efendinin nazar-ı dikkatini celb ederiz. Türkçe hutbeden halk memnundur, hutbenin gayesini halk şimdi öğrenmiştir.

5. Tuğralar kanun-u mahsusla lağv edilmiştir. Saltanat devrinin bu alameti kaldırılacaktır. Camilerde lafza-i celal yazılmış tuğra şeklinde yazılar vardır. Ki bittabi onlar müstesnadır. İhtimal siz onları gördünüz. Padişahlık devrine aid alemetlerin Cumhuriyet idaresinde ikasına imkân yoktur ve olamaz.

İctimaiyat Meraklısı Gence Cevab

Sualleriniz ilmidir. Onlara verilecek cevabı bu küçük sütuna sığdırmanın imkânı yoktur. Uzun izahlara muhtaç olan bu ictimai suallerinize aid ilmi makalelerimizi sırasında neşr ederek sizi tatmin ederiz.

Rüya Nedir?

1. Geçen gece rüyamda bir arkadaşım bana beş lira vermişti. Uyandığım vakit avucumun içini tam takır buldum. Acaba rüyadan mı ileri geliyor. Kaç kısma ayrılıyor. Aynıyla vuku bulanları varmıdır. Ve hangileridir.?

Karîlerinizden

Gazi Kemal

Cevab

Cevabımıza ufak bir şakayı mukaddeme yaptım. “Aç tavuk rüyasında kendini darı anbarında görür” diye bir söz vardır. Sizininki de ona benzemiş. Mamafî rüya gündüz ki hayati hadiselerin dimağda kalan intibama aid bir akisdir. Aynı zamanda henüz mahiyeti keşf olunamayan fizyoloji bir hadisedir. Rüyaların çokları bir hiss-i kablel vuku halinde zuhur olur. Aksamı ve eşkâli hakkında mufassal malumat vermek bu sûtunda mümkün değildir. Bu hususa dair yazılmış bazı eserler vardır. Onları okumanızı tavsiye ederiz.

2.5.5.Sosyal Yaşam Haberleri

19 Kânûn-ı Sâni (Ocak) 1927/ Sayı 270

Yemeyenin Malını Yerler

Serlevhamıza bakıp da herkesin malına karşı “yağma hissini yüreği” hükmünü verdiğimiz istihrac edilmesin. Hayatta bin türlü müşkülâtlar içinde kazandığını ferdiyetinde, ictimaiyetime, saadetine kullanmayanların itikar-ı servetin başkalarına müstehak bir şey olduğunu ifham etmek istedik. Maksudumuzu çankırı’da münteşir “necat” refikimizde okuduğumuz şu fıkra daha ziyade tevzih edeceğinden ibtida-i vakayı nakil edelim.

“Şabanözü’nün Sarı karyesinden Alişanoğullarından altmış yaşlarında İbrahim Ağadan arzu ettikleri parayı almak için tebdil-i kıyafet ederek, yüzlerini boyayarak müstelik oldukları halde Sungurlu’dan mevdi karyesinden Bekir oğullarından Akif oğlu Bekir, Görgü karyesinden Kara Mahmut oğullarından Ali oğlu İbrahim, daha birkaç refikasıyla İbrahim Ağanın yatmakta olduğu oda havalisinin kapısını kırarak içeri girmişler, İbrahim Ağayı yatağından kaldırıp anbar odasının izbe bir köşesine oturtup müteddid defa başına kızgın saç yağı bastıkları gibi, sağ kulağının yarısından fazlasını kesmişler ve vücudunun muhtelif yerlerine kama sokmuşlar, hasiyelerini sıkarak şişirmişler, makadına ağaç sokmuşlar ve bu suretle işkence ile yeraltında ve küp içinde saklı olan (32) aded madeni altın lira ile (98) aded yüz banknotunu alıp gitmişler. Failleri derhal derdest edilerek adaletin pençesini eteslim edildiğini refikamız ilave ediyor.

En vahşi insanların yapacağı, belki onların da irtikâbında bir yürek sızısı hissedecekleri şu vakıa, feci ve vahşi bir harekettir. İnsanlıklarını birkaç liranın istirazı önünde öğüten mahlûklara adalet bittabi sillesin ivuracaktır. Meselenin asıl fecaiti; hayatta kazandığı bir parayı toprak altında salamak, onu toprak altında küp içinde haps etmek budalalığını gösteren İbrahim Ağanın cehaletindedir. Öyle iddia ederiz ki olan servetini bir bankada veya iktisâdın herhangi bir sahasında kullanmayı arzu etmeyerek kirli çıkınlar içinde, böyle topraklar altında saklayanların yekûnu çok fazladır. Serveti idare etmeği bilmeyen bu gibi aptallar, ahmaklıklarının, cehaletlerinin cezalarını görüyorlar.

Yine kanaat ediyoruz ki (Para gömmek) adedi yalnız köylerimizde değil, şehirlerimizde bile caridri. Cehaletin bu feci' kucağında yaşayan bu vatandaşlarımıza acırız. Onlara alın teriyle bin bir mahrumiyet içinde artırdıkları paraları toprak altına değil, bankalara yatırmalarını, orada saklamalarını, bankalara verecekleri paranın faizinden müstefid olmadıklarını tavsiye ederiz.

Memleketimiz iktisâdına bir reha olmak üzere teşkiline bir aydan beri emek verdiğimiz bankaya kirli çıkılarda sakladığımız paraları tevdi' eder isek kârını eder, zarar mı ederiz. Hiç şüphe yoktur ki hem biz kâr ederiz, hem memleket müstefid olur.

Yaşadığımız yirminci asırda küp içerilerini, toprak altlarını, kasa ittihaz etmek kadar çirkin cehaletavi bir mesele yoktur. Her Türk fazla parasının saklama mahalini banka olarak tanımalı, bankalar vasıtasıyla servetini haydutların şerrinden tecavüzünden korumalıdır.

9 Şubat 1927/ Sayı 273

Esnafda Nezafet

Nezafet dinimizin, insanlığımızın en mühim bir icabı iken bunu hakkıyla ifa da fazla bir lakaydı gösteriyoruz. Temizliğin fevaidi meydanda iken temiz olma gayreti adeta bir ağırlık telakki ederek daima ondan uzak kalıyoruz. Çarşıda iş temizliğiyle alakadar olan bir kasabın, bir fırıncının, bir bakkalın yanına varınız, görünüz

manzara her halde sizde bir istikrah uyandırıyor. Ruhlarımıza sinen bu hale sebep nedir bilmeyiz?

Bilhassa lokanta ve kahvehaneler temizlik hususunda tam bir lakaydi içindedirler. İnsani bir şekle riayet esnafımıza pek ağır gelen bir mesele oluyor. Bakkala giderseniz aldığınız peynire bir kese kâğıdı yoktur. Lokantaya giderseniz, önünüze temiz bir tabak, peçete ve kaşık gelmez. Kahveye giderseniz kırık fincanla yıkanmamış tabakla size kahve getirmekte be'is görmezler. Bu hal bizim insani hiss ve zevklerimizle bilmeyerek istihzadan, sıhhatimizle oynamakta başka bir şey değildir. Bilhassa beş guruşa kahve satan hükümet civarındaki kahvehanelerin temizlikteki lakaydîsı tahammül edilemez bir haldedir. Beş guruşa bu memlekette kahve satmak bir kadının ud çalmasına nasıl vesile addediliyorsa, kazanılan para ile biraz da müşterinin sıhhat ve zevkine hürmet borcudur.

Halkı pis esnaflardan kurtarmak belediye ve sıhhiyenin bir vazifesidir. Bu vakaları nazar-ı dikkatlerine arz eder, esnaflarımızı temizliğe mecbur tutmalarını sıhhat-i umumiye namına rica ederiz.

11 Mayıs 1927 /Sayı 285

Elektrik Tesisatı Yakında Başlayacak

Belediyemiz iki sene evvel şehrimizin elektrikle tenviri için muhterem tüccarlarımızdan Nizamzâdelerle bir mukavele akt ederek celb edilen motor vesaire ile basit bir elektrik tesisatı meydana getirmişti. Yapılan tesisat şehrin umumi ihtiyacını temin edemeyecek bir halde olduğu için belediye ileride de daha esaslı bir teşkilat meydana getirmek emeliyle muvakkaten mevcut tesisatı tatil etmişti. Elektrik tesisatı için gerek belediyenin kendi bütçesinden ayırdığı, gerek muhasebe-i hususiye ile Nizamzâdelerin vermiş olduğu para son zamanda kâfi miktara balığ olduğundan tesisatın bir an evvel ikmaliyle şehrimizin bu medeni ziyadan istifadesi nazar-ı dikkate alınmıştı.

Tesisata muktezi malzeme ve mütehasısı temin etmek üzere bir ay evvel İstanbul'a giden Nizamzade Ali Bey, İstanbul'a kadar kömür veya odunla muhtarın yeniden bir motor ve buna muktezi dinamo, tel, lamba vesaireyi mübâyaa ettiği gibi Civani Efendi isminde bir mütehasısıla da tesisatın tanzim ve muvakkaten idaresi

için bir mukavele akd ederek avdet etmişlerdir. Nizamzâde Ali Bey'in verdikleri malumata nazaran tesisata pek yakında başlanacak ve mümkün olan sürat dâhilinde şehrimiz elektrikle tenvir edilmiş bulunacaktır.

Şehrimizde dünyanın en medeni bir ziyası olan elektriğin bir an evvel esaslı bir şekilde teminini görmek bittabi herkesi sevindiren, müteşebbislerini hürmetle, hayırla yâd ettiren bir meseledir. Fennin bu mühim ziyasını bir an evvel kavuşmayı temenni ederken Nizamzâde Ali Bey'in mütehasıs Civani Efendiyle akd ettiği mukavelenin memleketi alâkadar eden bir maddesinden burada hürmetle bahsetmeyi vicdani bir şiar addediyoruz.

Ali Bey yaptıkları mukavelenin dördüncü maddesi mucibince elektrik mütehasısına şehrimizden üç gencin iki sene zarfında elektrik tesisatını bihakkın idare edecek derecede yetiştirilmelerini kabul etmişlerdir. Bu madde Ali Bey'in Yozgad'a ifa ettikleri hizmetin cidden çok asıl bir eseri olacaktır. Üç gencimizin elektrikçiliği öğrenmesi, bilâhire şebekenin bu gençler tarafından idaresi bittabi bizim için mucib mefharet bir vaka olacaktır. Binaenaleyh Nizamzâdeleri bu iyi düşüncelerinden dolayı takdir etmeyi bir kadir şinasilik addeder, tesisatın bir an evvel ikmaline hararetle intizar eyleriz.

25 Mayıs 1927/ Sayı 287

Haşerat Mücadelesi

Bahçelerde meyve ağaçlarına tarlalarda hububat vesaireye musallat olan birçok zararlı haşeratla ziraat dairesi mücadeleye başlamıştır. Bahçelerdeki meyve ağaçlarına arz olan zararlıların itlafi için ağaçlar ilaçlı sularla dezenfekte edildiği gibi tarlalarda bulunan fare ve köstebeklerin de imhasına teşebbüs edilmiştir. Ezcümle Akdağmadeni kazası dâhilinde 15 Nisan 927 tarihinden Mayıs ibtidasına kadar münafin tarafından iki bin beş yüz ve zehirli muvadele üç bin beş yüz ki cemien 2500 tarla faresi itlaf edildiği haberi alınmıştır.

30 Ağustos 1927/ Sayı 300

Şehrimizde Tifo Vakası Var

Sihhiye dairesi tedabir-i lüzumeyi inhaz etmiştir.

Son günlerde şehrimizde birkaç tifo vakası müşahede edilmiş bir iki vefatta vukubulmuştur. Vakayı müşahede eden Sıhhiye dairesi halkın sıhhatini korumak üzere derhal umumi tifo aşısı tatbikatına başlanmış ve şimdiye kadar iki bin küsur şahsi sıhhiye memurları tarafından aşılanmıştır.

Sıhhiye Müdürü Bey'den aldığımız malumat, vakanın mahalini bir şekilde olmadığını, yalnız şehir su mecralarının çok berbad bir vaziyette olması dolayısıyla ihmali halinde mühim bir safhaya girmek istiadatına haiz bulunduğundan halka mecburi aşı tatbik ettiklerini beyan etmişlerdir. Sıhhiye memurları mahalat arasında muntazaman dolaşarak her hane halkını aşılamaktadırlar. Sıhhatimizin bu afetten vefayesi için derhal aşılanma şarttır.

Şehrimiz Hilâl-i Ahmer merkezi neşrettiği bir beyanname ile halkı muavenete davet etmiştir.

5 Eylül 1928 / Sayı 301

30 Ağustos Zafer Bayramı Merasimi

Şehrimizde Fevkalâde Bir Surette Tesid Edildi.

30 Ağustos Zafer Bayramı için şehrimizde pek samimi merasim yapılmıştır. Sabahleyin saat onda asker ve jandarma şâyân-ı takdir intizamla postahane, adliye dairesi ve askeri dairesi önüne gelmişler, bilahare ilk mekteplerimizin mini mini yavruları mektebin merasim mahalinde ahz-ı mevki etmişlerdir.

Başta Vali Vekili Bey olmak üzere bilumum memuriyn mülkiye kalem riyasetine giderek ordumuzu tebrik eylemişlerdir.

Kalem Reisi Niyazi Bey Efendi'nin odasında bir müddet oturduktan sonra askeri dairesi önüne inilmiş ve merasime başlanmıştır. Etrafında süngülü iki neferin birer tunç heykel gibi muhabbetle nöbet beklediği kürsüye alayı zabıtasından Halil Bey çıkararak zirdeki nutku irâd etmiştir.

Halil Beyin nutku

Aziz kardeşlerim:

Bugün Yozgadlılarla beraber, bütün Türk milleti ve vatanı kucağında büyüttüğü sevimli ve muzaffer ordusuyla hayatında en büyük gününün dönüm noktasını yaşıyor. Bundan beş sene mukaddem zillet ve esaret içinde boğulan nefeslerimiz, bugün selamet ve beşâret havasını üfürerek mest u medhuş oluyor. İşte Türk milleti bu büyük zaferin dönüm gününü şu hislerle karşılaşırken masebakında cereyan eden hâdîsât-ı faciayı panoramik şeklinde görüyor ve ebediyen unutamayacağı kararan ahd ve iman ediyor.

Tarih-i milliyemizde unutulmaz bizce şeraiti mechul bir sihir melûnâne ile öz ülkemize, zillet ve aciz ve meskenetle nufuz-u hulul eden düşman sürüleri çizmelerinin, mukaddes topraklarımızda yürümesine tahammül edemeyen; Türk gaza ve şehametinin, Türk vatanının icazkar kudret ve kuvvetinin, timsal-i müşahhası olan vatandaşların güzel beldeye ayak basmasıyla başlayarak bu salalet ve belâhat azameti bütün mevcudiyetiyle iktiham edenler ve bin netice hür ve müstakil, tamamiyet mülkiyesine mütesahib, bir Türkiye kazandıranların namlarını ve bu cidali milliye de hayatlarını fena ederek aramızdan cismen ayrılmış olan dindaş ve arkadaşlarımızın ruhlarını yadu tezekkür etmek ve isimlerini her gün anmamaktır naşinasiliktir safidir.

O tarihi ve kara günlerin leim mevcudiyetini silmek için bütün benliğini toplayarak ahu vah içinde bütün anavatana ayak basan ve o günden beri saikavi süratle, mucizevî bir varlıkla vatanın emr-i tahliasına amil olmak üzere yed-i muavenet ve mezahiretini isticlab eden “vatan evladının” açtığı cidâl takdis ve tebcile sezadur o mukaddes cidâdır ki; dâhili-i Anadolu’dan başlayarak gittikçe tevsî ve inkişaf eden bir hayat gibi Türk hayatının silinmek üzere olan noktalarını canlandırarak feyz ve irfan hareketini mecrayı tabii ve aslisine irca’ etmiş ve yine bu cidâldır ki; aziz vatan çocuklarının hasret çektiği iki kitle-i münevvereyi yekdiğerine ulaştırmıştır.

Büyük bir gaflet ve taraftarlık neticesi evvelki kapılarımızı açarak buyur, dediğimiz müttelik devletleri insanca hareketten uzak kalarak canavarlığa has bir şekilde muamele yapmaktan tecrîd edemediler. Bu hareket nalayıkaye tevsî, teşmil

ve tekmil eyleyerek Türk milletinin harita-i âlim ve sahâif tarihinden fenni; Türk vatanının kendi aralarında taksimini ve buna karar verdiklerini bir lisan-ı sarahatle bildirdiler. Ne yazık ki içimizden olmayan bazı müfsid ve merdûd fikirli caniler bu idamnameyi imzalamışlardı.

Bu kadar sefilâne ve hakirane harekete boyun eğmeyen her neye mal olursa olsun istiklâlini ihraza teşne olan büyük millet, mukaddes vatanın emir-i rehâsı için bir işaret(dahiyaneye) intizar eylediler. Ve bu maksat ulvî ile âsya-yı suğraya geçerek hiçbir milletin tarihte şimdiye kadar görülmeyen ve görülmesi imkânı da olmayan kendine has bir varlıkla başlayan bu mukaddes cidâl yüce Türkiye'nin felâket ve harabesini arzu edenlerin yüzlerine vicdansızlıklarıyla boyamak emel-i kati ve nihayesini kamçalamıştır.

Anadolu hudutlarını celaleyn Türk süngülerinin göz ve kemiğe başladığı an mukaddesten daha evvel örf ve âdât ve itiyadat kadimeleri hilâfında Türk'ün iktisab-ı istiklâletinin kuvve-i karibeye geldiği hakikatini cebren ve kerhen onlara söyletmiş ve söylettirmiştir.

Sâbık-ı esrarlarını tevkif ederek haklı olduğumuz davay-ı milliyemizi kazanmak zarfını iltizam ettirmiş ve binnetice metalibat-ı milletine tetkik ve esmanın taht-ı ceberrûta aldırılmıştır.

Arkadaşlar: biraz da şükür ve hamd edelim ki uyumuş gibi görünen milletimiz hayat nefhası veren, düşmanların icra ve infaz ettikleri zulüm ve taaddüdü surîdir. Ve yine unutmayalım ki hürriyet ve istiklâlimizi iktisab ettiren avamilden biri ve belki asli necip ile Türk milletinin, hakikatten beni kanunda meknusuridirz-u cihat ve gaza zafer-i un. Ve yine hatırlamalıyız ki Türk milleti mucizevî varlığını cihanın gözü önüne vaz' için bir (mürşid; bir rehber, bir dahi) ihtiyacını düşünmüştür.

İşte bu halas güneşinin, bu feyz, bu cesaret timsalinin vücudunu gören millet her an taşan ve kabaran bir hissi galeyanla dünyada mevcut hiçbir memleket ordusunun yapamayacağı işleri 26 Ağustos'ta başlayarak birbirini takip eden şanlı muhaberat neticesinde ve bu muazzam cidâli, müteveli muzafferiyetiyle tenvic ve telvih ederek haber-i beşâratı ve müjdeyi vermiştir.

Gazanfer timsali şanlı orduyu muhaba birkaç koldan savlet ederek öz ülkeyi ahinine yumrukların vurduğu zorba ile mülevves vahşi Yunan sürülerinin yed-i istilasından istihlas sene-i devriyesini idrak ettiğimiz, (Dumlupınar) başkumandanlık melheme-i kübrasıyla Yunan ordusunu Anadolu harim-i ismetinde boğmuş ve hamilerini susturarak cihana yeni bir millet doğurmuş, tarih-i milele, bundan beş sene evvelki bugünle, yeni bir devlet yazdırmıştır.

Türk milletinin zafer yolunda hayatını istihkâr ederek ibraz ile yeni faaliyet dimağlarını durduran harikay-ı nema işler, Gazi Paşamızın matbuali irşâdât ve tenvirâtla cihanı lal ve ebkem bırakmıştır. En nihayet siyaset ufuklarında kararık duran ölüm bulutlarını da dağıtarak iktisab edilen zaferin büyüklüğüyle beraber hür ve müstakil Türkiye'yi cihana göstermiştir. Türk anâsırının cihanda yaydığı ve bugün benzer emsaliyle dünyaya nâm ve şöhreti yayılan bu evladının mucizevî reha ve istihlas zafer bayramını bütün memleketle birlikte kutlamaya muhterem Yozgadlıları davet eder ve bu cidâl-i milliyede yüce milletimizle beraber varlığıyla iftihar edenlerimiz ve bundan sonra da milli hâkimiyetini ve idare-i cumhuriyeti tesis ederek milletimizi şehrahi tekâmüle isal ve öğütleriyle istikrar-ı milliyi terkin ve ilham eden büyük liderimiz Gazi Paşa; rifekayı muharib ve milletimizin lazım-ı gayri münfeki olan ulu ordumuza devam-ı istikrar ve sıhhat temenni ederek aziz Türkiye'nin temadii bekasının tersinine ve mübeccel ordunun bu âmâl ve niyyatı halisaneye koşacağına sizleri temin ederek “yaşasın büyük millet, yaşasın ulu ordu, var olsun büyük münecci” sözüyle hitabıma nihayet verirken, zafer bayramıyla beraber idrak edilen tayyare bayramını gönülden selamlar, pek kıymetli âsârıyla asil ve necib milletimizin itimad ve emniyet kamilesine talep eden müfehham tayyare cemiyeti Yozgad şubesi ve Yozgadlıların bu emr-i hayra karşı gösterdikleri tehaliği takdir ederek cümlelerinizi selamlarım muhterem huzzar.

Sözlerine burada hitam veren Halil Beyden sonra yeni alay kumandanımız kaymakam Niyazi Bey aşağıdaki nutku irâd eylemiştir.

Beyler Efendiler

Aziz silah arkadaşlarım:

Bugün idrak ettiğimiz zafer bayramı; bu büyük gün istiklâl muharebelerinde halâskâr Gazi'miz, onun müdebbir erkânının dâhiyane verdiği kararlarla kahraman ordumuzun memleketimize saldıran Yunan ordusunu tek neferine kalıncaya kadar memleketin harim-i ismetinde boğduğu ve binnetice istiklâl ve istihlasımızı temin eden başkumandan muharebesinin yıl dönümüdür.

Bu bayramı burada hep birlikte tesid ederken; bize bu mesud günleri ihzar ve temin eden başkumandan Gazi Reisicumhur Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine ve onun kıymetli ve fedakâr erkânına sıhhat ve afiyet ve uzun ömürler temenni eder ve memleketin istiklâl ve istihlası uğrunda şehit düşen silah arkadaşlarımızı da hürmetle yâd ederim.

En sonra mebusumuz Avni Bey Efendi irticâlen kısa fakat çok samimi birkaç söz söylemiş 30 Ağustos'un Türk tarihindeki ehemmiyetinden bahsettikten sonra bundan beş sene evvel karşımızda bu aziz vatanın izmihlalilini isteyen bir cihan-ı husumet bir cihan-ı küfür vardı. Ey aziz millet ve ey muhterem Mehmetçik; onu sen kurtardın bu güzel yurdu senin süngülerinin gölgesinde halasa kavuştu demiş ve Gazi Paşa Hazretlerinin Türk inkılâbına ve 30 Ağustos zaferindeki pek büyük hizmetlerini yâd ederek milletin minnet ve şükran hislerine tercüman olmuş ve şiddetle alkışlanmıştı. Daha sonra kahraman Mehmetçiklerin pek büyük bir intizamla yaptıkları resim-i geçit seyredilerek gündüz merasimine nihayet verilmiştir.

Gece alayı tarafından tertip edilen fener alayı pek parlak olmuştur. Asker ellerinde meşaleler olduğu halde hükümet caddesinden vatani marşlar söyleyerek geçmişler ve şehrin her tarafını dolaşarak kışlalarına avdet etmişlerdir. Gece yarısına kadar halk bu büyük zaferin yıl dönümünü vecd ve heyecan içinde tesid etmişlerdir.

2 Teşrin-i Sâni (Kasım)1927/ Sayı 309

Tahrir-i Nüfus

İcra edileceğini evvelce haber verdiğimiz nüfus tahriri geçirdiğimiz Cuma günü vilayetimiz dâhilinde muntazaman icra edilmiştir. Muhterem Valimiz Ali Rıza Bey Efendi'nin Riyaset-i Alîyesinde teşkil eden komisyonun hazırladığı program dâhilinde tayin edilen memurlar, o gün vazifelerin ifâ ve ikmal suretiyle vatani vazifelerini yapmışlardır.

29 Şubat 1928/ Sayı 326

Ramazan'ı Nasıl Geçiyoruz

İslam âleminde müstesna bir ehemmiyeti haiz olan Ramazan, bütün İslam memleketlerinde canlı bir hayat uyandırır, her şeye hareket verirdi. Bilhassa zahidler, bu ayın yüzü gözü hürmetine fazla masraflar yaparlar, on iki saatlık bir açlığın tesiratını zengin sofralarda telafi için mekulat ve meşrubata fazla ehemmiyet bahşederlerdi. Fakat bu seneki Ramazan dondurucu bur soğukla başladı. Ne zahidler, emellerini tatmin edebiliyorlar, ne de bakkallar metalarını teşhir edemiyorlar. Camiler boş, çarşı müşterisiz, kahveler kimsesiz. Herkes rahat bir odanın sıcak soba başını her şeye tercih ediyor. Müezzinlerin minarelerden seslerinin yükselmediği, iftarı ilan eden topun bile işitilmediği makam-ı şikâyette ağızlarında dolaşıyor.

Karla, soğukla başlayan Ramazan'dan bu sene ağız tadıyla zevk almanın imkânını bulamayanların havaların sükûnete inkılâbından sonra geçen günlerin hıncını alacaklarını ümid ediyoruz.

7 Mart 1928 / Sayı 327

Öksüzlerin Gözyaşları

Kaç defalar şu sütunlarda bu mevzunun meraretine parmak bastık. Kaç defalar, sokakların mülevves kaldırım taşları üstünde öksürükten ciğerleri parçalanan, açlıktan gözleri kararan, muhid-i ictimayemizin kucağını açmadığı bu çocukların camiasında bir yekûn, Türk istikbâline bir kuvvet teşkil ettiğini ne acı hislerle bağırдық. Fakat ne o bedbahtların elemli hıçkırıkları, ne de feryadımız kulaklarda bir akis yapmadı. Bu sesler karşısında her kulak, zarı sert ve yalçın bir kayanın sathına döndü.

Babaları yurd boyunda, anaları sefalet kucağında, kendileri duvar diplerinde virane köşelerinde ölen bu nesil, büyük milletin ondört milyonluk yekûnundan hergün biraz daha düşen bir yekûn değildir. Soframızdaki sıcak çorbayı, altımızdaki somyalı karyolayı bize ihsan eden bu bedbahtların babaları değildir. Ciğerlerimizi dolduran hürriyet ve istiklâl hevesini babasının mübarek kanından

yükselen buhar teşkil etmedi mi. Viranelerin ratıb kçşelerinde benizleri solan, kanları kuruyan, bir lokma kuru ekmek için karşımızda yaşlı gözlerle boynunu büken bu sararmış çehreli dudaklarında titreyen manalara kalblerimizin sızlayışı hislerimizin anlayışı sağarmıdır. Koca bir memleketin merhamet damarları mefluç ve kısırmıdır? Hayatımızın birer canlı saadeti olan, üstlerine binbir niyaz ve şefkatle tirediğimiz çocuklarımızla bu memleket çocukları arasında ne fark vardır?...

Bu acı ve sitemli suallerin can haddesinden geçirilmiş cevaplarını vermekte çok yazıklarki tam bir iktidara malik değiliz. Türk'ün istikbâlinde bütün ümidlerimizin bir kuvveti teşkil edenen yarının büyüklerine olan alakalarımız zayıf, hislerimiz dönmüştür. Türkiyenin istikbâline aid taşıdığımız hislerin, sarf ettiğimiz milli mesainin yanı başında yarının büyüklerini meydana getirecek bugünkü nesle, bilhassa heyet-i ictimaiyemizin öksüzleriyle candan alakadar olmak, onların bütün meraretlerine merhametlerimizin sıcak yardımlarını, himayetlerini temin etmek, gayemizin bir tahkik meselesidir. Anası, babası yok sırf milletin himayesine Terk edilmiş bu öksüzlerin teşkil ettiği yekûnu rakamla göstermenin imkânını bulabilsek; karşılaşacağımız neticenin ruhumuzu ürperteceği hiç şüphesizdir. Hayatın hadisatın en elim sefaletler ile cebelleşe cebelleşe ölen bu yavrucukların hayatlarını kurtarmak, onları heyet-i ictimaiyemize müfit bir kitle haline getirmek milli siyasetlerimiz dâhilinde muhim bir umde olduğu halde bunun eşkâlde kalası ne acı bir neticedir. Binlerce nufusu bağında toplayan bir vilayetin viranelerinde, baykuşlar konağında, hama külhanlarında bir yığım öksüzlerini aç, çıplak süründürmesi, bunların mücerret-i sefaletiyeye alakadar olmaması ne berbad, ne elim bir meseledir.

İngiltere'de, Almanya'da vefiyatı etfal himaye-i etfal müesseseleri kucağına memleketin bütün muhtaç çocuklarını toplayıp onları ölümün, sefaletin kemik pençesinden kurtarmağa çalışırken; heyet-i ictimaiyenin çok âli şefkat hislerin en ulvi mezahireti görüyor, bir çocuğun ölmesi neye vabeste, bir çocuğun sefalette boğulması neye muhtaçsa onu yaparak can kurtarıyor, heyet-i ictimaiyeye kitle kazandırıyor. Bizde milli teşkilatımız dâhilinde bu ulvi hisse müsteniden bir "himaye-i etfal cemiyeti" teşkil ettik. Çok mukaddes bir gaye ile teşekkül eden bir cemiyer memleketin hemen her mahalinde bir şube açmağa muvaffak oldu. Muhterem cemiyetin merkez-i umumiyesi payesinin uluviyeti dâhilinde çok yüksek

bir mesai sarfıyla Ankara’da bir çocuk sarayı kurdu. Ben, bu sarayın önünden geçtiğim zaman bana muhteşem bir vatan hediye eden büyük Gazi’nin huzurunda hissedeceğim huşû ve hürmeti bu mukaddes binanın önünde aynen hissettim. Biliyorum ki yurdumun istikbâlini omuzlarına alacak nesil, bu binanın kucagından fişkırان şefkat, himaye hararetiyle beslenecek, bir varlık olacaktır. Cemiyetin yurdun dört bucağına uzanan kolu altına girecek her yavru, her öksüz kendisine böyle bir saray bulacak, o sarayın hakiki bir padişahı olacaktır. Bu tahayyülün bir hakikat olacağını pek çok memleketler gösterdi. Yozgad’ın bu şerefli vazifeden şimdiye kadar niçün uzak kaldığını, niçün insanlığın merhamet hisleri içinde bu meseleye fazla yer vermediğini teessürle düşünüyorumda; şuna hüküm ediyorum.

Sefaletin, yoksulluğun en feci ceryanı içinde çırpınan öksüzlere karşı memleketin aziz halkı hissiz ve sağır değildir. Onların feci manzaraları karşısında kalblerimizden kopan şefkat hislerinin şumuli ferdi ve müteferriktir. Onu toplamaya muayyen bir hedefe sevk edub bütün muhtaçların ihtiyaçlarına sarf etmeğe memur olan müessese malesef vazifesine karşı lakaytdır. “Yozgad Himaye-i Etfal Cemiyeti” levhasını üstünde muvaffakiyetinin şerefiyle yükselen çatısı altından memleket çocuklarına hayat-u himaye saçan bir müessesenin yokluğuna ne kadar müteessir olsak, ne kadar üzülsek azdır. İsmen yaşayan fakat bağrında tek bir çocuğa himayet vermeyen bu müessesenin ulvi emellerini mufid programını gubar-ı ihmal altında bırakanlar kimlerse onlar, donmuş ellerini, kollarının yırtıkları arasında ısıtmağa çalışan, bir lokma ekmek için sokak köpekleriyle yan yana fırın önlerini bekleyen çocukların halleri iğaza kâfi değildir.

Yozgad Himaye-i Etfal cemiyetinin bunlara müfid olamamasına amel, ne halkın hissizliği, nede mesai programının yavanlığıdır. Bütün günahları, cemiyeti temsil eden zevatın ihtiyar ettiği lakaydidedir. Halk öksüzlerinin gözyaşlarını silecek, ölümün tırpani önünde mütamadiyen kırılan yavrularını kurtaracak amillere yardım etmekten mütevellüd vicdanında büyük bir hazin şerefini taşır. Yozgad’ın sürünen, ölen çocukları himaye, muhabbet istiyor. Bunlar gözyaşlarını silmeğe memur cemiyetin faaliyetini görmek istiyor.

Duvar diplerinde virane köşelerinde açlıktan, sefaletten bir vicdanın aramızda bulunduğunu değil görmek, düşünmek bile istemeyiz. Himaye-i Etfal'in mesaisine zehir olacak halk mecib, şefik hislerinin semahatini gösterecek, Himaye-i Etfal Yozgad'ta iş yapacak, nesil kurtaracak, gözyaşı silecektir. O halde iş başına.

A.Rafet

25 Nisan 1928/ Sayı 333

Yağmur İhtiyacı

Baharın en feyyaz bir devresinde bulunmamıza rağmen toprağın muhtaç olduğu rutubeti temin edecek olan yağmurun bir türlü yağmaması vaziyetimizi şiddetle tehdid etmekte, toprağa atılan tohumlar susuzluk yüzünden çok berbat safhaya girmek istidadındadır. Kışın fazla devam etmesi ve toprağa kıyafetinden fazla bir miktarda rutubet bırakmasına rağmen, on günden beri çılgin bir surette esen “günbatı” rüzgârları toprakta mevcut rutubeti kuruttuğu gibi, havada toplanan yağmur bulutlarını da dağıtmaktadır. Her gün hatta her an havaya çevrilen gözler, derin ümidlerle yağmuru bekliyor. Fakat bu çılgin rüzgâr, bütün ümidleri serseri ceryanı önüne alub götürüyor. Şehrimizin iklimine ve rüzgârlı ceryanına nazaran daimi olmayan gün batı rüzgârı ziraatimizi berbad ettiği gibi sıhhat üzerinde de menfi tesirler icra etmektedir. Fazla bir hararetle esen bu rüzgâr on gün zarfında toprağa on beş santimden fazla nüfuz ederek toprağın bu nisbette rutubetini kurutmuş, otların neşvünemasını menetmiştir. Şayed şu bir hafta zarfında müsait şerait dâhilinde bol bir miktarda yağmur olmadığı takdirde umum mahsulâtı mühim bir tehlike karşısında olduğu çiftçiler tarafından söylenmektedir. Yağmursuzluğun devamını nazar-ı dikkate alan ve mali olan zahire tüccarları ellerindeki zahireyi saklamakta, fiyatlarındaha fazla artmasına intizar etmektedirler. Bu yüzden un buhranı elan devam ediyor ve fiyatlar hergün yükseliyor. Köylülerin vaziyeti bilhassa çok feci bir safhadadır. Buğday, arpa, burçak gibi hububat unu bulamayarak otların gıdalarını temin edenlerin miktarı şayan-ı dikkat bir yekûn teşkil etmektedir.

Bütün ümidler Allah'a bağlanmıştır. Cenab-ı Hakk, şu bir hafta zarfında feyizli bir yağmur verdiği takdirde bütün mahsulât kurtulacağı gibi mevcut buhranda zail olacaktır.

25 Nisan 1928/ Sayı 333

Hayat Mücadelesi ve İhtikâr

Aylardan beri devam eden iâşe buhranı son günlerde hayat pahalılığundan çıkmış hayat mücadelesine girmiştir. Buhranın biraz daha devamı çok feci âkıbetlerle bizi karşılaştıracak, elim inkisarlar doğuracaktır. Memleket halkı geç senelerin maddi zararlarını mehmâ emken geçiştirmeğe, varıyla alanal hal geçinmeğe didinirken atiden ümidvar oluyor, bu senenin yazında bolluğa kavuşacağını ümid ediyordu. Maalesef evdeki pazarlık çarşıya uymadı. Bu sene geçen senelerin zararlarını tezaüf ettirecek bir hamiyetin fena alametlerini şimdiden izhara başladı.

Herkes derin bir bedbinin içinde mütemadiyen atinin hüsrânını düşünüyor, bir lokma kuru ekmeği temin edecek kapuyu araştırıyor. Bilhassa köylerdeki halkın ekseriyeti şimdiden açtır. Şimdiden açlıktan mütevellid birtakım hastalığa musab olmuştur. Buğday ve arpa unu şöyle dursun, yulaf, burçak bulamayarak dağlarda ve bayırlarda ot toplayarak sıcak suda haşlayıp yarım kaşık yağla gıda yapan zavallıların hali ne elim bir neticedir.

11 Nisan 1928/ Sayı 331

Vilayet Meclis-i Umumisi Açıldı

Vilayet Meclis-i Umumisi dün saat on üçte vali Ali Rıza Bey Efendi'nin riyasetinde toplanmıştır. Vali Bey Efendi, meclisin ekseriyetle küşâd edildiğini söyledikten sonra, geçen sene verilen karara rağmen vuku bulan esbap tehiri zikrederek azalara beyan-ı hoş temenni ile muvaffakiyetler temenni etmiştir.

Meclisin kendine Boğazlıyan azalarından Cemal Bey'le Sami Ağa yetişememişti. Diğer azalar hazır bulunuyorlardı. Vali Bey Efendi'nin irâd buyurdukları kısa bir nutku müteakip birkaç ay evvel vefat eden Yozgad azası merhum Celal Efendi'nin yerine davet edilen Sabit Bey'in mazbatası üzerinde ufak bir münakaşa geçti. Münakaşanın mevzuunu intihab esnasında Yozgad azalığında

mâdûnda kalmış fakat Sorgun'da intihab edilmiş olan Sorgun azası Sadık Bey'in, Yozgad azalığını kabulde bir hak mektebi bulunup bulunmadığı veya mumaileyhin Yozgad azalığını kabulde bir hakkı muktesi bulunup bulunmadığı teşkil ediyordu. Bu hukuki mevzu Boğazlıyan azası Yusuf Bey'in şifahi bir istizâhile hâdis olunmuştu. Makam-ı riyaset, bu hususta lazım gelen izahatı verdikten sonra, Sabit Bey'in daveti ekseriyetle haklı görülmüş ve mazbatası okunarak ittifakla kabul edilmiştir.

Sıra reis-i sâni ve kâtipler intihabında idi. Rey-i hafî ile yapılan intihabta Fırkay-ı na Yusuf Bey reis-i sânilîğe, Yozgad azası Bekir, Sorgun azası Kamil Beyler kâtipliğe müttefikân intihab edilmiştir.

Reis-i sâni ve kâtip intihabından sonra maliye, maarif, nafia, dâhiliye ve müteferrika namıyla dört encümen kabul edilerek mevcut azalar rey-i işâriyle encümenlere ayrılmışlardır. Bu intihabın icrasından sonra makam-ı vilayetin teklifiyle meclisin ictimai günleri haftada iki defa pazartesi ve perşembe günleri olmak üzere tespit edildi.

Bu işlerin hitamından sonra idare-i hususiyenin bir senelik mesaisine ait makam-ı riyasetin izahnamesi kâtip Rafet Bey tarafından okundu. İzahnamede geçen meclisten alınan salahiyet ve kabul edilen bütçe dâhilinde yapılan bir senelik işlerin bütün hudut-u esasiyesi canlı bir sorunda zikrediliyor, bütçenin tatbikatında tam bir muvaffakiyetin vaki olduğu işaret olunuyordu. İdareyi umumiye-i vilayet kanununa tevfikân tanzim edilen bu izahnamenin tahririnde bir başkalık olduğu dinlenirken fark edilmiyordu. Demek ki; yapılan işlerin ifadesi bir klişe halinde değil, his ile temâs ile hâsıl olan kanaatlerin mâkesi halinde tespit edilmişti. İzahnameden alınan şu fıkra bu müddeanın güzel bir meselidir:

“Hükümet-i cumhuriyemizin ittihaz buyurduğu tedabir katiyyeisaibe ile lehülhamd asayiş-i memleket pek güzeldir. Vilayet dâhilinde ne bir şerir ve ne de bir şaki mevcut değildir. Sakin ve çalışkan olan muhterem halkımız rahat ve sükûn içinde işleriyle meşguldür. Ahval-i mahiyemiz şâyân-ı şükrân bir haldedir. Lehülhamd sârî ve salgın hastalıklardan eser yoktur.

Vilayetimizin iktisâdiyatı ma'at teessür biraz durgundur. Ziraat etmek ve hayvanat beslemek yüzünden geçinen halkımız üç senede beri devam eden

kuraklıktan, mahsulâtın müteessir olmasından mühim sıkıntıya düşmüştür. Ziraat bankası halkımıza tohumluk namıyla bir miktar para ikrâz etmiş ise de ihtiyacat-ı mahalliye bittabi temin ve tatmin edememiştir. Hükümet mübeccele-i cumhuriyemizin umur-u iktisâdiyatın tanzim ve tensiki üzerinde ittihaz buyurduğu ciddi tedbirlerin ihtiyacat-ı katiyesini mümin ve umrân-ı terakkini mucib mukarreratı mühime ittihazında heyet-i muhteremelerinin îhrâz muvaffakiyet eylesesini dilerim. Makam-ı riyasetin bu izah ve temennisi memleketin hakiki istibdad ve ihtiyacından alınan kuvvetli bir ilhamın kuvvetli bir ifadesi olmak itibariyle bir kıymet-i mahsusayı haizdir.

İzahnamenin kırâtından sonra meclisin hükümete karşı taşıdığı hissiyat tazimkaranenin telgrafına Reisicumhur Hazretlerine Büyük Millet Meclisi riyasetine, başvekâlete, dâhiliye vekâletine arz-ı müttefiken kabul edilerek kısm-ı mahsusumuzdaki telgraflar kayıt edilmiştir. Ruznamede başka bir şey mevcut olmadığından celse tatil edildi.

9 Mayıs 1928 / Sayı 335

Yerköy Yozgad Postası

Yerköy-Yozgad postası otomobillerle nakledilmeye başlanalıdan beri posta hakikaten intizamına girmiştir. Ankara postasını günü gününe İstanbul postasını yirmi dört saat sonra almak imkânına muvaffak olunca izâle edilen mesafe mefhumu dolayısıyla temin edilen süratle sevinmemek imkânsız oluyor. Bu sürat ve intizamda Yerköy, Yozgad posta münâkaletini der-uhde eden müteahhid Fevzi Bey'in de büyük bir hassası vardır. Mumaileyh kuvvetli otomobillerle trenden aldığı postayı günü gününe yetiştirdiği gibi, Yerköy istasyonuna çıkan yolcuları da derhal süratle ve müreffehen otomobilleriyle ucuz bir fiyatla nakletmektedir. Yozgad Çorum postasını da cumartesi gününden beri uhdesi alan Fevzi Bey Yerköy'den doğruca Çorum'a Çorum'dan Yerköy'e tahrik ettiği kamyon binek otomobilleriyle Yerköy'den Çorum'a, Çorum'dan Yerköy'e yolculuk yapmak isteyenlerin de ihtiyacını taht-ı temine almış oldu. İntizamına giren posta ve yolcu münâkaletinin şu hali bize gösteriyor ki bol ve vesait mazbut bir programla taht-ı temine alındığı takdirde tren istasyonunun şehrimizde bulunmaması fazla bir mahrumiyet değildir. Fennin seri vasıtaları aradaki farkı kolayca izâle edebiliyor. İktisâdiyatımıza müessir olduğu

iddia edilen bu meselede posta müteahhidi Fevzi Bey'in temin ettiği muvaffakiyet bir numunedir.

6 Haziran 1928/ Sayı 339

Otomobil Kazası

İhtiyar Bir Adam Otomobil Altında Kaldı

Cumartesi günü saat on beşte saat kulesi karşısında köşe başındaki fırının önünde bir otomobil kazası vuku bulmuştur. Orta mektep talebesinden Bahri Efendinin idare ettiği fort tenezzüh otomobili mezkûr fırının köşesini döneceği sırada gözlerinden malul bir ihtiyarın şaşırarak otomobilin önüne atılması üzerine otomobil kendisine çarparak başının sol tarafından yaralamış ve teker altında bırakmıştır. Vakanın vuku bulduğu yakın bir mahalde bulunan operatör Kemal Bey derhal mecruha tedabir-i ibtidaiyyeyi icra ederek hastahaneye naklettirmiş, icap eden tedaviyi hastahannede icra etmiştir. Mecruhun yarasında ve sıhhatinde bir vehamet mevcut olduğu, birkaç gün zarfında afakat bulacağı haber alınmıştır.

Şehir dâhilinde bilhassa dönüş mahallerine otomobillerin ağır gitmesi lüzumu vaka ile bir daha tezahür etmiş oldu. Bu hususu şoförlere ihtar için köşe başlarına talik edilen levhaları kâfi görmüyoruz. Bu levhaları iki metre mesafeden okumanın imkânı yoktur. İri yazılarla göze çarpacak mahallere talik edilmesi zarureti vardır. Belediyemizin nazar-ı dikkatine arz ederiz.

6 Haziran 1928/ Sayı 339

İffet Hırsızlığı Yapan Bir Memur Hakkında Lüzum-u Muhakeme Kararı Verildi

Akdağmadeni kazasının Akçakışla ormanı muhafaza memurlarından Nail Efendi oğlu Mahmud ve refiki Şakir Ağa mahdumu ve Ömer Efendilerin ormanlarda vukubulan tahribat failiyeti zahire ihraç etmek üzere bir ay vazife dolaşmışlar iken Akçakoyunlu arazisi dâhilinde ve salı günü tam günü mukaade zevcesiyle birlikte çift sürmekte olan Mahmud oğlu Ahmed'in ağaçların kati ve orman tahribatının faili bulunduğu sebep ve bahanesiyle teşhir-i silahla bittehdid beraberinde orman dâhiline götürdükleri sırada memur Muhammed efendinin bir bahne ile mufarekat ve yalnızca

avdet ederek muddei Ahmed'in tarlada çalışmakta olan zevcesi Fatma'ya haberey fi'li şen' icra eylediği ve fiil-i mezkûrdan sonra da mezbureye para itası teklifinde bulunduğu anlaşılmalı. mumaileyhe ve refiki Ömer Efendinin kanun-u cezanın 414 üncü maddesinin fıkra-i saniyesi mucibine luzum-u muhakemlerine dair kaza-i mezkûr idare heyetinden sadır olan karar derece-i saniyede vilayet-i idare heyetince icra kılınan tedkikat neticesinde tasdik olunmuştur.

11 Temmuz 1928/Sayı 344

Yolda Adam Soyanlar

Mevcurin Kızıldağ ve Yeniyapan karyeleri halkından Hacı Osman Efendi oğlu Musa Ali ve Abduh oğlu Ramazan Mehmed Çavuş oğlu Hacı Çavuş'un Yozgad panayırına gelmekdeler iken Azizli karyesi civarında uykuya dalmaları üzerine iki şahıs mechulün tecavüzüne maruz kalarak iki merkeb, otuz liralarmı ve yirmi şinik kadar buğdaylarının ahz ve gasb olunduğu anlaşılmalı ve icra kılınan tahkikat ve takibat neticesinde mütecevizlerin Azizli karyesinden İsa Hacı ve refiki olduğu anlaşılmalı derdestle cihet-i adliyeye tevdî edilmişlerdir.

25 Temmuz 1928/Sayı 346

Muhitimizde Bu Sene Fevkalade Bir Kuraklık Vuku Buldu Mu?

Konya ve Kırşehir havalisinde zamanında yağmurların yağıp yağmadığını pekiyi bilemiyorum. Fakat kim ne derse desin vilayetimizin heyet-i umumiyesi itibariyle her tarfta hububat mezruatı için kâfi miktarda yağmur yağmıştır. Olabilir ki yağın yağmurlar bazı mevkilerde vakitsiz veyahud az miktarda yağmış olabilir. İddiam mevzii değil umumidir. İşbu iddiamı dairemizde mevcut olup günü gününe muntazaman tutulmuş bulunan bir senelik havaî istatistiklerimiz isbat eder ki geçen sene haziranın onbeşine kadar yağın yağmurlardan bu sene mezkûr tarihine kadar yağın yağmurlar nihayet haziranın onbeşine kadar devam ettiği görülmektedir. Hububat bu tarihe kadar kendini kurtarabilecek derecede teazzuv kesb-i cesamet etmemiş olursa o kısım ekinlerin hal-i tabii de olmadıkları gibi atileri tehlikeli olacağı şübhesizdir. Bu sene muhitimizde yağın yağmurlar haziranın onbeşine kadar az çok muntazaman devam etmiş olduğuna göre tabiat vazifesini pek ala ifa etmiş

demektir. Mahalli mezruatımızın bazı mevkilerde iyi, bazı mevkilerde fena olması hüda-i nebat otların geçen seneye nisbetle mebzul, yeni usulde icra-i ziraat edenlerin hâsılatlarının feyzli bulunması da iddiamı isbat edecek en kavi delaidendir. Şu halde irazda merz hakkıyla daha doğrusu bir mütehassıs gözüyle tedkik edilirse kusurun tabiatta olmayıb mahalli zirainin tedbirsizliğinde ve umumiyetle takib edilmekte olan ilimsiz usul-i ziraatte bulunduğu anlaşılmıştır.

Kusur ve hataların en büyükleri başlıca ikidir. Birincisi geçen sene nadasların vakit-i zamanıyla icra edilmesi ikincisi güzlük yağmurlara ve kışın karların çekilmesine intizaren ziraatin ilkbahara bırakılmış olmasıdır. Evet, yağın karlar tabiatın yardımı olmadıkça ortadan kalkmaz ve buna bir çare de yoktur. Fakat sonbahar mevsiminde ve kışın ibtidalarında tohumların kuru yere ekilmesi kabil idi.

Bu sonuncu ilmiyeyi tatbik etmek için yeni usulde pulluk, demir tırmık ve demir tırpana ihtiyaç vardır. Lakin bu bir kusur ise tabiatın değil bizimdir. Ziraatin beşte üçü ilkbaharda yapılmış olduğuna göre tarlalar sonbahar veya kış ibtidalarında hiç olmaz ise pullukla bir defa sürülmüş olsa idi büyük menfaat temin edecekti. O da maetteessüf yapılamadı. Bu tohumlar, bütün bir sene zarfında o iyice kökleşmiş, kartlaşmış yabancı otlar ve sık topraklar arasında ancak iki üç parmak derinliğinde ve bir defa karasabanla karıştırılmış topraklara tevdi edilmiş ve bu yüzden mahsulâtın hal-i hazırdaki âkıbetine mucibolmuştur. Bu şeraid dairesinde zira edilen tohumların yağmursuzluğa mukavemet edemeyeceği gün gibi aşikârdır hatta diyebilirim ki bu gibi mezruat için iki günde bir yağmur yağsa ve bu suretle kuraklık tesiri zail olmuş olsa bile alınacak mahsul sadaka kabilinden bir şey olur. Hülasa evvelki makalelerimdeki ihtarat ve nesahimiye tekrar ediyorum. Muhitimizde takib edilen usul-ü ziraatden bir istifade görebilmek için yegâne çare:

1. Yeni usulde alat edevat-ı ziraiye ile mücehhez olmak
2. Tohumları erken ve kuruya ekmek
3. Yüz dönüm yerine muntazam surette elli dönüm ekmek
4. Nadası vaktinde yapmakla beraber toprakları ikilemek ve üçleme

5. Tarlaları arasına çiftlik gübresiyle gübrelemek

6. Tohumları fenni kalburlar vasıtasıyla temizlemek

7. İlkbahar ziraatinden sarf-ı nazar etmek suretiyle ziraate devam etmek lazımdır. Aksi halde bu de sene açlık, gelecek sene de açlık devam edecek ve ila nihaye sefalet ve açık eksik olmayacaktır.

Vilayet Ziraat Fen Memuru

1 Ağustos 1928/Sayı 347

Hilâl-i Ahmer'in Yeni Yardımı

Bu münkefat Ocağı şehrimize yeni yardımda bulunacak.

Hilâl-i Ahmer Cemiyeti evvelce vilayetimize altı bin beşyüz liralık bir muavenette bulunmuş muhterem cemiyetin bu muavenetiyle yoksulların imdadına yetişmişti. Bu kerre heyet-i vekile kararıyla kurak mıntikalardaki muhtacına yapılacak muavenet meyanında vilayetimiz muhtacınada tekrar yardım yapılmasına karar verilerek memur-u mahsus gelmiştir. Cemiyetin vilayetimiz muhtacını için mübayese ettiği onlar birkaç güne kadar şehrimize gelecek, tesbit edilen muhtacına derhal tevzi edilecektir. Mukaddes cemiyetin bu ulvi muavenetini hürmet ve minnetle karşılıyoruz.

1 Ağustos 1928/Sayı 347

Sıcak ve Çamlık

Nihayet memleketimizde de yaz mevsimi hükmünü icraya başladı. Düne kadar sırtlarından palto ve pardesülerini çıkarmayanlar, güneşin sıcak dudaklarına vücudlarını daha ziyade tevdiğ için soyundular, açıldılar. Fakat bu soyunmalara açılmalara rağmen ayağında elan yün çorab taşıyanlara, yün çorabın sıcak çenberinden kurtulmak için kunduralarını çıkarıp ayak terinin kokusunu muharriş ve müstekre bir maddenin esansı gibi etrafa saçanlar bilmem ne diyeceksiniz. Bu gibiler yaz günü ayaklarını terleten yün çorabları çıkarmamakla, yün çorab giymek de ısrar

etmekle belki milli iktisâda hizmet ettiklerini iddia edebilirler. Bu hissin yanına biraz da muaşeret hissi girerse fena mı olur?

Ajans her gün tebliğ ediyor, taşra gazeteleri bağıyor. Bu seneki sıcak çekilir şey değilmiş. Avrupa'da sıcaktan ölenler, İstanbul'da, İzmir'de Anadolu'da, Ankara'da bayılanlar varmış, deniz kenarı memleketlerde halk kadınlı erkekli denizlere dökülüyormuş kadınları hele bu cins latif denizde bile süs ve ihtişam için akla gelmedik şeyler icad ederek güneşin hararetle bir kat daha kızışanları soğutmak, söndürmek için akın akın denize dökülüyorlarmış. Bu gibi yerlerde Cuma, Pazar'a bile çekilen hasretli günlermiş.

Bilmem ki bu satırları niye yazdım, ne mana aradım. Yozgad'ın iç sıkı, ter döktüren sıcakları varmıdır. Ki yazıma şu satırları bir mukaddeme yaptım?... Biz yayla çocukları terlemeden, bunalmadan, ensemizi kızgın değil, sıcak dudağıyla öpen yazdan, sıcaktan müşteki değiliz. Kocaman yelpazesini geceli, gündüzlü üstümüzde sallayan peyrazımız varken, sıcaktan şikâyet edermiyiz! Hâşâ! Bu yayla memkelette suyu karlığa koymadan içerken, pencereyi açmadan yatarken sıcaktan şikâyet hakkımız değildir.

İstanbul'da, İzmir'de deniz hamamları, dişili, erkekli bir karınca yuvası gibi kaynaşmış. Cuma günleri hak, tabiatın kıtalar arasında uzanan bu muazzam vücudu içinde kendilerini serinledirlermiş. Biz ıslanmadan serinleyen, ciğerlerimizi yosun kokusuyla değil, nefis çam kokusuyla dolduran bir memleket çocuklarıyız. Bizim denizimiz çamlıktır. Burada hava, su, hayat ve şiiir vardır.

Ah Çamlık... Yozgad'ın emsalsiz hazinesi. Kaymak donduranın bir bardak soğuk suyunu dünyaya değişmem. İstanbul'un da çamlığı, çamlı adaları var. Cehennemle cennet arası araftan bir köşe olan adalarda zeytin, debdebe, süs ve aşk varsa; Yozgad çamlığında hava, su, hayat, şiiir vardır. Orada yaşayanlar, bir bardak buzlu suyu onbeş kuruşa içerken biz kaymak dondurmanın buz gibi suyunu beleştten içeriz. Orada süs ve debdebe varsa, burada tabiat ve samimeyt vardır.

Orada yat kulüb varsa burada candan kaynaşmış insanların yaşadığı beş çamlar âlemi vardır. Oranın orkestrası, caz bando dansı varsa, buranın da gramofonu ud ve

kemanı yaheyli âlemleri var. Oranın kadife planlı merkebler üzerinde turları varsa, buranın da at, merkeb, yaylı, arabalara gidip gelişleri var. Orada hanımlar şık görünmek gözü kalb çalmak için en ağır tuvaletlerle dolaşırlar gidip gelirken, tuvaletlerinin ihtişamıyla iftihar ediyorlarsa, buradaki hanımlar bu meselede babacandırlar, efkâr-ı mukteside sahibesidirler.

İşte şu giden hanımın ayağındaki salaparya gibi büyük kundura kendisinin değil, kocasınınkidir. İskarpınlarının eskimesini düşünerek kocasının Battal Gazi kunduralarını giymiş, tam bir pabucu büyük olmuştur.

İşte ikinci bir hanım. Çarşafını çam sakız ılekesinden kurtarmak için çarşafını ters giymiş ise fena mı yapmış, fakat karnavala benzemiş. Ne zararı var. Kendisini âleme beğendirecek değil ya. Hem o ters giyilmiş çarşaf içinde onu kim tanıyacak. Mevda denilen şey mütemadi başkalıkların, mütemadiyen değişmesi değil. Bu karikatür kıyafetler de bizim hanımların meveddesidir vesselam.

2.5.6.Eğitim Haberleri

2.5.6.1. Muallim Haberleri

23 Kânun-ı Evvel(Aralık) 1925 / Sayı 219

Muallimler Birliği Tarafından Neşr Olunan Beyanname

Bilumum Memurlara ve Memleketin Eşraf ve Gençlerine

1. Valimiz Asım Bey Efendi Hazretleri'nin kıymetdar himaye ve muasavenetleri ve Muallimler Birliğinin samimi gayretleri sayesinde halk ve Yozgad Kütüphaneleri, Muallimler Birliği, Tayyare, Hilâl-i Ahmer, Himaye-i Etfal, Spor Cemiyetleriyle Musuki Heyeti derdest keşad bulunan Türk Ocağı Emval-i Metrukeden olan ve sarraf Civan'ın hanesi namıyla maarif olan binaya nakil olunmuştur.

2. Binanın bir kısım odaları mezkûr cemiyet ve ocakların idare heyetleri ile, kütüphanelere ve salonlarıyla diğer aksanı, bilumum memurlarla, eşraf-ı memlekete ve gençlere ve mezkûr cemiyetler müntesiblerine tahsis olunmuştur.

3. Bina dâhilinde kahve, çay, limonata gibi meşrubat satılacak ve memleketimizde münteser, her nevi risaleler, yevmi siyasi gazeteler bulundurulacak ve muayyen gecelerde konferanslar ve müsamereler tertib edilecektir.

4. Binanın mefruşatı vesait tenvireye ve teshiniyesi, mümkün olduğu kadar zaireinin istirahatlerini temin edecek bir şekilde ihzar olunmuştur.

5. Bina, gece ve gündüz, aziz misafirlerine mütemadiyen açık bulundurulacaktır.

6. Halkımızı kahvehanelerin, gayri sıhhi köşelerinden kurtarmak, asri ve medeni bir cemiyet hayatı yaşatmak maksadıyla keşad olunan mezkûr mahale bilumum memurlarıyla ve her sınıf tüccar ve esnafın ve halkın, gençlerin rağbet buyuracaklarına itimadımız vardır.

15 Eylül 1926/ Sayı 254

Bir İrfan Ocağı Hakkında

- Muhterem Maarif Vekilimize Hürmetle -

Büyük Gazi'nin yüksek dehası etrafında toplanan inkılâbçıların Türk'ün, Türkiye'mizin ebedi saadet ve itilası namına çok kısa bir zaman içerisinde göz ile görülecek, el ile tutulabilecek bir halde meydana getirdikleri asar, göğüslerimizi fahr u gurur hisleriyle kabartan muvaffakiyetlerle mahmuldu. Türkiye'nin siyasi, ictimai, ilmi mukadderatı dünün biçareliğinden yüksek bir hamasetle kurtaran bugünkü ırcalimizin millet ve yurd namına sarf ettikleri mefkûre mesaisi, temin ettikleri muvaffakiyet gayelemizin parlak neticeleri hakkında taşıdığımız ümidlerin ilk işfelerini bize gösteriyor. Nitekim harab yurdun göbeğine doğru uzanan şimendifer hatları, memleketin en ücra köşesinde tecelli eden mal ve can emniyeti, iki sene zarfında açılan müteaddid, sanayi fabrikaları, her türlü vicdani ve şahsi hürriyetine kanun dâhilinde sahip olan millet, bu emniyet ve muvaffakiyetleri bittabi bugünkü inkılâba onun muhterem ırcaline medyundur. Milleti mütekâmil bir medeniyetin saadetine eriştiirmeği şiar addeden inkılâbçılarımız kıymetli gayelerinin etrafında faniler gibi mütemadiyen çalışıyorlar. Bu hummalı mesai bugünkü kudretiyle nihayetlere kadar devam edecektir. Dünkü münfesih idarenin perişan enkazı üzerinden yeni ve zinde bir vatan vücuda getirmeğe azmeden hali hazır hükümetin bütün vekâletleri mütemadiyen yürümekte ve millete zengin ümidler saçmaktadır.

Böylece samimi ve heyecanlı bir ruhla aradığımız beşeri saadetin husulüne en mühim amil, ilim ve irfandır. Memleket böyle ne kadar muhtaçsa; millet ondan daha fazla ırfana muhtaçdır. Artık her kafa bilgiye aid derin ihtiyaçlarını anlamış, çarelerinin tatbikine göz dikmiştir. Halkı okutabilmek, yarınki nesli hakiki bir ırfanla teşhiz edebilmek için bu gayenin nazım ve amili olan Maarif Vekâletimiz, Türkiye Maarifinin senelerden beri yaşadığı tezebbüdü izale ve maarif makinemize esaslı bir istikamet verebilecek tedabiri ittihaz etmekle meşgul görüyoruz.

Maarifimizin muhaç olduğu bu ilmi islahatı salahiyyatdar bir mefkûre-i azimle idare eden muhterem Maarif Vekilimiz; maarif meselesinin “okumak” meselesi olduğunu yakından takdirle ilmin asrî usulü dâhilinde maarifimizi tekâmül ettirebilmek için –muallim- meselesini nazar-ı dikkate almışlardır. Bu fikrin verdiği

ilhamla muhterem Necati Bey Efendi bu sene Türkiye'nin muhtelif mevkilerinde her türlü asrî ve ilmi şeraiti cari birkaç muallim mektebi açmağa karar vermişler; ilk adımı İzmir, İstanbul gibi mahallerde atmışlardır. Bu mekteblerin birkaç sene sonra maarifimize esaslı bir istikamet vereceğine şüphe yoktur. Esasen en salim çarede bu şekilde ki mekteblerin vereceği müsbet neticelerdir.

Maarif Vekâletimizin katî bir azimle küşâdına karar verdiği bu mekteblerin Anadolu'muza yeni bir ruh ve hayat feyizinin menbaı olacağını çok yakından takdir ettiğimiz için, mezkûr mekteblerden birisinin şehrimizde tesisine muhterem Vekilin himmet buyurmaları ötedenberi irfanın perestişkârı olan Yozgadlıları azim bir sürur ve minnet altında bırakacaktır. Yozgad, muhitinde yaşattığı irfanı kuvvetiyle şimdiye kadar vatana birçok mümtaz simalar yetiştirmekle müftehirdir. Memleketimizde tecelli eden bu irfan varlığının asrî bir şekilde takamülüyle hakiki bir irfan ocağını kendi göğsümüzde yükselmiş görmek bizlere en büyük şereflerin peyansız hislerini bahşedecektir. Aynı zamanda bu maksadın husulü için Yozgadlılar taleb edecek her türlü muaveneti canla ifaya amadedir. Şirin beldemizin zümrüt kucağında Türkiye irfan ordusunun mühim bir müessesesini hürmetle yaşatmak ve bu müessese ile muhitimize şeref kazandırmak, bizim için gayedir. Binaenaleyh hali hazırda büyük bir vasiyet ve kıymeti haiz olan Erkek Orta Mektebimiz herhangi bir tedilatla Maarif Vekâleti'nin arzu ettiği şekle tahvile müsaid olacağı gibi, yeniden yapılan mekteb-i heyeti talimiyesine aid meskenler içinde müsaid aramız mevcuttur.

Yozgad'ın Yerköy istasyonuna altı saat mesafede bulunması açılacak mektebin her türlü ihtiyacatını kolaylıkla temine amil olduğu gibi herkez hükümetlede mesaisini teshil ve teşri edecek; aynı zamanda talebinde bu vesaitten her suretle istifadesine müdar olacaktır. Memleketimizin meşhur olan hava ve suyu; talebelerin sıhhatine nafî tesirler yapacağı gibi; istihsalatımızdaki bollukta mektebin iaşe masarafatını tahfife müdar olacaktır. Bu ve buna mümasil esbab-ı saire ile şehrimiz, mekteb için intihab edilecek civar vilayetlere her suretle mercuttur.

İnkılâb-ı hükümetimizin yurdun muhtelif mahallerinde açtığı mektebler, fabrikalar gibi ilim ve fenn müessesatı yanında hissemize bir Erkek Muallim Mektebinin tefrikini bir hak olarak görüyor ve isafını temenni ediyoruz. Kalbimizden taşan çok samimi bir hisle bu temennimizi muhterem Maarif Vekilimiz Necati Bey

Efendi'nin kabul buyuracağını ümid etmek de bizim için bir hakdır. Ümidimizin tahakkuk ettiği gün Vekil Bey Efendi muvaffakiyetlerindeki isabeti görmekle sevineceklerdir.

Binaenaleyh büyük istikbâlin büyük mefkûrecisi istirhamımızı isafla Yozgadlıları ebedi bir şükrande bırakacaklardır.

Ahmet Rafet

13 Temmuz 1927 / Sayı 293

Maarif Emini İshak Refet Bey Efendi Şehrimizde

Maarif Emini İshak Refet Bey Efendi Cuma günü akşamı otomobille Ankara'dan şehrimize teşrif buyurarak Türk Ocağında bir gece istirahattan sonra ertesi sabah refakatlerinde kız mektebi muallimlerinden Mehmet Ali Bey olduğu halde Çorum'a hareket etmişlerdi. Refet Bey, pazartesi günü avdet ederek muallimler birliğinin misafiri olmuşlar ve şehrimiz maarifiyle alakadar olarak birçok mesail üzerinde tedkikat yapmışlardır. Maarif Emini Bey bu sabah refakatlerinde Çorum İlk Tedrisat Müftüsü Zeki Bey'le Ankara'ya hareket etmişlerdir.

20 Temmuz 1927 / Sayı 294

Köy Muallimliği Kursu Açıldı

Ankara'da Orta Mekteb mezunlarıyla bu derece tahsil görenleri iki ayda köy muallimi yetiştirecek bir kurs açılmıştır. Lise mezunları bilaimtehan şehir muallimi olabilecekler, Sivas'ta ilk tedrisat müfettişleri kursu da bugün açılmıştır.

11 Temmuz 1928/ Sayı 344

İnkılâb Muvacehesinde Muallimler

Meşum umumi harbi takib eden milli mücadeleden sonra halk fakir, yurd perişan düştü. Bu yanık ve yıkık memleket ancak mütemadi bir saik müsbet neticeleriyle müteselli olabilirdi.

Senelerden beri ihmal edilen maarif meselesi iyi bir safhaya dâhil olmadıkça Türkiyatın pek muhal olduğunu anlayan Cumhuriyet idaresi bu zaruri mühim ihtiyacı bertaraf etmek için azami fedakârlığın ifasından çekinmedi. Memleketin her

köşesinde mektepler küşâd etmeye, onlara muallimler yetiştirmeye başladı. Halk, her şeye rağmen verdi ve veriyor. Buna mukabil yalnız şunu istiyor. Türk çocuğu bilgi ile mücehhez vatana müfid bir uzuv olarak yetişen asrın çocuğu olsun. Heyet-i umumiyenin talebi şöyle böyle bu arzuda tekâsüf eder.

Bugünün çocuğu yarının büyüğü olduğuna göre yarından emin olmak için bugünkü çocuklar tam manasıyla irfanın azimkâr birer yolcusu olmalıdırlar. Bunun içinde halkın evladlarını ellerine teslim ettiği muallimlerin şuurlu ve müdrük olmaları lazımdır. Memleketimiz büyük himmet, ciddi hizmetlere arz-ı iftikâr ediliyor. Memleketin mukadderatında pek mühim bir vazife sahibi olan, hatta bu mukadderata hâkim mevkiinde bulunan muallimlerimiz birer “sanılmaz” olmalı ve o görüş, o imanla çalışmalı ki bizimde memleketimiz cennete dönsün.

Bir muallim bugünkü vaziyetiyle bu memlekette herkesten ziyade mesuldür. Milletin, şu halinde ona yaptığı büyük fedakârlıklara karşı o daima şükran borçlu olduğunu bilmeli ve o suretle çalışmalıdır.

Medeniyet âleminde yüzümüzü ağartacak yegâne rehberimiz muallimlerimizdir. Onlar bütün evzah ve etvariyle terakkinin, medeniyetin muhterem birer mümessili olmalıdırlar. Koca Türk milleti kalemi silahi, kitabı tapudan bu Türk ordusuna çok sıcak bir ümidle bağlanmış, onu arkasından adım adım takib ediyor. İşte bu ordu mensubları gayelerini, nokta-i hareket ve muvasalatlerini iyi bilmeli ki o muazzam ve masum kitleyi saadete itilaya isal edebilmiş olsunlar...

Yükselmenin, ilerlemenin nasıl ve ne demek olduğunu genç ve ateşin dimağlara nakşedip memleketi garb medeniyeti dairesine sokacak muallimlerdir. Bir muallimin vazifesi çok şumullu ve ihatalıdır. Yalnız memleketteki üç, beş saatlik vazifesini yapmakla bu millete, insaniyete karşı olan borcunu ödemiş sayılamaz. Bu mefkûre ile der ki garb milletleri muallimlerinin mütemadi bir sa'yi ile bugünkü mevkiye kadar yükselmişler, yere göğe hâkim olmuşlardır. Hayat ve umran asarından mahrum memleketler hep böyle canlanıyor, terakki ediyor, mesud oluyor... Hâlbuki Anadolu böyle mi? Ciddi bir çalışma ile az zamanda her bucaktan hayat fişkırır bir kabiliyeti sinesinde, camiasında taşıyor. Elverir ki muallimlerimiz

yüce bir mefkûre etrafında ittihat etsinler ve iman etsinler ki bir millet harici zaferle yalnız kurtulur, dâhili muvaffakiyetle de hem kurtulur, hem yükselir.

Her hareketi garbın hasedi nazarından kaçmayan mefkûreci bir milletin muallimi, kâmil, faziletkâr, mütevazın, vazifeşinas, haluk, vatan ve milletperver bir insan olmalıdır. Asrımız dedikodu asri değil, iş asridir. Vatan tehlikeye düşmeden evvel o tehlikeyi sezme, icab eden tedabiri almak lazımdır. Bu hususda en büyük vazife ve mesuliyet muallimlere terettüpedir. Çünkü istikbâlin adımlarını techiz ve teslih eden onlardır.

Milli inkılâbın temelini eserleriyle takviyeye memur olan bu mukaddes mesleğin kıymetli müntesiblerinden samimi bir hisle temenni ettiğimiz bu esas her an mütezayid bir halde görmek ümidlerimizi yükseltecek bize, vatana hayat verecektir. Mesleğin kutsi şuurunu idrak edemeyen menfi hareketleriyle ulviyetini ihlal edenlerin göze çarpan her vakaları gayeye nasıl sekte verirse yarından beklediği hidayeti muallimlerin omzunda gören halk da inkisarla bedbin olur. Fazilet-i seciye ve şerefin ehemmiyetli sahibleri olan muallimlerden bize nefh edilecek şey ümid ve eserdir. Bedbiyni ve inkisar nefret ettiğimiz bir şeydir.

Akdağmadeni Cenab Bahaddin

3 Teşrini Evvel 1928 / Sayı 357

Orta Mektebe Gelen Muallimler

Orta Mekteb müdür muavinliğine tayin edilen Kayseri Lisesi tabiiyyat muallimi Şükrü Bey Kayseri'den tarih ve coğrafya muallimliğine tayin olunan Münir Bey uşaktan şehrimize gelmişlerdir. Kıymetli ve genç muallimlerimize hoş geldiniz der muvaffakiyetler temenni ederiz.

14 Teşrin-i Sâni(Kasım) 1928 / Sayı 362

Orta Mekteb de Muallim Sınıfı Açılacak

Muhterem Maarif Emni İshak Refet Bey Efendi bize iyi bir müjde verdiler. Memleketimiz maarifinin istifadesine taalluk eden bu haber karşısında sevindik. Binaenaleyh müteşebbüslerini hürmetle yâd ediyoruz. İlk mekteblerin ihtiyacını nazar-ı dikkate alan Maarif Vekâleti mekteplere muallim bulmakta mühim meşkilata

maruz kaldığı gibi birçok muallimler meslekten yetişmediği için maarifimiz arzu edilen vechde kuvvetli bir tekâmül gösteremiyordu. Bu hali izale etmek aynı zamanda kolaylıkla mesleğe vakıf muallim yetiştirmek üzere orta mektep mezunlarına iki sene meslek dersi gösterilib ilk mekteblere muallim olmalarını temin için bazı mahallerde orta mekteplerin son sınıflarına iki sınıf daha ilave ve bu sınıflarda orta mekteplerin son sınıflarına iki sınıf daha ilave ve bu sınıflarda orta mekteplerden neşet eden efendiler usul-ü tedrisi, ruhiyat vesair dersler okutularak muallim olarak yetişmeleri muvaffak görülmüştü. Bu meyanda şehrimiz orta mektebine de iki sınıf ilave edilerek, orta mektebi ikmal edub muallim mesleğine girmek arzu eden efendiler, bu sınıflara kabul edilecek, iki sene tedrisat ve tatbikattan Sonra ilk mekteblere erkek muallim mektepleri mezunları salahiyetinde muallim olacaklardır. Memleketimize bahşedilen şu istifadeli fırsattan gençlerimizin istifade edeceklerini ümid ederiz. Ayrıca haber aldığımız nazaran Maarif Emini Bey, hemen kayd muamelesine başlanması için Maarif Müdürü Bey'e emir vermiştir.

2.5.6.2. Talebe Haberleri

11 Mayıs 1927 / Sayı 285

Mektepler Bayramı

Yarın mektepler bayramıdır. Hava müsaid olduğu takdirde bütün mektepler tatil edilerek talebeler muallimler ile birlikte tenezzüh mahallerinde kendi aralarında bayram yapacaklardır. Hava müsaid olmadığı takdirde bayram, ertesi güne talik edilecektir. Maarif Vekâletinden Mektepliler bayramı hakkında gelen tamimde haricden davetli olarak hiçbir şahsın iştirâk edemeyeceği tasrih edilmiştir. Yarının büyüklerini teşkil eden irfan yavrularının tesyid edecekleri bayramı tebrik ederiz.

20 Temmuz 1927/ Sayı 294

Avrupa'ya Talebe Gönderilecek

Küçük sanayiye tanzim ve ıslah etmek maksadıyla teşkil olunacak meslek mekteplerine muallim yetiştirmek maksadıyla Avrupa'ya yirmi talebe gönderilecektir.

Kız sanayi, kız lise, kız muallim, erkek, orta, ziraat sanatlar mektebinden mezun olanların şeraiti anlamak üzere maarif dairesine müracaatlarını tavsiye ederiz.

7 Mart 1928 / Sayı 327

Orta Mekteb Talebelerinin İleri Bir Hareketi

Orta Mekteb talebeleri mektebin muhtaç çocuklarına yardım etmek üzere bir yardım yurdu tesis etmişlerdir. Yurt idare heyeti geçenlerde hasta olan bir talebenin tedavisiyle alakadar olarak hastayı doktora muayene ettirmişler. Doktorun gösterdiği ihtiyaç üzerine otomobille hastaneye nakil etmek suretiyle hasta bir arkadaşına çok şefik bir yardımda bulunmuştur. Yardım heyeti bununla da iktifa etmeyerek bikes bir talebeyle elbise tedarik ettikleri gibi on kadar talebenin de öğle yemeklerinin Hilâl-i Ahmer cemiyetinden verilmesini temin etmişlerdir. Genç talebelerimizin kalbinde yer tutan bu muavenet ve alaka hissini takdirle karşılar; kendilerini heyet-i ictimaiyemiz içinde daima böylece himayekar ve mütesanid görmek isteriz.

11 Temmuz 1928/ Sayı 344

Memleket Namına İstanbul'a İki Genç Gönderildi

Bu sene Orta Mektebden ale'l-a'lâ derecede mezun olan zekâ ve faaliyetleriyle nazar-ı dikkati celb eden Ali Nabi ve Durak Efendiler muallim mesleğine intisabı arzu ettiklerinden İstanbul'da açılan muallim kursuna memleket hesabına gönderilmişlerdir. Memlekete müfid birer uzuv olacaklarından emin bulunduğumuz bu iki gencimize muvaffakiyetler dileriz.

14 Teşrin-i Sâni(Kasım) 1928 / Sayfa362

Orta Mekteb Talebelerinin Şefkat Müsameresi

Geçen Cuma Orta Mekteb talebeleri belediye sinemasında çok güzel bir müsamere verdiler.

Genç talebelerimiz verdikleri müsamere ile memleketin durgun ve yeknesak hayatına neşeli bir değişiklik temin etmekle beraber irfan yolunda beraber yürüdükleri fakir arkadaşlarına da mühim bir yardım yapmış oldular. Tahsil için muhtelif mekteblere devam eden birçok kimsesiz ve fakir memleket çocukları var. Gıdasızlıktan benizleri solan, bakımsızlıktan ömürleri eriyen bu yavruları düşünmek, onların ihtiyaçlarına elimizi uzatarak soluk benizlerine kan ve hayat eseri vermek en mukaddes bir borcumuzdur. Orta Mekteb talebeleri aralarında yaşayan fakir arkadaşlarını bu âli hisle himaye ve muhafazayı düşünerek bizlere borçlu olduğumuz

bir vazifeyi ifa ettirmiş oldular. Orta Mekteb gençlerini taşıdıkları bu âli ve insani hislerden dolayı tebrik ve takdir ederiz.

Müsamereyi oldukça zengin bir programla hazırlayan mektebliler programın her maddesinde ümit etmediğimiz muvaffakiyeti gösterdiler. Aramızda yaşayan kimsesizlere karşı ibraz etmemiz lazım gelen vazifeye ve sanayii nefiseye dair son sınıf talebelerinden Salahaddin Efendi'nin irad ettiği beliğ hitabe herkeste kuvvetli bir tesir bıraktı. Yine son sınıf talebelerinden muhterem valimiz Ali Rıza Bey Efendi'nin kerimeleri Mediha Hanım kadınlığın hak ve hürriyetine aid “intikam” monoloğunda çok muvaffak oldu. Alkışlandı. Adil Efendi “ah şu büyükler” monoloğunu pürüzsüz yaparak alkışlandı.

“Ümidin Güneşi” piyesi mekteb ve mektebli şerefiyle çok mütenasib bir şekilde temsil edildi. Temiz bir safvet ve masumiyetle âli, insani hisler arkasında koşan temiz kalblerinde ulvi hisler çarpan Orta Mekteb gençlerinin bu muvaffakiyetini ve şefkat-i alakalarını takdirle karşılız.

2.5.6.3. Okuma/Yazma Haberleri

10 Rebi'ülahir 1341 /30 Teşrinî Sani 1331/Sayı 66

Derd Bilinmedikçe Deva Bulunmaz

Anadolu'da devam eden fakrî zaruret ve felaket-i sairenin yegâne sebebi cehalet olduğunu kabul etmeyen bir ferd yoktur. Şu halde teşhis-i marazda isabet-i tamme hâsıl olmuştur. Fakat marazın teşhisi tedavisini teshil edeceği hakkındaki destur bu mesedeki cari olamıyor; usul-ü tedavide ârâ ve efkâr tehallûf ediyor.

Bundan evvelki makalemizde dahi arz edildiği vechle hastanın tevdî edildiği tabib-i müdavî tebeddül ve tekessür ettikçe usul-ü tedaviye o kadar teğayyür ve tehallûf ediyor.

Ondört seneden beri tatbik ve tecrübe edilen çarelerin hiçbirisi müşir olmadı bilmem atiyen olacaktıdır.

Mararz-ı müzmin mariz-î şayan-ı merhamet olduğu cihetle çarenin acil olması lâbuddur.

Hâlbuki bizim etıbbanın tatbikine teşebbüs ettikleri çare-î tedavî hem gayri musîb, hem de batîdir.

Derd saklandıkça devada isabet bulamaz. Bizim bu sütunlarda derdi bütün üryanlığıyla meydana koymaya çalışacağız ki deva da derd ile mütenasib olsun ve tabib-i müdavi derde göre deva tatbik etsin.

Anadolu'da kasaba ve şehirlerde okuryazar yüzde beş derecesindedir. Fazla olduğunu itikad ı iman edenler var ise aldanıyorlar ve aldatıyorlar.

Yine tekrar ediyoruz; derdimizi saklamayalım, kendimizi aldatmayalım. Bu bir hakikattir; bir kaide-i riyaziyeden daha müsebbettir.

Köylere gelince oralarda, Anadolu'nun ruhu, bütün menbai kuvvası olan o yerlerde okuryazar hiç kalmamıştır. Bu devletin ihya ve idamesine hizmet eden ve hala etmekte olan o yerler zulmet-î cehalet içinde mevcudiyetini kayıp etmiştir.

Meşrutiyetten beri gönlüm bu elem ile müteellimdir. Bundan on iki sene evvel suret-i gayri resmiede neşr edilen Yozgad gazetesinin sayı 25 Kanun-i Evvel 326 tarih ve "48" numrolu nüshasında "Açık konuşalım" serlevhasıyla yazdığım bir makalede demiş idim ki:

(Hani o müdafî-i islamiyet, muhafızı şeriat olan ulemamız niçin sustular? Köylerde şeraiti islamiye, ahkâm-ı ilahiyye nisyan derecesine geldi.

Haram ve helal musavî add olunuyor; köylülerimiz metanında öyle müslüman var ki artık ibadat ve muamelat ve itikadın sair kısmı dursun cehaletleri cenab-ı hakkın mekân ve zamandan münezzehe olduğunu bile bilmelerine hail oluyor. Ahkâm-ı ilahiyeyi tebliğe memur olan ulemamız şu hale nasıl yahammül ediyor? Niçin köylerde cehlin azalası esbabına teşebbüs etmiyor. Niçin gidupde rızaullaha tebliği ahkâm etmiyor? Acaba niçin? Yoksa murad-ı ilahi böyledir?)

Aradan on iki sene geçti köylerimiz ne ulemanın ne umeranın nazar-ı dikkatini celb etmedi. Anlatılan/Anlaşılan bazı kimseler kasaba ve şehirlerde menfaat-î şahsiye peşinde, tabut arkasında, musalla başında, hükümet kapısında dolaşiyor. Hiç birisinde Allah rızası için bir hatve attığı görülüyor. Milletın maarefetinden mesul

olan makam-ı mürecci' dahi kağıd üzerinde her sene başka bir program yazmakla meşkul bulunuyor. Kasabalar ne ise... Fakat köyler bu hal ile çileden çıktı ve çıkıyor.

Elimizde bulunan tedrisat-ı ibtidadiye kanununda her zekur ve enasın tahsil-î ibtidadiyesi mecburi olduğu hakkındaki hüküm kat'î yazıldığı kağıddan harice tesir edemiyor. Çünkü köylerde mekteb binası, maarifte muallim ordusu değil bir neferi yoktur. Yozgad livası sekiz yüz karyeyi cami iken hemen elli köyde ancak mekatib-î ibtidadiyye var ise yedi yüz ellisi herşeyden mahrumdur. Mektebi olan bu elli köye bile muaallim bulamıyor. Bulunanlar var ise onlarda işe yaramıyor. Bu hal ile bir asır daha mürur etseydi yüzelli köye muallim bulmak ihtimali dahi tasavvur olunamıyor. Zira muallim dar'ül-mualliminden ve mekteb-i sultaniyenin son sınıflarından neşet edenlere mahsustur.

Hâlbuki Anadolu'da üç ve dört mahalde dar'ül-muallimin ve mekteb-i sultani vardır. Bunlardan neşet edecek talebebib adedi her sene elliye baliğ olamaz, bunlardan bir kısmı dahi muallimlik mesleğine girmezse yüz sene sonra Anadolu'nun pek muallim yetiştiremeyeceği bedahet derecesinde emin etmektedir. Şu vasî bir asırda bin muallimle hiç bir iş göremeyeceği tezahür eder. Fakat köylerimizin bir asır değil bir kaç seneye bile tahmmülü kalmamıştır. Maraz-ı mühlik, marızı şayan-ı merhamettir.

Şu mariz-î cehlin penceyi emanında eman dileyen köylerimiz acil bir tedaviye muhtaçtır. İşte bu müdavatın muacileyet-i tatbikindedir, yoksa maarif için sarf edilen bütçe-î servetler, bunca imkânlar beyhudedir.

Geçen gün benim gibi düşünen bir iki zat ile görüşürken bahis buraya intikal etmiş idi. Zevat-ı müşarun ileyh dahi tedavinin acil olması tarikini elzem ediyorlardı. Bunlardan birisi köyleri kurtarmanın çaresi her sene mükelefiyet-i askeriyeye dâhil olanların meyanında mekteb medrese görmüş olanları şu suretle muallimlik edebilecekleri ' mekteb-î âliye ve sultaniyeden neşet edenleri kurada ikişer sene muallimlik etmek suretiyle askerlik ve mulazımlık vazifelerini ikmal ve bulunduğu köyde bu iki sene zarfında muvaffak olamadığı takdirde bu müddedün temdidi suretiyle hâsıl olacağını, bundan acil, bundan müesser çare bulunamayacağını söyledi. Diğeri dahi yalnız Yozgad livası misal-ı irae ederek

livanın şamil olduğu sekiz yüz karyenin her yirmisini bir mıntıka olmak üzere biltefrik kırk yerde altı sınıflı birer birer mekteb binası inşa olunarak yirmi köylü çocuklarını bu mekteblere sokacaklar leyf olarak tahsil ettirmek ve bu kırk mektebin maaşat ve masarafatı sekiz yüz köyün tekâlîfe-i inzamamen verdiği maarif hassasıyla idare etmeyen tedrisat-ı ibtidaiyye vergisi olarak sekiz yüz köyden tahsiliye-i temin etmek suretiyle yapılacak çarenin arz-u halden ziyade acil beyan-ı mütalaa etti. Şu iki tarikin feckalade olduğuna şüphe edilemez! İse de biz maarifin terakkisi hususunda pek geç kalmış olduğumuzdan alelade usuller ve tedbirlerle iş görecektir zamanda bulunmadığımız cehaletle bu gibi fevkalade usüller tatbikine muhtacız. Anadolu'nun her tarafında maarif terakkisi için muşavere-i ilmiyyede bulunan heyet ve zevatla Maarif Vekâletinden istirham eyler ve deriz ki;

Mariz-i mühlik mariz-î şayan-ı merhametdir mudavat fevkalade ve acil olmazsa netice vahimdir.

Ahmed Hamdi

20 Teşrin-i Evvel(Ekim) 1926 / Sayı 259

Okumak ve Okutmak İhtiyacı

Türkiyemizin milli mevcudiyetini ilmi esasları üzerinde müteali bir şekilde görebilmekliğimizin ancak maarif meselesiyle mümkün olduğu takdirde hepimiz müttetikiz. Asırlardan beri medrese ilminin cahil bıraktığı Türk milletini asrın müsbet bilgileriyle techiz ve teali ettirebilmek bittabi bir zaman meselesi olduğu kadar bir şekil ve usul meselesidir. Yüzde on beşi ancak ilim ve mağrifet feyzinden müstefid ve müstenir olan bizim gibi bir memleketin bir cümlede yüzde doksan beşini okuyup yazma sahibi yapmak birçok avamil tahtında bir imkânsızlıktır. Fakat bu imkânsızlık karşısında elimizi, kolumuzu bağlayıp kalacak da değiliz. Milleti okutmak için ne gibi çareler, usuller varsa hepsine başvurmak suretiyle mutlaka Aziz Türk milletini cehaletten ilmin terbiyesine erişirmek yolu bulacağız. Bu mühim meselenin mekanizması Maarif Vekâletindedir. Maarif Vekâleti alakadar ve vazifedar olduğu bu meseleyi ihtiyacımızla mütenasib bir şekilde başarabilmek için mütemadiyen çalışıyor, okumanın umumi menbaı olan mekteblere kanaat etmeyerek resmi hususi müesseseler, cemiyetler vasıtasıyla da halkın okumasını temine gayret

ediyor. Maarif Vekâletimizi böyle cemali bir alaka ile ilgilenir görmek; ati hakkında bize kuvvetli bir ümid verebilir. Çünkü mademki bu meselede azim vardır, samimiyet vardır. Bittabi muvaffakiyette onun mütemmimidir.

Bu hafta Dâhiliye Vekâleti bilumum vilayetlere halk dersaneleri hakkında bir tamim neşr etmiş; Dâhiliye Vekâleti okumanın Türkiye'miz için ne derin bir ihtiyaç olduğunu candan bir alaka ile tamiminde izhar ederek halk dersanelerinin temin-i nevakız ve tekâmülü için bu sa'y-i mebrurun teşvik ve teyidine vilayetleri, vasıta kılıyor. Beri tarafta muallimler birliği umumi merkez icra heyeti riyaseti de Dâhiliye Vekâletinin bu tamimine zeylen bir temenni ilavesiyle gayeyi takvii ediyor.

Görüyoruz ki hükümet, Türk halkını cehaletten kurtarmağı, Türk halkına başardığı inkılâbı ancak ilmiyle payidar ettirmeğı kendisine bir şiar addetmiştir. Dün, "mektepleri kapadığım takdirde maarif meselesi halledilmiştir" diye menfur ve cahil bir mefkûreye hizmet eden hükümetle" Türkiye halkını ebedi bir refaha, kavi bir istikbâle kavuşturmak en kati yol mektepler ve onların saçacağı feyz-i ve irfandır" diyen iki hükümet arasında fark vardır. Şu halde okutmak mefkûresi mesul heyetlerle birer salahiyetdar, her münevver zatın kafasına kök salmış bir iman fikridir.

Beri tarafta okumaya muhtaç olan halk da; okumanın şahsiyetine temin edeceği fevaidi takdir, cahillik kara kâbusundan müteneffirdir. Halk, okumak için çok derin bir alaka ve ihtiyaç içerisinde. Okumak nimetinden mahrum kalanlar acı bir tali' taşıdıklarını takdir ediyorlar. Demek oluyor ki okumak ve okutmak ihtiyacı müteakiben hedefe doğru adım atmak kıvamına gelmiştir. Bu mühim meselenin hummalı bir aşkla yürüyebilmesine engel olan yegâne bir mesele var. Bu mesele de maişet meselesidir. Köylü okumağı takdir ediyor; çiftine, davarına yardım edecek adam bulamadığı için çocuklarını okutamıyor. Şehirli hayat pahalılığı karşısında karnını doyurabilmek için çocuğunu beş on para istifade temin edecek bir sanatkâra çırak veriyor; ilk tahsilini ikmal etmiş bir genç, maişete medar olmak için orta tahsil yerine bir sanata iltica ediyor. Orta tahsilini ikmal eden bir talebe hayat pahalılığı karşısında âli tahsilini ikmale imkân bulamıyor. Şu halde halkı okutma ihtiyacını bir gaye addedenlerimiz bu engelin refine çare bulmadırlar. Okumak ihtiyacını candan hissedenler bütün ekme yerine yarım ekmeğe razı olmalıdırlar. Görülüyor ki her iki tarafta müteakiben bu inkali deffetmek zaruretindedirler. Bu mani kaldırılmadığı

takdirde itiraf edelim ki Türkiyemiz için bir hayat meselesi olan okumak meselesi şumullu bir şekilde kök salamayacaktır. Hükümet halkın okuması için her türlü teshilatı yapmakla beraber daha birçok çareler bulacaktır. Hükümetin bu samimi gayretine, halkımızda biraz feragati ihtiyarla okumağa koşmalıdır.

Şehrimiz muallimler birliği bu kış için iki dersaneli bir halk dershanesi açmıştır. Birlik ilanını yapalı on beş gün olduğu halde talep olanların adedi hissedilecek miktarda azdır. Bu rağbetsizliği saiki her ne olursa olsun memleket hesabına iyi bir netice değildir. Bunu halk da okumağa rağbet yok şeklinde de tefsir ve telakki edemeyiz. Şayed böyle olsaydı ilk mektebler talebe ile dolub taşmaz, orta mekteb sınıflarını şubelere ayırmak mecburiyetinde kalınmazdı. Bunu sırf çocuk velilerinde tecelli eden bir kabahatin neticesi olarak görüyoruz. Okumaktan mahrum kalan her çocuğun velisi sanat ustası nezdinde bulunan çocuğun okumasıyla alakadar olarak çocuğu mutlaka tahsile sevk etmelidir. Hatta yalnız çocuklar değil; sinni kemale gelmiş insanların tahsilide şarttır.

2 Teşrin-i Sâni(Kasım) 1927 / Sayı 309

Okuma Bilmeyenler Okutuluyor

Maarif dairesinin çok hayırlı bir işe teşebbüs ettiğini görmekle memnun olduk. Birçok sebepler, ihmaller neticesi ilk tahsilini yapamayanlara hayatta kendilerine elzem olan okuyup yazmayı öğretmek için bir dersane küşâd edilmiştir. Cahil halkı okutmak hükümetimizin maarifi siyasetinde fazla ehemmiyet verdiği bir hakikattir. Bu hakikatin yakından takdir ve takibi maarifcilerimiz için ehemmiyetli bir vazifedir. Muallimlerimizi bu mühim vazifeyi ifa için hevesle çalışır görmek, vasıl olmak istediğimiz gayenin tahkikine kuvvetli bir alamet oluyor. Muasır medeniyetin kemalini milli benliğinde tecelli ettirmek isteyen Türkiye'miz ve Türkiye'nin aziz halkı için her şeyden evvel cehle galebe etmesi, halka okumak ve yazmağı öğretmesi şarttır.

Birkaç liralık hesabını defterine kayd etmesini bilmeyenlerin, mektubunu başkasına yazdırmak için okuyup yazma bilenlere boyun eğenlerin hükümete aid basit müracatları için arzuhaleci dükkânlarını dolaşanların taşıdıkları eza ve mahrumiyet cidden acıdır. Biz istiyoruz ki halkımız okusun, içinde yaşadığı âlemin

hadisatını mehma imkân öğrensın cehaletin kara pençesinden yakasını kurtararak medeni bir varlığın sahibi olsun.

14 Mart 1928 / Sayı 328

Teşekkür

Muhterem mebusumuz Süleyman Sırrı Bey Efendi birliğimiz kütüphanesine birçok kıymetli mecmua ve kitab hediye etmek suretiyle birliğimize bütün bir teveccü göstermişlerdir. Muhterem mebusumuzun ibraz buyurdıkları alaka ve kadirşinaslığa birlik namına alenen teşekkürü bir borç telakki ederiz.

Akdağ Madeni Muallimler Birliği

Namına Muallim Mehmet Nuri

2.6. Anadolu Ajansından (A.A) Yayınlanan Haberler

Anadolu Ajansı, Milli Mücadelenin başlarında, girişilen milli davanın sesinin her yana duyurulmasına yönelik doğru ve yansız haberciliğe duyulan büyük ihtiyaçtan ortaya çıktı. Anadolu Ajansından önce Osmanlı Devleti topraklarında Türkiye- Havas Reuter ajansı çalışmalarını sürdürmekteydi. Türkiye-Havas Reuter ajansı; İtilaf devletleri ile Damat Ferit Paşa Hükümeti arasında varılan uzlaşma gereğince yabancılara haber imtiyazı verilerek kurulan bir oluşumdur. Özellikle Mondros Mütarekesi'nin ardından bu ajansın yayınladığı tüm haberlerin yanlı olduğu görülmektedir.

Anadolu Ajansının tarihi Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihi ile paralellik arz eder. Bir haber ajansının kurulması fikri Mustafa Kemal'in Anadolu topraklarına ayak basması ile başlamıştır. 16 Mart 1920'de İtilaf devletleri tarafından İstanbul'un işgali üzerine devlet merkezi ile bütün bağlarını kesen Mustafa Kemal Ankara'da fiilen milli hükümet kurmuştur. Tamda bu zamanda Anadolu Ajansının kuruluşu Anadolu mücadelesinin kurtuluş hareketiyle başlamış ve devam etmiştir.

Ülke idaresinin, içeride ve dışarıda, milletin yüksek ve hayati çıkarlarına uygun bir şekilde idare edilememesi, düşman propagandalarını memleket içinde ve dışında yayacak bir teşkilatın bulunmaması yüzünden memleketin karşılaştığı güçlükleri gören Mustafa Kemal bir an önce bir haber ajansının kurulması çalışmalarını başlatmıştır¹⁵. 6 Nisan 1920'de Anadolu Ajansının kurulma kararı alınmış ve 9 Nisan'da bir genelge ile bütün kolordulara, vilayet ve müstakil livalara, Müdafa-i Hukuk heyetlerine, Müdafa-i Milliye idare heyetlerine bildirilmiştir¹⁶.

Anadolu Ajansı muhabirleri, kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün her çalışmasında yanında oldular; yurt gezilerini izlediler, halka seslenişini, gösterdiği

---

¹⁵ A.A kuruluşu, *Tarihçesi ve Safahatı*, 1925-1935, s.4-6

¹⁶ Orhan Koloğlu, *Havas-Reuter'de Anadolu Ajansına*, Ankara 1994, s.47-48

hedefleri, en iyi biçimde duyurdular; haberleriyle Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlerinin kök salması için, çaba gösterdiler.

Anadolu Ajansı, 1925 yılına gelindiğinde yapısal değişikliğe uğrayarak, şirket statüsüne kavuştu.

Anadolu Ajansının kuruluş amaçlarına baktığımızda Türkiye'de ve dış dünyada gelişen olaylar hakkında, iç ve dış kamuoyunu en doğru bir biçimde bilgilendirmeyi amaç edindiği görülüyor.

Anadolu Ajansı, yansız habercilik anlayışı ile Yeni Yozgad Gazetesi sütunlarında yerel basına, Anadolu insanına ulaşma imkânı bulmuştur. Yeni Yozgad Gazetesinde yer alan Anadolu Ajansı haberlerinden bir kaçı:

2.6.1. Yurtiçi Haberler

2.6.1.1. Hükümet Haberler

16 Kânûn-ı Evvel (Aralık)1925/ Sayı 218

Dâhiliye Vekili Cemil Bey'in Beyanâtı

Ankara 12 (A.A.) – Meclis'de bütçe müzakeresi münasebetiyle Dâhiliye Vekili Cemil Bey demiştir ki; memleketin vaziyet-i umumiye ve dâhiliyesi fevkalade iyidir. Vezaif-i idareye ve inzibatiye pek müsaid sahada ceryan etmektedir. Asayiş mükemmeldir. Halk refah ve sükunetle işlerine devam ediyorlar. Memlekette faaliyetde hiçbir hata yoktur. Ufak tefek vakayı faileri de yakalanarak muhakim tarafından tecziye edilmektedir. Şark ve cenub hududlarımızda mukabil taraf memurlarının müsamahası yüzünden hududumuz dâhilinde çapulculuk maksadıyla bazı tecavüzat vaki olmuşsada halkımızın ve hudud kuvvetlerimizin gayreti sayesinde bunlar layık oldukları mukabeleyi görüyorlar. Cemil Bey umumi tahrir-i nüfusun bu sene yapılacağını bütçeye bu maksatla tahsisat konulduğunu polis ve pasta memurlarının ve dâhiliye merbut diğer küçük memurların maaşına zam yapıldığını idare memurlarını teknil ettirmek için bir tatbikat mektebi açılacağını söylemişlerdir.

30 Haziran 1926/ Sayı 243

Adliye Vekâletinin Bir Kararı

Ankara 14 (A.A.) Adliye Vekâleti vatandaşların şeref ve haysiyetleriyle alâkadar ve adab-ı umumiyei ihlal edecek surette davaları hakiyen ceryanını ve bu kabil davalar tefsilatının gazetelerde men-i intisarını medu umumiliklere mütebelli etmiştir. Halef-i memnuiyet neşr eden gazeteler hakkında derhal takibat yapılacaktır.

30 Haziran 1926 /Sayı 243

Hükümet ve Belediyelerce Yıkıtılan Binalar

Ankara 29 (A.A) – 330'dan itibaren hükümetce ve belediyelerce yıkıtılan binaların sahiblerine emval-i gayrimenkuleden verilen binaların tapuları verilecek bedelleri belediyeler zimmetine kayd olunarak on musavi takidde belediyelerce maliyeye tediye edilecektir.

2 Şaban 1927 / Sayı 272

Teşvik-i Sanayi Kanunu

Ankara 1 (A.A.) – Heyet-i Vekile'de tetkik edilmekte olan yeni Teşvik-i Sanayi Kanunu layihası eski kanunun gümrükten muaf tuttuğu makine alet ve edevata yitik malzemeyi ilave etmekte birçok mevad ve lüzum sanayinin ve müessesatın gümrükten vergilerden muafiyetini ve memleketin mevad-ı ibtidaiyesini mamul yol gösterecek mahalli ihtiyacı müstemeran tatmin edecek müessesat için muhtelif istisnaiyet ve imtiyazlar derpeş eylemektedir.

27 Nisan 1927 / Sayı 283

Millet Meclisinde Bütçe Müzakeratı

Ankara 11 (A.A.) – Meclis bir dereceli intihâb usulünün kabulü teklifini ruznameye almış bütçe müzakeresine devam ederek meclis bütçesini bir milyon 996 bin, riyaset bütçesini 313 bin, divan-ı muhasebe 440 bin, şurai devlet 234 bin, diyanet işleri bir milyon 796 bin, maliye vekâleti 27 milyon 381 bin, divan-ı umumiye bütçesini dokuz milyon 874 bin, rusumat bütçesini beş milyon, tapu ve kadastro bir milyon 366 bin lira olarak kabul etmiştir.

4 Mayıs 1927 Sayı 284

Meclis Sıhhiye Bütçesini Kabul Etmiştir

Ankara 12 (A.A.) – Sıhhiye Vekili Refik Bey ihtiyacımıza kâfi çiçek aşısı istihsal ve tedkiki muayyen mıntikalarda imraz ve zahiruye ve sıtma mücadelelerine muvaffakiyetle devam edildiğini geçen bir sene zarfında memlekette imraz-ı sâriye zuhur etmediği yalnız üç muhtelif mahalde kızıl hastalığı çıkararak müsablardan vefat edenlerin yüzde onu geçmediğini hastanelerin faaliyet ve vazife hakkında izahat verdikten sonra bu sene Ankara’da büyük bir hıfzısıhha müessesesi vücuda getirileceğini ilave etmiştir. Meclis sıhhiye bütçesini kabul etmiştir.

18 Mayıs 1927/Sayı 286

Millet Meclisinde

Ankara 16(A- A) Millet Meclisi Türk- Alman ikamet mukavelelerini tasdik etmiştir. Türkiye Estonya muahedenamesi de tasdik olunmuştur. Diğer bir kanunla tahrir-i umumi nizamnamesinin 58’inci maddesinden mahrur on bin kuruş, elli bin kuruşa iblağ edilmiş mücededen inşa edilen müskafatı harç olmak üzere 331’den evvel tahrir-i umumi yapılan mahaller bu hükmün şümulünden hariç tutulmuştur.

29 Şubat 1928 /Sayı 326

Büyük Millet Meclisinde Seferberlik Kanununun Birinci Müzakeresi Kabul Edilmiştir

Ankara 28 (A.A.) – Millet Meclisi dünkü celsesinde seferberlik kanunu birinci müzakeresinde kabul etmiştir. Bu kanuna nazaran cerb ihtimali olduğu veya memleketin dâhili vaziyetince lüzum gördüğü takdirde erkân-ı harbiye-i umumiye riyasetinin mütealasını aldıktan sonra veya aynı makamın teklifi üzerine icra vekilleri heyetini seferberlik ilanına kadar verebilecektir. Reisicumhurun tasdikini muteakib bu karar müvaki-i tatbika vazîğ olunur.

21 Mart 1928/ Sayı 329

Meclisde Hariciye Bütçesi Müzakeratı ve Hariciye Vekâletimizin Beyanâtı

Ankara 12 (A.A.) – Millet Meclisi hariciye bütçesini üç milyon 214 bin, dâhiliyeyi beş milyon 272 bin, posta ve telgrafı beş bilyon 471 bin, emniyet-i

umumiyeyi üç milyon 953 bin, umum-u jandarmayı dokuz milyon 195 bin, iskân müdüriyetini iki buçuk milyon, matbuatı 498 bin lira olarak kabul etmiştir.

Tevfik Rüşti Bey nutkunda harici siyasetimizin huzur ve emniyetimi istihdaf eden ve beynelmilel ihtilaflardan asla istifade etmeyerek bilakis milletler arasındaki hüsnü münasebette menfaat bulan mustakimane mahiyetine işaret ederek muhtelif suallere cevaben demiştir ki Balkanların zaman zaman muhtelif siyasetlere cevhlankah olduğu ve arasıra balkonlar arasında neticelenmeyen umumi anlaşma teşebbüslerinin vuku bulduğu malumdur. Balkan devletlerinin cümlesiyle ve ayrı ayrı her biriyle hüsnü münasebete azami müsteid ve taraftar olduğumuzu her münasebetle söylemekte olduğumuz gibi dâhil olmadığımız veya haberdar bulunmadığımız her hangi bir teşekkülü bittabi aleyhimizde telakki edecek ve ona göre tedabire mütevessil olacağımızı da izhardan hiçbir suretle karib olmadık.

18 Nisan 1928 / Sayı 332

İktisâd Meclisi Aliyesi

Ankara 13 (A.A) – Ticaret Vekâletince hazırlanan İktisâd Meclisi Âliyesi lâyihası heyet-i vekileye sevk olunmuştur. Lâyiha başvekâlete merbut 24 âzâlı ve âzâ sıfatını hâiz bir kâtibi umumi ile üç muavinden mürekkep bir iktisat meclisi âliyesi teşkilini tazammun etmektedir. Azânın müddeti dört senedir. Birisi ordudan on bir i erbab-ı iktisattan olmak üzere on ikisi heyet-i vekilce diğerleri iktisâd müessesatı ve teşekküllerince intihâb olunacaktır. İki senede bir kur'a ile âzânın yarısı değiştirilecektir. Bu meclis yapılacak iktisâdî nizâmnamelerle bunların memleket ihtiyacatına tevafukunu ve aralarındaki ahenk ve irtibatı tedkik ve mütalaa beyan edecek kararları istişarî mahiyette olacaktır.

9 Mayıs 1928/ Sayı 335

Ajans Haberleri

Ankara 7 (A.A.) – Büyük Millet Meclisi Şeyh Said isyanı ve müteakib şekavet hadiseleri dolayısıyla isyan mıntikasında 23 Teşrin-i Evvel 1927'ye kadar askeri ve memuriyn-i devlet tarafından isyanın tenkili emrinde yapılmış olan bütün ifâl-i hareketin cürum ve kabahat addolunmayacağına dair kanunu kabul etmiştir. İsyân ve şekavet hadiselerinde müdhaldar bulunanlarla bu hadiselerin vukuundan idare-i

irfaniyenin ilgasına kadar aynı mıntika-i efrad tarafından yapılan cürum ve kabahatlerle meznun ve mahkûm olanlar hakkındaki takibatın icrası ve hükümlerin infazı te'cil edilmiştir. Üç ay zarfında dehalet etmeyenler te'cilden istifade edemeyeceklerdir.

Diğer bir kanunla Ankara'da yapılacak müvessat-ı sıhhiye için iki milyona kadar tahidata girebilmesi hakkında sıhhiye vekâletine mezuniyet verilmiştir.

2.6.1.2. Mahkeme Haberleri

19 Mayıs 1926 / Sayı 238

Ankara 9 (A.A) – Ankara İstiklal Mahkemesi kısmı seferberlik esnasında sevk edilecek efradı göndermemek, terhis edilecekleri şubede elkoymak bazı firarileri ikamet vesikasıyla terhis etmek, rüşvet ve suistimalde bulunmakla maznun bahçe şube reisi Binbaşı Rasim, Yüzbaşı Nureddin Efendi'yle yazıcıların muhakemesine başlamıştır.

21 Temmuz 1926 / Sayı 246

İttihatçıların Muhakemesi Başladı

Ankara 24 (A.A.) – İstiklal Mahkemesi ittihatchı ve yağmacıların isticvabına devam etmiştir.

4 Ağustos 1926 / Sayı 248

İttihatçıların İstihcabı

Ankara 26 (A.A.) – İstiklal Mahkemesi bu gün Gür Ali İhsan küçük talati esbak Maliye Nazırı Cavid'i isticab etmiştir. Cavid bilhassa ikametgâhında akit olunan ictimai ceryan eden müzakerat ittihaz olunan mükarrat etrafında sualler sorulmuştur. Cavid'in mahalinde istinabe suretiyle ifadesi alınacaktır.

4 Ağustos 1926 / Sayı 248

İttihatçıların Tahkikatı

Ankara 25 (A.A.) – İstiklal Mahkemesi tahkikatına devam ederek İttihat-ı Türkî katib-i umumisi Mithat Şükrü ile katib mesullerinden Ali İhsan'ı isticvab etmiştir. Tahkikat neticesinde münfesih fırkanın hafi teşkilat ve faaliyeti hakkında

muhtelif ve mühim vesaik elde etmiştir. Ve faaliyetle alakadar görülen Hüseyin Cahit'in tevkiğine karar verilmiştir.

29 Şubat 1928/ Sayı 326

İsmet Paşa Hazretlerinin Divan-ı Âli'deki İfadeleri

Ankara 26 (A.A.) – Başvekil İsmet Paşa bugün divan-ı âlide yavuz meselesinin heyet-i vekiledeki safahatını münakaşa pazarlık gibi usullerde mevcut talimleri muamelatı izah etmiş; İhsan Bey heyet-i vekileden yalnız kalender ve pazarlık için karar aldığını ve karardan bir gün evvel mezkûr şirkete ihaleyi mütezemin mektup göndermiş olduğunu yavuz mukavelesinde de heyet-i vekile kararı hilafına olarak hazine aleyhine şirket ile tedilat yapıldığı ve mahal-i emniyet hareketde bulunduğunu beyan ederek emniyeti su-î istimal hatta su-î istimal gibi hallerin her birinde kanunun takib ettiği cürümlerden olduğu ancak her şeyden evvel emniyete havahşikar olması ve emniyete layık bulunması icab eden bir vekilin sui-istimal ile alakası bir cemiyeti inhidam ettirebileceğini söylemiştir.

İsmet Paşa İhsan Bey'in ifali hakkında tahkikat icrasını 13 Teşrin-i Sâni'de emir etmiş, tedkikat neticesi heyet-i vekilenin 17 Teşrin-i Sâni tarihli ictimaında tekrar etmiştir. Bundan bir gün sonra İhsan Bey İsmet Paşa'ya bir mektup göndererek hakkındaki dedikoduların doğru olmadığından, inkılâbçıların birbirleri ile uğraşmaması lüzumundan bahsetmiştir. İsmet Paşa kendisinin kızmasını ve takibatın bundan inbas etmesi imkânını reddederek mektubu divan-ı âliye tevdiğ etmiştir. İhsan bey kabinede kalmayacağından haberim yoktu diyor hâlbuki vekillerin hepsi meclis idaresinden istifa ettiği halde İhsan Bey İş Bankası meclis idaresinden çıkamamış ve niçin çıkamadığını soran İktisâd Vekili Rahmi Bey'e bakalım kabinede kalacak mıyım? Demek suretiyle kendinin dâhi kabinede kalacağını şüpheli addettiğini göstermiştir. Şahid Rahmi Bey'de bu sözleri teyid etmiştir. İsmet Paşa izahatını bitirirken demiştir ki; Ceryan eden muamele-i devletin mesaisini helal etmek, cumhuriyetin kanunlarına mügayir bir safahat göstermek itibariyle olduğu gibi müşterek emniyet hissiyle çalışan vekillere ve Cumhuriyet hükümetinin mevcudiyet ve itibarını nükuz mahiyetindedir. Biz son ana kadar vazifemizi ifa ettik. Cumhuriyet büyük mahkemesinden adalet isteriz. Şahit sıfatıyla Adliye, Mudafa-i Milliye, Maarif, Hariciye, İktisâd Vekilleri istimag edilmişler. Mütihazsıs

meselesinin heyet-i vekilede müzakere reddedilmiş olduğunu tedilatın kabineye tekrar getirilmesi lüzumunu teyid etmişlerdir. Müdafa-i Milliye vekili imza esnasında bir tahliye gelmesinin çıkarılması yüzünden hazinenin asgari yüz altmış bin lira zeyn ettiğini söylemiştir. Mahkeme pazarertesi devam edecektir.

7 Mart 1928 / Sayı 327

Şaki Altundiş İdam Olundu

Ankara 20 [A-A] – İstiklal Mahkemesi meşhur şaki Altundiş Hacı Süleyman'ı idama, arkadaşları olmakla meznun İsmail ve Mahmut'un beraatlerine, Ulvi'nin gıyaben idamına karar verilmiştir. Altundiş bu gece asılmıştır.

21 Mart 1928 / Sayı 329

Divan-ı Ali İhsan Bey Muhakemesinde Birçok Şahitleri Dinlemiş ve Mahkemeye Yeni Bir İhbar Vaki Olmuştur

Ankara 27 (A.A.) – Divan-ı âli bu gün İhsan Bey muhakemesine devam etmiştir. Dava yeni bir safhaya girmiştir. Müdde-i umumi şimdiye kadar mahkemede hiç mevzu bahis edilmemiş olan şu iki noktada tahkikatın tevsî talebinde bulunmuştur. Sen Nazarık Vekili Gavurar tarafından Sapançalı Hakkı Beye İhsan Bey için yüz bin liralık mahrum bir mektup verilmiştir. Hakkı Bey bunu kanaat-ı bahş bulmayarak tutup atmış yerine ikinci bir mektup almıştır. Yavuz mukavelesinde heyet-i vekili kararı hilafına bir senede tamir ve iki senede te'diye esasının ihlali suretiyle yapılan tadilatda te'diye usulünde fatura esası kabul edilmiştir. Faturalara yüzde on zam edilerek bu yüz bin lira İhsan Bey için tefrik olunacaktır.

Hakkı Bey Paris'te iken gavdaretle görüşerek hükümetçe tediye vuku buldukça itası mukarrer komisyondan İhsan Bey'in namında yüz bin frank almıştır. Hakkı ve Nureddin Beyler yüz bin liralık mektubdan âdem-i malumat beyan etmişlerdir. Nureddin Bey Hakkı Bey'in Paris'te yüz bin frank aldığını işitmediğini ve fabrikadan da bunu tahkik ve teşvik ettiğini söylemiştir. Hakkı Bey hastalığından dolayı Paris'te komisyonunu aldığı bu yüz bin franktan maada Ankara'da da beş bin lira almış olduğunu söylemiştir.

Heyet-i hâkime tevsî-i tahkikat ile bazı şahitlerin daha celbine karar vermiştir. Fikret Bey'in avukatı müdafa şahidi olarak Yunus Nadi ve Haydar Rüştü Beylerin

istimaini istemiştir. Bunlardan maada yüz bin liralık mektup ve yüz bin frank meselesini müdde-i umumiliğe ihbar eden Ekrem Hamdi Bey'de şahitler arasındadır.

2.6.1.3. Diğer Haberler

23 Kânûn-ı Evvel(Aralık) 1925 / Sayı 219

Kütahya Hattı

Ankara 10 (A.A.) – Kar hasabıyla Kütahya – Tavşanlı hattında faaliyet düşmüştür. Kütahya'dan itibaren dokuz kilometre tavsiye terabiye yapılmıştır.

21 Temmuz 1926/ Sayı 246

Milli İktisâd Bankası

Ankara 19 (A.A.) – İstanbul şehir emaneti Milli İktisad Bankasının emanet-i sermayesi olduğundan emanete mâl edilmesi için teşebbüsatta bulunmuştur.

21 Temmuz 1926 / Sayı 246

İzmir'de Abide

Ankara 17 (A.A.) – İzmir abide heyeti 3 Eylül'de İzmir'e girerken şehit düşen dört neferimiz için inşa edilmekte olan abide için birer kıtanın gönderilmesini şairlerden ricaya karar verilmiştir.

29 Eylül 1926 / Sayı 256

Umumi Telefon Tesisatı

Ankara (A.A.) – Ankara'da umumi otomatik telefon merkezinin rüsum-u keşadı dâhiliye, müdafa-i milliye, maarif, maliye, ticaret vekillerinin köşklerine telefon ederek umumi muhaberat keşad edilmiştir. Ankara ve İstanbul telsiz telefon istasyonlarının işletme ruhsatı on sene müddetle Türk telsiz telefon şirketine verilmiştir. Bu hususdaki mukavele imzalanmıştır. Şirket yakında faaliyete geçecek Anadolu ajansının bütün haberlerini memleketimizin her tarafına dakikasında vereceği gibi muayyen zamanda da konserler ve hitabeler verdirecektir.

23 Mart 1927 / Sayı 279

Hilâl-i Ahmer Merkez Umumiyesinin Kongre Hazırlığı

Ankara 20 (A.A.) – Hilal-i Ahmer merkez umumisi cemiyetin 1927 – 1928 bütçesini kabul ile kongre tedkik encümenine havale etmiştir. Adana, Bitlis, Rize, Tokat, Giresun, Sivas ve Urfa Hilal-i Ahmer merkezleri intihabatı tasdik edilmiş ve Berlin'deki beynelmilel konferans cemiyeti namına iştirâk eden Hakkı Şinasi Paşa'nın izahati dinlenmiştir.

11 Mayıs 1927 / Sayı 285

İş ve İtibar-ı Milli Bankaları Birleşti

Ankara 10 (A.A.) – Bugün İstanbul'da ictima eden İtibar-ı Milli Bankası hissedaran heyet-i umumiyesi bankanın İş Bankası'na ilhakı hakkında teklif-i müzakere ederek dört müstenkif yedi muhalife karşı 1235 rey ile İş Bankasına ilhaka karar verilmiştir.

11 Mayıs 1927/ Sayı 285

Aksaray'da Elektrik ve Un Fabrikası

Ankara 14 (A.A.) – Aksaray'da iki seneden beri yapılmakta olan elektrikle mütehrik un fabrikası merasimle açılmıştır. Civar vilayetelerde kazalardan heyetler gelmiş adeta bayram yapılmıştır. Fabrika harekete geçmiştir.

Uşak Şeker Fabrikasının İlk Şeker İstihsalı

Ankara 14 (A.A.) – Uşak şeker fabrikasında ilk şeker mahsulü sureti-mükemmelede istihsal edilmiştir. Cuma günü yapılacak keşad rüsmü için hararetli hazırlıklar vardır.

Ankara ve İstanbul'dan birer hususi tren davetlileri Uşak'a götürecektir.

6 Temmuz 1927 / Sayı 292

Reisicumhura Yapılacak Merasim

Ankara 27 (A.A.) – Hariciye Vekâleti Reisicumhur hazretlerinin seyahatlerinde yapılacak merasim ihtiramıyla talimatnamesini tesbit etmiştir. Vali kaymakamlar hududlarında amira-i askeri, belediye reisi ve azâsı ticaret, ziraat odaları reis ve

azâsının muvasalatlarında istikbâl ederler. Bilumum siyasi ve ictimai cemiyetler mümessilleri istikbâl programına idhak edilmek şartıyla iştirâk ederler. Merasim-i askeriye müdafa-i milliye vekâletince tesbit edilecektir. Reiscumhur'un ikamet buyuracakları şehre muvassallatlarında üç defada yüz bir pare top atılır.

11 Nisan 1928/ Sayı 331

İzmir Felaketi Devam Ediyor

Ankara 10 (A.A.) – Dün müteadded zelzelattan maada gece saat üçü çeyrek gece ve bu sabah dokuzda iki şiddetli hareket-i arz olmuştur. Mail inhidam evlerden İzmir'de bir, Torbalı'da on bir ev yıkılmıştır. Halka çadır, malzeme ve iane tezyine devam olunmaktadır. Yeni nüfus zaiyatı yoktur.

Adana'da Seyhan nehrinin doğyanı devam etmektedir. Şimdilik şehir için tehlike yoktur. Sular gonca ocağında sedleri yıkarak tarla civarına yapılmış bir dönüm hububat ve pamuk mezruatını istila etmiştir. Epeyce hayvan telef olmuştur.

11 Nisan 1928/ Sayı 331

İzmir Felaketzedelerine İane

Feci bir hareket-i arz vakasıyla mühim zararlara uğrayan güzel İzmir halkına memleketin her tarafında yapılan muavenetlere Hilâl-i Ahmer cemiyeti vasıta olmaktadır. Memleketimizde güzel İzmirlielerin maruz kaldığı bu elim felakete yardım etmek üzere Hilâl-i Ahmer cemiyetinin şehrimiz merkezine tebriata başlamışlardır.

Halkımızın bu hususda mümkün olduğu kadar nakdi yardımı esirgemeyerek Hilâl-i Ahmere tebriatta bulunmalarını temenni ederiz.

İnşirah vermiştir. İzmir Vilayeti halkının samimi şükran ve tehsisatını arz ve iblag eylerim efendim.

İzmir Valisi

Kazım

13 Haziran 1928/ Sayı 340

İzmir'de Abide

Ankara 17 (A.A.) – İzmir Abide heyeti 9 Eylül'de İzmir'e girerken şehid düşen dört neferimiz için inşa edilmekte olan abide için birer kıtanın gönderilmesine şairlerden ricaya karar verilmiştir.

20 Haziran 1928 / Sayı 341

Samsun – Sivas Hattı

Ankara 10 (A.A.) – Samsun-Sivas Hattı Kânun-ı Sâni sonunda kavağa vasıl olacaktır.

Ankara-Sivas Hattı için alınan yolcu vagonları İstanbul'a gelmiştir.

18 Ağustos 1928/ Sayı 349

Yeni Harflerimizi Herkes Öğrenmeye Başladı

İstanbul 14 (A.A.) – Yeni harflerimizi tespit eden komisyon dün İstanbul'da Reisicumhur tarafından kabul buyrulmuş mesaisi hakkında arz-ı ma'lûmât eylemiştir. Gazi hazretlerinin erkânı ve refâkatindeki mebuslar yeni harfleri öğrenmek için ders almaktadırlar.

29 Ağustos 1928/ Sayı 351

Gazi Bursa'daki Türk Harfleri Hakkında İrşadanda Bulundu

Ankara 28 (A.A.) – Reisicumhur Hazretleri dün refâkatlerinde başvekil dâhiliye ve maliye vekilleri olduğu halde halkın tezâhürâtı arasında Bursa'ya teşrîf etmişlerdir.

12 Eylül 1928/ Sayı 353

Başvekilimizin Malatya'ya Hareketi

Ankara 11 (A.A.) – Başvekil İsmet Paşa Hazretleri refakatlerinde Sıhhiye Vekili olduğu halde bu sabah daireyi intihâbiyelerine müteveccihen şehrimizden hareket buyurmuşlardır. Yerköy istasyonunda civar vilayet valileri ve belediye heyetleriyle halk tarafından istikbâl edilen Başvekil Paşa hazretleri valilerden

kuraklık tedâbiri hakkında îzâhât almış ve belediye heyetleriyle halkın ma'rûzâtını dinlemişlerdir.

2.6.2. Yurtdışı Haberler

2.6.2.1. Yapılan Antlaşmalar

2 Haziran 1926/ Sayı 240

Türk – Bulgar Muahedesi

Ankara 25 (A.A.) – Yeni ses gazetesi Suberaniye hariciye encümeninin Türk-Bulgar muahedelerini tasvib edildiğini istihbar ediyor.

21 Temmuz 1926/ Sayı 246

Türkiye – Yunanistan Müzakeratı

Ankara 17 (A.A.) – Atina'dan Fas gazetesine bildiriliyor. Türk – Yunan müzakeresinin cumartesiye kadar imzalanacağı bildiriliyor.

Ankara 21 (A.A.) – Atina'dan Rumca gazetelere bildirildiğine göre Türk – Yunan müzakeratı mühim ihtilaflar yüzünden münkatî olmuştur.

Yunan sefiri Akşam gazetesine beyanatında kendisinin geriye çağrıldığı hakkındaki haberlerin yanlış olduğunu Atina'da bazı hususat hakkında görüşmek ve hükümetten talimat almak için gideceğini müzakeratın inkatî hakkındaki haberlerin izah edilmiş olduğunu söylemiştir.

4 Ağustos 1926 / Sayı 248

Musul Muahedesi

Ankara 22 (A.A.) – Musul muahedesinin masduk nüshaları hariciye vekili Tevfik Rüştü Bey'le İngiliz sefiri Lindezei ve Irak merhusu Fettah Beğler arasında teati edilmiştir.

2 Şubat 1927 / Sayı 272

Amerika Mümessilinin Lozan Muahedesi Hakkındaki Muhtırası

Ankara 25 (A.A.) – Amerika mümessili Bristol hariciye vekâletine bir muhtıra vererek Amerika iyanının Lozan'da münkid Türkiye Amerika muahedesine

muvafakat ettiğini mütesefane bildirmiştir. Muhtarada deniliyor ki: Hükümetim mezkûr muahedeye ayanın muvaffakiyetini istihsal için her türlü mesaiyi saf etmiştir. Bu hadisenin iki memleket arasında işmdiyeye kadar cari olan münasebet-i samimiyenin devamını idam arzu mahiyetinde telakki edilmesi hakkında Türkiye'ye teminat itasına hükümetçe memur edilmiş bulunmaktayım. Türkiye hükümetinin de kendisi kadar bu münasebetin hüsn-ü muhafzaası için bütün nüfuzunu istimal edeceğine hükümetim kani bulunmaktadır.

16 Mart 1927 / Sayı 278

İki Hükümetin Müşterek Beyannamesi

Ankara 6 (A.A.) – İtalya ile Arnavutluk hükümetleri müştereken Tıran muahedesinin tatbikine veya bu muahedeye diğer üçüncü bir devletin iştirâkine veyahud İtalya Arnavutluk münasebetine dair bir müzakereye davet edilecekleri takdirde iki hükümet arasında evvel bael istiçare ve her iki hükümetinde müzakerata iştirâki vaki olacak veya böyle bir müzakereyi kabul etmeyeceklerdir.

16 Mart 1927/ Sayı 278

Amerika İle Siyasi Münasebetimiz Etrafında

Ankara 14 (A.A.) – Türkiye-Amerika arasında münasebet-i siyasiye ve iktisâdinin hair zımmında Tevfik Rüştü Bey'le Amiral Bristol arasında Ankara'da hâsıl olan itilaf neticesinde katî olunan mektuplar ve notaların metinleri matbuata verilmiştir. Bu vesaike nazaran iki hükümet-i siyasi ve şehindarı munasebeti hukuk-u devval esaslarına tevfikeyen yeniden tesis eylemek ve sefir göndermek ve tabilerinin birleşme ve akametleri şeraitini mütekabiliyet-i kâmile esasına müstenid muahedat ve mukavelat ile tanzim etmek husularında ittifak etmişlerdir.

23 Mart 1927 / Sayı 279

Amerika ile Ticaret Mukavelesi

Ankara (A.A.) – Bir ticaret mukavelesi akdine ve Lozan muahedesinin tasdikine kadar mevcut muvakkat ticaret itilafı bir sene temdid edilmiştir.

2.6.2.2. Genel Haberler

21 Kânûn-ı Sâni 1925 /Sayı 175

Cemiyet-i Akvamın Musul Hakkında Verdiği Karar

Ankara 17 (A.A)_ Cemiyet-i Akvam meclisi Musul hakkında müttefiken kararını vermiştir. Evvela Türkiye Irak hududu nihayeten bir vekil hudud olarak tesbit edilecektir. Saniyen İngiltere Irak'taki mandasının 25 sene temdîdi ve bu müddetin intizasından evvel Irak'ın Cemiyet-i Akvam'a kabulünü kayd-ı müntezemin olarak Irak'la akid edeceği yeni bir muahedeyi meclise tevdiyen davet olunmuştur. Altı ay sonra bu madde hükmünün icra edildiği meclise bildirilir bildirilmez meclis bu kararın katî bir mahiyet-i iktisab ettiğini hududun mahalinde tahdidini temine Salih tedabire tevsil edecektir.

Salisen ve takiben tahkik komisyonunun sulh ve sükunu temine ahaliyi teşkil eden hukuk himayesine ve ticari tedbirle müteallik vesayesinin ali kararallah mekan-ı sadikâne malum olmağa İngiltere mandanız sıfatıyla davet edilmiştir. Heyet-i merhusumuz celsede hazır bulunmuş Tefik Rüştü Bey'in bir mektubu okunmuştur. Mektubda bir itilafa vasıl olmak için evvelce yazdığımız halde kabul edilmeyen teklifimizin keenlemyekun hükmünde kaldığı bir devletin bir kıta-i arazi üzerindeki hukuk-u hakir edilmesinin ancak bu devletin muvaffakiyetiyle nihayet bulabileceğini Musul vilayeti üzerindeki hukuk-u hâkimiyetimizin heyet-i mecmuasıyla baki olduğu kabul edilen hudud Lozan'da reddettiğimiz hududun aynı olduğu bildirilerek bundan sonra söz Ankara'nındır, denilmektedir.

Heyet-i merhusumuz Paris tarikiyle Ankara'ya hareket etmiştir.

17 Mart 1926/Sayı 231

Almanya'nın Nokta-i Nazarı

Ankara 14(A.A)- Alman hükümeti Cemiyet-i Akvam'a duhul için daimi azalığa başka devletlerin alınmamasını şart koşmuştur.

Romanya’da Siyasetle Uğraşan Mülteciler

Ankara 14(A.A)- Siyasetle meşgul olduklarından dolayı Romanya hükümetinin Köstence’deki mültecileri teb’idi tarzda karar verdiği ve Köstence zabıtasının bu husus da emir aldığı meshaberdir.

Rus-Türk Ticareti

Ankara 14(A.A)-Anakara’da yapılacak Türkiye Rus ticaret muahedesi müzakeratına iştirak için İstanbul'a bir Rus heyeti gelmiştir.

Yakında Ankara’ya gelecektir.

Mübadele Komisyonunda

Ankara 14(A.A)- Mübadele meselesinden mütevellid ihtilafın halli için hükümetimiz tarafından vaki tekliflere karşı Yunan merhusu Papa âdem-i salahiyet beyan etmiştir. Papa ile bitaraf azalar Salı, Saraçoğlu Şükrü Bey Çarşamba günü İstanbul’a avdet edeceklerdir.

30 Haziran 1926/ Sayı 243

Yunanistan’da Tevkifat

Ankara 17 (A.A.) – Yunanistan’da sabık başvekil Anastasiava ile sabık nazırlardan Servinos hareket-i ihtilaliyede mudahedar olduklarından tevkif edilmişlerdir.

30 Haziran 1926/ Sayı 243

Yunanistan Vaziyeti

Ankara 25 (A.A.) – Ispah siyasi gazetesi Yunanistan’daki askeri ve bahri heyetlere yol verilmesini Musollini’nin müdafaasında Panalus İtalyan dostluğunu temin arzusuna atıf edecek başlıca Musollini arasında buna mümasil bir mukavemet husul bulmakta olduğunu ve Yunanistan’ın panaltizm havalilerine kapılarak tebdil vaziyet etmekte olduğunu yazıyor.

Musollini'nin Nutku

Ankara 25 (A.A.) – İtalya Başvekili Musollini Cenevre'de müteadi nutuklar söylemiştir. Bir nutkunda İtalya'nın faşist kalacağını söyleyerek demiştir ki milletler arasındaki mücadele bir sulhperverliğe rağmen günden güne çirkin şekil almaktadır.

4 Ağustos 1926 / Sayı 248

Dürzülerin Kıyımı

Ankara 26 (A.A.) – Dürzülerin Şam'a tarafındaki ihata hareketi kırılmıştır. 70 Fransızla birkaç Çerkes telef yüz kişi mecruh olmuştur.

4 Ağustos 1926 / Sayı 248

İbn'el Suud'un Merhusumuza Hediyesi

Ankara 26 (A.A.) – İbn-el Suud Hicaz kongresindeki merhusumuz Eyüb Servet Bey'e kıymetdar altın bir kılıç hediye ve yaverine bir altın saat vermiştir. İbn'el Suud merhusumuzdan hürmet ve selametlerinin Gazi'ye iblağını rica etmiş. Ve Gazi'nin yalnız Türklerin değil bütün Müslümanların hürmet ve muhabbetini celb ettiğini söylemiştir.

4 Ağustos 1926 / Sayı 248

Amerika'da Sıcak

Ankara 24 (A.A.) – Amerika'da sıcak dalgasından seksen kişi ölmüştür.

17 Teşrin-i Sani 1926/Sayı 263

Hariciye Vekilimiz Rusya'da

Ankara 13 (A.A.)- Tevfik Rüştü Bey Odesa'da fevkalade merasimle karşılanmıştır. Vekilimizi bizzat hariciye komiseri Çiçerin, Ukrayna hükümeti mümessili istikbâl etmiş toplar atılmıştır. Çiçerin, Tevfik Rüştü Bey'e bir öğle ziyafeti vermiş, dostane müdavele-i efkârda bulunmuştur. Rus ve Türk bahriyelileri mütekabil ziyaretler yapmışlardır. Dostça tezahüratta bulunmuşlardır.

Odesa'ya gelen Moskova sefirimiz Zekai Bey beyanatında Odesa mülakatının iki millet arasındaki dostluğu takviye suretiyle beynelmilel vaziyet üzerinde müsaid tesirler yapacağı ümidini izhar eylemiştir.

Odesa'da Hariciye Vekilimizin Çiçerin'le Mülakatı ve Parlak Tezahurat

Ankara 14 (A.A)- Tevfik Rüştü Bey'le Mösyö Çiçerin üç saat devam eden gayet samimi mukalematta bulunmuşlardır. Mesail-i hazıra ile iki devletin münasebeti müzakere edilmiş ve beynelmilel vaziyete merbut bulunan mesailerle temas olunmuştur. Bu mukalemat neticesinde nokta-i nazar-a iştiraklarının değişmediğini derin bir memnuniyetle müşahede etmişlerdir. Tevfik Rüştü Bey Çiçerin Şerefine hamidiyede mükellef bir öğle ziyafeti vermiştir.

Rus denizcilerinin bahriyelilerimiz şerefine verdiği ziyafette samimi nutuklar irad edilmiştir. Ziyafetten sonra kendilerine Odesa'ya muvaseletleri kıyama gösterilmiştir.

2 Şaban 1927/Sayı 272

Rus Ajansının Bir Tebliği

Rus ajansı İngiliz Maliye Nazırı Churchill'in İtalya başvekili Musolini'ye Rus aleyhdarlığına iştirâki şartıyla bir kısım Anadolu'nun İtalya'ya ilhakına amade bulunduğunu bir tebliğe itafen bildiriyor. (A.A.)

16 Mart 1927 / Sayı 278

Çin'de Yeni Bir Galebe, Çinliler Memleketlerinin İstiklalini İstiyorlar

Ankara 30 (A.A.) – Çin'de cenub milletperverlerin orduları şimal ordularını büyük bir hezimete uğratarak yirmi bin esir ve birçok panaim almışlardır. Şimal generallerinden birisi ordusuyla can-ı fayişe ki teslim olmuştur. Cenublular Pekin'e doğru ilerlemektedirler. Cha-i faişek hanekin hükümeti namına bir beyanname neşrederek berri ve bahri ecnebi işgal kıtatının çekilmesini, Çin'in istiklâlini, gümrüklerde ve afyon meselesinde serbestiyesini ahud ve atikenin ifasını talep etmektedir.

23 Mart 1927 / Sayı 279

Cemiyet-i Akvam'ın Yeni Bir Kararı

Ankara 15 (A.A.) – Cenevre Akvam Meclisi komitesi bir harb tehlikesi zuhuru halinde tehlike acil olmazsa tahkim ve te'lif usulü tatbiki ve cemiyeti ictimaa davetini kararlaştırmıştır. Tehlike acil olursa Cemiyet-i Akvam âzâsı devletlerin bahri ve havâi bir nümeyiş yapmasına İtalyan mümessili muhalefet etmiş ise de makul bir nisbet dairesinde nümeyiş yapılması takarrür etmiştir.

23 Mart 1927/ Sayı 279

Balkanlar'da Harb Tehlikesi Var Mı?

Ankara 23 (A.A.) – Yugoslavya ile İtalya arasında gerginlik devam ediyor. İngiltere hükümetleri Belgrad'daki sefirleri vasıtasıyla Yugoslavya hükümetine itidal vesayasında bulunmuştur. İştira zamanın bu mesele için cemiyet-i akvamı ictimaya davet edeceği doğru değildir.

İngiltere muhafil ve matbuatı vaziyet için bir endişe izhar etmemekle beraber Balkan hadisatını yakından takib etmektedir. Fransız matbuatı Yugoslavya'yı tecrid-i siyasetinde mühim rolü olan İngiltere'nin tehlike takdirinde vaziyetine olacağını soruyor.

22 Haziran 1927/ Sayı 290

İtalyalı Misafirler Ankara'da

Ankara 21 (A.A.) – İstanbul'u ziyaret eden İtalya bahriye cemiyeti azâsından altı zat İtalya sefiri ile birlikte bugün Ankara'ya gelmiştir. Heyet Tevfik Rüştü Bey'le İsmet Paşa'yı ziyaret etmişlerdir. Hariciye vekili misafirler şerefine bir öğle ziyafeti vermiştir. Heyet reisi nutkunda Musolini tarafından izhar olunan Avrupa'ya tabien birkaç saat için olsa bile Ankara'ya gelib Türk hükümetine arz-ı tazminatı iltizam eylediklerini ve daima dostane olan iki memleket münasebetinin günden güne takviyet bulunduğunu söylemiştir. Tevfik Rüştü Bey cevaben heyete Ankara'ya gelmek fikrini ilham eden Musollini'ye teşekkür ederek güzel Akdeniz'in kenarlarını bekleyenler arasında muhadetinden dâhi tabi bir şey olamayacağı ve bu gibi ziyaretlerin mevcut münasebet-i dosthanenin inkişafına hizmet edeceğini söylemiştir.

22 Haziran 1927 / Sayı 290

Tabiat Kongresi Varşova'da Açıldı

Ankara 30 (A.A.) – Varşova'da askeri tabiat eczacılık beynelmilel kongresi açılmıştır. Otuzu mütecaviz millet kongreye iştirâk eylemektedir.

25 Temmuz 1927/ Sayı 294

Futbol Takımımız Bulgarlarla Berabere Kaldı

Ankara 17 (A.A.) – Türk ve Bulgar milli takımları Sofya'da yaptıkları maçta üç üçe beraber kalmışlardır.

21 Mart 1928 / Sayı 329

Atina'da İsyân

Ankara (A.A.) – Atina: Hükümet Cumhuriyet muhafaza taburlarının ilgası emrini vermiştir. Taburlar emre itaat etmeyerek isyan etmiştir. Sevk edilen kıtaat hükümetin emrini infaz etmiştir. İki taraftan da zaiyat vardır. Birçok şahıs telgraf merkezlerine hücum etmiş kıtaatla ateş teati etmişlerdir.

2.6.2.3. Sefirlik Haberleri

12 Kânûn-ı Sâni(Ocak) 1927 / Sayı 269

Reisicumhur Hazretlerinin Londra Sefirimize Ziyafeti ve Sefirimizin Hareketi

Ankara 9 (A.A.) – Büyük elçimiz Ferid Bey dün Reisicumhur hazretleri tarafından akşam yemeğine, bugün İsmet Paşa'nın öğle yemeğine davetli idi. Her iki ziyafette Hariciye Vekilinde bulunmuştur. Ferid Bey akşam treniyle Londra'ya hareket etmiş, istasyonda Vekil-i Meclis Reisi mebuslar tarafından tesyi olunmuştur.

11 Mayıs 1927/ Sayı 285

Berlin Sefirimizin Mühim Bir Nutku

Ankara 9 (A.A.) – Berlin sefirimiz Kemaleddin Sami Paşa Saksonya'da iktisâdiyat konferansında bir nutuk irad ederek Almanya'nın eskisi kadar kuvvetlenmesinin Türklerce şayan-ı arzu olduğunu söylemiş; demiştir ki Türk Alman milletleri yekdiğerine dostlukla merbutturlar. Ticaret muahedesinin iki parlamentoca tasdikinden sonra hepimize düşen vazife bu muahedenin tekâfil ettiği iktisâdi ve

siyasi münafa-i hadım olmaktadır. Sulh-u cihan mütেকabil itimad ve samimiyetle kabil te'mindir. Türk-Alman münasebeti eskisi kadar dostanedir.

1 Haziran 1927 / Sayı 288

Sabık Amerika Sefirimizin Memleketimiz Hakkındaki İhtisası

Ankara 24 (A.A.) – Amerika mümessili Amiral Bristol aksa-i şarktaki yerli vazifesine ittihak için bugün İstanbul'dan müfarefet etmiştir. Amiral gazetecilere beyanında demiştir ki müstakli vazi nüfuz bir hükümet teşkil ve cumhuriyeti tesis ile Türkiye'ye medeniyet sahasında ictimai islahatı idhale muvaffak olmak şerefi Gazi Paşa'ya ve refikai mesaisine aiddir. Geldiğimde harita-i âlemden silinmek üzere olan Türkiye şimdi kuvullu sekkame bir millet teşkilatına malikdir.

1 Haziran 1927 / Sayı 288

Beynelmilel İktisâd Konferansında Merhusumuz Hasan Bey'in Mühim Bir Mektubu

Ankara 24 (A.A.) – Cenevre'de beynelmilel iktisâd konferansında merhusumuz Hasan Bey konferans riyasetine gönderdiği bir mektub da demiştir ki konferans tarafından derpeş olunan muteaddid-i vesaya yeni Türkiye'nin siyaset-i iktisâdiyesine hâkim olan direktiflere mutabık olub Türkiye'de saha-i tatbik bulmaktadır. Muamelatta musavat ve mütেকabiliyet, bu siyasetin esasını teşkil eder. Buna mukabil umumi ictimaya verilen raporda Türkiye'nin münafına ve ihtiyacına tevaffuk etmeyen mukarrat mevcuddur ki bunlar kendi hesabımıza reddetmek mecburiyetinde bulunacağız. Bundan başka konferansın netayicinden birisi de müteessür hususatın tahkikini Cemiyet-i Akvama tevdiğ etmek olacaktır. Hâlbuki hususi vaziyeti dolayısıyla bu takrirlere Türkiye istinad edemez ve nihai reye iştirâkdan istinkâfi tercih eder. Konferans mesaisini muvafık göreceği surette intac hususunu akvam meclisine tevdiğ eden bir karar kabul ederek hitam bulmuştur.

2.7.Değerlendirme

Yozgat Milli Mücadele döneminde oldukça zor günler geçirmiştir. Özellikle düşmanlarla mücadelenin çetin geçtiği bu dönemde yaşanan Çapanoğlu ve Yozgat isyanları ile bölge karışık günler yaşamıştır. İsyancılar Ankara Hükümeti tarafından bastırılarak suçlular cezalandırılmıştır.

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Yozgat halkının yaşanan bu kötü günleri unutturmak istercesine canla başla Cumhuriyet'in benimsenmesi ve inkılâpların uygulanmasında çalıştıklarını görüyoruz. Türkiye'de meydana gelen her şeyin birebir Yozgat'ta da yaşanmış ve uygulanmış olduğunu Yeni Yozgad Gazetesinden öğreniyoruz.

Mustafa Kemal Paşa'nın içte ve dışta belki en büyük takipçilerinden biri Yozgad gazetesidir. Mustafa Kemal'in yurtiçinde ve yurt dışında her gezisi her söylemi kendine gazete sütunlarında yer bulmuştur.

“Samsun'dan itibaren Orta Anadolu'da bir seyahat icrasıyla Ankara'ya avdet buyrulan Gazi Hazretlerinin Kırşehir, Yozgad tarihiyle avdet buyuracakları dâhiliye vekâletinden taraf-ı vilayete tebliğ edilmişti. Alınan haber üzerine gazisine kavuşacağını kuvvetle ümit eden halkımız icap eden hatırayı ikmal ederek büyük müneccînin memleketleri teşriflerine intizârda idi. Bu ümidin muhakkak olduğunu kabul ettiğimiz için geçen haftaki nüshamızda bu haberi halkımız müjdelemiş, Yozgadlıların coşkun hissiyatına tercüman olmuştuk.

Perşembe günü Kayseri'den alınan bir telgrafta Gazi Hazretlerinin memleketimize uğramayarak doğrudan Ankara'ya geçecekleri haberi bütün kalplerde mahrumiyetin tesirini hâsıl etmiş, halk, dört senelik iştiyâkın bu fırsatla zail olacağı ümidinin inkisârı karşısında cidden mahzun kalmıştır¹⁷.”

Özellikle Gazi Paşa'nın Yozgat ve civar illere yapacağı geziler halkta heyecan uyandırmıştır. Gazi'nin Yozgat'a olan ziyaretleri bayram havasında kutlanmıştır. Önemli günlerde Mustafa Kemal Paşa'ya çekilen telgraflar ve cevapları da gazetede yayınlanmıştır.

---

¹⁷ Yozgad Gazetesi nr.356,3 Teşrin-i Evvel 1928, s.1

Cumhuriyet bayramı kutlamaları halkı kaynaştıran eğlenceler haline dönüşmüştür. Gazi Mustafa Kemal'in Türk milleti adına yaptığı inkılâplar bayramlar vesilesi ile pekiştirilmiştir. Yozgat'ta da tüm Türkiye'de olduğu gibi bayramlar büyük bir heyecan ve şevk içerisinde kutlanmıştır.

“Resmi selamlaşmalardan sonra mektep talebeleri tarafından gayet vatan, milli ve heyecanlı nutuklar ve neşideler okundu. Toplar atılmıştır. Yaşasın Cumhuriyet nidası her fert tarafından samimiyetle yâd edildikten sonra merasim tebriklerinin ifası için valilik makamına çıkmıştır. Gündüzü coşkuyla kutlanan Cumhuriyet bayramının gecesi de aynı canlılıkla geçmiştir. Fenerlerin ve radyum lambalarının ışıkları ortalığı gündüzden daha fazla aydınlatmıştır¹⁸.”

Cumhuriyetin ilanından sonra başlatılan inkılâpların başlıca destekçisi ve yayıcısı Türk Ocakları olur. Yozgat'ta ise Ocağın Vali Asım Bey'in yoğun uğraşları neticesinde açıldığını görüyoruz.

“İnsanları birçok hedef peşinde birleştiren “din” camiası, milletlere ideal olmak hasasını kaybetmiştir. Ondokuzuncu asır, din yerine millet mefkûresini ikame eylemiştir. Bu gün her milleti müşterek bir camia altında toplayan millet rabitasıdır. Ki o milletin ferdlerini kopmaz bir bağla birbirine bağlıyor. Türk gençliği de bu idealin imanını ruhunda taşıyor. Milleti temsil eden müessese, bizde Türk Ocağıdır. Türk Ocağı; münevver zümrenin toplandığı bir merkez, münevver zümrenin kucakladığı bir mefkûredir. Orada maddi ceza ve menfaat değil, manevi eza ve saadet vardır. Yani Türk Ocağı münevver gençliğin feragat ve fedakârlık hissiyle mechuz olarak temsil ettiği bir faaliyet cihazıdır¹⁹.”

Türk Ocakları şehrin kalkınmasında en fazla hizmeti yapan kurumdur. Özellikle kendi içerisindeki seçimleri, kazalara açtıkları şubeleri, özel günlerde düzenledikleri eğlenceleri, okumaya verdikleri önem ve yeni harflere geçişte halka sağladıkları imkânlar ile Yozgat için önemli olduğu kadar basın da en fazla dikkatini çeken müessese olmuştur.

---

¹⁸ *Yozgad Gazetesi* nr.212, 4 Kasım 1925, s.2

¹⁹ *Yozgad Gazetesi* nr 283, 7 Nisan 1927, s.3

Ankara vilayetleri arasında en önemli bölge Yozgat'tır. Şehir meyveler ve bahçeler açısından çok zengin bir bölgededir. Kent ekonomisinde tarım ve hayvancılığın ayrı bir yeri vardır. Yozgat'ta Haziran başından Temmuz ayının başına kadar “ köhne panayırı” adıyla açılan pazar, çevreden oldukça fazla rağbet görüyordu. Daha çok at, kısrak, merkep, katır, karasığır ve diğer hayvanlar satılıyordu.

Bu panayıra sadece Yozgat değil, Kırşehir, Çorum, Zile ve Kayseri gibi komşu illerden de üreticilerin katılması panayırın çok hareketli olmasını sağlıyordu. Panayırın bölge ekonomisi için önemli bir olay olması nedeni ile gazetede panayır reklamları yapılmaktadır.

“Yozgad Panayırı bir mütad haziranın on altıncı günü keşad edilerek her cins hayvanatın alım satımına başlanacağı ilan olunur²⁰.”

Ancak 1925- 1928 yıllarında yaşanan kuraklıktan Yozgat panayırı da etkilenmiştir. Temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan halkın bu dönemde zor günler yaşaması bölgenin ekonomisini de olumsuz etkilemiştir. Bu durum ise gazetede yer alan panayır reklamlarının değişmesine neden olur ve panayırın durumunu dile getiren yazılar kaleme alınır.

“Her senenin panayırında mahsulâtta gayri panayırın revaçlı olduğu senelerde mahsulat üzerine de muamele cereyan ederdi.Hayvanat, mamulât ve masnuat üzerine emsalsiz satışlar olur,halk bu fazla olan malını değerli fiyatla satarak mühim istifadeler temin ederdi.....Merkebi inekle, ineği öküzle, öküzünü atla, atını camızla takas etmeye muvaffak olanlar kârlıyız diye köylerine dönüyorlar. Ne kasaplık kısır ineklere, genç düvelere müşteri var, ne de ağnam sürülerine, genç tay ve atlara talip var. Kayseri'den gelen bir iki tüccarla şehir dâhilindeki bir iki isteksiz alıcılardan başka bir şey yoktur²¹.”

---

²⁰ *Yozgad Gazetesi* nr.260, 27 Teşrin-i Evvel 1926, s.4

²¹ *Yozgad Gazetesi* nr. 343, 4 Temmuz 1928, s. 1

Yozgat panayırı bölgenin en önemli iktisâdî faaliyeti olmasının doğal bir getirisi olarak çok fazla insanı 1928 yılında da kendisine çekmiştir. Ancak bu sefer panayıra iştirâk eden insan sayısında bir azalma olmamasına rağmen pazar hareketli değildir. Sadece küçük çaplı değersiz alışverişe ve değış tokuşa ev sahipliğı yapmış, eski ihtişamından eser kalmamıştır.

1925-1928 tarihlerinde Türkiye'nin tamamına hâkim olan kuraklık ve ekonomik bunalım sosyal ve siyasi yaşamı fazlasıyla etkisi altına almıştır. Halkın temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık idi. halk Büyük Millet Meclisi'nin gerek tarım gerekse hayvancılık ile ilgili almış olduğı kararları uygulamaktan geri kalmadı. Yozgat'ta bu bunalımdan fazlasıyla etkilenmiş ve sık sık aranılan çareler ve alınması gereken önlemler dile getirilmiştir.

“Memleketimizde iki aydan beri hissi olunacak bir şekilde un buhranı devam ediyor. Köylü şehre satmak için un getiremediğı gibi, kendisi de ihtiyacına kifayet edecek unu şehirden tedarik etmek üzere şehir pazarına müracat etmektedir. Şehir halkında bazı tüccarların Eskişehir veya İstanbul'dan celb ettikleri unu satın aldıkları gibi, köylü de tüccarın haricden celb ettiğı unu mebaya etmektedir. Memleketimizin bir ziraat memleketi olmasına rağmen haricden un celbine mecbur olması şayan tesir ve dikkat bir meseledir. Bu vaziyette geçen sene mevsimin kısır ve kurak olması sebep add olunuyorsa da biz bütün illeti bu noktada bulmuyor, daha esaslı bir fenni mesailde görüyoruz. Memleketin iklimi vaziyetine göre ziraat usulümüzü tebdil ettiğimiz vesait-i faniye rağbet göstermekteyiz. Bilhassa şehrimizin zahire pazarı haline kalbine ehemmiyetle teşebbüsü ettiğimiz takdirde bu müessesef ahvalin her sene başka başka şekillerde devam etmesini mutlak addediyoruz²².”

Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olması yaşanan kuraklığın çok daha fazla hissedilmesine ve önlem alma arayışlarına sebep olmuştur. Uzun yıllar süren kuraklıktan dolayı şehrin iktisâdî yapısını korumak ve güçlendirmek adına İş bankasının bir şubesinin Yozgat'a kurulmak istenmesi halkın duyarlılığının neticesidir.

---

²² *Yozgad Gazetesi* nr.300,30 Ağustos 1927, s.2

“Geçen sene temadi eden kuraklığın tevellüd ettiği vaziyet-i elmiyeye zimmeten bir de kış mevsiminin uzun ve şiddetli geçmesi; mahalli ziraimizin gerek mahsulât ve gerekse hayvanatını mühim hasarat ve zaiyata uğrattı. Gerçi bu vaziyeti ihdas eden esbabın umumi surette refî gayri mümkün ise de az çok tahfif ve tedili esbabını tehri etmekden de geri durmak bir ahmaklıktır. Mademki muhitimiz umumiyetle hayvanat yetiştirmek ve ziraat etmekle iştigal ediyor; o halde bu gibi şabat-ı ziraiyeyi tevazen ettirmek için ne gibi çareler var ise aranmalı ve tatbiki şitab ettirilmelidir²³.”

Yozgat'ta baş gösteren kuraklık ve ekonomik sorunlar sebebiyle Hilâl-i Ahmer tarafından 5 bin lira yardım gönderilmiştir.

“Memleketimizde hüküm süren içtimai sefaletin elim vaziyeti karşısında memleket muhtaceynini düştükleri sefaletten kurtarmayı mukaddes gayesinin ulvi bir vazifesi telakki eden muhterem Hilâl-i Ahmer cemiyeti şehrimiz merkezine gönderdiği beş bin lira ile binlerce bedbahtın sefaletine yetişmiş, birçok gözyaşlarını silmiş, aç midelere bir lokma ekmek bırakmaya muvaffak olmuştur²⁴.”

Tarım ve hayvancılık sektörünün ekonomiye katkısı noktasında yeni usul ve tekniklerin kullanılarak Avrupa'da üretilen ürünlere eş değer ölçüde ürünlerin üretilebileceği konusunda haklı bilinçlendiren gazete bu konuda oldukça etkili de olmuştur. Gazete'de iktisâdî olay ve sorunların çok fazla yer alması ekonomi ve sanayi alanında kalkınma projelerini uygulayan Türkiye'nin küçük bir yansımasıdır. Yozgat iktisâdî olarak güçlü olmaya çalışmış bunu sağlarken de hem kendi halkından hem de devletten bir takım taleplerde bulunmuştur.

Sosyal yaşama baktığımız zaman Yozgat ve çevresinde yaşanan asayiş bozan ve insanları zor durumda bırakan olayların halka duyurulması yerel gazetenin sayfalarında yer verdiğini görüyoruz. Tüm adli vakaları halka duyurmaya çalışan gazete hırsızlık olaylarına daha fazla yer vermiştir. 1927 yılında yaşanan bir olay kibar hırsızlar başlığı ile gazetede yayınlanmıştır.

---

²³ *Yozgad Gazetesi* nr,233, 31 Mart 1926, s.4

²⁴ *Yozgad Gazetesi* nr. 340, 13 Haziran 1928,s.2

“İstanbul’da son zamanlarda bazı kibar aileler arasında hırsızlık merakı uyanmış hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, vakti hali yerinde olan zengin kadınlardan birisi Beyoğlunda bir mağazadan bazı şeler alırken hoşuna giden bir eşarbi da çalmış ve bir hanıma hediye etmiş.

Verilen malumata nazaran bu bir nevi hastalık imiş, doktorlar bu hastalığın dünyada mevcut olduğunu, müsab olanların ruhu terdi neticesi kendilerini hırsızlık illetinden kurtaramadıklarını beyan ediyorlar. Bu nevi hırsızlar herhangi bir şeye mesela kadın çorab veya mendilini merak ederler, mütemadiyen kadın mendili çalarak bundan koleksiyon yaparlarmış²⁵.”

Bu dönemde İstiklal mahkemelerinde alınan kararlarda basın yolu ile halka duyurulmuştur. Buda toplumsal olarak asayiş ve huzurun sağlanmasında ne kadar hassas davranıldığını bize göstermiştir.

“Ankara 20 [A-B] – İstiklal mahkemesi meşhur şaki Altundiş Hacı Süleyman’ı idama, arkadaşları olmakla meznun İsmail ve Mahmut’un beraatlerine, Ulvi’nin gıyaben idamına karar verilmiştir. Altundiş bu gece asılmıştır²⁶.”

Yozgad Gazetesi; fuhuş gibi toplum yapısını ve aile düzenini sarsan hususlara karşı yetkililerin dikkatlerini çekmiş ve bunların engellenmesi yolunda atılan adımları tebrik ve teşvik etmiştir.

“Cumhuriyet barına devam edenlerden bazıları bar kadınlarını masalarında angaje ederek bir takım fuzuli masrafata düşar, aynı zamanda kıskançlık neticesi bazı vakanın hudusuna sebep olmakta idiler. Bu hali nazar-ı dikkate alan Vali Asım Bey Efendi bar sahibi Mehmet Ali Beğe polis marifetiyle tebliğ buyurdıkları bir emirle barda angajeyi men etmişlerdir. Men edilen bu işte büyük bir isabet vardır. Her şahıs bar kadını angaje yapmadan zevkini umumi bir şekilde tatmin edebilecektir²⁷.”

---

²⁵ Yozgad Gazetesi nr.285, 11 Mayıs 1927,s.3

²⁶ Yozgad Gazetesi nr.327, 7 Mart 1928, s.2

²⁷ Yozgad Gazetesi nr.279, 23 Mart 1927, s.2

Yozgat'ta bazı görevlilerin yetkilerini kötüye kullanarak görevlerini suistimal ettikleri gazete haberlerinden anlaşılmaktadır. Halka kötü muamelede ulundukları, halktan rüşvet aldıkları anlaşılabilirler hakkında idari tahkikat yapılmıştır. Bu çerçevede devlet bazı memurların üzerine giderek ilgilileri ya işten el çektirmiş veya haklarında cezai uygulamalar yapmıştır.

“Boğazlayan kazası varidat kâtibi Sami Efendi'nin rüşvet ahz eylediği ve kaza-i mezkûrun Uzunlu karyesinden muhtar Gazi Kâhya ve Ermeni Orhan oğlu Dinranın'da mumaileyhe rüşvet teklif ve ita ettikleri iddia ve ihbar olunması üzerine icra kılınan tahkikat ve tedkikat ve tedkikat neticesinde mumaileyhe fiil mudabaha-i mücaseretle sabit olmasına mebni Sami Efendi'nin kanun-u cezanın 210' ncu ve Gazi Kâhya ile Dinranında kanun-u mezkûrun 220' nci maddeleri hükmüne tevfiken lüzum-u muhakemelerine karar verildiği anlaşılmıştır²⁸.”

Dönemin en önemli toplumsal sorunlarından biriside tütün kaçakçılığı ve sahte rakı yapımıdır. Kaçakçılık ve sahte rakı yapımının önüne geçilebilmek için devlet tarafından yayınlanan kanunlar gazetede halka duyurulur ve cezalandırılacakları üzerinde ısrarla durulur.

Gazete mahallî haberlere, civar illerde meydana gelen olaylara da kayıtsız kalmamıştır. Yozgat'ın kasaba ve köylerinde meydana gelen ufak adı olaylara ait haberlerin de Yeni Yozgad sütunlarında yer bulduğunu görmekteyiz

Toplumsal sorun olarak nitelendirebileceğimiz hırsızlık, cinayet, intihar, kazalar, yangınlar, kavgalar ve aşırılıklar basına yansiyarak hemen hemen her gazete sayısında yer almıştır.

“Salmanlı nahiyesinin Baraklı karyesinden Çopar İrfan Çobanı Türkşan karyeli Yusuf oğlu Hüseyin nam-ı şahsın köpekler tarafından ağır suretle yaralandığı ve merhumun aldığı yaradan müteessiren vefat eylediği nahiyeye-i mezkûre müdüriyetini işaretinden anlaşılmıştır²⁹.”

---

²⁸ Yozgad Gazetesi nr.346, 5 Temmuz 1928, s.4

²⁹ Yozgad Gazetesi nr.288, 1 Haziran 1927, s.1

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte değişen ve sürekli gelişen Türkiye'ye tam manası ile ayak uydurmak ve hiçbir şeyden geri kalmamak; Yozgat halkı, vatanseverleri ve medyası önünde her zaman öncelikli konu olmuştur. İnkılâp sürecinin yakın takibi hususunda; Yeni Yozgad gazetesinde, kabul edilen kanunlarla ilgili yazıların yayınlandığı görülmektedir. Halkı bilinçlendirmeyi bir görev edinen Yozgad gazetesi, kabul edilen değiştirilen kanun maddelerini aynen sütunlarına aktarmıştır. Hemen hemen her gazetede güncel kanun suretleri ve kanunlarda yapılan değişikliklerin yer alıyor olması halkın yeni yönetim sistemi çerçevesinde bilgilendirilmesinin sonucudur.

Yeni Yozgad gazetesinde halkı bilinçlendirmeye, eğitmeye yönelik yazılar bir hayli fazladır. Yeni Yozgad gazetesi, memleketin sorunlarıyla ilgilenmiş ve çözüm üretmeye çalışmış bir yayın organıdır.

Cumhuriyet'in ilanından sonra şehirleşme kavramında da değişiklikler olmuştur. Türkiye genelinde bu yıllarda küçük şehirlerin hâkim olduğu bir şehirleşme düzeni söz konusudur. Ancak geçmişten gelen alışkanlıklar zaman zaman bu yeni düzen içerisinde bir takım aksaklıklara neden olmaktadır. Birde tam manası ile modern şehirlerin kurulamaması geçiş döneminde sorunları çeşitlendirmiştir. Şehrin kendi dinamiklerinden kaynaklanan bu sorunlar yaşanırken bir taraftan da çözüm arayışları ve öneriler değerlendirilmiştir. Bu dönemde Yozgad gazetesine göre şehir için en önemli sorunlardan biriside şehrin temizliği meselesidir.

“Şehirlerin nezafeti, içinde yaşayan insanların ictimai terbiyesiyle münasibtir. Bir memleket ne kadar temiz, ne derece muntazam olursa; o memleket halkı ictimai tekamülde o nisbette fazla yükseldiğine hüküm edilebilir. Bakınız İzmir münteşir“havadis” refikamızdan aşağıya nakil ettiğimiz şu fukara müdamıza bir misal, aynı zamanda taklit ve tatbiki ehem bir meseledir.

Akhisar'da İbrahim Bey isminde bir zatın geceleyin duvar kenarı defî hacet ettiği görülerek belediyece beş lira cezai nakdiye düçar edilmiştir” – Havadis –

Akhisar bir kaza merkezidir. Bu kaza merkezinde belediyenin göstermiş olduğu bu dikkat ve inzibatı Akhisar'ın her halde iyi ve temiz bir kazamız olduğunu bize

ifham ediyordur. Geceleyin her hangi bir duvar dibine defî hacet ederek şehrin nezafetini ihlal eden bir şahsı yakasından tutan belediye şehre bakıyor demektir.

Bizde geceleyin değil, gündüz şuraya buraya pek açık ve umumi binaların köşelerine defî hacet etmek cüretini irtikab edenlere maalesef lakayt kalıyoruz. Muhterem belediyemizin bu mühim ve çirkin meseleyi nazar-ı dikkate alarak şiddetle alakadar olmasını temenni ediyoruz³⁰.”

Şehirleşme hareketinin oldukça hızlı yaşandığı bu dönemde komşu şehirlerden de etkilenmenin fazla olduğu gözlerden kaçmamalıdır. Yozgat kalkınmaya çalışırken özellikle Kayseri’de olan gelişmeleri de yakından takip etmektedir. Özellikle Kayseri’de hazırlanan şehir haritası Yozgat halkını etkilemiştir. Yozgad gazetesi aracılığı ile belediye ye Yozgat’a da bir şehir haritasının gerekliliği iletilmiştir.

“Belediyemizin harita-i tanzimi hususunda azami bir hevaskarlık göstermesi ve her halde pek nafi olan bu teşebbüsün kuvveden fiile isaline bütün manasıyla hazır-ı mesai eylesini kemal-i samimiyetle temenni eyleriz³¹.”

Muhasır medeniyetler seviyesine çıkma gayretleri ve Avrupa ülkelerinin rahat yaşam standartlarını yakalayarak Türkiye’yi daha refah ve huzurlu olmasını sağlama dönemin vazgeçilemez politikasıdır. Özellikle elektrik ve telefon tesisatının kurulması tüm Türkiye basınında uzun süreli yer tutmuştur.

“Ankara (A.A.) – Ankara’da umumi otomatik telefon merkezinin rusum-u keşadı dâhiliye, müdafa-i milliye, maarif, maliye, ticaret vekillerinin köşklerine telefon ederek umumi muhaberat keşad edilmiştir. Ankara ve İstanbul telsiz telefon istasyonlarının işletme ruhsatı on sene müddetle Türk telsiz telefon şirketine verilmiştir. Bu hususdaki mukavele imzalanmıştır. Şirket yakında faaliyete geçecek Anadolu ajansının bütün haberlerini memleketimizin her tarafına dakikasında vereceği gibi muayyen zamanda da konserler ve hitabeler verdirecektir³².”

---

³⁰ Yozgad Gazetesi nr.270,19 Kanun-i Sâni 1927, s.2

³¹ Yozgad Gazetesi nr.197, 15 Temmuz 1925, s.1

³² Yozgad Gazetesi nr.256, 29 Eylül 1926, s.2

Yozgat'a elektrik tesisatının kurulmasında devlet kadar şehrin önde gelen simalarının da çok çalıştıklarını ve uğraştıklarını görmekteyiz. Elektrik kullanımın getireceği avantajlar gazetede halka anlatılarak bu konuda bir hassasiyet uyandırılmıştır.

“Şehrimizde dünyanın en medeni bir ziyası olan elektriğin bir an evvel esaslı bir şekilde teminini görmek bittabi herkesi sevindiren, müteşebbislerini hürmetle, hayırla yâd ettiren bir meseledir. Fennin bu mühim ziyasını bir an evvel kavuşmayı temenni ederken Nizamzâde Ali Bey'in mütehassıs Civani Efendi'yle akd ettiği mukavelenin memleketi alâkadar eden bir maddesinden burada hürmetle bahsetmeyi vicdani bir şiar addediyoruz³³.

Yeni Yozgad gazetesinde, okuyuculardan gelen yazılar da yayınlamıştır. Halkın konuştuğu sade halk dili ile kaleme alınan yazılar ve makaleler sayesinde gazete; her kesim halk tarafından rahatlıkla okunup anlaşılabilmiştir. Yayımlanan gazete, yörenin ilk Türkçe, süreli yayını olduğu için, kitlenin basın aracılığıyla eğitilmesinde önemli adımlar atılmıştır.

Cumhuriyet döneminin en büyük gelişmelerden biride eğitim alanında yaşanan gelişmelerdir. Yozgat; İç Anadolu'da küçük bir şehir olmasına rağmen eğitim ve öğretim konusunda oldukça hassas ve duyarlı bir yaklaşım içerisinde. Cumhuriyet dönemi ile birlikte devlet ve halkın birlikte hareket ederek şehire pek çok eğitim merkezi kurması da bu anlayışı destekler niteliktedir. Bu dönemde eğitim-öğretim alanında ciddi çalışmalar yapılmış, önemli adımlar atılmış ve liseler, kız-erkek ilk ve ortaokulları ile çocuk yuvaları açılmıştır Aynı zamanda Yozgat'taki eğitim kurumlarının oldukça faal çalıştığını, tüm sosyal ve bürokratik toplantılarda kendisine yer bulduğunu da gazete haberlerinden anlamak mümkündür.

“Geçen Cuma Orta Mekteb talebeleri belediye sinemasında çok güzel bir müsamere verdiler.

Genç talebelerimiz verdikleri müsamere ile memleketin durgun hayatına neşeli bir de kişilik temin etmekle beraber irfan yolunda beraber yürüdükleri fakir

---

³³ Yozgad Gazetesi nr.285,11 Mayıs 1927, s.2

arkadaşlarına da mühim bir yardım yapmış oldular. Tahsil için muhtelif mekteblere devam eden birçok kimsesiz ve fakir memleket çocukları var. Gıdasızlıktan benizleri solan, bakımsızlıktan ömürleri eriyen bu yavruları düşünmek, onların ihtiyaçlarına elimizi uzatarak soluk benizlerine kan ve hayat eseri vermek en mukaddes bir borcumuzdur. Orta mekteb talebeleri aralarında yaşayan fakir arkadaşlarını bu âli hisle himaye ve muhafazayı düşünerek bizlere borçlu olduğumuz bir vazifeyi ifa ettirmiş oldular. Orta mekteb gençlerini taşıdıkları bu âli ve insani hislerden dolayı tebrik ve takdir ederiz³⁴.”

Yozgad gazetesi okuma ve okutmanın önemini her fırsatta halka duyurmuştur. Gençlerin okutulması için yapılan her faaliyete ise severek iştirâk etmiştir. Öğrencilerin yoksul arkadaşlarını okutmak için yaptıkları piyes ve müsamereler halka duyurularak katılım arttırılmaya çalışılmıştır.

“Maarif dairesinin çok hayırlı bir işe teşebbüs ettiğini görmekte memnun olduk. Birçok sebepler, ihmaller neticesi ilk tahsilâtını yapamayanlara hayatta kendilerine elzem olan okuyup yazmayı öğretmek için bir derslane keşad edilmiştir. Cahil halkı okutmak hükümetimizin maarif celilesinde fazla ehemmiyet verdiği bir hakikattir. Bu hakikatin yakından takdir ve takibi maarifcilerimiz için ehemmiyetli bir vazifedir. Muallimlerimiz bu mühim vazifeyi ifa için hevesle çalışır görmek, vasıl olmak istediğimiz gayenin tahkikine kuvvetli bir alamet oluyor. Muasır medeniyetin kemalini milli benliğinde tecelli ettirmek isteyen Türkiye’imiz ve Türkiye’nin aziz halkı için her şeyden evvel cahile galebe etmesi, halka okumak ve yazmağı öğretmesi memurattır.

Birkaç liralık hesabını defterine kayd etmesini bilmeyenlerin, mektubunu başkasına yazdırmak için okuyup yazma bilenlere boyun eğenlerin hükümete aid basit müracatları için arzuhalci dükkânlarını dolaşanların taşıdıkları eza ve mahrumiyet cidden acıdır. Biz istiyoruz ki halkımız okusun, içinde yaşadığı âlemin

---

³⁴ Yozgad Gazetesi nr.362, 14 Teşrin-i Sâni 1928, s.2

hadisatını mühmal imkân öğreysin cehaletin kara pençesinden yakasını kurtararak medeni bir varlığın sahibi olsun³⁵.”

Harf inkılâbı ve alfabe değişikliğinin etkileri 1928 yılına ait gazete nüshalarında ağırlıkla hissedilir. Yeni alfabeye uyum sürecinde gazete halkı bilinçlendirmek ve farkındalığı artırmak adına sık sık yazılarında yeni harfleri anlatmıştır.

“Dâhiliye Vekâlet Celilesinden ilan olan bir tebliğde yeni Türk harflerin mahalle ve köy muhtar ve ihtiyar heyetlerine öğretilmesi ve okumak ve yazmak bilmeyenlerin aza ve muhtar olamayacakları işar buyrulmuştur³⁶.”

Harf devrimi toplumda kısa sürede etkisini göstermiştir. Kalkınmanın ve çağdaş medeniyetler seviyesine çıkabilmenin en büyük şartının eğitim ve bilim olduğunu çok sık dile getiren Mustafa Kemal okuma yazma seferberliği ile birlikte yeni harflerin kullanılmasına da büyük önem vermiştir.

“Türk Ocağı Riyasetinden:

Güzel ve ahenkdar dilimizi kolaylıkla yazmak ve yazılanı okuyabilmek için Büyük Gazi'nin emir ve işaretini altında teşekkül eden dil encümeni Türkçemiz için yenibir alfabe hazırlamaktadır. Ki bunun esası hemen ikmal edilmiş gibidir. Yakın bir atide resmen tamim edilecek olan yeni harflerle halkımızın insiyat etmesini, halkımızın bu yeni alfabeyi öğrenerek kısa bir zaman içerisinde okuyup yazmayı öğrenebilmesi için ocağımız bir dershane açmağa karar vermiştir.

Açılacak bu dershane bila istisna herkese kısa bir zamanda yeni alfabe ile okuyup yazma öğretilecek, memleketimizde herkesin istifadesi temin edilerek cehaletin önüne geçilmiş olunacaktır. İnkılâbımızın çok mühim bir eseri olan bu hadise barışında halkın şaşırıp kalmasını arzu etmeyen Ocağımız bu mühim işe teşebbüs etmekle mühim bir vazifesini ifa edeceğine kani bulunuyor. Binaenaleyh teşebbüsümüzün hasvalini müracat edeceklerin alakası temin edeceğinden yeni

---

³⁵ *Yozgad Gazetesi* nr.309,2 Teşrin-i Sâni 1927, s.2

³⁶ *Yozgad Gazetesi* nr. 356, 3 Teşrin-i Evvel 1928, s.2

*alfabe ile okuyup yazmayı öğrenmek arzu edenlerin ocağa müracatla isimlerini kayd ettirmeleri rica olunur*³⁷.”

Türk Ocağının okuma ve okutmak konusunda bu dönemde diğer faaliyetleri kadar etkin olması şehrin motivasyonunu artırarak yapılan yeniliklere uyum konusunda halkı desteklemiştir. Şehrin mebusları ve ileri gelenlerinin de Yozgat için kayda değer şekilde çalıştıklarını görmek gurur vericidir. Yozgat milletvekili Süleyman Sırrı Bey dönemde öne çıkan simalardandır.

*“Muhterem mebusumuz Süleyman Sırrı Bey Efendi birliğimiz kütüphanesine birçok kıymetli mecmua ve kitab hediye etmek suretiyle birliğimize bütün bir teveccü göstermişlerdir. Muhterem mebusumuzun ibraz buyurdıkları alaka ve kadirşinaslığa birlik namına alenen teşekkürü bir borç telakki ederiz*³⁸.”

Gazete sadece kendi bölgesinin haberleri ile ilgilenmez. Türkiye'nin iç ve dış siyasetindeki gelişmeler Anadolu Ajansı vasıtası ile Yozgat halkına duyurulmuştur. Gazete sütunlarında Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili çıkan haberleri ve yurt içi ve yurt dışında meydana gelen önemli olayları yazarak, Yozgat halkının dönemin gündemdeki konularına yabancı kalmasını önlemiştir.

Musul meselesi, Lozan'dan kalan miraslar, Cemiyet-i Akvam'daki gelişmeler bu tür haberler içerisinde sıklıkla yer alır.

*“Türkiye-Amerika arasında münasebet-i siyasiye ve iktisâdinin hair zimmında Tefvik Rüştü Beyle Amiral Bristol arasında Ankara'da hâsıl olan itilaf neticesinde katî olunan mektuplar ve notaların metinleri matbuata verilmiştir. Bu vesaike nazaran iki hükümet-i siyasi ve şehindari münasebeti hukuk-u devval esaslarına tevfiken yeniden tesis eylemek ve sefir göndermek ve tabilerinin birleşme ve akametleri şeraitini mütekabiliyet-i kâmile esasına müstenid muahedat ve mukavelat ile tanzim etmek hususlarında ittifak etmişlerdir*³⁹.”

---

³⁷ *Yozgad Gazetesi* nr, 349, 15 Ağustos 1928,s.1

³⁸ *Yozgad Gazetesi* nr.328, 14 Mart 1928, s.5

³⁹ *Yozgad Gazetesi* nr.278, 16 Mart 1927,s.1

Dış siyasetle ilgili ise özellikle Amerika Birleşik Devletleri ile olan ilişkilerimizin ön plana çıktığı barizdir. Bu yaklaşım daha ziyade dönemin Türk dış politikasının yansımasıdır.

“Ankara 24 (A.A.) – Amerika mümessili Amiral Bristol Aksa-i Şarktaki yerli vazifesine ittihak için bugün İstanbul’dan müfarefet etmiştir. Amiral gazetecilere beyanında demiştir ki müstakli vazi nüfuz bir hükümet teşkil ve cumhuriyeti tesis ile Türkiye’ye medeniyet sahasında ictimai islahatı idhale muvaffak olmak şerefi Gazi paşaya ve refikai mesaisine aiddir. Geldiğimde harita-i âlemden silinmek üzere olan Türkiye şimdi kuuvl sekkame bir millet teşkilatına malikdir⁴⁰.”

“Ankara 21 (A.A.) – İstanbul’u ziyaret eden İtalya Bahriye cemiyeti azasından altı zat İtalya sefiri ile birlikte bugün Ankara’ya gelmiştir. Heyet Tefvik Rüştü Beyle İsmet Paşa’yı ziyaret etmişlerdir. Hariciye vekili misafirler şerefine bir öğle ziyafeti vermiştir. Heyet reisi nutkunda Musolini tarafından izhar olunan Avrupa’ya tabien birkaç saat için olsa bile Ankara’ya gelib Türk hükümetine arz-ı tazminatı iltizam eylediklerini ve daima dostane olan iki memleket münasebetinin günden güne takviyet bulunduğunu söylemiştir. Tefvik Rüştü Bey cevaben heyete Ankara’ya gelmek fikrini ilham eden Musollini’ye teşekkür ederek güzel Akdeniz’in kenarlarını bekleyenler arasında muhadetinden dâhi tabi bir şey olamayacağı ve bu gibi ziyaretlerin mevcud münasebet-i dosthanenin inkişafına hizmet edeceğini söylemiştir⁴¹.”

Yozgat tayyaresi de dönemin en önemli meselelerindedir. Şehrin tayyare cemiyetine yardımları sayesinde Yozgat kendisine ait bir tayyareye sahip olmuştur. Tayyare cemiyeti ise gerek piyangosuyla, gerekse halktan aldığı bağışlarla şehirde aktif haldedir. Yozgat halkının tayyare cemiyetine yaptığı yardımlar, memleket namına bir tayyare alınacak yekûnu bulmuş ve bunu önemseyen merkez tayyare

---

⁴⁰ Yozgad Gazetesi nr.288, 1 Haziran 1927, s.4

⁴¹ Yozgad Gazetesi nr.290. 22 Haziran 1927, s.1

cemiyeti tarafından Yozgat adına bir tayyare alınmıştır. Alınan bu tayyareye nezaketen Yozgat adı verilmiştir⁴².

Gazete; sağlık konusunda da yaygın hastalıklardan tifo, kızıl ve frengiden korunma ve kurtulma yolları hakkında halkı bilinçlendirmiş, mecburi tifo aşılarını ilan görevi üstlenmiştir. Şehirdeki memleket hastanesinden ve eczanesinden bahsedilmesi bölgenin sağlığa verdiği ehemmiyet açısından kayda değerdir.

Geleneksel bir spor olan cirid oyunu bu dönemde bölgede yaygın bir şekilde oynanır. Hatta Yozgat cirid meraklılarının buluşma noktası haline gelir. Cirid kadar halkın dikkatini çeken bir diğer oyun ise at yarışlarıdır. At yarışlarının devletçe desteklenmesi ise cazibesini artırmıştır. Uluslararası münasebetlerde ise boks turnuvaları ve futbol maçları en fazla konu edilen sporlardır.

Yozgad Gazetesi, Yozgat'ın her türlü sorununu ve bu sorunlara üretilebilecek çözüm önerilerini gündeme getiren, şehirle ilgili her türlü faaliyetin içinde yer alan veya öncülük eden, yerel yönetimle merkezi yönetim arasındaki iletişimi kolaylaştıran bir basın organıdır.

Bunun yanı sıra gazetenin kamu görevlilerinin atama, yükselme ve ödüllendirilmeleri, yeni yasa, yönetmelik düzenlemeleri, hükümet, vilayet ve kamu kuruluşlarının çalışmaları, sağlık konularını halka duyurma görevini üstlenerek Cumhuriyet yönetimi ile halk arasında bir köprü vazifesi görmesi; Yozgat'ın merkezi idare ile olan bağlantısını halka duyurması açısından etkileyicidir. Gazetenin geneline baktığımızda; millî kimlik, modernleşme, hürriyet, eğitim problemleri, kadın hakları gibi konuların öncelikli olduğunu görmekteyiz.

---

⁴² *Yozgad Gazetesi* nr. 338, 29 Mayıs 1928, s.2

3. BÖLÜM

YENİ YOZGAD GAZETESİNİN (1925-1928) FİHRİSTİ

3.1 Tarih ve Sayıya Göre Fihrist

SAYI	TARİH	MAKALE	DİĞERKONULAR	SAYFA
66	10 Rebiü'l-Âhir 1341	Derd Bilinmedikçe	-Sizi Biliyoruz	
	30 Teşrin-i Sâni 1331	Deva Bulunmaz(2)	Efendiler	2
			-Boğazlar Meselesi	3
			-İlanat	4
			-Ajans	4
			-Meclis-i Umumi-i Liva	4
67	17 Rebiü'l-Âhir 1341	Müşavere-i İlmiye	-Beyanname-i	
	7 Kânûn-ıEvvel 1331	Başladı	Hilafetpenahi	1
			-Şükran(Meçhul Askere)	2
			-Müşavere-i İlmiyenin	
			İkinci İctimai	2
			-Müşavere-i İlmiyenin	
			İkinci İctimai(Devam)	3
			-Ajans	4
			-İlanat	4
			-Makam-ı Mutasarrıfiyeden	4
172	21 Kânûn-ıEvve1924		-Meclis-i Umumi-i Vilayetin	
	4 Cemazie'l-Âhir1340		Küşâdı Münasebetiyle	1
			-Orta Mektepde Çalışma	
			veya Devam Yurdu	1
			-Üçüncü Devre-i İntihabının	
			Üçüncü Senesi Birinci İctimai	
			Umumisi	2
			-Ajans	2
			-İlanat	3
			-Makamdan	3
			-Mahal Kararnamesi	3
			-Muhasebecilikten	3
			-Ziraat Bankasından	3
			-Açık Bir Mektup	4
			-Muhakeme-i Asliye	
			Riyasetinden	4
			-Mahal Kararnamesi	4
175	21 Kânûn-ıSânî1925	Maarif Yolunda	-Madde-i Kanuniye	1

	25 Cemazie'l-Âhir 1341	Yedinci İctima-i Umumiye	2	
			-Tahvil	2
			-Ajans Havadisi	2
			-Karfur Devre-i Taneleri	2
			-İlanat	2
			-Zayi	2
			-İntihar	2
			-Valimiz	2
			-Yozgad Kazası Ahaliyi Muhteremesine	3
			-Tayin	3
			-İmar ve İskân Müdüriyetinden	3
			-Ajans	3
			- Boğazlıyan İcra Dairesinden	4
			-Yozgat Cinayet Müdde-i Umumiliğinden	4
183	18 Mart 1925 22 Şaban 1341	Hareket- i İsyaniye- nin Mahiyeti	-Meclis-i Umumi Müzakeratına Aid	1
			-Üçüncü Devre-i İntihabiyenin Üçüncü Senesi Birinci İctimai Umumisi	2
			-Tahvil	2
			-Ajans	2
			-İlanat	3
			-Makamdan	3
			-Mahal Kararnamesi	3
			-Muhasebecilikten	3
			-Zayi	3
			-Yozgad Kasabası Ahali-i Muhteremesine	3
			-Ziraat Bankasından	3
			-Açık bir Mektup	4
			-Mahkeme-i Asliye Riyasetinden	4
			-Yozgad Cinayet Müdde-i Umumiliğinden	4
			-Mahal Kararnamesi	4
188	13 Mayıs 1925 18 Şevval 1341	Yangın Faciası	-Tayyare Cemiyeti Piyangosu - Tayyare piyangosu Talimatnamesi	1 2
			-Muvazene-i Umumiye Kanunundan Mabad	2

		-Karfur Taneleri	2
		-Üçüncü Devre-i İntihabiyenin Üçüncü Senesi Birinci İctimai Umumisi	2
		-Sıhhiye Müdüriyetinden	2
		-Zayi	2
		-İhlal	
		-Köy Kanunundan Mabad	2
		-İmar ve İskân Müdüriyetinden	2
		-İmar ve İskân Müdüriyetinden	3
		-İlanat	4
		-Zayi	4
		-Boğazlayan İcra Dairesinden	4
<hr/>			
189	20 Mayıs 1925 20 Şevval 1341	İsmet Paşa Hazretlerinin Teşrifleri	-Biliştirak Tasrif Olunan Emval-i Gayrimenkule Hakkında Mevad Kanuniye Sureti
			2
			-Ajans
			2
			-Kanun Sureti
			3
			-Fenni İrtibad
			3
			-Tesbit-i Askeriye
			3
			-Bakırlı Su Madeni
			3
			-Ergani-Diyarbakır Hattı
			3
			-Miri Ormanlardan İnfirag Kanununa Mezil-Mevad Kanuniye
			3
			-Mekteb Vergisi Kanunu
			4
			-İlanat
			4
			-Fesh-i Nikâh
			4
			-Mahal Kararnamesi
			4
			-Zayi
			4
<hr/>			
191	4 Haziran 1925 9 Zilkade 1341	Ziraat Bankasının Ziraate İktisâda Hizmeti	-Fenni İrtibad ve İlhak
			2
			-Vali Vekili Beyefendi'nin Seyahatleri
			2
			Madde-i Kanuniye
			2
			-Ajans
			2
			Müdafaa-i Milliye Vekili Recep Bey Efendi'nin Beyannamesi
			3
			-At Koşusu
			3
			-Barut Balyalarına Dair Kanunname
			3

		-Bayî Olacaklara	3	
		-Suret-i Hareket	3	
		-Ajans	3	
		-Ahz-ı Asker Şube Riyasetinden	3	
		-Vilayet Adliyesinde Tebdilat	3	
		-Zayi	4	
		-Son Haber	4	
		-Bozok İcra Dairesinden	4	
		-Yozgad Panayırı	4	
		-Fesh-i Nikâh	4	
		-Tütün Ziraatçilerine	4	
		-Şark-ı İstiklâl Mahkemeleri	4	
		-Akdağmadeni Hâkim-i Münferidliğinden	4	
<hr/>				
192	15 Haziran 1925	Türkü Kuvvetlen-	-Reisicumhur Hazretlerinin	1
	16 Zilkade 1341	dirmek	Beyannamesi	
			-Ajans	2
			-Taş Ocaklarının İdare-i Hususiyele Devri Hakkındaki Kanun	2
			-Maarif Müdüriyetinden	2
			-Mirî Ormanlardan İntifag Kanunu Te'dil Edilmiştir.	2
			-Tayyare Tebriatı	3
			-Müdafaa-i Milliye Vekili Beyannamesi	3
			-341 Senesi Zarfında İlan Olunmak Üzere Tefrik Kılınan Eserler	3
			-Koyun Sahiplerine ve Dericilere Müjde	4
			-Maarif Müdüriyetinden	4
			-Mahal Kararnamesi	4
			-Makam-ı Vilayetten	4
			-Zayi	4
<hr/>				
197	15 Temmuz 1925	Şehir Haritasının	-Kavanin ve Nizamât	1
	24 Zilhicce 1341	Tanzimine Teşebbüs	-Türkiye Reisicumhuru Gazi Mustafa Kemal	2
			-Ajans	2
			-Taş Ocaklarının İdare-i Hususiyele Devri Hakkındaki Kanun	2

		-Yozgad'ta Tuz Anbarı Küşâdı	2	
		-Yozgad Muhasebeciliğinden	2	
		-Kanun Suretleri	2	
		-Azimet	3	
		-Dolarlar İnhisarı	3	
		-Ziraat Mekteplerine Kayd Ve Kabul Şeriati	3	
		-Ankara Ziraat Mektebine Kayd ve Kabul Şeriati	3	
		-Zayi	4	
		-Maarif Müdüriyetinden	4	
		-Mahal Kararnamesi	4	
		-Fesh-i Nikâh	4	
		-İlanat	4	
		-Son Haberler	4	
<hr/>				
198	21 Temmuz 1925 1 Muharrem 1341	Aşar Bir Zulüm, Bir Vasıta-i Tahrib İdi	İstihsal	1
			-Tevhid-i Tedrisat Kanununun Beşinci Maddesine Müzayil Kanun Suretidir	2
			-24 Temmuz Öksüzlere Yardım Günüdür	2
			-Ajans	2
			-Öksüzler Yurduna Yardım -Bozok Cinayet Müdde-i Umumiliğinden	3
			-Münhal Hitabet	3
			-Son Haberler	4
			-İlânat	4
			-Fesh-i Nikâh	4
			-Mahal Kararnamesi	4
<hr/>				
210	21 Teşrin-i Evvel 1925 2 Rebiü'l-Âhir 1341	Tekkaye ve Zaviyelere Ayni ve Nakdi Nezur Memnudur	-İlim ve Hayat	2
			-Ajans	2
			-Sonbahar Memureleri	2
			-Gazi'nin İzmir'den Hareketi	2
			-Gelenler Gidenler	2
			-İcra Vekilleri Heyet-i Celilesinin 2626 Numrolu ve 11 Teşrin-i Evvel 1341 Tarihli	

		Kararname Suretidir	3
		-Haşiyeye	3
		-Son Haberler	3
		-Maarif Müdüriyetinden	3
		-Lokarno Kongresi	3
		-Gazi Hazretleri Konya'da	4
		-25 Eylül 341 Tarihli İcranın	
		Kararı	4
		-Zayi Mühür	4
		-Zayi	4
		-Mahal Kararnamesi	4
<hr/>			
212 4	Teşrin-i Sâni 1925	Gazi Paşa	-Gazi Paşa Hazretleri'nin
16	Rebiü'l-âhir 1341	Hazretleri'nin	Akhisar'da ki Nutku
		Akhisar Nutku	Münasebetiyle
			-İlim ve Hayat
			2
			-Gelenler-Gidenler
			2
			-Ajans Haberleri
			2
			-Sonbahar Manureleri
			2
			-Gazi'nin İzmir'den Hareketi
			2
			-Son Haberler
			3
			-Gazi Hazretleri Konya'da
			4
			-Zayi Mühür
			4
			-Mahal Kararnamesi
			4
			-Zayi
			4
<hr/>			
218 16	Kânun-ı Evvel 1925	-Cumhuriyet Bayramının	
28	Cemazie'l-Evvel	Müstağni bir Surette	
1341		Tes'idi	2
		Bozok'ta Türk	-Ajans Haberleri
		Ocağı Küşâdı	2
			-Tayyare Cemiyeti
			2
			-Beynelmilel Divan-ı Adalet
			2
			-Fransız Kabinesi
			2
			-Bulgar-Yunan Meselesi
			2
			-Reisicumhur Hazretlerinin
			Resmi Kabulü
			2
			-Reisicumhur Gazi Paşa
			Hazretleri Vilayetimiz Muallim
			Birliğini Bilmukabele
			Tebrik Ediyor
			3
			-Vilayette Tezahürat
			3
			-Haricdeki Tezahürat
			3
			-Fransız Kabinesi
			3
			-Şam'da Vaziyet
			3

		-Dâhiliye Vekâlet Celilesinden	3
		-Matbuat Müdüriyetinden	3
		-Son Haberler	4
		-Büyük Millet Meclisinde	4
		-Türk Denizciliği	4
		-Maarif Vekili	4
		-Zayi	4
		-Muhasebe-i Hususiye	
		Müdüriyetinden	4
		-Vilayet Encümeninden	4
		-Zayi Kısrak	4
		-Cinayet Müdde-i	
		Umumiliğinden	4
		-Mezhur Müfid Bey'in İstifası	4
<hr/>			
219 23 Kânûn-ı Evvel1925		-Mürteciane Hadiseler	
7 Cemazie'l-Âhir1341	Türkler İçin En	Muhitimizde Nefret ve	
	Muazzez Umde	İstikrah Uyandırıyor	2
	Benliğe Sahip	-Ajans Haberleri	2
	Olmaktır	-Türkiye Macaristan Mukavelesi	2
		-İstiklal Mahkemesi	2
		-Kütahya Hattı	2
		-Ticaret Vekâleti	2
		-Fabrikaların Gümrük	
		Resminden Muafiyetleri	2
		-Paris Borsasında Türk Eshamı	2
		-Cemiyet-i Akvam	2
		-Musul Meselesi	2
		-Maarif Vekili	2
		-İngiliz Baş Vekili	2
		-Lahey Kararı	2
		-Teknik Elbise	2
		-Bursa'da	2
		-Kilislilerin Gazi Paşa'ya	
		Telgrafı	2
		-Hükmü İdam Tasdiki	2
		-İsmet Paşa'nın İzahatı	3
		-İsmet Paşa'nın Beyanatı	3
		-Cemiyetler bir Araya Geldi	3
		-Muallimler Birliği Tarafından	
		Neşr Olunan Teblig	3
		-İstiklal Mahkemesi Devrinde	3
		-Ajans-ı Havasa Göre	3
		-Tayyare Piyangosu	4

		-Fransız Baş Vekili	4	
		-Üçler Komitesi	4	
		-Üçler Komitesinin Raporu	4	
		-Tevfik Rüştü Bey Paris'te	4	
		-Kavanin-i Maliye Encümeni	4	
		-Hudud-u Sıhhiye Komisyonu	4	
		-Çiçerin Paris'te	4	
		-Rusumsuz Gelecek Mevad İstemi	4	
		-İran Meclis-i Müessanı	4	
		-Kanun Suretleri	4	
		-Küçük Zabıt ve Onbaşı Talimatnamesi	4	
		-İlanat	4	
		-Zayi Senet	4	
		-Ziraat Bank Müdüriyetinden	4	
		-Satılık Arsa	4	
		-Mahal Kararnamesi	4	
		-Vaziyet-i Umureleri Haricinde Emraz-ı Sâriye-i Hayvanat Mücadelesine Memur Edilecek Memuriyn-i Fenniye-i Vesaireye Verilecek Yevmiye Hakkında Kanun	4	
<hr/>				
231	17 Mart 1926	Lüzumsuz Şaiyalar	- Ramazan Tebriği	1
	3 Ramazan 1344	Kanaat-i Salime Nedir	-Bir İrtihal-i Elim	2
			-Bozok Türk Ocağında Akit	2
			-Türk Ocağının Resmi Kuşâdında Orta Mektep Müdürü Faik Doğan Bey Tarafından İrad Olunan Nutuk	2
			-Türk Ocağı Derneğinde Heyet-i İdareye İntihab Olunan Zevad	3
			-Ajans Haberleri	3
			-Havas-ı Ajans	3
			-Cemiyet-i Akvam'ın Musul Hakkında Verdiği Karar	3
			-Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi	3
			-Tevfik Rüştü Bey ve Matbuat	3
			-Alman Matbuatı	3

		-İstiklal Mahkemesi	3
		-Ticaret Vekili	3
		-Heyet-i Vekile'de İctima'	3
		-Takkiye ve Zaviyeler	
		İlgasına Dair Kanun	4
		-Ceza Kanununun	
		131. Maddesine Müdal Kanun	4
		-Ortak Matbaa Hakkında	4
		-Mahal Kararnamesi	4
		-Fesh-i Nikâh	4
		-İlanat	4
		-Lüzum-u Muhakeme	4
<hr/>			
232	24 Mart 1926 10 Ramazan 1344	İsmet Paşa Hazretlerinin Büyük Sözleri	
		-Meclis-i Umumi-i Vilayetin On Üçüncü İctimai'umumisi	2
		-Ondördüncü İctimai' umumi	2
		-Umumi İstihlak Vergisi Hakkında Kanun	2
		-Maktug Vergi Kanunu	3
		-Ankara İstiklal Mahkemesinde	3
		-Kayseri Ulukışla Hattı	4
		-İsmet Paşa'nın Mersin'den Hareketi	4
		-Almanya'nın Nokta-i Nazarı	4
		-Romanya'da Siyasetle Uğraşan Mülteciler	4
		-Mübadele Komisyonunda	4
		-Fesh-i Nikâh	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
<hr/>			
233	31 Mart 1926 17 Ramazan 1344	Cumhuriyet Devrinde Lakaydlık Zevale Mahkûmdur	
		-Meclis-i Umumi-i Vilayetin On Altıncı İctimai' Umumisi	1
		-Eğlence ve Hususi İstihlak Vergisi Hakkında Kanun	2
		-Meclis-i Umumi-i Vilayetin On Beşinci İctimai' Umumisi	3
		-Belediye Riyaseti İntihabı	3
		-Ajans Haberleri	3
		-Telgraf	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
		-Cevab	4
		-Devr-i Âlem Siyahlarının Teşekkürü	4

		-Bozok Vilayeti Belediye İntihabatı Hitam Bulmuştur	4
		-İlânat	4
236	29 Nisan 1926 16 Şevval 1344	Türk Milletinin Neden Düşmanı Çoktur	
		-Ajans Haberleri	1
		-İstiklal Mahkemesinde	1
		-Tebriz'den Hareket Eden Tayyaremiz	1
		-İtalya Donanması Malta'da	1
		-Tayyare Cemiyetine Yardım Edelim	2
		-Fetva-i Şerife Sureti	2
		-Teşekkür	2
		-Devlet Demiryollarına Muktezi Hareket ve Katar Memurları Yetiştirilmek Üzere Alınacak Elli Talebenin Şerait Kabulüne Dair Talimat	2
		-Evrak-ı Nakdiyenin Suret-i İstibdaline Dair Yeniden Tanzim Olunan Talimat	3
		-İlanat	4
		-Bozok Vilayeti Encümen Daimisinden	4
		-Zayi	4
237	5 Mayıs 1926 23 Şevval 1344	Muhitimiz Hayat-ı Tecdid İçindedir	
		-Gelenler	1
		-İtalya Matbuatı	2
		-İtalya Yunan Misakının Tekzibi	2
		-Kırşehir Mebusu Ali Rıza Bey'in Vefatı	2
		-Musul Meselesi Etrafında	2
		-Ocakların İctimai'	2
		-Mahkeme-i Temyizin Tevsii	2
		-Bütçenin Müzakeresi	2
		-Borçlar Kanununun Kabulü	2
		-Muhterem Mebusumuz Avni Bey Efendi'nin Teşrifleri	2
		-İdare-i Umumiye Vilayet Kanununun 23. Maddesine Bir Fıkra İlavesine Dair Kanun	2
		-Aşarın İlgasıyla Yerine İkame Edilecek Vergi Hakkındaki	

		Kanunun 6. Maddesinin (e)	
		Fıkrasına Müdal Kanun	2
		-Mükellefiyet-i Askeriye	
		Kanununun 135. Maddesine	
		Mudal Kanun	2
		-Dâhiliye Vekâlet Celilesinin	
		Tebliğat-ı Umumisi	3
		-İlkbahar At Koşusu	3
		-İlanat	3
		-Bozok Vilayeti Encümen	
		Daimisinden	3
		-Tayin	4
		-Son Haberler	4
		-Vakıf İmar Edenlerden	
		Daha Muhterem Şerefli	
		Kimseler Var Mıdır?	4
		-Encümen-i Daimi-i Vilayetten	4
		-Zayi	4
<hr/>			
238	12 Mayıs 1926	Belediye Hududunun	-Ajans Haberleri
	30 Şevval 1344	Tecdidine Mübaşeret	-Şark-ı İstiklal Mahkemesinde
		Münasebetiyle bir	-Vilayetimizin Erkek Yatı Muallim
		Düşünce	Mektebine ve Bir Dar'ül
			İtama Büyük İhtiyacı Vardır
			-Ajans Haberleri
			-Suikastla Alakadar Olup
			Tevkif Olunanlar
			-Suikast Muhakemesi
			-Büyük İkramiyeler
			-Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin
			Tasavvubuna İktiran Etmiş
			Olan Türk Ceza Kanununun
			1 Temmuz 1926 Tarihinden
			İtibaren Türkiye Cumhuriyeti
			Mahkemelerince Tatbikine
			Başlanacaktır
			-Nüfus Ceza-i Takdisinin Affu
			Hakkında
			-İlanat
			-Münakaşa
			-Bozok İcra Dairesinden
			-Mahal Kararnamesi
			-Zayi

238	19 Mayıs 1926 8 Zilkade 1344	Yeni Belediye Kanunu Vakıf ve İrfanının Hâkimiyetini Temin Eden bir Kanundur	-Ajans Haberleri	1
			-Ankara İstiklal Mahkemesinde	1
			-Halılardan İstihlak Rusmu	
			Alınmayacaktır	1
			-İspirto ve Meşrubat Kilo	
			İhsarı Hakkında Kanun	2
			-Ahkâm-ı Cezaiye	2
			-Zafer Bayramı Kanunu	3
			-Umur-ı Sıhhiye Mütalık Bütçe	
			ile Bilumum Memuriyn -i Sıhhiye	
			Hakkında Kanun	3
			-22 Nisan 1341 Tarih ve 661	
			Numrolu Kanun	3
			-Ticaret Vekâlet Celilesinin	
			Tebliğat-ı Umumisi	3
			-Ajans Haberleri	3
			-Hilâl-i ahmer'in Kongresi	4
-Çekirge Mücadelesi Kongresi	4			
-Şark-ı İstiklal Mahkemesi	4			
-Atina Sefirimizin Beyanâtı	4			
-İlânât	4			
-Bulgaristan'da Yumurta Ticareti				
Hakkında	4			
239	26 Mayıs 1926 15 Zilkade 1344	Memleketimizde Asar-ı Ümran	-Tayin	1
			-Mektep Kâtiplerinin Maarif	
			Vekâletince Tabî Hakkında	
			Kanun	1
			-Tahsisler ve Tekfirler	2
			-Lise ve Orta Mektebler	
			Talebesinden Nihari Ücreti	
			Alınması Hakkında Kanun	2
			-Sular Hakkında Kanun	2
			-Mübadeleye Tabî Eşhas	
Hakkında Kanun	2			
-Büyük İkramiyeli At Koşusu	2			
-Ticaret Odasından	2			
240	2 Haziran 1926 22 Zilkade 1344	Memleketimizde Ümran Faaliyeti Umumi bir Şekilde Devam Ediyor	-Memuriyn-i Vilayetin	
			Haziran Maaşları	1
			-Avdet	1
			-Ajans Haberleri	2

-Türkiye Finlandiya Ticaret Sözleşmesi	2
-Atina Sefirimiz Cevat Bey -Reisicumhur Hazretlerinin Seyahati	2
-Ticaret Vekili Ali Cenati Bey İstifa Etmiştir	2
-Lehistan İhtilali	2
-İstiklal Madalyası İle Taltif	2
-Tebrik	2
-Vukuat-ı Zabıta	2
-Muhasebe-i Vilayetten	2
-Ajans Haberleri	3
-Bütçe Müzakereleri	3
-Türkiye-İran Muahedesinin Tasdiki	3
-737 Şehit Ailesi İstiklal Madalyasıyla Taltif Edildi	3
-Reis-i Cumhuriyet Hazretleri Bursa'da	3
-Ziraat Vekilimiz Almanya'ya Gidiyor	3
-Trabzon'da Resim Sergisi Açılmıştır	3
-İngiliz Lirası ve İstikraz-ı Dâhili –i Tahvilat	3
-Türkiye-Bulgaristan Muahedesi	3
-İngiltere'de Amale ve Madenciler Arasında Müzakerat	3
-Lehistan'da Reisicumhur İntihabı	3
-Sıhhiye Vekilimiz İstanbul'da	3
-Taksimât-ı Mülkiye Lahiyası	3
-Tiftik, Yapağı ve Afyon'dan Alınacak Tayyare İanesi	3
-Şeker ve Peynir Fiyatları	3
-Son Haberler	4
-Reisicumhur Hazretleri Adana'da	4
-Bütçe Müzakeresinin Devamı	4
-Antalya Ticaret Mektebinin İbğası	4

		-Ziraat Mektepleri Masrafı	4
		-Musul Meselesi	4
		-Ticaret Vekili Rahmi Bey'in Vekâleti Tasdik-i Âliye	
		İktiran Etmiştir	4
		-Borsada Paramızın Terfii	4
		-Şark-ı İstiklal Mahkemesi	4
		-Yeni Alınan Vapur	4
		-Tashih	4
		-İlânat	4
		-Mahal Kararnamesi	4
<hr/>			
243	30 Haziran 1926 20 Zilhicce 1344	Büyük Halâskârımıza	
		-Reisicumhur Hazretlerine Keşide Kılınan Telgrafname Sureti	1
		-Baş Vekâlet Celileye Keşide Kılınan Telgrafname Sureti	1
		-Ajans Haberleri	2
		-Reisicumhur Hazretlerine Arz-ı Tazimat	2
		-Reisicumhur Hazretleri Bursa'da Yalnız İnegöl'den Gelen Heyetleri Kabul Buyurmuşlardır	2
		-Maarif Vekili Beray -ı Teftiş-i İstanbul'da	2
		-Musollni'nin Nutku	2
		-Türk- Bulgar Muahedesi	2
		-Yunanistan Vaziyeti	2
		-Japonya'da Yanardag	2
		-Jurnal-i Dojene Gazetesi Ne Diyor	2
		-Lehistan Baş Vekilinin Beyanâtı	2
		-İtalya İnşaat-ı Bahriyesi	2
		-Ankara İstiklâl Mahkemesince Mahkûm Olanlar	2
		-Adliye Vekilimizin Beyanâtı	2
		-İngiliz Lirası	2
		-Memuriyn Hakkında Kanun	2
		-Yeni Ticaret Kanunu	2
		-Adliye Vekilinin Beyanâtı	2

		-Çekirge Mücadelesi	2	
		-Nüfus Kütüğüne Yazılmayanların Cezaları Affedilmiştir	3	
		-Hükümet ve Belediyelerce Yıkılan Binalar	3	
		-Taksimat-ı Mülkiye Lahiyası Kabul Edilmiştir	3	
		-Meclisçe Kabul Olunan Kuvanın	3	
		-İtalya Kralı'nın Seyahati	3	
		-Portekiz'de Askeri İsyân	3	
		-Şark-ı İstiklâl Mahkemesinde	3	
		-Türkiye-İran Ticaret Muahedesi	3	
		-Tasdik	3	
		-Nakil	3	
		-Yağmur	3	
		-Panayır	3	
		-Teşekkür	3	
		-İstiklâl Madalyası Kanununun Tedili	3	
		-Boğazlıyan At Koşusu	3	
		-1926 Senesinden İtibaren Vilayet Tayyare Cemiyetine Teslim Olunan Tebriat Miktarı		
		-27 Ramazan 1274 Tarihli Arazi Kanununun Bazı Mevadının İlgasına Dair Kanun	4	
		-Son haberler	4	
		-Katil	4	
		-Pazar Küşâdı	4	
		-İlanat	4	
		-Defterdarlıktan	4	
		-Mahal Kararnamesi	4	
		-Fesh-i Nikâh	4	
246	21 Temmuz 1926	İhtiras Felaket	-Hainler Cezalarını Buldular	1
	11 Muharrem 1345	Doğurur	-Hükmü İdamın İnfazı	1
			-İttihatçıların Muhakemesi	
			Devam Ediyor	2
			-İzmir'de Abide	2
			-Milli İktisâd Bankası	2
			-Türkiye- Yunanistan Müzakeratı	2

		-İstiklal Mahkemesinden	3	
		-Yunanistan'da Kıyam Hareketleri	3	
		-Bolu Ta'zimat Heyeti	3	
		-Abdülkerim Ata'ya Gidiyor	3	
		-İngiltere'de Amele Müzakeratı	3	
		-Bozok Vilayeti Encümen-i Daimisinden	3	
		-İstiklal Mahkemesinde	4	
		-Bozok Mahkeme-i Asliyesinden	4	
		-Zayi	4	
<hr/>				
247	28 Temmuz 1926	Bundan Sonra Harb	-Muallimler Birliği Kongresi	1
	18 Muharrem 1345	Zaferini Hava Kuvveti Temin Edecektir	-Maliye Vekili Hasan Bey Efendi'nin İstifası	2
			-Trabzon Heyeti	2
			-Tunca'nın İdaresi	2
			-İstiklal Mahkemesi Reisi Ali Bey Efendi'nin Beyanatı	2
			-İşkân Kanunu	2
			-Muavenat	2
			-Müessif Bir Vakıa	3
			-Şose Tamirâtı	3
			-Bozok İcra Dairesinden	3
			-Erbab-ı Tüccar ve Sanayinin Nazar-ı Dikkatine	4
			-İlanat	4
			-Fesh-i Nikâh	4
			-Zayi	
<hr/>				
248	4 Ağustos 1926	Fertlerin Çalışması Milletlerin İstirahatını Temin Eder	-Reisicumhur Hazretlerine Vilayetimiz Namına Arz-ı Tazimat Etmek Üzere Ankara'ya Giden Heyet	1
			-Teftiş	1
			-Musul Muahedesi	2
			-Yeni Ceza Kanunu Tatbikatı	2
			-Şark-ı İstiklal Mahkemesinde	2
			-Tunca Mukavelesi	2
			-Tahliye Olunanlar	2
			-İttihatçıların Muhakemesi Başladı	2

		-Romanya Kralı Paris'te	2
		-İngiliz Sefiri	2
		-Tekzib	2
		-Tayyareci Mazlum Bey'in Şehadeti	2
		-Rus Tayyaresi Ankara'da	2
		-Tayyare Gizleyen Gaz	2
		-Fransa Kabinesi	2
		-Hicaz Kongresi	2
		-Amerika Ticaret İtilafname-sinin Temdidi	2
		-La Meclisi	2
		-La Sefirinin Beyanâtı	2
		-Sırp Sefiri Şerefine Ziyafet	2
		-Seyyar Sergimiz Stokholm'da	2
		-Amerika'da Sıcak	2
		-İttihatçıların İsticvabı	3
		-Dürzülerin Kıyâmı	3
		-Japonya'da Konferans	3
		-Ebu Suud'un Merhusumuza Hediyesi	3
		-Sihhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekâletinden	3
		-Hakiki bir Muallim Fedakârlığın Timsalidir	3
		-Kazanç Kanununa Tezyil	4
		Olunan Fıkra -ı Kanuniye	4
		-Gümrük Kanununun Yirminci Maddesine Müdal Kanun	4
		-Zayi	4
		-Resim ve Fotograf Meraklılarına Müjde	4
<hr/>			
249	11 Ağustos 1926	Köylü Kardeşleri-	-Reisicumhur Hazretlerinin
	12 Safer 1345	mizle Hasbehal	Vilayetimiz Heyetini Kabulü
			-İstiklal Madalyası Ta'liki
			-Dâhiliye Vekâlet Celilesi'nin
			Musayyib Bir Kararı
			-Tayin
			-Bilecik Heyetinin Avdeti
			-İngiltere Hariciye Müsteşarının
			Beyanâtı

-Şam Civarındaki Muharebat	2
-Bahriye Vekilimiz İstanbul'da	2
-Meclis Reisimizin Avdeti	2
-Şeker İnhisar Meclisi	2
-Tahkikat Etrafında	2
-İstiklâl Mahkemesi Reisi	2
Ali Bey'in Beyanâtı	2
-Tahliye Olunanlar	2
-Adliye Vekilimizin Seyahati	2
-Fransa Sefiri	2
-Avusturya Trenlerinde Tecdid	2
-Almanya Cemiyet-i Akvam'a	
Nasıl Girecek	2
-Kara Kemal'in İntiharı	2
-36 Maznun Tahliye Olundu	3
-Mardin Ta'zimat Heyeti	3
-Seyyar Sergimiz	3
-Romanya'da Seyyar Sergi	
Tertibi	3
-Türk Sanayi-i Nefise	
Derneği	3
-Habeş Kralı'nın Protestosu	3
-Fevzi Paşa'nın Avdeti	3
-Adliye Vekilimizin Beyanâtı	3
-İngiltere'de Ahval	3
-Kara Çete'nin Muhakemesi	
Başladı	3
-Cemiyet-i Akvam'ca Yapılan	
İstatistik	3
-Karadeniz Tayyare Kongresi	3
-Yakalanan Sigara Kâğıtları	3
-Tekzib	3
-İttihatçıların Muhakemesi	
Başladı	3
-Yakalanan Sigara Kağıtları	3
-Tekzib	3
-Sivas Küçük Sıhhiye	
Memurları Mektebine Leyli Talebe	
Kaydına Başlanılmıştır	4
-Tashih	4
-Memuriynin Nazar-ı Dikkatine	4
-İlanat	4
-Zayi	4

		-Askeri Erzak Münakasası	4
		-Orta Mekteblere Alınacak	
		Münaci Talebe	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
250	18 Ağustos 1926 9 Safer 1345	Çiftçilere Müjde	
		-Motorsuz Tayyare	1
		-Tayin	1
		-At Koşusu	1
		-Mükellefiyet-i Askeriye	
		Kanununun 156 ve 110.	
		Maddelerinin Tagdili Hakkında	
		Kanun	2
		-Tütün Tohumu İhracının	
		Men'i Hakkında Kanun	2
		-Satış Pusulası Tanzimiyle	
		Mükellef Olanlar	2
		-Satış Pusulası Tanzimiyle	
		Mükellef Olmayanlar	3
		-İlanat	3
		-Ziraat Bankasından	4
		-Encümen-i Daimiden	4
		-Zayi Cüzdan	4
		-Fesh-i Nikâh	4
		-Mahal Kararnamesi	4
251	25 Ağustos 1926 16 Safer 1345	Muhiti İktisâdımız	
		-İstiklal Mahkemesi Müdde-i	
		Umumisi İttihatçıların	
		İddianamesini Kıraat Etti	1
		-İstiklal Mahkemesinde	
		İttihatçıların Muhakemesi	
		Devam Ediyor	2
		-Gazi Paşa'nın Heykeli	2
		-Seyyar Sergimiz	2
		-Kuyruklu Yıldız	2
		-Tekzip	2
		-Moskova Sefirimizin Beyanâtı	2
		-İtalya- İspanya	2
		-Mübala'	2
		-Maarif Vekilimiz Konya'da	3
		-Sırp-Bulgar İtilafı	3
		-Suriye Kıyamcıları	3
		-Pangaluse Karşı Yapılan Suikast	3
		-Türk Tayyare Cemiyeti	

		Riyasetinin Tebligat-ı	
		Umumiyesi	3
		-İlanen Teşekkür	3
		-Son Haberler	4
		-Memur Aranıyor	4
		-Dava Vekilleri ve Arzuhalcilerin	
		Nazar-ı Dikkatlerine	4
		-Zayi	4
<hr/>			
254	15 Eylül 1926	Bir İrfan Ocağı Hakkında	
		-İstiklal Mahkemesinde	1
		-İstiklal Mahkemesinde İttihatçıların Muhakemesi	2
		-Seyyar Sergimiz	2
		-Türkiye'de Asyalılar	
		İttihadı Kongresi	2
		-Seyyar Sergi La Sularında	3
		-Kırşehir Tazimat Heyeti	3
		-Ticaret Vekâlet Celilesi'nin Tebliğat-ı Umumisi	3
		-Dâhiliye Vekâlet Celilesi'nin Tebliğat-ı Umumisi	3
		-Tali Ziraat Mekteplerine Kayd ve Kabul Edilecek Talebenin Şeraiti	4
		-Aşçı Aranıyor	4
		-Boğazlıyan Kaymakamlığından	4
		-Fesh-i Nikâh	4
		-Av Saçmaları	4
<hr/>			
256	29 Eylül 1926	Kıymetli bir Tasvir	
		-Harici Haberler	1
		-Umumi Telefon	2
		-Belediyemizden bir Rica	2
		-Bir Mektup	2
		-Dâhili Haberler	2
		-Tayin	2
		-Açık Mektup	2
		-Vukuat-ı Zabıta	2
		-Ahlaki Telakkiler	3
		-Yozgat Orta Mektebi'nin Kabul Şartları	3
		-Son Haberler	4
		-Tayyare Piyangosu	4
		-İstiklâl Mahkemesinde	4

	Efendi	2
	-Belediye Meclis Mebusu	
	Celal Bey	2
	-Eski Nahiyesinde Fırka	
	Teşkilatı	2
	-Tayin	2
	-Tütün İdaresinde Bir	
	İhtilas	2
	-Kağnılar Hakkında	2
	-Derecidağı Ormanlarında	
	Yangın	2
	-Akdağmadeni'nde Sonbahar	
	At Koşusu	2
	-Çocuklarımızın Terbiyesi	3
	-Halk Mektebinin İlanı	3
	-Son Haberler	4
	-Gazi'nin Heykelinin Resmi	
	Küşâdı Yapıldı	4
	-İngiliz Hariciye Nazırı	4
	-Kayseri'de Fabrika Resmi	
	Küşâdı	4
	-İstiklâl Mahkemesi	4
	-Bir Tayyare Kazası	4
	-Şark-ı İstiklâl Mahkemesinde	4
	-Ziraat Bankası Nizamname-i	
	Suretidir	4
	-Çorum Vilayetinden	4
	-Sorgun Tayyare Cemiyetinden	4
	-Bozok İcra Dairesinden	4
	-Vilayet Yolları Mühendis-	
	liğinden	4
<hr/>		
20 Teşrin-i Evvel		
259 1926	Okumak ve Okumak	
	İhtiyacı	
	-Cumhuriyet Bayramı	1
	-Köylümüzle bir Dertleşme	2
	-Mahkemede bir Hüküm	2
	-Tayin	2
	-Kaçırılan Fırsat	3
	-Kayseri Mektubu	3
	-Tütün İnhisar Müdürü	3
	-Tayyare Piyangosunun	
	On Birinci Keşidesi	4
	-Feci bir İnhidam	4
	-İstiklâl Mahkemesinde	4

		-İran'da İhtilal Devam Ediyor	4
		-Atina'da Bir Zorba-i Hükümet	4
		-Akdağmadeni Kazası Tayyare Cemiyeti ve Muhasebe-i Hususiye Dairesi Menfaatine	4
		-Niksar'da Hayvan Hastalığı	4
		-Nazar-ı Dikkate	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
		-Fesh-i Nikâh	4
<hr/>			
27 Teşrin-i Evvel 260 1926	Büyük Gün	-İnkılâp ve Eserleri	2
		-Geçen Haftaki Konser	2
		-Vali Bey'in Teftişleri	2
		-Vefat	2
		-Köylümüzle Baş Başa	3
		-Türk Ocağı İdare Heyeti İntihabı	3
		-Orta Mektep Müdüriyeti	3
		-Tayin	3
		-Müdafaa-i Milliye Vekili Recep Bey'in Ziyafeti	4
		-Adliye Vekilimizin İstanbul'dan Hareketi	4
		-İstiklâl Mahkemesinde	4
		-Rusya'da Siyasi Fırka İhtilafı Halloldu	4
		-Haftada Bir Gün	4
		-Bulgaristan'la Yunanistan Arasında Yeni Müzakere	4
		-Biçki Yurdu	4
		-Mahal Kararnamesi	4
		-Belediyemizin Nazar-ı Dikkatine	4
		-Ziraat Bankası Nizamname-i Esasıdır	4
<hr/>			
261 3 Teşrin-i Sâni 1926	Büyük Bayram	-Büyük Millet Meclisi'nin Sekizinci Devre-i Küşâdı ve Gazi'nin Nutku	1
		-İki Şakinin İdama Mahkûmiyeti	2
		-Ermenistan'daki Hareket-i Arz	2

-Fransız-Alman Müzakeratı	2
-Ordu Spor Müsabakaları	2
-Gelen Müfettiş Beyler	2
-Türk Ocağı İş Başında	2
-Tayin	2
-Sorgun Kazası Teşkilat-ı Adliyesi	2
-Halk Dershanesi	2
-Çiftçilere Nasihatlerim	3
-Hizmet-i Maksureye Tabi Gençlerimiz	3
-Gebze Taş Köprüsü	3
-Veba-i Bakara	3
-Çamlık Köprüsü	3
-Asri Gazino	3
-Kahraman Alayımız Ay Başına Avdet Edecek	3
-Merkez Takım Kumandanlığı	3
-Sinema Binası	3
-Maliye Vekilimizin Yeni Bütçe Hakkında Beyanatı	4
-İstiklâl Mahkemesinde	4
-Büyük Türkçü Ziya Gökalp'in Vefatının İkinci Senesi	4
-İngiltere Yunanistan'a Bahri Bir Heyet Gönderecek	4
-Kuponlar Müzakeresi	4
-Rus Harbiye Komserinin Beyanatı	4
-Çin'de İngiltere Aleyhine Boykot	4
-Adana İzcileri Ankara'ya Hareket Etmiştir	4
-Belçika Yeni Bir İstikraz Akid Etmiştir	4
-Ziraat Bankası Nizamname-i Esasıdır	4
-Haymana Mahkeme-i Asliyesinden	4
-Zayi Cüzdan	4
-Zayi Tasdikname	4

	Hazretlerinin Vaziyet-i Umumimiz	
	Hakkında Meclisteki Beyanâtı	1
	-Büyük Günü Nasıl Geçirdik?	2
	-İki Samimi Telgraf	2
	-Trabzon Kadının bir İnkılâbı	2
	-Gazi'nin Teşekkürü	2
	-Hilâl-i Ahmer İdare Heyeti	
	İntihabı	3
	-İsmet Paşa Yatı Mektebi	3
	-Kırşehir Tayyaresi	3
	-Millet Meclisi Riyasete İttifakla	
	Kazım Paşa'yı Tekrar İntihab	
	Etmıştır	4
	-Sorgun kazasında Alaca	
	Kazasına yirmi sekiz köy ilhak	
	Edildi	4
	-Zayi	4
<hr/>		
263 17 Teşrin-i Sâni 1926	Banka İhtiyacı	
	-Hariciye Vekilimiz Rusya'da	1
	-Odesa'da Hariciye Vekilimizin	
	Çiçerinle Mülakatı ve Parlak	
	Tezahürat	1
	-İsmet Paşa'nın Nutku	2
	-Alayımız Geldi	2
	-Çirkin Bir Hal	2
	-Akdağ'da Müessesef Bir	
	Harik	2
	-Tayyareye Yardımımız Ne	
	Miktara Bakî Oldu?	2
	-İdare-i Hususiye Bütçesi	2
	-İki Nikâh Müddeti	2
	-Halk Eczahanesi	2
	-Ferdî ve İçtimai Terbiye	3
	-Boğazlayan Mektubu	3
	-Tüccarlarımızın Nazar-ı	
	Dikkatine	4
	-Halkımızın Nazar-ı Dikkatine	4
	-Teşekkür	4
	-Mahal Kararnamesi	4
	-Bozok İcra Dairesinden	4
	-Hapishane Müdüriyetinden	4
	-Zayi	4

268 15 Kânûn-ıEvvel 1926 Sanayi İhtiyacı

-Atina İtilafnamesi Tetkik Olundu	1
-Büyük Millet Meclis'inde	2
-Şehrimize Bir Banka Tesis Edilecek	2
-Ocağın Çay Ziyafeti	2
-İdare-i Hususiye Bütçesi	2
-Grip Hastalığı	2
-İnkılâp Karşısında Kadınlarımız	3
-Hırsızlar Tayin Etti	3
-Umumi Tahrir-i Nüfus Hazırlığı	3
-Hariciye Vekilimiz Tevfik Rüştü Bey'in Beyanatı	4
-Veba-i Bakara	4
-Teşekküre Mukabele	4
-Evlenme Memurluğundan	4
-Zayi	4
-Bozok İcra Dairesinden	4
-Bozok Ziraat Bankasından	4

269 12 Kânûn-u Sâni 1927 İnsaniyet, Şefkat
Borcumuz

-Reis-i Cumhur Hazretlerinin Londra Sefirimize Ziyafeti ve Sefirimizin Hareketi	1
-Diyarbakır Merhuslarının Hareketi	1
-İstiklâl Mahkemesi Şimdiye Kadar Ne Kadar Davayı İntac Etti	1
-Nafia Vekilinin Avdeti	1
-Şimendifer Yolları İçin Şirketlerle Yapılan Müzakerat Neticelenmiştir	2
-Yeni İstanbul Mebusları	2
-Ticaret Kongresi	2
-Eski Nahiyesi Halk Fırkası Kongresi ve Nahiyeye Azaları	2
-Bir Köylümüzün Büyük Himmeti	2
-Ticaret ve Sanayi Odasından	3
-Adliye Vekâleti'nin Bir Kararı	4
-Evlenme Memurluğundan	4
-Yeni Ay	4
-Yozgad Ticaret Odasından	4
-Vilayet Defterdarlığından	4

		-Zayi	4
270	19 Kânûn-ı Sâni 1927	Terki Lazım Bir İhtiyat	
		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	2
		-Şehir Nezafeti	2
		-Tahvil	2
		-Yerinde Bir Bayram	2
		-Nahiyelerde Nüfus Teşekkülü	2
		-Garib Bir Tayin	2
		-Akdağ Kazası Azası	2
		-Boğazlıyan Vaizliği	2
		-Dünya Yolunda Biz ve Siz	3
		-Katil ve Cerh	3
		-Yemeyenin Malını Yerler	3
		-Hayvanatta Çiçek Hastalığı	3
		-Tashih	3
		-Rus İngiliz Münasebeti	4
		-Çin'de İngiliz'in Vaziyeti	4
		-Fransa'da Ayan İntihabı	
		Başladı	4
		-Rus Hükümetinin Cemiyet-i Akvam'a Karşı Yeni Bir Alakasızlığı	4
		-İstiklâl Mahkemesinde	4
		-Türkiye-Rusya Hudut İtilafı	4
		-Ereğli Kızılırmak Demir Hattı İnşası	4
		-Armamızın Kabul-i Katîsi Talik Edildi	4
		-Ecnebi Gruplarının Yeni Bir Müracatı	4
		-Ankara'da Yeni İnşa Edilecek Mahalleler	4
		-Behiç Bey'in Beyanatı	4
		-Şükrü Kaya Bey'in Ferid Bey'e Ziyafeti	4
		-Makam-ı Vilayetten	4
		-Bozok Posta ve Telgraf Müdürlüğünden	4
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
		-Vilayet Müdde-i Umumiliğinden	4
		-Zayi	4
271	26 Kânûn-ı Sâni 1927	Veresi Meselesi	
		-Şehitler Günü	1

		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	2
		-Ankara'da Tahrir-i Nüfus	2
		-Gelenler-Gidenler	2
		-Açık Mektup	3
		-Hilâl-i Ahmer Hatıra Pulları	3
		-Türk Ocakları Hakkında	3
		-Ankara Cemiyet Belediyesi	
		İntihabı	4
		-Ticaret ve Sanayi Odasından	4
		-Vilayet Posta Telgraf	
		Müdürlüğünden	4
		-Bozok Mahkeme-i Asliyesinden	4
		-Zayi	
<hr/>			
272 2 Şubat 1927	Üç Mesele	-İnkılâbın Mefhumu	2
		-Kötebek Yer Sıçanı	2
		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	3
		-Vali Bey İade-i Akiyet Ettiler	3
		-Bir Kadirşinaslık	3
		-Temsil Heyeti	3
		-Fırka Müftüsü Bey	3
		-Amerika Mümessilinin Lozan	
		Muahedesi Hakkında ki	
		Muhtırası	4
		-Ticaret ve Sanayi Odasından	4
		-Bozok Sulh Hâkimliğinden	4
		-İlan	4
		-Fesh-i Nikâh	4
		-Vilayet Müftülüğünden	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
		-Zayiler	4
<hr/>			
273 9 Şubat 1927	Yol ve Ağaç	-Meclis-i Umumi Müzakeratı	2
	Seferberliği	-Şahıs değil, Memleket	2
		-Şehitler Günü	2
		-Maden İskân Memuru	
		Tekaüde Sevk Edildi	2
		-Derdest	2
		-İnkılâbın Mefhumu	3
		-Koyunlarda Çiçek Hastalığı	3
		-Ticaret ve Sanayi Odasından	4
		-Fırsattan İstifade	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4

		-Kırşehir Mahkeme-i Asliye Riyasetinden	4
		-Zayi	4
274 16 Şubat 1927	Bu Seneki Meclis-i Umumi	-Yeni Bir Kanun Lahiyası	1
		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	2
		-Sanatın Karşısında	2
		-Halk Fırkası Vilayet Kongresi	2
		-Esnaf da Nezafet	2
		-Tayin	2
		-Hayvan Hastalığı	2
		-Gençlik ve Tesanüd	3
		-Hazır Edilmesi Lazım Gelen Şeyler	3
		-Mukavele İmza Edildi	4
		-Adliye Memuriyetine Yapılacak Yeni Zam	4
		-Şurayi Askeriyenin Hitam-ı İçtimai	4
		-Ticaret ve Sanayi Odasından	4
		-Ayn Tarihi	4
		-Zayi	4
275 23 Şubat 1927	Şiddetli Kış Halk ve Efkâr	-Ticaret Odaları Kongresi	1
		-Hilâl-i Ahmer Merkez Umumisinden	1
		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	2
		-Halk Fırkası Katib-i Umumisi Saffet Beyin Radikal Fırkalar Kongresindeki Beyanatı	2
		-Bir Rus Gazetesinin Vaziyet-i Siyasiye Hakkındaki Mütalatı	2
		-Meclis-i Umumi'nin Hitam-ı İçtimai	2
		-Giden Azalar	2
		-Tayin	2
		-Şarkıçal Nahiyesi	2
		-Hayvan Hastalığı	2
		-Arıcılık ve Balcılık	3
		-Sinop ve İstanbul'da Kar	4
		-Ticaret ve Sanayi Odasından	4
		-Erzak İhalesi	4
		-Nazar-ı Dikkate	4

		-İlan	4
		-Evlenme Memurluğundan	4
		-Haftada Bir Gün	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
		-Bozok Mahkeme-i	
		Asliyesinden	4
		-Zayi	4
<hr/>			
278	16 Mart 1927	Ziraat Birlikleri	
		-Amerika ile Siyasi	
		Münasebetimiz Etrafında	1
		-Sorgun Yarışı	2
		-Ticaret Vekili	2
		-Bir Gunganın Sonu	2
		-Orman Mütchassısları Geldiler	2
		-Lüzum-u Muhakeme Kararı	2
		-Müdahene	3
		-Efem	3
		-İki Hükümetin Müşterek	
		Beyannameşi	4
		-Çinlilerin Yeni Bir	
		Muvaffakiyeti	4
		-Moskova'da Tıp Kongresi	4
		-Fransa Reis-i Cumhuru	
		Londra'da	4
		-İngilizlerin Yeni Bir Marifeti	4
		-Alenen Teşekkür	4
		-Kız Kaçırılmış	4
		-Atış	4
		-Bu Haftaki Yarışlar	4
		-Makam-ı Vilayetten	4
		-İlan	4
		-Zayi Kısarak	4
		-Zayi Mühür	4
<hr/>			
279	23 Mart 1927	İktisâdi Vaziyetimiz	
		Kadın Namusu	
		Nasıl Muhafaza	
		Olunur?	
		-Şehrimize Aid Resimler	1
		-Boğazlayan Jandarma	
		Komutanlığından	1
		-Çorum Vilayetinden	1
		-Hilâl-i Ahmer Kongresi	1
		-Bir Muallimin İstifası	1
		-Vicdan Borcunun Edası	2
		-Hava Mecmuası	2
		-Af	2
		-Angaje Meselesi Men Edildi	2

		-Ocağımızın Bütçesi	2
		-Tahvil	2
		-Din	2
		-Bir Tashih	2
		-İzzet-i Nefis Hissi	3
		-Meyve Bahçesi	3
		-Doğurduktan Sonra	3
		-İktisâd-i Meclisi Aliyesi	4
		-Amerika ile Ticaret Mukavelesi	4
		-Cemiyet-i Akvam'ın Yeni Bir Kararı	4
		-Teşekkür	4
		-Yozgad Ticaret ve Sanayi Odasından	4
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
		-İlan	4
		-Fırsat	4
<hr/>			
280	30 Mart 1927	İki Vakanın İntiba-ı Ramazan	
		-İ'tizar	1
		-Türk Ocakları Merkez Heyeti Binasının Temel Atma Merasimi ve Başvekilimizin Nutku	2
		-Çin Milletperverleri Şanga'ya Girdiler	2
		-Mahkememiz Hakkında Bir Hissi Takdir	2
		-Hamamların Vaziyeti	2
		-Müsamere	2
		-Tayyare İftarı	3
		-Pulluk Satışı	3
		-Balkanlarda Harb Tehlikesi mi Var?	4
		-Ramazan-ı Şerife Mahsus	4
		-Satılık Eski Gazete	4
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
		-Münakasa	4
		-Vilayet Ticaret Odasından	4
		-Boğazlayan Mahkeme-i Asliyesinden	4
		-Zayi	4
		-Kaynana	4
<hr/>			
281	13 Nisan 1927	Yeni bütçe	
		-Kazım Paşa Hazretleri	1

Münevver Tabaka	-Nişanlısını Görmeğe Giden Osman'ın Başına Ne Geldi	1	
	-Tütün Kaçakçıları İle Bir Müsademe	2	
	-Lüzum-u Muhakeme	2	
	-Sıhhiye Dairesinin Meşkûr Alakası	2	
	-İstanbul'a Gelen Fransız Filosu	2	
	-Doktorlarımız Arasında	2	
	-Tayin	2	
	-Tahvil	2	
	-Damızlık Aygır Gelecek	2	
	-Beynazırdan Mahalkaya	3	
	-Genç Bir Zabit Feci Bir Kazanın Kurbanı Oldu	4	
	-Zeki Efendi'nin Defninden Sonra Kumandan Bey'in İrad Ettiği Nutuk	4	
	-Münakasa	4	
	-Son Haberler	4	
	-Gümrük Resmi Tenzid Olundu	4	
	-İdare-i Hususiyelerin Vaderatı	4	
	-Yeni Bütçemiz Mütevazindir	4	
	- Balkan'da harp kokusu Var mı?	4	
	-Makam-ı Vilayetten	4	
	-Evlenme Memurluğundan	4	
	-Zayi	4	
<hr/>			
283 27 Nisan 1927	İktisâdımızın Takviyesi Etrafında Bir Fikir	-Dikkat -Ticaret ve Ziraat Vekâlet Celilesinden Bir Temenni	1 2
	Türk Ocağı Nedir?	-Boğazlıyan'da Müstesna Bir Gün	2
		-Fırka Mütemedliği	2
		-Sıhhiye Dairesinin Müsbet Bir Teşebbüsü	2
		-Mini Mini	2
		-İstiklâl Madalyasıyla Taltif	2
		-Tayin	2
		-Bir Köşede	2
		-Mazeret	2
		-Muallim Cavit Bey	2
		-Cirid Başladı	3

		-Türk Ocağı Nedir?	3
		-Bingazi'den Mahalkaya	3
		-Millet Meclis'inde Bütçe Müzakeratı	4
		-Tayyare Piyangosunda Büyük İkramiyeyi Kazanan Numaralar	4
		-Dâhiliye Vekili Celal Bey'in Beyanatı	4
		-Meclis Sıhhiye Bütçesini Kabul Etmiştir	4
		-Akdağ Ormanlarında Hayvan Zai Edilmesi Men' Edildi	4
		-Makam-ı Vilayetten	4
		-Defterdarlıktan	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
		-Çorum Başmühendisliğinden	4
		-Müzayede	4
		-Zayiler	4
		-Ayn Tarihi	4
		-Din	4
		-Kaynana	4
		-Haftada Bir Gün	4
<hr/>			
284 4 Mayıs 1927	Belediyemizden Birkaç Temenni	-Muhterem Ziraat Vekilimiz Sabri Bey Efendi'ye Hürmetle	1
		-Atıcılık	2
		-Mebusumuz Avni Bey	2
		-Maarif Müdürü Vehbi Bey	2
		-Maarif Emni İshak Rafet Bey	2
		-Tayin	2
		-Vazifeden Men	2
		-İstifa	2
		-Cirid	2
		-Himmetli Bir Köylü Kadını Tayyare Cemiyetine Bir Tosun Teberru Etti	2
		-Koşu	2
		-Milli Edebiyat	3
		-Aşkın İntikamı	3
		-İsmet Paşa Hazretleri At Yarışları ve İslah-ı Hayvanat İşlerinin Tanzimi İçin Valilere Tebligatta Bulundu	4

		-Bozok Vilayeti Encümen-i	
		Daimisinden	4
		-Nezafet Otlı	4
		-Evlenme Memurluğundan	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
		-Zayi Mühür	4
		-Bozok Mahkeme-i Asliyesinden	4
<hr/>			
285 11 Mayıs 1927	Doğan Fırsat	-Gelenler	1
		-At Koşusu	1
		-Berlin Sefirimizin Mühim Bir	
		Nutku	1
		-Balkan İttihadı Etrafında Bir	
		Haber	1
		-İş ve İtibar-ı Milli Bankaları	
		Birleşti	1
		-Elektrik Tesisatı Yakında	
		Başlayacak	2
		-Geçen Haftaki Cırıt	2
		-Mektepliler Bayramı	2
		-İstiklal Madalyası Taltifi	2
		-Köpek İtlafı	2
		-Tayyare Cemiyetinden	2
		-Mebusumuz Avni Bey	2
		-Sarhoş Sarkıntılığ	2
		-Halk Şairleri	3
		-Şurdan, Burdan	3
		-Dört Yaşında Bir Katil	3
		-Kibar Hırsızlar	3
		-Türk Ocakları Kurultayı Hitam	
		Buldu	3
		-Lehistan Sefaretinin Temel Atma	
		Merasimi ve Sefirin Nutku	4
		-İngiltere'nin Balkan Meselesine	
		Aid Vaziyeti Hakkında Hariciye	
		Nazırı Ne Diyor	4
		-Teşekkür	4
		-Sevic Yoldaş İtalya'ya Gitti	4
		-Ankara Komünist Ceryanına	
		Müsaade Etmeyeceğini	
		Söylüyor	4
		-Amasya Valiliğinden	4
		-Konya Aksaray Valiliğinden	4

		-İdare-i Hususiye Bütçesi	4
		-Lütfen İlavemizi İsteyiniz	4
		-Yozgad Mahkeme-i Asliyesinden	4
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
		-Bozok Vilayeti Encümen-i Daimisinden	4
		-Zayi Cüzdan	4
<hr/>			
286	18 Mayıs 1927	Azmin Muvaffakiyeti	
		-Millet Meclisinde	1
		-Şaki Altuntaş İdam Edildi	2
		-Himaye-i Etfal	2
		-Fen Karşısında	2
		-Evlat Katli	2
		-Ziraat Bankası Azalığı	2
		-Lüzum-u Muhakeme Kararı	2
		-Cevabın Cevabı	3
		-Traktör Satın Almak İçin Çiftçilerimizin Teşviki Doğrumudur?	3
		-Hâkimiyet-i Milliye Gazetesinin Bir Tevzihi	4
		-Ticaret ve Sanayi Odasından	4
		-Encümen-i Daimi-i Vilayetten	4
		-Bozok İcra Dairesinden	4
		Bozok Mahkeme-i Asliyesinden	4
		-Zayi	4
		-Evlenme Memurluğundan	4
		-Memleket Hastanesinden Muayene Günleri	4
<hr/>			
287	25 Mayıs 1927	Banka Meselesi	
		-Şûra-i Devlet Azaları	1
		-Adam Sende	2
		-Ankara İlkbahar Yarışları	2
		-Akdağ Yaylası Tesbit Edilecek	2
		-Yapılacak Binaların Planları Geldi	2
		-Nakliye Kirası Ucuzlamış	2
		-Faydalı Bilgiler	2
		-Sihhiyemizi Tehdid Eden Tehlikeli Bir Hal	3
		-Meğer Öyle Değilmiş	3
		-Belediyenin İyi Bir Muvaffakiyeti	3

		-Hilâl-i Ahmer'e Yardım	3
		-İdare-i Hususiye Bütçesi	3
		-Mahir Bir Kadın Hırsız Yakalandı	3
		-Haşerat Mücadelesi	4
		-Evlenme Memurluğundan	4
		-Yozgad Sulh Mahkemesinden	4
		-Bozok Vilayet Encümen-i Daimisinden	4
		-Vilayet Defterdarlığından	4
		-Vilayet Hapishane Müdürlüğünden	4
		-Çorum Başmühendisliğinden	4
		-Zayi	4
<hr/>			
288	1 Haziran 1927	İstanbul Nasıl Eğleniyordu?	
		-Başvekilimizin Kayseri Hattının Küşâd -ı Rusmunda İrad Buyurdıkları Kıymetli Nutuk	1
		-Aziz Başvekilimize Vilayetimizin Tazimatı	1
		-Adliye Tayinleri	1
		-Tayin	1
		-Geçen Haftaki Yarış	2
		-Şarki Karahisar	2
		-İki Elim Ziya	2
		-Feci Bir Akibet	2
		-Elektrik Tesisatı Başlayacak	2
		-Meni Lazım Bir Gürültü	2
		-Valimiz	2
		-İdare-i Hususiye Binası	2
		-Göztaşının Gümrük Rüsümün- dan Muafiyeti	2
		-Yarış	2
		-Zehra Hanım Tevkif Olundu	2
		-Kızlarımız	3
		-Yağmur	3
		-Bağazlıyan Karafakılı Yolu	3
		-Sabık Amerika Sefirinin Memleketimiz Hakkındaki İhtisası	4
		-Beynelmilel İktisâd Kongresinde Merhusumuz Hasan Bey'in Mühim Bir Mektubu	4

		-Adana'nın İlk Buğday Mahsülü Piyasaya Çıkarıldı	4
		-İlan	4
		-Evlenme Memurluğundan	4
		-Vilayet İcra Dairesinden	4
		-İstanbul Nasıl Eğleniyordu?	4
		-Gürültü Yapan, Zabitaya Hakarete Bulunan Sarhoş	4
		-Lütfen Okuyunuz	4
		-Makam-ı Vilayetten	4
		-Zayiler	4
<hr/>			
290	22 Haziran 1927	İktisâdi Buhran	
		-İtalyalı Misafirler Ankara'da	1
		-Tababet Kongresi Varşova'da Açıldı	3
		-Bir Tevzih	3
		-Evlenme Memurluğundan	3
		-Ziraat ve Ticaret Gazetesi	3
		-Zayi	3
<hr/>			
291	29 Haziran 1927		
		-İkinci İntihab Devresinin Nihayeti	1
		-Büyük Gazi'nin İstanbul'a Hareketi	1
		-Mühendis Mektebi Tedrisat Talimatnamesi	2
		-Yozgad Ticaret ve Sanayi Odasından	2
		-Tashih	2
		-Boğazlayan Mahkeme-i Asliyesinden	2
		-Yozgad İcra Dairesinden	2
		-Vilayet Ticaret Odasından	2
		-Deli Muallim	2
		-Haftada Bir Gün	2
		-Makam-ı Vilayetten	2
		-Çorum Başmühendisliğinden	2
<hr/>			
292	6 Temmuz 1927	Kuraklık Belası	
		-Gazi'nin İstanbul Halkına Nutku	1
		-Son Haberler	2
		-Reis-i Cumhura Yapılacak Merasim	2

		-Şimendifer Mektebine Tahsil Görmüş Gençler Aranıyor	2
		-Yozgad Vilayeti Encümen-i Daimisinden	2
		-Bozok İcra Dairesinden	2
		-Zayiler	2
293	13 Temmuz 1927	-Vali Vekâleti	1
		-Maarif Emni	1
		-Talihi Gülen Bahtiyar	1
		-Orta Mekteb de Muallim Sınıfı Açılacak	1
		-İngiliz Fransız Sefirlerinin Hariciye Vekilimizle Mülakatı	1
		-Tayyare Piyangosunun Altıncı Keşidesinde Büyük İkramiye Kazananlar	1
		-İntihabat	1
		-Yozgad Vilayeti Encümen-i Daimisinden	3
		-Spor Müsabakaları	3
		-Çorum Vilayeti Başmühendisliğinden	3
		-Zayi	3
		-Vilayet Evkaf Müdüriyetinden	3
		-Vilayet Defterdarlığından	3
294	20 Temmuz 1927	Kızlarımız İçin Kurak Yerlerde Ziraat Usulü	
		-Futbol Takımımız Bulgarlarla Berabere Kaldı	1
		-Köy Muallimliği Kursu Açıldı	1
		-İzmir Sergisi Eylül Yirmiye Kadar Devam Ediyor	1
		-Temel Atma Merasimi	1
		-Bir Sanatkâra Teşekkür	1
		-Aleni Teşekkür	3
		-Makam-ı Vilayetten	3
		-Yozgad Vilayeti Encümen-i Daimisinden Bedel Keşfi	3
		-Yozgad Ticaret Odasından	3
		-Yozgad Sulh Hâkimliğinden	3
		-Yozgad Ziraat Bankası	3
295	27 Temmuz 1927	Yerli Mallara Rağbet	
		-Muhasebe-i Hususiye Binasının	

		Temel Atma Merasimi	
		Perşembe Günü İcra Edilecektir	1
		-Yozgad İcra Dairesinden	1
		-Bağlar Başı Rakısı	1
		-Türkiye Rus Hudut Muahedesi	1
		-Evkaf Müdüriyetinden	1
		-Zayi	1
<hr/>			
297 10 Ağustos 1927	Esnaf Cemiyetleri	-Yozgad Yerköy Şosesi	1
	Ekmek Ucuzlamalıdır	-Divan-ı Adalette Merhusumuz	
		Mahmut Esat Bey'in Haklı	
		Müdafaası	1
		-İzmir'de Bir Sanayi Mektebi	
		Açılacak	1
		-Köprülüzâde'ye Doktorluk	
		Diploması Merasimle Verildi	1
		-Cemiyet-i Akvam'dan	
		Fransızlarda Çekiliyor	1
		-Bir Şaiyanın Tekzibi	1
		-Zuhur Eden Koleraya Karşı	1
		-Tıp Kongresi	1
		-Adana'da Fırka Namzetleri	1
		-Tahrir-i Nüfus Hazırlığı	2
		-Teşekkül Edilen Esnaf Heyetleri	2
		-Müntehib-i Sâni İntihabatı	2
		-Tayin	2
		-Ekmek Ucuzlamalı	2
		-Hırsız Evsahibi	2
		-İşten Men	2
		-Balkondan Düşen Sarhoş	2
		-Hıçkırık	2
		-Kisve-i İlmiye	2
		-Şimendifer Hattı Civarında	
		Bulunan Arazinin İstimlakı	2
		-Ankara Erkek Muallim	
		Mektebinin Temel Atma	
		Merasimi İcra Edildi	2
		-Aziz Türk	2
		-Yüce	3
		-Ah Gönül Ah Gönül	3
		-İzmir Sergisi	3
		-Vatandaş	3
		-Tebliğ	4

		-Adliye Meslek Mektebi	4
		-Ankara Hukuk Mektebi Kabul Şeraiti	4
		-Yozgad Ticaret Ve Sanayi Odasından	4
		-Maarif Teşkilatına Dair Kanun	4
		-Makam-ı Vilayetten	4
		-Yozgad-Çorum Posta Nakdiyatı	4
		-Encümen-i Daimi-i Vilayetten	4
		-Alay Kumandanlığından	4
		-Yozgad Evkaf Dairesinden	4
<hr/>			
300	30 Ağustos 1927	30 Ağustos Zaferi Nedir?	
		Meçhul Asker Kimdir?	
		Un Buhranı	
		-Hayvan Telâfeti Tehlikeli	2
		-Vilayet Jandarma Kumandanımız Geldi	2
		-Tayin	2
		-Belediye Sandık Eminliği	2
		-Hayat	2
		-Lüzüm-u Muhakeme Kararı	2
		-Meni Muhakeme Kararı	2
		-Gelenler-Gidenler	2
		-Ziraat Memuru Kâni Bey	2
		-Teşekkür	2
		-Meçhullere Karışan Bir Ruha	3
		-Gönül Yarası 20	3
		-Ana Hicranı	3
		-Türk Ocağının Yıl Dönümü Bayramı	4
		-Güzel Bir Kadirşinaslık	4
		-Dünyada Neler Olmaz	4
		-Zirai Muavenet	4
		-Bir Şaki Yakalandı	4
		-Mahkemedden Kaçarken	4
		-Fenni	5
		-Aziz Türk	5
		-İki Tokad	5
		-Garib ve Sevgili	5
		-Vatandaş	5
		-Meyve Ağaçlarımıza Bakalım	6
		-Sihhiye Dairesinin 1927 Senesine Aid Mesai Raporudur	6
		-Kaçak Rakı Yapan İki Amil	

		Yakalandı	7
		-Zayi	7
		-Şehrimizde Tifo Vakası	7
		-İkram Refikamız	7
		-Avundukzadeler İflas Etti	7
		-Makam-ı Vilayetten	7
		-Kazanç Vergisine Dair Kanun	7
		-Yozgad Askerlik Kalem-i Riyasetinden	7
		-Mecburi Tifo Aşısı	8
		-Maarif Kütüphanesine İstifadedeli Birçok Kitaplar Gelmiştir	8
		-Davar Sahiplerine Müjde	8
		-Diş Tabibi	8
		-Sahibinin Sesi	8
		-Yozgad Askerlik Şubesinde	8
		-Yozgad İcra Dairesinden	8
		-Evlenme Memurluğundan	8
		-Mahal Kararnamesi	8
<hr/>			
301 5 Eylül 1927	Bir Frenglinin Acıları Can Alaka Gerek	-Hapishanenin İdaresi Emaneten Yapılacak	1
		-Reis-i Cumhuriyet Gazi Hazretlerinin İntihabın Hitamı Münasebetiyle Beyannameleri	1
		-Macaristan Sefareti Memurlarının Bir Deniz Kazası	1
		-İzmir'de Sergi Açıldı	1
		-Cemiyet-i Akvam Tekrar Açıldı	1
		-30 Ağustos Zafer Bayramı Merasimi	2
		-Vilayetimizde Mebus İntihabatı İntac Olundu	2
		-Orta Mektep Müdürü	2
		-Türk Ocağındaki Konser	2
		-Aziz Türk	2
		-İsmail Hakkı Bey Vefat Etti	3
		-Güveler	3
		-Barda Gürültü ve Zabıtaya Hakaret Eden Sarhoş	3
		-Mahmut İsminde Birisini	

		Dövmüşler	3
		-Devlet-i Vilayet Yollarının	
		Tevhidi Hakkında Kanun	4
		-Zayi	4
<hr/>			
302	14 Eylül 1927	İşsizlik	
		-Tayyare Piyangosu	1
		-Gazi'nin Mütevazı Bir	
		Görüntüsü	1
		-İstanbul'da Neler Oldu	1
		-Rusya'da Zelzele	1
		-İran Mahkûmiyet-İ Tebaasını	
		Irak'a Gitmekten Men Etti	1
		-Ruslar Fransızlarla Muadelet	
		Misakı Akid Edecek	1
		-Demircide Feyezan	2
		-İngiliz Hariciye Nazırı Cemiyet-i	
		Akvam Hatırı İçin İmparatorluğu	
		Tehlikeye Koyamam Diyor	2
		-Gece Yol Kesip Adam Dövenler	
		Yakalandı	2
		-İki Büyük Yangın	2
		-Orta Mektep Mezunları	2
		-İki Vakıa	2
		-Son Selam	3
		-Suud İngilizleri Nasıl Seçilir	
		ve Nasıl Bilinir?	3
		-Teşvik-i Sanayi Kanunu	3
		-Vatandaş	3
		-Gönül Yarası	3
		-Bir Frenginin İniltileri	4
		-Teşvik-i Sanayi Kanunu	4
		-Kâtip-i Adil Aranyor	4
		Gönül Yarası	4
		-Yozgad Hukuk Mahkemesinden	4
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
<hr/>			
303	21 Eylül 1927		
		-Mebusumuz Süleyman	
		Sırrı Bey	2
		-Muallimler Birliği Çay Ziyafeti	2
		-Memuriyn Maaşı Bu Ay	
		İptidasında Peşin Verilecek	2
		-Çarşı İnşaatı Ne Halde	2
		-Mektepler Ne Vakit Açılacak	2
		-İstanbul Zabıtasının Mühim	

		Muvaffakiyeti	2
		-Saç Saça, Baş Başa Kadın Kavgası	2
		-Sarhoşlar Kavgası	2
		-Türkoğlu	2
		-İran Maslahatgüzarı	
		Ankara'ya Gelecek	2
		-Amerika'nın Yeni Büyükelçisi	
		İstanbul'a Geldi	2
		-Gazi Müdafaa-i Milliye	
		Vekilini Kabul Buyurdular	2
		-Başvekilimize Mektup Yazan	
		Yahudi Tevkif Olundu	2
		-Alman Reis-i Cumhuri	
		Hindenbug Mühim bir Nutuk	
		İrad Etti	2
		-İsmet Paşa Hazretlerinin	
		Beyanatı	3
		-Gönül Yarası	3
		-Temenni	3
<hr/>			
304	28 Eylül 1927	Belediyecilik	
		Ana Mektebi İhtiyacı	
		-Emin ve Kâzım Paşalar	
		Şehrimizde	1
		-Valimiz Ne Zaman Gelecek	1
		-Son Haberler	1
		-Başvekil ve Vekillerimiz	
		Ankara'ya Avdet Etiler	1
		-Yıldızdaki Kumarcıların	
		Muhakemesi Başladı	1
		-Yunanistan'da Yeni Bir	
		Darbe-i Hükümet	1
		-Fransız Başvekilinin Rusya	
		Hakkındaki Nutku	1
		-Sırp Sefiri Bulgaristan	
		Vekilinden Emniyet Talep Ediyor	1
		-Sivas'ta Zelzele Oldu	1
		-Bursa Haber	1
		-Zirainin Bankaya Olan	
		Borçlarının Tecili	2
		-Esnaf Cemiyetleri İdare Heyeti	2
		-Yeni Maarif Müdürü	2
		-Mirahurzâde Celal Efendi	
		Vefat Etti	2

	-İhtiras Neler Doğurur	2
	-Eylül	2
	-Gönül Bahçesi	2
	-Cevheri Ali Efendi	2
	-Otomobil Kazası	2
	-Zavallı bir Yen	3
	-Gönül Yarası	3
	-Vilayetimizin bu Seneki Mahsulâtı	3
	-Vatana	3
	-Vatandaş	3
	-Teşvik-i Sanayi Kanunu	4
	-Temenni	4
	-Akdag'da At Yarışı	4
	-Yozgad Vilayeti Encümen-i Daimisinden	4
	-Aziz Türk	4
<hr/>		
305 5 Teşrin-i Evvel 1927	Ferdi ve İctimai Tekâmül	
	-Gazi Bursa'da	1
	-Valimizin Teşrifleri	1
	-Mebusumuz Avni Bey	1
	-Gazi'ye Yapılacak İstikbal	1
	-Baytar Kongresi Açıldı	1
	-Hacı Sami'ye Çarşı Mahkûmiyeti Verildi	1
	-Gayri Mübadiller Kongresi Yunan Emlakına Vaziyet İçin Müracaat Etiler	1
	-Romanya'da bir Casus Şebekesi Yakalandı	1
	-Encümen-i Vilayet	2
	-Fazlı Bey Gittiler	2
	-Hastane Sertababeti	2
	-Bir Namus Hırsızı	2
	-Genç Heveskârlarımıza	2
	-Tahrir-i Zirai	2
	-Köylü ile Baş Başa	3
	-Gönül Yarası	3
	-Hayvan Açlığı	3
	-Şark Hududumuz	3
	-Akşam Olurken	3
	-Vatandaş	3
	-Aziz Türk	3

		-Teşvik-i Sanayi Kanunu	4
		-Teşekkür	4
		-İlanat	4
		-Aziz Türk	4
		-Zayi	4
<hr/>			
12 Teşrin-i Evvel			
306 1927	Halk Terbiyesi	-Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Cihanşumul Nutkunu	1
		-Gazi Ankara'ya Avdet Buyurdu	1
		-Valimiz Yolları Teftiş Eyledi	2
		-Mebusumuz Hamdi ve Süleyman Sırrı Bey	2
		-Ana Mektebi Açılacak	2
		-Delice Köprüsü	2
		-Umumhanede Bir Kavga	2
		-Buğday Ziraati	2
		-Sırp Cezalini Katl Eden Bulgarlar	2
		-Ticaret ve Sanayi Odalarının Ehemmiyeti	3
		-Gönül Yarası	3
		-Ocak Reisi İstifa Etti	3
<hr/>			
28 Teşrin-i Evvel			
307 1927	Unun Siyah Günleri	-Vatandaş	1
		-Teşvik-i Sanayi Kanunu	4
		-Şehrimiz Piyasasında Havayic-i Umumiye Ne Halde	4
		-İlanat	4
		-Yozgad Ticaret Odasından	4
		-Ankara Fen Mektebi Talebe Kaydı	4
		-Zayi	4
<hr/>			
26 Teşrin-i Evvel			
308 1927	-Gazinin Türk Gençliğine	Beliğ ve Mühim Hitabı	1
		-Türk Ocağının Hürmet Telgrafı	1
		-Halk Fırkasının Beyanamesi	1
		-Halk Fırkası İdare Heyeti İntihabı Hitam Buldu	1
		-Dikkat	1

		-Cumhuriyet Halk Fırkasının Büyük Kongresinde	2
		-Cumhuriyet Halk Fırkasının Büyük Kongresinde	3
		-Kefalet Kanunu	4
		-İlanat	4
		-Yarış	4
		-Münakasa	4
		-Mühür Zayi	4
		-Mahal Kararnamesi	4
		-Üzüm Çubuklarının İhracının Meni	4
		-Çorum Hukuk Mahkemesinden	4
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
		-Dâhiliye Tatbikat Mektebi	4
		-Kimler Münakasaya Giremez?	4
		-Evlenme Memurluğundan	4
		-Şehir Pazarı	4
<hr/>			
309 2 Teşrin-i Sâni 1927	Gazi ve Türkiye İsmet Paşa Hazretleri	-Gazi Hazretleri'nin İkinci Defa Türkiye Resi-i Cumhurbaşluğuna İntihabları Münasebetiyle Neşr	1
		-Cumhuriyet Bayramının Teyiri	2
		-Kanuna Hürmet Budur	2
		-Okuma Bilmeyenler Okutulabilir	2
		-Tayin	2
		-İstifa	2
		-At Yarışı	2
		-Köprüden Düşen Tren	2
		-Vakit Refikamız	2
		-Gidenler	2
		-Anladım ki	2
		-Cumhuriyet Bayramı	2
		-Garibler Hisarında	3
		-Gönül Yarası	3
		-Mekteb Müfettişleri Arasında	3
		-Bir Meslektaşımızın Vefatı	3
		-Çiftçilerimize Müjde!	3
		-Türk Ocağı Riyaseti	4
		-Temsil Heyeti	4
		-İdare-i Memuriyet	4
		-Jandarma Merkez Kumandanlığı	4
		-Vilayet Encümen Daimisinden	4

324 15 Şubat 1928	Belediye ve Türk Ocağı	-Takdirname	1
		-Âşık Faciası	2
		-Avanos Ahvali	2
		-Yozgad Gazetesi İdare Hanesi	
		Müdüriyetine	2
		-Vatandaş	2
		-Hayat Refikası	2
		-Halk Şairlerinden Davet	3
		-Boğazlayan'da Türk Ocağı	
		Faaliyeti	3
		-Fransa Reis-i Cumhuri Gazi	
		Hazretlerine Kıymetli Bir At	
		Hediye Etti	4
		-Baş Müdde-i Umumi Davayı	
		Teşriğ Etti	4
		-Hilâl-i Ahmer Namına	
		Müsamere	4
		-Türk Ocağı	4
		-Belediye İntihabı Hitam Buldu	4
		-Meni Muhakeme Kararı	4
		-Gönül Yarası	5
		-Gazi'nin Beyanamesi	6
		-Gazi Hazretlerinin Memleketimiz	
		Gençliğine Verdikleri Cevabı	
		Telgraf	6
		-Meclis Riyaseti ve Fırka	
Divanı İntihabı	6		
-Kefalet Kanunu	6		
-Yozgad Vilayet			
Muhasebeciliğinden	6		
-Türk Hava Mecmuası	6		
-Türk Yurdu	6		
326 29 Şubat 1928	Milli İktisâd ve Ocaklar	-Divan-ı Âli İhsan Bey'in	
		Muhakemesinde	2
		-Büyük Millet Meclisinde	
		Seferberlik Kanununun Birinci	
		Müzakeresi Kabul Edilmiştir	2
		-Aziz Türk	2
		-Lüzum-u Muhakeme	2
-Meni Muhakeme Kararı	2		
-Akşam Garipliği	2		

		-Konferans	2
		-Sordum Durdum	3
		-Gönül Yarası	3
		-Geçirdiğimiz Fırtına	3
		-Maaşat	3
		-Akdağ Hükümet Doktoru	3
		-Hasbehal	4
		-Ramazan Nasıl Geçiyor	4
		-İsmet Paşa Hazretlerinin Divan-ı Âli' deki İfadeleri	4
		-Sütçülük ve Peynircilik	5
		-İkdam Gazetesi	5
		-Tebrik	5
		-Encümen-i Daimi Vilayetten	5
		-Aziz Türk	5
		-Vilayet Evkaf Dairesinden	5
		-Yozgad Sulh Hukuk Mahkemesinden	5
<hr/>			
327	7 Mart 1928	Öksüzlerin Gözyaşları	
		-Zekât ve Fitrelerinizi Tayyare Cemiyetine Veriniz	2
		-Ocak der ki	2
		-Mezuniyet	2
		-Akdağ Madeni Adliye ve Muhasebe-i Hususiye Daireleri Yandı	2
		-İktisâd Meclisi Âlisi Müzâkeratı	2
		-Okuma Salonu	2
		-İstifa	2
		-Oruçlular	3
		-Taharet	3
		-Orta Mektep Talebelerinin İleri bir Hareketi	3
		-Düşündüm..	3
		-Burçak Tarlası	4
		-Gönül Yarası	4
		-Yozgad Evkâf Dairesinden	5
		-Yozgad İcra Dairesinden	5
<hr/>			
328	14 Mart 1928	Cemiyetlerden Beklediklerimiz	
		-Meclis-i Umumi-i Vilâyet Nisanda Açılacak	1
		-Belediyenin Yeni Azası	1
		-Çıkmaza Giren Elektrik İşini	

		Yeni Heyet Düzeltcek mi?	2
		-İnkılâbımız Hakkında	2
		-Tayin	2
		-Kır Bekçileri	2
		-Divan-ı Âli İhsan Bey Davasında	2
		-Yozgad Askerlik Şubesinin İlanları	3
		-Bir Tashih	3
		-Harbiye Mektebine Talebe Kayd Kabul Talimatnamesidir	3
		-Vaaz ve Vaizler	5
		-Yağmurdan Doluya	5
		-Teşekkür	5
		-Bando Hastahanede Hastaları Bir Müddet Eğlendirdi	5
<hr/>			
329	21 Mart 1928	Son Günler	
		-Bayramınız Mübarek Olsun	1
		-Divan-ı Âli'de İhsan Bey Davası	1
		-Atina'da Komünist Tezaâhüratı	1
		-İngilizler Ebu Suud ile Müzakereye Girişmek Üzere	1
		-Tahrir-i Teslimat Komisyonunda Hariciye Vekilimizin Beyanatı	1
		-Taltif	2
		-Sorgun'da bir Müsamere	2
		-Şehitlikleri İmâr Cemiyeti	2
		-Ocak Okuma Yurdu Açıldı	2
		-Hayat	2
		-Komşu Hırsızlığı	2
		-Fennî	3
		-Gönül Yarası	3
		-Vefat	3
		-Aziz Türk	4
		-Fevkelade Müsamere	4
		-Davar Sahiplerine Müjde	4
		-Bayram Münasebetiyle	4
		-Yozgad Evlendirme Memurluğundan	4
		-Yozgad Ziraat Müdürlüğünden	4
<hr/>			
331	11 Nisan 1928	Buhran Karşısında	
		-Büyük Millet Meclisi Teşkilat-ı Esasiye Kanununun	

		Dört Maddesini Tedil Etti	1
		-Tahkikat Encümeni Sabık	
		İcaret Vekili Ali Cenani Beyin	
		Divan-ı Âli'ye Sevki	1
		-Vilayet Meclisi Umumisi	
		Açıldı	2
		-Gazi Hazretlerine Çekilen	
		Telgraf	2
		-İzmir Felaketi Karşısında	2
		-İzmir Felaketi Devam Ediyor	2
		-İzmir Felaketzedelerine İane	2
		-Köylülerimizle Baş Başa	5
		-Keskinli Bir Tüccarı Yenigün	
		Gazinosunda Yaraladılar	5
		-Vilayet Maarif Müdüriyetinden	5
		-Makam-ı Vilayetten	6
		-Yozgad İcra Dairesinden	6
		-Davar Sahiplerine Müjde	6
		-Encümen-i Daimî Vilayetten	6
		-Yozgad Hukuk Mahkemesinden	6
		-Yozgad Ziraat Dairesinden	6
		-Sahibinin Sesi	6
		-İlan	6
<hr/>			
332 18 Nisan 1928	İktisâd Karşısında Ticaret Odası	-Meclis-i Umumi Muzakeratı	2
		-Gazi Hazretlerinin Cevap	
		Telgrafları	2
		-Divan-ı Âli İhsan Bey Hakkında	
		Kararını Verdi	2
		-Ocağın Çay Ziyafeti	2
		-Gelenler gidenler	2
		-Ticaret Odası Neşriyatımıza	
		Cevap Veriyor	5
		-Makam-ı Vilayetten	5
		-Tebrik	6
		-Men'i Muhakeme	6
		-Vilayet Muhasebeciliğinden	6
		-Kaçak Rakı İmal Edenler	6
		-Şehirden Kız Kaçıran Köylü	6
		-Davar Sahiplerine Müjde	6
		-Sahibinin Sesi	6
		-Zayiler	6

333 25 Nisan 1928

Hayat Mücadelesi
ve İhtikar

-Reis-i Cumhur Hazretleri Hâkimiyet-i Milli Bayramı Münasebetiyle Her Taraftan Gelen Tebrik Telgraflarına Teşekkür Ediyorlar	1
-Meclis Adliye ve İktisâd Vekâletleri Bütçeler	1
-Yunanistan'da Bulgaristan'da Mühim Depremler Oldu	1
-Türk Ocakları Kurultayı Açıldı	1
-Meclis Müzakeratı	2
-Emin Paşa Hazretleri Ocaklılar Arasında	2
-Un Buhranı	2
-Yağmur İhtiyacı	3
-İstifa	3
-Talebe Gazetesi	3
-Tayin	3
-Bakımsızlar	3
-Sarhoş Boyacı	3
-İzahname	5
-Makam-ı Vilayetten	6
-Vilayet İnhisar Saairesinden	6
-Yozgad İcra Dairesinden	6
-Zayi	6
-Teşekkür	6
-Vilayet Evkâf Dairesinden	6
-Sahibinin Sesi	6

335 9 Mayıs 1928

İktisâdımız ne Suret-
le Kutulacak?

-Ajans Haberleri	1
-Ali Nazmi ve Avni Beyler Şehrimizde	1
-Meclis-i Umumi Muzakeratı	2
-Operatör Kemal Bey Memleketimiz Hastanesi Ser Tabibliğine Tayin Edildi	2
-Yerköy Yozgad Postası	2
-Hilâl-i Ahmer'in Şefkati	2
-Men'i Luzum Muhakeme Kararı	3
-Gönül Yarası	3
-Sıhhiye-i Etfalin Piyangosu	3
-Şehrimizde Huzur	3
-Yine mi Hayır?	4

		-Divanlızade Nesim Bey	4
		-Encümen-i Daimi vilâyet Mukarratı	4
		-İzahname	5
		-Yozgad Muhasebeciliğinden	5
		-Aziz Türk	6
		Yozgad Hapishane Müdürü-yetinden	6
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	6
		-Yozgad İcra Dairesinden	6
		-Yozgad Gazetesi Müdüriyeti Âlisine	6
		-Yerköy-Yozgad- Çorum Postası	6
		-Sahibinin Sesi	6
<hr/>			
338 29 Mayıs 1928	Yeni Yolumuza Giderken	-Afgan Kral ve Kraliçesi İstanbul'da	1
		-İdare-i Hususiye Bütçesi	2
		-Çiftçi Memnun	2
		-Kurban Fiyatları	2
		-Yozgad Tayyaresi	2
		-Tayin	2
		-İstifa	2
		-Türk Maarif Cemiyeti	3
		-Yeşil Ova	3
		-Gönül Yarası	3
		-Vatan Aşkı	3
		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	4
		-Men'i Luzum Muhakeme Kararı	4
		-Sığır Tüccarlarının Yapacakları İşler	5
		-Güzergâh	5
		-Aile Fotoğrafhanesi	6
		-İlan	6
		-Memleket Hastahanesi Sertabibliğinden	6
		-Sahibinin Sesi	6
		-Vilâyet Muhasebeciliğinden	6
<hr/>			
339 6 Haziran 1928	Şikâyet ve Tezvir İlleti	-Gazimizi İstanbul Halkı Heyecan İçinde Bağrına Bastı	1
		-Belediye Otomobil ve Arabalar İçin Mesafe Tarifesi Tanzim Ve	

		Kabul Etti	2
		-Gazimiz Yaz Mevsimini Geçirmek Üzere İstanbul'a Gitti	2
		-Tayyare Cemiyeti Riyaseti	2
		-İdare-i Hususiye Binası	2
		-Lüzumu Muhakeme Kararı	2
		-İffet Hırsızlığı Yapan Bir Memur Hakkında Muhakeme Kararı Verildi	2
		-Men'i Muhakeme Kararı	2
		-Akdağ Yatı Mektebi Müdürü	2
		-İdare-i Hususiye Bütçesi	2
		-Ay Işığında	3
		-Gönül Yarası	3
		-Boğazlayan Kaymakamı	3
		-Tayin	3
		-Dahi Bolluğu	4
		-Azil	4
		-Otomobil Kazası	4
		-Meclis-i Umumi Müzakarata	5
		-Aleni Teşekkür	5
		-Köylülerimizle Baş Başa	5
		-Kanun Suretleri	6
		-Eski Evrak-ı Nakdiyenin Yenilerle Mücadelesi	6
		-Mahkeme Harcları bir Misli Tezyid Edildi	6
		-Satılık Traktör	6
		-Boğazlıyan İcra Dairesinden	6
		-Sahibinin Sesi	6
		-Münhal Memuriyetler	6
340	13 Haziran 1928	Usul ve Tarz-ı Ziraat Değişmezse Ziraatten İstifade Olunamaz	
		-Tayyare Piyangosu Keşide Edilmiştir	1
		-Afgan Kralı Tahran'da Gazi Hazretlerine Bir Muhabbet Telgrafı Keşide Etiler	1
		-Cenevre'de Toplanan Beynelmilel Mesai	1
		-Baş Mühendis	1
		-Fahri Hemşerilik	1
		-Siyasi Vaziyetimiz	2

		-Hilâl-i Ahmer'in Şefkat Yardımı	2
		-Türk Ocağı İdare Heyeti	2
		-Panayır Kurulacak	2
		-Yeşil Bahçelerimiz	2
		-Gece	2
		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	3
		-Tayin	3
		-Tasfiye Olunan Memurlar	3
		-Bir Hırsız Kumpanyası Yakalandı	3
		-Okumak ve Okumak İhtiyacı	4
		-Ticaret Musahbaları	5
		-Maarif Vekilimiz Kırk Günlük Bir Teftiş Seyahatı Yapacaktır	5
		-Muallimler Birliği Maarif Vekili	5
		-Aziz Türk	5
		-Vilâyet Muhasebeciliğinden	5
		-Kanun Suretleri	6
		-İlanat	6
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	6
		-Sahibinin Sesi	6
<hr/>			
341	20 Haziran 1928	Türk Usulü, Türk İktisâdı	
		-Samsun-Sivas Hattı Turhal'a Vasıl Oldu	1
		-Muhasebecimize Defterdar Unvânı Verildi	1
		-Şehrimize bir Spor Heyeti Gelecek	1
		-Meclis-i Umumi Müzakeratı	2
		Ekmek İşlerini Belediye Takip Ediyor	2
		-Men'i Muhakeme	
		-Tayin	2
		-Takdir	2
		-Kanun Suretleri	5
		-Sahibinin Sesi	6
		-Çiftçi Gazetesi	6
<hr/>			
342	27 Haziran 1928	Türk Gençliği Ve Spor	
		-Vekillerimiz Tedkik Seyahatlerine Devam Ediyor	1
		-Mısır Kralı Kabineyi Azletti	1
		-Harbin İlgası Etrafında	1
		-Muhafız Gücü Gençleri Şehrimizde	2

		-Dâhili Malumatımızı Himaye	2
		-Tayinler	2
		-Bir Çobanı Evlendirdiler	2
		-Türk İnkılâbının Manası	2
		-Gazetemizin Yeni Şekli	7
		-Bağ ve Bahçe Tesis Edilecek	
		Mahal	7
		-Adliye Vekili Seyahatte	7
		-Fransızlar Frankın Altın Olarak	
		Kabulüne Karar Verdi	7
		-Davet	7
		-Yozgad İcra Dairesinden	8
		-Âşık Dertli	8
		-Yozgad Askerlik Şube Riyasetinden	8
<hr/>			
343 4 Temmuz 1928	Bu Seneki Panayır	-Maarif Vekili Ordu'ya Hareket	
	Ne Menfaat	Etti	1
	Bırakıyor	-Vilayetimizde Kıtık Var mı?	2
		-Vali Bey Kazaları Dolaştılar	2
		-Belediyenin Güzel Bir Tedbiri	2
		-Kadışehri	2
		-Hilâl-i Ahmer Akdağ Madeni	2
		-Men'i Muhakeme Kararı	2
		-Teşekkür	2
		-Geceyi Nasıl Geçiriyoruz?	3
		-Köylüye	3
		-Köşe Başlarını Kirletenler	4
		-Gönül Yarası	4
		-Dört Mahkûm Hapishaneden	
		Kaçtı	4
		-Gelenler	4
		-Dâhiliye Vekili Şükrü Kaya	
		Bey Şehrimizi Teftiş Edecekler	4
		-Tayin	4
		-Ocaklılar Gecesi	5
		-Takdir	5
		-Karîlerimize Mahsus Sual	
		Cevap Sütunu	5
		-Meclis-i Umumi-i Vilâyet	5
		-Nahiye Tapu Memurlukları	5
		-Yozgad İcra Dairesinden	7
		-Yozgad İcra Dairesinden	8

		-Zayi Mühür	8
		-Mani' Tezkere	8
		-Bulunan At	8
		-Vilayet Tuz İnhisar Müdürlü- günden	8
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	8
		-Sahibinin Sesi	8
<hr/>			
344	11 Temmuz 1928	Mükerrer Bahis	
		-Tapu Mualematı	1
		-Vekillerimizin Seyahati	1
		-İnkılâp Muvacesinde Muallimler	2
		-Yolda Adam Soyanlar	2
		-Akşam	2
		-Gelenler	2
		-Baro Teşkil Etti	2
		-Bağ Çubuklarının Sureti	3
		-Emir..Emir	3
		-Nazar-ı Dikkate	3
		-Men'i Muhakeme	3
		-Vali Bey Tekrar Kazaları Gezdiler	4
		-Ocaklılar Çamlığa Gidecekler	4
		-Gönül Yarası	4
		-İlk Mahsul Pazarda	4
		-Kınalı Elif	5
		-Karîlerimize Mahsus Sual Cevap Sütunu	5
		-Son Felaket	6
		-Yozgad İcra Dairesinden	7
		-Eshabının İkametgâhı Mechul Olan Emlak ve Arazi İhtarname- leri Suret-i Tebliği Hakkında	8
		-Satılık Hane	8
		-Mahal Kararnamesi	8
		-Zayi Tasdikname	8
		-Akdağ Madeni Hukuk Hâkimliğinden	8
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	8
		-Evlenme Memurluğundan	8
<hr/>			
346	25 Temmuz 1928	Halk ve Hükümet	
		-İktisâd Meclisi Tarife Komisyonu Müzakeratı	1

-Lozan Muahedesinde Seneyi Devriyesi	1
-Yunan Başvekili Venizelos Bizimle Hoş Geçinmeye Mecbur Olduğunu İlan Etti	1
-Jandarma Efrad-ı Cedide Mektebinde Atış İmtihanı	2
-23 Temmuz Bayramı	2
-Hukuk Mahkemesinin Tahtili	2
-Saffet Bey İstanbul'dan Geldi	2
-Muhasebe-i Hususiye Bütçesi	2
-Men'i Mahkeme	2
-Halâ mı Karı Oynatmak	2
-Boğacağım	2
-Valiler Arasında Tebdil	2
-Mısır'da İdare-i Mutlak	2
-Rüşvet Alan Bir Memur	4
-Men'i Muhakeme Edilen Muallimler	4
-Dört Mebusun Kararı	4
-Gönül Yarası	4
-Kalpler Sesler	4
-Frengi Felaketi	5
-Karîlerimize Mahsus Sual Cevap Sütunu	5
-Efendiyi Hakir Görme	6
-Muhitimizde Bu Sene Fevkalade Kuraklık Vukubuldu mu?	6
-Seçilmiş Sözler	7
-Yozgad Evkaf Müdürlüğünden	7
-Aziz Türk	7
-Diyarbakır Maarif Emini Şarka Muallim Davet Ediyor	8
-Ankara Adliye Meslek Mektebi Kayd Ve Kabul Şeraiti	8
-İlan	8
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	8
-Ankara Nafia Fen Mektebi Kayd ve Kabul Şeraiti	8

347 1 Ağustos 1928

Yozgad Tayyaresi

-Müfettişi Umumi İbrahim Talig Bey İstanbul'a Hareket Etti 1

		-Ankara'da Komünistlerin Muhakemesine Başlandı	1
		-Kaza Ticaret Odaları	1
		-İstiklal Madalyası Talik Merasimi	1
		-Tayyaremiz	2
		-Hilâl-i Ahmer'in Yeni Yardımı	2
		-Gelenler	2
		-Sıcak ve Çamlık	2
		-Maarif Vekili Trakya Seyahat- lerinden Avdet Etti	2
		-Seçilmiş Sözler	7
		-İnhisar Müdüriyetinden	7
		-Vilâyet Posta Telgraf Müdürlüğünden	7
		-Eski Evrakı Nakdiye Mübadele Müddeti Hakkında	7
		-Yollara Sevk Edilecek Amele Hakkında	7
		-Türk Ticaret Gazetesi	7
<hr/>			
349	15 Ağustos 1928	Gazi'nin Yeni Eseri	
		-Maarif Vekâleti'nin Anadolu Ajansına Beyanatı	1
		-Hareket- i Arz	1
		-Ocak Bir Sergi Açacak	1
		-Yeni Harflerimizi Herkes Öğrenmeye Başladı	1
		-Baş Muharririmiz Rafet Bey'in Nutku	2
		-Cemiyette Kadın	2
		-Men'i Muhakeme Kararı	2
		-Tayyare Piyangosu	2
		-Frengi Felaketi	3
		-Gönül Yarası	3
		-Tayyaremiz	3
		-Gönlümün Denizinde	3
		-Seçilmiş Sözler	3
		-Kadın ve İrfan	3
		-Muhitimizde Fazla İktisâdi Menafi Temin Eden Ağaçlardan Hangileri Yetişir	4
		-İcra Dairesinden	4
		-Boğazlayan İcra Dairesinden	4

351	29 Ağustos 1928	30 Ağustos	-Memleket Öksüzlerini Türk Ocağı Yarın Sevindirecek	1
			-Hilâl-i Ahmerin Yardımı	1
			-İzmir Sergisine İştirak Ediyoruz	1
			-Bayraklar Değiştiriliyor	1
			-Bir Karîmizin Bildirimizden Şikâyeti	1
			-Mevlûd-ü Nebiyye ve Hâkimi- yet-i Milliye Bayramı	1
			-Dikkat	1
			-Gazi Bursa'da -Yeni Türk	
			Harfleri Hakkında	2
			-Gazi'nin Latin Harfleri Hakkında Beyanâtı	2
			-Ormanda Bir Grup	2
			-Katil İbrahim	2
			-Tayin	2
			-30 Ağustos Zaferi	3
			-Gönül Yarası	3
<hr/>				
352	5 Eylül 1928	Tekâmül Yolunda Türkiyemiz	-Gazetemizin bir Mahrumiyeti -Gazimizin Donanmamıza İltifatı	1
			-Mekteplerde Türkçe Tedrisatı Yeni Harflerle Yapılacak	1
			-Vekiller Teftişlerine Devam Ediyorlar	1
			-İzmir Sergisi Açıldı -Yeni Harflerle Tedrisata Başlandı	1
			-Ormanda bir Garip	2
			-Yozgad Maarif Müdüriyetinden -İcra Dairesinden	3
			-Encümen-i Daimi Vilâyetten -Kayseri Köy Muallim Mektebi -Vilâyet Defterdarlığından	3
<hr/>				
353	12 Eylül 1928	İsmet Paşa	-Mebuslarımız -Yeni Harflerimiz -Başvekilimizin Malatya'ya Hareketi	1
			-Tayyare Piyangosu -Dil Encümeninin Müsibet Kararı	1

		-Çirkin bir Hal	2
		-Türk Ocağının Neşr Ettiği	
		Beyanname	2
		-Tayinler	2
		-Yeni Türkçe Harflerimiz	
		Tamim Ediyor	2
		-Öksüzlerin Sünnet Düğünü	2
		-Bir Münakaşanın Akisleri	3
		-Türk Ocağının Teşekkürü	3
		-30 Ağustos ve Tayyare Bayramı	3
		-Emel Yolunda	3
		-Gönül Yarası	3
		-Türkiye'nin Siyaset-i Hariciyesi	4
		- Türkiye'nin Latin Alfabeti	4
		-Yozgad Maarif Müdüriyetinden	4
		-İlan	4
		-Zayi	4
		-Mahal Kararnamesi	4
		-Yozgad Sulh Hukuk	
		Hâkimliğinden	4
		-Evkâf Müdüriyet-i Umumiliği	4
		-Vilayet Encümen-i Aliyesinden	4
<hr/>			
355	26 Eylül 1928	İçtimai Sefalet Karşısında Sermaye	
		-Yeni Harfler Halka Tanıtıldı	1
		-Mebuslarımız Samsun'da	1
		-Mebusumuz Süleyman Sırrı	
		Bey	1
		-Yeni Harfleri Halka Suretle	
		Öğretmek	1
		-Yeni Mebus Namzetleri	1
		-Kanun-u Evvel İptidasında	
		Bütün Türk Gazeteleri Yeni	
		Harflerle İntişar Edilecek	1
		-Afgan Sefiri Reis-i Cumhuriyet'e	
		İtimadnamesini Takdim Etti	1
		-Meclis Reisi Kazım Paşa Hazret-	
		leri	1
		-Fırka'da İctima	1
		-Gazi Hazretleri Vilayetimiz	
		Hududundan Geçerken	2
		-Akdağ Madeni Heyeti	2
		-Mahruk Katline Müsade	
		Ediliyor	2

-Tahvil	2
-Tashih	2
-Orta Mekteb Korosu	2
-Karısını Öldürmüş	2
-Kız Kaçırılmışlar	2
-Kaymakam Cemal Bey	2
-İşten Men	2
-Büyük İnkılâp	3
-Yeni Harflerimizde Tadilat	3
-Himaye-i Eftalin Yeni İdare Heyeti	3
-Gönül Yarası	3
-At Yarışları	3
-Yeni Mektebler	3
-Yeni Harflerimiz	3
-Hapishane Müdüriyetinden	4
-Evkaf Müdüriyetinden	4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	4
-Türkiye -Belçika Gümrük Taahhüdü	4
- Türkiye-Fransa Cumhuriyetleri Münasebetleri	4
-Mahal Kararnamesi	4
-Mübadil, Gayri Mübadil	4
-Makam-ı Vilâyetten	4
-Zayi	4
-Vilâyet Posta Telgraf Müdürlüğünden	4
<hr/>	
356 3 Teşrin-i Evvel 1928 Yeni Harflerimiz	
-Çiftçilerimize Nasihat	1
-Muhterem Mebuslarımızdan Muhsin ve Avni Beyler Şehrimizde	1
-Meclis Reisi Kâzım Paşa	1
-Fransız Sefirinin Beyanâtı	1
-Yeni Harflerimiz	1
-İlk Kız Mektebinin Temel Atma Merasimi	1
-Gelenler, Gidenler	1
-Hilâl-i Ahmer'in Meşkûr Muaveneti	1
-Maliye Vekili Ankara'ya Avdet Etmiştir	1

-Ankara Sonbahar At Yarışları	1
-Hayvanat-ı Ahaliye Sergisi	
Açıldı	1
-Askeri Teori	1
-Hudud Komisyonu	1
-Tarsus Ağa Köyünün	
Maarifperverliği	1
-Muhtelid Mübadele Komisyonu	
Baş Merhusu Celal Hüsnü Bey	1
-Yeni Alfabe Öğrenenlere	
Kolaylık	1
-Yugoslavya Hariciye Nazırı	
Paris'te	1
-Gazi Harfleri Münasebetiyle	2
-Men'i Muhakeme	2
-Yağmur	2
-Yeni Türk Harflerini İkmal	
Eden Memurlar	2
-İki Hırsız Yakalandı	2
-Hilâl-i Ahmer'in Yardımı	2
-Türkiye Cumhuriyeti Merkez	
Hafızlığı Müessesesi	
Hakkında Kanun	3
-Tenzilatlı Tarife	3
-1927 Sene-i Maliyesi Muvaze-	
ne-i Umumiye Kanununun On	
Dördüncü Maddesine Müdal	
Kanun	3
-Bazı Müessesat Muafiyetleri	
Hakkındaki Ahkâmın İlgasına	
Dair Kanun	3
-Kuraklık Dolayısıyla Çalışmaya	
Gidenler	3
-Şiir	3
-İtizar	3
-Sular Hakkında Nizamname	4
-Yozgad Sulh Hâkimliğinden	4
-Mahal Kararnamesi	4
-Encümen-i Daimi Vilayetten	4
-Zayiler	4
-Hapishane Müdüriyetinden	4
-Ticaret-i Bahriye Mekteb-i	
Âlisi Esas Nizamnamesi	4

---

10 Teşrin-i Evvel			
357 1928	Ankara'da Birkaç Gün	-Orta Mektebe Gelen Muallimler	1
		-İlk Tedrisat Müfettişi	1
		-Gazi Hazretleri Hakkında Bir Ecnebi Muhabirinin Neşriyatı	1
		-Münir Bey	1
		-Meclis Reisi Kâzım Paşa Hazretleri Seyahatlerine Devam Ediyor	1
		-Meclis Reisi Kâzım Paşa İhtiyar Heyetiyle	1
		-Ankara Ağır Ceza Mahkemesi Bazı Komünistleri Mahkûm Etti	1
		-Batım Civarında Şiddetli Yağmurlar	1
		-Muhtelid Muhacir Komisyonu	1
		-Kanun Sureti	4
		-Gazi Harfleri Münasebetiyle	2
		-Meni Muhakeme Kararı	2
		-Lüzum-u Muhakeme Kararları	2
		-Kalecek'te Zelzele	2
		-Yeni Türk Harflerini İkmal Eden Memurlarımız	2
		-Tayinler	2
		-Hilâl-i Ahmer'in Yardımları	2
		-Yağmur	2
		-İki Hırsız Yakalandı	2
		-Ziraat Bank Memurlarından Salih Bey	2
		-Et Fiyatı Hala Düşük	2
		-Çekirge ve Süne Nizamnamesi	3
		-Gönül Yarası	3
		-Tabiat-ı Muaamelattan Alınacak Harclara dair Kanun	3
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
		-26 Teşrin-i Sâni 1339 Tarihli Posta Kanununun Bazı Mevadinin Teyidine Dair Kanun	4
		-Hapishane Müdüriyetinden	4
		-Bir Tashih	4

		-Zayi Şehadetname	4
		-Mahal Kararnamesi	4
		-Yozgad Hukuk Hâkimliğinden	4
		-Yozgad Ziraat Bank Müdüriyetinden	4
<hr/>			
17 Teşrin-i Evvel			
358 1928	Bir Zihniyet Meselesi	-İş Bankasının Kayseri'de Bir Şubesi Açıldı	1
		-Ankara'da İlk Tedrisat Kongresi Hitam Buldu	1
		-Bulgaristan'da Yeni Bir İhtilâl	1
		-Elektrik Meselesi	1
		-Muğla'da Yeni Harfleri Binlerce Halk Hararetle Öğreniyor	1
		-Nafia Vekili Behiç Bey İstifa Etti	1
		-Ajans Haberleri	1
		-İstanbul'da Tranvay Amelesinin Grevi Hitam Buldu	1
		-Fennin Yeri ve Muazzam Muvaffakiyeti	1
		-Fransız Hükümeti	1
		-Mahrukut Gelmeye Başladı	2
		-Fikri Temettütten Fikri Tekâmüle	2
		-Belediyemizin Bir Himmeti	2
		-Kurs İkmal Edenler	2
		-Mektebler Açıldı	2
		-Tayin	2
		-Cerh	2
		-Türk Ocağı Kursuna Devam Edenlerin İmtihanı	2
		-Ankara Hukuk Mektebinden Mezun Gençlerimiz Muhtelif Mahallere Tayin Edildiler	2
		-Yiyecek Piyasası Ne Halde	2
		-Mardin Hattı İstikametinde Yapılacak Nakliyatdaki Tenzilat	2
		-Şairler	2
		-Muhlis Bey	2

		-Muhtelif Mekteblere Giden	
		Gençlerimiz	2
		-Kanun Suretleri	3
		-Gönül Yarası	3
		-Küçük Zabit Ve Onbaşı	
		Talimatnamesi	4
		-Boğazlıyan Hâkimliğinden	4
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	4
		-Hapishane Müdüriyetinden	4
		-Mahal Kararnamesi	4
		-Encümen-i Daimi-i Vilayetten	4
		-Vilâyet Sulh Hâkimliğinden	4
		-Zayi Mühür	4
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	4
<hr/>			
21 Teşrin-i Evvel			
360 1928	Cumhuriyet	-Mekteplilerin Fener Alayı	1
	Bayramı	-Türk Ocağının Tebrik	
		Telgrafları	1
		-Cumhuriyet Bayramı Her	
		Tarafta Azim Tezahüratla	
		Te'yid Edildi	1
		-Dâhiliye Vekili Şükrü Kaya Bey'in	
		Cumhuriyet Bayramında Nutku	1
		-Muallimler Müsameresi	1
		-Türk Ocakları Merkez Heyeti	
		Riyasetine	1
		-Cumhuriyet Bayramımız	
		Sefaretlerimizde Kutlandı	1
		-Jeplin Amerika'dan Avrupa'ya	
		Avdet Ediyor	1
		-Fevzi Paşa Hazretlerinin	
		Teşekküratı	1
		-Men'i Tekâmül	2
		-Mebusumuz Hamdi Bey	
		Efendi Ankara'ya Gittiler	2
		-Köylünün Vaziyeti	2
		-Garib Bir Mesele	2
		-Esnaflarımız Ne Halde	2
		-Mektepler Müsameresi	2
		-Tayin	2
		-Kuyuda Çalışırken Üzerine	
		Toprak Düşmüş ve Ölmüş	2

		-Umumiyede Umumi bir Tasaruf Hüküm Sürmektedir	2
		-Büyük Gün	3
		-Gönül Yarası	3
		-Kaçakçılığın Men'i ve Takibi Hakkında Kanun	3
		-Kaçakçılığın Men'i ve Takibi Hakkında Kanun	4
		-Evlenme Memurluğundan	4
		-Tedrisat-ı Türkçe, İngilizce Ticaret ve Sanayi	4
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	4
		-Kayseri-Talas Amerikan Mektebi	4
		-Leyli Talebe	4
		-Reklamlar	4
		-Hapishane Müdüriyetinden	4
		-Encümen-i Aliye Riyasetinden	4
		-Yozgad İcra Dairesinden	4
		-Vilayet Defterdarlığından	4
<hr/>			
361 7 Teşrin-i Sâni 1928	Köylü İrşad Bekliyor	-Vilayetimiz Cumhuriyet Halk Fırkası Kongresi	1
		-Ali Nazmi Bey Efendi	1
		-Şaki Katil İbrahim Yakalandı	1
		-Tütünlerimiz ve Kaçakçılık	2
		-Yeni Harflerimize Aid Kanun	2
		-Başvekil İsmet Paşa Hazretlerinin Nutku	2
		-Yeni Harflerimiz Hakkında Kanun Lahiyası	2
		-Türk Ocağına Gelen Telgraflar	2
		-Köylüye Yardım	2
		-Tayinler	2
		-Türk Ocağında Yeni Harflerimizle İmtihan	2
		-Vatandaş	2
		-Hicrana, Hicran Mektubu	3
		-Gönül Yarası	3
		-Rusumat Muhafaza ve Mıntıka Memurları Hakkında	3
		-Aziz Hemşeri	3

		-Kaçakçılığın Men'i Hakkında Kanun	4
		-Vatandaş	4
		-Köy Kâtibi Aranıyor	4
		-Hapishane Müdüriyetinden	4
		-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	4
		-Akdağmadeni Hâkimliğinden	4
		-Tayyare Piyangosu	4
		-Boğazlıyan Çayırşeyh Sulh Hâkimliğinden	4
		-Reklam	4
<hr/>			
362 14 Teşrin-i Sâni 1928	İsmet Paşa'nın Beyanatındaki Hakikatler	-Bir Kömürçünün Marifeti	1
		-Tayyare Piyangosunun Dördüncü Keşidesi	1
		-Millet Mektepleri Talimatnamesi	1
		-Ali Karar Heyeti İki Zat Hakkındaki Kararı Bozdu	1
		-Taşıt ve İntikal Vergisi Kanunu	1
		-Avam Kamarasında Bir Sual	1
		-Vatandaş	1
		-Şaki Katil İbrahim ve Halil Nasıl Yakalandı	2
		-Orta Mektep Talebelerinin Şefkat Müsameresi	2
		-Teşekkür	2
		-Takdir	2
		-Resmi Dairelerin İsimleri	2
		-Ziraat Bankası	2
		-Ana Mektebi Açıldı	2
		-Memleketin Su İhtiyacı	3
		-Gönül Yarası	3
		-Bir İhmal	3
		-Sen, Ben	3
		-Türk Tayyare Cemiyeti Kongresi	3
		-Vilayet Dâhilindeki Mübadil Muhacirine Vilayetce Tebliğ	3
		-Mütarekeden On Sene Sonra Gazi'nin Siyaseti	3
		-İlk Mektepler Devlet Bütçesiyle İdare Olunacaktır	3

	-Nüfusa Kayd Olmayan Muhacirler Hakkında	4
	-Yozgad İcra Dairesinden	4
	-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	4
	-Mektep Vergisi Kanununun Üçüncü Maddesine Müdal Kanun	4
	-Hapishane Müdüriyetinden	4
	-İcra Kanununa Bazı Madde İlavesi	4
	-Reklam	4
<hr/>		
363 21 Teşrin-i Sâni 1928	İrfan Hâkimiyeti	
	-İlk Kış	1
	-Kursa Devam Eden Memurlar	1
	-Hariciye Vekilimizin İkdâm Gazetesine Beyanatı	1
	-Boksörlerimizin Rus Boksörleri İle Müsabakası Hitam Buldu	1
	-Almanya Hariciye Nazırının Beyanatı	1
	-Moskova Elçisi Vasıf Bey Rusya'ya Hareket Etiler	1
	-Şehrimizde Kızıl Hastalığı Var	1
	-Tayin	1
	-Romanya İle Lehistan Arasında Yeni Bir İtilafname	1
	-Çocuk Terbiyesi	2
	-Türk Ocağı Kongresi	2
	-Sıhhiye Beyannamesi	2
	-Tayyare Kongresi	2
	-Ziraat Bankasından	2
	-Vatandaş	2
	-Mektep Tatili	2
	-Maarif Vekâleti Mühim Bir Tamim Gönderdi	3
	-Topraktan Fazla Mahsul Kaldırmak Çareleri	3
	-Büyük Millet Meclisi Kararı	3
	-Elektrik İşleri	3
	-Gönül Yarası	3
	-Yangın	3
	-Teşekkür	3

-Ziraat Bankasının Borçları	
Tecile Tabi Tutulan Köyler	4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	4
-Türkiye Büyük Millet	
Dâhiliye Nizamnamesi	4
-Yeşilova Hâkimliğinden	4
-1928 Senesi Maliyesi	4
-Hapishane Müdüriyetinden	4
-Aziz Hemşeri	4
-Alenen Teşekkür	4
-Encümen-i Daimi-i Vilayetten	4
-Tapu Müdüriyetinden	4
-Zayi	4
-Zayi Senet ve Evrak	4
-Tayyare Piyangosu	4

3.2.Konu Başlıklarına Göre Fihrist

3.2.1. Mustafa Kemal Atatürk Haberleri

-Reisicumhur Hazretlerinin	15 Haziran 1925		
Beyannameşi	16 Zilkade 1341	192	s.1
-Türkiye Reisicumhur'u	15 Temmuz 1925		
Gazi Mustafa Kemal	24 Zilhicce 1341	197	s.2
-Gazi Paşa Hazretlerinin			
Akhisar'daki Nutku	4 Teşrin-i Sâni 1925		
Münasebetiyle	16 Rebiü'l Âhir 1341	212	s.1
-Gazi'nin İzmir'den	4 Teşrin-i Sâni 1925		
Hareketi	16 Rebiü'l-Âhir 1341	212	s.2
-Gazi Hazretleri Konya'da	4 Teşrin-i Sâni 1925		
	16 Rebiü'l-Âhir 1341	212	s.4
-Reisicumhur Hazretlerinin	16 Kânun-ı Evvel 1925		
Resmi Kabulü	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.2
-Reisicumhur Gazi Paşa			
Hazretleri Vilayetimiz Muallim			
Birliğini Bilmukabele Tebrik	16 Kânun-ı Evvel 1925		
Ediyor	28 Cemazie'l-Evvel	218	s.3
-Reisicumhur	2 Haziran 1926		
Hazretlerinin Seyahati	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Reisicumhur Hazretleri	2 Haziran 1926		
Bursa'da	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Reisicumhur Hazretleri	2 Haziran 1926		
Adana'da	22 Zilkade 1344	240	s.4

-Büyük Halâskârımıza	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.1
-Reisicumhur Hazretlerine	30 Haziran 1926		
Arz-ı Tazimat	20 Zilhicce 1344	243	s.2
-Reisicumhur Hazretlerine			
Vilayetimiz Namına Arz-ı			
Tazimat Etmek Üzere			
Ankara'ya Giden Heyet	4 Ağustos 1926	248	s.1
-Reisicumhur Hazretlerinin			
Vilayetimiz Heyetini Kabulü	11 Ağustos 1926	249	s.1
-Gazi Paşa'nın Heykeli	25 Ağustos 1926	251	s.2
-Gazi'nin Sporcularımıza			
Mühim Beyanatı	13 Teşrin-i Evvel 1926	258	s.2
-Gazi'nin Heykelinin			
Resmi Keşadı Yapıldı	13 Teşrin-i Evvel 1926	258	s.4
-Büyük Millet Meclisi'nin			
Sekizinci Devre-i Keşadı			
ve Gazinin Nutku	3 Teşrin-i Sâni 1926	261	s.1
-Reisicumhur Hazretleri'nin			
LondraSefirimize Ziyafeti			
ve Sefirimizin Hareketi	12 Kânûn-u Sâni 1927	269	s.1
-Büyük Gazi'nin			
İstanbul'a Hareketi	29 Haziran 1927	291	s.1
-Gazi'nin İstanbul Halkına Nutku	6 Temmuz 1927	292	s.1
-Reisicumhur'a			
Yapılacak Merasim	6 Temmuz 1927	292	s.2

-Reisicumhurumuz			
Gazi Hazretlerinin			
İntihabın Hitamı			
Münasebetiyle			
Beyannameleri	5 Eylül 1927	301	s.1
-Gazi'nin Mütevazı			
Bir Görüntüsü	14 Eylül 1927	302	s.1
-Gazi Müdafaa-i			
Milliye Vekilini			
Kabul Buyurdular	21 Eylül 1927	303	s.2
-Gazi Bursa'da	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.1
-Gazi'ye Yapılacak İstikbal	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.1
Mustafa Kemal Paşa			
Hazretlerinin			
Cihanşümül Nutku	12 Teşrin-i Evvel 1927	306	s.1
-Gazi Ankara'ya			
Avdet Buyurdu	12 Teşrin-i Evvel 1927	306	s.1
-Gazi'nin Türk Gençliğine			
Belig Ve Mühim Hitabı	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.1
-Gazi ve Türkiye	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.1
-Gazi Hazretleri'nin			
İkinci Defa Türkiye Reisi-			
cumhurluğuna İntihapları			
Münasebetiyle Neşr	2 Teşrin-i Sâni	309	s.1
-Fransa Reisicumhuru			
Gazi Hazretlerine Kıymetli			

Bir At Hediye Etti	15 Şubat 1928	324	s.4
-Gazi'nin Beyannamesi	15 Şubat 1928	324	s.6
-Gazi Hazretleri'nin Memleketimiz Gençliğine Verdikleri Cevabı Telgraf	15 Şubat 1928	324	s.6
-Gazi Hazretlerine Çekilen Telgraf	11 Nisan 1928	331	s.2
-Gazi Hazretleri'nin Cevabı Telgrafı	18 Nisan 1928	332	s.2
-Reisicumhur Hazretleri Hâkimiyet-i Milli Bayramı Münasebetiyle Her Taraftan Gelen Tebrik Telgraflarına Teşekkür Ediyorlar	25 Nisan 1928	333	s.1
-Gazi'mizi İstanbul Halkı Heyecan İçinde Bağrına Bastı	6 Haziran 1928	339	s.1
-Gazimiz Yaz Mevsimini Geçirmek Üzere İstanbul'a Gitti	6 Haziran 1928	339	s.2
-Afgan Kralı Tahran'da Gazi Hazretlerine Bir Muhabbet Telgrafı Keşide Etiler	13 Haziran 1928	340	s.1
-Gazi'nin Yeni Eseri	15 Ağustos 1928	349	s.1

-Gazi Bursa'da	29 Ağustos 1928	351	s.2
-Gazi'nin Latin Harfleri Hakkında Beyanâtı	29 Ağustos 1928	351	s.2
-Gazi'mizin Donanmamıza İltifatı	5 Eylül 1928	352	s.1
-Gazi Hazretleri Vilayetimiz Hududundan Geçerken	26 Eylül 1928	355	s.2
-Gazi Hazretleri Hakkında Bir Ecnebi Muhabirinin Neşriyatı	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Mütarekeden On Sene Sonra Gazi'nin Siyaseti	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.3

3.2.2. Türk Ocakları Haberleri

-Bozok'ta Türk Ocağı Küşâdı	16 Kânûn-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.1
-Bozok Türk Ocağında Akit	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.2
-Türk Ocağının Resmî Küşâdında Orta Mektep Müdürü Faik Doğan Bey Tarafından	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.2
-Türk Ocağı Derneğinde Heyet-i İdareye İntihab	17 Mart 1926		

Olunan Davet	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Ocakların İçtimai'	5 Mayıs 1926		
	23 Şevval 1344	237	s.2
-Türk Ocağı İdare			
Heyeti İntihabı	27 Teşrin-i Evvel 1926	260	s.3
-Türk Ocağı İş Başında	3 Teşrin-i Sâni 1926	261	s.2
-Ocağın Çay Ziyafeti	15 Kânûn-ı Evvel 1926	268	s.2
-Türk Ocakları Hakkında	26 Kânûn-ı Sâni 1927	271	s.3
-Ocağımızın Bütçesi	23 Mart 1927	279	s.2
-Türk Ocakları Merkez			
Heyeti Binasının Temel			
Atma Merasimi ve			
Başvekilimizin Nutku	30 Mart 1927	280	s.2
-Türk Ocakları Kurultayı			
Hitam Buldu	11 Mayıs 1927	285	s.3
-Türk Ocağının Yıl			
Dönümü Bayramı	30 Ağustos 1927	300	s.4
-Türk Ocağındaki Konser	5 Eylül 1927	301	s.2
-Türk Ocağı Riyaseti	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.4
-Belediye ve Türk Ocağı	15 Şubat 1928	324	s.1
-Boğazlayan'da Türk			
Ocağı Faaliyeti	15 Şubat 1928	324	s.3
-Türk Ocağı	15 Şubat 1928	324	s.4
-Milli İktisâd ve Ocaklar	29 Şubat 1928	326	s.1
-Ocak Der ki	7 Mart 1928	327	s.2
-Ocak Okuma Yurdu Açıldı	21 Mart 1928	329	s.2

-Ocağın Çay Ziyafeti	18 Nisan 1928	332	s.2
-Türk Ocakları Kurultayı Açıldı	25 Nisan 1928	333	s.1
-Emin Paşa Hazretleri			
Ocaklılar Arasında	25 Nisan 1928	333	s.2
-Türk Ocağı İdare Heyeti	13 Haziran 1928	340	s.2
-Ocaklılar Gecesi	4 Temmuz 1928	343	s.5
-Ocaklılar Çamlığa Gidecekler	11 Temmuz 1928	344	s.4
-Ocak Bir Sergi Açacak	15 Ağustos 1928	349	s.1
-Memleket Öksüzlerini			
Türk Ocağı Yarın			
Sevindirecek	29 Ağustos 1928	351	s.1
-Türk Ocağının Neşr			
Ettiği Beyanname	12 Eylül 1928	353	s.2
-Türk Ocağı Kursu	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.2
-Türk Ocağının Tebrik Telgrafı	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.1
-Türk Ocakları Merkez			
Riyasetine	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.1
-Türk Ocağına Gelen Telgraflar	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.2
-Türk Ocağı Kongresi	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.2

3.2.3. Tayyare Cemiyeti Haberleri

-Tayyare Cemiyeti	13 Mayıs 1925		
Piyangosu	18 Şevval 1341	188	s.1
-Tayyare Tebriatı	15 Temmuz 1925		
	24 Zilhicce 1341	197	s.3
-Tayyare Cemiyeti	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.2

-Tayyare Piyangosu	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.4
-Tayyare Cemiyetine	29 Nisan 1926		
Yardım Edelim	16 Şevval 1344	236	s.2
-Tayyareci Mazlum Bey'in			
Şehadeti	4 Ağustos 1926	248	s.2
-Tayyare Gizleyen Gaz	4 Ağustos 1926	248	s.2
- Karadeniz Tayyare Kongresi	11 Ağustos 1926	249	s.3
-Motorsuz Tayyare	18 Ağustos 1926		
	9 Safer 1345	250	s.1
-Türk Tayyare Cemiyeti			
Riyasetinin Tebligat-ı	25 Ağustos 1926		
Umumiyesi	16 Safer 1345	251	s.3
-Tayyare Piyangosu	29 Eylül 1926	256	s.4
-Sorgun Tayyare Cemiyetinden	13 Teşrin-i Evvel 1926	258	s.4
-Tayyare Piyangosunun			
On Birinci Keşidesi	20 Teşrin-i Evvel 1926	259	s.4
-Akdağmadeni Kazası			
Tayyare Cemiyeti ve			
Muhasebe-i Hususiye			
Dairesi Menfaatine	20 Teşrin-i Evvel 1926	259	s.4
-Tayyare İftarı	30 Mart 1927	280	s.3
-Himmatlı Bir Köylü Kadını			
Tayyare Cemiyetine Bir Tosun			
Teberru Etti	4 Mayıs 1927	284	s.2
-Tayyare Cemiyetinden	11 Mayıs 1927	285	s.2

-Tayyare Piyangosunun Altıncı Keşidesinde Büyük İkramiye Kazananlar	13 Temmuz 1927	293	s.1
-Tayyare Piyangosu	14 Eylül 1927	302	s.1
-Zekât ve Fitrelerinizi Tayyare Cemiyetine Veriniz	7 Mart 1928	327	s.2
-Yozgad Tayyaresi	29 Mayıs 1928	338	s.2
-Tayyare Cemiyeti Riyaseti	6 Haziran 1928	339	s.2
-Tayyare Piyangosu Keşide Edilmiştir	13 Haziran 1928	340	s.2
-Yozgad Tayyaresi	1 Ağustos 1928	347	s.1
-Tayyaremiz	1 Ağustos 1928	347	s.2
-Tayyaremiz	15 Ağustos 1928	349	s.3
-Tayyare Piyangosu	12 Eylül 1928	353	s.1
-Tayyare Piyangosu	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.4
-Tayyare Piyangosunun Dördüncü Keşidesi	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.1

3.2.4. Hilâl-i Ahmer Haberleri

-Hilâl-i Ahmer'in Kongresi	19 Mayıs 1926		
	8 Zilkade 1344	238	s.4
-Hilâl-i Ahmer İdare Heyeti İntihabı	10 Teşrin-i Sâni 1926	262	s.3
-Hilâl-i Ahmer Hatıra Pulları	26 Kânûn-ı Sâni 1927	271	s.3
-Hilâl-i Ahmer Merkez Umumisinden	23 Şubat 1927	275	s.1
-Hilâl-i Ahmer Kongresi	23 Mart 1927	279	s.1

-Hilâl-i Ahmer'e Yardım	25 Mayıs 1927	287	s.3
-Hilâl-i Ahmer Namına Müsamere	15 Şubat 1928	324	s.4
-Hilâl-i Ahmer'in Şefkati	9 Mayıs 1928	335	s.2
-Hilâl-i Ahmer'in Şefkat Yardımı	13 Haziran 1928	340	s.2
-Hilâl-i Ahmer Akdağ Madeni	4 Temmuz 1928	343	s.2
-Hilâl-i Ahme'rin Yeni Yardımı	1 Ağustos 1928	347	s.2
-Hilâl-i Ahmer'in Yardımı	29 Ağustos 1928	351	s.1
-Hilâl-i Ahmer	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Hilâl-i Ahmer'in Yardımı	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.2

3.2.5. Cemiyet-i Akvam Haberleri

-Cemiyet-i Akvam	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Cemiyet-i Akvam'ın Musul	17 Mart 1926		
Hakkında Verdiği Karar	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Rus Hükümetinin Cemiyet-i			
Akvam'a Karşı Yeni			
Bir Alakasızlığı	19 Kânûn-ı Sâni 1927	270	s.4
-Cemiyet-i Akvam'ın Yeni			
Bir Kararı	23 Mart 1927	279	s.4
-Cemiyet-i Akvam'dan			
Fransızlarda Çekiliyor	10 Ağustos 1927	297	s.1
-Cemiyet-i Akvam Tekrar			
Açıldı	5 Eylül 1927	301	s.1
-İngiliz Hariciye Nazırı Cemiyet-i			
Akvam Hatırı İçin İmparatorluğu			
Tehlikeye Koyamam Diyor	14 Eylül 1927	302	s.2

3.2.6. Belediye Haberleri

-Belediye Riyaseti	31 Mart 1926		
İntihabı	17 Ramazan 1344	233	s.3
-Bozok Vilayeti Belediye			
İntihabatı Hitam	31 Mart 1926		
Bulmuştur	17 Ramazan 1344	233	s.4
-Belediye Hududunun			
Tecdidine Mübaşeret	12 Mayıs 1926		
Münasebetiyle bir Düşünce	30 Şevval 1344	238	s.1
-Yeni Belediye Kanunu			
Vakıf ve İrfanının			
Hâkimiyetini Temin Eden	19 Mayıs 1926		
Bir Kanundur	8 Zilkade 1344	238	s.1
- Belediye Altmış Bin Lira			
Sermaye ile Bir Şirket			
Teşekkül Etti	13 Teşrin-i Evvel 1926	258	s.1
-Belediyemizden Birkaç			
Temenni	4 Mayıs 1927	284	s.1
-Belediyenin İyi Bir			
Muvaffakiyeti	25 Mayıs 1927	287	s.3
-Belediye Sandık Eminliği	30 Ağustos 1927	300	s.2
-Belediye ve Türk Ocağı	15 Şubat 1928	324	s.1
-Belediye İntihabı			
Hitam Buldu	15 Şubat 1928	324	s.4
-Belediyenin Yeni Azası	14 Mart 1928	328	s.1
-Belediye Otomobil ve			
Arabalar İçin Mesafe Tarifesi			

Tanzim ve Kabul Etti	6 Haziran 1928	339	s.2
-Belediyenin Güzel Bir			
Tedbiri	4 Temmuz 1928	343	s.2
-Belediyemizin Bir Himmeti	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.2

3.2.7. Ticaret ve Sanayi Odaları Haberleri

-Ticaret Kongresi	12 Kânûn-ı Sâni 1927	269	s.2
-Ticaret ve Sanayi Odasından	12 Kânûn-ı Sâni 1927	269	s.3
-Yozgad Ticaret Odasından	12 Kânûn-ı Sâni 1927	269	s.4
-Ticaret ve Sanayi Odasından	26 Kânûn-ı Sâni 1927	271	s.4
-Ticaret ve Sanayi Odasından	2 Şubat 1927	272	s.4
-Ticaret ve Sanayi Odasından	9 Şubat 1927	273	s.4
-Ticaret ve Sanayi Odasından	16 Şubat 1927	274	s.4
-Ticaret Odaları Kongresi	23 Şubat 1927	275	s.1
-Ticaret ve Sanayi Odasından	23 Şubat 1927	275	s.4
-Yozgad Ticaret ve			
Sanayi Odasından	23 Mart 1927	279	s.4
-Vilayet Ticaret Odasından	30 Mart 1927	280	s.4
-Ticaret ve Sanayi Odasından	18 Mayıs 1927	286	s.4
-Yozgad Ticaret ve Sanayi			
Odasından	29 Haziran 1927	291	s.2
-Vilayet Ticaret Odasından	29 Haziran 1927	291	s.2
-Yozgad Ticaret Odasından	20 Temmuz 1927	294	s.3
-Yozgad Ticaret ve Sanayi			
Odasından	10 Ağustos 1927	297	s.3
-Ticaret ve Sanayi			
Odalarının Ehemmiyeti	12 Teşrin-i Evvel 1927	306	s.3

-İktisâd Karşısında			
Ticaret Odası	18 Nisan 1928	332	s.1
-Ticaret Odası			
Neşriyatımıza Cevap Veriyor	18 Nisan 1928	332	s.5
-Kaza Ticaret Odaları	1 Ağustos 1928	347	s.1

3.2.8. Eğitim ve Yeni Yazı Haberleri

-Maarif Yolunda	21 Kânûn-ı Sâni 1925		
	25 Cemazie'l-Âhir 1341	175	s.1
-Tevhid-i Tedrisat			
Kanununun Beşinci			
Maddesine Müzayil	21 Temmuz 1925		
Kanun Suretidir	1 Muharrem 1341	198	s.2
-Muallim Muavinliği	21 Temmuz 1925		
	1 Muharrem 1341	198	s.3
-Maarif Müdüriyetinden	21 Temmuz 1925		
	1 Muharrem 1341	198	s.4
-Öksüz Yurtlarına Yardım			
Hakkında Maarif Vekâlet-i	21 Teşrin-i Evvel 1925		
Celilesinin Tebligatı	2 Rebiü'l-Âhir 1341	210	s.3
-Maarif Vekili	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l Evvel 1341	218	s.4
-Maarif Vekili	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Muallimler Birliği			
Tarafından Neşr	23 Kânun-ı Evvel 1925		
Olunan Beyanname	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.3

-Vilayetimizin Erkek Yatı MuallimMektebine ve Bir Dar'ül İtama	12 Mayıs 1926		
Büyük İhtiyacı Vardır	30 Şevval 1344	238	s.2
-Mektep Kitaplarının Maarif Vekâletince Tabiî Hakkında	26 Mayıs 1926		
Kanun	15 Zilkade 1344	239	s.1
-Maarif Vekili Bir Ay Teftiş-i İstanbul'da	30 Haziran 1926 20 Zilhicce 1344	243	s.2
-Muallimler Birliği Kongresi	28 Temmuz 1926 18 Muharrem 1345	247	s.1
-Hakiki bir Muallim Fedakârlığın Timsalidir	4 Ağustos 1926	248	s.3
-Maarif Vekilimiz Konya'da	25 Ağustos 1926 16 Safer 1345	251	s.3
-Tali Ziraat Mekteplerine Kayd ve Kabul Edilecek Talebinin Şeraiti	15 Eylül 1926	254	s.4
-Yozgad Orta Mektebi'nin Kabul Şartları	29 Eylül 1926	256	s.3
-Halk Mektebi'nin İlanı	13 Teşrin-i Evvel 1926	258	s.3
-Okumak ve Okumak İhtiyacı	20 Teşrin-i Evvel 1926	259	s.1
-Orta Mektep Müdüriyeti	27 Teşrin-i Evvel 1926	260	s.3
-İsmet Paşa Yatı Mektebi	10 Teşrin-i Sâni 1926	262	s.3
-Bir Muallimin İstifası	23 Mart 1927	279	s.1

-Muallim Cavit Bey	27 Nisan 1927	283	s.2
-Maarif Müdürü Vehbi Bey	4 Mayıs 1927	284	s.2
-Milli Edebiyat	4 Mayıs 1927	284	s.3
-Deli Muallim	29 Haziran 1927	291	s.2
-Şimendifer Mektebine Tahsil			
Görmüş Gençler Aranıyor	6 Temmuz 1927	292	s.2
-Maarif Emini	13 Temmuz 1927	293	s.1
-Orta Mekteb de Muallim			
Sınıfı Açılacak	13 Temmuz 1927	293	s.1
-Köy Muallimliği Kursu Açıldı	20 Temmuz 1927	294	s.1
-Ankara Erkek Muallim			
Mektebinin Temel Atma			
Merasimi İcra Edildi	10 Ağustos 1927	297	s.2
-Ankara Hukuk Mektebi			
Kabul Şeraiti	10 Ağustos 1927	297	s.3
-Maarif Kütüphanesine			
İstifadedeli Birçok Kitaplar			
Gelmiştir	30 Ağustos 1927	300	s.8
-Orta Mektep Müdürü	5 Eylül 1927	301	s.2
-Orta Mektep Mezunları	14 Eylül 1927	302	s.2
-Muallimler Birliği Çay			
Ziyafeti	21 Eylül 1927	303	s.2
-Mektepler Ne Vakit Açılacak	21 Eylül 1927	303	s.2
-Ana Mektebi İhtiyacı	28 Eylül 1927	304	s.1
-Ana Mektebi Açılacak	12 Teşrin-i Evvel 1927	306	s.2
-Ankara Fen Mektebi Talebe			

Kaydı	28 Teşrin-i Evvel 1927	307	s.4
-Okuma Bilmeyenler			
Okutulabilir	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.2
-Mekteb Müfettişleri			
Arasında	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.3
-Okuma Salonu	7 Mart 1928	327	s.2
-Orta Mektep Talebelerinin			
İleri bir Hareketi	7 Mart 1928	327	s.3
-Harbiye Mektebine			
TalebeKayd Kabul			
Talimatnamesidir	14 Mart 1928	328	s.3
-Ocak Okuma Yurdu Açıldı	21 Mart 1928	329	s.2
-Türk Maarif Cemiyeti	29 Mayıs 1928	338	s.3
-Akdağ Yatı Mektebi Müdürü	6 Haziran 1928	339	s.2
-Okumak ve Okumak İhtiyacı	13 Haziran 1928	340	s.4
-Maarif Vekilimiz Kırk			
Günlük Bir Teftiş Seyahati			
Yapacaktır	13 Haziran 1928	340	s.5
-Muallimler Birliği Maarif Vekili	13 Haziran 1928	340	s.5
-Maarif Vekili Ordu'ya			
Hareket Etti	4 Temmuz 1928	343	s.1
-İnkılâp Muvacesinde Muallimler	11 Temmuz 1928	344	s.2
-Jandarma Efrad-ı			
Cedide Mektebinde Atış İmtihanı	25 Temmuz 1928	346	s.2
-Men'i Muhakeme			
Edilen Muallimler	25 Temmuz 1928	346	s.4

-Diyarbakır Maarif			
EminiŞarka Muallim			
Davet Ediyor	25 Temmuz 1928	346	s.8
-Ankara Adliye Meslek			
Mektebi Kayd ve Kabul Şeraiti	25 Temmuz 1928	346	s.8
-Ankara Nafia Fen			
Mektebi Kayd ve Kabul Şeraiti	25 Temmuz 1928	346	s.8
-Maarif Vekili Trakya			
Seyahatlerinden Avdet Etti	1 Ağustos 1928	347	s.2
-Maarif Vekâleti'nin			
Anadolu Ajansına Beyanatı	15 Ağustos 1928	349	s.1
-Yeni Harflerimizi			
Herkes Öğrenmeye Başladı	15 Ağustos 1928	349	s.1
-Yeni Türk Harfleri Hakkında	29 Ağustos 1928	351	s.2
-Gazinin Latin Harfleri			
Hakkında Beyanatı	29 Ağustos 1928	351	s.2
-Mekteplerde Türkçe			
Tedrisatı Yeni Harflerle Yapılacak	5 Eylül 1928	352	s.1
-Yeni Harflerle Tedrisata Başlandı	5 Eylül 1928	352	s.2
-Yozgad Maarif Müdüriyetinden	5 Eylül 1928	352	s.3
-Kayseri Köy Muallim Mektebi	5 Eylül 1928	352	s.3
-Yeni Harflerimiz	12 Eylül 1928	353	s.1
-Dil Encümeni Kararı	12 Eylül 1928	353	s.1
-Yeni Türkçe Harflerimiz			
Tamim Ediyor	12 Eylül 1928	353	s.2
-Yozgad Maarif Müdüriyetinden	12 Eylül 1928	353	s.3

-Yeni Harfler Halka Tanıtıldı	26 Eylül 1928	355	s.1
-Yeni Harflerimizde Tadilat	26 Eylül 1928	355	s.3
-Yeni Harflerimiz	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-İlk Kız Mektebinin Temel Atma Merasimi	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Gazi Harfleri Münasebetiyle	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.2
-Yeni Türk Harflerini İkmal Eden Memurlar	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.2
-Orta Mektebe Gelen Muallimler	10Teşrin-i Evvel 1928	357	s.1
-İlk Tedrisat	10Teşrin-i Evvel 1928	357	s.1
-Ankara'da İlk Tedrisat Kongresi Hitam Buldu	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.1
-Muğla'da Yeni Harfleri Binlerce Halk Hararetle Öğreniyor	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.1
-Kurs İkmal İşleri	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.2
-Türk Ocağı Kursu	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.2
-Ankara Hukuk Mektebi	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.2
-Mekteplilerin Fener Alayı	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.1
-Mektepler Müsameresi	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.2
-Yeni Harflerimiz Hakkında Kanun Lahiyası	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.2
-Millet Mektepleri Talimatnamesi	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.1
-Orta Mektep Talebelerinin Şefkat Müsameresi	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.2
-Ana Mektebi Açıldı	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.2
-İlk Mektepler Devlet Bütçesiyle			

İdare Olunacaktır	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.3
-Mektep Vergisi Kanununun			
Üçüncü Maddesine Müdal Kanun	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.4
-Kursa Devam Eden Memurlar	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.1
-Mektep Tatili	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.2
-Maarif Vekâleti Mühim Bir			
Tamim Gönderdi	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.3
3.2.9. Sağlık Haberleri			
-Sihhiye Müdüriyetinden	13 Mayıs 1925		
	18 Şevval 1341	188	s.2
-Hudud-u Sihhiye	23 Kânun-ı Evvel 1925		
Komisyonu	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.4
-Sihhiye Vekilimiz İstanbul'da	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Sihhiye ve Muavenet-i			
İçtimaiye Vekâletinden	4 Ağustos 1926	248	s.3
-Halk Eczahanesi	17 Teşrin-i Sâni 1926	263	s.2
-Hayvanatta Çiçek Hastalığı	19 Kânûn-ı Sâni 1927	270	s.3
-Koyunlarda Çiçek Hastalığı	9 Şubat 1927	273	s.3
-Hayvan Hastalığı	16 Şubat 1927	274	s.2
-Hayvan Hastalığı	23 Şubat 1927	275	s.2
-Moskova'da Tıp			
Kongresi	16 Mart 1927	278	s.4
-Sihhiye Dairesinin Meşkûr			
Alakası	13 Nisan 1927	281	s.2
-Doktorlarımız Arasında	13 Nisan 1927	281	s.2

-Sihhiye Dairesinin Müsbet			
Bir Teşebbüsü	27 Nisan 1927	283	s.2
-Memleket Hastanesinden			
Muayene Günleri	18 Mayıs 1927	286	s.4
-Sihhiyemizi Tehdid Eden			
Tehlikeli Bir Hal	25 Mayıs 1927	287	s.3
-Tababet Kongresi Varşova'da			
Açıldı	22 Haziran 1927	290	s.3
-Şehrimizde Tifo Vakası	30 Ağustos 1927	300	s.7
-Mecburi Tifo Aşısı	30 Ağustos 1927	300	s.8
-Diş Tabibi	30 Ağustos 1927	300	s.8
-Bir Frenglinin Acıları	5 Eylül 1927	301	s.1
-Bir Frenginin İniltileri	14 Eylül 1927	302	s.4
-Baytar Kongresi Açıldı	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.1
-Hastane Sertabibeti	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.2
-Akdağ Hükümet			
Doktoru	29 Şubat 1928	326	s.3
-Bando Hastahannede Hastaları			
Bir Müddet Eğlendirdi	14 Mart 1928	328	s.5
-Memleket Hastahanesi			
Sertabibliğinden	29 Mayıs 1928	338	s.6
-Sihhiye Beyannamesi	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.2
3.2.10. Banka Haberleri			
-Dolorlar İnhisarı	21 Temmuz 1925		
	1 Muharrem 1341	198	s.3
-Ziraat Bank	23 Kânun-ı Evvel 1925		

Müdüriyetinden	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.4
-Milli İktisâd Bankası	21 Temmuz 1926		
	11 Muharrem 1345	246	s.2
-Ziraat Bankasından	18 Ağustos 1926		
	9 Safer 1345	250	s.4
-Ziraat Bankası			
Nizamname-i Esasidir	29 Eylül 1926	256	s.4
-Ziraat Bankası			
Nizamname-i Esasidir	6 Teşrin-i Evvel 1926	257	s.4
-Ziraat Bankası			
Nizamname-i Esasidir	27 Teşrin-i Evvel 1926	260	s.4
Banka ihtiyacı	17 Teşrin-i Sâni 1926	263	s.1
-Şehrimize bir Banka			
Tesis Edilecek	15 Kânun-ı Evvel 1926	268	s.2
-İş ve İtibar-ı Milli			
Bankaları Birleşti	11 Mayıs 1927	285	s.1
-Ziraat Bankası Azalığı	18 Mayıs 1927	286	s.2
-Banka Meselesi	25 Mayıs 1927	287	s.1
-Yozgad Ziraat Bankası	20 Temmuz 1927	294	s.3
-Zirainin Bankaya Olan			
Borçlarının Tecili	28 Eylül 1927	304	s.2
-Yozgad Ziraat Bank			
Müdüriyetinden	10 Teşrin-i Evvel 1928	357	s.4
-İş Bankası'nın Kayseri'de Bir			
Şubesi Açıldı	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.1
-Ziraat Bankasından	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.2

-Ziraat Bankası'nın

Borçları Tecile Tabi

Tutulan Köyler 21 Teşrin-i Sâni 1928 363 s.4

3.2.11. Kanun Haberleri

-Madde-i Kanuniye

21 Kânûn-ı Sâni 1925

25 Cemazie'l-Âhir 1341 175 s.1

-Madde-i Kanuniye

15 Haziran 1925

16 Zilkade 1341 192 s.2

-Kavanin ve Nizamât

15 Temmuz 1925

24 Zilhicce 1341 197 s.1

-Taş Ocaklarının İdare-i

Hususiyele Devri Hakkındaki 15 Temmuz 1925

Kanun

24 Zilhicce 1341

197 s.2

-Miri Ormanlardan İntifag

15 Temmuz 1925

Kanunu Te'dil Edilmiştir

24 Zilhicce 1341

197 s.2

-Tevhid-i Tedrisat Kanununun

Beşinci Maddesine Müzayil

21 Temmuz 1925

Kanun Suretidir

1 Muharrem 1341

198 s.2

-İcra Vekilleri Heyet-i Celilesinin

2626 Numrolu ve 11 Teşrin-i Evvel

4 Teşrin-i Sâni 1925

1341 Tarihli Kararname Suretidir

16 Rebiü'l-Âhir 1341

212 s.3

-Kanun Suretleri

23 Kânun-ı Evvel 1925

7 Cemazie'l-Âhir 1341 219 s.4

-Borçlar Kanununun Kabulü

5 Mayıs 1926

23 Şevval 1344 237 s.2

-İdare-i Umumiye Vilayet

Kanununun 23. Maddesine Bir	5 Mayıs 1926		
Fıkra İlavesine Dair Kanun	23 Şevval 1344	237	s.2
-Aşarın İlgasıyla Yerine İkame			
Edilecek Vergi Hakkındaki			
Kanunun 6. Maddesinin (e)	5 Mayıs 1926		
Fıkrasına Müdal Kanun	23 Şevval 1344	237	s.2
-Mükellefiyet-i Askeriye			
Kanununun 135. Maddesine	5 Mayıs 1926		
Mudal Kanun	23 Şevval 1344	237	s.2
-Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin			
Tasavvubuna İktiran Etmiş			
Olan Türk Ceza Kanununun			
1 Temmuz 1926 Tarihinden			
İtibaren Türkiye Cumhuriyeti			
Mahkemelerince Tatbikine	12 Mayıs 1926		
Başlanacaktır	30 Şevval 1344	238	s.3
-Yeni Belediye Kanunu Vakıf			
ve İrfanının Hâkimiyetini	19 Mayıs 1926		
Temin Eden bir Kanundur	8 Zilkade 1344	238	s.1
-İspirto ve Meşrubat Kilo	19 Mayıs 1926		
İhsarı Hakkında Kanun	8 Zilkade 1344	238	s.2
-Zafer Bayramı Kanunu	19 Mayıs 1926		
	8 Zilkade 1344	238	s.3
-Umur-ı Sıhhiye Mütalık Bütçe			
ile Bilumum Memuriyn -i Sıhhiye	19 Mayıs 1926		
Hakkında Kanun	8 Zilkade 1344	238	s.3

-22 Nisan 1341 Tarih ve 661	19 Mayıs 1926		
Numrolu Kanun	8 Zilkade 1344	238	s.3
-Meclisçe Kabul Olunan Kavanin	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.3
-27 Ramazan 1274 Tarihli Arazi			
Kanununun Bazı Mevadının	30 Haziran 1926		
İlgasına Dair Kanun	20 Zilhicce 1344	243	s.4
-İskân Kanunu	28 Temmuz 1926		
	18 Muharrem 1345	247	s.2
-Yeni Ceza Kanunu Tatbikatı	4 Ağustos 1926	248	s.2
-Kazanç Kanununa Tezyil			
Olunan Fıktrat -ı Kanuniye	4 Ağustos 1926	248	s.4
-Gümrük Kanununun Yirminci			
Maddesine Müdal Kanun	4 Ağustos 1926	248	s.4
-Mükellefiyet-i Askeriye			
Kanununun 156 ve 110.			
Maddelerinin Tagdili	18 Ağustos 1926		
Hakkında Kanun	9 Safer 1345	250	s.2
-Tütün Tohumu İhracının	18 Ağustos 1926		
Men'i Hakkında Kanun	9 Safer 1345	250	s.2
-3 Teşrin-i Evvel'de Kanun Metni	6 Teşrin-i Evvel 1926	257	s.4
-Maarif Teşkilatına Dair Kanun	10 Ağustos 1927	297	s.3
-Kazanç Vergisine Dair Kanun	30 Ağustos 1927	300	s.7
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	14 Eylül 1927	302	s.3
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	14 Eylül 1927	302	s.4
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	28 Eylül 1927	304	s.4

-Teşvik-i Sanayi Kanunu	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.4
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	28 Teşrin-i Evvel 1927	307	s.4
-Kefalet Kanunu	26 Teşrin-i Evvel1927	308	s.4
-Mahal Kararnamesi	26 Teşrin-i Evvel1927	308	s.4
-Kanuna Hürmet Budur	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.2
-Büyük Millet Meclis’inde Seferberlik Kanununun Birinci Müzakeresi Kabul Edilmiştir	29 Şubat 1928	326	s.1
-Büyük Millet Meclisi Teşkilat-ı Esasiye Kanununun Dört Maddesini Tedil Etti	11 Nisan 1928	331	s.1
-Kanun Suretleri	6 Haziran 1928	339	s.6
-Kanun Suretleri	13 Haziran 1928	340	s.6
-Kanun Suretleri	20 Haziran 1928	341	s.6
-Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hafızlığı Müessesesi Hakkında Kanun	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.3
-Kanun Suretleri	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.3
-Kaçakçılığın Men’i Hakkında Kanun	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.4
-Mektep Vergisi Kanununun Üçüncü Maddesine Müdal Kanun	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.4
-İcra Kanununa Bazı Madde İlavesi	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.4

3.2.12. Dış Haberler

-Beynelmilel Divan-ı Adalet	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.2
-Fransız Kabinesi	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l Evvel 1341	218	s.2
-Bulgar-Yunan Meselesi	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.2
-Fransız Kabinesi	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.3
-Şam'da Vaziyet	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.3
-Türkiye Macaristan Mukavelesi	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Paris Borsasında Türk Eshamı	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Musul Meselesi	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-İngiliz Baş Vekili	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Fransız Baş Vekili	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.4
-Cemiyet-i Akvam'ın Musul Hakkında Verdiği Karar	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Almanya'nın Nokta-i Nazarı	24 Mart 1926		
	10 Ramazan 1344	232	s.4
-Romanya'da Siyasetle Uğraşan Mülteciler	24 Mart 1926		
	10 Ramazan 1344	232	s.4

-Devr-i Âlem Siyahlarının	12 Mart 1926		
Teşekkürü	17 Ramazan 1344	233	s.4
-İtalya Donanması Malta'da	29 Nisan 1926		
	16 Şevval 1344	236	s.1
-İtalya Matbuatı	5 Mayıs 1926		
	23 Şevval 1344	237	s.2
-İtalya Yunan Misakına Tekzibi	5 Mayıs 1926		
	23 Şevval 1344	237	s.2
-Musul Meselesi Etrafında	5 Mayıs 1926		
	23 Şevval 1344	237	s.2
-Atina Sefirimizin Beyanatı	19 Mayıs 1926		
	8 Zilkade 1344	238	s.4
-Bulgaristan'da Yumurta Ticareti	19 Mayıs 1926		
Hakkında	8 Zilkade 1344	238	s.4
-Türkiye Finlandiya	2 Haziran 1926		
Ticaret Sözleşmesi	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Atina Sefirimiz Cevat Bey	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Lehistan İhtilali	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Türkiye-İran Muahedesinin	2 Haziran 1926		
Tasdiki	22 Zilkade 1344	240	s.3
-İngiliz Lirası ve İstikraz	2 Haziran 1926		
Dâhili Tahvilat	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Türkiye-Bulgaristan	2 Haziran 1926		
Muahedesini	22 Zilkade 1344	240	s.3

-İngiltere'de Amale ve			
Madenciler Arasında	2 Haziran 1926		
Müzakerat	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Lehistan'da Reis-i Cumhur	2 Haziran 1926		
İntihabı	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Musolli'nin Nutku	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.2
-Yunanistan Vaziyeti	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.2
-Japonya'da Yanardag	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.2
-Portekiz'de Askeri İsyen	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.3
-Türkiye-İran Ticaret	30 Haziran 1926		
Muahedesi	20 Zilhicce 1344	243	s.3
-Türkiye- Yunanistan	21 Temmuz 1926		
Müzakeratı	11 Muharrem 1345	246	s.2
-Yunanistan'da Kıyam	21 Temmuz 1926		
Hareketleri	11 Muharrem 1345	246	s.3
-İngiltere'de Amele	21 Temmuz 1926		
Müzakeratı	11 Muharrem 1345	246	s.3
-Musul Muahedesi	4 Ağustos 1926	248	s.2
-İngiliz Sefiri	4 Ağustos 1926	248	s.2
-Amerika'da Sıcak	4 Ağustos 1926	248	s.2
-Dürzülerin Kıyamı	4 Ağustos 1926	248	s.3
-Ebu Suud'un Merhusumuza			

Hediyesi	4 Ağustos 1926	248	s.3
-İngiltere Hariciye Müsteşarının Beyanâtı	11 Ağustos 1926	249	s.2
-Şam Civarındaki Muharebat	11 Ağustos 1926	249	s.2
-Fransa Sefiri	11 Ağustos 1926	249	s.2
-Avusturya Trenlerinde Tecdid	11 Ağustos 1926	249	s.2
-İngiltere'de Ahval	11 Ağustos 1926	249	s.3
-Moskova Sefirimizin Beyanâtı	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.2
-İtalya- İspanya	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.2
-Sırp-Bulgar İtilafı	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.3
-Suriye Kıyamcıları	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.3
-Pangaluse Karşı Yapılan Suikast	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.3
-İngiliz Medeniyeti	6 Teşrin-i Evvel 1926	257	s.4
-İngiliz Hariciye Nazırı	13 Teşrin-i Evvel1926	258	s.4
-Rusya'da Siyasi Fırka İhtilafı Halloldu	27 Teşrin-i Evvel1926	260	s.4
Hariciye Vekilimiz Rusya'da	17 Teşrin-i Sâni 1926	263	s.1
-Odesa'da Hariciye Vekilimizin Çiçerinle Mülakatı ve Parlak Tezahürat	17 Teşrin-i Sâni 1926	263	s.1
-Atina İtilafnamesi Tetkik Olundu	15 Kânun-ı Evvel 1926	268	s.1

-Reisicumhur Hazretlerinin			
Londra Sefirimize Ziyafeti	12 Kânûn-ı Sâni 1927	269	s.1
-Rus İngiliz Münasebeti	19 Kânûn-ı Sâni 1927	270	s.4
-Çin'de İngiliz'in Vaziyeti	19 Kânûn-ı Sâni 1927	270	s.4
-Fransa'da Ayan İntihabı Başladı	19 Kânûn-ı Sâni 1927	270	s.4
-Rus Hükümetinin Cemiyet-i			
Akvam'a Karşı Yeni Bir			
Alakasızlığı	19 Kânûn-ı Sâni 1927	270	s.4
-Türkiye-Rusya Hudut İtilafı	19 Kânûn-ı Sâni 1927	270	s.4
-Amerika Mümessilinin Lozan			
Muahedesini Hakkında ki			
Muhtırası	2 Şubat 1927	272	s.4
-Bir Rus Gazetesinin Vaziyet-i			
Siyasiye Hakkındaki Mütalâtı	23 Şubat 1927	275	s.2
-Amerika ile Siyasi			
Münasebetimiz Etrafında	16 Mart 1927	278	s.4
-Çinlilerin Yeni Bir			
Muvaffakiyeti	16 Mart 1927	278	s.4
-Moskova'da Tıp Kongresi	16 Mart 1927	278	s.4
-Fransa Reis-i Cumhuriyeti			
Londra'da	16 Mart 1927	278	s.4
-İngilizlerin Yeni Bir Marifeti	16 Mart 1927	278	s.4
-Amerika ile Ticaret Mukavelesi	23 Mart 1927	279	s.4
-Çin Milletperverleri Şanga'ya			
Girdiler	30 Mart 1927	280	s.2
-Balkanlarda Harb			

Tehlikesi mi Var?	30 Mart 1927	280	s.4
-İstanbul'a Gelen Fransız Filosu	13 Nisan 1927	281	s.2
- Balkan'da harp kokusu Var mı?	13 Nisan 1927	281	s.4
-Berlin Sefirimizin Mühim Bir Nutku	11 Mayıs 1927	285	s.1
-Balkan İttihadı Etrafında Bir Haber	11 Mayıs 1927	285	s.1
-Lehistan Sefaretinin Temel Atma Merasimi ve Sefirin Nutku	11 Mayıs 1927	285	s.4
-İngiltere'nin Balkan Meselesine Aid Vaziyeti Hakkında Hariciye Nazırı Ne Diyor	11 Mayıs 1927	285	s.4
-İtalyalı Misafirler Ankara'da	22 Haziran 1927	290	s.1
-Tababet Kongresi Varşova'da Açıldı	22 Haziran 1927	290	s.3
-İngiliz Fransız Sefirlerinin Hariciye Vekilimizle Mülakatı	13 Temmuz 1927	293	s.1
-Türkiye Rus Hudut Muahedesi	27 Temmuz 1927	295	s.1
-Cemiyet-i Akvam'dan Fransızlarda Çekiliyor	10 Ağustos 1927	297	s.1
-Atina'da Fırka Namzetleri	10 Ağustos 1927	297	s.1
-Macaristan Sefareti Memurlarının Bir Deniz Kazası	5 Eylül 1927	301	s.1
-Rusya'da Zelzele	14 Eylül 1927	302	s.1
-İran Mahkûmiyet-İ Tebaasını Irak'a Gitmekten Men Etti	14 Eylül 1927	302	s.1

-Ruslar Fransızlarla Muadelet			
Misakı Akid Edecek	14 Eylül 1927	302	s.1
-İngiliz Hariciye Nazırı			
Cemiyet-i Akvam Hatırı İçin			
İmparatorluğu Tehlikeye			
Koyamam Diyor	14 Eylül 1927	302	s.2
-Suud İngilizleri Nasıl Seçilir			
ve Nasıl Bilinir?	14 Eylül 1927	302	s.3
-İran Maslahatgüzarı			
Ankara'ya Gelecek	21 Eylül 1927	303	s.2
-Amerika'nın Yeni Büyükelçisi			
İstanbul'a Geldi	21 Eylül 1927	303	s.2
-Alman Reisisumhuru			
Hindenbug Mühim bir Nutuk			
İrad Etti	21 Eylül 1927	303	s.2
-Yunanistan'da Yeni Bir			
Darbe-i Hükümet	28 Eylül 1927	304	s.1
-Fransız Başvekilinin Rusya			
Hakkındaki Nutku	28 Eylül 1927	304	s.1
-Sırp Sefiri Bulgaristan			
Vekilinden Emniyet Talep			
Ediyor	28 Eylül 1927	304	s.1
-Gayri Mübadiller Kongresi			
Yunan Emlakına Vaziyet			
İçin Müracaat Etiler	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.1
-Romanya'da bir Casus			

Şebekesi Yakalandı	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.1
-Afgan Kralı Tahran'da Gazi Hazretlerine Bir Muhabbet			
Telgrafı Keşide Ettiler	13 Haziran 1928	340	s.1
-Cenevre'de Toplanan Beynelmilel Mesai	13 Haziran 1928	340	s.1
-Mısır Kralı Kabinayı Azletti	27 Haziran 1928	342	s.1
-Fransızlar Frankın Altın Olarak Kabulüne Karar Verdi	27 Haziran 1928	342	s.7
-Yunan Başvekili Venizelos Bizimle Hoş Geçinmeye			
Mecbur Olduğunu İlan Etti	25 Temmuz 1928	346	s.1
-Mısır'da İdare-i Mutlak	25 Temmuz 1928	346	s.2
-Bulgaristan'da Yeni Bir İhtilâl	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.1
-Almanya Hariciye Nazırının Beyanâtı	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.1
-Moskova Elçisi Vasıf Bey Rusya'ya Hareket Ettiler	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.1
3.2.13. Gazete Haberleri			
-Matbuat Müdüriyetinden	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.3
-Havas-ı Ajans	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Hâkimiyet-i Milli Gazetesi	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3

-Tevfik Rüştü Bey ve Matbuat	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Alman Matbuatı	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Ortak Matbaa Hakkında	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.4
-Tekzib	4 Ağustos 1926	248	s.2
-Tekzib	11 Ağustos 1926	249	s.3
-Tekzip	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.2
-Satılık Eski Gazete	30 Mart 1927	280	s.4
-Hâkimiyet-i Milli Gazetesinin			
Bir Tevzihi	18 Mayıs 1927	286	s.4
-Bir Tevzih	22 Haziran 1927	290	s.3
-Ziraat ve Ticaret Gazetesi	22 Haziran 1927	290	s.3
-İkram Refikamız	30 Ağustos 1927	300	s.7
-Bursa Haber	28 Eylül 1927	304	s.1
-Vakit Refikamız	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.2
-Bir Meslektaşımızın Vefatı	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.3
-Yozgad Gazetesi İdare Hanesi			
Müdüriyetine	15 Şubat 1928	324	s.2
-Hayat Refikası	15 Şubat 1928	324	s.2
Türk Hava Mecmuası	15 Şubat 1928	324	s.6
-İkdam Gazetesi	29 Şubat 1928	326	s.5
-Talebe Gazetesi	25 Nisan 1928	333	s.3
-Yozgad Gazetesi Müdüriyeti			

Âlisine	9 Mayıs 1928	335	s.6
-Çiftçi Gazetesi	20 Haziran 1928	341	s.6
-Gazetemizin Yeni Şekli	27 Haziran 1928	342	s.7
-Türk Ticaret Gazetesi	1 Ağustos 1928	347	s.8
-Baş Muharririmiz Refet			
Beyin Nutku	15 Ağustos 1928	349	s.2
-Gazetemizin bir Mahrumiyeti	5 Eylül 1928	352	s.1
3.2.14. Kadın Haberleri			
-Çocuklarımızın Terbiyesi	13 Teşrin-i Evvel1926	258	s.3
-Biçki Yurdu	27 Teşrin-i Evvel1926	260	s.4
-Trabzon Kadının bir İnkılâbı	10 Teşrin-i Sâni 1926	262	s.2
-İnkılâp Karşısında Kadınlarımız	15 Kânun-ı Evvel 1926	268	s.3
-Kız Kaçırılmış	16 Mart 1927	278	s.4
Kadın Namusu Nasıl Muhafaza			
Olunur?	23 Mart 1927	279	s.1
-Doğurduktan Sonra	23 Mart 1927	279	s.3
-Kaynana	30 Mart 1927	280	s.4
-Kaynana	27 Nisan 1927	283	s.4
-Himmetli Bir Köylü Kadını			
Tayyare Cemiyetine Bir			
Tosun Teberru Etti	4 Mayıs 1927	284	s.2
-Mahir Bir Kadın Hırsız			
Yakalandı	25 Mayıs 1927	287	s.3
Kızlarımız İçin	20 Temmuz 1927	294	s.1
-Ana Hicranı	30 Ağustos 1927	300	s.3
-Saç Saça, Baş Başa Kadın			

Kavgası	21 Eylül 1927	303	s.2
-Şehirden Kız Kaçırın Köylü	18 Nisan 1928	332	s.6
-Kınalı Elif	11 Temmuz 1928	344	s.5
-Hâlâ mı Karı Oynatmak	25 Temmuz 1928	346	s.2
-Cemiyette Kadın	15 Ağustos 1928	349	s.2
-Kadın ve İrfan	15 Ağustos 1928	349	s.3
-İlk Kız Mektebinin Temel Atma Merasimi	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Çocuk Terbiyesi	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.2

3.2.15. Halk Fırkası Haberleri

-Eski Nahiyesi Halk Fırkası Kongresi ve Nahiye Azaları	12 Kânûn-ı Sâni 1927	269	s.2
-Fırka Müftüsü Bey	2 Şubat 1927	272	s.3
-Halk Fırkası Vilayet Kongresi	16 Şubat 1927	274	s.2
-Halk Fırkası Katib-i Umumisi Saffet Beyin Radikal Fırkalar Kongresindeki Beyanatı	23 Şubat 1927	275	s.2
-Halk Fırkasının Beyannamesi	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.1
-Halk Fırkası İdare Heyeti İntihabı Hitam Buldu	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.1
-Cumhuriyet Halk Fırkasının Büyük Kongresinde	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.2
-Cumhuriyet Halk Fırkasının Büyük Kongresinde	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.3
-Vilayetimiz Cumhuriyet Halk			

Fırkası Kongresi	7 Teşrin-i Sâni 1928	360	s.1
------------------	----------------------	-----	-----

3.2.16. Meclis Haberleri

-Meclis-i Umumi Müzakeratına	18 Mart 1925		
------------------------------	--------------	--	--

Aid	22 Şaban 1341	183	s.1
-----	---------------	-----	-----

-Üçüncü Devre-i İntihabiyenin

Üçüncü Senesi Birinci İctimai	18 Mart 1925		
-------------------------------	--------------	--	--

Umumisi	22 Şaban 1341	183	s.2
---------	---------------	-----	-----

-Üçüncü Devre-i İntihabiyenin

Üçüncü Senesi Birinci İctimai	13 Mayıs 1925		
-------------------------------	---------------	--	--

Umumisi	18 Şevval 1341	188	s.2
---------	----------------	-----	-----

-Büyük Millet Meclisinde

16 Kânun-ı Evvel 1925	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.4
-----------------------	-------------------------	-----	-----

-Meclis-i Umumi-i Vilayetin

24 Mart 1926	10 Ramazan 1344	232	s.2
--------------	-----------------	-----	-----

On Üçüncü İctimai Umumisi

-Ondördüncü İctimai Umumi

24 Mart 1926	10 Ramazan 1344	232	s.2
--------------	-----------------	-----	-----

-Meclis-i Umumi-i Vilayetin

12 Mart 1926	17 Ramazan 1344		s.1
--------------	-----------------	--	-----

On Altıncı İctimai Umumisi

-Meclis-i Umumi-i Vilayetin

30 Mart 1926	17 Ramazan 1344	233	s.3
--------------	-----------------	-----	-----

On Beşinci İctimai Umumisi

-Bütçenin Müzakeresi

5 Mayıs 1926	23 Şevval 1344	237	s.2
--------------	----------------	-----	-----

-Türkiye Büyük Millet Meclisinin

Tasavvubuna İktiran Etmiş

Olan Türk Ceza Kanununun

1 Temmuz 1926 Tarihinden			
İtibaren Türkiye Cumhuriyeti			
Mahkemelerince Tatbikine	12 Mayıs 1926		
Başlanacaktır	30 Şevval 1344	238	s. 3
-Bütçe Müzakeresinin Devamı	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.4
-Taksimât-ı Mülkiye Lahiyası	30 Haziran 1926		
Kabul Edilmiştir	20 Zilhicce 1344	243	s.3
-Meclisçe Kabul Olunan Kuvanın	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.3
-Büyük Millet Meclisinin			
Sekizinci Devre-i Küşâdı ve			
Gazi'nin Nutku	3 Teşrin-i Sâni 1926	261	s.1
-Başvekilimiz İsmet Paşa			
Hazretlerinin Vaziyet-i Umumimiz			
Hakkında Meclisteki Beyanatı	10 Teşrin-i Sâni 1926	262	s.1
-Millet Meclisi Riyasete İttifakla			
Kazım Paşa'yı Tekrar İntihab			
Etmıştır	10 Teşrin-i Sâni 1926	262	s.4
-Büyük Millet Meclisinde	15 Kânun-ı Evvel 1926	268	s.2
Bu Seneki Meclis-i Umumi	16 Şubat 1927	274	s.1
-Meclis-i Umumi Müzakeratı	16 Şubat 1927	274	s.2
-Meclis-i Umumi Müzakeratı	23 Şubat 1927	275	s.2
-Meclis-i Umuminin Hitam-ı			
İçtimai	23 Şubat 1927	275	s.2
-Millet Meclisinde Bütçe			

Müzakeratı	27 Nisan 1927	283	s.4
-Millet Meclisinde	18 Mayıs 1927	286	s.1
-Şurayı Devlet Azaları	25 Mayıs 1927	287	s.1
-İkinci İntihab Devresinin			
Nihayeti	29 Haziran 1927	291	s.1
-İntihabat	13 Temmuz 1927	293	s.1
-Reisicumhurumuz Gazi			
Hazretlerinin İntihabın			
Hitamı Münasebetiyle			
Beyannameleri	5 Eylül 1927	301	s.1
-Vilayetimizde Mebus			
İntihabatı İntac Olundu	5 Eylül 1927	301	s.2
-Mebusumuz Süleyman Sırrı Bey	21 Eylül 1927	303	s.2
-Mebusumuz Hamdi ve			
Süleyman Sırrı Bey	12 Teşrin-i Evvel 1927	307	s.2
-Gazi Hazretlerinin İkinci Defa			
Türkiye Resi-i Cumhurluğuna			
İntihabları Münasebetiyle Neşr	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.1
-Büyük Millet Meclisinde			
Seferberlik Kanununun Birinci			
Müzakeresi Kabul Edilmiştir	29 Şubat 1928	326	s.2
-İktisâd Meclisi Âlisi Müzâkeratı	7 Mart 1928	327	s.2
-Meclis-i Umumi-i Vilâyet			
Nisanda Açılacak	14 Mart 1928	328	s.1
-Büyük Millet Meclisi			
Teşkilat-ı Esasiye Kanununun			

Dört Maddesini Tedil Etti	11 Nisan 1928	331	s.1
-Vilayet Meclisi Umumisi Açıldı	11 Nisan 1928	331	s.2
-Meclis-i Umumi Muzakeratı	18 Nisan 1928	332	s.2
-Meclis Adliye ve İktisat			
Vekâletleri Bütçeleri	25 Nisan 1928	333	s.1
-Meclis Müzakeratı	25 Nisan 1928	333	s.2
-Meclis-i Umumi Muzakeratı	9 Mayıs 1928	335	s.2
-Meclis-i Umumi Müzakeratı	29 Mayıs 1928	338	s.4
-Meclis-i Umumi Müzakaratı	6 Haziran 1928	339	s.5
-Meclis-i Umumi Müzakeratı	13 Haziran 1928	340	s.3
-Meclis-i Umumi Müzakeratı	20 Haziran 1928	341	s.2
-Meclis-i Umumi-i Vilâyet	4 Temmuz 1928	343	s.5
-İktisâd Meclisi Tarife			
Komisyonu Müzakeratı	25 Temmuz 1928	346	s.1
-Meclis Reisi Kazım Paşa			
Hazretleri	26 Eylül 1928	355	s.1
-Meclis Reisi Kâzım Paşa	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Meclis Reisi Kâzım Paşa			
Hazretleri Seyahatlerine Devam			
Ediyor	10 Teşrin-i Evvel 1928	357	s.1
-Büyük Millet Meclisi Kararı	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.3
3.2.17. İktisâdi Haberler			
-Yozgad Panayırı	15 Haziran 1925		
	16 Zilkade 1341	192	s.4
-Yozgad'ta Tuz Anbarı Küşâdı	15 Temmuz 1925		
	24 Zilhicce 1341	197	s.2

Aşar Bir Zulüm, Bir Vasıta-i	21 Temmuz 1925		
Tahrib İdi	1 Muharrem 1341	198	s.1
-İstihsal	21 Temmuz 1925		
	1 Muharrem 1341	198	s.1
-Ticaret Vekâleti	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Fabrikaların Gümrük	23 Kânun-ı Evvel 1925		
Resminden Muafiyetleri	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Paris Borsasında Türk Eshamı	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Ticaret Vekili	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Halılardan İstihlak Rusmu	19 Mayıs 1926		
Alınmayacaktır	8 Zilkade 1344	238	s.1
-İspirto ve Meşrubat Kilo	19 Mayıs 1926		
İhsarı Hakkında Kanun	8 Zilkade 1344	238	s.2
-Ticaret Vekâlet Celilesinin	19 Mayıs 1926		
Tebliğat-ı Umumisi	8 Zilkade 1344	238	s.3
-Türkiye Finlandiya	2 Haziran 1926		
Ticaret Sözleşmesi	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Ticaret Vekili Ali Cenati Bey	2 Haziran 1926		
İstifa Etmiştir	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Muhasebe-i Vilayetten	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.2
-İngiliz Lirası ve İstikraz	2 Haziran 1926		
Dâhili Tahvilat	22 Zilkade 1344	240	s.3

-Taksimât-ı Mülkiye Lahiyası	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Tiftik, Yapağı ve Afyon'dan Alınacak Tayyare İanesi	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Antalya Ticaret Mektebinin İbgası	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.4
-Ticaret Vekili Rahmi Bey'in Vekâleti Tasdik-i Âliye	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.4
-Borsada Paramızın Terfii	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.4
-Türkiye-İran Ticaret Muahedesi	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.3
-Panayır	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.3
-Erbab-ı Tüccar ve Sanayinin Nazar-ı Dikkatine	28 Temmuz 1926		
	18 Muharrem 1345	247	s.4
-Şeker İnhisar Meclisi	11 Ağustos 1926	249	s.2
Çiftçilere Müjde	18 Ağustos 1926		
	9 Safer 1345	250	s.1
-Tütün Tohumu İhracının Men'i Hakkında Kanun	18 Ağustos 1926		
	9 Safer 1345	250	s.2
-Satış Pusulası Tanzimiyle Mükellef Olanlar	18 Ağustos 1926		
	9 Safer 1345	250	s.2
-Satış Pusulası Tanzimiyle Mükellef Olmayanlar	18 Ağustos 1926		
	9 Safer 1345	250	s.3

-Muhiti İktisâdımız	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.1
-Maliye Vekilimizin Yeni			
Bütçe Hakkında Beyanatı	3 Teşrin-i Sâni 1926	261	s.4
-Tüccarlarımızın Nazar-ı			
Dikkatine	17 Teşrin-i Sâni 1926	263	s.4
-Sanayi İhtiyacı	15 Kânun-ı Evvel 1926	268	s.1
-Ticaret Kongresi	12 Kânûn-u Sâni 1927	269	s.2
-Veresi Meselesi	26 Kânûn-u Sâni 1927	271	s.1
-Üç Mesele	2 Şubat 1927	272	s.1
-İktisâdi Vaziyetimiz	23 Mart 1927	279	s.1
-İktisâd-i Meclisi Aliyesi	23 Mart 1927	279	s.4
-Tütün Kaçakçıları İle Bir			
Müsademe	13 Nisan 1927	281	s.2
-Gümrük Resmi Tenzid Olundu	13 Nisan 1927	281	s.4
-İktisâdımızın Takviyesi			
Etrafında Bir Fikir	27 Nisan 1927	283	s.1
-Doğan Fırsat	11 Mayıs 1927	285	s.1
-Nakliye Kirası Ucuzlamış	25 Mayıs 1927	287	s.2
-Beynelmilel İktisâd Kongresinde			
Merhusumuz Hasan Bey'in			
Mühim Bir Mektubu	1 Haziran 1927	288	s.4
-İktisâdi Buhran	22 Haziran 1927	290	s.1
-Ziraat ve Ticaret Gazetesi	22 Haziran 1927	290	s.3
-Yerli Mallara Rağbet	27 Temmuz 1927	295	s.1
-Esnaf Cemiyetleri	10 Ağustos 1927	297	s.1

-Ekmek Ucuzlamalıdır	10 Ağustos 1927	297	s.1
-Avundukzadeler İflas Etti	30 Ağustos 1927	300	s.7
-Kazanç Vergisine Dair Kanun	30 Ağustos 1927	300	s.7
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	14 Eylül 1927	302	s.3
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	14 Eylül 1927	302	s.4
-Memuriyn Maaşı Bu Ay			
İptidasında Peşin Verilecek	21 Eylül 1927	303	s.2
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	28 Eylül 1927	304	s.4
-Unun Siyah Günleri	28 Teşrin-i Evvel 1927	307	s.1
-Teşvik-i Sanayi Kanunu	28 Teşrin-i Evvel 1927	307	s.4
-Şehrimiz Piyasasında			
Havayic-i Umumiye Ne Halde	28 Teşrin-i Evvel 1927	307	s.4
-Üzüm Çubuklarının			
İhracının Meni	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.4
Milli İktisat ve Ocaklar	29 Şubat 1928	326	s.1
-Maaşat	29 Şubat 1928	326	s.3
-İktisâd Meclisi Âlisi			
Müzâkeratı	7 Mart 1928	327	s.2
-Buhran Karşısında	11 Nisan 1928	331	s.1
-İktisâd Karşısında			
Ticaret Odası	18 Nisan 1928	332	s.1
-Hayat Mücadelesi ve			
İhtikâr	25 Nisan 1928	333	s.1
-Meclis Adliye ve İktisat			
Vekâletleri Bütçeler	25 Nisan 1928	333	s.1
-Un Buhranı	25 Nisan 1928	333	s.2

-Vilayet İnhisar Dairesinden	25 Nisan 1928	333	s.6
İktisâdımız ne Suretle			
Kurtulacak?	9 Mayıs 1928	335	s.1
-Belediye Otomobil ve Arabalar			
İçin Mesafe Tarifesi Tanzim ve			
Kabul Etti	6 Haziran 1928	339	s.2
-Ticaret Musahbaları	13 Haziran 1928	340	s.5
Türk Usulü, Türk İktisâdı	20 Haziran 1928	341	s.1
-Muhasebecimize Defterdar			
Unvânı Verildi	20 Haziran 1928	341	s.1
-Bu Seneki Panayır			
Ne Menfaat Bırakıyor	4 Temmuz 1928	343	s.1
-Vilayetimizde Kıtık Var mı	4 Temmuz 1928	343	s.2
-İktisâd Meclisi Tarife			
Komisyonu Müzakeratı	25 Temmuz 1928	346	s.1
-Muhitimizde bu Sene			
Fevkalade Kuraklık			
Vukubuldu mu?	25 Temmuz 1928	346	s.6
-Türk Ticaret Gazetesi	1 Ağustos 1928	347	s.7
-Muhitimizde Fazla İktisâdı			
Menafi Temin Eden			
Ağaçlardan Hangileri Yetişir	15 Ağustos 1928	349	s.4
-İçtimai Sermaye	26 Eylül 1928	355	s.1
-Tenzilatlı Tarife	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.3
3.2.18. Vekil Haberleri			
-Vali Vekili Bey Efendi'nin	15 Haziran 1925		

Seyahatleri	16 Zilkade 1341	192	s.2
-Müdafaa-i Milliye Vekili			
Recep Bey Efendi'nin	15 Haziran 1925		
Beyannamesi	16 Zilkade 1341	192	s.3
-Maarif Vekili	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-İngiliz Baş Vekili	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Fransız Baş Vekili	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.4
-Ticaret Vekili	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Heyet-i Vekile'de İctima	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.3
-Kırşehir Mebusu Ali Rıza	5 Mayıs 1926		
Beyin Vefatı	23 Şevval 1344	237	s.2
-Muhterem Mebusumuz Avni	5 Mayıs 1926		
Bey Efendinin Teşrifleri	23 Şevval 1344	237	s.2
-Ticaret Vekili Ali Cenati	2 Haziran 1926		
Bey İstifa Etmiştir	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Ziraat Vekilimiz	2 Haziran 1926		
Almanya'ya Gidiyor	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Sıhhiye Vekilimiz	2 Haziran 1926		
İstanbul'da	22 Zilkade 1344	240	s.3
-Ticaret Vekili Rahmi			
Bey'in Vekâleti Tasdik-i	2 Haziran 1926		

Âliye İktiran Etmıştır	22 Zilkade 1344	240	s.4
-Maarif Vekili Bir Ay	30 Haziran 1926		
Teftiş-i İstanbul'da	20 Zilhicce 1344	243	s.2
-Adliye Vekilimizin Beyanâtı	30 Haziran 1926		
	20 Zilhicce 1344	243	s.2
-Maliye Vekili Hasan Bey	28 Temmuz 1926		
Efendinin İstifası	18 Muharrem 1345	247	s.2
-Bahriye Vekilimiz İstanbul'da	11 Ağustos 1926	249	s.2
-Adliye Vekilimizin Seyahati	11 Ağustos 1926	249	s.2
-Adliye Vekilimizin Beyanâtı	11 Ağustos 1926	249	s.3
-Maarif Vekilimiz Konya'da	25 Ağustos 1926		
	16 Safer 1345	251	s.3
-Müdafaa-i Milliye Vekili			
Recep Bey'in Ziyafeti	27 Teşrin-i Evvel 1926	260	s.4
-Başvekilimiz İsmet Paşa			
Hazretlerinin Vaziyet-i			
Umumimiz Hakkında			
Meclisteki Beyanâtı	10 Teşrin-i Sâni 1926	262	s.1
-Hariciye Vekilimiz Rusya'da	17 Teşrin-i Sâni 1926	263	s.1
-Hariciye Vekilimiz Tevfik			
Rüştü Beyin Beyanâtı	15 Kânun-ı Evvel 1926	268	s.4
-Muhterem Ziraat			
Vekilimiz Sabri Bey			
Efendiye Hürmetle	4 Mayıs 1927	284	s.1
-Mebusumuz Avni Bey	4 Mayıs 1927	284	s.2
-Mebusumuz Süleyman			

Sırrı Bey	21 Eylül 1927	303	s.2
-Gazi Müdafaa-i Milliye			
Vekilini Kabul Buyurdular	21 Eylül 1927	303	s.2
-Başvekil ve Vekillerimiz			
Ankara'ya Avdet Etiler	28 Eylül 1927	304	s.1
-Fransız Başvekilinin Rusya			
Hakkındaki Nutku	28 Eylül 1927	304	s.1
-Mebusumuz Avni Bey	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.1
-Mebusumuz Hamdi ve			
Süleyman Sırrı Bey	12 Teşrin-i Evvel1927	306	s.2
-Maarif Vekilimiz Kırk			
Günlük Bir Teftiş Seyahatı			
Yapacaktır	13 Haziran 1928	340	s.5
-Muallimler Birliği Maarif			
Vekili	13 Haziran 1928	340	s.5
-Vekillerimiz Tedkik Seyahat-			
lerine Devam Ediyor	27 Haziran 1928	342	s.1
-Adliye Vekili Seyahatte	27 Haziran 1928	342	s.7
-Maarif Vekili Ordu'ya			
Hareket Etti	4 Temmuz 1928	343	s.1
-Dâhiliye Vekili Şükrü			
Kaya Bey Şehrimizi Teftiş			
Edecekler	4 Temmuz 1928	343	s.4
-Vekillerimizin Seyahati	11 Temmuz 1928	344	s.1
-Yunan Başvekilini Venizelos			
Bizimle Hoş Geçinmeye			

Mecbur Olduğunu İlan Etti	25 Temmuz 1928	346	s.1
-Dört Mebusun Kararı	25 Temmuz 1928	346	s.4
-Maarif Vekili Trakya			
Seyahatlerinden Avdet Etti	1 Ağustos 1928	347	s.2
-Vekiller Teftişlerine Devam			
Ediyorlar	5 Eylül 1928	352	s.1
-Mebuslarımız	12 Eylül 1928	353	s.1
-Başvekilimizin Malatya'ya			
Hareketi	12 Eylül 1928	353	s.1
-Mebuslarımız Samsun'da	26 Eylül 1928	355	s.1
-Yeni Mebus Namzetleri	26 Eylül 1928	355	s.1
-Maliye Vekili Ankara'ya			
Avdet Etmiştir	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Nafia Vekili Behiç Bey			
İstifa Etti	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.1
-Dâhiliye Vekili Şükrü			
Kaya Bey'in Cumhuriyet			
Bayramında Nutku	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.1
-Mebusumuz Hamdi Bey			
Efendi Ankara'ya Gittiler	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.2
-Başvekil İsmet Paşa			
Hazretleri'nin Nutku	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.2
-Hariciye Vekilimizin İkdam			
Gazetesine Beyanatı	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.1

3.2.19. Mahkeme Haberleri

-Mahkeme-i Asliye	18 Mart 1925		
Riyasetinden	22 Şaban 1341	183	s.4
-Akdağmadeni Hâkim-i	15 Haziran 1925		
Münferidliğinden	16 Zilkade 1341	192	s.4
-Şark-ı İstiklal Mahkemelerinden	15 Haziran 1925		
	16 Zilkade 1341	192	s.4
-Cinayet Müdaîi Umumiliğinden	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.4
-İstiklal Mahkemesi Nerede	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.3
-Lüzum-u Muhakeme	17 Mart 1926		
	3 Ramazan 1344	231	s.4
-Ankara İstiklal Mahkemesince	30 Haziran 1926		
Mahkûm Olanlar	20 Zilhicce 1344	243	s.2
-İstiklal Mahkemesinde	21 Temmuz 1926		
	11 Muharrem 1345	246	s.4
-Bozok Mahkeme-i Asliyesinden	21 Temmuz 1926		
	11 Muharrem 1345	246	s.4
-Şark-ı İstiklal Mahkemesinde	4 Ağustos 1926	248	s.2
-İstiklal Mahkemesi Reisi			
Ali Bey'in Beyanâtı	11 Ağustos 1926	249	s.2
-İstiklal Mahkemesi Müdaî-i			
Umumisi İttihatçıların	25 Ağustos 1926		
İddianamesini Kıraat Etti	16 Safer 1345	251	s.1

-İstiklal Mahkemesinde			
İttihatçıların Muhakemesi	25 Ağustos 1926		
Devam Ediyor	16 Safer 1345	251	s.2
-İstiklal Mahkemesinde	15 Eylül 1926	254	s.1
-İstiklal Mahkemesinde			
İttihatçıların Muhakemesi	15 Eylül 1926	254	s.2
-İstiklal Mahkemesinde	6 Teşrin-i Evvel 1926	257	s.4
-İstiklal Mahkemesinde	27 Teşrin-i Evvel 1926	260	s.4
-İstiklal Mahkemesinde	3 Teşrin-i Sâni 1926	261	s.4
-Bozok Mahkeme-i			
Asliyesinden	26 Kânûn-ıSâni 1927	271	s.4
-Bozok Sulh Hâkimliğinden	2 Şubat 1927	272	s.4
-Kırşehir Mahkeme-i Asliye			
Riyasetinden	9 Şubat 1927	273	s.4
-Bozok Mahkeme-i			
Asliyesinden	23 Şubat 1927	275	s.4
-Lüzum-u Muhakeme Kararı	16 Mart 1927	278	s.2
-Mahkememiz Hakkında Bir			
Hissi Takdir	30 Mart 1927	280	s.2
-Boğazlayan Mahkeme-i			
Asliyesinden	30 Mart 1927	280	s.4
-Lüzum-u Muhakeme	13 Nisan 1927	281	s.2
-Bozok Mahkeme-i Asliyesinden	4 Mayıs 1927	284	s.4
-Yozgad Mahkeme-i			
Asliyesinden	11 Mayıs 1927	285	s.4

-Lüzum-u Muhakeme Kararı	18 Mayıs 1927	286	s.2
-Yozgad Sulh Mahkemesinden	25 Mayıs 1927	287	s.4
-Boğazlayan Mahkeme-i Asliyesinden	29 Haziran 1927	291	s.2
-Yozgad Sulh Hâkimliğinden	20 Temmuz 1927	294	s.3
-Lüzum-u Muhakeme Kararı	30 Ağustos 1927	300	s.2
-Meni Muhakeme Kararı	30 Ağustos 1927	300	s.2
-Mahkemedен Kaçarken	30 Ağustos 1927	300	s.4
-Yozgad Hukuk Mahkemesinden	14 Eylül 1927	302	s.4
-Çorum Hukuk Mahkemesinden	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.4
-Lüzum-u Muhakeme	29 Şubat 1928	326	s.2
-Meni Muhakeme Kararı	29 Şubat 1928	326	s.2
-Yozgad Sulh Hukuk Mahkemesinden	29 Şubat 1928	326	s.5
-Yozgad Hukuk Mahkemesinden	11 Nisan 1928	331	s.6
-Men'i Luzum Muhakeme Kararı	9 Mayıs 1928	335	s.3
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	9 Mayıs 1928	335	s.6
-Men'i Luzum Muhakeme Kararı	29 Mayıs 1928	338	s.4
-Lüzumu Muhakeme Kararı	6 Haziran 1928	339	s.2
-Men'i Muhakeme Kararı	6 Haziran 1928	339	s.2
-Men'i Muhakeme	20 Haziran 1928	341	s.2
-Men'i Muhakeme Kararı	4 Temmuz 1928	343	s.2
-Akdağ Madeni Hukuk Hâkimliğinden	11 Temmuz 1928	344	s.8
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	11 Temmuz 1928	344	s.8

-Hukuk Mahkemesinin Tahtili	25 Temmuz 1928	346	s.2
-Men'i Mahkeme	25 Temmuz 1928	346	s.2
-Men'i Muhakeme Edilen			
Muallimler	25 Temmuz 1928	346	s.4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	25 Temmuz 1928	346	s.8
-Ankara'da Komünistlerin			
Muhakemesine Başlandı	1 Ağustos 1928	347	s.1
-Men'i Muhakeme Kararı	15 Ağustos 1928	349	s.2
-Yozgad Sulh Hâkimliğinden	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.4
-Ankara Ağır Ceza Mahkemesi	10 Teşrin-i Evvel 1928	357	s.1
-Yozgad Hukuk Hâkimliğinden	10 Teşrin-i Evvel 1928	357	s.4
-Vilâyet Sulh Hâkimliğinden	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	17 Teşrin-i Evvel 1928	358	s.4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.4
-Akdağmadeni Hâkimliğinden	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.4
-Boğazlıyan Çayırşeyh			
Sulh Hâkimliğinden	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.4
-Vilâyet Hukuk Hâkimliğinden	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.4
3.2.20. İsmet Paşa Haberleri			
-İsmet Paşa'nın İzahatı	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.3
-İsmet Paşa'nın Beyanatı	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.3
-İsmet Paşa'nın Mersin'den	24 Mart 1926		

Hareketi	10 Ramazan 1344	232	s.4
-Başvekilimiz İsmet Paşa Hazretlerinin Vaziyet-i Umumimiz Hakkında Meclisteki Beyanâtı	10 Teşrin-i Sâni 1926	262	s.1
-İsmet Paşa'nın Nutku	17 Teşrin-i Sâni 1926	263	s.2
-İsmet Paşa Hazretleri At Yarışları ve İslah-ı Hayvanat İşlerinin Tanzimi İçin Valilere Tebliğatta Bulundu	4 Mayıs 1927	284	s.4
-Aziz Başvekilimize Vilayetimizin Tazimatı	1 Haziran 1927	288	s.1
-Başvekilimizin Kayseri Hattının Küşâd -ı Rusmunda İrad Buyurdukları Kıymetli Nutuk	1 Haziran 1927	288	s.1
-İsmet Paşa Hazretlerinin Beyanâtı	21 Eylül 1927	303	s.3
-Başvekil ve Vekillerimiz Ankara'ya Avdet Etiler	28 Eylül 1927	304	s.1
-İsmet Paşa Hazretleri	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.1
-İsmet Paşa Hazretlerinin Divan-ı Âli' deki İfadeleri	29 Şubat 1928	326	s.4
-Başvekilimizin Malatya'ya Hareketi	12 Eylül 1928	353	s.1
-Başvekil İsmet Paşa Hazretlerinin	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.2

3.2.21. Tarım Haberler

-Tütün Ziraatçilerine	15 Haziran 1925		
	16 Zilkade 1341	192	s.4
-Köylü Kardeşlerimizle Hasbehal	11 Ağustos 1926	249	s.1
Çiftçilere Müjde	18 Ağustos 1926		
	9 Safer 1345	250	s.1
-Tütün Tohumu İhracının	18 Ağustos 1926		
Men'i Hakkında Kanun	9 Safer 1345	250	s.2
-Ziraat de Makine Meselesi	6 Teşrin-i Evvel 1926	257	s.1
-Köylümüzle Baş Başa	27 Teşrin-i Evvel 1926	260	s.3
-Çiftçilere Nasihatlerim	3 Teşrin-i Sâni 1926	261	s.3
Yol ve Ağaç			
Seferberliği	9 Şubat 1927	273	s.1
-Erzak İhalesi	23 Şubat 1927	275	s.3
Ziraat Birlikleri	16 Mart 1927	278	s.1
-Pulluk Satışı	30 Mart 1927	280	s.3
-Traktör Satın Almak İçin			
Çiftçilerimizin Teşviki			
Doğrumudur?	18 Mayıs 1927	286	s.3
-Kuraklık Belası	6 Temmuz 1927	292	s.1
-Kurak Yerlerde Ziraat Usulü	20 Temmuz 1927	294	s.1
-Un Buhranı	30 Ağustos 1927	300	s.1
-Vilayetimizin bu Seneki			
Mahsulâtı	28 Eylül 1927	304	s.3
-Tahrir-i Zirai	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.2
-Köylü ile Baş Başa	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.3
-Buğday Ziraati	12 Teşrin-i Evvel1927	306	s.2

Unun Siyah Günleri	28 Teşrin-i Evvel 1927	307	s.1
-Üzüm Çubuklarının			
İhracının Meni	26 Teşrin-i Evvel 1927	308	s.4
-Çiftçilerimize Müjde!	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.3
-Burçak Tarlası	7 Mart 1928	327	s.4
-Buhran Karşısında	11 Nisan 1928	331	s.1
-Köylülerimizle Baş Başa	11 Nisan 1928	331	s.5
-Un Buhranı	25 Nisan 1928	333	s.2
-Yağmur İhtiyacı	25 Nisan 1928	333	s.3
-Çiftçi Memnun	29 Mayıs 1928	338	s.2
-Usul ve Tarz-ı Ziraat			
Değişmezse Ziraatten			
İstifade Olunamaz	13 Haziran 1928	340	s.1
-Bağ ve Bahçe Tesis			
Edilecek Mahal	27 Haziran 1928	342	s.7
-Vilayetimizde Kıtık Var mı?	4 Temmuz 1928	343	s.2
-Köylüye	4 Temmuz 1928	343	s.3
-Muhitimizde Fazla İktisâdi			
Menafî Temin Eden Ağaçlardan			
Hangileri Yetişir	15 Ağustos 1928	347	s.4
-Çiftçilerimize	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Yağmur	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.2
-Kuraklık Dolayısıyla			
Çalışmaya Gidenler	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.3
-Batum Civarında			
Şiddetli Yağmurlar	10 Teşrin-i Evvel 1928	357	s.1

-Köylünün Vaziyeti	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.2
Köylü İrşad Bekliyor	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.1
-Köylüye Yardım	7 Teşrin-i Sâni 19283	361	s.2
-Topraktan Fazla Mahsul Kaldırmak Çareleri	21 Teşrin-i Sâni 1928	363	s.3

3.2.22. Hayvancılık Haberleri

-Yozgad Panayırı	15 Haziran 1925		
	16 Zilkade 1341	192	s.4
-Koyun Sahiplerine ve Dericilere Tavsiye	15 Temmuz 1925		
	24 Zilhicce 1341	197	s.4
-Zayi Kısarak	16 Kânun-ı Evvel 1925		
	28 Cemazie'l-Evvel 1341	218	s.4
-Çekirge Mücadelesi Kongresi	19 Mayıs 1926		
	8 Zilkade 1344	238	s.4
-Av Saçmaları	15 Eylül 1926	254	s.4
-Hayvanatta Çiçek Hastalığı	19 Kânûn-u Sâni 1927	270	s.3
-Köstebek Yer Sıçanı	2 Şubat 1927	272	s.2
-Koyunlarda Çiçek Hastalığı	9 Şubat 1927	273	s.3
-Hayvan Hastalığı	16 Şubat 1927	274	s.2
-Hayvan Hastalığı	23 Şubat 1927	275	s.2
-Arıcılık ve Balcılık	23 Şubat 1927	275	s.3
-Damızlık Aygır Gelecek	13 Nisan 1927	281	s.2
-Akdağ Ormanlarında Hayvan Zai Edilmesi Men' Edildi	27 Nisan 1927	283	s.4
-Köpek İtlafı	11 Mayıs 1927	284	s.2
-Hayvan Telâfeti Tehlikeli	30 Ağustos 1927	300	s.2

-Davar Sahiplerine Müjde	30 Ağustos 1927	300	s.8
-Hayvan Açlığı	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.3
-Davar Sahiplerine Müjde	21 Mart 1928	329	s.4
-Davar Sahiplerine Müjde	11 Nisan 1928	331	s.6
-Davar Sahiplerine Müjde	18 Nisan 1928	332	s.6
-Kurban Fiyatları	29 Mayıs 1928	338	s.2
-Panayır Kurulacak	13 Haziran 1928	340	s.2
-Bulunan At	4 Temmuz 1928	343	s.8
-Ankara Sonbahar At Yarışları	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1
-Hayvanat-ı Ahaliye			
Sergisi Açıldı	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.1

3.2.23. Adli Vaka Haberleri

-Mrteciane Hadiseler			
Muhitimizde Nefret ve	23 Kânun-ı Evvel 1925		
İstikrah Uyandırıyor	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Yanık Elbise	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemazie'l-Âhir 1341	219	s.2
-Hükmü İdam Tasdiki	23 Kânun-ı Evvel 1925		
	7 Cemaze'l-Âhir 1341	219	s.2
-Suikastla Alakadar Olup	12 Mayıs 1926		
Tevkif Olunanlar	30 Şevval 1344	238	s.2
-Vukuat-ı Zabıta	2 Haziran 1926		
	22 Zilkade 1344	240	s.2
-Kara Kemal'in İntiharı	11 Ağustos 1926	249	s.2
-Vukuat-ı Zabıta	29 Eylül 1926	256	s.2

-Hırsızlar Tayin Etti	15 Kânun-ı Evvel 1926	268	s.3
-Derdest	9 Şubat 1927	273	s.2
-Kız Kaçırılmış	16 Mart 1927	278	s.4
-Nişanlısını Görmeğe Giden			
Osman'ın Başına Ne Geldi	13 Nisan 1927	281	s.1
-Tütün Kaçakçıları İle Bir			
Müsademe	13 Nisan 1927	281	s.2
-Genç Bir Zabıt Feci Bir			
Kazanın Kurbanı Oldu	13 Nisan 1927	281	s.4
-Aşıkın İntikamı	4 Mayıs 1927	284	s.3
-Sarhoş Sarkıntılığı	11 Mayıs 1927	285	s.2
-Şaki Altuntaş İdam Edildi	18 Mayıs 1927	286	s.2
-Evlat Katli	18 Mayıs 1927	286	s.2
-Mahir Bir Kadın Hırsız			
Yakalandı	25 Mayıs 1927	287	s.3
-Balkondan Düşen Sarhoş	10 Ağustos 1927	297	s.2
-Kaçak Rakı Yapan İki Amil			
Yakalandı	30 Ağustos 1927	300	s.7
-Barda Gürültü ve Zabıtaya			
Hakaret Eden Sarhoş	5 Eylül 1927	301	s.3
-Gece Yol Kesip Adam			
Dövenler Yakalandı	14 Eylül 1927	302	s.2
-Saç Saça, Baş Başa			
Kadın Kavgası	21 Eylül 1927	303	s.2
-Sarhoşlar Kavgası	21 Eylül 1927	303	s.2
-Bir Namus Hırsız	5 Teşrin-i Evvel 1927	305	s.2

-Umumhanede Bir Kavga	12 Teşrin-i Evvel 1927	306	s.2
-Komşu Hırsızlığı	21 Mart 1928	329	s.2
-Kaçak Rakı İmal Edenler	18 Nisan 1928	332	s.6
-Şehirden Kız Kaçıran Köylü	18 Nisan 1928	332	s.6
-Sarhoş Boyacı	25 Nisan 1928	333	s.3
-Şehrimizde Huzur	9 Mayıs 1928	335	s.3
-Katil İbrahim	29 Ağustos 1928	351	s.2
-Çirkin bir Hal	12 Eylül 1928	353	s.2
-İki Hırsız Yakalandı	3 Teşrin-i Evvel 1928	356	s.2
-Kuyuda Çalışırken Üzerine Toprak Düşmüş ve Ölmüş	21 Teşrin-i Evvel 1928	360	s.2
-Şaki Katil İbrahim Yakalandı	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.1
-Tütünlerimiz ve Kaçakçılık	7 Teşrin-i Sâni 1928	361	s.2
-Şaki Katil İbrahim ve Halil Nasıl Yakalandı	14 Teşrin-i Sâni 1928	362	s.2
3.2.24. Güncel Vaka Haberleri			
-Yangın Faciası	13 Mayıs 1925		
	18 Şevval 1341	188	s.1
-Şose Tamirâtı	28 Temmuz 1926		
	18 Muharrem 1345	247	s.3
-Derdest	9 Şubat 1927	273	s.2
-İki Büyük Yangın	14 Eylül 1927	302	s.2
-Sivas'ta Zelzele Oldu	28 Eylül 1927	304	s.1
-Otomobil Kazası	28 Eylül 1927	304	s.2
-Köprüden Düşen Tren	2 Teşrin-i Sâni 1927	309	s.2

-Yağmurdan Doluya	14 Mart 1928	328	s.5
-İzmir Felaketi Karşısında	11 Nisan 1928	331	s.2
-İzmir Felaketi Devam Ediyor	11 Nisan 1928	331	s.2
-İzmir Felaketzedelerine İane	11 Nisan 1928	331	s.2
-Otomobil Kazası	6 Haziran 1928	339	s.4

SONUÇ

Yozgat şehrinin yerel gazetesi olarak yayınlanan Yeni Yozgad Gazetesi tezimizin ana konusudur. Dönemi itibari ile şehrinin özelliklerini ve yaklaşımlarını yansıtan gazete Cumhuriyet yönetiminin taşra üzerindeki etkilerini ve inkılâpların uygulanma sürecini sansürsüz olarak gözler önüne sermektedir.

Yozgat'ın tarihinin çok eskilere dayandığı bilinmektedir. Şehrin bu vasfı; üzerinde yaşayan kültürlerin mirasının çokluğu, yaşam ve sosyal yapı üzerinde her zaman etkili olan unsurlar olmuştur.

Tezimiz esas olarak 1925-1928 Yeni Yozgad Gazetesinin fihrist ve transkript çalışmasını içerir. Çalışmamız giriş, üç bölüm, kaynakça ve eklerden oluşur.

Giriş bölümünde gazete kavramı ve Yeni Yozgad Gazetesi hakkında bilgi verilmiştir. Bu bağlamda gazete ve gazete misyonunun önemi vurgulanırken Yeni Yozgad Gazetesinin ilk sayısının 1921 yılında yayınlandığı, Milli Mücadele ve İnkılâplar sürecine katkıları üzerinde durulmuştur.

Birinci bölümde Yozgat şehrinin Türk hâkimiyeti öncesi ve sonrası hakkında bilgi verilmiştir. Özellikle Türk hâkimiyeti sonrası Yozgat'ın Osmanlı yönetimine girmesi, şehrin oluşumu, Milli Mücadeleye katkıları, şehrin Bozok olan isminin Yozgat olarak değiştirilmesi hususunda açıklama yapılmıştır.

İkinci bölümde ise Yeni Yozgad Gazetesinde yayınlanan yazılardan örnekler verilmiştir. Bu örneklemeler Atatürk ile ilgili yazılar, Türk Ocağı ile ilgili yazılar, iktisat, sosyal yaşam valilik ve belediye haberleri, makaleler, Milli eğitim ve yeni yazı ile ilgili yazılar ile Anadolu Ajansından alınan haberler olarak sınıflandırılarak yapılmıştır. Bu yazılar dönemi yansıması açısından önemlidir.

Üçüncü bölümde ise Yeni Yozgad Gazetesinin fihrist çalışması yapılmıştır. Bu çalışma gazetesinin yayınlandığı gün, ay, yıl ve sayı esasına göre yapılmıştır. Aynı zamanda baş makaleler ve diğer haberler ayrı ayrı ele alınmıştır.

Gazetenin genel yapısına baktığımızda devrimlerin yansımalarını şehrin bütünü ile buluşturmuş, devrimlerin destekçisi ve takipçisi olmuştur. Yeni Cumhuriyetin tüm yapısını Yozgat halkı ile bütünleştirmekte bir aracı konumundadır.

Ulusal haberlerin gazetede çok fazla işlenen konular arasında olduğunu görmekteyiz. Yeni Yozgad Gazetesi yerel olmakla kalmamış tam manası ile bir devrim gazetesi olmuş, halkı yönlendirirken Cumhuriyet ve devrimleri kendisine kılavuz edinmiştir.

Mustafa Kemal önderliğindeki devrim hareketi güçlü bir devletin güçlü ekonomi ile sağlanacağını vurgusunu her fırsatta dile getirmiştir. Yeni Yozgad Gazetesi de iktisat ile ilgili konulara oldukça fazla yer ayırmış, memleketin kalkınması için yapılabilecek girişimleri yazılarında halk ile paylaşarak yok göstermiştir.

Yeni Cumhuriyet'in etkili devrim öncülerinden biriside Türk Ocaklarıdır. Türk Ocakları devlet adamları ile beraber çalışarak devrimlerin uygulanmasında bilfiil hizmet etmişlerdir. Bu uğraşları ulusal basında olduğu kadar yerel basında da en fazla yazılan haberler arasında olmuştur. Gazetemizdeki haberlerden Türk Ocağının Yozgat için oldukça önemli olduğunu görmekteyiz.

Yapılan her yenilik atılan her yeni adım gazetenin desteği ile halka duyurulmuştur. Basın yayın hayatının vazgeçilmezlerinden olan alfabe sorunu, yeni harfler ve uygulanış şekli basın için oldukça önemlidir. Harf devrimi gazete tarafından sonuna kadar desteklenmiş, haberlerine sık sık yer verilmiştir. Aynı zamanda uygulamada da öncü olduğu görülmektedir. Eğitimin ve eğitim anlayışının yeni devrimin ana unsurlarından biri olarak gazetede yer bulması kaçınılmazdır.

Yeni Yozgad Gazetesi misyonu gereği bölgesindeki yerel halkı yeni kurulmuş Türkiye Cumhuriyetin inkılâpları ile bütünleşme bilmesi sosyo-kültürel ve ekonomik alana devrimlere entegresi için üzerine düşen görevi yazılı basın yolu ile yerine getirmeye çalışmıştır.

KAYNAKÇA

TETKİK ESERLER

Akçura, Yusuf (1981); *Yeni Türk Devletinin Öncüleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Akgündüz, Ahmet-Öztürk Sait(2000); *Yozgat Temettuat Defterleri*, Umut Matbaacılık-Yimpaş Holding Yayınları, İstanbul.

Anonim (1982-1984) ; *Yozgat Yurt Ansiklopedisi*, Anadolu Yayıncılık, İstanbul.

Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri, I 1919-1938(1964) Toplayan Nimet Arsan, Ankara

Duygu, Süleyman (1953); *Yozgat Tarihi Ve Çapanoğulları*, İstanbul.

İnuğur, M. Nuri(2005); *Basın ve Yayın Tarihi*, DR Yayınları, İstanbul.

Karaca, Taha Niyazi(2005); *Ermeni Sorununun Gelişim Sürecinde Yozgat'ta Türk Ermeni İlişkileri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Karaca, Taha Niyazi(2010); *Yozgat Ermeni Ayaklanmaları ve Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey Olayı*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Kınal, Firuzan (1987); *Eski Anadolu Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara.

Killi, Suna (2000); *Atatürk Devrimi Bir Çağdaşlaşma Modeli*, İş Bankası Yayınları, Ankara.

Koloğlu, Orhan(1994); *Havas-Reuter'den Anadolu Ajansına*, Çağdaş Gazeteciler Derneği Yayınları No, Ankara.

Köprülü, M. Fuat(1973); *İslam Medeniyeti Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara.

Oral, Fuat Süreyya(1970) *Türk Basın Tarihi*, İlgı Kitapevi Ankara.

Özger, Yunus(2010); *Sicill-i Ahvâl Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Yozgatlı Devlet Adamları*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Sarınay, Yusuf (2004);*Türk Milliyetçililiğinin Gelişimi ve Türk Ocakları*, Ötüken Neşriyat, İstanbul

Ülkütaşır, M. Şakir(2000); *Atatürk ve Harf İnkılâbı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara

Üstel, Füsün (2010);*Türk Ocakları*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Topuz, Hıfzı (2003);*Türk Basın Tarihi*, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Turan, Osman(1989); *Selçuklular Zamanında Türkiye*, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Tunaya, T.Z(1998); *Türkiye 'de Siyasal Partiler*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Türk Parlamento Tarihi: Milli Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923, I(1994); Haz. Fahri Çoker, Ankara

Yozgat 1973 İl Yıllığı(1973) Yozgat Valiliği, Yozgat.

MAKALELER

Ardıç, Kamuran (1990); “Atatürk’le Çağdaşlaşmak”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C:VI, Sayı:18, Ankara, s 693-700

Cansız İsmail - Ünal Uğur(2002); “Bozok” , *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3,Ankara, s. 149-169

Giritli, İsmet(1987); “Kemalizm İdeolojisi”, *Atatürk Yolu*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, s.296-310.

İnan, Afet(1981); “50.Yılında Türk Harf Devrimi”, *Harf Devriminin 50. Yılı Sempozyumu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.213-225.

Ocak, A.Yaşar (1998); Bozok, *DİA*, Diyanet Yayınları, Ankara, s.321-340

Tekin, Talat (1978);“Avrupalılar ve Türkçe'nin Latin Harfleriyle Yazımı”, *Türk Dili*, C.XXXVII, S.326, s.310-340.

Uzunçarşılı İsmail Hakkı(1974) “Çapanoğulları”, *Belleten* sayı:150, cilt: XXXVIII, s.218-228.

ارابه مازیسو
پوز تاده روسی تان خانی ایچده ولایت
مطبعه
۳۰ / اگستوس / ۹۲۷

پیلانی ۲۰۰ غروور
آنی آتانی ۱۱۰
کونی کیش لستهار (۱۰) غروور
ایلی اجری : بوسطردن من غروش آتانی

تأسيس ۱۹۲۱

تیل (۹) نومبرو ۳۰۰

چوشاڭبه کونری نشر اولور ولایت غزه سی

نسخه ۱۰۰ پاره

آناطولی اژانسنگ تبریکی

۳۰ اگستوس پنین وقراناق جدال سنلری آژانسنگ
خلاص ایشقیرینگ تورک ولتته در غدینی مبارک ترکوندر
دوت پیل اول تورک اردو لری باش قوماندانک سوق
وانداریسی آلتده ۲۶ اگستوسنده باشلادی قالی تعرضی
بوکون نهانی فلرلشو بیاتیدر مش بوتون برخصومت
دنیاست مظهرته استناد ایدن یونان اردورلی دولتی
پیکارده کمالاً احاطه قلدی . آناطولی آژانسنگ ملی وارلنمز
بو امثالسر نترف حیث ایدن اردو مرک باش قوماندانندن
اس نقریته قدر بوتون مشورتنی تبریکارله ایدر قیلمدار
قالری آیتیش اولان شهیدلریزنگ حاللره سی من آن
حرمتله تقدیس و تقدیر ایدم .

۳۰ اگستوس ظفرینی ملی اذراک اینیرمه بوکون خیدمطاره

رئیس جمهور عالی مصطفی کمال پاشا حضرتاری

۳۰ اگستوس ظفری زور ؟ مجهول عسکر کیمدر ؟

من دشمن جنهملری آگستیاکین مرز آناطولیک
پیکت . باورورلی پوردرلی قودلارلق ایچین جیهه
قوششاردی . بش باوروسی طومو پیکاره ، سفارپه
کو کدرن آناطولوقلری باورورلیک جیهاتسی ظفرینه
پرکلمش کوزک آلتده آتک تری قورک سیهلرک مجهول
اقدره دوغری کیدیور ... کیدیور ... تک پوردی
فورلوسونده کندی دنیانک او بر اوچته قدر کیتکه
رانی ... اون یس باشنده کی قیزی ایه اون باشنده کی
نوغنی ، موزوفیر و حایقینک ، یوسیه ایه سولمیزکی کی
بر بوغناقی بش بوغناقی قلب ایچون قره میانک قویله
ایضش پانلیور ...
آناطولونک ظلمه قازنی ، خلیه کوزک اهانتت قرض ،
دشن استیلاسه لاری کوس تریکی بوپووک عکس النسل
۳۰ اگستوسدن سوکزه قلی و جهمسق بولش اولدی .
ملکت قورتلدی .
ای عزیز آناطولونک مجهول عسکر ای ... سن
جون عزیز بطنیک آرسان منافی ایدک ، وطنک هم
ایندری سن ده قومانجیه مسوللوقه پوسکورتوردک .
ناتج حیاتی عصر لر نهی نین جانانک ، منی ایلکیتلک
نالی اولدی . وار اول . شاکت دنیادوردقه دورسون ،
ترکونه منی تو انسیله ، منی شهرمانقله بیستک ،
جوبوشکک باشنده چالیشیورساک . باخود آناطولونک
برقصبسته طومونیکوزک مناختره جالا مقتره ، ولتله

هیئت وکیر اجتماع

هیئت وکیر مجلس رئیسی ک اشتراکیه دون رئیس
جمهورک ریاستنده طوبلاختیندر . اختیارات ایشلرینک
کوروشلهرکی آکلشیلیور یارین نامزدلرک اعلامی
تکلیف کیمدر .

ترقیه لری آجرا قلنا نه پانلری مین

اردو منتشرلارندن فریق علی سید پاشا برنجی فرقلک
ترقیه ، اردو قوماندانلردن مناسرتی باجری پاشا فرقلک ، فرقه
قوماندانلردن سواری میرالای عاکف محمد سید سید
میر آلی سدی مقلی طیفلی سنی ، طاشکوک ، یلی حسین حسنی ،
حلیل جاده ، قیل قشیل حسین حسنی ، ماستیکام میر آلی قیری
علالادین ، طوموچی میر آلی
کرالهدین ، محمود اندام معلومو پانلانی
سیاده میر آلی احمد نکلی ،
اعمالات جریب مدبر ، محمود سینی
طربچی میر آلی حنان قلی
دوستوف عخلقه معتشلرندن
سیاده میر آلی مقفر ، استیکام
میر آلی نکری ، بکارله نایز
رییسلردن لوازم میر آلی
مهمانی ششان ، سیاده میر آلی
عمر خالص ، نصری وانیته ،
طلب میر آلی توفیق سالم ،
حسین نالی ، میطره میر آلی احمدک
وسکرچی فرقلار قوماندانی اید
میر آلی محمد حسین بکار مقولالیته
ترقیه اینشلردن .

ولایت ژاندارما قونداقی
ولایت ژاندارما قوماندانی
قلمچه نامردن سدی اکلک قوشلر

من انا ایش مره بروطن اولادی
مکتبه کوزک راحت پودک کان فرح
ایشکلور غراشیورساک سن ای وطشک
مجهول قلم یو عزیز پوردک کوزلوم
معلوم عزم نهیدی .
سن ده اولنگ سن دماشیورساک .
خاک قلدوره ، ساشک آناطولی
سومون کوزلره حکم سوپیور .
بر آقلام تا کزیسه دعا اهن شهید
آتاری سزی اولونمیور . یاشلی
وزلردن تیرتک کوزلره آقن سیدلیق
وز یاشلرتمه سوزک خالطره ترکیز
تلاشیور . بو قدر شناسی جنگت
دن اولدای کی بوکونده ایدن ده
تری او تویسحق . کندیه خدعت
دلاری ، کندلیسی قورنارانلی
دوتالیق . منجیسنی خلاصسکر
دوتالیق .
سن ده من غنازی مجهول عسکرک
هولک روحی سنده : یاشور سن

بوزل چه خلق آچیلان در سخا نملرده یکی حرفلری سرعته، سهوتند اوکره نیور

شخصی یکی حرفلری اوکره خلق
خسوسه کوسرتی اوله قری تهاک
وسرعت هر دو قندرقه فو قنده در .
کچولک بوزل یولان مرکس یکی حرفله
اوقویا بر آن اول اوکره نیور بیلک
ایچون تهاک چالیسیورلر . خلق بو
صیبی تهاکی آغله بیلک ایچون
ساق در سخا نملر اوله غرابوب اورده
(آ، و، او، ق، ص) دیسه چلندن
غیرت یکی حرفلرک سلسلی قورامنه
اشکالی بازمکله بیلک تهاک چالیسی،
متحدن صی کومرک و بومنتظره قور.
شیدنه مل عزمک یولک نجلیسه
سرخه بلق کایدر .
خلق در سخا نملر اولان تهاکی
اوقدر قنده کای بولاری صفتلر تهاک
ایندیکی سوبلمک کایدر . عزم
خالقده دیویزم و هوس دوام ایندیکه
جوق یاقین بر زمانه خلق آرمسته
یکی حرفله تهاکده صرامک سرخی دوزن
کندی کوسرتیمکدر . نورلک اوچاشک
آچین اولدی در سخا نملر دوام ایچون
یوزد ایچین شصتله آرمسته اوکره
کوز حرفلر اوچاشی و سندن اعتباراً
مکلا گه تشکیل ایدهنلرک عددی
مهم بر . اکثرینم یکی حرفلر قور
لائیله سر تهاک اولان خالقده شیدی
قدر کندی یکی حالته بر اقل عرب
سورلرک اسلار اولدی . بوزل کور
بر بلا حالته ملک اسالی اقدیم
واسطه ایله کیمه صرت ایچیسورلر .
خلق فرقتنده آچیلان در سخا نملر
موقیته دوام ایتمکده مهم رغبت

باغ ونیغ آراسنه باشی بوش حیوان عالیورنر نخیزه ابلبلدر

عظیمز ، قوراللقیه مروض
واکزیته قلمری قوروقوروی طوبرالقره
ملک و لندیندن مرید قوروی، قوروی
آناج و آسه تشدیریمن . بونری
شده مرک ایچون شیل ملک و صراف
اختیار ایملک لازمدر . حلوهه ایکن
بالیورمک بر جوق حیوان ساحلری
باغ و نیغ کیمولر محمول طوبرالقره
پلاخان حیوانلری بولورده باشی بوش
عالیورنر بوزل . باللیغ بوزل مرک
باغ و نیغ ساحلری ایچون مروض .
زیرا بوزل آچیل آراسنه حوز
نقونما بوقنده اولان کوزده نقانقره
اولده اولدی کی بوزل آچیلرک
آرته قین دالریده بوزل حیوانلر
ظرفندن بوقنده بوزلری سوز بوقنده
دوکه بوسل بوزل آچیلر ایچون بیه
بر تلکدر . خسوسه بر طرفندن
بایسیزنی دیگر طرفندن اقلیق قور.
واقلی تأثیر به اساساً شیدنه دوشوش
بولن بوزل آناج و آسه مرید زمانه
بوزل نمرخلر مروض قوروسه بر
کون محقق تورومده کورک اوله بوزلری
شبه سوزد .

آمریکایلی لرغانیک غلورده افنی ایسه دی و کوندیدی

آفر . (T.A) — آمریکده قیلقور غلور برلکی بوی تشکیل
بوتون دنیاچه قدر و تقدیمه مکر اولانلری قنزوی بر دلقه بیلکندن
بعث ایله قزی حضرت ترکن امسال بر غلور غلور ایستمش؛ غلور غلور
چریبوه لمرک آله کوزه باریجین بر پر . قورولاجینی بیغیرمشدر . دین
جهور حضرتلری بونن متحس اولدیلر . بوسلری کوندومتلردر .

یکی حرفلری خلق هر طرفده حرارته اوکره خلقه سوتنده
کوتایده قورونیدیکی حرفلری بوزلرک کوزده شیدنه قوروسلر آچیلندش
والیلر مسلف مبدلری بوقورسونه دوس رومکده متیلر ، امل خلیط
دین آرنک ، کنج و اختیار مرک بوقورسونه اوله کیمکدر . قورونیک
بوتون قنا و ناسیلرند قوروسل آچیلندش . سنی اقدی کوی امل بوزلری
بوزل حرفلرک بر آن اول خلق اوکره نیغلیسه خنده تقیم کوندومتلردر .
کوتایده سمیوت قوری بک خلقه و نامورده یکی حرفلری خنده
قورقانی درمشدر . استیول میولر یکی حرفلرک قیسلی ایچون آنان
تکایر قنقسنما کرانه بوزلری خنده در .

مهر طرفه میولر بوزلر داتره اختیار بوزلر کیمه کورکده تخلیق تیر اولمکده
قره اوچلرند بوزلرک اولمکده منیم برلکرند ، سکوت مارلرند
درسلر و رولمکده در .

ازیرک قورولوش پارای یولاق بر صورتده تشکیلدی
خلوز ایول ازیرک قورولوش کونی بوتون ازیرمه بوزلر و حرورن
و بیجاچه تسید ایلدند . مراسه ملک سکر بقیه بیلکده ، اوله قینه
قله پاراق چیلک بوتون واسطه قیلده قایم بوزلر اولدولر کوی خلق بوتونه
ازیرک کورکین ساعت اعلان اولمکده . هر طرف پاراقله دواتشدر .
شکلک سروری بر داندن ازیر آفر بوستانیلر مطویان بو کونی تسیدا
تسرامه بولمکده در .

تعینلر

آقا محمد قنای خیرات کاهی
محمد نوری اهدنک اوله بوزلر کناشته
نقلا نین حسیه اخلال ایند مذکور
کناشته اوچین صنف ماشه قنای
مذکور عابیه خصوصیه کاهی عل رسا
اقدی تمین اولندش .
دی بوزفاد آسایه حکمه سنک بیلک
ایکی بوزلر دوش مشعل ضبط کاهی جریه
زاده عمر اقدینک قورع استفسانه منی
یرنه بیلک غلور ماشل بوزفاد صلیح
جزا حکمه سنک ماشل بوزفاد اقدی
دومی ایله ایند اخلال ایند ضبط کناشته
سکر بوزلر دوش ماشل مقیدنفوت
اقدی وضوت اقدین اخلال ایند
میلکده مباشرت سالیان اقدینک نقلا
و تر قیام بوزلر کده حسیه سن بوزلر
غود اقدینک آچیلدن تعینلری اجرا
قلندشدر .

مایه اطفال قورنره می

شهرین حیایه اطفال جمعی اداره
هیئتک کمالاً استفا انصی دولایسه
جمیت ایشلری بر زماندان بری خلق
فرقی مرکز قنا مشدی جلال
یک طرفندن اداره ایملکده ابدی .
اشخراً فرقه بیلک اداره هیئت تشکیل
ایدهنک نامزدار کیتایدیلرک منقده
مشکلکنک تصدیقه عرض ایدلش
نامزدلر ایستمی تصدیق ایدیلرک
اعاده اولندی .
پار کونی عده ایدیان عمومی قور
لر مده یکی اداره هیئت انتخاب ایدیلرک
مشقاً فرقه نامزدلری قنا ایشدر . یکی
هیئت اداره اقدمه و نظینه سنه باشلایه
چلندر .

قادیلر بزمده اوقورس

هر سنده
یکی حرفلرک قوراللقیه مروض
واکزیته قلمری قوروقوروی طوبرالقره
ملک و لندیندن مرید قوروی، قوروی
آناج و آسه تشدیریمن . بونری
شده مرک ایچون شیل ملک و صراف
اختیار ایملک لازمدر . حلوهه ایکن
بالیورمک بر جوق حیوان ساحلری
باغ و نیغ کیمولر محمول طوبرالقره
پلاخان حیوانلری بولورده باشی بوش
عالیورنر بوزل . باللیغ بوزل مرک
باغ و نیغ ساحلری ایچون مروض .
زیرا بوزل آچیل آراسنه حوز
نقونما بوقنده اولان کوزده نقانقره
اولده اولدی کی بوزل آچیلرک
آرته قین دالریده بوزل حیوانلر
ظرفندن بوقنده بوزلری سوز بوقنده
دوکه بوسل بوزل آچیلر ایچون بیه
بر تلکدر . خسوسه بر طرفندن
بایسیزنی دیگر طرفندن اقلیق قور.
واقلی تأثیر به اساساً شیدنه دوشوش
بولن بوزل آناج و آسه مرید زمانه
بوزل نمرخلر مروض قوروسه بر
کون محقق تورومده کورک اوله بوزلری
شبه سوزد .

امل بولی

تجاسیه امری
قراکت بر وادیک و دار خیلانده
خته و پورون دیکدم املقیتند
اولدن اولدن بوزلر اولان بوزلر کناشته
بر ده بولی مریوک باش کناشته .
بودیم بقدم برجه بوزلر کناشته
دیهدیلر دیکدل . بی بوزلر کناشته
دوشیم اولیم . بوزلر کناشته
آم کناشته بیلک بوزلر کناشته
کرده بوتون بوزلری و پرورد کرانه
علم بولید . بی آله بوزلر کناشته .
هدی و عمر و بوزلر کناشته اوکره
بکرم آلت بزمه کورکیم مکرکه
علم کار بر اولدی بوزلر کناشته
امل بکا بر خاندن بوزلر کناشته
علمی و بوزلر کناشته .
تظایات سامدنی و کورکیم بوسلدر .
قیشک تهاور کناشته نامور حیا حیا حیا
چینه جن ، کوی اولمده کومر
په جن ، اولدن کیمیک و بوزلر
کتریمک بوسه جن خلق تهاور کناشته
سوقندن کندی قورونار کناشته
لا دینم بر استقال صیغاری ایچونه
چکلیکنم ، چکچکنم زحان بوی
الوب کومر یاقره ناملر .
برماچاسنه بی امید بوزلر کناشته
آلان والریک اقدی اقدمه و کناشته
مراسمتدیرک نظایات سامدنی
حیتی حایر حرضشک کورکیم بوسل
طایب ایغلددر . امید ایله کورک و کناشته
بوسه حایر نظر دقه اولر بوزلر کناشته
بصاید خلق هر وقت مشاهده سندن
قور تارولر .

مهرقات بجزانی

مهرقات بجزانی بوزلر کناشته
تصادف ایدیلر بر هادی : زمانه
بوزله کورسوزی . قیشق هر وقت ملق
تأمین ایچینک بزمده بوزلر کناشته
بازارده بوزلر کومور و آراچادون
برلک املق بوقدر . کویلی کیم .
میوزا خایر . کویلی اساساً قورال
بوزلر مروض قنای شری تلاق
ایچون ایچون باره قنا جنی بوزلر
فرقی قنای من ایستدیکی حایه
کویلی اولمکلر دن نظایات اجراسی
ایچون لازم کناشته صیغاری
ناموریندن اولمکلر . اولمکلر فن
نامورینک بوسا عدین و رومنه سنه
سیرجه فن نامورینک لوج آبی حکو .
میته حیا قنایه بوقنمیدر . ناموره
بلشکنک و کناشته ایدهنمسی مجسناحه
دن چیلوب مادیوت و رومنه سنه بوزلر
دن بوتون ملکک بر مهرقات بجزانی
قریشینده قنایدر . بوزلر کناشته
توصایق قنایریشینده السان تمویبه کیمی
بوشمیوز . مادامک نامور هیوسدر .
بوشمیوز ایچون کورکیم بوزلر کناشته
لازم دگیلر . شایدر کول وارسه نین
حل تشکیل ایدیلر . بوزلر کناشته
حرفلری اوکره خلقه خسوسه کورسوز
دکتر بوزلر کناشته اولمکلر کورسوز
لوز مکنینده کورسوز بوزلر کناشته
ایچون کورسوز بوزلر کناشته
دوام اولمکلر . برایکی کون کورک
تدریساته درسلر ایشلر بجزانی .

SÖZLÜK

-A-

Aceze: acizler, güçsüzler.

Adese: mercek.

Âfâk: ufuklar, yönler.

Ahyâr: hayırlılar, iyiler.

Akdam: kademler, ayaklar.

Amid: önder, şef, komutan.

A'mide. Direkler, sütunlar, kolonlar.

Atafet: meyiller, merhametler.

Atâlet: işsizlik, tembellik, durgunluk, hareketsizlik.

Avâmil: sebepler.

-B-

Ba'de: bundan sonra, bundan böyle.

Bâdî: geçici, rüzgâr gibi esip geçen.

Bâdire: birden gelen belalı durum, zor geçit.

Bâhir: belli, açık.

Bedâyî: yeni ortaya çıkarılmış görülmedik güzellikte şeyler.

Bed-binâne: hiçbir şeyi beğenmeyen, kötümserce.

Bedi': eşi ve benzeri olmayan, mükemmel bir şeyi icâd eden.

Beheri: her biri.

Behiye: güzel.

Beis: zarar, kötülük. Berây:

için, maksadıyla. Bidâyet:

başlama, başlangıç.

Bidâyât: bidatlar, dine sonradan sokulanlar.

Bî-gâne: ilgisiz, aldırış etmeyen.

Bîkes: kimsesiz.

Bizzarûre: zorunlu olarak.

-C-

Cerâid: cerideler, gazeteler.

Cerh: yaralama, çürütme.

Cevazi: caiz olma, izin.

Ceyb: cep

Cezrî: köklü, kökten.

-D-

Derc: gazeteye yazma.

Der-hâst: istek, dilek, dilekçe.

Der-pîş etmek: göz önünde bulundurmak.

Dide: göz.

Dirayet: zekâ.

Der-uhde: üstüne alma, yüklenme.

Duhûliyye: bir yere gitmek için verilen ücret.

Dûn: aşağı.

-E-

Efkâr: düşünceler.

Efzûn: fazla, çok.

Ehem: en önemli.

Ekalliyet: azınlık.

Emrâz: illetler, hastalıklar.

Encam: son.

Envâ: neviler, türler.

Esmân: değerler, kıymetler.

Esnâ: ara, aralık, vakit, vakit, sıra.

-F-

Fâikıyyet: üstünlük.

Fâzıl: feyzli.

Fecâat: acı veren, üzücü durum.

Ferâset: anlayış, işlerin iç yüzünü görebilme özelliği.

Ferîde: kendi isteği ile hareket eden, tek olan.

Fevren: çarçabuk, birdenbire.

Fezâil: faziletler, üstün nitelikler.

-H-

Hâdim: hizmet eden, yarayan.

Hafî: gizli, saklı.

Hâil: perde, ayırıcı engel.

Hamid: sessiz, suskun, durgun.

Hâmil: yüklü, gebe, haiz, sahip, malik.

Hamule: yük.

Hanümân: ev, ocak.

Hararet: coşkunculuk, ateşlilik.

Hars: kültür, tarla sürme.

Hâsıla: sonuç, netice.

Havl: kuvvet, takat.

Hazân: sonbahar, güz.

Hevâdâr: istekli, taraflı.

Heyûla: korkutucu hayal.

Hicâb: perde, utanma.

Hilâf: ters.

Humûl: yük.

Hutve: adım atıldığı zaman iki ayak arasındaki mesafe.

-I-

Iztırâr: zorda kalma.

-İ-

İbtâ: ağır hareket, davranış, gecikme, geciktirme.

İbtidâ: başlangıç, ilkin, ilk önce, başta.

İbtılal: müptela olma, düşkün olma, alışkanlık.

İcbâr: zorlama, zorlanma.

İctinâb: çekinme, uzak durma.
İdhâl: ithal, içeri alma.
İdrâk: kavrama, akıl erdirme.
İfrad: aşırılık, olması gerekenden fazlalık.
İfrağ: bir halden bir hale dönüştürme.
İfrâz: bir bütünden parçalar ayırmalar, ayırma, ayrılma.
İftirâz: farz kılma, gerekli sayma.
İgtina: zenginleşme, zengin olma.
İğfal: aldatma, ayartma.
İhâta: etrafını çevirme, kuşatma.
İhdâs: yeni bir şey ortaya çıkarma.
İhâta: etrafını çevirme, kuşatıp içine alma, tam anlayış, kavrayış.
İhrâz: erişme, kazanma.
İhsâî: sayım ile.
İhtirâ: yepyeni bir şey ortaya çıkarma, yoktan var etme.
İhtirâm: saygı, hürmet.
İhtirâzen: sakınmak suretiyle, sakınarak.
İhzâr: hazırlama, hazır etme, edilme.
İka: yapma, etme.
İkame: yerine koyma, devam ettirme.
İktiham: dayanma, katlanma, işe girişme.
İktirân: yanına gelme, yaklaşma.
İktisâb: kazanma, edinme.
İlca: gereklilik, zorlama.
İltihak: katılma.
İmtisâl: benzemeye çalışma.
İmtizâc: uyuşma, kaynaşma.
İnayet: yardım.
İnbât: otun bitmesini sağlama.
İnbisât: yayılma, açılma, genişleme.

İntiha: son, sona erme, sonu gelme.
İnhitât: düşme, aşağı inme, aşağılama.
İn'ikad: kurulma, toplanma.
İnkıyad: boyun eğme, itaat etme, bağlanma.
İnkişâf: açılma, meydana çıkma.
İnkisâr: kırılma, gücenme.
İnsicâm: bir düzeye gitme, gidiş.
İntâc: sonuçlandırma.
İntihâb: seçme, seçilme.
İntişar: yayılma.
İntizâr: bekleme, beklenilme, gözleme, gözlenilme.
İnzâr: ihtarda bulunma.
İnzibât: yolunda olma, umumi emniyetin yolunda olması, sağlamlaşma.
İrâdet: seçebilme fırsatı.
İrâs: verme, verilme, sebeb olma, gerektirme.
İrşâd: doğru yolu gösterme, uyarma.
İsâf: yardım, yardıma koşma.
İsal: ulaştırma.
İstîâb: içine alma, içine sığma.
İstiâne: yardım isteme.
İstibdad: baskıcı yönetim.
İstibsâr: basiretli olma, hesaplı hareket etme.
İstîcâl: acele etme, te'cîl edilmesini, sonraya bırakılmasını isteme.
İsti'dâd: bir şeyin kabulüne, kazanılmasına olan tabi meyil, kabiliyet.
İstidlâl: delil getirme.
İstihdâf: hedef tutma, amaç edinme.
İstihkar: hakir görme, hor görme.
İstihza: gizli veya ince alay.
İstikbâl: gelecek zaman, birini karşılama.
İstikrâz: borçlanma.

İstilizâm: gerektirme, gerekme.
İstimal: kullanma.
İstincâd: yardım isteme.
İstinkâf: çekinme, katılma.
İşcâr: ağaç yetiştirme.
İşmar: anlamlı işaret.
İştira: satın alma.
İştîyâk: şevklenme, göreceği gelme, özleme.
İrtikâb: girişme, işleme.
İtfâ: söndürme, söndürülme.
İtidal: aşırı olmama durumu.
İ'tilâ: yükselme, yukarı rütbelere erişme.
İ'tilâk: birinin sevgisine yakalanma tutulma.
İtiyad: alışkanlık, adet edinme.
İtlak: bağlama, asma.
İtmâm: tamamlama.
İttihâz: edinme, edinilme, kabul etme, kullanma.
İz'âc: yerinden kopartma, bunaltma.
îzâhât: açık anlatmalar, açıklamalar.
İzhâr: gösterme.

-K-

Kadîm: eski.
Kâhil: hareketi ağır, durgun.
Kaile: inanmış, söyleyen.
Kaim: ayakta duran.
Kalî: konuşmakla.
Kanî: kanaat eden, inanmış.
Kavâid: kaideler, kurallar.
Kavanin: kanunlar.
Kemiyet: nicelik, sayı.

Kesel: tembellik, üşengeçlik.

Küşâyiş: açıklık.

-L-

Lâakal: en azından.

Lâalettâyin: gelişigüzel.

Lâğar: arık, zayıf, cılız.

Lâhûtî: ulûhiyet âlemine mensup, lâhut ile ilgili.

Lâ-yemût: ölmez.

Layiha: tasarısı.

Levh: levha.

-M-

Maâdâ: başkaları.

Mağlûbiyet: mağlupluk, yenilme.

Mahakim: mahkemeler.

Mahdûd: sınırlı. Mahdûm:

oğul, evlat. Mahiye: aylık,

aylık olarak. Mahlût:

kariştirilmiş.

Mâhud: bilinen, sözü edilen.

Mahrûkat: yakıtlar.

Mahzâ: sade, halis, katıksız, tam.

Mahzûr: sakınca.

Makarr: karar yeri, karargâh, merkez, payitaht.

Makhur: kahrolmuş, bozguna uğramış, yenilmiş.

Mâlik: sahip, bir şeye sahip, bir şeyi olan.

Maîn: saf.

Ma'lûmât: malum olan, bilinen şeyler, biliş.

Mamure: bayındır yer, bayındırlık.

Mâruz: bir kişi ya da olayla karşı karşıya kalan.

Masârifât: masraflar.

Masduk: doğruluğu kabul edilmiş, tasdik edilmiş.
Masruf: sarf edilmiş, harcanmış.
Masnuât: sanatlı yapılmış eserler.
Masûniyyet: eminlik, sağlamlık, koruma.
Ma'şûka: sevilen, sevilmiş.
Matlûb: talep edilen, istenilen.
Mâtûf: atfedilen, yöneltilen.
Mazarra: zarar.
Mebde: başlangıç.
Mebzûl: bol bol verilen, ucuz.
Meccanen: ücretsiz.
Mechûd: çalışılmış, uğraşılmış, kudret, kuvvet, güç.
Meclûbiyyet: meclubluk, tutkunluk.
Mecmûan: toptan, toplu olarak, birden, hep.
Mecmui: ortak.
Medâ: mesafe, nihayet, son.
Medâr: sebep, kaynak, yörünge.
Medfûn: gömülmüş, defnedilmiş.
Medlûl: kendisine delil getirilen, anlatılan, anlam.
Medrûk: derk olunmuş, anlaşılması.
Mefharet: övünme, iftihar etme.
Meftûr: füturda olan, bezgin.
Mehcûr: uzaklaşmış, ayrılmış.
Mehdûm: yıkılmış.
Mehmâemken: olabildiğince.
Melbusat: elbiseler, giyecekler.
Melcê: iltica edilen yani sığınılan yer ya da kimse, sığınak.
Melfûf: sarılmış, dürülmüş, bir zarf veya mektup içerisine konulmuş.
Melhûz: düşünülebilen.
Melûn: lanetli.

Memat: ölüm.
Menâbî: mebaalar, kaynaklar.
Menâfi: menfaatler
Menfûr: nefret edilen.
Merbût: bağlanmış, bağlı.
Merbûtiyet: bağlılık.
Mercû: ümid edilen, rica olunan.
Meriyet: yürürlük.
Mesâbe: yerinde, değerinde.
Mesâil: meseleler.
Meserret: sevinçli.
Meskenet: miskinlik, fakirlik, yoksulluk.
Mesrûr: sürurlu, memnun, sevinmiş; merâmına ermiş.
Meşhud: gözle görülmüş, görülen.
Meşihat: din işleri merkezi.
Meşkûr: şükre, teşekkürle değer, makbul, beğenilmiş, övülmüş.
Meşûm: uğursuz.
Metalib: istenilen, talep edilen şeyler.
Mevâlid: mevlitler, doğmalar.
Mevâni: maniler, engeller.
Mevâşî: davar ve mal gibi hayvanlar.
Mevcûb: kendisine bir şey vacip kılınmış.
Mevdû: tevdi olunan, üstüne verilmiş.
Mevîd: verilmiş sözün yerine getirildiği yer.
Mevkuf: tutulan, durdurulan.
Me'yûs: ümitsiz.
Meyûsiyet: ümitsizlik.
Mezur: ölçü.
Mikyâs: ölçü.
Muakkib: izleyen.

Muallâk: sürüncemede kalmış.
Muamelât: muameleler, işlemler.
Muammâ: yanılmaca.
Muâvenet: yardım. Muâvin:
yardımcı. Mübâyaa: satın
alma. Mûcip: gereken,
gerektiren.
Muhannet: namert, güvenilmez.
Muharrir: gazetede yazı yazan.
Muhasım: birbirine düşman olanlardan her biri.
Muhassıs: hususilerştiren, ayırıcı.
Muhâtara: tehlikeli ve korkulu durum.
Muhaten: etrafı çevrilmiş.
Muhtekir: yolsuz kazanç elde eden, vurguncu, istifçi.
Mukaddem: önceki.
Mukadderât: kader ile belirlenenler.
Mukarr: ikrâr olunmuş.
Mukarrer: kararlaşmış, karar verilmiş.
Mukattar: damıtılmış, saf.
Mukayed: kayıtlı, bağlı.
Mukterih: düşünmeden aklına geldiği gibi söyleyen.
Munkalib: dönen, dönmüş, değişen, başka bir şekle kılığa girmiş.
Muntazır: intizâr eden, gözleyen, bekleyen.
Murahas: delege.
Murâkabe: denetleme.
Murassâât: süsler.
Musabakat: yarış, yarışma musabaka.
Musaddık: tasdik eden, onaylayan.
Müsâlemet: barış içinde olma, barışık.
Musarrahan: sarih, açık olarak, açıkça.

Musîb: isabetli, doğru.
Müsmir: verimli.
Mutad: sıradan.
Mu'tâdî: alışılmış, her vakit ki. Muteaddid:
birçok, birkaç, adetli, sayılı. Muteberiz:
teberrüz eden, meydana çıkaran.
Mütehavvil: tahavvül eden, değişen, değişmiş, değişik, kararsız.
Mutmain: gönlü kanmış, içi rahat, şüphesi yok.
Muvakkat: vakitli, geçici.
Muvâsalat: vasıl olma, varma, ulaşma, yetişme.
Muvâzaa: danışıklı kavga, varsayımlardan yola çıkarak tartışma.
Muvâzene: karşılıklı iki şeyin denkliği, uygunluğu.
Muzır: zararlı.
Muzmahil: çökmüş, dağılmış.
Mübâreze: çarpışma, dövüşme.
Mübeccel: yüceltilmiş, saygı gösterilmiş, yüce, ulu.
Mübeddil: değiştirici.
Mübrem: kaçınılmaz, vazgeçilmez.
Mücârre: birinin hakkını uzatıp süründürme, sürüncemede bırakma.
Müceddeden: yeni ve mücedded olarak.
Mücehhez: cihazlı, donanmış.
Müctemî: toplu.
Müctenib: uzak duran, çekinen.
Müdânî: yakın eş, benzer.
Müeddeb: edeplendirilmiş, terbiye edilmiş.
Müeddî: eda eden, ödeyen, vesile olan.
Müessesât: yapılmış binalar, daireler.
Müessir: tesirli, etkili.
Müfid: faydalı.
Müftehirâne: iftiharla, övünerek.

Mühlik: helak eden, öldüren.
Muhkem: sağlamlaştırılmış, sağlam.
Mükteseb: kazanılmış.
Mülâkî: buluşan, kavuşan; görüşen.
Mülevves: kirli, pis, bulaşık.
Mültefe: birbirine sarılmış, karışmış.
Mümasil: benzeyen.
Mümessil: temsil eden, benzeten.
Mümeyyiz: ayıran, ayırt eden.
Mümtâz: seçkin, üstün.
Münâkale: taşıma.
Münbit: verimli, bol.
Münderic: içine konulmuş.
Müneccî: kurtarıcı.
Münfesi: bozulmuş, geçerliliği kalmamış.
Münkati: kesilen.
Münteha: son, nihayet bulmuş, son derece, son kerte.
Müntehib: intihab eden.
Müntesib: giren, kapılanan, Alakası, ilgisi olan.
Mürâkabe: bakma, gözetme, gözaltında bulundurma.
Mürâselât: mektuplaşmalar, resmi kadı mektupları.
Mürettib: tertip eden, sıraya koyan.
Mürşid: doğru yolu gösteren, kılavuz.
Mürüvvet: insâniyet, mertlik.
Müsâdif: rastlayan.
Müsâmaha: hoş görme, kusuru görmezlikten gelme.
Müsavi: eşit, denk.
Müsmir: yararlı, sevimli, sonuç veren
Müsned: isnad edilmiş, dayandırılmış
Müstâcil: acele yapan, çabuklaştıran.

Müstâmel: kullanılmış.
Müstantik: öyletmek isteyen, sorgu hâkimi.
Müstebid: baskı yapan, despot.
Müstefid: faydalanan.
Müsteid: kabiliyetli, uyanık, anlayışlı, akıllı.
Müstenid: istinaden, dayanan, yaslanan; güvenen, şahidi olan.
Müstenkif: çekimser, kaçınan.
Müşkilât: güçlükler, zorluklar.
Müşrik: ortak koşan.
Müştakane: çok isteyerek, iştiyakla.
Müştâkîn: özleyen.
Mütâlââ: inceleme, düşünme, okuma.
Müteâdid: omuz omuza, kol kola.
Müteaddid: birçok, çoğalan, türlü türlü, tekrar.
Müteaffin: kokuşmuş.
Müteâkib: takip eden.
Müttefikân: hep birlikte.
Mütebâki: bâki kalan, geri kalan, artan.
Muteberiz: teberrüz eden, meydana çıkaran.
Mütecânis: cinsi aynı olan.
Mütecâviz: saldıran, haddini aşan.
Mütedâvil: ellerde dolaşan, kullanılan.
Müteâkıben: sonra, ardı sıra, arkası sıra, arka arkaya.
Müteallik: alakalı, ilgili.
Mütehadden: bilerek, isteyerek ayrılma.
Mütehakkim: hükmeden, zorba.
Müteharrik: devingen, hareketli.
Mütehassir: hasret çeken, özleyen.
Müttehid: birleşmiş, kaynaşmış.
Mütehakkim: tahakküm eden, hâkimlik taslayan, zorba.

Mütekaid: emekli.
Mütemâyiz: temâyüz eden, sivrilen kendini gösteren.
Mütenafir: birbirinden nefret eden, ürken.
Mütenebbih: uyanmış.
Mütenevvi: türlü, çeşitli.
Müteselsil: zincirleme.
Müteveccih: yönelik, yönelen.
Müterakki: yükselmiş.
Müterakkib: bekleyen, gözleyen, uman.
Mütereddit: tereddüt eden, çekingen, kararsız.
Mütezâdd: birbirine zıd olan, birbirinin zıddı olan.
Müveddet: sevgi, muhabbet, dostluk.
Müzâyaka: darlık, yokluk.

-N-

Nâfi': menfaatli, faydalı, kârlı.
Nâfia: bayındırlık işleri.
Nâfiz: nüfuz eden, içe işleyen.
Namdar: ünlü.
Nasif: bir şeyi iki eşit parçaya bölen.
Nâsiye: alın, yüz.
Nekbet: talihsizlik, bahtsızlık, düşkünlük, felaket.
Nekîr: bilinmemiş şey, tanınmamış, inkâr edilmiş.
Nezd: yan, göre.
Nıkbet: intikam, öc alma.
Nısf: yarım, yarı.
Nîm: yarı.
Niyabe: nöbet.

-P-

Pâyân: son, nihayet, uc, kenar

-R-

Râbbe: üvey ana.

Râbîta: bağ, ilgi, irtibat.

Rabt: bağlama.

Rakik: ince, duygulu.

Râm: boyun eğdirme.

Refâkat: refiklik, arkadaşlık, yoldaşlık, eşlik.

Rehâ-kâr: kurtarıcı.

Renîn: haykırma, bağırma, inleme, inilti.

Revh: rahat.

Revhânî: gönüle ferahlık veren.

Rikkat: incelik, naziklik.

Rücû: dönme, geri dönme.

-S-

Sadr: göğüs, yürek, baş, ileri.

Safvet: saflık, duruluk, temizlik.

Sâik. Sevk eden, götüren.

Sâika: sevk edip götüren bir his.

Saliyye: mehdiye.

Sarîh: açık.

Sath: bir şeyin dış tarafı, dış yüzü, üstten görünen kısım, yüzey.

Sây: çalışma, emek.

Sehâvet: cömertlik, eli açıklık.

Sehl: sehil, kolay.

Selîs: akıcı.

Semîh: cömert, eli açık.

Serd: söyleme.

Server: baş, başkan, efendi.

Seyyare: gezgin, gezegen.

Sezâ: layık, uygun.

Sıyam: herhangi bir şeyden çekinmek, onu yapmamak.

si'r: narh.

Sitayiş: övme.

Suhûlet: kolaylık.

Sürur: sevinç.

-Ş-

Şehâmet: akıllıca yiğitlik.

Şemle: sarık.

Şerik: ortak, rakip.

Şerir: şerli, kötü.

Şiar: timsal, sembol, parola.

Şinasi: tanımaya, anlamaya özgü, bilmekle ilgili.

Şitâb: koşma.

-T-

Taalluk: bağlılık, münasebet, alakalı olma, ait olma.

Taam: yemek, gıda.

Taassub: şiddetli taraftarlık.

Tağlib: galip getirme.

Tahallüf: geride bırakma.

Tahdiyet: altında olma.

Tahfif: yükünü azaltma.

Tahkik: hakikatı bulma çabası, araştırma.

Tahlîs: kurtarma, kurtarılma.

Tahrîs: içinde bir şey saklanılan nesne, anbar.

Tahsîr: zarara uğratma.

Takbih: çirkin görme. Takdis:

mukaddes tanıma. Takrir:

kararlama, kalıcı kılma.

Takyîdât: kayıtlamalar, kısıntılar.

Tâlik: askıya bırakıp erteleme.

Ta'lîm: öğrenme, öğretme, öğrenim.
Tâmim: genelleştirme, genelge.
Tarâvet: tazelik.
Tashih: düzeltme.
Tashîhât: tashihler, düzeltmeler.
Tasrîfât: tasrifler, çekimler.
Tasrih: açıkça anlatma.
Tavzif: görevlendirme.
Tazammun: içine alan, havi olan.
Ta'zîmât: hürmetler, saygılar.
Tâziz: aziz etmek, şereflendirmek.
Teâdud: birbirini arkalama, birbirine yardım etme.
Teati: karşılıklı alıp verme.
Tebâdûr: birden bire akla gelme.
Tebah: mahvolmuş, yıkılmış.
Tebcil: ağırlama, yüceltme.
Tebdil: değiştirme.
Tebdilât: değiştirmeler.
Tecdîdperver: yenilik seven.
Teceddüd: yenilenme, tazelenme, yeni olma.
Tecziye: cezalandırma.
Tedâbîr: tedbirler, yollar, çareler.
Tedhiş: korku salma, yıldırma.
Te'diye: ödeme, ödenilme, borcunu verme.
Tetricen: derece.
Tedrîs: ders verme, verilme, okutma.
Tedvîr: döndürme, yönetme.
Teehhül: evlenme.
Tefâhur: iftihar etme, övünme.
Tefhîm: anlatma, anlatılma, bildirme, bildirilme.

Tefevvuk: üstün olma, üstün gelme.
Tefrik: ayırma, seçme.
Tehacüm: hücum etme, saldırma.
Tehalük: can atma, istekle katılma.
Te'hîr: sonraya, geriye bırakma, geciktirme, geciktirilme.
Tekâsüf: yoğunlaşma.
Tekâmül: olgunlaşma.
Tekârüm: ayıp ve kusur olacak şeylerden kaçınma.
Tekazâ: alacaklıların borçluyu sıkıştırması, başa kakma.
Teksif: koyulaştırma.
Tekşif: çok açma, açılma.
Tekzib: yalanlama.
Telâkki: alma, kabul görme, şahsi görüş.
Telhîf: acınma, acıklanma.
Temâdî: sürüp gitme.
Temayüz: öbürlerinden ayırıp kendini belli etme.
Temdîd: uzatma, uzatılma.
Temerküz: merkezleşme.
Temşît: tarama, taranma.
Tenmiye: nemalandırma, büyütme, yetiştirme.
Tenebbüt: büyüme, yetişme.
Tenkis: azaltma, eksik etme.
Tensik: düzenli dizme.
Tenvîr: ışıklandırma, aydınlatma.
Tenzil: indirme.
Terakki: yukarı kalkma, yükselme, ilerleme.
Terakkiyât: yukarı kalkmalar, yükselmeler.
Tereddi: gerileme, soysuzlaşma.
Tertib: dizme, düzenleme.
Tervic: değerini artırma.

Tesâmuḥ: musamaha etme, hoş görme.
Tesânüd: dayanışma.
Tesîd: kutlama.
Teshil: kolaylaştırma.
Tesliyet: teselli verme, verilme, avutma, avutulma.
Teşcî: cesaret verme.
Teşrî: kanun yapma.
Teşyî: uğurlama, yolcu etme.
Tetâbuk: uyma, uygun gelme.
Tevâfuk: uygunluk, her olayın kadere uygun olması.
Tevakkuf: durma, duraklama.
Tevâli: birbiri arkasından gelme, arası kesilmeksizin devam etme, sürme.
Tevcîh: çevirme, yöneltme, döndürme.
Tevdi: vermek, bırakmak.
Tevdiâ: bırakma, emanet verme.
Tevellüd: doğma.
Te vessül: sarılma, inanma, sebep tutma, başvurma, girişme.
Tevsî: genişletme.
Tezâhür: meydana çıkma, belirme.
Tezâyüd: ziyadeleşme, artma.
Tezkâr: hatırlama, anma, anılma.
Tezyid: ziyade etme, artırma.
Tıynet: huuy, yaratılış.
Tufeylî: asalak.
-U,Ü-
Ufûl: gözden kayboluş, görünmez olma.
Umûr: işler, emirler, hususlar.
-V-
Vârid: oluşan, olan, gelen.
Vâridât: gelirler.

Vasatî: ortalama.
Vâzih: açık, belli.
Vazime: toplantı.
Vecd. İlahi aşka dalarak kendinden geçme.
Velûd: pek verimli.
Vesaik: belgeler, vesikalar.
Vesâyâ: vasiyetler, tavsiyeler.
Vaz'î: mensup, onunla ilgili.
Vücûb: tam ve sınırsız gereklilik.
Vürûd: geliş, gelme, varma, yetişme.
Vuzûh: açıklık, netlik.

-Z-

Zebûn: güçsüz, aciz.
Zer: ekme.
Zillet: aşağılık, hakirlik, horluk, aşağılık, alçaklık.
Zimem: zimmetler, borçlar.
Zimmet: elinin altındakileri koruma.
Zürrâ: ziraatçiler, çiftçiler, ekinciler.

ÖZGEÇMİŞ

1978 yılında Çankırı'da doğan Zeliha Buket Dikmen, orta ve lise öğrenimini sırasıyla Gazi ilkokulu ve Çankırı Anadolu Lisesi'nde tamamlamıştır. 2001 yılında Gazi Osman Paşa Üniversitesi Niksar Meslek yüksek okulu Turizm ve Otelcilik Bölümü bitirdikten sonra 2004 yılına Erciyes Üniversitesi Yozgat Fen-Edebiyat Fakültesi tarih bölümünü kazanmış ve 2008 yılında başarı ile bitirmiştir.

2008 yılında Bozok Üniversitesi Tarih Ana bilim dalında yüksek lisans eğitimine başlamıştır ve halen devam etmektedir.